

अथ द्वातराजाचरुस्मृतिप्रारंभः

साधारण्य

वृत्तान्तकथा

अथशुक्लवृत्तान्तप्रारंभः

स्वर्णगोरीवनपूजाच

एकविंश

एकविंशति

४३

४४

- १ मंगलाचरणम्
 १ अतलक्षणम्
 १ अतकालः
 २ अतदेशः
 २ अताधिकारिणः
 ३ अतधर्माः
 ४ उपवासधर्माः
 ५ हविष्याणि
 ५ पंचरत्नानि
 ६ पंचपक्षवाः
 ६ पंचगव्यस्वरूपम्
 ६ तृत्थ्याश्च
 ६ पंचामृतानि
 ६ वेदताः
 ६ चंद्रनभागाः

- ६ सर्वतो
 ६ कौतुकार्थेदशपदा
 ६ सप्तसृत्तिकाः
 ६ सप्तधातवः
 ६ सप्तधान्यानि
 ६ अष्टादशधान्यानि
 ६ दशशाकप्रकाराः
 ६ कुंभलक्षणम्
 ६ ननिमादव्यपरिमाणं
 ६ अनादेशोहोमसंख्या
 ६ कलशाधिस्यधान्यम्
 ६ अनादेशोहोमद्रव्यम्

नीवः

- द्रक्षणम्
 िः धृपाः
 र्णमानम्
 नमानम्
 मानम्
 गानम्
 अमानम्
 कात्वरणम्
 आचार्यादेसूत्राणि
 अतमधुपर्कः
 कालिकसंख्या
 सर्वतोभद्रमंडलम्

- हादशालिगतोभद्रम्
 ८ सर्वतोभद्रमंडलविधिः
 ८ मंडलदेवताभेदादिः
 १० लक्षपूजाघोषणम्
 १० सूत्र्यस्तुत्तारणम्
 १० षोडशोपचारपूजा
 ११ प्राणप्रतिष्ठा
 ११ अग्निसुखम्
 १४ सुदालक्षणम्
 १४ अष्टविंशदादयउपचाराः
 १५ उहर्त्तनप्रकाराः
 १५ स्नानपात्रेस्थापनीयद्रव्याणि
 १५ आत्मनयात्रस्यद्रव्याणि

१५ ॥ १५ ॥ सत्यः १६ ॥ स्नाननिर्णयः
 १५ ॥ १५ ॥ विष्णवादिदेवतापूजनेवर्ज्यद्रव्या

चतुर्लिंगतोभद्रम् ३७२५

१५	पूजनेशोऽवस्थायास्त्वविचारः	२४	अनुकूलकथा	३३	आषणशुकृतृतीयायासंस्कृतम्	४७	सिद्धिविनायकव्रतकथाः
१६	उद्यापक्रानुक्तोद्यापनयोर्विधिः	२५	यमाहृतानिर्णयः	३४	हरितालिकाव्रतंपूजाच-	४९	स्यमंतकोपारख्यानम्
१७	व्रतभंगोऽसंपूर्णतायांविधिः	२६	यमाहितीयाकथाः	३५	हरितालिकाकथा	५२	कपर्दीगणपतिव्रतम्
१८	सामान्यपूजाविधिः	२७	अथतृतीयाअनुक्रमणिका	३६	हरितालिकोद्यापनम्	५३	कपर्दीगणपतिकथा
१९	प्रतिपद्दानुक्रमणिकाः	२७	सोभाग्यशयनव्रतम्	३६	बृहद्गौरीव्रतपूजा	५५	दशरथललिताव्रतपूजा
२०	संवत्सरविधिः	२७	गौरीदोलोत्सवः	३७	बृहद्गौरीकथा	५५	दशरथललिताकथा
२१	आरोग्यप्रतिपद्गतं	२८	मनोरथतृतीयाव्रतम्	३८	सोभाग्यसंदरीव्रतम्	५६	दशरथललितापनम्
२२	विद्याप्रतिपद्गतम्	२९	अरुंधतीव्रतम्	३८	चतुर्थाव्रतम्	५६	करकचतुर्थीव्रतं कथाच
२३	तिलकव्रतम्	२९	अरुंधतीव्रतकथा	३९	तुर्थीव्रतविधिः	५७	गौरीचतुर्थीव्रतम्
२४	गौरीकव्रतम्	३०	अरुंधतीव्रतोद्यापनम्	३९	तुर्थीकथा	५७	वरदचतुर्थीव्रतम्
२५	सर्वशिवव्रतेशुपूजा	३०	असथ्यतृतीयाव्रतम्	४०	पतिव्रतम्	५७	तिलचतुर्थीव्रतम्
२६	दोहिव्रतप्रतिपत्	३१	असथ्यतृतीयाकथा	४३	एकविंशतिगणपतिपूजनं	६०	संकष्टनाशनकथा
२७	नवरात्रारंभः	३१	ज्येष्ठशुकृतृतीयाथारंभाव्रतं	४४	एकविंशतिमुष्णवतिकथा	६१	अंगारकचतुर्थीव्रतम्
२८	घटस्थापनविधिः	३१	सूर्णगौरीव्रतंपूजाच				

६२	नागपंचमीपूजानिर्णयः	१४	स्कंदषष्ठीव्रतम्	८२	व्रतविधिः	१६	महालक्ष्मीव्रतम्
६३	नागपंचमीव्रतम्	१५	चंपाषष्ठीव्रतम्	८३	बुधाष्टमीकथा	१६	व्रतविधिः
६३	नागदशव्रतम्	१६	सप्तमीव्रतस्थानुक्रमणिका.	८४	बुधाष्टस्युद्यापनम्	१७	महालक्ष्मीकथा.
६३	ऋषिपंचमीव्रतं	१६	वैशाखशकृतसम्ब्यांगोत्पत्तिः	८५	दशाफलाष्टमीव्रतम्	१०२	महाष्टमीव्रतम्
६४	भाद्रपदशकृतपंचम्यांऋषिपू	१६	शीतलासप्तमीव्रतम्	८५	पूजाविधिः	१०२	अशोकाष्टमीव्रतम्
६४	ऋषिपंचमीकथा	१७	शीतलाकथा.	८५	दशाफलाष्टमीकथा.	१०२	कालभैरवाष्टमीव्रतम्
६५	ऋषिपंचम्युद्यापनम्	१७	असुक्ताभरणसप्तमीव्रतं	८६	जन्माष्टमीनिर्णयः	१०३	नवमीव्रतानुक्रमणिका
६७	उपांगललिताव्रतम्	१८	असुक्ताभरणसप्तमीकथा.	८७	जन्माष्टमीव्रतविधिः	१०३	रामनवमीव्रतम्
६७	उपांगललितापूजा.	१९	संरस्वतीपूजाविधिः	८७	पूजाविधिः	१०५	रामपूजा.
६९	उपांगललिताकथा.	२०	रथसप्तमीव्रतम्	८८	जन्माष्टमीकथा	१०६	रामनवमीकथा
७२	उपांगललितोद्यापनम्	२०	रथसप्तमीकथा.	९२	जन्माष्टस्युद्यापनम्	१०८	रामनवमीव्रतकथोद्यापनम्
७२	वसंतपंचमीविधिः	२१	अचलासप्तमीव्रतम्	९३	ज्येष्ठाष्टमीव्रतम्	१०९	अदुःखनवमीव्रतम्
७२	षष्ठीव्रतानुक्रमणिका.	२२	पुत्रसप्तमीव्रतम्	९३	पूजा.	१०९	अदुःखनवमीकथा.
७२	ललिताषष्ठीव्रतम्	२२	अष्टमीव्रतानुक्रमणिका.	९४	ज्येष्ठाष्टमीकथा.	१११	महानवमीदुर्गाव्रतम्
७२	कपिलाषष्ठीव्रतंकाच.	२२	चैत्रशुक्लाष्टम्यांभगान्युत्पत्तिः	९५	दूर्वाष्टमीव्रतम्-	११५	अक्षयनवमीव्रतम्.
७४	कपिलाषष्ठ्युद्यापनम्	२२	बुधाष्टमीव्रतम्	९५	महालक्ष्मीव्रतम्-	११७	दशमीव्रतानुक्रमणिका.

११७	दशहराव्रतम्	प्रबोधमंत्रास्तुम्	२०८	वटसावित्रीव्रतनिर्णयः	२२४	कार्तिकमासीद्यापनम्
११७	दशहरास्तोत्रम्	मार्गशीर्षह्रुणोक्	२०८	वटसावित्रीव्रतविधिः	२२५	वत्तिशीर्षाव्रतम्
११८	आषाढदशमीव्रतम्	मार्गशीर्षविः	२०९	वरसावित्रीपूजा	२२५	वत्तिशीर्षाव्रतपूजाः
११९	दशावतारव्रतम्	वैतरणसहितकदलीफू	२०९	वटसावित्रीकथा	२२५	वत्तिशीर्षाव्रतकथा
११९	विजयादशमीव्रतम्	एकादश्याः	२१३	वटसावित्रीपूजा	२२५	वत्तिशीर्षाव्रतपूजा
१२०	एकादशीव्रतस्यानुक्रमणिका	मार्गशीर्षाव्रतम्	२१३	वटसावित्रीव्रतपूजाः	२२६	होलिकोत्सवः
१२०	एकादश्यांवासनिर्णयः	मार्गशीर्षाव्रतम्	२१४	गोपद्वयव्रतपूजाः	२२६	अमावास्यासुक्रमणिकः
१२१	एकादश्यांकाव्यव्रतविधिः	पौषह्रुणकथा	२१५	गोपद्वयकथा	२२६	भाद्रपदामावास्यायांकुशग्रह
१२२	शुद्धशुक्लादश्यापूजा	पौषशुक्लव्रतम्	२१५	कोकिलाव्रतनिर्णयः	२२६	अमावास्यायांपितोरीव्रतं. (पिं.
१२३	पूजाविधिः	माघह्रुणकथा	२१६	कोकिलाव्रतपूजाः	२२६	आश्विनअमावास्यायांग
१२४	साधारणैकादश्यापूजा	माघशुक्लव्रतम्	२१६	कोकिलाव्रतकथा	२२६	जञ्जायाविधिः
१२५	गोपद्वयव्रतपूजा	माघशुक्लव्रतम्	२१६	उत्सामहेश्वरव्रतम्	२२९	लक्ष्मीव्रतम्
१२६	गोपद्वयकथा	माघशुक्लव्रतम्	२१६	उत्सामहेश्वरव्रतकथा	२२९	गौरीव्रतपूजा
१२७	पुरुषोत्तमएकादशीव्रतम्	श्रावणशुक्लव्रतम्	२२०	कोजागरव्रतनिर्णयः	२३०	तद्व्रतपूजा
१२८	प्रबोधविधिः	श्रावणशुक्लव्रतम्	२२२	त्रिपुरोत्सवः	२३१	सोमव्रतव्रतनिर्णयः
१२८	भाष्यपंचकव्रतम्	श्रावणशुक्लव्रतम्	२२३		२३१	सीमव्रतपूजाः

१७९	गोत्रिरात्रोद्घापनम्	शसीवाहश्च	१४५	वैशारवशकूँकादशीकथा.	१६७	द्वादशीव्रतानुक्रमणिका.
१७९	अशोकत्रिरात्रिव्रतम्	गदशस्युत्पत्तिक-	१४६	ज्येष्ठकृष्णोकादशीकथा.	१६७	चैत्रशुक्लद्वादश्यां दमनोत्सवः
१८१	त्रयोदश्यां महावारुणिकोयोगः	दश्यां था.	१४७	ज्येष्ठशकूँकादशीकथा.	१६७	वैशारवद्वादश्यां स्नानारंभः
१८२	शनिप्रदोषव्रतम्	उत्सामहेश्वर	१४८	आषाढकृष्णोकादशीकथा.	१६७	आषाढद्वादशीपारणानिर्णयः
१८३	शनिप्रदोषपूजा.	कदलीव्रत	१४९	आषाढशकूँकादशीकथा.	१६८	श्रावणद्वादश्यां दिव्रतम्
१८४	पक्षप्रदोषव्रतम्	कदलीव्रत	१५०	चातुर्मास्यमाहात्म्यम्	१६८	पवित्रारोपणम्
१८७	अनंगव्रयोदशीव्रतम्	नरकचतुर्दशी	१५६	श्रावणकृष्णोत्तरादशीकथा.	१६८	श्रावणद्वादशीनिर्णयपूर्वकव्रतं
१८८	अथचतुर्दशीव्रतानुक्रमणिका	नरकचतुर्दशी	१५७	श्रावणशकूँकादशी	१६८	श्रावणद्वादशीव्रतविधिः
१८८	चैत्रशकूँचतुर्दश्यां स्नानारंभः	वैकुण्ठचतुर्दशी	१५८	भाद्रपदकृष्णोकादशीकथा	१७१	श्रावणद्वादश्यां सेवामनजन्यं
१८८	नृसिंहचतुर्दशीव्रतम्	वैकुण्ठचतुर्दशी	१५८	भाद्रपदशकूँकादशीकथा.		नोव्रतम्
१८९	नृसिंहचतुर्दशीकथा.	शिवरात्रिव्रत	१५९	आश्विनकृष्णोकादशीकथा.	१७२	श्रावणद्वादश्यापनंपूजाच
१९०	अनंतचतुर्दशीव्रतम्	शिवरात्रिव्रत	१६०	आश्विनशकूँकादशीकथा.	१७३	स्वरूपद्वादशीव्रतम्
१९०	अनंतपूजासंकल्पः	शिवरात्रिव्रत	१६०	कार्तिककृष्णोकादशीकथा.	१७५	त्रयोदशीव्रतानुक्रमणिका.
१९०	यसुनापूजा.	शिवरात्र्युत्पत्तिकथा.	१६२	कार्तिकशकूँकादशीकथा.	१७५	जयापार्वतीव्रतम्
१९१	अनंतपूजा.	पौर्णमासीव्रत	१६४	अधिकमासशकूँकादशीकृ.	१७६	गोत्रिरात्रव्रतम्
१९३	चतुर्दशीकथा.	पूर्णिमानिर्णय	१६६	अधिकमासकृष्णोकादशीकृ.	१७७	गुर्जरान्तर्याम्यगोत्रिरात्रव्रतम्

२३२	सोमवतीकथा	२४८	द्वलिव्रतम्	२५८	सुरूपसंक्रांतिव्रतम्	२६०	तांबूलोद्यापनम्
२३४	अथावास्थायाभर्हीदयः	२४९	मंगलवारकथा	२५८	तेजः संक्रांतिः	२६१	मीनव्रतौद्यापनम्
२३५	मलमासादिब्रतानुक्रमणिकः	२५०	मंगलव्रतौद्यापनम्	२५८	सौमार्थ्यसंक्रांतिः	२६१	नृपादानविधानम्
२३६	मलमासव्रतम्	२५०	शक्रवारव्रतम्	२५८	तांबूलसंक्रांतिः	२६१	लक्षपद्मविधिः
२३८	स्वस्तिकव्रतंचातुर्मास्ये	२५१	शक्रवासरकथा	२५८	मनीरथसंक्रांतिः	२६२	लक्षदीपविधिः
२३९	रविवारव्रतम्	२५२	शनैश्चरव्रतपूजा	२५८	अशोकसंक्रांतिः	२६२	लक्षदूर्वापूजा
२४०	रविवारकथा	२५२	शनैश्चरकथा	२५९	आसुः संक्रांतिः	२६४	शिवलक्ष्मणप्रदक्षिणाविधिः
२४१	आशादित्यव्रतम्	२५३	व्यतीपातव्रतम्	२५९	धनसंक्रांतिः	२६५	अभ्युत्थलक्ष्मणप्रदक्षिणाविधिः
२४२	रवौदानफलपूजा	२५४	नारदपुराणांतर्गतव्यतीपातव्रतम्	२५९	सर्वसंक्रांत्युद्यापनम्	२६७	विष्णुलक्ष्मणप्रदक्षिणाविधिः
२४२	दानफलकथा			२५९	धनसंक्रमणविशेषः	२६७	तुलसीलक्ष्मणप्रदक्षिणाविधिः
२४३	सोमवारव्रतपूजा	२५५	मासोपवासव्रतम्	२५९	रविष्टतस्नानम्	२६८	गोब्राह्मणहनुमत्प्रदक्षिणाविधिः
२४३	सोमवारकथा	२५७	धारणाधारणाव्रतम्		मकरसंक्रांतौष्टतकंबलमहिमा		
२४५	सोमवारव्रतौद्यापनं	२५७	संक्रात्यादिब्रतानुक्रमणिका	२६०	मकरसंक्रांतौदधिमंथनदानम्	२६९	लक्षविल्वपूजनम्
२४६	एकशुक्लसोमवारव्रतम्	२५७	धान्यसंक्रांतिव्रतम्	२६०	दधिमंथनकथा	२७०	शिवनानालसापूजाविधिः
२४७	एकशुक्लसोमवारव्रतौद्यापनम्	२५८	लवणसंक्रांतिव्रतम्	२६०		२७१	तुलसीलक्ष्मणपूजाः

॥ १०९ ॥ गोत्रिरात्रीघापनम्

॥ १४५ ॥ वैशाखशुक्लैकादशीकथा

॥ १६७ ॥ द्वादशीवतानुक्रमणिका

२७१ विष्णुलक्षपुष्पपूजा
२७२ बिल्ववर्तिव्रतोघापनम्
२७३ रुद्रवर्तिव्रतोघापनम्
२७४ माणिक्यवर्त्युघापनम्
२७५ विष्णुवर्तिव्रतम्
२७६ देहवर्तिव्रतोघापनम्
२७७ विष्णुसूर्यलक्षणमस्कारः
२७८ मंगलगौरीव्रतानुक्रमणि
का

२७९ मंगलगौरीव्रतम्
२८० मंगलगौरीपूजा
२८१ मंगलगौरीकथा
२८२ मौनव्रतम्
२८३ पंचधान्यलक्षपूजा
२८४ शिवसुधिव्रतम्
२८५ हस्तगौरीव्रतम्
२८६ हस्तगौरीपूजा
२८७ कृष्णडीव्रतम्

२८८ कर्कटिकाव्रतम्
२८९ कर्कटिकापूजा
२९० विष्णुपंचकव्रतम्
२९१ विष्णुपंचकव्रतोघापनं
२९२ क्रौटिदीपदानविधिः
२९३ पार्थिवलिङ्गोघापन
२९४ व्रतराजानुक्रमणिकास्तो
त्रिकाः
२९५ सप्तधान्यलक्षपूजा

२९३ फलानालक्षपूजा
२९३ फलपूजोघापनम्
इतिश्रीव्रतराजानुक्रमणि
कासमाप्ता ॥ ॥ ॥
॥ ७१ ॥ ॥ ७१ ॥
॥ श्रीसांबसदाशिवापणम् ॥

करा
४

हे अनुक्रमणिके च पुस्तक सु सुंदरं यथै बापुसदाशिव शेट हे गिष्ठे श्रीकर्दहनकर याणि आपले छापखान्यांत छापिलेः शके १७८९
प्रभवनामसंवत्सरे माघशुक्लपक्षतिथौ मंदवासरे संपू

इतिव्रतराजानुक्रमणिकासमाप्ता.

॥ अथ व्रत राजप्रांसः ॥

श्रीगणेशायनमः श्रीगुरुभ्यानमः ॐ कारविशेशगुरुस्वरस्वतीगौरीशस्वर्योचहरिचंपैरवम् प्रणस्येदेवान्कुरुतेह्यत्र
 शंभुदेवज्ञशमीजगतेहिताय १ विष्णवर्चनदानशिवाचनचउत्सर्गधर्मव्रतनिर्णयच वेदान्तपुराणात्स्मृतितन्त्रतद्द्रुतेक्तसिद्धन्त
 विधिविधित्ते २ संगुत्यासर्वस्वमतंपुराणसिद्धान्तवाक्यसुनिष्पिः प्रणीतं लोकोपकारायकृतोनिबंधीव्रतप्रकाशः स्तुधिया-
 मुदेस्यात् ३ यावतोब्राह्मणालोकधर्मशास्त्रविशारदाः तावतः कृपयायुक्ताः कुर्वंतुव्रतशोधनं ४ विज्ञाप्यन्तेमयासर्वेपंडि-
 नागुणमंडिताः प्रचारणीयाग्रंथोयंबालवबालकस्यमे ५ रामाकमुनिभूसंख्ये ७ ९३ वस्त्रिषंगेहसंख्येके १६५८ वर्षेशाके-
 शतकूपक्षपंचस्थानपसः शतमे ६ विलोक्यविधिधान्ग्रंथांल्लिरथत्सुजनायवे तन्निमित्तोभयारभः किमज्ञानमनीषिणः ७
 चित्तपावनजातीयः शांडिल्यकुलभंडणः गोपालात्मजदेवज्ञः संगमेश्वरसंज्ञिनः ८ दुर्गाघाटेवसन्काशशानत्यापितृपिता
 महान् कुर्वन्विश्वनाथोहव्रतराजस्तुस्तरम् ९ ॥ अथव्रतराजशारम्भः ॥ अथचस्वकर्तव्यविषयोनिचय
 तः संकल्योव्रतभिनि तत्रअग्निहोत्रसध्यावदनादिविषयसंकल्पेअविश्रसन्केकिल्लवाप्रियुक्तव्रतप्रसिद्धिविषयः संकल्प
 विशेषःसश्रवन्तं नचव्रतसंकल्पयेदित्यनन्वयइतिवाक्य पाकपचतिदानदद्यादिनिवत्प्रत्ययानुग्रहार्थप्रयोगोत्पत्तिरिति
 वक्तव्या अथव्रतकालमाह हेमाद्रोगार्ण्यः अस्तगेचगुरोशक्तकेबाल्येहृद्देमल्लुत्चे उद्यापनसुपारभं व्रतानानैवकारये
 त् १ तत्रैववृन्दमतुहृहस्पती अय्याधानमतिहाचयज्ञदानव्रतानिच मागल्यम्भ्रिषेकचमलमासेविवर्जयेत् बाले
 वायादिवाहेन्दुशक्तेचास्तगतेगुरो मलमासेचएतानिवर्जयेद्देवदर्शनं लल्लुः नीचस्येवक्रसंस्थेप्यनिचरणगतेबाल
 हृत्तगुत्तगेवासन्यासोदेवयात्राव्रतनियमविधिः कर्णवंधस्तुदीक्षा भोजीबंधोथतूडापरिणयनविधिर्वास्तुदेवप्रतिष्ठाव-
 र्ज्याः सिद्धिः प्रयत्नाश्चिदशपतिगुरोसिंहराशिस्थितेत्तनि नीचस्थोमकरस्थः कल्पनरोदेवीपुराणे सिंहसंस्थगुरुकृत
 क्रमसर्वारभेषुवर्जयेत् प्रारब्धंनचसिद्धेयंतमहाप्रयकरंभवेत् सुव्रतमित्रकलत्राणिहन्याच्छीघ्रनसंशयः देवारामतडागेषु

ब्रवोद्यानगृहेषु च सिंहस्थं मकरस्थं च गुरुं यत्नेन वर्जयेत् वसिष्ठः सिंहस्थे तु मृगशिरसं स्थं गुरुं यत्नेन वर्जयेत् अन्यत्र सिंहसा
 गतुः सिंहस्थापिनदुष्यति सिंहस्थगुरोर्वर्जनीयत्वं नर्मदोत्तरभाग एव अन्यत्र तु सिंहाशा एव वर्ज्यः तथा च मदनरत्नादिद्युत-
 कालविधाने सिंहस्थतः सुरगुरुं यदि नर्मदायास्तवर्जयेत्स कलकर्मसु सौम्यभाग विश्वस्य दक्षिणादिषु प्रवदन्ति चार्थः सिं-
 हाशक्रे मृगपता वापि वर्जनीयः सिंहाशास्तु पूर्वाफाल्गुन्यः प्रथमः पादः मृगपते मकरस्थे गुरोर्दशविशेषमाह लल्लुः नर्मदा
 पूर्वभागे तु शोणस्थोत्तरदक्षिणे गंडक्याः पश्चिमे भागे मकरस्थो नर्मदोषभाक् केषां चिन्स्त्रीकर्तृकाणामन्यथा च त्रानाभगस्त्योद्
 येथ्यारमनिषेध इति हेमाद्रौ लोगाक्षिः उद्यानिका शिवपवित्रकमेघपूजादूर्वाष्टमी फलविरूढकजागराणि स्त्रीणां व्रतानि नि-
 रिवलान्यपि पार्ष्णिकेण कुयोद्गस्त्य उदिते नक्षत्रानि लक्ष्मि रिति उद्यानिका व्रतविशेषः शिवपवित्रक आषाढ्यामथवा माघ्या-
 विहितं शिवपवित्रारोपणम् मेघपूजा व्रतविशेषः दूर्वाष्टमी भाद्रशुक्लाष्टमी फलविरूढकभाद्रपदशुक्लचतुर्दश्यापाली व्रतक-
 दली व्रतापरनामकं जागरं आश्विनपौर्णमास्याको जागरव्रतं कार्तिकशुक्लचतुर्दश्याविहितं जागरव्रतं वा अत्रोपयत्रागस्त्योदयस्यावश्यं
 मावित्तेन विधेरनवकाशापत्तौर्विकल्पो ज्ञेयः वार्षिकानीत्यत्र वर्षासु भागनिर्वाणिकेण इत्येव व्युत्पत्तिर्न तु वर्षे भवतीति तथा सति चार-
 दादिद्वीक्षपर्यन्ते अगस्त्योदयानुष्ठेने स्तन्मध्यविहितानां स्त्रीव्रतानां सर्वथानारभारं वापद्यत इति अगस्त्योदयकालश्च दिवोदासीत्ये
 उदेति यास्या हरिसंक्रमा इत्येवैकाधिके विंशतिमेत्यगस्त्यः सप्तममेतदष्टषसंक्रमाच्च त्रयतिगर्णादिभिरत्यत्राणि व्रतारभसमा-
 स्यात्स्त्रियोर्विशिनष्टिंहमाद्रौ सत्यव्रतः उदयस्थानि पुर्यां हनं प्रवेदि नमध्यभाक् सारवंडानव्रतानां स्यादारभश्च सभापन एतद्व्यति-
 रिक्रमायामखंडायां चारं प्रमाह नत्रेव हृद्वसिष्ठः अखंडव्यापिनीमातंडायद्यखंडाभवेत्तिथिः व्रतारभणतस्यामनस्तु गुरु-
 शक्रयुगिति अनस्तमितगुरुशक्रकायातिथौ व्रतारभणीयमित्यर्थः रत्नमालायां सोमसौम्यगुरुशक्रवासराः सर्वकर्मसं-
 प्रवृत्तिमिच्छिदाः शानुभौमशानिवासरेषु च शौकमेवरवलुकर्मसिद्ध्यति विकरुद्धसंज्ञा इह ये च योगास्तेषामभिष्टः खलु पादजा

द्याः सर्वे धतिस्तु व्यतिपातनामासर्वोप्यनिष्ठः परिघस्य चार्धं तिस्रस्तु योगे प्रथमे सवज्ज्वे व्याघातसंज्ञेन वपचश्ले गंडेति गंडे च षडे
 वनाच्छः शतभेषु कार्येषु विवर्जनीयाः दर्शसंक्रान्तिपातोपरिघसुरवद्वलवैद्यतिपातयोगविक्रमाद्यत्रिनाडीः शरुमहतिपुचषट्गड
 योः पचश्ले व्याघातवज्जकेकाः पितृमृतिदिवसो नाधिसासानुकु हारांजद्याज्जन्मोत्पत्त्यमासोऽनुतिथिरवस्तुतिथिव्युत्तमाह्युत्त-
 माश्च ब्रह्मयामले दिनभद्रायदारात्रात्रिभद्रायदादिवा नत्याज्याशरुभकार्येषु प्राहुरेवपुरातनाइति अथवेदव्यासः स
 र्वशिलोच्चयाः पुण्याः सागराः सरितस्तथा अपण्यानिचपुण्यानि विशेषान्नेमिषंतथा देवीपुराणे देशोनदीगयोशैलंगंगानर्म
 दपुष्कर वाराणसीकुरुक्षेत्रप्रयागजंबुकेश्वरम् केदारं वामपादत्रकुडवंपुष्कराङ्गयम् सोमेश्वरं महापुण्यतथाचामरकटकं काले
 जंरुत्थाविंध्यत्रवासायुहस्यच गृहः स्वामिकार्तिकेयः मनुः सरस्वतीदृषदत्योर्देवनद्योर्यंदंतरं तंब्रह्मनिर्मितं देशं ब्रह्मा-
 वर्तप्रचक्षते यस्मिन्देशे यथाचारः पारंपर्यक्रमागतः वर्णानां सांतरालानां सप्तदाचारोऽप्यने कुरुक्षेत्रं च मत्स्याश्रमपांचालाः
 शररसेनिकाः एष ब्रह्मविंदेशो वै ब्रह्मावर्तोदनंतरः सत्स्यः विराटः पांचालः कान्यकुब्जः शररसेनिकाः मथुरादशाः अनंतरः
 समः हिमवद्विंध्ययोर्मध्ये यत्प्राग्विनशनाद्रूपि प्रत्यगेव प्रयागाच्च मध्यदेशोऽदात्तः विनशानं कुरुक्षेत्रं आसमुद्रान्तु वै पूर्वादा
 ससुद्रान्तुपश्चिमात् तयोरेवांतरगीमसायोर्वर्तविदुर्बुधाः सिंधुनदीपश्चिमतोरव्याहृत्यथमित्याह कृष्णासारस्तुचरतिमृगोयत्रस्व-
 भावतः यज्ञे योयज्ञयोर्देशोऽन्तेच्छदेशस्ततः परः एतान्द्विजातयोर्देशानसत्रयोरनुप्रयत्नवः याज्ञवल्क्यो यस्मिन्देशे मृगः कृष्णस्त-
 स्मिन्धर्मोन्निबोधत अथप्रताधिकारिणः स्कादे निजवर्णाश्रमाचारानिरतः शरुद्रमानसः अलुब्धः सत्यवादी च सर्वभूतहितरतः ब्र-
 तेषु धिक्कृतो राजन्नन्यथाविफलः अमः अर्द्धवान्पापभीरुश्चमदंभावि वर्जितः पूर्वनिश्चयमाश्रित्य यथावत्कर्मकारकः अवेद
 निद्रकोधीमानधिकारी ब्रह्मादिषु गिजवर्णोऽत्रमाचारेत्यनेन चतुर्वर्णानामधिकारो गम्यते अतएव कैर्मि ब्राह्मणाः क्षत्रियावै-
 श्याः शूद्राश्चैव दिजोत्तम अर्चयन्ति महादेवं यज्ञदानसमाधिभिः ब्रतोपवासनियमैर्होमस्वाध्यायतर्पणैः तेषां वैरुद्रसायुज्यं-

सामीप्यं चानिर्मलं सलोकताचसारूप्यं जायेत तत्प्रसादनः देवलोपि व्रतोपवासनिर्गमेः शरीरोत्तापेनेस्तथा वर्णाः नर्वी विसुच्य-
 नेपातेकेप्येनसंशयः अत्रअधिकारविशेषणस्य सुस्वस्याविबक्षिनत्वात् स्त्रीणामप्यधिकारः भारतेनमासुप्राश्रित्यकोतेनयेपिस्तुः
 पापयोनयः स्त्रियोवैश्यास्तथाशूद्रास्तेपिप्रातिपरांगतिं क्वचिन्मूढानामप्यधिकारोहेमाद्रोदेधीपुराणे स्नानेः प्रमुदितेत्-
 छेब्राह्मणेः क्षत्रियेर्ह्यभिः वैश्यैः शूद्रैर्मैकियुक्तेः स्त्रैर्छेत्रेभ्यश्चमानवेः स्त्रीषिश्चकुरुवाद्दलनदिधानमिदंशुषु वैश्यशूद्रयोस्तुदिरा-
 चाधिकोपवासो न भवति वैश्याः शूद्राश्चैवमाहादुपवासप्रकुर्वते त्रिरात्रंपंचरात्रेवोतेषालुष्टिर्नविद्येते प्राच्यलिखितनिषेधात् व्युष्टिः
 फलसंप्रदंकाणां स्त्रीणां प्रवृत्तौ विनानाधिकारः तत्राचमदनरत्नेमार्कंडेयपुराणे यानारीत्वननुज्ञानाप्रवृत्तौपि त्रास्तुतेनवा निष्कले
 नुभवेत्तस्यायत्करोनिव्रतादिकं प्रवृत्तया सर्वव्रतेषु अधिकारः भार्याभर्तृमतेनेव व्रतदीन्याचरेत्सदेति कात्यायनोक्तिः तथाच प-
 त्यौजीवितियानारीद्युपवासव्रतंचरेत् आयुष्यहरेतभर्तुः सानारीनरकव्रजेत् इतिविष्णुवचनात् तद्भर्तुरनुज्ञापरं यत्तु कश्चित्
 नास्ति स्त्रीणां पृथग्यज्ञानव्रतनायुषोषणम् भर्तुः शशुषयेवैतौल्योका निश्चानव्रजतिनाः यद्देवेष्यायच्चित्रादिकेषुः कुर्याद्भना
 ष्वर्चनं सञ्क्रियांच तस्यत्यर्धसाफलान्यचित्तानारीमुद्देः भर्तृशशुषयेव इतिस्कादात् तस्मात्सभर्तृकाणामेकादशयाद्युप-
 वासादावनधिकारइति तन्त्र तस्यापि पृथक्स्वातंत्र्येण भर्तृननुज्ञापरत्वात् अतएवव्यासः कामभर्तुरनुज्ञानाव्रताधिषधि-
 कारिणी शरवोपि कामभर्तुरनुज्ञयाव्रतोपवासनिर्गमाः स्त्रीधर्माइति नचानुज्ञयाव्रतेशिवयज्ञेपि पृथगधिकारापत्तिरिति शक्यं
 तस्याः श्रुत्यथनानधिकारात् यद्वास्कादे भर्तुः शुशुषयास्तावत्वेनायुषुपपन्नत्वादिनि नचभर्तुरनुज्ञेयैवाधिकारसिद्धेः
 विधवायाः व्रतेअधिकारापत्तिरिति वाच्यं नारीरवल्वननुज्ञानाप्रवृत्तौपि त्रास्तुतेनवा विफलतद्भवेनस्यायत्करोत्योर्ध्वदेहिकं इ-
 ति मार्कंडेयोक्तेः पित्राद्याज्ञयातस्या अधिकारइतिहेमाद्रिः स्त्रीणां व्रतग्रहणविशेषोहेमाद्रोद्देहिरिवंशो स्नानचकार्येशिरसस्तनः
 फलमवासुयात् स्नात्वास्त्रीभानरुस्यायपनिर्विज्ञापयेत्सती अथव्रतधर्माः व्रतसकल्यविधिभारते गृहीत्वोदुंबरपात्रवारिपूर्ण-

मुदञ्चुरवः उपवासं नुगृहीयाद्यद्वासं कल्पयेद्बुधः ओदुंबरं ताम्रमयम् ओदुंबरं ताम्रमयम् ओदुंबरं ताम्रमयम्
 कल्पयेदिति कल्पतरुः श्रीदत्तस्तु कल्पतरुमते वाकारश्चार्थेन नायमर्थः यस्तु नक्कादिकुणुभिच्छेन्नदपि उक्तविधिनेव गुणही
 यादिति तन्मतेपरिहृत्य वाकारस्योपवासपदस्य च वैयर्थ्यापत्तेः यत्सं कल्पयेत्तद्गृहीयादित्यनेनेवोपपत्तेरित्यदूषयत् ताम्रपात्रा
 द्यभावे हस्तेनापि जलं गृहीत्वासं कल्पयेदिति उक्तं अन्तर्वाग्निभद्राः वर्षे धारयेदिति पाठः मदनरत्ने देवलवाक्ये तु यथासं कल्पयेदि
 ति पाठः यथाकामफलसुखिरेवदित्यर्थः अतएव मार्कण्डेयः संकल्पं च यथाकुर्यात्स्नानदानव्रतादिके अन्तरं कृत्य माह मदनर
 त्ने देवलः अफ्रन्त्कामानराहारं स्नात्वा च मय्यसमाहितः स्तूयैतदेवताभ्यश्च निवेद्य व्रतमाचरेत् अत्र प्रातर्व्रतमाचरेदित्येवाल्पायः
 प्रधानक्रियान्वयस्याभ्यर्हितत्वात् अशुक्लं नितु अशक्तस्याभ्यनुज्ञाने स्त्वादिसहापवादः कश्चित् व्रतदिने प्रातराहारं अशु
 क्ताव्रतमाचरेदित्याहुः अत्र उपवासव्रतकार्यइत्यनेनेवाशुक्लवेताधिकारस्य प्राप्तत्वादेतस्य वैयर्थ्यापत्तेः अन्ये तु पूर्वदिने प्रातरा-
 हारमशुक्ता अर्थात्कर्मफलं स्नात्वा च मय्यव्रतादिकं कुर्यादित्याहुः परंतु सर्वत्र पूर्वद्युरेवसायं संध्योत्तरव्रतं प्रात्यं वारव्रतादौ
 बहुशस्तथाह एत्वात् प्रातः स्नात्वेति चान्वयइत्याहुः सामान्यधर्मो ह्येसादौ भविष्ये क्षमासत्यदयादानशौचमिंद्रियमिन्द्रः दे
 वपूजाग्निहवनं संतोषः स्तयवर्जनं सर्वव्रतेष्वधर्मः सामान्यो दशास्थितः देवपूजायै हेवत्यव्रतं तस्य पूजा अधिहवनं पूज्यदेवतो ह्येतेन हो-
 मः उपक्रमो देवतश्च समीव्रते स्तूयै पूजा अधिहवनं नवमीव्रते दुर्गा पूजा अशुक्लदेवताव्रते इष्टदेवता पूजा हवनं व्याहृतिहोम इति केचि
 न् अत्र क्षमादीनां स्वातंत्र्यतया चतुर्वर्गसाधनत्वेन विहितानां व्रतगताविधानं रवादिर्वीर्यकामस्य यूपकुर्यादिति वत्संयोगस्य च कू
 त्वाद्गुप्यन्मिति हेमाद्रिः सर्वव्रतेषु च सर्वव्रतपदं भविष्यपुराणे कं सर्वव्रतपरमं व्रतं तान्तरं विध्यन्तरं स एव होमादीनां संगत्व-
 नान्यथा अतएव एकादशीव्रतादौ शिष्टानां होमाद्यमाचरणमिति केचित् येषु वपुराणां तेषु व्रतेषु होमादिविधिरस्ति तद्विषयक
 मिव सर्वपदमन्यथा तदितरपरत्वेन संकोचापत्तेरिति एतच्छ्रीचंद्रोदये त्रिपुराणे स्नात्वा व्रतवता सर्वव्रतेषु व्रतमूतयः पूज्यां स्तवर्णमथ्याद्याः श

च्यावैशुभिशाधिना जपोहोमश्चसामान्यव्रतातेदानमेवच चतुर्विंशद्वादशावापंचवात्रथएववा विप्राः पूज्याथशाशक्तितेभ्यो-
 दद्याच्चदक्षिणां व्रतसूतयः तदेवप्रतिमाः देवलः ब्रह्मचर्यमहिंसाचसत्यमामिषवर्जनं व्रतेष्वेतानिचत्वारिचरितयानिनित्यशः स्त्री-
 णानुप्रेक्षणां त्स्पर्शात्तापिः सकथनादपि नश्यतेब्रह्मचर्यचन्दारभृतुसगमान् स्वदारभृतुसगमान् आभिषेककिकाचूणमारनालतथाभिषेक इति
 आभिषेकमिति पानीयं गोवर्जक्षीरमाभिषेकं मसूरमाभिषेकस्य फलेजंबीरमाभिषेकं आभिषेककिकाचूणमारनालतथाभिषेक इति
 स्मृत्यनरोक्तम् व्रताधारंमैवृद्धिश्चाहुंकार्यं तदाहयानातपः नानिस्त्वानुपितुं नृश्रद्धिकर्म किंचित्समारभेत् गृहीतव्रतानाचरणे
 मदनरत्नेछागलेयः पूर्वव्रतगृहीत्यायानाचरेत्कामभोगहितः जीवन्भवतिचाडालोमृतेचश्चाभिजायते काममोहित इति विशेषणा
 क्वाथ्यादिनानाचरणेनदाषः तथाचहेमाद्रोस्कोदे सर्वभूतभयव्याधिप्रमादयोरुशासनम् अव्रतम्यानिपठ्यतेसहृदतानिशा-
 र्वनः सर्वेभ्योभूतेभ्यः सकाशाद्गतकर्तुंभयादितिहेमादिः मदनरत्नेतु सर्वभूतभयव्याधिरपरिचितलाहृद्यारव्यातः सर्वभू-
 तभयभूतेभ्यः सर्पादिभयाच्चव्रतागवैकल्येने व्रतहानिर्भवतीत्यर्थः गुरुशासनगुरोराज्ञासहृदुक्तिमहृत्त्यागेप्रायश्चिन न
 दुक्तस्कादगारुडयोः क्रोधात्प्रमादोल्लोभाद्वाव्रतभोगोभवेद्यदि दिनत्रयनभुञ्जीतमुडनशिरसाथवा नचात्रप्रायश्चित्तोक्तैः अ-
 तिकानव्रतानाचरणभिविवाच्य प्रायश्चित्तमिदं कृत्वा पुनरेवव्रतीभवेत् इतिस्कादात् अथोपवासधर्माः तत्रोपवासस्वरूपकालाथनहृद-
 वमिषाभ्यादर्शितं उपाहनस्यपोपभ्यायस्तुवासोरुणेः सह उपवासः सविज्ञेयः सर्वभोगविवर्जितः गुणैरितिज्जाप्ययजनध्यानतत्कथा
 श्रवणादयः उपवाससहृतामितेरुणाः भोक्ताननीषिभिः दयाचसर्वभूतेषुद्व्यंतिरनस्तृयाशौचमनायासोकार्पण्यचभागल्यमस्तूहनिवि
 ष्णुधर्मोत्तरगौतमादिप्रतिपादिताः तच्छब्देनोपास्यादेवताव्रतदेवतावापंचपापनिहत्यारुणानुष्ठानसहितो निराहारस्यवासावस्था
 नमुपवासइत्युक्तमवति एवंचफलसाधनस्यापवासस्यस्वरूपमुक्तं उपवासपदार्थस्तुस्मृतिपुराणे व्यवहोरस्तृद्या निराहारावस्था
 नमात्रम् हृद्यवमिषुः उपवासेनथाश्चैनकुर्थादंतथावनं कोष्ठेनेतिशेषः अतएवतन्निदनि दत्तानाकाहसथोगाहृदिति ससकुलाभिवे

निवाक्योषा द्विधेरिवानेधधस्यापि विशेषपरता युक्तेवनेन अलाभेवाभिषेधेवाकाष्ठानां दंतधावने पर्णादिनाविषुत्तत्रेयतजि द्वोत्तरवः स
 देवहि इतिपैनीनसिक्चनान् अलाभितकाष्ठानां निषिद्धायतयातिशो अथाद्वादशांगुर्धेर्विदध्यादतधावन इमिव्यासवचनेदेव
 लः असकृज्जलपानाच्चसकृत्नाबूलचर्वणात् उपवासः प्रणश्येत्तद्विवास्वापाच्चैसेथुनात् अशोक्तेतुनेनेवजलपानमभ्यनुज्ञातम् अत्य
 येचाबुपानननोपवासः प्रणश्यति अत्येजलपानं विनाप्राणाल्येयविष्णुधर्मे असकृज्जलपानंचदिव्यास्वापंचैसेथुन ताबूलचर्वण
 मांसवर्जयेद्जनवासरे असकृदुक्त्यासकृज्जलपानेनदोषः अत्रपारणातत्रनेसेयत्र तातेविप्रसोजनेन असमाभिन्नपूर्वकुर्यान्नेवब्र
 तांतरइति नस्यापिप्रवत्वासरत्वान्मासनिषेधः पारणादिनेएवउपवासप्रसक्त्यभावात् अतएवनिर्णयासृतेव्यासः वजयेत्यारेणसा
 संव्रताहोव्याषधसदा अष्टेनान्यव्रनभ्यानिआपोसूलफलपयः हविर्द्रोक्ष्णकाभ्याचगुरोर्वचनमोषध इतिस्कादवचनात् प्रसक्तमो
 षधरूपमपिमांसव्रतोहवर्जयेदित्यर्थः विष्णुपुराणे स्मृत्यालोकजगोधादिस्वादनपरिकीर्तने अन्नस्यवर्जयेत्सर्वंयासानां चापि
 काक्षणात् गाभ्याभ्यगंशिराभ्यगं नाबूलचासुलेपनं व्रतस्थोवर्जयेत्सर्वंयच्चान्यद्वलराशकृत् इतिहरीतः पणितपारवडादिनास्ति-
 कादिसंभ्राषणाशुनाश्लीलादिकमुपनासादिषुवर्जयेत् अन्नादिपदेनयत्पुरुषार्थतयासर्वदानिविद्धं तदपिकत्वर्थनथासंयुत्यते
 अतएवव्रताधिकारेकर्मणुः विहितस्थाननुष्ठानांभिरियाणामभिग्रहः निषिद्धैस्त्रंनित्त्वर्जनीयमयत्नतः पणितोदेदर्शनतु
 विष्णुपुराणे नस्यावलोकनात्सूर्येपश्येतमतिमान्तरः स्यशांशोविष्णुधर्मे सस्यर्थचनरः स्वात्वाशक्तचिरादित्यदर्शनात् स
 भाष्यतानुशक्तचिपदंचिनेयदनुतंबुधः योगशास्त्रवल्थयः यदिवारयमलोपः स्याद्भ्रतदानक्रियादिषु व्याहरेद्वेषावमंत्रस्मरेद्वि
 ष्युमव्यय यमः मानसेभियमेलुसेस्मरेद्विष्णुमनामय हृहन्नारदीये रजसंलाचयाडालमहाप्रातकिननथा स्तुतिकापनित्तै
 वउच्छिहरजकादिकं व्रतादिमध्येगुण्याद्यथाध्वनिमुत्तमः अष्टोत्तरसहस्रतुजपैवैवदमातरम् वेदमानागायत्री भिना
 क्षरायादक्षः संघाहीनाशक्तचिर्नित्यमनहैः सर्वकर्मसु यदन्यत्कुरुतेकिंचिन्नतस्यफलमश्नुते अवग्रहतः संध्येवअन्यागामि

त्याहुः अविशेषान् नत्संश्योत्तरभाविनिकर्मादौसांगमिभियुक्तम् आहुः प्राज्ञाः त्रतादिकालः सकल्यस्तुभानः संश्राद्धत्वेः कार्यः संश्रा-
 बुधः कृत्वासंकल्पं नत आचरेत् इतिगोडनिबोधेऽभ्रवस्मृतेः साकंडेयपुराणे सूरीदयविभाने वन्नदानादिकक्रमइति क्रमइ -
 तिउपक्रमः स्नानदानादिकाः क्रियाः सूरीदयशब्देनउपःकालाप्रशस्येते तेषुनारात्रौस्नानादिकेनकार्यमभितिकल्पतेते छेदो-
 गपरिशिष्टेः सदेपवीतिनाभाव्यसदावद्दशिवेनच विशिखेल्युपवीतिश्चशक्त्यामिननतं कृतम् पितृभ्यसंवातुद्वेणे आत्माभे-
 थपक्षणे अथोवायुसमुत्सर्गेप्रहारेनृमभाषणे मार्जारमूषकस्पर्शाक्रोशोक्रोधसंभवे निभानेषुसुसर्वकर्मकुर्वन्पःस्पृशेत्
 साकंडेयपुराणे शिरस्नानश्चकुर्वीतदेवपितृभ्यमथापिवा वराहपुराणे स्नानसंश्रावणं जपेहोमसंस्मरणं उपवासव
 नाकार्यंसायसध्याहृतीर्विना भगवद्गीतायाम् तस्मादोमित्युदाहृत्यजदानतपःक्रियाः प्रवर्तेतेविधानात्काः सततं ब्रह्मवा
 दिनां तेतिरीये त्रिमात्रस्तुत्रयांक्तव्यः कर्मारंभेऽसर्वशः इति सामान्यपरिभाषा विस्तृताचेयसा सामान्यपरिभाषा आचा
 रमयूरेवेदद्रष्टव्या अत्रस्त्रीणांविशेषाहमाद्रोपात्रे गार्भिणीस्मृतिकादिश्चकुमारीचायरागिणी यदाशक्त्यात दान्येनकारयेत्नय-
 तास्वयम् प्रयनाशक्त्यास्वयंकुर्यादित्यर्थः पुंसोऽप्येवविधिर्लिंगस्याविवक्षितत्वादिनिहेमादिः एवंस्त्रीभारजोदशनेपिकार्यम
 तथाचसत्यव्रतः प्रारब्धदीधितप्रसानशोणायइजोभवेत् नचवत्रव्रतस्यस्यादुपराधः कथंचन व्रतस्य उपवासस्येत्यर्थः -
 पूजादिकंतु अन्येनकारयेत् तथाचमदनरत्नमात्स्ये अनरातुरजस्यशेषपूजाभ्येनकारयेत् स्तूतेकेयेवम् तथाचतंत्रव पूर्वसंकल्पितयच्चव्रत
 स्मिन्पतत्रैतेः तत्कर्तव्यंनरेः शक्तुदानार्चनविवर्जितं अन्येनकारयेदित्यपेक्षायांनैवेपेठीनसिः प्रार्यापस्युव्रतंकुर्याद्वायाथाश्चपतिव्रतम्
 अस्मात्त्र्यैपरस्ताभ्यां व्रतमंगेगानजायेत तत्रेववायुपुराणे उपवाससलशक्तस्तु आहिताग्निस्थापिवा पुत्रादाकारयेदन्याद्वा क्षणादपिका
 रेयत् उपवासप्रकुर्वीणः पुण्यंशतगुणंभवेत् नारीचपतिमुद्दिश्यएकादश्यामुपाधिना पुण्यंशतगुणंभोक्तमित्याह गालेवासुनिः मातामहा
 दीनुद्दिश्यएकादश्यामुपाषणे कृतच भक्तिताविभ्राः समग्रफलमाप्नुयुः मोक्षव्रतप्रतिनिधिः तथाचमदनः कास्यप्रतिनिधिर्नास्तिनित्येन

भित्तिके नच काम्येषु प्रकमादूर्ध्वकेचित्प्रतिनिधिं विदुः न स्यात्प्रतिनिधिर्मत्रस्वामिंदवाग्निकर्मसु संदेशकालयोः शब्दनारणोः शु-
 ब्रभार्ययोः नापि प्रतिनिधातव्यनिषिद्धं वस्तु कुत्रचित् अथत्रनेह विव्याणि हेमाद्रोच्छदोगपरिशिष्टकाल्यायनः हविष्य-
 पुष्यवासुरव्यास्तदनुब्रीहयः स्मृतः माषकोद्वगारादीन् सर्वाभावेपि वर्जयेत् तत्रैव अग्निपुराणे ब्रीहचणकसु द्वाश्रकपालाः सलि-
 लपयः यथाभाकाश्चैव नीवारोगाधूमाधात्रनेहिताः कूभाडालांबुधंताकपालकवज्यास्त्रिकास्त्यजेत् चतुर्भेदयसस्रगुणाः शाकदधि-
 घृतमधु यथाभाकाः शालिनी वारायावकमूलतदुल्ल हविष्यत्रतनकांदात्वात्रिक्यार्थोदिकेहितं मधुमासविद्वातव्यसर्वैश्वव्रतिभिस्त-
 या पालकीषाथरीज्योत्स्निकाकोशातकी तत्रैव भाविक्य हेमतिकस्त्रितासीनधान्यसु द्वायवास्तिलाः कालापकयुनी वारावस्तुक-
 हिलभोचिका षष्टिकाकालशाकंचमूलकंकेसुकंतरं कंदः सैधवः सामुद्रगव्ये च दधिसर्पिषी पयोदधिघृतं चैव पयसास्त्रहरीतकी
 पिप्पलीजीरकंचैव नागरं गकतिनिणी कदलीलवलीधानी फलान्यगुडसैक्षवं अनेलपक्कमुनयोहविष्याणि म्रचक्षते लवणे मधु
 सर्पिषी इति क्वचित्पाठः हेमतिकंधान्यकमलाः तदपि सीतंश्चैतं अश्विन्तंहविष्यं कालापाः सति नारपर्यायाः मठर इति प्रसिद्धाः वा-
 टाणे इति दक्षिणप्रसिद्धावास्तुकंबधुवा इति रव्यातः शाकः हिलशकंभाचयनि इति क्षीरस्वामी शकसासरो हिलसार इति प्रसिद्धः
 शाकः जलोद्भवः गौडदेशे हिलाचल इति प्रसिद्धा कालशाक उत्तरदेशे कालिकेति प्रसिद्धं केसुकंके पुत्रा इति पूर्वदेशे प्रसिद्धं नागर
 नारिं गणरावतानागरिगोनादयीष्मभिजंबुकेत्यमरात् नागरंचैव तिपाठनागरशकरी लवलीराय आवली इति महाराष्ट्रप्रापथ्यमानफलहर
 फेरवडी इति मध्यदेशे माषया अनेलपक्कं इत्येतत्कथितं हविष्याणामेव विशेषणं मसुः उत्पन्नानि पयः सोमोमोसंयच्चातुपक्कतं अक्षार
 स्तवणंचैव प्रकृत्या हविरुच्यते अनुपक्कतं अपक्कं अथ व्रताद्युपयुक्तानि वस्तूनि तत्र पंचरत्नानि आदित्यपुराणे स्रवर्णरजतसुक्ता-
 राजावने प्रकलक रत्नपचकारव्याने शेषवस्तु ज्वरीम्यह कनककुलशनीलपद्मरागचर्मौक्तिक एतानि पंचरत्नानि रत्नशास्त्रविदो विदुः
 इति मधप्रदीपघृतकालिकापुराणोक्तानि वा कुलिशहरीकंस्मृतं तरे अप्प्रोविसर्वरत्नानां हेमसर्वत्रयोजयेत् विष्णुधर्मोत्तरे मुक्ताफलहिरण्यचव

इयंपद्यरागकं पुष्परागं गोमं देगीलगा कल्मस्कतया प्रवालमुक्तासुक्तामिहारत्नाभिनेनव हेमाद्रो ब्रह्मांडपुराणे अश्वत्थादुचरु
 स्मृत्तनन्यग्राधपल्लावाः पंचमगा इतिरव्याताः सर्वकर्मसशोभनाः पंचमगाः पंचपल्लावाः पंचगव्यवर्तत्रैवस्काद मोमूत्रे गोमयक्षीरद
 धिसीर्यथाक्रमं विष्णुधर्मं गोमूत्रभागान्श्चाधिसहस्रक्षीरस्यत्रयं द्रवदशो घृतस्यैकमेकश्वकुशवारिजः गोमूत्रप्रमाणतु प्राय
 श्चिनमधुरेवैत्रेय विष्णुधर्मं गायत्र्यादायगोमूत्रगंधद्वारिगोमयं आव्यायस्वतिक्षीरचदधिकाल्वाथवेदधि शुक्रेमस्मिति आज्य
 स्यदेवस्यत्वाकुशोदकं एभिस्तुमंत्रराजैस्तु पंचगव्यप्रक्षते पंचासृततु हेमाद्रो शिवधर्मं पंचासृतदधि क्षीरसितामधुघृतस्मृत अन्यत्र
 पयोदधिघृतं चैव शकैरामधुसयुन पंचासृतमभितरव्यातमापित्सुनयोविदुः मदनरत्नेकात्यायनः आज्यक्षीरमधुतथा मधुरत्रयसु-
 च्येने मधुरो म्भश्चलवणः कषायस्तिक्तरवच कटुकश्चेतिराजद्रसषट्कसुदाहृतं चंदनतुगाकड कस्तूरिकायादोभागीचत्वा
 रोचंदनस्यच कुकुमस्यत्रयं शैवशाशिनस्याच्चतुःसमं कुकुमकेशरं शशीकपूरः कपूरचंदनं दंपंकु कुमचसभाशकं सर्वगंधमिति
 त्रोक्तं समस्तस्तरं मूषणदर्पः कस्तूरिकांतथा कस्तूरीत्यागुश्चैव कपूरश्चंदनंतथा कंकोलचभवेदेभिः पंचभिः सुसुकरदमः अथ
 सर्वौषधीः कुष्ठमासी हरिद्रै देसुशैल्यं चंदनं वचाचंपकसुस्तं च सर्षपौषधौ दशास्मृताः पाप्मे रसवस्तुणराजचनिथावाजाजि
 धान्यकं विकारवचगोक्षीरकुस्तमकुमुमंतथा लवणंचाष्टमन्त्रसोभागयाहकसुच्यते नृणराजस्नालः अजाजिजीरकं आपः
 क्षीरं कुशायाणि दध्यक्षतिलास्तथा यवाः सिन्धुकाश्चेति त्रयोधायाः मर्कतितः पंचरात्रं रजांसि पंचवर्णांसि मंडलांथिंहिकार
 येत् शालितंदुलचूणेन शुकुवायवसंभवं रक्तं कुस्तमसिंदूरं कैरिकादिसमुद्भव हरितालाद्वंधीतरजनीसप्रवतथा रुष्यादग्धवहरि
 नपीनल्लघ्याविभिप्रितं रजनौ हरिद्रा क्रौतुकसञ्ज्ञानिभिष्ये दूवीयवाकुराश्चैव वालुकचूतपल्लावाः हरिद्राद्वयसिन्धुार्थेशिविपत्रोर
 गत्वचः कंकणोषधयश्चेता कोतुकारव्यादशास्मृताः अथससमूदोमास्त्ये गजाश्वरथवल्मीकसगमान् रूदगोकुलात् सुदसानाय
 कुंभेषुप्रक्षिपेच्च त्वरास्तथा गोकुलाधिसप्तचत्वरणसहाशोमूदोभवेयुरिति हेमाद्रोभिष्ये स्रवणं रजतं ताश्चमारकूटतथैवच लोहं च

पुनथासीसंधानवः सप्तकीर्तिनाः आरकूटपिचलनेवषट्त्रिंशन्मते यवगोधूमधान्यानि तिलाः कंगुश्चसुइकाः श्यामाकंचीनकंचैव
 सप्तधान्यसुदाहृतं सप्तदशधान्यानि माकंडेयपुराणे त्रीहयश्चयवाश्चैव गोधूमाः कंगुकास्तिलाः त्रियंगवः कोविदाराः कोरदूषाः सतीन
 काः भाषासुझामस्त्राश्चिनिध्यानाः सकुलित्यकाः आढक्यश्चणकाश्चैव यावनालास्तथास्मृताः क्रमादं विजानीयाद्धान्याः सप्तदश-
 स्मृताः कोरदूषाः कोइवाः सतीनकाः कलापाः सटइति अष्टदशधान्यानि स्कादे त्रीहयं वास्तिलाश्चैव यावनालास्तथैवच सतीनकाः
 कुलित्याश्चकंगुकाः कोरदूपकाः भाषसुझामस्त्राश्चिनिध्यानाः श्यामसर्षपाः गोधूमाश्चणकाश्चैव नीवाराढकाएवच एवक्रमेणजानीयाद्धान्याः न्यष्टाद
 शाभिच हेमाद्रीसीरस्वामी मूलपत्रकरीरायफलकोडाधिरूढकाः लक्ष्म्यकवंचेचैनिशाकंदशविधं स्मृतं करीरवशाकुरः अग्रपल्लवः कांडनालक
 वंचलनाक कलशाउकविष्णुधर्म हेमराजनताश्चाश्रुन्मयालुसगणित्तिनाः यात्रोद्वाहप्रतिशोदेकुमास्त्यरभिषेचन पंचाशांगुलैवपुल्याउत्से
 धेषोडशांगुलाः वादशांगुलमूलास्त्युसुरवमष्टांगुलं भवेत् पंचच आशाश्च पंचाशाः आशादश पंचाशदंगुलनिवैपुल्यामित्यर्थः केचित्तु
 पंचदशांगुलैवपुल्यामित्याहुः प्रानमाइव्ययोः परिमाणं हेमादौ भविष्ये अनुक्तइव्यमत्सरव्यादेवताप्रतिमानूप सौवर्णीराजतीनाम्नीदृक्ष -
 जाभार्तिकीनथा चित्रजापिहलेयोत्यानिजवित्तानुरूपतः आमायात्पलपर्यन्तकर्तव्याशक्तिसंभवे अंगुष्टपर्वभारभ्यवित्तस्यवधिकास्मृता ॥
 मात्स्यतुविशेषः अंगुष्टपर्वीदारभ्यवित्तस्यवधिदेवता गृह्णतुप्रतिमाकार्यानाधिकशाशयते बुधेः आषोडशात्तु प्रासादकनव्यानाधिकानतः इत्य
 धिककलयतराप्रतिष्ठाकडे ज्ञेय तथा अनुक्रमसत्याहोमस्याच्छतमशेषरस्मृत मात्स्य होमाग्रहादिपूजायां शतमशेषरभवेत् अष्टावि
 शतिरहोवायथाशक्तिविधीयते मदनरत्नेब्राह्मे यथाक्तवस्तसपत्नोयात्य नदनुकारियत् यवाभ्रावेचगोधूमात्रीत्यभ्रावेचतंदुलाः आज्य
 इव्यमनादेशजुहुयाच्चयथाविधि मंत्रस्यदेवतायाश्चप्रजापतिरिति स्थितिः मंत्रस्यदेवतायाश्चविधिननप्रजापतिदेवतासप्तस्तव्याह
 तिसिर्षमंत्रः स्मृत्यन्तरेपि नव्याहृत्यासंभूतइति गारुडे प्रणवादिनमोनचचतुर्थ्यंगचसनम देवतायाः स्वकनाममूलमंत्रः प्रकीर्ति
 तः इव्याभ्रावेप्रतिनिधिः दध्यलासेपयोयाह्यमध्यलासेनथागुडः घृतेप्रतिनिधिः कार्योपयोवादिवागुप तंत्रेवेमेत्रायणीयपरिशिष्टे दर्मा

भाषंकाशाः पैठीनसिः सर्वाभावेयवाः आज्यहोमेषु सर्वेषु गव्यमेव भवेद्भुतं तदभावे महिष्यास्तु आज्यभाषिकमेव नु तदभावे तु न लंस्यात्तदभावे-
 तु जानिलं तदभावे तु कोसं तदभावे तु सार्धपम् अथपवित्रं अननर्गमिन्सायं कोशो द्विदलमेव च प्रादेशमात्रं विदोयपवित्रं यत्र कुत्रचिन्
 अथेधाः पलाशाश्वत्थस्वदिरवतोदंबरमेव च अथधूपाः अगुरुश्र्यदं नमुस्तासिल्लकटुषणतथा समभागं तु कर्तव्यो धूपो यमधुना दह्यः
 सिल्लकंसिल्लाद इति प्रसिद्धः दृषणकस्तूरीषड्भागकुण्डहिरुणोगरुश्र्यल्लाक्षात्रयपंचनखस्यभागाः हरीतकीसर्जरसः समासिभागे
 कमेकं त्रिवलं शिखाजं घनस्य च त्वारिपुण्यचैको धूपोदशांगः कथिनो मुनींद्रैः सर्जरसः राळइति मांसीजटा मांसी त्रिवलं त्रिभागघनः
 कपूरः पुरगुगुलः स्वर्णमानवाहयाज्ञवल्क्यः जालसूर्यमरीचिस्त्रयसरेणूरजः स्मृतम् तेष्वेखीक्षास्तु नास्ति स्मोराजसर्षपउच्यते मी-
 रस्तुतेत्रयः षट्तेयवो मध्यस्तुतेत्रयः कृशालः पंचतेभाषस्नेस्रवर्णस्तुषोडशपलं स्वर्णाश्रित्वारः पंचधापि प्रकृतिं न जनमानमाह हे-
 कृशाले रूयमाषो धरणं षोडशैवते शानमानं तु दशमिर्धरणैः पलमेव तु निष्कस्वर्णाश्रित्वार इति नाम्नमानमाह कार्षिकलाभ्रिकः प-
 णइति पलचतुर्थं शोनकर्षेणोन्मितः कार्षिकस्ताम्रसंबंधीपणोभवति कर्षसंज्ञास्त्रनिघंटोनेषोडशाक्षः कर्षोस्त्रीपलं कर्षचतुष्टयमि-
 नितेषोडशासाः अस्सः हेमाद्रोनारदः अस्सः सचकर्ष इत्यर्थः धरणस्यैव पुणोसंज्ञानरंतेषोडशास्यान्दुरणपुणश्चैव राजतमिति मि-
 ताक्षरायास्मृतेः शानमानेपलपर्याये स्वर्णचतुष्टयसमतोलितं रूयं राजतो निष्क इत्यर्थः स्वर्णो निष्कस्तु चतुः सौवर्णिको निष्काविदे-
 यस्तु प्रमाणत इति सच पलसमान एव कोत्र कार्षीपण इत्यपेसायां देशोभेदेन कर्षीपणोभिन्न इति आह हेमाद्रोनारदे कर्षीपणोदक्षिणस्या
 दिशि रोव्यः प्रवर्तते पणोर्निबद्धः पूर्वस्यादिशि षोडशस्यैवपणाः अष्टौटस्रुकाः कार्षीपणाः पूर्वस्यामित्यर्थः तावता लस्य रूयं दक्षिणस्या
 सइति हेतुनिर्णयेपि तामहचरणाः ललावत्यां वराटकानादशाकद्वयत्सां क्यकिणीनाश्रयणश्चतस्रः तेषोडशाद्रस्य इहावगम्योद्रेयैस्त
 शाषोडशभिश्च निष्कः अथ धान्यमानं भविष्ये पलद्वयं तु प्रसृतं द्विरुणकुडवमंतं चतुर्भिः कुडवैः प्रस्थः प्रस्थाश्रित्वार आदकः आदके
 स्तेश्वनुभिश्च द्वेणस्तु कथिनो बुधैः कुंभो द्वेण द्वयं शूर्पः रवारी द्वेणस्तु षोडश द्वेण द्वयस्यैव शूर्पे इति संज्ञा पलचकुडवः प्रस्थ आदको

द्रोणएवच ध्यानमानेषुबोद्धव्याः क्रमशोमीचतुर्गुणाः द्रोणेः षोडशभिः स्वारीविंशत्याकुम्भउच्यते कुम्भेसुदशभिर्बोहोधान्यसंख्याः प्र
 कीर्तिनाः विंशत्येवत्रापि द्रोणेशितिसंबन्धने तथाच कुम्भोद्रोणहयमितिपस्माद्विंशतिद्रोणमिनः कुम्भइतिपस्मानरंद्रोणादकथोःपरिमा
 णानरमुक्तं पराशरेण वेदेवेदानविद्विषैर्धर्मशास्त्रानुपालकैः प्रस्थाद्वात्रिंशतिद्रोणमितोद्विप्रस्थआ दकइति एतेषुन्यूनधिकपक्षा
 णांशक्तिदेशकालाद्यपेक्षयाव्यवस्थाज्ञेया अथहोमद्रव्यमानंशिद्धान्तशेखरेहोमद्रव्यप्रमाणानिवस्येतेतुयथाक्रम कर्षप्रमाणमाज्यस्या
 न्मधुक्षीरंचतत्समम् तंदुलानांशक्तिमात्रपायसंप्रसूतेः समम् कर्षमात्राणिमस्याणिल्याजामुष्टिमितामताः अल्पयाससमंथान्दशशकं
 यासाईमात्रकम् मूलानानुत्रिमागः स्यात्कंदानामष्टशकः दस्रः पर्वप्रमाणस्यादगुलद्वितपालताप्रादेशमात्राः समिधोत्री हीणाच्चा
 जलिः समः तिलसत्कृकणादीनांमृगीमुद्गाप्रमाणतः पत्रपृष्यफलादीनांप्रमाणानुतिरिच्यते चेद्दश्रीखंडकस्तूरीधुंकुमागरुकर्दयाः हरि
 मंथसमाः प्रोक्तागुगुलुर्बदरोपमः हरिमंथअणकः आहुतीनामिदंमानं कथितंवेदेदिभिः स्यान्निमुद्गामृगीमुद्गाहोमेसर्वफलप्रदा माना
 तरशारदानिलकटीकायापदार्थादर्शो कर्षमात्रमिदंहोमसृक्तिमात्रंयः स्मृतम् उक्त्वा निपंचगव्यानिशक्तिमात्राणिमाधुभिः तत्समं
 मधुदुग्धान्द्र्यासमात्रमुदाहृतम् दधिप्रसूतिमात्रस्याह्यजाः स्युर्मुष्टिसंमिताः पृथुकास्तत्रप्रमाणाः स्युः सक्तवोपितयाविधाः प्लार्धं
 गुडमानंचशर्करापितयाविधा यासाईमात्रमन्वानामिदस्रः पर्वप्रमाणतः एकस्याः पत्रपुष्पंचतथाधुपादिकल्पयेन् मानुस्त्रिगंचतुः खंडं
 पनसंदशधाहृतम् अष्टधानारिकेलंचचतुर्धाकदलीफलम् त्रिधाहृतफलंबैल्वंकपित्यखंडितं द्विधा त्रीहयोमुष्टिमानाः स्युर्मुद्गामा
 वायवास्तथा तंदुलस्युस्तदर्धशाः कोद्रवामुष्टिसंमिताः लवणशक्तिमात्रंस्यान्मरोचान्येकविंशतिः घृतस्यकार्षिकोहोमः क्षीरस्य
 मधुनस्तथा शक्तिमात्राहुतिर्दध्नेः प्रसूतिः पायसस्यच खंडत्रयंतुमूलानांफलानांस्वप्रमाणतः यासमात्रंतुहोतव्याइतरेषांचतंदुलाः
 अक्षनास्तुयवाः प्रोक्ता अप्पवेत्रीहयः स्मृताः तदभावेचगोधूमानतुखंडिततंदुलाः येषांकेषांचिदन्येषांद्रव्याणामप्यसंभवेसर्व-
 चाज्यमुपादेशंभरहाजमुनेर्मनात् सर्वप्रमाणमाहुत्यापंचांगुलगरहीतयेति संपूर्णानिचसर्वत्रसूक्ष्माणिंपंचपंचच इत्सूणांपर्वकं

मानलत नगुलहय चंद्रचंदनकाश्मीरकस्तूरीयसकर्मदान कलापसंमिनातानगुल्लंबदरस्थिवत् इवः सुवेणहोतव्यः पाणि
 नाकुरि हविः कवपुणाद्रवाः प्रोक्ताः कृदिनायासमानकाः ब्रीहयोयवगोधूमप्रियंगुतिलशालयः स्वरूपेणैव होतव्या इतरेषांचतंदुलाः
 अथक्रत्विवरण हेमाद्रोपाद्ये बालाग्निहोत्रिणविंशतिरुत्तरगुणान्वितं सपत्नीकचसहृज्यमृषाधिकचमृषेणैः पुरोहितं मुख्यतम-
 कृत्यान्व्याश्रयनयात्विजः चतुर्विंशतिगणोपेतान्सापत्नीकान्बिभंजिनान् अहर्तावरसच्छन्वान्स्त्रिविणः शक्रचिभूषितान् अंगुलीयक
 निचतथाकृणुप्रधानदापयेत् नत्रिवैदेगौ वस्त्रयुग्मंतयोणीषंकुंडलेकंठमृषणं अंगुलीभूषणंचैव मृषाधिकचसमृषणं एतान्निवैवस
 र्वाणिप्रारम्भधर्मकर्मणां पुरोहितायदत्वाथक्रत्विस्यः सप्रदापयेत् द्रवैक्तमृषणसर्वसोष्णाषवस्त्रसमुत्तम दद्यादेतत्त्रयान्कृत्यान्व्या
 च्छादनपटंतथा अनानामधुपर्कमाह विषयमिधुः सः सून्ययधुपर्केणक्रत्विजः कर्मकारयेत् अयुज्यकारयेत्कर्मकित्विवेणचयुज्यते क्र-
 त्विजांसंख्यामाह मात्स्ये हेमालंकारिणः कार्योः पंचविंशतिक्रत्विजः तोषयेच्च समंसवनिचायौ द्विगुणंभवेत् दक्षिणयातोषयेदित्यर्थः
 अथसर्वतोभद्रमंडलहेमाद्रोस्कादे प्रागुदीच्यागतरिवाः कुर्यादेकोनविंशतिः संवेदंडुस्त्रिपदः कोणेभृत्खरकापचभिःपदेः एकादशपदाव
 द्द्विभद्रानवभिःपदेः चतुर्विंशत्यदावापीविद्यायापरिधिःपदेः मध्येषोडशभिःकोष्ठेःपद्यमष्टदलस्तृतम् श्वेतेंदुःशंखलाकृष्णावह्नीनरि
 नपूरयेत् शद्रारुणासिनावापीपरिधिःपातवर्णिकः बालान्तरदलश्वेनाकर्णिकापानवर्णिका परिध्यावेष्टिनपद्यबान्धेसत्वरजस्तमः तन्म
 ध्येस्थापयेद्देवान्ब्रह्माद्याश्चस्त्रेश्वरान् इति सर्वतोभद्रपीठं अथालिंगतोभद्रं चतुर्विंशतिराखेरिवाः प्राग्दक्षिणायनाः कोणेषुभृ-
 खलाःपंचपदायत्यस्तु पार्षवतः पदेर्नचतिगणैरुत्तरान्नुमित्तुमिर्कधुमृश्वल्काः लघुवल्क्यःपदेःषड्भिस्ततोष्टादशभिःपदेः द्भ्रुत्वालिंगानिवा
 प्यस्तुस्त्रयोदशकिरतरा ततोवायीद्वयेऽथपीठकुर्याद्विचक्षणः तस्यपदाःपंचपदाद्द्वाराण्यपितथैवच एकाशीतिपदमध्येपदस्त्र-
 स्तिकमुच्यते कोणेषुमृश्वल्काःकार्याः द्भ्रुत्वालिंगानिवाः च्यते मृश्वल्काः कृष्णावर्णितवह्नीनरिवाः रक्तेनभृत्खरकावल्क्यावह्नीःपीतेनपूरयेत्
 माळिसैवत् पद्यनवपदस्यवलिंगतोभद्रं

आंवंः सवुभ्याउपमाअस्यविष्ठाः सनश्रयोनिमसतश्रविषः श्रीब्रह्मनुइहागच्छइहतिष्ठपूजांगृहाणममसंमुखः सप्रसन्नोवरेदीभव
 इत्येवप्रकरणसर्वत्रदेवतानांज्ञेयम् ततःउदीचीमारम्यवायवीपर्यंतसोमादयोवाग्धंतोष्टोलोकपालाःस्थापनीयाः १ तत्रआथायस्व
 राहूणोगतमःसोमोगायत्री उत्तरेसोमावाहनेविनियोगः ॐ आथायस्वसमेतुतेविश्वतःसोमवृष्यं भवावाजस्यसंगथे २ अग्नि
 त्वाअजीगतिःशूनःशेषदेशानोगायत्री इशान्याइशानावाहनेविनियोगः अभित्वादेवसवितरीशानंवार्यणां सदावन्मागमीमहे ३ इ
 दंवीमधुच्छंदाइंद्रोगायत्री पूर्वइंद्रावाहनेवि० ॐ इद्रवोविश्वतस्परिहवामहेजनेम्यः अस्माकमस्तुकेवरुः ४ अग्निदूतंकाण्वोभिया
 तिश्चिरग्निर्गायत्री आग्नेय्याअन्यावाहनेवि० ॐ अग्निदूतंघृणीमहे होतारंविश्ववेदसं अस्ययज्ञस्यसुक्तं ५ यमायसोमंवेवस्वतो
 यमो नुष्टुप् दक्षिण्यमावा० ॐ यमायसोमंस्कनुतयमायजुहुताहविः यमहयशोगच्छत्यग्निदूतोअरुह्नतः ६ मोषुणोघोरःक
 ण्वोनिर्कतिर्गायत्री नैर्कत्यांनिर्कत्यावा० ॐ मोषुणःपरापरानिर्कतिर्दुर्हणावधीत् पदोष्टृत्तृष्णायासह ७ तत्वायामिशूनःशेषोवरु
 णस्त्रिष्टुप् पश्चिमैवरुणावा० ॐ तत्वायामिब्रह्मणावंदमानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः अहेळमानोवरुणेहबोधुशसमान
 आयुःप्रमौषीः ८ वायोशतंवामदेवोवायुरनुष्टुप् वायव्यांवाय्वावाह० ॐ वायोशतंहरिणांयुवस्वपोष्याणा उतवतेसहस्त्रिणोर
 थआयातुपाजसा ९ वायुसोमयोर्मध्येअष्टौवसवः ज्मयाअत्रमैत्रावरुणिविसिष्ठोवसवस्त्रिष्टुप् वायुसोमयोर्मध्येवस्वावा० ज्मयाअ
 त्रवसवोरतदेवाउरावंतरिक्षेभर्जयंतशरुभाः अग्निष्मश्रुतरुज्यः ऋणुध्वंश्रीतादृतस्यजगमुषोनीअस्य १० आरुद्रासःश्यावाश्वएकादशरु
 द्राजगती सोमेशानयोर्मध्येएकदशरुद्राहो० ॐ आरुद्रासइंद्रवंतःसजोषसोहिरण्यश्राःस्रवितायंगंतन इयंवीअस्मत्प्रतिहृत्ये
 मतिस्तृष्याजेनदिवउत्साउदन्येवे ११ त्रिंनुमत्स्यःसामदोद्वादशादित्यागायत्री इशानेन्द्रयोर्मध्येद्वादशादित्यावाह० ॐ त्यानुस-
 त्रियांअवआदित्यान्याचिषामहे समृद्धीकांअभिष्टये १२ अश्विनावतिराहूणोगतमोश्विनावुष्णिक इद्रान्योर्मध्येअश्व्यावा-
 ह० ॐ अश्विनावतिरिक्द्रागोमदृस्वााङ्गण्यवत् अर्वायथंयंसमनसानियच्छंतं १३ ओमासोमधुच्छंदाविश्वेदेवागायत्री अग्नि

यमयोर्मध्ये विश्वेदेव्यावसे ॐ ओमासास्त्रर्षणीयृतो विश्वेदेवान् आगत दाशवांसो दाशरूपः स्तुतं १४ अभित्यं देवंगीतमौवासादेवः स
 प्रयत्सा अशी यमनिर्कल्योर्मध्ये सप्तयक्षावा ॐ अभित्यं देवं सवितारमोणयोः कविक्रतुमर्चामिसत्यसंवरत्नधामभिपिबंमतिकविं उ
 ध्रियस्वामतिमि अदिद्युतत्सवीमनिहिरण्यपाणिरमिमीतस्क्रतुः कृपास्वः १५ आयंगोः सार्पराज्ञीसर्पिणायत्री विकीतिवरुणयोर्म
 ध्ये सर्पवा ॐ आयंगोः पृश्निरक्रीदसद्व्यातरं पुरः पितरंचक्रुर्कृन्त्स्वः १६ अस्मरसामेशाक्रथ्यशृंगोधर्षीस्वरसोत्रुष्टुपु वरुणवाज्यो-
 र्मध्ये गंधर्षीस्वरसावा ॐ अस्मरसांगंधर्षिणां मृगाणां ब्रह्मदीर्गवर्णिकेतस्य विद्वान्स्वरवास्वादुर्मदितमः १७ यदक्रदञ्चोचथ्यादोयतमास्क्रद
 स्त्रिष्टुपु ब्रह्मसोमयोर्मध्ये स्कंदावाहनेवि ॐ यदक्रददृष्टीन्मजायमानुद्यन्त्समुद्राद्गतवापुरीषान् श्वेनस्यपक्षाहरिणस्यबाहु उपस्त
 त्यंमहिजानेनैअर्वन् १८ तत्रैव ऋषममृषमोवेरणो न दीश्वरोनुष्टुपु ब्रह्मसोमयोर्मध्ये नदीस्वरावा ॐ ऋषममासमानानासपत्ना-
 नां विषासाहि हंतारं शत्रूणां ह्यधिविराजंगोपतिं वा १९ कद्रुद्रायधीरः कर्णवः श्लोगायत्री तत्रैव श्रुत्वावा ॐ कद्रुद्राय प्रचेतसेमीह्रुष्ट
 मायतव्यसे वोचेमशंतमं हृदे २० कुमारं कुभारो महाकालस्त्रिष्टुपु तत्रैव महाकालावा ॐ कुमारं मातायुवतिः समुब्धयुहा बिभर्मि
 नदद्गतिपित्रे अनीकमस्यनमितज्जनासः पुरः पश्यंतिनिहितमरतो २१ अदिनिर्लोकोबोहस्पतिर्दक्षोनुष्टुपु ब्रह्मेशानयोर्मध्ये दक्षा
 बाहने ॐ अदिनिर्त्विजनिष्टदक्षयादुहितानव तान्देवा अन्वजायतमद्वा अमृतबधवः सोदक्षादिसत्सगणान् ०२२ तामग्निवर्णंशो
 मारिदुर्गाविष्टुपु ब्रह्मद्रयोर्मध्ये दुर्गावा ॐ तामग्निवर्णंतिपसाज्वलती वैरोचनीकर्मफलेषुनुष्टुपा दुर्गादेवीशरणमहप्रद्योस्तुरसित
 रसेनमः २३ ईदं विष्णुः काणवोमेधातिथिविष्णुर्गायत्री ब्रह्मद्रयोर्मध्ये विष्णवावा ॐ इदं विष्णुविचित्रैत्रेधानिदधेपद समूळ्महमस्य
 पांसुरे २४ उदीरतामवरशंखः स्वधापितरस्त्रिष्टुपु ब्रह्मान्योर्मध्ये स्वधावा ॐ उदीरतामवरउत्सरासउन्मध्यमाः पितरः सोम्यासः अ
 संस्रद्दियुरष्टकाक्रतज्ञानोवंतुपितरोहवेषु २५ परमृत्योः सकुशिकोमृत्युरोगास्त्रिष्टुपु ब्रह्मयमयोर्मध्ये मृत्युरोगावा ॐ परंमृत्यो अ-
 नुपरोहिपथायस्तेस्व इतरोदेवयानान् चक्षुश्मतेमृषवनेने बर्षामिमानः प्रजारीरिषामोतवीरान् २६ गणानालाशेनकोगृत्समदोगण

पतिर्जगती ब्रह्मनिर्ऋत्योर्मध्यगणपत्या० ६ ऽः गीनांस्वागणपतिर्हवामहे कविकवीनामुपमश्रवस्तमं ज्येष्ठराजं ब्रह्मणा ब्रह्मणस्पत-
 आनः शृण्वन्तृतिभिः सीदसादनं २७ शन्नोदेवरांबरोषसिधुद्वीपआपोगायत्री ब्रह्मवरुणयोर्मध्ये अबा वा० शंनोदेवरांभिष्यआ
 योम्वंतुधीतये शंयोरभिस्त्रवंतुनः २८ मरुतोयस्यराहुगणो गौतमो मरुतो गायत्री ब्रह्मवायोर्मध्ये मरुदावा० ॐ मरुतोयस्यहिंसये
 पाथादिवोविमहसः सस्रुगोपानमोजनः २९ स्योनापृथिवीकाणवोमेधातिथिर्मृमिर्गायत्री ब्रह्मणः पादमूले कणिकाथः पृथिव्यावा० ॐ
 स्योनापृथिविभवानृक्षरानिवेशनी यच्छानः शर्मसप्रथः ३० इमंमेगंगोसिंधुसिप्र व्यभेधोगंगादिनद्योजगती तत्रैवगंगादिनद्यावा०
 ॐ इमंमेगंगेयमुनेसरस्वतिसुतुद्रिस्तोमसचतापरुषया असिक्व्यामरुद्धेधितस्तयाजकीयेशृणुह्यासूषोमया ३१ धाम्नो गौ
 तमोवामदेवः सप्तसागरानुष्टुप् तत्रैवसप्तसागरावाहनेवि० ॐ धाम्नोधाग्नेराजन्मिनोवरुणनोमुंच यदापोअभ्याइतिवरुणोतिश
 पामहेतनोवरुणनोमुंच मयिवापोमोषधीर्हिंसीरतोविश्वव्यचाभूस्स्येतोवरुणनोमुंच ३२ तदुपरिमेरुनामंत्रेणपूजयेत् मेरवे
 नमः मेरुंआवा० ततोमंडलाद्बहिः सोमादिसनिधौ आयुधान्यावाहयेत् सोमसमीपिगदा ईशानसमीपेचिश्चूळं इद्रसमीपेवज्र अ
 ग्निसमीपेशक्ति यमसमीपेदंडं निर्ऋतिसमीपेरवङ्गं वरुणसमीपेपाशां वायुसमीपेअंकुशं ८ तद्वाह्येउत्तरे गौतमायनमः गौ
 तमंआ० ईशान्यांभरह्राजं पूर्वैविश्वामित्रं आग्नेय्याकृष्यपं दक्षिणेजमदग्निं नैऋत्यावसिष्ठं पश्चिमेअत्रिं वायव्याअरुधतीं
 तद्वाह्येपूर्वादिक्रमेण ऐंद्रां कौमारीं ब्राह्मीं वृष्णहोत्र्यामुंडां वैष्वावीं माहेश्वरीं वैनायकीं इत्यष्टौशक्तीः ८ प्रतिष्ठाप्य प्रत्येकसहवा
 वाहयेत्पूजयेत् इतिमंडलदेवताः अर्थलक्षपूजनोद्घापनविधिः उच्यते अद्येत्यादिपूर्वेच्चरितएवंगुणविशेषणविशिष्टया
 पुण्यतिथौ० मयाकृतस्यअमुकदेवताभीत्यर्थं लक्षसंख्यामुकपूजनं कर्मणः सांगतासिध्यर्थं तदुद्घापनं करिष्ये तद्गलेनस्वस्ति
 वाचनं आचार्यवरणंच करिष्ये तत्रादौ त्रैविद्वितासिध्यर्थं गणपतिपूजनं करिष्ये अस्वलक्षपूजनोद्घापनकर्मणः पुण्याहंभवंतोब्रुवंतु
 अस्तुपुण्याहं एवंस्वस्तिभवंतोब्रुवंतु आप्तघातेस्वस्ति ऋद्धिंभवंतोब्रुवंतु ऋध्याता श्रीरस्त्वितिभवंतोब्रुवंतु अस्तुश्रीः लक्ष्मीनारायणौ

प्रीयेताम् तत्रगोत्रनामोच्चारणपूर्वकं असुकगोत्रं असुकशर्म अहं यजमानः असुकगोत्रं असुकशर्मणं स्वशाखाध्यायिनं ब्राह्मणं अस्मि
 न्कृत्स्नपूजनोद्यापनारब्धकर्मणि आचार्यत्वाग्रहणे आचार्यत्वेन वृत्तोऽस्मि यथाज्ञानेन कर्मकरिष्यामि आचार्यस्तु यथास्वर्गेशक्रादिना
 दृहस्पतिः तथात्वं मयज्ञेस्मिन्ब्रह्माभ्रवद्विजोत्तम अस्ययागस्य निष्यन्ती ० आचार्यः आचस्यप्राणानायम्य असुककर्मकारिष्ये क
 केपितामहः तथात्वं मयज्ञेस्मिन्ब्रह्माभ्रवद्विजोत्तम अस्ययागस्य निष्यन्ती ० आचार्यः आचस्यप्राणानायम्य असुककर्मकारिष्ये क
 र्माधिकारार्थं आत्मनः शक्रद्वयं च पुरुषसूक्तजपमहं कर्ष्ये पृथ्वीत्यास्यमंत्रस्य मेरुमन्त्रकषिः कृमेदेवता स्मृतलंछंदः आसनोपवेशने
 वि ० पृथ्वीत्यास्यमंत्रस्य मेरुमन्त्रकषिः कृमेदेवता स्मृतलंछंदः आसनोपवेशने
 स्यामूर्तेः शिवघातादिदोषपरिहारार्थं अग्न्युत्तारणं देवतासान्निध्यार्थं प्राणप्रतिष्ठाचकारिष्ये अग्निः सप्तभितिसूक्तं अग्निपदरहितं सहि
 तं च पठेत् ॐ अग्निः सप्तिवाजं भरददात्स्यग्निवीर्यं श्रुत्यं कर्मनिष्ठां अग्निरोदसी विचरत्समं जन्मग्निनीरीं वारुकुक्षिंपुरंधिषु अनेरभ्रसः
 समिदस्तुभद्राग्निर्महीरोदसी आविवेश अग्निरेकचोदयत्समत्स्वग्निवृत्त्राणि दयते पुरूणि अग्निर्हृत्यं जरतः कर्णमावाग्निरद्भ्यो
 निरदहज्जत्स्यम् अग्निरत्रिंशत्सु उरुष्यदतरग्निर्नृमंधं प्रजयासूजत्सं अग्निर्दोद्विषिं वीरपेशा अग्निर्कषिपयः सहस्त्रासनोति अ
 ग्निर्दिविहव्यमाततानाग्नेर्धाप्मानि विभृता पुरुत्रा अग्निमुत्थेर्कषयो विवृथं ते गिनरोयामनिवाधिनासः अग्निं वयो अंतरिक्षे पतंतो गिनः
 सहस्त्रापरियातिगोना अग्निं विशद्विच्छेते मानुषीया अग्निं मनुषो नहुषो विजाताः अग्निर्गंधीर्षी पथ्यश्चतस्यार्गे गव्यतिर्द्युत आनिषत्ता अ
 ग्नये ब्रह्मन्कभ्रवस्ततश्करग्निं महाभ्रवो चाभ्रासूक्तं अग्नेर्प्रावजरीतारं यविष्ठारेने महिद्विषणमाग्रस्य इति अग्न्युत्तारणं अथ षोड-
 शोपचारपूजनं सहस्त्रशीर्षित्यावाहनं पुरुषाएवेदमित्यासनं एतावानस्येति पाद्यं त्रिपादूर्ध्वैत्यर्घ्यं तस्माद्द्विराकृत्याचमनीयं यत्पुरुषेणोति
 स्नानं तं यज्ञभित्तिवस्त्रं तस्माद्यज्ञादित्युपवीतं तस्माद्यज्ञात्सर्पदुतक्रवद्विगंधं तस्मादश्वेति षुषं तस्मादश्वेति षुषं ब्राह्मणोस्येति दीपं
 चंद्रमामनस इति नैवधम् नाभ्या आसीति प्रदक्षिणाम् सप्तस्येति नमस्कारान् यज्ञेन यज्ञभित्तिमंत्रपुष्पाजलिम् इति षोडशीपचारपूजा

व्रीह्यादिधान्ययवतिलैः त्रिकूटं कृत्वा तत्र महद्यौरिस्त्रादिना अत्राण कलशासस्थाप्य कलशोपरि उपपत्रसंस्थाप्य तस्योपरि च्यवकमेत्रेण
 उभयासहच्यंबकवाविष्णुमंत्रेणालक्ष्म्यासहविष्णुसिद्धिबुद्धिसहितं गणेशं अथवापत्न्यासहितं सर्वेषां भवानीतन्त्रयेण आम्नात्वा शिव
 स्य दक्षिणे लक्ष्म्यासहविष्णु आवाहयेत् शिवस्य उत्तरे सावित्र्यासहब्रह्माणं एवं विष्णवादीनामपि देवैर्भ्राण प्रतिष्ठा कृत्वा अस्य श्रीभ्राणप्र
 तिष्ठा मंत्रस्य ब्रह्मविष्णु महेश्वरात्मकषयः क्रम्यजुः सामाथर्वाणि च्छंदासि क्रियामयवपुः प्राणारख्यादेवता आंबीजं हीशक्तिः क्रौंकीलकं
 अस्यांमृतौ प्राणप्रनिष्ठापने विनि० ॐ आंहीक्रौं अंयंरंलं वंशं पंसंहं हं अः क्रौंहीं आं हंसः सोहं अस्यांमृतौ प्राण इह प्राणाः निष्ठंतु नः
 अस्यांमृतौ जीव इह स्थितः पुनः० अस्यांमृतौ सिर्वे द्वियाणि वाङ्मनस्त्वक्चक्षुश्श्रोत्रजिह्वाघ्राणपादपायूपस्थानां हागात्सस्त्रिसुरसुखं
 चरनिष्ठंतु स्वाहा असृजनीपुनरस्मासु० यानस्वस्ति गर्भमिधानादिपंचदशसंस्कारसिद्धयर्थं पंचदशप्रणवाद्यंतिकरि० ॐ अरक्ताभोधिरथ
 पोतो ह्युसदरुणसरोजाधिरूढाकराब्जैः पाशंकोदंडमिद्धूद्रवमथ गुणमयं कुशंपंचवाणाम् बिम्बाणासु कूपालत्रिनयनलसिनापी
 नवसो रुहादथादेवीत्वालार्कवर्णाभवतु सूरवकरी प्राणशक्तिः परानः षोडशोपचरैः पंचामृतैश्च वैदिकमंत्रैः पुराणोक्तमंत्रैः संपूज्य
 रात्रौ जागरणं कुर्यात् प्रातः नित्यकृत्यं विधाय तस्य लक्ष्मपूजनस्य वात्रनाचारितस्य सागतासिध्यर्थं पूजनदशांशेन तिलयवत्रीहिमिः पायसा
 दिप्रिर्वीहोमं करिष्ये होमस्तु वेदोक्तेन मूलमंत्रेण पौराणोक्तेन वा कुर्यात् अथाग्निमुखं आचम्य त्रिभ्यां दिसं क्रीत्यं गवंगुणविशेषण
 विशिष्टायां पुण्यतिथौ अमुककर्मागतया विहितं अमुककृद्भवनं करिष्ये शकृद्मृदाईशान्यामांश्य उदकसंस्थं चतुरंगुल्योन्नतं च नुंदिस्सु
 मालितं कृत्वा द्विः सप्तसंगुलं परिधिकं फलितमष्टादशागुलं विस्तृतं होमानुसारेण नदधिकं वानतु नतो न्यूनमथोन्नतं स्थंडिलं कुशा
 न्तं तदंगं स्थंडिले उच्छेपेन उच्छेवनाग्निप्रतिष्ठापनं करिष्ये गोमयादित्तिमेषकृद्देशे स्थंडिलं कुर्यात् स्थंडिलं द्वाभयेन प्रदक्षिणमुपदि
 ष्य दक्षिणे श्वे उदीच्यादे प्रतीच्यां चतुः प्रोच्यामथीमित्यंगुलानित्यत्कादक्षिणोपक्रमामुदकसंस्थां प्रादेशमात्रोभिकाले रवानस्यादक्षिणो
 त्तरयोः प्रागायने पूर्वरेखया असंसृष्टे प्रादेशसंमिते ह्येलेखे लिरिवला तयोर्मध्ये परस्परमसंसृष्ट्या उदकसंस्थाः प्रागायनाः प्रादेशसंभि

तास्तिस्वइतिपट्टलेखा यज्ञीयशकलमूलेनदक्षिणहस्तेनोच्छिरव्यलेखवाक्क तच्छकलमुदगयंत्रिधाय स्थंडिलमद्विरसुस्थशकलमानेय्या
 निरस्यपाणिप्रसाल्यवायतोमवेत् तेजसादिपानेनेपिधानसहितमग्निमानोय स्थंडिलादानेय्यादिशिनिपाथ जुष्टोदसूनाआत्रेयोवसुश्रुतो
 ग्निस्त्रिष्टुप् अन्वावा० ॐ जुष्टोदसूनाअतिथिर्दुरोपइमन्वोयज्ञमुपयाहिविद्वान् विश्वाअग्नेआभियुजोविहत्याशूयतामपराभोजना-
 वि एत्सग्नइत्यस्यमंत्रस्यराहूगणोगीतमऋषिः अग्निदेवता त्रिष्टुप्छदः अन्वावाहनेवि० ॐ एत्सग्नइह हेतानिषोदादव्यः सूपुरएताम्र
 वानः अवतोत्वारोदसोविश्वमित्वेयजामहेसोमनसार्थदेवान् इत्यसनेरावात्स आच्छादनदूरीहृत्य समस्तव्याहृतानापरमष्ठीप्रजापतिः प्र
 जापतिर्वृहती अग्निप्रतिष्ठापनेविनियोगः ॐ ऋषुर्वुः स्वरोमित्यग्निप्रतिष्ठाप्य चत्वारिभृगुगोतमोषामदेवोमिस्त्रिष्टुप् अग्निमूर्तिध्यान
 विनियोगः ॐ चत्वारिभृगुगोतमोषामदेवोमिहोदेवोमर्त्योआविवेश सप्तहस्तश्वनुः
 भृगुः सप्तजिह्वोद्विशीर्षकः त्रिपात्यसन्वदनः सारवासीनः शत्रुचिस्मितः साहानुदक्षिणेपार्श्वेदेवीवामेस्वधांतथा बिभ्रद्दक्षिणहस्तेस्वशा
 क्तिमन्नुचंश्रुव तोमरं व्यजनं वामैर्घृतपात्रं चधारयन् आत्माग्निमुखमासीन एव रूहो हुताशनः एषहिदेवः प्रदिशोनुसर्वाः पूर्वोहिजानः स
 उगर्भेऽन्तः सविजायमानः सजनिष्यमाणः प्रत्यङ्मुखस्त्रिभ्रतिविश्वतोमुखः अग्नेर्वैश्वानरशांडिल्यगोत्रमेषध्वज प्राञ्जु एवममससु
 रवोवरदोषव तदंगमन्वाधानकरिष्ये आचम्यप्राणानायस्यदेवतापरिश्रयार्थं अस्मिन्वाहितेभोजानवेदसमग्निभिध्मेन प्रजापतिप्र-
 जापतिंचायारदेवते आज्येन अग्नीषोमोचक्षुषिआज्येनात्रप्रधानेदेवताः असुकहोमइव्येणब्रह्माद्याराहितेदेवताश्वनाममंत्रेणएकैक
 यान्याहुत्यायस्ये शेषेणस्विष्टकृतमग्निभिध्मसंनहनेनरुद्र अयासमग्निदेवान्प्रिषुं अग्निवायुं सूर्यं प्रजापतिंच एताः प्रायश्चित्तदेवताः
 आज्यद्रव्येण ज्ञानाज्ञानदोषपरिहाराथं त्रिवारमग्निं सकृत् मरुतं आज्येन अंगं देवताः प्रधानदेवताः सर्वाः सन्निहिताः सतु पवसांगो-
 पांगेनकर्मणासभिद्धिः सद्योयस्ये व्याहृतानां प्रजापतिः प्रजापतिरग्निर्वायुः सूर्यः प्रजापतिर्देवताः गायत्र्युष्णिगनुष्टुप् हृत्यच्छंदांसि
 अन्वाधानसामिहोमेविनियोगः ॐ ऋषुर्वुः स्वः साहा प्रजापतयइदं ० इध्मावहिषोअसन्नहनं परिसमूहनं ३ अग्नेः षोडशभि

दुर्मैः शान्त्यादिषु परिस्त्वितिः परिसरणं पर्युत्सगं पवित्रकरणं पात्रासादनं चरुस्थाली प्रोक्षिण्यो, दर्वींस्तुवो प्रणीता आज्यपात्रे इध्माबर्हिषिणना
 नात्सादयामि प्रोक्षिणीपात्रमुत्तानं कृत्वा भ्रादेशमात्रे द्वेपवित्रे निधाय अग्निः पूरयित्वा गंधपुष्पाक्षतान्निक्षिप्य अंगुष्ठापकनिष्ठिकाभ्यां उदगयेत्
 शकृपवित्रे धृत्वा ऽपस्त्रिरुसूय पात्राण्युत्तानानि कृत्वा इध्मं च विस्त्रस्य सर्वाणि पात्राणि त्रिः प्रोक्षयेत् ना आपः किंचित्कमंडलौ क्षिपेदित्येके प्र
 णीनापात्रमग्नेः प्रत्यङ्निधाय तत्र तेपवित्रे निधाय उदकेन पूरयित्वा गंधपुष्पाक्षतान्निक्षिप्य अस्मिन्कर्मणि ब्रह्मत्वेन तामहवृणे पाणिना
 पाणिं स्पृष्ट्वा ततो ब्रह्माहृतोऽस्मि इत्युक्त्वा आचम्याग्नेर्देक्षि पातस्मिष्ठन् ततो ब्रह्मणे इदमासनं निरस्तः परावरुः इदमहमर्वावसोः सादने सी
 दाभि ऊं ब्रह्मन्पः प्रणेव्यामि ब्रह्मस्मिन्नेह्मा ब्रह्मसादनं आशिव्यते बृहस्पते यज्ञगोपायसयज्ञपाहिसयज्ञपनिपाहिसमां पाहि ऊं भूर्भु
 वः स्वर्हस्यनि प्रसूतः ऊं प्रणाय यदि ब्रह्मान प्रवेत्तदा स्वयमेव तत् प्रणीता पात्रेनासिकासमापनीत्वा उत्तरतोऽग्नेनिधाय अन्येर्देभैराच्छा
 दयेत् तस्य वित्रं आज्यपात्रे निधाय ततोपरिस्तरणाद्बृहिरुत्तरतोऽगारानपोह्य तदुपरि आज्यपात्रं निधाय विलीनाज्यं निक्षिप्य वापहस्तैर्दभ्यां प्र
 ह्यं धृत्वा एकैनेवोत्पुकेन वज्जाल्यदभ्यां धृत्वं निक्षिप्य उत्पुकेन प्रधानद्रव्यं सहितं त्रिः पर्यगि कृत्वा उत्पुकेन निरस्यां गारानग्नौ क्षिपेत् अगु
 ष्ठापकनिष्ठिकाभ्यां पवित्रे गृहीत्वा सवितुश्चेति मंत्रस्य हिरण्यगर्भं स्पृक्ष्यः सविता देवता पुरुषाणि कुच्छदः आज्यस्योत्सवने विनि० ऊं स
 वितुश्चाप्रसव उत्पुनां स्याच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यम्यरम्भिभिः प्रागुत्पुनाति संकृन्मंत्रेण हि स्तूष्णीं नेपवित्रे अग्निः प्रोक्ष्य अग्नेो ग्रहरे
 त् स्फंदाय स्वाहा स्फंदाये दंन० तन आत्मनो यन्ने प्रोक्ष्य तत्र बर्हिः सन्नहनोरज्जुमुदगात्राप्रसार्य ततो बर्हिस्तास्रणं तदुपरि आज्य
 पात्रं निधाय कुशान् सुकृत्सुवो च दक्षिणहस्तं वामहस्तं च गृहीत्वा अग्नेो प्रताप्य दर्वीं निधाय सुववामहस्तं गृहीत्वा सुवविलदभ्यां प्रेण
 त्रिः संमृज्य तथैव सुवपृष्टं दभ्यां प्रेण आत्मनि मिसुर्वत्रिः संमृज्य कुशमूलेन पृष्ठादारभ्य विलपयंतं त्रिः स्त्रिः संमृज्य प्रोक्ष्य प्रताप्य यत्तादुत्तरत्
 स्थापयेत् पुनस्तथैव स्त्रिः संमृज्य प्रोक्ष्य प्रताप्य सुवोत्तरतः स्थापयेत् दभ्यां संमृज्य अग्नेो ग्रहरेत् सुवैणाज्यं गृहीत्वा होमद्रव्यं मभिघार्य
 उदगुहास्य अन्याज्ययोर्मध्ये ननीत्वा भृगुज्याद्दक्षिणतो बर्हिषिंसांतरमासाद्य तन्मध्ये एकपात्रं निधाय अग्निमलंकृत्य ऊं विश्वानि नद

ल्यनयोर्वक्रयुतोग्निस्त्रिष्टुप् द्वाभ्यामर्चनेंत्योपस्थानेविनियोगः ॐ विश्वानिनोर्गुहाजातवेदः सिंधुननावादुरितातिपर्वि अग्नेऽ
 त्रिवल्मसागणानोऽस्माकवोऽयवितानृतो यस्त्वाहृदाकीरिणामन्यमानोर्मस्येत्येजोहवीमि जातवेदोयशो अस्माकधेहि प्रजाभिर
 ग्नेऽमृतत्वमश्या यस्मै त्वं स्रुते जातवेद उलोकमग्नेऽकृणवस्यान अश्विनंसपुत्रिणवीरवंतं गोमेतरयिनशतस्वस्ति अष्टदिदुरुगधपुष्या
 दिभिरायतनं आत्मानंचालं हृत्य एकयोपस्थाय ततोपाणिनाद्भ्रमादायत्रिरभिषार्य अयंतद्भेत्यस्यमंत्रस्यवामदेवऋषिः जातवेदाग्नि-
 देवतात्रिष्टुप्छंदः इध्महवनेविनि ॐ अयंतद्भ्रमात्माजातवेदस्तेनेध्रस्त्ववधस्त्ववेद्वधयचास्मान्प्रजयापश्रमिब्रह्मवर्चसेनान्नाद्ये
 नसंमेधयस्वाहा अग्नयेजातवेदसे इदं नमम सुवेणान्यं गृहीत्वा वायव्यादिशि आरभ्य अग्निदिकूपयंतं आज्यधारां जुहुयात् प्रजापतये
 मनसाध्यायन् स्वाहेति जुहुयात् स्वाहेति मुखेन स्मृत्वा तथैव निर्वृतिदिशि आरभ्य ईशानदिकूपयंतं जुहुयात् उभयत्र प्रजापतय इदं ॐ उ
 तरे अग्नये स्वाहा अग्नय इदं दक्षिणे सोमाय स्वाहा सोमायेदं ॐ अथ प्रधानहोमं कुर्यात् ब्रह्मादिदेवतानामत्रेण ऐक्याज्याहुत्याय ॐ
 ब्रह्मणे स्वा ० सोमाय ० ईशानाय ० इंद्राय ० अग्नये ० यमाय ० निर्वृते ० वरुणाय ० वायवे ० अश्वे वसुभ्यः ० एकादशरुद्रेभ्यः ० द्वादशादित्ये
 भ्यः ० अश्विभ्यो ० विश्वेभ्यो देवेभ्यः ० सप्तयज्ञेभ्यः ० भूतनागेभ्यः ० गंधर्वास्सरोभ्यः ० स्कंदाय ० नंदीभ्यराय ० मृत्याय ० महाकात्या ० दक्षादि
 सप्तगणेभ्यः ० दुर्गायै ० विष्णवे ० स्वधायै ० मृत्युरोगाभ्यां ० गणपतये ० अर्द्धः ० मरुद्भ्यः ० पृथिव्यै ० गंगादिनदीभ्यः ० सप्तसागरेभ्यः ० मेर-
 वे स्वाहा गदायै ० विश्वलाय ० वज्राय ० शक्त्यै ० दंडाय ० स्वज्ञाय ० पाशाय ० अकुशाय ० गौतमाय ० परद्वाजाय ० विश्वामित्रा ० कम्प्या ०
 जमदग्ने ० वसिष्ठा ० अत्रये ० अरुंधत्यै ० ऐन्द्रे ० केमार्यै ० ब्राह्म्यै ० वारह्यै ० चामुंडायै ० वेष्णव्यै ० माहेश्वर्यै ० वेनायक्यै ० स्वाहांतं अथ सिष्ट
 कृद्धोमः यदस्य कर्मणोत्यस्य मंत्रस्य हिरण्यगर्भऋषिः अग्निदेवता अतिथित्छंदः सिष्टकृद्धोमेविनियोगः ॐ यदस्य कर्मणोत्वरीरि
 चंयद्द्वान्यूनमिहाकरं अग्निष्टत्सिष्टकृद्धिद्वान्सर्वसिष्टं स्रुते कुरोतु मे अग्नये सिष्टकृते स्रुते सर्वथाय श्वित्ता हुतीनाकामानासम
 धीयित्रे सर्वानिः कामान्समर्धयस्वाहा अग्नये सिष्टकृत इदं ॐ त्रिसंधानं रुद्राय पशुपतये स्वाहा पशुपतये रुद्राय ० अपउपसृत्वास्तु येण प्राय

श्रित्तान्वाहुतीः सप्तशुहुयात् तत्रमंत्राः अयाश्वेत्यस्यमंत्रस्यविमदक्र० अयाच्छग्निदेवता पंक्तिच्छदः सर्वप्रायश्चित्ताज्यहोमेविनियोगः ॐ
 अयाश्वानेस्यनभिशास्त्रीश्रमस्यमित्तमया असि अयासावयसा छतोयासह्व्यमूर्हिषेयानोधेहिषेयजंस्वाहा अयसेनयइदं० अतो
 देवा इतिह्ययोः काण्वेमेधातिथिः आद्यादेवादेवता द्वितीयाविष्णुदेवता गापत्रीछदः प्रायश्चित्तान्वाहुतिहोमेविनियोगः अतो देवा
 अवंतुनोयोतोविष्णुर्विचक्रमे पृथिव्याः सप्तधामिः स्वाहा देवेभ्यइदं० इदंविष्णुर्विचक्रमेधातिनियेपदं समूह्णप्रसपांकरे स्वाहा
 विष्वावइ० व्यस्तसमस्तव्याहृतीनां विश्वामित्रजमदग्निप्रहाजभृगवक्रपयः अग्निवायु सूर्यप्रजापनयोदेवताः गायत्र्युष्णिगनुष्टु
 हत्यश्रुंदांसि सर्वप्रायश्चित्तान्वाहुतेभि० ॐ मूः स्वाहा अग्नयइदं० भुवः स्वाहा वायवइ० स्वः स्वाहा सूर्याये० मूर्मुवः स्वः स्वाहा प्रजा
 पनयइ० ततो ब्रह्माकर्तारं परित्यागेवयिव्यदेशेति मन्त्रेताएवससाहुतीरुहुयात् त्यागः यजमानः अत्रकुर्यात् अनाज्ञातिमित्तमद्वयस्य
 हिरण्यगर्भक्रभिः अग्निदेवता त्रिष्टुपुच्छदः ज्ञानाज्ञानदोषपरिहारार्थं प्रायश्चित्तान्वाहुतेभि० ॐ अनाज्ञातं यदाज्ञानयज्ञस्य क्रियते
 मियु अग्नेनदस्यकल्पयत् १ हिबेत्यथातथ २ स्वाहा अग्नयइ० ॐ पुरुषसमितो यज्ञो यज्ञः पुरुषसमितः अग्नेनदस्यकल्पयत् १ हि
 वेत्यथातथ २ स्वाहा अग्नयइ० यस्याकत्रेत्यस्यमंत्रस्य आप्तस्त्रितक्रभिः अग्निदेवता त्रिष्टुपुच्छदः न्यूनातिरिक्तदोषपरिहारार्थं प्रायश्चित्ता-
 ज्यहोमेविनि० ॐ यत्पाकत्रामनसादीनदस्नानयज्ञस्यमन्वतेमर्त्यसिः अग्निष्टद्धोता कतुविद्विज्ञानन्यजिष्ठो देवोऽकतुशोयजमिस्वाहा
 अग्नयइ० यद्देवाइत्यस्य अभितपाक्रभिः मस्तुतेदेवता त्रिष्टुपुच्छदः मंत्रविपर्यसादिनिमित्तकप्रायश्चित्तान्वाहुतेभि० ॐ यद्दे-
 वाअतिपातयानिवाचाचप्रयुतीदेवहेळनम् अरायो अस्मौ अभिदुलुनायेत्यत्रा स्मन्मरुतस्मन्निधेतनस्वाहा मरुद्भ्यइदं० पूजास्विष्ट-
 नवाहुत्यावल्लिपूर्णाहुतिचरेत् श्रेयः संपाद्यदानंच अभिवेको विसर्जनम् पूर्णाहुतिमुनमांशुहोति सर्वेवै पूर्णाहुतिः सर्वमेवाभोति अथो
 इयवै पूर्णाहुतिः अस्यामेव प्रतिष्ठिति० इदमनयेवेश्वानराय शानकनवसमवने अश्वश्चनमम वसो धारा कुर्यात् धामनेवामदेकआ
 योजगती पूर्णाहुतिहोमेविनियोगः ॐ धामंते विश्वं सुवनमधि श्रितमंतः समुद्देह्य १ नरायुषि अपामनीकसमिथय आप्मनस्तमश्याम

जोष्ठला आचार्यसंपूज्यगां दद्यात् यज्ञसाधनमृताया विश्वस्याधो घनाशिनी विश्वरूपधरो देवः त्रियतामनया गवा ब्राह्मणभोजनं
 संकल्प्य यां तु देवगणाः सर्वपूजामादाय पार्थिवी इष्टकामप्रसिद्धयर्थं पुनरागमनाय च इति अग्निमुखं अथ मुद्रालक्षणं हेमाद्रौ स
 मुखीकृत्य हस्तौ द्वौ किंचित्संक्रुचिनां गुल्मी मुकुळी तु समारव्यातापं कजप्रसूते वसा पूर्विका मुकुळीया च प्रादेशे यानिः स्रतां गुलिः व्याको
 शमुद्रा मुकुळापद्यमुद्रा प्रदर्शयेत् अगुष्ठो कुंचितो तोतुस्सकीयां गुलिचेष्टितो उच्चो वा भिमुखो हस्तो योजयित्वा तु निष्ठुरा तर्जन्यो कुंचि
 ने कृत्वा तथैव च कनीयसी अधो मुखी दृष्टनखा स्थिता मध्ये करस्थतु च तस्मै श्चो स्थिताः पृष्ठे अंगुष्ठा वेकतः कुरु नालव्यवस्थितो द्वौ तु
 व्योममुद्रा प्रकीर्तिता तत्रान्तरे सर्वदेवता पूजनसाधारण्येन षण्मुद्रा उच्यते देवज्ञान संतुष्टा सर्वदा संसुखी भवेत् अंगुष्ठो निक्षिपेत्स्य-
 मुद्रात्वावाहनीमना संग्रथ्य निक्षिपेत्स्य मुद्रात्वावाहनी स्मृता अधो मुखी खियंचेत्स्यात्स्थापनी मुद्रिका मता उच्छ्रिता वृच्छितौ कुर्या
 त्समुखी करणा भवेत् प्रस्रतां गुलिको हस्तो मिथः क्लिष्टो तु संमुखो कुर्यात्सहृदयं संयं मुद्रा प्रार्थनं साक्षिका इत्येवं सर्वदेवता पूजने षड्म
 दर्शयेत् शिवपूजनैस्त्रिमुद्रा उच्छ्रितं दक्षिणां गुष्ठवा मांगुष्ठेन बंधयेत् वामांगुळी दक्षिणा भिरंगुळी भिश्च वेष्टयेत् लिंगमुद्रेति विख्याता
 शिवसान्निध्यकारिणी श्रीकामः शीर्ष्णिकुर्वीति राज्यकामस्तु पादयोः मुखे खल्लादिकामस्तु जेत्रयोः मुखे खल्लादिकामस्तु यीवायारोगशांति कृत् हृदये सर्वकामी च ज्ञा
 नाथीना भिमंडले राज्यकामस्तु गुत्वे च राष्ट्रकामस्तु पादयोः रामपूजने सप्तदशमुद्राः तथा च रामार्चनं चेंद्रिकाया अगस्त्यः आवाहनीस्था
 पनी च संनिधी करणी तथा कूसनिरोधिनी मुद्रा ~~उच्यते~~ इति तथा संकलीकरणौ चैव महामुद्रा तथैव च शंखचक्रगदापद्मधनुकोस्तु म
 गा रुद्राः श्रीवत्सवनमाले च योनिमुद्रा प्रदर्शयेत् एनाभिः सप्त रूपाभिर्मुद्राभिस्तु विषक्षणः योराममर्चयेत् खिलं मोदयेत् ससुरेश्वर द्रावणैर्द
 पिधिं दत्ततः प्रार्थितमासुयात् मूलाधाराद्वा ~~ततमानोतः~~ तमानोतः कुरू भोजलिः त्रिस्थानगनने जो भिर्विनीतः प्रतिमादिषु आवाहनी च मुद्रा स्था
 हेवार्चनविधौ सुने एषे वाधो मुखी मुद्रा स्था शस्यते पुनः उज्जनां भिगुष्ठयोगेन मुष्टीकृतकरहृदयम् सान्निधी करणी मुद्रा देवार्चनविधौ सुने अं
 गुष्ठगर्भिणी सेवमुद्रा स्यात्संनिरोधिनी उत मुष्टीयुगला संमुखी करणी मता अंगैरेवांगविव्यासः संकलीकरणो भवेत् अन्यो न्यायगुष्ठस

रजनीसहदेवीचशिरीषंलक्षणापिच सहाभद्राकृशायाणिउद्धर्तमिहोच्यते मंत्रनंत्रप्रकाशो अक्षतागंधपुष्पाणिस्नानपत्रेनथात्रयम्
 द्रव्याभावेप्रदानव्याः क्षालितास्तंदुलाः शक्राः तत्रैवोक्तं अगस्त्यसंहितायां तथाच मनपत्रेपिदद्याज्जातीफलंसुने लवंगमपिंकको-
 लंशशास्त्रमाचमनीयकं द्रव्याभावेतंत्रान्तरेउक्तम् तंदुलान्त्राक्षिपेनेषुद्रव्याभावेतुतत्स्मरन् प्रयोगपारिजातेव्यासः प्रतिमापदयंत्राणां
 नित्यंस्नानंकारयेत् कारयेत्सर्वदिवसेयदावामलधारणम् ज्ञानमालायां नाक्षत्रैरर्चयेद्विष्णुंनतुलस्यागणाधिपम् नदूर्वायजे
 देवीबिल्वपत्रैश्चक्रमास्करम् उन्मत्तमर्कपुष्पंचविष्णोर्वैज्यसदाबुधैः अक्षतास्तुयवाः प्रोक्ताः इतिपदार्थादेशेउक्तलाद्यवानामेवाऽयं
 प्रतिषेधोनतंदुलानानंतंत्रान्तरे महाभिवेकसर्वत्रशरैरेव प्रकल्पयेत् सर्वत्रैवप्रशस्तोऽशिवसूर्यार्चनंविना अथत्रतोद्यापना
 नुक्तौ पृथ्विचंद्रादयेनंदिपुराणे कुर्यादुद्यापनंयस्यसमाप्तोयदुदीरितं उद्यापनंविनायत्तुतद्वृत्तनिष्फलमवेत् यत्रचोद्यापनंनोक्तं
 वनानुगुणतश्चरेत् वित्तानुसारतोदद्यादनुक्तोद्यापनेत्रते गांचैवश्रांचनंदद्याद्भुतस्यपरिपूर्तये समाप्तावुद्यापनमनुक्तोद्यापनविषयंउ-
 क्तोद्यापनेतु आदौमध्येनथाप्येनैवतस्याद्यापनंभवेत् तद्भुतोद्यापनकार्यं संपूर्णंफलमाप्नुयात् अथत्रतमंगेसंपूर्णतायांविधिः हेमा
 द्रीभविष्ये युधिष्ठिरउवाच संपूर्णतामनुष्ठानंभ्रतानानंदनदनं कुरुप्रसादशुद्धार्थमेतन्मेवकुर्महसि श्रीकृष्णउवाच साधु-
 साधुमहाबाहूकुरुराजयुधिष्ठिर रहस्यानारहस्यतेकथयामि त्रतेतव संपूर्णताकृतायत्रतत्रसम्यक्फलप्रदम् यच्चीर्णनवनारी
 भिमभवेत्संपूर्णकारकं अवश्यतच्चकतव्यंसंपूर्णफलदं ॥ १० ॥ केचिद्भ्रमप्रमादेनयद्भुतभ्रतिनास्थितम् तत्संपूर्णंभवेत्सव्रतेनानि
 नपांडव उपद्वैर्वहुविधैर्महामोहाच्चपांडव यद्भ्रमंकिंचिदवस्थाद्भुतविघ्नविनाशनं तत्संपूर्णंभवेत्सार्थसत्यसत्यनसंशयः कांचन
 स्त्वयंरूपंशिल्पिनानुघटापयेत् भग्नव्रतस्ययोदेवस्तस्यरूपंविनिर्दिशेत् व्रतस्त्रीपुरुषयोः पार्थप्रारब्धयद्भुतं किल नचनिष्पादितंकिंचि
 देवात्सर्वनिथास्थितं द्विष्टुजंपकजारूदंसौम्यंप्रहसितानं निष्पादितंशिल्पिनाचतस्मिन्नेवदिनेपुनः तन्मानेतुमनः प्राप्ते ब्राह्मणेर्विधि-
 नारहे स्नापयेत्सयसादभाद्यतसौद्रसांबुभिः वस्त्रचंदनपुष्पैश्चपूजाकुयुत्समाहितः तोयपूर्णस्यकुंभस्यसुरंविन्यस्यदेवता धूप

दोषास्तेर्विश्वेरेर्वेहप्रकारकेः अर्घ्यप्रदद्यात्तन्नाम्नामंत्रेणानेनपांडव उपासनस्यदानस्यप्राथम्यं कृतं जले शरणं वः प्रपन्नास्मः कु-
 रुष्वद्यादयामम व्रतं छिन्नतपच्छिद्रयच्छिद्रव्रतकर्मणि तत्सर्वतत्प्रसादेनसंपूर्णजायतांमम कुरु प्रसादसंपूर्णव्रतसंजायतांमम पूर्वदे-
 क्षिणपश्चात्सुतरेचबलिहरेत् उपर्यधस्तात्सर्वेभ्योदिकपालेभ्योनमोनमः इदमर्घ्यमिदंपाद्यंतेभ्यस्तेभ्योनमोनमः पादौचजानुनीचैव-
 कथशीर्षिकवक्षसि कुक्षितुहदयंपृष्ठवाक्चक्षुश्शिरोरुहान् पूजयित्वातु देवस्यततः पश्चानक्षमापेयत् पूजितस्वयथाशक्त्यानमस्तेसु
 स्रोत्तम रोहिकामुष्णिकीदेवकार्यसिद्धिदिशस्वमे एवंक्षमापयित्वातुत्रणमेच्चप्रयत्नतः तन्मूर्तिचिह्निजातिभ्याविधिवत्प्रतिपादयेत्
 स्थित्वापूर्वमूर्खीविभ्रोगृह्णायाद्दूर्गपाणिना विभ्रहस्तेप्रयच्छेच्चदानाचैवोत्तरामुखः मंत्रेणानेनकोनयसोपवासप्रयत्नतः इदं व्रतंमया
 खंडं कृतमासीत्पुराहिज तत्सर्वपूर्णमेवास्तु तवमूर्तिप्रदानतः ब्राह्मणोऽपिप्रयच्छंतंमंत्रेणानेनतद्भ्रतम् वाक्यपूर्णमतः पूजाव्रतेनानने
 पुरा संपूर्णस्यान्वसादेनतवपूर्णमनोरथाः ब्राह्मणायत्वस्मापेतेतन्मन्यतेतन्मन्यतेतन्मन्यतेतन्मन्यतेतन्मन्यतेतन्मन्यतेतन्मन्यतेतन्मन्यते
 तःपापकःसर्वभक्षताम् सहस्त्रनेत्रःशक्रोपिकृतोविभ्रैर्महात्मभिः ब्राह्मणानातुवचनाद्ब्रह्महृत्याविनश्यति अश्वमेधफलसायुलभते
 नात्रसंशयः व्यासवान्भीकिवचनात्पराशरवसिष्ठयोः गर्भगोनमयौन्यात्रिवीमदेवपुलस्त्ययोः वचनात्पारदादीनांपूर्णंभवतुभ्रतं एवं
 विधिविधानेनगृहीत्वाब्राह्मणोव्रजेत् दातानस्त्वेष्येत्सर्वब्राह्मणस्यगृहस्येततःपंचमहायज्ञानुकृत्वावैभोजनादिकं एवयःकुरुतेभक्त्या
 तमेतन्नरोत्तम तस्यसंपूर्णतायामितद्भ्रतयत्पुराकृतं खंडसंपूर्णतायातिप्रसन्नेव्रतेदेवते भगवानियानिमदसोहवशाद्गृहीत्वाजन्मानरेष्वपि
 नरेणसवत्सरेण संपूर्णपूजनपरस्यपुरोभवतिसर्वव्रतानिपरिपूर्णफलप्रदानि अथसर्वव्रतेषुसामान्यतःपूजाविधिः सहस्रशीर्षित्यावा
 हनं १ आगच्छागच्छदेवेशतेजोराशेजगत्यने त्रियमाणामयापूजागृहाणरुरसत्तम पुरुषाएवेदमित्यास्तुं २ नानास्त्रममायुर्कफ्रतेस्वर
 विभ्रभूषितं आसनं देवदेवेशाश्रीत्यर्थप्रतिगृह्यतां एतावानस्यतिपाद्यं ३ गंगादिसर्वनीथेभ्योमयाप्रायनयाद्भ्रतं तोयमितस्सर्वस्वशरीपा
 द्याः यैप्रतिगृह्यतां त्रिपादूर्ध्वमर्घ्यं ४ नमस्तेदेवदेवेशनमस्तेधरणीधर नमस्तेकमलाकांतगृहाणाध्वनिभास्तुने तस्माद्गिरालेत्याचम-

नीये ५ कर्पूरवासितनोयंभद्राकित्याः समाहृतम् आचम्यतां जगन्नाथभयादतं हिष्मक्तिः यत्पुष्पेणेति स्नानं ६ गंगाचयमुनाचैव नर्मदाच सरस्वती
 कृष्णा च गौतमी वेणी क्षिप्र्रासिंधुस्तथैव च नापीपयोष्णीरिया च तापयः स्नानार्थं भाहृतं तोयमेतत्सरवस्त्रं शिस्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् पंचासु
 तस्नानं पंचमंत्रैः ५ पृथक्कुर्यात् तं यज्ञमिति वस्त्रं सर्वसूत्राधिदेसोमे लोकोक्तञ्चाभियारणे मयोपपादिते नुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम्
 वस्त्रं च सोमदेवस्य लज्जायास्तु निवारणम् मयोपपादिते नुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम् तस्माद्यज्ञादिति यज्ञोपवीतम् दामोदरनभस्तेस्तु
 त्राहिमाप्रवसागरान् ब्रह्मसूत्रसोत्तरं गंध्यागणपुरुषोत्तम तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतइति गंधं श्रीखंडं च दंनं दिव्यं गंधादं चंक्रमनोहरम् वि
 लेपनं स्वरश्रेष्ठश्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां अक्षनाश्ररुश्रेष्ठाः कुंकुमाक्षाः कशोभनाः मयानिवेदिताभक्त्या गृहाण परमेश्वर तस्माद्-
 ज्येतिपुष्पं माल्यादीनि स्तुगं यत्पुरुषव्यदधुरिति धूपं वनस्पतिरसोद्भू० ब्राह्मणोस्येति दापं साज्यं च वनिसंयुक्तं ० चंद्रमामनसइति
 नैवेद्यं अन्नं चतुर्विधं स्वादुरसेः षड्विः समन्वितं मास्यं सोमज्यं समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् इदं फलमिति फलं नाभ्यां आसीदिति तं
 बूलं पूगीफलं महद्विव्यं नागवल्यादं लड्युनं कर्पूरादि समायुक्तं नानूतं प्रतिगृह्यताम् सप्तस्थितिप्रदक्षिणा हिरण्यगर्भगर्भस्थिहेमबीज-
 विभावसोः अनंतपुण्यफलद्रमलः शान्तिमयच्छोमे चंद्रादित्यौ च धरंगी विद्युदग्निस्तथैव च स्वमेव सर्वज्योतीषि आतिर्यं प्रतिगृह्यता
 नीराजनं यज्ञेन यज्ञमिति पुष्पांजलिः नमस्ते पुडरीकाक्षनमस्ते न्यमरप्रिय नमस्ते कमलाकांठवास्तुदेवनमोस्तुते यानिकानि च पाप
 निब्रह्महत्यासमानि च तानि तानि विनश्यति प्रदक्षिणापदेपदे प्रदक्षिणाः नमः सर्वहितार्थीयजगदाधारहृतव साष्टांगोयप्रणामोस्तु प्र
 णयेन मया कृतः इति नमस्कारः इति सामान्यपूजाविधिः इति श्राद्धतरज्जेपरिभाषा समाप्ता अथार्थो प्रतिपदादिति धि व्रतानि लिख्यते
 मात्स्ये वर्जयित्वा मधोयस्तुदाधि क्षीरयुते स्तव दद्याद्दृष्ट्वाणि सूक्ष्माणि रसपत्रैर्दद्यादिति पात्रैः संपूज्य विप्रभिषु न
 गोशोभे प्रीयतामिति हेमाद्रोपाद्ये च अर्चयेच्चैत्रमासे नुयस्तु गंधालेपनैः शक्तिगंधमृतां दद्याद्द्विप्रायस्त्वेन वाससी मत्स्यानुदक्षिणाद
 द्यात्सर्वकामार्थसिद्धये गंधवस्त्रदानमंत्रः चंदनावासगंधानां सर्वेष्टदरकचिंतं चंदनत्वं प्रसादनसांद्रानंदप्रदो भव शरण्यसर्वलो

कानोलब्धायारक्षणपरं सूत्रेषुधारित्वयं स्याद्वासः शान्तिप्रयच्छमे इति मंत्राभ्यांगंधवाससीदद्यात् अथवाचेत्रशुक्लप्रतिपदिसंवत्सरारंभ
विधिब्रह्मे अत्रप्रतिपत्सूर्योदयव्यापिनीयाह्ला श्रीभगवानुवाच चेत्त्रेमासिजगद्ब्रह्माससर्जप्रथमेहनि शक्रुपक्षसप्तमेतुतदासूर्योदये
सति इतिवचनात् दिनद्वयेव्याप्तावव्याप्तौवापूर्वेषु वत्सरादौवसंतौबलिरज्येनयैवच पूर्वविद्वैवकर्तव्याप्रतिपत्सर्वदाबुधैः वसिष्ठवच-
नादितिबहवः शुक्लंतुदिनद्वयेऽद्रयसंबंधाभावेसंवत्सरारंभप्रयुक्तकार्यलोपप्रसक्तोयद्दृचनं पूर्वयुनायात्वंताविधायकम् दिनद्व-
येनत्संबंधेतुसपूण्यादेवपूर्वाभासेः कादाकार्यमित्याकांक्षाविरहात्पूर्वयुनत्वाविरहाच्चैवैतद्दृचनात् पूर्वैतिब्राह्म्ये प्रवर्तयामासतथा-
कालस्वर्गणनामपि ग्रहानब्दादृत्त्वासान्प्रक्षान्संवत्सराधिपान् ददौसभगवान्ब्रह्मासवैदवसभागते ब्राह्म्यासभ्रायाब्रह्मणामनि-
दर्शयतनुंततः यथोक्तेनमस्यतस्त्वुवंतश्चायुपासते ततस्तेकृतशुभ्रभागत्वाच्चैवहिमालयं स्वानिस्वान्यथकर्मणिणेतनयुक्ताश्वचक्रि-
रे ब्राह्मीसभ्रमाकामरूपाविशेषेणतदानघ धारयंत्यमलंरूपमनिर्देश्यंसनौहरम् ततः प्रभृतियोधर्मः पूर्वैः पूर्वैरैः कृतः अद्यापिरूढः सू-
तरांसकर्तव्यः प्रयत्नतः तत्रकार्यमिहाशांतिः सर्वकल्मषनाशिनी सर्वोत्थातप्रशामनीकालिदुःखप्रणाशिनी आयुः प्रदादृष्टिकरीधिन-
सोभाग्यवधिनी मागल्याचपवित्राचलोकहृयस्करावहा तस्यामादौतुसंपूज्योब्रह्माकमलसंभवः पाद्यार्घ्यपूष्यधूपैश्वरस्त्रालंकार-
मूर्षणेः होमैवसिंहपहारैश्चतथाब्राह्मणभोजनैः ततः क्रमेणद्वेष्यः पूजाकार्यापृथक्पृथक् कृत्वांकारवषट् करोकुशादकतिलाक्षतैः पु-
ष्यधूपप्रदीपाद्यैर्भोजनैश्चयथाक्रमे संत्रंसंपूजनार्थेपुब्रह्मरूपदरिस्पृशेत् मंत्रमितिधानचेत्येकवचनम् बहुरूपमंत्रनानारूपान्मंत्रा-
न्यरिस्पृशेत् परिगृण्हीयादित्यर्थः तेन ऊंनमोब्रह्मण इत्यादिविष्णवेपरमात्मनेनमदेत्येवंमंत्रवाक्यद्वंद्वोयात्रादेवताशब्दाश्चतुर्थ्येताः प्र-
णवाद्योनमोनामंत्रत्वेनयात्याः प्रार्थनामंत्राः ऊंनमोब्रह्मणेतुभ्यं कामायचमहात्मने नमस्तेस्तुनिमेषायतुद्वयेचनमोस्तुतेल-
वायचनमस्तुभ्यनमस्तेस्तुक्षणाद्यच नमोनमस्तेकाष्ठ्येकन्दायैनेनमोस्तुते नाडिकायैः कषुन्नायैः मूहूतयैः नमोनमः नमोनिशाभ्यः पु-
ण्येष्वोदिवसेष्यश्चनित्यशः पक्षाभ्यांचायमासेष्योक्तुष्यश्चनमोनमः अष्टाविंशतिसंख्येभ्योनक्षत्रेभ्योनमोनमः प्रतिवर्षाधिपेष्यश्च

विज्ञानेभ्योनमःसदा नमोस्तुकुलनागेभ्योसानुयात्रेभ्यएवच सानुयात्रेभ्यःसानुचरेभ्यः नमोस्तुसर्वदिग्भ्यश्चादिकृपालेभ्योनमोनमः
नमःसुरंदरेभ्यश्चतत्सारेभ्येभ्योनमोनमः पंचाशतेनमोनित्यंदसकन्याभ्यएवच नमोदेव्येसप्तद्रोयेजयायेचाथ्यसर्वदा स्रशास्त्रायन
मस्तुभ्यसर्वस्त्रजगन्कायच नमस्तेबहुपुत्रायपत्नीभिःसहिनायच नमोबुद्धैतथावृद्धैर्निद्रोधेधनदायच नमःकुबेरपुत्रायगुह्यकस्त
भिनेनमः नमोस्तुशंखपद्मेभ्योनिधिभ्योमेथनित्यशः भद्रकाल्येनमस्तुभ्यंकरभ्येचनमोनमः वेदेवेदांगवेदानविद्यासंस्थभ्यएवच नागाय
क्षरूपणेभ्योनमोस्तुगरूडापच सप्तभ्यश्चसमुद्रेभ्यःसागरेभ्यश्चसर्वदा उत्तरेभ्यःकुरुभ्यश्चनमोमेरुगतायच भद्राश्वकेतुमालेभ्योनमःस
र्वत्रसर्वदा इन्द्राहतायचनमोहरिवंशायचेवहि नमःकिंपुरुषेभ्यश्चभरतायनमोनमः नमोभारतभेदेभ्योमहद्भ्यश्चाथ्यसर्वदा पातालेश्यश्च
सप्तभ्योनरेकेभ्योनमोनमः कालानिरुद्धशैवेभ्योहरयेक्रोधरूपिणे सप्तभ्यस्त्वयलोकेभ्योमहाभूतेभ्यएवच नमःसंबुद्धयेचैनमःप्रकृत
येतथा पुरुषायाभिमानायनमोस्तुव्यक्तसूतेये हिमवत्समुखेभ्यश्चपर्वतेभ्योनमस्त्वय यौराणीभ्यश्चगंगाभ्यःसप्तभ्यश्चनमोनमः नमो-
स्तादिभुनिभ्यश्चसप्तभ्यश्चाथ्यसर्वथा नमोस्तुपुष्करादिभ्यस्तीर्थेभ्यश्चपुनःपुनः निम्नगाभ्योनमोनित्यंविनस्तादिभ्यएवच चतुर्दिशभ्यो
दोर्धेभ्योधरणीभ्योनमोनमः नमोधात्रेविधात्रेच छंदोभ्यश्चनमोनमः सरभ्येरावणाभ्यांचनमोभूयोनमोनमः नमस्तथोच्चैःश्रवसेध्रुवाय
चनमोनमः नमोस्तुधन्वंतरयेशस्त्राभ्यांनमोनमः विनायककुमारायविद्याभ्यश्चनमःसदा शास्त्रायचविशारवायनेगमयायवेनमः
नमःस्कंदरुहेभ्यश्चस्कंदमातृभ्यएवच ज्वरारोगपतयेभस्सद्रहरणायच ऋषिभ्योवालखिल्येभ्यःकेशगायनमःसदा अगस्तयेनारदा
यव्यासादिभ्योनमोनमः अप्सरोभ्यःसोमपेभ्योदेवेभ्यश्चनमोनमः असोमपेभ्यश्चनमस्तुषितेभ्योनमःसदा आदित्येभ्योनमोनित्यंद्वादशभ्य
श्चसर्वदा एकादशभ्योरुद्रेभ्यस्तपस्विभ्योनमोनमः नमोनासत्वादस्ताभ्यामशिवभ्यांनित्यमेवहि याधेभ्योद्वादशभ्यश्चपौराणेश्योनमः
सदा एकोनपंचाशतेभ्योमरुद्भ्यश्चनमोनमः शिल्पाचार्योयदेशायनमस्तेविष्कर्मयो अष्टभ्योल्कोकपालेभ्योमानुगेभ्यश्चसर्वदा आयुधेश्यो
बाहनेभ्योचर्मभ्यश्चनमःसदा आसनेभ्योदुंदुभिभ्योदेवेभ्यश्चनमःसदा दैत्यराक्षसगंधर्षपिशाचेभ्यश्चनित्यशःषित्भ्यःसमभेदेभ्योपेतेभ्यश्चनमः

सदा कसूस्मीषश्चदेवेशोभावागम्येभवावच नमसेबहुस्वायविश्वनेपरशाल्मने अथाकिंबहुनो केनमंत्रेणानेनवार्चयेत् शश्वुखोदह्लुखौ-
 विभान्देवानुद्दिश्यपूर्वत् अथचाक्रिन्नवित्तरेणब्राह्मणानेवदेवतोद्देशेनपूजयेदित्यर्थः पूर्वविन्द्यत्रोक्तक्रमेणअर्चेषुष्वेभ्यश्चैश्वर्यमा-
 ल्यैः सुल्लक्षकसरामंसमर्चयेदित्यर्थः धनधान्यान्तविभवेर्दक्षिणाभिश्चसर्वदा इतिहासपुराणानां प्रवक्तृश्चट्टिजोनमान् कालज्ञान्वेद
 वेदज्ञान्मृत्यान्संबधिबांधवान् अनेनैवतुमंत्रेणस्याहांतेनपृथक्पृथक् प्रतिष्ठायानयेत्तमः कर्तव्यः सर्वतृप्तये वेदविचक्षुषीदत्वास्था
 नेप्राधान्यिकेसदा प्रतिष्ठायाश्चेष्टावेदविद्देवोक्तविधिज्ञः मदनरत्नेतुवेदवित् इतिपठित्वा वेदोक्तविधिनेतिव्यारव्याप्तम् चक्षुषीआज्यभागो
 प्राधान्यिकेस्थाने प्रधानहोमारेभेहोमारेभेततः कुर्यान्धिगलालसन्नरः मदनरत्ने शाल्यशोभाततः कुर्यान्धिगलालसन्नततः इतिपठेत् भोजयि-
 त्वाह्मिजान्सर्वान्सूतत्संबधिबांधवान् विशेषणचभोक्तव्यंकार्यश्चापिभहोत्सवंः नवसंवत्सरारंभः सर्वसिद्धिप्रवर्तकः इतिसंवत्सरारंभ-
 विधिः अथअत्रैवविष्णुधर्मचिरोक्तंआरोग्यप्रतिपद्धतम् पुकरुडवाच संवत्सरावसानेतुपंचदश्यायुयोषितः प्रातःप्रतिपदिस्नानःकु-
 यद्व्रतमन्यर्थाः पूजयेद्भास्करदेववर्णकैः कमलेहृतैः वणकेरुक्तनीलश्वेतपीतादिभिः शकृत्नगंधमाल्येनचंदनेनमितेनच तथाशुंकरुधू-
 पेनहृत्तदीपेनभार्गव कुंदुरुः सद्दुकीनिर्यासः अपूर्णैः सेकैर्देभापरमान्नेनभूरिणा सेकैः शर्कराविकारेः ओदनेनचभक्तेनसतालव
 णसर्पिषा सताउत्तमेन क्षीरेणचफलेः शुक्लेर्बहुब्राह्मणतर्पणैः पूजयित्वाजगद्भामदिनभार्गवतुर्थके आहारप्रथमं कुप्यात्सद्युत्तम
 नुजोत्तम सर्वंचमनुजेश्चघृतहानं विसर्जयेत् मुक्तासकलदेवाल्लभाहारंच समाचरेत् पानीयपानकुंथिनिब्राह्मणानुभतेपुनः प्रथमआ-
 हारप्रथमयासम् सर्वप्रथमचआहारं एकमेवयासंभस्थित्वाऽवशिष्टयन्त्यजेत् ब्राह्मणानुभत्यांभुजानोपिघृतहानंनभुंजीत घृतहानंवि-
 कर्जयिदितिनिषेधान् संवत्सरमिदं हृत्वाततः श्वस त्रयोदशं पूजनं देवदेवस्य तस्मिन् हानिभार्गव संवत्सरं शकृत् प्रतिपत्सत्रयोदशमिति लिङ्गदर्शना-
 त् संवत्स्रसाहिरण्यंचतनोदघाह्मिजातये पूजनं पूजोपकरणं प्रतिपदिस्नेनानेन धर्मशरोगमेवं व्यपोहति आरोग्यमाप्नोति गतितथाभ्यां पशुशलाश्व
 विप्लवांश्च भोगान् वनेनसाम्यक्पुरुषोथतारीसपूजयेद्यत्पुजगत्प्रधानम् जगत्प्रधानं सूर्यम् इतिचैत्रशकृत् प्रतिपदि आरोग्यदायकमवम् अ

स्यामेवोक्तविद्याव्रतम् मदनरत्नेविष्णुधर्मं मांफडेयउवाच अष्टपत्रंतुकमलंविन्त्यसेहर्णकैःशंभोः ब्रह्माद्यांकार्णिकांथांतुनस्यसंपूजयेद्दि-
 शुम् क्रवेदंपूर्वपत्रेषुयदुवेदंतुदक्षिणे प्रश्चिमेसामवेदंतुउदकृचाथर्वणं तथा आग्नेयेचतथांगानिधर्मशास्त्राणिनेर्कते पुराणंवेववायव्ये
 ईशान्यान्याथिस्तर एवविन्त्यस्यधर्मज्ञःसोपवासस्तुपूजयेत् वैत्रशक्रुमथारभ्यसोपवासोजितेन्द्रियः सदाप्रतिपदंप्रायशक्रुपसास्यपादव स
 वत्सरमहायजसुक्रुगंधानुलेपनैः शूषणैःपरमान्नेनधूपदीपैरंतद्वितः संवत्सरानेगांद्वाद्वैतैर्जैर्निरोगम इंद्रमंतयस्तुक्रोतिराजन्सवेदवि-
 त्स्याहुविधर्मनिष्ठः कृत्वासदाद्वादशवत्सराणिविशिचिलोकंपुरुषःप्रयानि इतिविद्यामतिपद्मम् अथात्रैवभविष्योक्तंनिलकड्वतम् श्री
 कृष्णउवाच वसंतेकिंशक्रुशोकशोमितेप्रतिपत्तिथिः शुक्रुगतस्याप्रकृर्गितत्त्वानंनियममाश्रितः नारीनरोवाराजेंद्रसंतर्थापितृदेवताः नद्या
 स्तरितडगेवागृहेवानदत्ताभतः पिष्टानकेनविन्त्येहत्सरंपुरुषाकृतिं पिष्टानकः पटवासक्रोगंधः इतिचूर्णविशेषः तनश्चंदनचूर्णनिपुष्य
 धूपादिनार्चयेत् मासतुनामभिःपश्चान्मस्कारैस्तथाचिर्तैः मासतुनामभिश्चैत्रवसंतौद्यैश्च्यनामभिः पूजयेद्ब्राह्मणाविद्वान्मंत्रैर्वेदादि-
 तैःशंभोः संवत्सरंपठन्मंत्रंनथावेदोदितंद्भिजः नमस्कारेणमंत्रेणशुद्रोपीत्यंमपूजयेत् शूद्रोपीत्यनेनस्त्रीणांपरिग्रहः नासांविशेषवि-
 त्त्यभावेवैदिकमंत्राधिकारान् संवत्सरोसिपरिवत्सरोसीत्यादियजुर्वेदप्रसिद्धामंत्राः नमस्कारेणमंत्रेणसंवत्सरायनेनगइत्यादिनार
 वमभ्यर्च्यवासोभिःपश्चान्मभिवेष्टयेत् कालोद्भवेमूलफलेनैवेद्यैर्मोदकादिभिः ततस्तंपूजयेत्थार्यपुरस्थित्वाकृतांजलिः भगवंस्तत्ससा
 देनवर्षेस्तेमिहास्तुमे संवत्सरोपसर्गामेविलययात्वशेषतः एवमुक्त्वायथाशान्म्यादत्त्वाविभ्रायदक्षिणाम् ललाटपट्टेनिलकंकुयाचिंद
 नंपंकजं ततःप्रभृत्यतुदितेनिलकालंकृतंसुरवं धार्यंसंवत्सरायावच्छशिनैवनभसलं एवन्नरोवानारीवाव्रनमेनत्समाचरेत् सदैवपुरुषव्या
 मप्रोगाचमुचिमुनस्यसो मूनेनपिशाचायेदुर्वागैरिणोग्रहाः निरर्थकाप्रवत्येतेनिलकंकधीस्त्यनत्सणात् निरर्थकाःप्रयोजनशून्याः अनि
 ष्टकरणंअसमर्थाइत्यर्थः अत्रवसंतेप्रतिपत्तिथिः शक्रुगतस्याप्रकृर्गितेनिवसंतशक्रुप्रतिपद्भ्या नयाव्रतमिदंचैत्रेगृहीतिद्भिजसन्नि
 धौ इत्यनेनचैत्रस्येवेतिज्ञायते पूर्वमासीन् महीपालोनाम्बाशतुजयोजयी चित्रलेखेनितस्यामृद्भ्याचिचित्तिविभूषणातयाव्र

तमिदंभक्त्यागृहीतं द्विजसन्निधौ वत्सरंपूजायितातुश्चाल्यदेवंजमार्दनम् हंतुंवासेयकामोवासमागच्छतियः पुनः प्रयातिस्त्रिभयं कृत्स्नदृष्ट्वा
 तुतिलकंनरः सपत्नीहर्षप्रहरावशीकृतमहीतत्त्वमर्चिदृष्ट्वाप्रदृष्ट्वासासुखमास्तेनिराकुला पावकेभाभिद्धृतसुभानोपुत्रः सवेदनः शिरोति
 नासंप्रयातः स्फुटदासुखदायकः शिरोतिनाशिरीवेदनायुक्तः धर्मराजपुरीप्राप्तः सर्वनापकशीततः तस्मिन्सणे महाराजधर्मराजस्य किकराः
 तस्याद्दारमनुभासाः प्रविष्टागृहमेजसा शत्रुंजयंसमानेतुंकालमृत्युपुरःसराः शरैर्वीस्थितांचित्रलेनांतिलकालंकृताननाम् दृष्ट्वाप्रनष्टसं
 कल्याः पराष्टयगताः पुनः गतेषुनेषुसन्तुपः पुत्रेणसहभारत मृशुजांबुभुजेभोगान्पूर्वकर्माजितान्छुभ्रान् अक्षरेणसमाख्यातंममपू
 र्वयुधिष्ठिर एतच्चिलोक निल्लकारव्यविभूषितंचपुण्यप्रतंसकलदुष्टहरंपरंच इत्यंसमाचरतियः ससुखंविदित्यमर्त्यः प्रयातिपदमच्युत
 भिदुमौलेः इतितिलकव्रतं अस्याभिवनवरात्रारभः तत्रपरयुनाप्रात्या अमायुक्तानकर्तव्याप्रतिपच्चंडिकार्चने मुहूर्तमात्राकर्तव्याद्वितीया-
 यांगुणान्विता अत्रैवप्रपादानमुक्तं अतीतिफाल्युनेमासिप्राप्तचैवमहोत्सवं पुण्येद्विद्विप्रकथितप्रपादानंसमारभेत् ततश्चोत्सर्जयेद्विद्वा
 नंत्रेणानेनमानवः प्रपेयंसर्वसामान्यमृतेभ्यः प्रतिपादिता अस्याः प्रदानासितरस्त्यतुहिपितामहाः अनिवार्यततोदेयंजलमासचतुष्ट-
 यं प्रपादानुमशक्तेनविशेषाद्धर्ममीक्षुना प्रत्यहंधर्मवटकोवस्त्रसंवेष्टिताननः ब्राह्मणस्यगृहेदेयःशीतामल्लजलः शकृचिः एषधर्मघेदोदत्तो
 ब्रह्मविष्णुशिवात्मकः अस्यप्रदानात्सकलाममसंतुमनोरथाः अनेनविधिनायस्तुधमकुंभप्रयच्छति प्रपादानफलसोपिप्राप्नोतीहनंसंशयः
 इतिप्रपादानं अथश्रावणशुक्लप्रतिपदिसोमवारभारभ्याचारप्रासरोटकव्रतं अथसर्वशिवव्रतेषुपूजाविधिः ममेहजन्मनिसमस्तसोभाग्य
 प्राप्त्यर्थेधनपुत्रप्राप्तिकामः सार्द्धमासत्रयात्मकंरोटकासोमेश्वरश्रीत्यर्थेविल्वव्रतंकरिष्ये तत्रसोमेश्वरपूजनम् कार्तिकशुक्लचतुर्दस्योत्तथा
 पनम् मया अनुष्ठितस्यसार्द्धमासत्रयात्मकविल्वव्रतारव्यस्यकर्मणसागतासिध्यर्थेविल्वरोटकाव्रतोद्यापनंकरिष्ये तदुत्तरशुद्धदलंकुला
 तत्रसप्तमातृ लोकिपालांश्चपूजेयत् मध्येसोमेश्वरम् आयाहिभगवन्शंभोशर्वत्वंगिरिजापते प्रसन्नोभवदेवेशनमस्तुभ्यं हिंशंकर
 त्रिपुरांतकरदेवंचंद्रकूडमहाकृतिं गजचर्मपरीधानसोममावाहयाम्यह आवाहनं कंधुकसन्निभं देवं त्रिनेत्रं चंद्रशेखरं विशुद्धधारिणं देवं

चारुहासंस्फुर्नर्मलम् कपालधार्शिनं देवं वरदाङ्गयहस्तके उमयासहितं शंभुं आयेत्सोमेश्वरसदा ध्यानं विश्वेश्वरमहादेवराजराजेश्वरत्रिय
 आसनं दिव्यशीशानदास्येहंतुभ्यमीश्वर आसनं महादेवमहेशानमहादेवपरास्वर पाद्यं गुहाणमहत्तं पार्वतीसहितेश्वर पाद्यं त्र्यंबकेशसदा
 चारजगदादिविधायक अर्घ्यं गुहाण देवेश सावसवार्थं दायक अर्घ्यं त्रिपुरातकदीनानिनाशश्चीकंठशाश्वत गुहाणाच्च मनीयं च पवित्रो
 दककल्पितं आचमनीयं क्षीरमाज्यं दधि मधुशर्कराचामृतं पयः प्रकल्पितं मद्यो मेशगुहाणे दजगल्पते पंचामृतं गंगागोदावरीरेवाप-
 योष्णानियमुनातथा सरस्वत्यादितीर्थानि स्नानार्थं प्रतिगृह्यतां स्नानं वस्त्राणि पट्टाङ्गुलीनि विचित्राणि नवानि च मयानीतानि देवेश प्रस-
 न्नाभशकर वस्त्रं सौवर्णराजतं ताम्रं कापिसस्य तथैव च उपवीतं मया दत्तं त्रीन्यर्थं प्रतिगृह्यतां उपवीतं सर्वेश्वरजगद्गृह्यत्स्यासनसम-
 स्थितं गंधगुहाण देवेश चंदनं प्रतिगृह्यतां गंधं गंधोपरिशुक्लासनात् अक्षताश्च सरश्चेष्टाः शुभ्राधृताश्चानिमल्लाः मयानिवेदितास्तथा-
 गुहाणपरमेश्वर आसनान् माल्यादीनि सुगंधानि ० पुष्पाणि वनस्पति ० धूपं आज्यं च तिर्दापं अपूपानि च पद्मानि मंडकावटकानि च पाय-
 संस्पृष्टमन्त्रं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां नैवेद्यं मध्येपानीयं करोद्दत्तं कृष्णं डमालुं लिगचनारीकरं फलानि च गुहाणपार्वतीकानसोमेशप्रतिगृ-
 ह्यतां फलं पूजाफलमिति तांबूलं हिरण्यगर्भं तिदक्षिणा अग्निज्योतिरविज्योतिरनिर्नारायणो विभुः नीराजयामि देवेश पंचदीपैः सु-
 रेश्वरं नीराजनं हेतवे जगतामेव संसाराणवसेतवे प्रभवेत्सर्वविद्यानां भवे गुरवे नमः नमस्कारः यानिकानि चेति प्रदक्षिणा हरविभवा
 खिलाधारनिराधायनिराश्रय पुष्पांजलिं गुहाणेशसोमेश्वरनमोस्तुते पुष्पांजलिं विल्वपत्रं सवर्णेन त्रिशूलकारमेव च मया पितंतु तु
 च्छुभो विल्वपत्रं गुहाणमे विल्वपत्रार्पणम् अथ कथा सुधिष्ठिर उवाच तृतीकेशमया कारित्रनदानान्यनेकथा श्रोतुमिच्छामि देवेश
 व्रतं संपनिदायकम् येन व्रतेन देवेशु पुराराज्यं लभामहे तथा व्रतं तु मे ब्रूहि यादवानां कृपाकर श्रीभगवानुवाच वदामिश्रमदं पार्थ ल-
 स्तीवृष्टिप्रदायकम् धर्मार्थकामसाक्षात्निदानपरमं व्रतम् सुधिष्ठिर उवाच येन चादौ पुराचीर्णं मयैकं न प्रकाशितम् विधिना केन
 कर्तव्यं तत्सर्वं ब्रूहि केशव श्रीभगवा ० आसीत्सोम्यपुरे राजा सोमनामोतिविश्रुतः क्षात्रधर्मं तिकुशलः प्रजापालनतत्परः तस्य राज्ञ्ये प्रजाः

सोम्याः सर्वधर्मपरायणाः तस्य राशस्तु चाभात्यः सोपिसोम्यः शशमावहः तस्मिन्सरस्तु सोम्यंचसदासोम्याबुनाहुतम् अभूत्सोमेष्वरोदेवोलोक-
नांपालनायच तत्राभवत्सोमशमीब्राह्मणोवेदपारगः वेदार्थविच्छान्निश्चयशब्दाचरोतिदुर्लभः तस्य मायोशशमाचारापुरंधीचाराभूषावि-
णी भर्तृशश्रूषणरताकल्याणीप्रियवादिना सोकरोच्चक्रुदुर्बाथेकणयज्ञादिनेदिने नलभ्यते धिंकेनेन धनं धान्यतथैवच अतीवसेदशि-
न्नस्तुविचार्यचपुनः पुनः किं करोमि ह्यगच्छामि स मायो हं महीतले केन कर्मविपाकेन कीदृशलभ्यते फलम् अथ वार्थकरधर्मदेवपू-
जादिकंशुभं समोमेशेकरोऽक्रिंदैत्यनाशायपार्थिव कदाचिदतिस्विलः सन्सजगामसरोवरम् अभूत्सोमेशः प्रत्यक्षस्तस्मिन्सोम्यस-
रोवरे वृद्धब्राह्मणरूपेण कृपया परयायुतः तेनासौदुःखितोदृष्टः सोमेशर्मिह्निजोत्तमः किमर्थं क्रियते दुःखं त्वया विद्यावरेणच किंचिद्भूतं
नास्मि पूर्वनेदर्थमीदृशीदशा तस्य तद्वचनश्रुत्वा ब्राह्मणस्त्विदमब्रवीत् भो भो भो विषयस्येष्टव्रतमेकवदामि ते ननादिष्टव्रतं च द्रूपणसंपत्तिदायक
सोमशर्मोऽ० भो भो ब्राह्मणशार्दूलव्रततद्दमेप्रभो यस्थानुष्ठानमात्रेण लक्ष्मीवृद्धिः प्रजायते कस्मिन्मासे च कर्तव्यं किं दानकस्य भोजनं धनला-
भ्याय कर्तव्यं कस्य देवस्य पूजनं कैस्तु पुंषोः प्रकर्तव्या पूजाचारुतराशुभा नैवेद्यं कीदृशदेयं अर्घ्यं कैस्तु फलं भवेत् यदि तुष्टोसि विप्रैर्द्रुतस्तं ब्रूहि मे
प्रभो ब्राह्मण उ० साधुत्वया विप्रदृष्टव्रतं वृद्धिप्रदायकं विशान्तस्य वक्ष्यामि सर्वसिद्धिप्रदायकं श्रावणे च सितेपक्षे प्रथमे सोमवासरे प्रक-
र्तव्यं व्रतं विप्रशक्तं नियमपूर्वकं सार्द्धमासत्रयविप्रकर्तव्यं विधिपूर्वकं बिल्वपत्रैरंशुभ्रपूजनचदिनेदिने पंचसप्तत्रिभिश्चैव पूजनं विधि-
पूर्वकं परिपूर्णं कर्तव्यं चतुर्दश्यातुक्रान्तिके व्रतारंभे तु कर्तव्यं नियमस्तु विचक्षणैः अद्यारंभे व्रतं देवरोटकारव्यमनोहरं करोमि परयाभ-
स्थापाहि माजगतांरुरो दिनेदिने प्रकर्तव्या पूजादेवस्य रूहलिनः कस्याविनाम भोक्तव्यं प्रत्यहं च पुनः पुनः उपोषणं च तुर्दश्याकर्तव्यं
विधिपूर्वकम् शुचिर्मूत्वादिने तस्मिन्कर्तव्यं रोटकाव्रतं अथ उपोषणप्रार्थनामंत्रः चतुर्दश्यानिवाहारः स्थित्वा च परं हनि भोऽस्या
मिपावतीनाथ सर्वसिद्धिप्रदायकं कृत्वा माऽशान्तिकर्मस्थापयेदव्रणघटम् पंचरत्नसमायुक्तं पुष्पादिभिरलंकृतम् वेष्टितं श्वेतवस्त्रेण
सर्वाभरणभूषितम् तस्योपरिन्यसेत्संव्रतान्त्रैवाथैवैणवं विरच्याष्टदलंतत्रपूजयेदुमयाशिवं कृत्वा सायाह्निककर्मनित्यपूजादिकं तथा

तस्थारात्रौतुर्कतव्यापूजादेवस्यशूलिनः शरभैचैवप्रदेशेतुर्कतव्यः पुष्यमंडपः पूज्यस्तत्रशिवोदेधर्मकामार्थसिद्धये क्षीरादिस्नापनंकु-
र्यच्चंदनादिविलेपनं कृष्णागरुचकपूरमृगनाभि मिश्रितम् पुष्येर्नानाविधैरभ्यैः पूज्योदेवोमहेश्वरः धनकामेनकर्तव्यापूजादेवस्यभू-
लिनः बिल्वपत्रैरखंडैश्वनुलसीपत्रकैस्तथा नीलोत्पलैश्चरुतैः कर्तव्यापुण्यवर्धिनी कल्हारकमलैश्चैवकुमुदेश्चातिशोभनैः चंपकै-
र्मालतीपुष्यैर्मुचुकुंदैः शरभावहैः मंदारैश्चार्कपुष्यैश्चपूजाहैश्चशिवप्रियैः अन्येर्नानाविधैः पुष्यैर्कतुकालोद्भवेस्तथा धूपेर्नानाविधैः
पार्थपुण्यवर्द्धनसाधकैः दीपास्तत्रप्रकर्तव्याधृतपूर्णाभनोरथाः लेह्यपेद्यैस्तथाभोज्यैः स्वादुभिश्चशिवप्रियैः अन्येर्नानाविधैरभ्यैस्त-
थाविप्रवरैस्ततः नैवेद्यंतुप्रकुर्वतिरोटकानांविशेषतः कर्तव्यारोटकाः पंचरुश्राहारमानकाः शालिंतदुलपिष्टेनसमभ्रागेनवापुनः द्वी-
तुविप्रायदातव्योद्वाभ्यांविभ्राजनंशरभम् एकोदेवायदातव्योनेवेद्यार्थेसदाबुधैः महेशायचदातव्यताबूलसुभनोहरं अर्घ्यदानंप्रकर्त-
व्यंयधनसंपत्तिदायकं पनसंनारिकेरंचपूगीजबीरपूरकं रवजूरीचशरभाद्राक्षामानुलिंगंमनोहरं अक्रोडानिचदाडिंबनारिगानिभ्युभानिच-
ककटीचशरभाभ्रीक्ताअर्घ्यदानेमनोहरा अन्येर्नानाविधैः पार्थकृतुकालोद्भैः सुभैः यः करोत्यर्घ्यदानंचतस्यपुण्यंवदास्यहं इलांचसागरीयुक्तं
रत्नैश्चान्येर्मनोहरैः दत्त्वायत्फलमाप्तोतिनेतत्फलमाप्नुयात् अनेनेवविधानेनतत्कार्यंघृतसिद्धये पंचवर्षंतुर्कतव्यमतुलधनमीप्सुभिः पञ्चा-
दुद्यापनंकुयीद्रोटकाख्यघ्नतस्यच उद्यापनेतुर्कतव्योहेमरूयोनुरोटको बिल्वपत्रंस्रवणस्यसोमेशप्रातयेशशंभं रत्नौजागरणंकुर्यात्पूज्योदे-
वोमहेश्वरः पूर्णेर्नविधानाविप्रकर्तव्यंचशिवप्रियं दारिद्र्यनाशनपुण्यलक्ष्मीवृद्धिप्रदायकं कर्तव्यंविधिवद्भक्त्याश्रीनव्यतुकथानकं गीनवा-
द्यादिसहितंकुर्याज्जागरणंनिशि ततःप्रभातेधिमलेस्तात्वापूजासमापयेत् पूर्वोक्तिविधानेनकर्तव्यंशिवपूजनं तत्सर्वदापयेद्भक्त्याब्रा-
ह्मणायकुटुंबिने विप्रायवेदविदुषेवस्त्रालंकारभोजनैः गुंरुसपत्निकपूज्यततोभक्त्याक्षमापयेत् यन्मयाकृतसंकल्योघ्ननेस्मिञ्चाह्मणश्च
भो तत्सर्वपूर्णोयातुयुष्मदृष्टिविलोकनात् एवंयः कुरुतेपार्थशास्त्रोक्तरोटकाघ्नतं अनायासेनसिद्धयंतित्दद्याः सर्वेपनोरथाः सभर्तृकामहा-
नारीकरोतिविधिवद्भूतं पतिघ्नतासाकल्याणजिजायतेनात्रसंशयः मयाअनुष्ठितस्यसाहसमासत्रयात्प्रकस्यबिल्वव्रताख्यस्यकर्मणः सांगना-

कृत्वादेशकालौसंकीर्त्तयेत् हजन्वनिदुर्गाभीतिहारासर्वापच्छान्तिपूर्वकदोषायुविषुलधनपुत्रपौत्राद्यनवच्छिन्नसंततिष्टिस्थिरलक्ष्मीकी
 तिलाभशत्रुपराजयसदभ्राष्टसिद्धार्थशारदनवरात्रप्रतिपदिविहितकलशास्थापनदुर्गापूजाकुमारीपूजादिकरिष्ये इति सकल्य तदंग
 गणपतिपूजनपुण्याहवाचनमातृकापूजननांदीश्राद्धऋत्विग्वरणंचकरिष्ये ततोमहीद्यौरितिभूमिस्पृष्ट्वा ओषधयःसंबदेतेइतियवान्
 निक्षिप्य आकलशेष्वितिकुंभंसंस्थाप्य इममेगंगेतिजलेनापूर्य गंधद्वाराभितिगंधं ओषधयइतिसवौषधीः कांडात्कांडादितिदूर्वाःअश्व
 थैवइतिपंचपद्मवान् स्यानापृथिवीतिसप्तदः याःफलिनीरितिफल सहिरत्वानितिपंचरत्नानि हिरण्यरस्यइतिहिरण्यक्षिप्य युवा
 सूवासाइतिवस्त्रेणसूत्रेणवावेष्ट्य पूर्णादवीतिपूर्णयानंकलशोपरिनिधाय तत्रवरुणचसपूज्य जीर्णायोनूतनायावाप्रतिमायादुर्गा
 मावाह्यपूजयेत् नूतनमूर्तिकुरणेग्न्युत्तारणकुर्यात् अथपूजा आगच्छवरदेदेविदेत्यदर्पनिषूदनि पूजागृहाणसूमुखीनमस्तेशंक
 रप्रिये सर्वतीर्थमयवारिसर्वदेवसमन्विते इमघटसमागच्छनिष्ठदेविगोणैःसह दुर्गादेविसमागच्छसान्निह्यमिहकल्यय बलिपू
 जागृहाणत्वमष्टभिःशक्तिभिःसह इतिआवाह्य शंखचक्रगदाहस्तेशक्रवृणेशक्रभासने ममदेविवरंदेहिसर्वैश्वर्यप्रदायिनि सह
 स्वशीर्षां हिरण्यवर्णां आवाहनं नानाप्रभासमाकीर्णनानावर्णविचित्रितं आसनंकल्पितंदेविप्रीत्यर्थतवगृह्यताम् पुरुष० ताम्आ० इत्या
 सनं गंगादिसर्वतीर्थेभ्योआनीतं तोयमुत्तमम् पाद्यंतं हंप्रदास्यामिगृहाणपरमेश्वरि एतावा० अश्वपूणां० पाद्यं गंधाक्षतेश्वसंयुक्तफल-
 पुष्युत्तमं अर्घ्यगृहाणदत्तमेषोदपरमेश्वरि त्रिपादू० कांसोस्मितां० अर्घ्यं गंगागोदावरीचेवयमुनाचसरस्वती भयाआचमनीया
 यमानीतं तोयमुत्तमं तस्माद्द्विरा० चंद्राप्रभासां० आचमनीयं० पंचामृतमथानीतपयोदधिसमन्वितं द्युतमधुशर्करयाप्रीत्यर्थयनिगृह्यता
 म् श्रुतिभन्त्राःआयायस्व० दधिक्राव्योतिः द्युतमिमिदोतिः मधुवाताःकक्र० ३ स्वादुःपवस्तेतिः पंचभिर्पत्रैः पंचामृतस्नानम् ज्ञानमूर्त्तम
 द्कालिदिव्यमूर्त्तसरेश्वरि स्नानगृहाणदेवित्वनाशयणिनमोस्तुते यत्पुरुषेण० आदित्यवर्णे० स्नानं सूक्ष्मंतनुविनिर्भिनानावर्णवि
 चित्रितम् बस्त्रगृहाणभेदेविप्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां तस्माद्यज्ञात्सर्व० ह्कसिपासा० उत्तरिय० अलक्षरान्महादिव्यान्वानारत्नविनिर्भि-

कालविशेषणकृत्वाभ्यगसमाहितः आवाहयततः कन्याभन्त्रेभिः पृथक् पृथक् जगत्सूज्यजगद्देसर्वगुक्तिस्वरूपिणि पूजां गृह्णाण
 कौमारिजगन्मातर्मोस्तुते प्रतिपदमारस्यदशमीपर्यन्तक्यापूजणवस्येपि त्रिपुरात्रिगुणाधारां त्रिभागज्ञानरूपिणी त्रैलोक्यवेदितादेवी
 त्रिमूर्तिपूजयाम्यहं द्वितीयायां कलात्मिका कलातीताकारुण्यद्वयशिवं कल्याणजननीं नित्याकल्याणीं पूजयाम्यहं तृतीयायां अणिमादि
 गुणाधारां आकाराद्यास्तरात्मिका अनन्तशक्तिमैदांती रोहिणीं पूजयाम्यहम् चतुर्थ्यां कामचारीं कामरात्रिकालचक्रस्वरूपिणीं कामदां क
 रुणाधारां कालिकां पूजयाम्यहम् पंचम्यां उग्रहासाचोत्तरूपां दुष्टास्त्रनिबर्हिणीं चार्वीं चण्डिकां लोकपूजितां पूजयाम्यहम् षष्ठ्या
 सदानंदकरीशांतां सवदेवनभस्करां सर्वभूतात्मिकां लक्ष्मीशां भवोपूजयाम्यहम् सप्तम्यां दुर्गे मीदुस्त्रेयुद्धे भयदुःखविनाशिनीं
 पूजयामिसदाभक्त्या दुर्गादुर्गातिनाशिनीं अष्टम्यां स्रद्धेश्चूर्णवर्णाभां सर्वसौभाग्यदायिनीं स्रद्धजननीं देवीं रूपद्रोपूजया-
 म्यहम् नवम्यां इति कुमारीपूजनम् अष्टरात्रेन दोषोद्यंनवरात्रं तिथिस्तये सूतके पूजनं प्रोक्तं जपदानं विशेषतः देवीसुदृश्यकतव्यत्र
 दोषो न विद्यते रजस्सलानथाशौचे ब्राह्मणेभ्यस्स पूजयेत् गंधालंकारतांबूलपुष्पमालावृत्तैः उपवासनदुष्यति दंतधावनमजनम् इति
 आम्बिनशुक्लप्रतिपत्कृतम् अथ कार्तिकशुक्लप्रतिपत्सापूर्वायां प्रापूर्वा विद्याप्रकर्तव्या शिवरात्रिर्बलदिनिम् वत्सरादो वसंतादौ बलि-
 राज्येनथैवच तैलाभ्यंगमकुर्वाणो नरकप्रतिपद्यते प्रातर्गोविर्धनः पूज्यो द्यूतचापिसमाचरेत् पूजनीयास्तथागावस्त्याज्यदोहनमजसा अथक
 या बालस्वित्याऋतुः प्रतिपद्येभ्यंगं कृत्वानीराजनेततः स्रवेषः सक्तथागतिदीनेभ्यदिवसंनयेत् शंकरस्तुताद्युतंससर्जस्रमनो
 हरम् कार्तिकेशुक्लपक्षे तु प्रथमेहनिसत्यवत् प्रत्युवाचवच्येदं देवीं प्रति सदाशिवः कालक्षेपाय केषांचित्केषांचिद्धं न हेतवे केषां-
 चिद्धं ननाशापपश्यद्युतकृतमया तस्यत्वं कोतुकपश्यभ्रुवनलापयाम्यहम् ऊह्येत्स्यंक्रादिं नताभ्यां भवान्याचजितं तदा पुनर्हीतय-
 भ्रुवनलापितं निजितं तथा पुनस्तृतीयं भ्रुवनलापितं निजितं तथा पुनर्षष्ठ्यं पुनश्चर्मपुनः पन्नागबंधनम् शशिलेखांडमरुकृष्टवपंचा
 यजीजयन् निर्गतस्तुहरी गेहाच्चिरवलकलधारकः गगनांतरसमागतस्तथा चिंतासमन्वितः तस्मिन्क्षणे कार्तिकेयः सेलिजुं चगतः कचिदग्या

तीराद्ययोगेहमपश्यत्प्रथिशंकरम् ईषत्कुङ्कमिविरक्तचननामचरणोपितुः तेनापिमूर्ध्निचाघ्रातःपुत्रयाहिगृहंरुखं तवमात्राजितम्बाहंग
 च्छामिगहनंवनं स्कंदउवाच कथमात्राजिनोदेवोवनकस्माच्चगच्छसि अहमप्यागमिष्यामित्वादीसेवयाम्यहं शिवउ० विजित्यतवमा
 त्रातुसुपानस्थयमत्रैवे ममलोकेतथेत्युक्त्वाक्किचिच्छाम्यहततः स्कंदउवाच माणच्छत्वमहादेवद्यूतमार्गिप्रदर्शय आनीयनेमयाजि-
 स्वासर्वतथनारिकं शिवेनापितथेत्युक्त्वाद्युतमार्गःप्रदर्शितः स्कंदोपिपृष्टमागत्यपार्वतीवाक्यमब्रवीत् स्कंदउ० देविदेवोगतःक्वासोदृष
 भोत्रैवसंस्थितः शीर्षेचनविद्युःकस्मान्मातःसत्यवाद्यम देव्युवा० स्वयमेवकृतद्यूतस्वयमेवपराजिनः स्वयमेवगतःक्रोधात्प्राथ्यतास
 कथमया स्कंदउवा० मयासहक्रीडितव्यकथंत्क्रीडनत्विति देव्युक्तीडतेनसाद्गततःस्कंदेननिजितं मयूरेणदृषस्तस्याःशक्त्यापन्नगवं
 धनम् दृषेणोदुम्ननोर्धंगतत्सर्वतेननिजितम् कोपीननिजितंचमृहीत्वातदुपाययो गंगतीरियत्रशिवस्तेत्रागत्यन्यवेदयत् ततोदेवीस
 मीपेतुविघ्नराजःसमाययो किमर्थंम्लानवदनादेविजानासितदृढ देव्युवाच मयाजितोमहादेवःसतुगेहाद्विनिर्गतः आयास्यतिदृषाद्यर्थमि-
 तिसंचिंत्यसंस्थितम् तवभ्रात्रातुनञ्जिवांसर्वतस्मैनिवेदितं नायास्यत्यधुनादेवइतिचिंतापरास्यहम् गणेशउवाच देविशिक्षयमेद्युतेजे
 व्याभिभ्रातरहरम् आनयिष्यामिसामग्रीयद्यहस्यांस्कतस्व सगृहीत्वापाशयुगंसारिकाःशीघ्रमाययो इतिपुत्रवचःश्रुत्वान्तस्मैद्युत
 मशिक्षयत् पृष्ठापृष्ठापन्नदेवःस्कंदोत्रव्यवस्थितः गणेशउवाच मयानीताविभोपाशोसारिकापटएवच क्रीडतंतुमयासाद्देवे
 स्याद्येममाग्रज इतिभ्रातृवचःश्रुत्वाहुप्राप्त्याक्रीडितंतदा मूषकेनबलीवंदमयूरचाप्यजीजयत् शिवस्यसर्वविषयस्कंदस्यचतथैवच
 गृहीत्वासतुविघ्नेशस्तत्कालंपार्वतीययो पार्वत्यपिचसंतुष्टागणेशंवाक्यमब्रवीत् सम्यक्कृतत्वयापुत्रनानीतोसोमहेश्वरः सामदाना
 दिककृत्वाअनयात्रमहेश्वरम् तथेत्युक्त्वागणेशोसोसमारुह्यचमूपकं त्वरितंचायथोतत्रगृहेनंतुमहेश्वरम् ईश्वरस्तुसमुत्थायहरिद्वारस
 मागतः नारैरितदृत्तोनोविष्णुस्तत्रसमागतः विष्णुरुवाच त्र्यक्षांविद्यांकुरुशिवएकाक्षोहमवाम्यहम् एकश्चाग्नावहःपाशकइति
 ॥ विग्रहेपिपरिनिष्ठितरूपत्वात्काणोभवेतिशब्दछलम् रावणेनतथेत्युक्तेकाणोभवजनार्दन विष्णुरुवाच औतवत्सश्यसेमांतंस्यादोनु

ऋषिभ्यसि नारदउवाच देवसिद्धं महत्कार्यं भायानि स गणेश्वरः शालुमत्र भवद्वृत्तं मूपकस्तस्य धर्पताम् इति श्रुत्वानारदस्य वचनं रावणो यत्तः
 दुर्बन्धाज्जरिवच्छब्दं मूपकोसोपलथितः मूपकं त्यज्य गणपः शनैः शनैरुपाययौ जातो विष्णुः गणेश इति द्रुतस्तद्विलोकितम् अणिपत्यमहा
 देवविनयान्तकं धरः गणेश उवाच आगम्यतां देवो हं देवीमानपुरःसरम् यदिनायासिगेहत्वं प्राणांस्त्यस्य त्तिचांबिका त्वय्यागनिभयासर्व
 कार्यभक्तदुपायनम् महादेव उवाच ० एषा व्यक्षाभया विद्याऽधुना गणपतिर्भिता अनया क्रीडते देवी आगमिष्ये शृंहं तदा गणेश उच ० सर्वथैव कि
 डितव्यं देव्यानास्त्यत्र संशयः आगम्यतां गृहं देवं भ्रान्तया हिमावज इति न त्यवचः श्रुत्वा ईश्वरः स गणो ययौ नारदोऽपि गतस्तत्र महोत्तुरपि चा
 गतः उपविष्टास्तकैलसे देवास्तत्र समागताः दृष्ट्वा देवीं प्रहस्यो दो महेशो वाक्यमब्रवीत् व्यक्षा विद्यामहादेवि गंगाद्वारे विनिर्भिता अनया
 जयसे त्वच तदा त्वं सत्यं भाषिणी देव्युवाच वृषादितव समागम्यी मयेयं लापिता शिव त्वया किं लाप्यते ब्रूहि दशयस्व स दोगतत्तद् इति श्रुत्वा व
 चस्तस्याः प्रेक्षता धोसुरवहरः तस्मिन्स गणे नारदेन स्वकोपी नं स मर्षितं वीणादंडं त्र्योपवीतमनेन प्रीयतामिति सदा शिवः प्रसन्नो भूत्वा
 डनं समचक्रतुः यद्यद्याचयते रुद्रस्तथा विष्णुः प्रजापते यद्यद्याचयते देवी विपरीतः पतत्यसौ स्वकीयाभरणार्णवमहादेवेन निर्जितम् स्कंदालका-
 रिक्सर्वपुनरां हरेण च तलोगणेशः प्रोवाच वाक्यं सदासि गर्वितः न क्रीडितव्यं हस्मातः पाशोलक्ष्मी पतिः स्वयम् कृतो हरेण स सर्वस्वते हरिष्यति
 मयिना इति पुत्रवचः श्रुत्वा पार्वती क्रोधमूर्च्छिता तथा विधाय मालोक्य रावणो वाक्यमब्रवीत् रावण उवाच ० पापिषेनाद्य शोभोस्मिदुदुरुहेन वि
 ष्युना अधमोयिन कतं व्यइत्युक्तं मेयायतः देव्युवाच सर्वान्चापि व्येवत्साहं धूर्तनिताम् महाबलात् सामर्थ्यं पश्य मे पुत्रधर्मत्यागफलतथा
 देवयस्मादबलयाकपत्चकृतत्वया तस्मात्तदास्तेन मूर्धा गंगाभारप्रपीडितः इतस्ततः कुचेष्टा त्वं यतः शिष्यसे सुने स्वभेपिते सस्वं स्त्रीणां
 न कदापि भविष्यति यतः कृतात्त्वबलया सह माया त्वया हरे एष वैरी रावणो यंतव भायो न थिष्यति एष वैरी भवितायः अयं पुनस्तव भायं न
 थिष्यति संबंधद्वयोदत्तदिदं प्रयोगो दुष्टः हिलाभां मानं पुत्रबालकं त्वया कृतं अतस्त्वं न युवात्वे दो बाल एव भविष्यसि गणेश उच ० अनेनैवो
 तु रूषेण मूपकोयपलथितः मथ्ये मार्गं कृतं विमं शोपेन वास्तसाधमम् देव्युवाच यस्माद्दिग्दं त्वया दुष्टकृतं महाबलस्य तु तस्मादयंतवारिपुर्विष्णु

स्नांघान्थिष्यति इतिदेव्यावचः शुक्तासर्वेसंकुद्धमानसाः देवीशापेनश्चक्रुर्नारदोवाक्यमब्रवीत् नारदउवाच कोपं कुर्वतुमादेवानेषंशाया
 कदाचन सर्वेषामादिशायेयथायोग्यफलप्रदा नायंशापइयदेवीस्मर्तव्यातुविचक्षणैः गंगासदातिष्ठतु क्रमरुकुबलाइमावानपतुस
 पाचरः जायाहरस्याथयथोचितासृतिश्चानगतृणारहितः कुमारः अहश्चमाभिधरिणीनस्थातव्यतपोधनेः सम्यग्देवित्वयाप्रोक्तशृण्विवा
 नांवचोमम सर्वेकोथापतुत्यर्थननर्तमुनिपुंगवः कक्षानादषकारोच्चेर्हाहाहीतिचाब्रवीत् तस्यचेष्टाविलोक्याथसर्वहर्षमवाप्तुयुः देव्यु
 वाच भोभोविदुषकश्चेष्टकृतहृत्लोसिनारद विदूषकविनोदकृतं वरंवरयभ्रंतेयद्यत्वनसिरोचने नारदउवाच याचयंतुवरसर्वेकोवाकिया
 चथिष्यति सर्वेतेयाचथिष्यतियथाश्चंश्रुवंतुम् शिवउवाच सर्वेसंक्षम्यतादेविजितयद्वृषमादिकं तन्मयातुद्यूतशतनभ्राह्मजगद-
 विके देव्युवाच मास्तुलयासमंनार्थस्वभेपिममचांतरं एतदेवरं मन्येकोधोमाभूच्चमोपरि कार्तिकेशंरूपहेतुप्रथमहनिसत्यवत् जयोल
 ध्योमयात्वतः सत्येनैवमहेश्वर तस्माद्द्यूतं प्रकर्तव्यं प्रभातेन चमानवेः तस्मिन्द्यूतेजयोयस्यतस्यसवत्सरजयः विष्णुरुवाच अहंयं
 यंकरिष्यामिश्चैष्टवालधुमेववा तथातथाभिवतुसवरमेनंवदाम्यहम् स्कंदउवाच सदान्नस्तपस्यायाममतिष्ठतुदेवताः कदापि विषये-
 मास्तुदेयएषवरोमम गणेशउवाच संसारेयानिकार्योणितदोममपूजनम् यातुसिद्धिममकृपाविनासित्यनुमाकचित् रावणउ
 वाच वेदव्याख्यानसामर्थ्यममशोभंश्रवत्विति सदाशिवेसदाचास्तुभास्तिभेव्यभिक्षारिणा नारदउवाच कुद्धकुद्धाश्चयेकेचिन्मू
 र्खामूर्खीश्र्वयेजनाः महाक्यसत्यमित्येवमानयतुसदास्तराः इत्युक्त्वातर्हिताः सर्वदेवारुद्रपुरोगमाः तस्मात्सनिपदिद्युतकृत्यत्सर्वेपि-
 र्भेजनः द्यूतं निषिद्धं सर्वत्राहिलाप्रतिपदंबुधाः स्वस्योद्यमादिज्ञानायकुर्याद्द्यूतमनादितः विशेषवचमोक्तव्यसकृद्भिर्ब्राह्मणैः सह पक्वान्नादि
 विशेषमित्यर्थः योषितामिध्वसाहितेनेयासाचभवेन्निशा ततः संपूजयेन्मोनेरतः पुरनिवासिनीः पदातिजनसथातार्थेवैः कटकैः श
 क्तेः स्वनामकैः स्वयंराजातोषयेत्स्वजनान्मृथकृ वृषभाच्याहृषांश्चैवयुत्यमानान्यैरैः सह गजानशवाश्र्वयोधोश्चपदातीन्समलंकृतान्
 मंशाकूटः स्वयंपश्येन्नटनर्तकचारणान् यथापतेत्रासथेच्चगामहिष्यादिकृतथा ततोपराधिसमयेपूर्वस्यादिशिक्षाशयप मार्गपाली

मन्त्राद्यास्तु गमव्यापपाद्याः पाञ्चानुरागनयनम् ॥ १ ॥ मनयत् दशा यत्वा गजानश्वान्वायमशवाकृतनयेत् कृतहोमैर्हिजेदश्रवभृत्
याभ्यार्गपालिकां भार्गपालिनमस्तेस्तसर्वलोकस्तरवमदे विधेयैः पुत्रदागदौः पुनरे हिञ्जतस्यमे नीराजनं चत्तुर्वैकार्येण इजयमदम् मार्गपाब्धि
ससुष्टिरथ्यनीडजास्तस्करशान्विताः तस्मादेतन्त्यकुर्वन्ति घृताद्यं विधिपूर्वकम् इति सनक्तुमारसंहितायां घृतविधिः तत्रैव चालविवल्या
ऊचुः पूर्वविद्धा प्रकर्तव्या प्रतिपह्लिपूजनेवर्धमाननिधेयं दायदासा धंत्रयात्मिका हितोयावर्धगाभित्वा दुन्नरातत्रैवोच्यते बलिमास्त्रिब
देत्येद्वर्णकैः पंचरंगकैः गृहमध्यविशालायां विंध्यावल्यासहासितं जिह्वाचार्वक्षिणीप्रानेकरथो पादयोः स्तले रक्तवर्णेनास्यं केशाः कण्ठे निवस-
मास्त्रिबेत् सर्वांगपीतवर्णेन शस्त्राद्यं नीलवर्णकैः वस्त्रं च श्वेतवर्णेन यथाशो भंप्रकल्पयेत् सर्वाभरणशोभाढ्यं हि सुजं नृपस्त्रिभ्युक् लोको
लिखेद्गृहस्थांतः शय्यायां शकूनं दुलेः भंत्रेणानेन संपूज्यः षोडशैरुपचारैकैः बलिराजनमस्तम्भं देत्यदानवपूजिन इदमसोभराराने विष्णुसा
न्निध्यदोभव बलिसुदृश्यदीयते दानानि सुनिपुंगवाः यान्यहान्यक्षयाप्याहुर्मैथे तत्संप्रदर्शितम् कोमुत्थीति बल्यस्मादीयते स्याद्युधिष्ठिर पा
थिवंद्भूमि वरास्तेनेयं कोसुदी स्यूता योयादृशेन भावेन तिष्ठत्यस्यासुधिष्ठिर हर्षदेव्यादिरूपेण तस्य वर्षे प्रयाति वै बलिपूजां विधायेव पञ्चाङ्गो
क्रीडनचरेत् गवां क्रीडादिनयत्ररात्रौ दृश्येत चंद्रमाः सोमो राजापशून्हीति स्फुरमिः पूजकोस्तथा प्रतिपदर्शसंयोगे क्रीडनचंगवां मत्तम् परकिंहे
भुयः कुर्यात्पुत्रदारधनक्षयः अलंकार्यस्तदा गावोद्यासोद्ये श्वस्फुरचिन्ताः गीतवादित्रनिर्धेयिन्निर्गारबाह्यतः आनीय च गृहं पञ्चालुर्गो-
न्तीराजनं विधिम् अथ चेत्यतिपस्त्वल्पानरीनीराजनं चरेत् हितोयायंतदा कुर्यात्सायं मंगलमालिकाम् एवं नीराजनं कृत्वा सर्वपापैः प्रमु-
च्यते प्रतिपत्पूर्ववैदेव वृष्टिका कर्पणे भवेत् कुशाशामथी दुःयी द्विष्टिकां स्मृदां नवाम् देवहारे नृपद्वारेथवानियाचतुष्यथे तामेकतो राजपुत्रा
हीनवर्णास्तथैकतः गृहीत्वा कर्पयेद्युस्तं यात्वारं सुहुहुहुः समसंख्याहयोः कार्यासर्वीपचलवतेराः जयोत्रहीनजातीनां जयोगाज्ञस्तुवत्सर
म् उभयोः पृष्ठतः कार्यारेव स्वार्षिकरोपरि रेखां नैयानयेत्तस्य जयोभवति नान्यथा जयचिह्नमिदं राजा विधीतप्रयत्नतः सनक्तुमारस
हितायाम् बालविवल्याञ्जुः कार्तिकस्थसिते पक्षे अल्लहूदं समाचरेत् गोवर्द्धनीस्तवश्वैव श्रीविष्णुः श्रीयतामिति ऋषयञ्जुः को

॥ श्रीगोवर्द्धनो नामकस्मान्नेपरिपूजयेत् कस्मान्दुत्सवः कार्यः क्लृप्तिकं वफलं भवेत् बालविल्याज्जुः एकदा भगवान्कृष्णो गोमोगोपालकैः सह गृ-
 हीत्यागाः प्रतिपदिकातिरस्यगतौ वने तत्र नानाविधालोकगोप्यश्यापिसहस्रशः गोवर्द्धनसमीपे तु कुर्वन्तु लवमादरात् स्वाद्यं लं च चोष्यं च पि-
 यं नानाधि धं कृतं कृतानगास्तथानानानृत्यं तिचपुरेजनाः नानापताकाः समृद्धीकेचित्त्वावनिचाग्रतः क्रोचिद्रोपाः प्रतुल्यं तिस्रुवांचिततथापरै-
 इतस्मनोवितान्निनोरणानिसहस्रशः दृक्षेत् क्लृप्तं कृष्णो वाक्यमेतदुवाच ह कृष्ण उवाच उल्लसवः क्रियते कस्य देवताकाचपूज्यते पकाल-
 र्वादनार्थीयकल्पितो बोस्यो धुना न भक्षयंति ये देवास्तेभ्यो न्नैवेदीयते दृक्षेदशी भवदुधिगोपालवेधसाकृताः गोपालाजुः एवंमाव-
 दकृष्णत्वेन हंतुर्महोत्सवः वार्षिकः क्रियते स्माभिर्देवेन्द्रस्य चतुष्टये इमं पूजय भद्रं ते भाविथानि संशयः अद्य कुर्वेति देवेन्द्रमहोत्सवमिमेनरः
 कुर्वेदिति प्रतिजानतीति शेषः इत्येव आर्षः नर इति राज्ञः लक्षणम् दुर्भिक्षं च तथाऽदृष्टिं देशे तस्य न जायते तस्मात्स्वर्षि कृष्णात्रकुरुत्सवमने-
 कथा कृष्ण उवाच अयं गोवर्धनः साक्षाद्दृष्टिसौमिश्यकारकः मधुरास्थैर्ब्रह्मैश्च पूर्वचायं प्रपूजितः हिल्लेन पूज्यते लोके दृष्टेन्द्रः पूज्य-
 ते कथम् उल्लसं क्रियमाणं च प्रत्यक्षीयं क्षुनक्ति करिष्यति कृष्णोक्तं क्रियतामिति यदारवा दित्ति चान्ने चैन्नो गोवर्धनसदा-
 श्यं गोवर्धने गिरि श्रवणे श्रवणे गोपावाची कुर्वेति क्लृप्तम् तेषां ध्यैकैश्चिदुक्तं कृष्णोक्तं क्रियतामिति यदारवा दित्ति चान्ने चैन्नो गोवर्धनसदा-
 तदा कृष्णोक्तमखिलसत्यमेव भाविष्यति सर्व एव तदा गोपाविनिश्चित्य च नंदं जं वचनं महुरित्यं चेन्निश्चयोक्तिराकुरु सर्वेषामग्रणीभूत्वा
 गोवर्द्धनमहोत्सवम् ततः कृष्णास्तथैत्युक्त्वा उल्लसं कृतनिश्चयः नानासामिद्रिकं चतुर्थोक्तं नंदसूनुना नानावस्त्राणि पात्राणि विस्तृता-
 निनगाग्रतः तत्र दत्तान् पूजस्तथा गावर्द्धनो महान् भक्तसूपानि शाकाश्च काजिकं वटकांस्तथा शेटकाः पूरिकाद्यं च लडुकांश्च इकादि-
 कम् दुग्धं दधि घृतं क्षौद्रं लहं चोष्यं तथा मिस्रम् कथिकाद्यं सर्वमपि तत्र दत्त्वा चोत्रवीत् कृष्ण उवाच मंत्रपरित्वागोपी लाने त्रिसंभो-
 ल्यं तु च गोवर्धनेन भोक्तव्यं सर्वमन्नं संशयः कृष्ण उवाच गोवर्धनवराधारगोकुलत्राणकारकं बहुबाहुकृतच्छायगवांकोटिमदोम-
 वलस्तीर्थालोकपालानां धेनु रूपेण संस्थिता घृतं वहनियज्ञार्थं मम पापं व्यपोहतु पठंति रं मंत्रयुतं सर्वे सुद्रितलोचनाः कृष्णो गोवर्द्धनं विश्व-

सर्वमन्समक्षयच प्रक्षणावसरैकोश्विज्जनिहैधोगिरिस्तदा अनावाभूतदाश्वयन्त्रेवतभिसुनीश्वराःतौनाडीदद्यात्कृष्णोगीपान्वाक्यसु-
वाचसः अहोगोवर्द्धनेनात्रक्षणास्तुकिमिदं स्फुटम् पश्यतुसर्वेगीपालाः प्रत्यक्षोयनसंशयः यद्यस्मिसुरवांछावः कुर्वत्वस्यमहोत्सवस इतिश्रुत्वा
वचस्तस्यसर्वेविस्मितमानसाः गोवर्द्धनोत्सवंचक्रुरिद्राच्छतगुणंततः इद्रोत्सवंद्रुद्रुकामः समागच्छतनारदः गोवर्द्धनोत्सवंद्रुद्रस्यसंप्राप्य
यो देवेंद्रेणकृतानिथ्योवारंवारं प्रणोदितः नोवाचवचनं किंचिदेवंद्रुः प्रत्यप्रापत इद्रउवा० युष्माकंशुशालंविप्रवर्तनेवानवेतिवामदयेकथ्यतां दुःखं
मुनीश्वरहराम्यहम् नारदउ० अस्माकं किं मुनीन्द्राणां मिन्द्रुः रवस्यकारणम् परं गोवर्द्धनः शौलः शक्रो जातो विलोक्यते त्वदुत्सवेषूज्यनेसौ-
गोपालैर्गोकुले हरिः अतः परं यद्वाभागाच्चुहीत्यनिसएवहि इद्रासनंतयेंद्राणीं क्रमात्सेवगृहीव्यति यस्यवीर्यंचशश्र्मंचतस्यराज्यं प्रजायते कि-
मस्माकं मुनीन्द्राणां य एवं द्रासनेवसेत् वर्षाहामासपट्काद्वाद्दृष्टव्योसौसमागतः इत्यमुक्त्वा च देवंद्रुं प्रयथो नारदो मुनि इत्यनारदवाक्यंचश्रुत्वा शक्रो
भ्यभाषते अहो आर्कसंवर्नाद्रोणनीलकण्ठराः सर्वमेयाजलं गृह्य करकाभिः समन्वितं प्रयातुगोकुले शीघ्रं मारयंतु च गोपकान् गोवर्द्धनं स्योतयंतु व-
ज्रपांतरनेकशः पानयंतु च गाश्चापि गृहाणुश्चाटयंतु च ततो घनघटा योषोगोकुले भूयुनीश्वरसः जानआरादंधकारोमध्यान्हसमयेतदा कंथिता
स्तुनदागोपाः किमकांडमुपस्थितं ववर्षुर्बहुपानीयकरकाभिस्तदा घनाः गोपाउ० हारुष्णारुष्णा हेरुष्णा किमिदानीं विधीयतां मृतास्यगोपकः
सर्वे कुपितोयं हि वासवः कृष्णउ० निमील्यास्तीणि भोगोपाध्ये योगोवर्द्धनो गिरिः रक्षाकर्ता स एवास्ति नान्योस्ति जगतीतले इत्युक्त्वा द्यात्वा नंशो-
लं नतले स्थापितास्तने ततः प्रोवाच वचनं गोपात्रनिबलाग्रजः श्रीकृष्णउ० अहोगोवर्द्धने नैतत्स्थलं नं ब्रजज अन्वः कोस्ति स्थलं दातुं प्रत्य-
क्षीयं नगोनमः एवं समदिनं तोयं वृष्टुं मुसलधारया नानादेशाय युर्नाशनं गोपाः शरणं यतुः गोवर्द्धनस्य नाम्ने वरुष्णानित्यं प्रयच्छति पकान्ना
निचगोपेभ्यस्तत्रनेकरवमावसन् इत्येवंकौतुकं हृस्वासत्यलोकयथो मुनिः ब्रह्मन्त्वं किमस्मिन्मोसिजायते सृष्टिनाशनं तस्माच्छीघ्रं गोकुले त्वं
गत्वा वृष्टिनिवारय ब्रह्मोवाच किमर्थं जायते वृष्टिः कथं सृष्टि विनाशनम् कश्चिद्वैत्यः समुत्पन्नः सर्वमारुह्याहिमे सुने नारदउ० नोत्पन्नो दे-
पुरथात्कश्चिद्व्यक्तः शक्रोत्सवोऽमुविगोपालैरिति संकुद्रो इंद्र एव प्रवर्षति इति तस्य वचः श्रुत्वा हंसमारुह्यैव विधिः आगतो यत्र शक्रोत्तिकोया

हीत्याच भति ब्रह्मोवाच कथं व्यवसिता बुद्धिरीहशीतेः सरेश्वर त्रैलोक्यनाथो भगवान् निर्जितव्यः कथं त्वया एकैवेकरां गुल्यापश्य गोवर्द्धनोऽनुद्यूतः ईर्ष्याकथं तेन सांकंत्वया शक्रविधीयते इति ब्रह्मवचः श्रुत्वा भेषासंस्तपयवासवः प्रणिपत्य च तं कृष्णं शक्रो वचनमब्रवीत् क्षं व्यामत्कृत्तिर्विष्णोदासो हं शरणागतः यद्गोचरे तेन व्येदेयमपराधापनुत्तये कृष्णो वा० अज्ञात्वा तव सामर्थ्यं गोपालैरचितं त्विदम् एषां देवशास्त्रयोगोयं सम्यगेव त्वया कृतः अहं कनीया च ते प्रजातातवाशापरिपालकः शरणागतजातीनां रक्षणं तु मया कृतम् यदि प्रसन्नो देवेश उल्लसवोयं प्रदीयताम् गोवर्द्धनाय गिरये गोकुलं रक्षितं यतः शक्रोऽपि च तथेत्युक्त्वा तत्रैवांतरधीयत गतिशक्रैर्गिरिद्वं संस्थाप्य हरि रश्मिं च कृष्ण उवा० गोपाः पश्यंतु माहात्म्यमद्भुतं शैलजंतुयत् अद्यारभ्य प्रकर्तव्यो महानो वर्द्धनोऽसवः गोवर्द्धनेन शैलेन निविबला तु धराधुना एतस्मारमजानद्भिः कथं संक्रोडितं पुरा अद्य पर्वत राजं क्रुसर्वं भूतमभायतः एतस्सेवाप्रभावेन बलं लब्धं मया महत् प्रति संवत्सरं तस्मादल्लङ्घ्यं तं विधीयताम् गवां भवति कल्याणं पुत्रैः पुत्रैश्चैत्रादिसंततिः ऐश्वर्यैश्च सदा सौरभ्यं सर्वं द्रोवर्द्धनोऽसवात् कृतं यत्कृत्तिं केऽस्मान् जपहोमार्चनादिकम् सर्वं निष्फलं तां याति नोऽकृते पर्वतोऽसवे एवमुक्त्वा स्तते गोपाः सत्यं सर्वं मम न्यत ययुः कृष्णादयः सर्वे नवमेहनि गोकुले शालः खिल्या ऊचुः इत्येतत्सर्वं भारव्यात तस्माभिस्तु मुनीश्वराः श्रीकृष्णस्य तु संतुष्ट्यैः स्तुतुं कृतं विधीयताम् नाना प्रकारशाकादिदेशकालोद्भवानि च पक्वान्नानि विचित्राणि कुर्याच्छिस्तुसारतः सर्वान्नापर्वंतु कुर्याच्छ्रीकृष्णाय निवेदयेत् गोवर्धनस्वरूपाय मंत्रौ कृष्णोऽदितो पठन् यच्छुष्णोरूपं कृत्वैति मंत्रौ एवं यः कुरुते मर्त्यां विष्णुलोकं महीयते इति श्रौसनकुमारसंहितायां प्रति पल्लयम् अथाद्वितीयाव्रतानि कार्तिकशुक्लद्वितीयाय मद्द्वितीया सा अपरा ण्डव्यापिनीया ह्या ऊर्जे शक्रुद्वितीयायामपरा ण्डे चैद्यं स्नानकृत्वा प्रातु जन्त्याय मलो कं न पश्यति ऊर्जे शक्रुद्वितीयायां पूजितस्तर्पितो यमः वैशितः किन्नरैर्हृष्टैस्तस्मै यच्छ्रुतिवांछितं इति स्कांदात् दिनहये अपरा ण्डव्यासौ वापरे वेति युगमवाक्यात् प्रथमेऽप्रावणे मासि तथा प्राग्पदे परा तृतीयाश्वयुजे मासि चतुर्थी कार्तिकी भवेत् प्रावणे कच्छुषाना स्ती तथा प्राग् च निर्मला आश्विने प्रेतसंचाराकार्तिं केषाम्यतामतेति च तस्मो द्वितीया उपकस्य मथमायां किं विद्यायश्चितम्

एतान्चिदशशतैः नामदशकेन ॥ ततोयमेश्वरंपूज्यमगिनीगृहमाज्जत् संश्रैणानेनचयथासोजितःपूष्णमादरात् आन-
 स्तवाबुजानाहंशुं द्वेषस्य भिदंश्रुतमस्मीतयेयमराजस्ययमुनायाविशेषतः ततःसंतोष्यमगिनीविक्रालंकरणादिभिः स्वमेपियमलोक-
 स्यमाविध्यनिदर्शनम् त्रैपैकारागृहेष्वेवस्थापितामवासरे अवश्यंतेपैषणीयाभोजनार्थं स्वसूगृहे विमोक्तव्यामयापापानरकेभ्योद्यवास-
 रे यद्येवंधृक्किरिष्यंतितेदंख्याममसर्वथा कनीयामगिनीनास्तिदाज्येषागृहंज्जत् तदभावेसपत्न्यायाःपितृव्यास्तदभावतः नदभावेमातृशील्या-
 मानुसमशिल्पायाः मातृमगिन्यावामातुलस्याथवातथा साफल्यगोत्रसंबन्धैःकल्पयेच्चयथाःकमम् सचाभावेमाननीयामगिनीकाचिदेवहिंजी-
 नद्याद्यवानस्याअभावेसानिकारयेत् नदभावेत्यरथादिकल्पयित्वासहोदरां अस्यांनिजगृहेदेविनमोक्तव्यं कदाचन येभुंजंतिदुराचारा नर-
 केनेपंतिच स्नेहेनमगिनीहस्ताद्भोक्त्व्युष्टिवर्द्धनम् दानानिचयदेयानिमगिनीभ्योविशेषतः आवणवुपितृव्यस्यकन्याहस्तेनभोजयेत् मातुलस्य
 कृताहस्ताङ्गीयाद्भ्रातृमासके पितुर्मातुःस्वस्रःकन्येआश्विनतुतयोःकरात् पितृव्यसेयीमातृष्वसेयीच अवश्यंकार्तिकेमासिभोक्तव्यमगि-
 नीकरात् एवमुक्त्वा धर्मराजोययोसंयमिनीततः तस्मादृषिवराःसर्वकार्तिकश्रनकामकाः भुंजंतुमगिनीहस्तास्त्यंसत्यंनसंशयः यमहितीयो-
 यःप्राप्यमगिनीगृहभोजनम् नकुयाहर्षजंपुण्यंनश्यतीतिरवेःकृतात् यातुभोजयतेनारीभ्रातरंपुग्मकेतियो अर्चयेच्चापितांबूलेनसावे-
 धव्यमासुयात् भ्रातुराशुःक्षयोनूनंनभवेत्तर्हिकर्हिचित् अपराहव्यापिनीसाहितियाभ्रातृभोजने अज्ञानाद्यदिवामोहात्पुक्तम-
 गिनीगृहे प्रवासिनावाभावाद्यज्वरितेनाथबदिना एतदाख्यानकंश्रुत्वाभोजनस्यफलंलभेत् इतिश्रीसनूक्तुभारसंहितायांपमहिती-
 याख्यानवंसंपूर्णम् अथैषभ्रातृहितियाविधिस्त्यित्तत्वे यमचचित्रगुनंचयमदूनांश्वपूजयेत् अथ्याश्वत्रयकतव्यापमायसह-
 जद्वयैः भ्रातृमगिनीभिःसहश्रचनमंत्रस्त एवोहिभार्तंजपाशहस्तयभांतकालोककरामररा भ्रातृहितियांकुनेद्वपूजां गृहाणवा-
 र्थंभगवन्नमस्ते धर्मराजनमस्तुभ्यंनमस्तेयमुनायज आहिमांकिंकरैःसाहसूर्यपुत्रनमोस्तुते लैंगेयातुभोजयतेनारीभ्रातरंपुग्म-
 केतियो अर्चयेच्चापितांबूलेनसावेधव्यमासुयात्स्कारिकेतिद्वितीयायांश्रुत्वाभ्रातृजनम् यानकुर्वाहिनश्यंतिभ्रातरःसप्तजन्मसु

पादौ जलसंबंढे षड्भ्राभिनिष्ठासामत्वदंघ्रिसरसीरुहम् श्रेयसेधनमस्तप्यभागोहंतवालयम् मृदुवाक्यंततःश्रुत्वासत्वरंक्रियतेनेदा अद्य
 फ्रानृमतीभ्रातस्त्वयाधन्यास्मिमानद् प्रोक्तव्यंतेद्यमद्ग्रेहेस्वायुषेममानद् कार्तिकेशकूपक्षस्यद्वितीयाथांसहोदरः यमोयमुनयापूर्वप्रो-
 जितःस्वगृहंर्षितः यस्मिन्द्विनेयमेनात्रनशिवापुरुषोपिवा अपर्षिद्वाकर्मप्रांशोःस्वेच्छुयायंपचंतिहि पापेभ्योविप्रसुरव्यास्तेसुक्ताःकर्मनिबंध
 नात् तेषामहोस्रवोवृत्तोयमराष्ट्रेसरुधावहः तस्माद्दधोत्रमद्ग्रेभोजनंकुरुकान्तिके आशिषःप्रतिगृह्याथनमस्त्वत्यसमर्चयेत् सर्वाभ्रगि
 न्यःसंपूज्याज्येषाउभयतःस्मृताः वरुणादिनामस्त्रुथान्निजविज्ञानुसारतः भ्रातुरासुष्यष्टस्यर्थभ्रगिनीभिर्यमस्यैवे पूजनीयाः प्रयत्नेनप्र
 निमाश्रविविधानतः मार्कण्डेयोबलिर्व्यसोहनृमांश्रविविभीषणः कपोद्रौणिःपर्शुरामोअष्टौनेत्रिःजीविनः मार्कण्डेयमहाभ्रागससकल्यांतजीवि
 तचिरंजीवियथात्वंहितथामेभ्रातरंकुरु इतिभ्रातृद्वितीया अथतृतीयाव्रतानि तत्रचैत्रशकृतृतीयायांसौभाग्यशयनव्रतम् मास्ये म
 स्यउवाच वसंतम्मासमासाद्यतृतीयायांजनप्रिय सौभाग्यायसदास्त्रीभिःकार्यंपुत्ररुसंवङ्गभिः शकूपक्षस्यपूर्वाण्हेतिलैःस्नानंसमाचरे
 त् तस्मिन्नहनिसादेवीकिलविश्वस्त्रिकामती पाणिग्रहणकैभेरुमारूढाकरवर्णिनी नयांसहेवदेवेशतृतीयास्यासमर्चयेत् फलेनानावि
 धीर्धूपदीपैर्नैवेद्यसंयुतैः प्रतिमांपंचगव्येनतथांगोदकेनच पंचामृतैःस्नापयित्वागोरीशंकरसंयुनाम् नमोस्तुपाटलायैचपादौदेव्याः
 शिवस्यतु शिवायेतिचसंकीर्त्यजयायेगुल्फयोस्तथा त्रिगुणायैतिरुद्रस्यभवान्येजंघयोर्युगम् शिवंरुद्रेशिवायेतिजयायेइतिजलुनी सं
 कीर्त्यहरिकेशायतथोरुद्ररदेनमः ईशायैतिकदिरत्येशंक्वायेतिशंकरम् कुक्षिहृद्येचकोर्येशूलिनःशूलपाणस्यं भगलायेनभक्तप्यमुदरंचपि
 पूजयेत् सर्वस्वनेनमोरुद्रेशाल्येचकुचहृद्यं शिवेवेदात्मनेनहृदिद्राप्येकंठमर्चयेत् त्रिपुरस्मानिषिवेशमंतलयकरुद्रयम् त्रिलोचनायेतिहरं
 त्वाहुःकालानलप्रिये सौभाग्यश्रुवनायेतिमूषणादिसमर्चयेत् नमोर्धनारीशहरंप्रतिनागीनिनासिकाम् नमउयायलोकेशाल्लितेतिपुनश्चुवी
 शवायपुरहंनरंवरुद्रेव्येनथालकम् नमःश्रीकंठनाशायाशिवंकेशास्तथाचयेत् श्रीमोयसौम्यरूपंष्यंशिरःसर्वाल्यनेनमः शिवमस्यच्यवि
 धिवत्सोपाग्यस्तकमित्यतः स्थापयेद्दूतनिष्ठापंकुसुमंक्षीरजंरुक्मं नृगाराजेस्तुलवणंकुस्तुबुरुमथाष्टमम् दनंसेतोभाभ्यद्रुद्यस्याक्षोभाभ्या

एकमित्यतः एवंनिवेद्यतत्सर्वमद्भूतंशिवयोःपुरः चैत्रेऽंशुगोदकप्राश्र्यस्वपेद्भूमावरिदम पुनःप्रभातेचतथाकृतःस्नानजपःशक्तिः संपूज्य-
 द्विजदांपत्यभाल्यवरुत्रविभूषणैः सौभाग्याष्टकसंयुक्तंसूत्रं प्रतिमाह्वयम् प्रीयतामत्रललिगाब्राह्मणायनिवेदयेत् एवंसंवत्सारयावत्ततो
 यायासदामुने प्राशनेदानमत्रेचविशेषंहिनिबोधये गोऽंशुगोदकमाद्येस्याद्विशार्वेगोमयपुनः ज्येष्ठेसदरकुसुमंबिल्वपत्रशहचौस्मृतम् मा
 धैरुष्यातिलास्तद्वत्सचगव्यंचफाल्युने ललितविजयाभद्राभवानीकुमुदाशिवा वासुदेवीतथागौरीमंगलाकमलासती उमाचदानकालेनु
 प्रीयतामिति कीर्तनात् महिष्काशोककमलकुसुमोत्पलमालता कुञ्जकरवीरचबाणमस्नानकुकुमम् बाणनीरकुरंदः सिंदुवारचसर्वे
 शुभासेषुकमशःस्यूतम् जपाकुसुमकौसुममालतीशतपत्रिका यथालाभप्रशस्तानिकरवीरचसर्वदा एवंसंवत्सारयावदुपोष्यविधिवन्तः
 स्त्रीवाभक्त्याकुमारीवाशिवाभक्त्यामप्यर्च्यशक्तिः ज्ञानेतिवायनदद्यात्सर्वोपस्करसंयुतम् उमामहेश्वरंहेमंष्टुषभचगवासह स्थापयित्वाचशय
 नेब्राह्मणायनिवेदयेत् अन्यान्यपियथाशास्त्याभिशुनान्यंबरादिभिः धान्यालिकारगोदनेरष्यर्च्यधनसंचयैः वित्तशाठ्येनरहितःपूजये
 द्भूतविस्मयः एवंकरोतियासम्यक्सौभाग्यशयनव्रतम् सर्वान्कामानवाप्नोतिपदमानत्यमश्नुते फलकस्यचसर्वगिमेतत्कुर्वन्समा-
 चरेत् यत्रकीर्तिसमानोतिप्रतिमासनराधिप सौभाग्यारोग्यरूपायुर्वस्त्रालकारभूषणैः नवियुक्ताभवेद्भ्राजन्भदानांचशतत्रयम् य
 स्तुद्वादशवर्षाणि सौभाग्यशयनव्रतम् करोतिसप्तचाष्टौवाञ्छीकठमवनेमरैः पूज्यमानोवसेत्सम्यक्क्यावत्कल्यायुतत्रयं नारीवाकुल
 नेभक्त्याकुमारीवानरेश्वर सापितफलमामोतिदेव्यानुग्रहललिता इतिमत्स्यपुराणेसौभाग्यशयनव्रतम् अत्रिवेगोयदोलोत्सवः
 तदुक्तंहेमाद्रौ देवापुराणे चैत्रशुक्लतीयायांगौरीमीश्वरसंयुताम् संपूज्यदोलोत्सवकुर्यान्नारीशरुभेष्का तथाचनिर्णयामृते तु
 तीयायायजेद्देवीशकरेणसमन्विताम् कुंकुमागरुकर्पूरमणिवस्त्रैरगर्हिताम् संगाधिपुष्यधूपैश्चदमनेनविशेषतः आदोलदोलयद्दत्त्वा
 शिवोभातृष्येसदा रात्रौजागरणंकुर्यात्प्रातर्देयातुदक्षिणा सौभाग्यायसदारुत्राभिः कायपुत्रसर्वेष्काभिः इत्यचपरयात्वा सुहृत्भावस
 लोगिदिनेगौरीव्रतंपरे इतिमाधवेक्तैः इत्यचमन्वादिः कृतंअहविधानेनमन्वादिषुयुगादिषु द्वायंभादिहिंसाहस्त्रपितृणांतामिदंभवेत् आ

धियासेपिदं कर्तव्यं अत्र पिडदानं नास्ति अथै चैत्रशुक्लतृतीयायां मनोरथतृतीयाव्रतम् ईश्वरउवाच साधुहृजं लयादिविहृतवत्यापरिग्रहम् अ
 स्थेहधर्मपीठस्य मनोरथकृतः सति तण्विश्वस्रोक्तो विश्वमान्यास्तएव हि येषां विश्वभुजा मत्रपूजयिष्यंति स्म नवाः विशेषेण स्वभुजा विश्वस्थित्यु
 त्पत्तिलयमदे नरास्तदचक्राश्चात्र भविष्यत्यमलात्मकाः मनोरथतृतीयायां यस्ते प्रकृतिविधास्यति तन्मनोरथसंसिद्धिर्भविष्यति तन्मनोरथसंसिद्धिर्भविष्यति तन्मनोरथसंसिद्धिर्भविष्यति तन्मनोरथसंसिद्धिर्भविष्यति
 शिवापुरुषो वापि तद्व्रताचरणार्थिभ्यो मनोरथानिह प्राप्य ज्ञानमनेनैव लभ्यते देव्युवाच मनोरथतृतीयायां व्रतं कीदृक्कथानकम् किं फलकि-
 कृतं नायकथैतच्छ्रेयःकुरु ईश्वरउवाच शृणु देवि यथा शृष्टमवत्याभवतारणम् मनोरथव्रतं चैतद्दुस्साहृत्वा मरपरम् पुलोमतनया पू-
 र्वं ततापपरमंतपः कंचिन्मनोरथं भासुन चापतपसः फलम् अपूज्य ततो मासं मत्प्रागोरीमहेश्वरम् गीतेन सरहस्येन कलकंठीरवेना हि
 तद्वर्जनाति संतुष्टो मृदुना मधुरेण च सुतालनसुरंगेण धातुमात्रकलावता श्रोवाच च वरं शरलाप्रसन्नोऽस्मि पुलोमजे अनेन च स्मृतेन ल
 नयालिंगपूजया पुलोमजो वाच यदि प्रसन्नो देवेश तदा योगे मनोरथः तं पूर्य महां देवमहादेव्याः प्रियंवदु सर्वदेवेषु यो मान्यः सर्वदेवेषु
 सुदरः यायजूं केषु सर्वेषु यः श्रेष्ठः सोऽस्तु मे पतिः यथा भिलषितं रूपं यथा भिलषितं स्वरम् यथा भिलषितं चापुः प्रसन्नो देहि मे भव यदा
 यदा च पत्या मे सगः स्याच्च सुखेच्छया तदा तदा च तं देहं त्यक्त्वा न्यदेहमानुयासु सदा च देवपूजायां मम प्रकिरनुत्तमा मम पूजा भगवति-
 जरा मरणहारिणी मत्तु व्ययेपि वै धव्यं क्षणमात्रमपीह न मम माविमहो देवपातिव्रत्यं च या तु माम् ईश्वरउवाच पुलोमकन्येयश्चैष लयाका
 रि मनोरथः लप्स्यसे व्रतचर्यायां तत्कुरुष्वजितेन्द्रिया मनोरथतृतीयायाऽचरणेन भविष्यति तस्या मये व्रतवस्ये तद्विधेहि यथोदितम् तेन व्र
 तेन चोर्णनमहासोभाग्यदेन तु अवश्यं भविता बालितवचैव मनोरथः पुलोमकन्येया च करुण्य वारिधेशं सोऽप्रणतति हरप्रिय किनामचा
 थका मक्तिः क्वपूज्या तत्र देवता कदाच सा विधातव्या इति कर्तव्या च का इत्याकर्ण्य शिवो वाक्यं तानुग्रीत्या जगादह ईश्वरउवाच मनोरथ-
 तृतीयायां व्रतं पौलोमि तच्छृणु पूज्या विश्वभुजा गौरी चतुर्भुज विशालिनी वरदो भयहस्तश्च सासस्त्रः समोदकः देव्याः पुरस्ताद्भुजिना पू-
 ज्य आशा विनायकः चतुर्भुजश्चारुनेत्रः सर्वासिद्धिकरः प्रभुः चैत्रशुक्लतृतीयायां कृत्वा वैदंतथावनम् सायंतनो च निर्वर्त्येनाति तृष्यां शुजिक्

यायासुचिनिगृहीयाज्जितक्रोधो जितेन्द्रियः संत्यक्त्वास्वश्रयसंभारं शरुचिस्तद्गतमानसः प्रातर्नतंचरिष्यामिमातर्विष्वभुजेनये विधेहि
 न्नास्त्रिभ्यंमन्त्रनोरथसिद्धये नियमंचेतिसगृह्यसपेद्रौत्रौशक्रस्मरन् प्रातरुत्थायमेधावीविधायावश्यं कविधिम् शौचमाचमनं कृत्वा द
 तस्यष्टसमाहरेत् अशोकहृदस्यशक्रसर्वशोकविनाशनं नित्यंतनचसंपाद्यविधिविधिदावरः स्नात्वाशुद्धावरः सायंगौरीपूजासमाचरेत् आ
 दौविनायकपूज्यघृतापूषान्निवेदयेत् ततोचैयोद्दिश्वभुजाशोककुस्मैः शक्रैः अशोकवतिनिवेद्यैधूपेभ्यागरुसंप्रवेः कुरुमेनातुलियादोए
 कसुक्ततश्चरेत् अशोकवतिंसाहिते घृतपूरैर्मनोहरैः एवंचैत्रतृतीयायाव्यतीतायांपुलोमजे चैत्रादिफाल्गुनांतास्फुततीयास्फुन्नचक्षेत् क्रमे
 णादतकाष्ठा निकययामितवानये अतुलपनवस्तुनिकुस्मामानितथैवच नैवेद्यादिगजास्यस्यदेव्याश्चापिशक्रप्रभते अन्नानिचैकप्रकृत्यशृणु
 तानिफलासये जंब्वपामार्गस्वदिरज्जानीचूतकदंबकाः पुस्तोदुंबरस्वर्जरीवदरीदाडिमीतथा दंतकाष्ठद्रुमाएतेव्रतिनःसमुदाहृताः सिदूराग
 रुकस्तूरीचंदनरक्तचंदनम् गोरोचनदेवदारुपद्मार्द्राक्षचनिशाहयम् प्रीत्यातुलपनबालेयक्षकदंभसंभवम् सर्वेषामप्यत्नाभेचप्रशस्तोय
 क्षकदंभः कस्तुरिकायाद्वैभागोद्वैभागो कुंकुमस्यच चंदनस्यत्रयोभागाः शशिनस्त्वैकएवहि यक्षकदंभइत्येषसमस्तस्ररवक्षुभः अ
 तुलियाथकुस्मैरचैयद्वैचितान्यपि पाटलीमच्छिकापद्मैकैतकीकरवीरकैः उत्तलैराजचंपैश्चनदावैरैश्चराजभिः कुयारीभिः कणिका
 रैरलाभेनच्छदैः सह स्रगंधिभिः प्रसूनोद्यैः सर्वात्नाभेपिपूजयेत् करंभोदधिप्रकृतचसचूतरसमंडकः फेणिकावटकाश्वैवपायसंचस
 शर्करम् समुद्रसंघतभक्तकार्तिकेविनिवेदयेत् उदरिकाश्वलेडुकामाधेलपसिकाभुष्मा मुष्टिकाः शर्करागर्भाः स्रविषापरिसाधिताः निवे
 द्यफाल्गुनेद्वेषार्थेविघ्नजितामुदा निवेदयेद्यदन्निहैकप्रकृतपितल्सूतम् अनिवेदीनसमूहोभुजानोन्यपतेदधः प्रतिमासतृतीयायामे
 कमारार्थवत्सरम् व्रतसंपूर्त्येक्युत्थं डिलेग्निसमर्चनम् जातवेदसंपन्नैणतिलज्यद्रविणेनच शतमष्टाधिकं होमकारयेद्विधिनाव्रती
 संदेवनक्तेपूजोक्तातदानक्तेतुभोजनम् नक्तएवहिहोमोयनं कृएवक्षमापनम् गृहाणपूजामेभक्त्यामातर्विघ्नजितासह नमोस्तुतेविश्वसु
 जेपूरयाशक्रमनोरथम् नमोविघ्नक्तेतुभ्यंनमआशाविनायक त्वविश्वभुजयासाहृममदेहिमनोरथम् एतौमंत्रौसमुच्चारयपूज्येगौरीवि

नाम्रको व्रतसमापनेदेव्याः पर्यंकस्तूलिकान्वितः आचार्यंचसपत्नीकपर्येकेउपवेश्यच व्रतीसमंचयेद्वस्त्रैः करकणविष्णुषोः दद्यात्पयस्वि
नश्राञ्चव्रतस्यपरिपूर्तये मनोरथतृतीयायाव्रतमेतन्मथाहुतम् न्यूनानिरिक्तसंपूर्णमितदस्तुभवद्विरा इत्याचार्यिसमागच्छत्तथेत्युक्तञ्चने
नेवे प्रातश्चतुर्थ्यासिपूज्यचतुरश्वकुमारकान् एवंपूर्णनाथातिव्रतमेतत्स्फुनिर्मलम् च्चित्तंतलप्रतेकामं व्रतस्यास्यनिषेवणात् इतिश्री
स्कंदपुराणेचैत्रशुक्लतृतीयायामनोरथव्रतोद्यापनसंपूर्णम् अथचैत्रशुक्लप्रतिपदमारभ्यत्रिरात्रपूर्वकतृतीयायां अरुधतीव्रतम् तत्रस्त्री
णामेवाधिकारः अवैधव्यादिफलश्रवणात् तत्रादौसकल्पः समइहजन्तानिज्योतरेवाबालैश्व्यनाशार्थम् अनेकसोभार्यपुत्ररूपस-
पतिसमृत्थर्थं अरुधतीव्रतमहं करिष्ये निविभ्रितासिध्यर्थेणपतिपूजनं स्वसिवाचनं आचार्यवरणंच करिष्ये पश्चात्सूजादि आचर्येण
कारयेत् वैशाखेऽप्यवगोमासिमाधेवाक्यतिकेतथा प्रतिपत्प्रातरुत्थायस्नात्वाशुक्लतिलाम्लकैः प्रतिपदिदिनेनक्तंहितीयायामयाचितम् तृ
तीयायासुषोष्यंच आचर्येणततः सह रात्रौ अधिवासनम् सवर्णनिर्मितं दिव्यांहिसुजं प्रतिमात्रयम् अरुधतीवंसिष्ठंच भ्रतंचैवपृथक्
न्यसेत् शिलोपरिसर्वतोभद्रस्थापनं कलशंधातुमयंतदुपरि ताम्रपात्रप्रतिमायां अग्न्युत्तारणं कृत्वा तदुपरि अरुधतीवंसिष्ठं च भ्रतंच चस्था
पयेत् कुंकुमाक्षतैः पूजयेत् अथ अरुधतीपूजा अष्टकणिकयायुक्ते मंडले पूजयेत्तुताम् अरुधतीं महादेवीं विसिष्ठसहिनांसतीम्
आवाहनं अरुधतिमहादेविसर्वसौभाग्यदायिनि दिव्यं सूचारुवेषच आसनं प्रतिगृह्यताम् आसनं सूचारुशीतलदिव्यं नानागाय
सूवासितम् पाद्यं गृहाण देवेशि अरुधतिनिमोस्तुने पाद्यम् अरुधतिमहाभागो विसिष्ठप्रियवादिनि अर्घ्यं गृहाण कल्याणि भर्त्रा सह-
पतिव्रते अर्घ्यं गंगानोयंसमानीतं कृवर्णकलशोस्थितम् आचम्यतां महाभागो विसिष्ठसहितेनघे आचमनीयम् गंगासरस्वतीरे
वापयोष्णीनर्मदाजैलेः स्नापितासिमयादेवि तृथाशांतिं कुरुष्वमे स्नानं नानारंगसमुद्गतं दिव्यं चारुमनोहरम् वस्त्रं गृहाण देवेशि
अरुधतिनिमास्तुने वस्त्रं कंचुकीमुपवस्त्रचनानारत्नैः समन्वितम् गृहाण त्वमया दत्तं अरुधतिनिमोस्तुने उपवस्त्रं कंचुकीकु-
मैर्युक्तं हरिद्रादिसमन्वितम् कस्तूरिकासमायुक्तंच दनं प्रतिगृह्यताम् चंदनसमं हरिद्राकुंकुमंचैवसिद्धं रूकज्जलान्वितं मयानिबेदि

तंस्तथागृहाणसेसवरि सौभाग्यद्वयाः साल्यादीनिरुगंः पुष्यं वनस्पतिरसोद्भूतो धूपः आज्यं च वर्ति दीपं अन्नं च तु विधस्वादुरसोऽथ-
 द्विःसामन्त्रिनम् नैवेद्यं गृह्यतां विप्रसीदपरमेश्वरि नैवेद्यं पूगीफलं महद्विष्यं नागवल्यादौ लेयुं कर्पूरैस्तसमायुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यता-
 म् तांबूलं इदं फलमयादिविस्थापितं पुरतस्तव तेन मे सफलावाप्तिर्मे वैज्जन्मनिजन्मनि फलं हिरण्यगर्भगर्भस्यं हे मधीजं विभाष-
 सौः अनंतपुण्यफलदमनः शांतिप्रयच्छ मे दक्षिणां पुबान्देहि धनं देहि सौभाग्यं देहि रसवने अत्याश्वसर्वकामाश्वदेहि देवि नमो
 र्कृते ॥ प्रार्थना अरुंधति महाभागे वसिष्ठ प्रियवादिनि सौभाग्यं देहि मे देवि धनं पुत्रांश्वसर्वदा उत्तरार्धं द्विपुजां चारुसर्वगीं चास-
 सूत्रकमंडलुम् प्रतिमां कंचनीं कृतानामभिः परिपूजयेत् अम् देववंचायनमः पादौ पूजयामि लोकवंचायै जातुनीपू संपत्तिदायिन्वै-
 कटीपू गंभीरनाथ्यै नासंपू लोकधात्र्यै स्तनौपू जगत्पू वरप्रदायै हस्तौपू धृत्यै नमः मुरवंपू अरुंधत्यै शि-
 रःपू सकलप्रियायै शिखांपू वसिष्ठ प्रियायै वसिष्ठभ्रवसाहिनासर्वींगपू जयामि नमो देव्या इति नीराजनं पुष्यां जलि बायनं दद्यात् वंश-
 पात्रे स्थितं पूर्णवाणकं द्युत संयुतं अरुंधती प्रीयतां च ब्राह्मणाय ददाम्यहम् वायनं रुवर्णमूर्ति संयुक्तं वसिष्ठभ्रवसंयुताम् अरुंधतीं
 सोपचारा ब्राह्मणाय ददाम्यह मूर्तिदानमंत्रः गच्छ देवि यथास्थानं सर्वालंकारमूर्षिता अरुंधति नमस्तुभ्यं देहि सौभाग्यं सुचमं इति विस-
 र्जनम् इति पूजनम् अथ कथा स्कंद उवाच पुरा वृत्तमिदं विप्रः शृणु ध्वं व्रतमुत्तमम् आसीत् कश्चिदुत्तमः सर्वशास्त्रविशारदः तस्यै
 काकन्यकाजातारूपेणाप्रतिमां भुवि तनो विवाहं सम्यग्वैषि तात स्यात्करो द्विजः कुलशीलवते दत्तासाकन्यावरवर्णिनी अचिरं यौवकाले
 न भर्तृनिस्था मूर्तो द्विजः बालरुडा तु सा जातानिर्वेदागमदृहात् यमुना तीरमासाद्य चकार विपुलतपः एकमुन्म्यादिकं श्वं वृकच्छुचां द्राय
 यौस्तथा मासोपवासनियमैरात्मानं पावयेत्सती कदाचिदागतस्तत्र भ्रमचरुगीयांसदाशिवः यमुना तीरमासाद्य वनिनातां दर्शयसा
 रूपयच्च शिवागौरीमहादेवमुवाच सा देवकेनेह शीनासाबालवैथव्यनादशां वद मां रूपयादेव रूपानु कुरु दयानिधे महादेव उवाच अयं वि-
 प्रः पुरागौरी कुलशीलुत्तमो भुवि तेन कन्यापरीणीता करुणा युवती सती ॥ सती विवाद्यत्तु रूपां विदेशमगम द्विजः तनो बहुनिधं कालं सापश्यद्

नूरुगमम् नागतस्तुतदाविप्रोयावज्जीवंगानोद्दिग्जः तस्याजन्मगतं सर्वविफलपतिनाविना तेनपपेनविप्रोसोनारीत्वाप्राप्तवान्शिवे स्वना
रीश्वः परित्यज्यनिर्दोषांकुलसंभवाम् यान्तिदेशान्तरं चाथ आश्रायमहाहर्षिते परदाररतोवास्थादन्त्यावाकुरुतेस्त्रियम् सोऽन्यजन्मनिर्दोषशि
स्त्रीभूत्वाविधवाभवेत् यानारितुपतित्यक्त्वा मनोवाक्कायकर्मभिः रहः करोतिर्विजारागत्वावापुरुषात्तम् मोगात्पुं कायना नो वि न्दोषान्
मदासनी तेनकर्मविपाकेनसानारीविधवाभवेत् स्वपत्नीकुलसंभूतापनिव्रततां सती अनुकूलापरित्यज्यपरायोयातिस्वच्छया सणा
षाजायतेन्यास्मिन्ब्रह्मीहीनोविप्रजन्मनि अनेनसदृशदोविलोकस्मिन्नास्तिपातकम् नवैधव्यान्परोव्याधिनैवैधव्यात्परोज्वरः नवैधव्यात्प
रः शोकोनवैधव्यात्परोकुशः निरथेनचवैधव्यात्कष्टवैधव्यतातृषु तेनपपेनबहुनाजायतेवाल्लडका इतितस्यवचः श्रुत्वासागौरीविस्मि-
ताभवत् पप्रच्छतंमहादेवंगौरिसाकरुणान्विता केनेदृशंमहत्पापबान्धवैधव्यदायकम् नश्यतेकर्मणाकेनतन्मावदृक्पकुरु म
हादेवउवाच शृणुदेविप्रवस्यामिबालवैधव्यनाशनम् अरुंधतीव्रतं पुण्यनारीसोभाग्यदायकम् यत्कृत्वाबालवैधव्यान्सुच्यतेनात्रसशा
यः श्रुतमेतददाविप्रगौर्याः शंकरतोव्रतम् यमुनातीरमासाद्यउपदिष्टं तदाद्दिजाः तस्येनार्यैर्महादेव्याकारितं व्रतमुत्तमम् तेनपुण्येनमह-
ताव्रतजेनमुनीश्वराः सानारीचगामूत्सर्गमुत्कवैधव्यतातदा इत्येव नश्रुतसम्यगुपदिष्टं मुनीश्वराः कृतमन्यैश्वबहुश्रितोऽपिमुक्तासु
नीश्वराः अरुंधतीव्रतमितसदाकायमुनीश्वराः नारीवैधव्यतोमुच्येत्योभाग्यशामुयात्परम् इतिश्रित्स्करदपुण्येण अरुंधतीव्रत
म् अथउद्यापनम् युधिष्ठिरउवाच उद्यापनविधिञ्चिह्निरुद्धत्याः स्फुरेश्वर प्रकितः श्रातुमिच्छामि व्रतसंपूर्ण
हेतवे कृष्णउवाच अरुंधतीव्रतवक्ष्येनारीसोभाग्यदायकम् येनचरिणिवैसम्यकनारीसोभाग्यमाप्नुयात् प्रायतेरूपसप
न्नापुत्रपौत्रसमन्विता वसंतनुसमासाद्यतृतीयायायुधिष्ठिर माधेवाभाधेवैचेव आगणेकार्तिकेयवा स्नानं कृत्वा तु वैसम्यकत्रिरात्रोपो
षितासती मिथुनानिचचत्वारिसमाह्वयमिद्विता पूजयेत्पुच्यता युत्सेयं देनेश्वनयाक्षतैः कुकुमागरुकम्पूरीकपूरं मृगनाभिभिः शिला
पटेचसस्थायिजीरकं लवंगां नितम् श्राष्टकेनसनायुक्तं कृत्वा पुनर्वेष्टितम् आवाहयदरुंधतीविप्रसिद्धप्राणसमितां पतिव्रतानां सर्वा

सोमुरव्याधैवसाभिनीं द्विसृजांचारुसवंगीसाक्षसूत्रकमंडलुम् प्रतिमांकांचनीकृत्वानामभिः परिपूजयेत् वसिष्ठे च ध्रुवं च प्रतिमापू-
जयेद्भूता देवबंधोनमः पादौ जानुनीलोरुवंदिते कटिसंपूजयेत्तस्याः सर्वसंपन्निसिदायिनीम् नाभिंगंभीरनाभ्येतुलोकधात्र्येतथास्तनौ
जगद्वात्र्येतथास्कंधौ बाहूशोढ्येनमस्तथा हस्तौ तु वरदायै तु मधुसूदर्येनमः पुनः श्रुद्धयेत्तथापूज्यं शिरस्तु सकलप्रियम् एवं संपूज्यतां देवी
गंधपुष्पापचारैः पूजयित्वा सतीदेगीततश्चाध्यमदापयेत् अरुद्धति महाभागो वसिष्ठप्रियवादिनि सौभाग्यं देहि मे देवि धनं पुत्रांश्च सर्वदा
पुत्रान्देहि धनं देहि सौभाग्यं देहि सुव्रते अन्याश्च सर्वकामांश्च देहि देवि नमोस्तुते सुवासिन्योथुसंपूज्याः समाप्तिदिवसतदा शभगंधाक्षतैः पुष्पैर्द
द्याच्छूर्पेण मक्षकान् होमं चैव तदा कुर्यात्सिद्धिश्चतिलैः पुथुक् अष्टोत्तरशतं संख्याप्राधान्यमत्रतः सुधीः मिथुनानि च संपूज्य मूषणाच्छा
दनादिभिः नानाविधापचारैश्चान्तुं विशति सरव्यया आचार्या च चगादद्याद्दृष्ट्वाप्याभरणानि च शर्यासोपस्करां दद्यात्कास्थपान्नसदीपकं
आदर्शचामरं चैव अर्घ्यं दद्यात्संभोजनम् यथाचन्द्रो जायित्वा धास्त्रियः सूर्यो भूत्समो दकात् सोदकात् कांचनं चैव तया वस्त्रयथाविधि यो
लिकायुतपूपाश्च पूरिकाश्च विशेषतः सोहालिकाश्च दातव्या एकैकं द्विगुणं तथा ऋजुनहृयपर्यासदीनानं धांश्च पूजयेत् अननैव विधानेन
साभिनीं कुरुते व्रतं अवैधव्यत्यमाप्नोति तथा जन्मसहस्रकं पुत्रपौत्रसमायुक्ता धनधान्यसमाहता जीवंदृष्यं शतसाग्रसहस्रं भीमहाव्रता
एवमभ्यर्चयित्वा तु पदगच्छेदनामयं देवप्रायीयथास्वर्गो ऋषिभार्यातयैव च राजते च महाप्रागा सर्वकामसमृद्धिभिः इति श्रीस्कंदपुराणे
अर्द्धतीव्रतोद्यापनम् अथ वैशाखशुक्लतीयायां ऋष्योत्तरोक्तमक्षय्यतृतीयाव्रतम् तीर्थवातद्दिने स्नानं तिलैश्च पितृतर्पणम्
दानं धर्मघटादीनामधुसूदनपूजनम् माधवे मासिकुर्वति मधुसूदनतुष्टिदम् तुलामकरमेषेतु प्रातः स्नानविधीयते हविष्यं ब्रह्मचर्यं
च महापातकनाशनम् वैशाखस्ताननियमं ब्राह्मणानामनुज्ञया मधुसूदनमभ्यर्च्य कुर्यात्सकल्पपूर्वकम् वैशाखसकलमांसमेष
संक्रमणेषु वैः प्रातः सनियमस्थाशयीयतां मधुसूदनः मधुसूदनसंतोषाद्ब्राह्मणानामनुग्रहात् निविद्यमस्तु मे पुण्यवैशाखस्तानमन्वहम् माधवे
मेषगोमांसोसुरारिर्मधुसूदनः प्रातः स्नानेन मेनाथफलदः पापहाभव यदानजायेते नाम तस्य तीर्थस्थसोद्दिजाः तत्र उच्चारणकार्यं विष्णुवीर्यमि

दंष्ट्रिति अपिसम्यस्विविधानेननारीवापुरुषोपिवा प्रातःस्नानः सनियमः सर्वपापैः प्रमुच्यते वैशाखेविधिवत्स्नात्वाभोजयेद्ब्राह्मणांश्च
लक्ष्मीशः सर्वपापेभ्योमुच्यतेनात्रसशयः इतिवैशाखस्नानविधिर्मविध्यं इयमेवतृतीयापरशरामजयंती साचप्रदोषव्यापिनी ग्राह्या तदुक्तं
भारीवाचनदीपिकायास्कादम्बिष्ययोः वैशाखस्वस्मितपक्षेत्तृतीयायापुनर्वसौ निशायाः प्रथमशरामरामरव्यः समयेहरिः रेणुकायास्तुयोगसिद्ध
वतीणोविष्णुः स्वयं दिनद्वयेतथाव्याप्तौ अंशतः समव्याप्तौचपरश शक्नुवती यावैशाखेशुद्धोपोव्यादिनद्वये निशायापूर्वयामेवेदुत्तरान्
यत्रशूर्बिका तत्रैववैशाख तृतीया अक्षर्यतृतीया साचपूर्वोक्तव्यापिनी ग्राह्या दिनद्वयेत ह्याप्तौतुपैवेति इयंयुगादिरपि यामव्याघा
युगाघाद्यनित्यस्तासुमानवः स्नात्वाहुत्वाचजस्वाचदत्वाननफलमेत आर्द्धेपिपूर्वोक्तव्यापिनी ग्राह्या पूर्वोक्ततुसदाकार्याः शुक्लामनुशु
गादयः देवेकर्मणिपैत्र्येचकृष्णे चैवापराह्लिका वैशाखस्वस्त्यतृतीयाचपूर्वोक्तव्यापिनी ग्राह्या पूर्वोक्ततुसदाकार्याः शुक्लामनुशु
स्वस्त्यतृतीयायाश्चिसमेतंजगद्गुरु नारायणपूजयेच्चपुष्यधूपधिलपनैः योस्याददातिकरकार्यारि व्यजन्संयुतान् सयातिपुरुषोवीरलोका
न्वैहममालिनः वैशाखशुक्लपक्षेतुत्तृतीयायातथैवच गंगातोथनरः स्नात्वा मुच्यते सर्वकिल्बिषैः श्रीकृष्णोच हुनात्रकिमुक्तेन किंबल्लक्ष्मरमालयावेशा
खस्यभितामेकांतृतीयामक्षयशृणु तस्यास्नानतपोहोमः स्वाध्यायः पितृतर्पणं दानंचक्रियेतस्यातत्सर्वस्यादिहासयं आदिः कृतयुग
स्संययुगादिस्तेनकथ्यते सर्वपापत्रशमनसर्वसौरव्यप्रदायिनी पुरामहोदयेपार्थवणिगासीत्स्मृतिर्धनः प्रियंवदः सत्यव्रतोदेवब्राह्मण
पूजकः पुण्यारथ्यानैकचित्तोमृत्कुटूंबेव्याकुलोपिसन् तेनश्रुतावाच्यमानातृतीयारोहिणीयुता यदास्याहुधसंयुक्तातदासातुमहकृष्ण
यस्याचर्द्दीयतेकिंचिदक्षयस्यात्तदवहि इतिश्रुत्वाचगगायासतप्यपितृदेवताः शुभभागत्यकरकान्मान्नानुदकसंयुतान् अन्नपूणान्
बहुकुम्भाजलेनविमलेनच श्वगोधूमलवणान्समुदध्योदनंतथा इक्ष्मीरविकारोश्चसाहिरण्याश्चशक्तिः शक्रचिः शुद्धेनमनसाब्राह्मणस्यो
ददौवीणक् भारियावार्यमाणोपिकुटूयासक्तचित्तया तावत्स्थौस्थिरेसत्वेमत्वासर्वविनश्चर धर्मासक्तमतिः पार्थकालेनवहनाततः जगामप
चलमसौवाचासुदेवमनुस्मरन् ततः सक्षत्रियोजातः कुशवत्यायुधिष्ठिर वभूवचाक्षयातस्यसमृद्धिर्मसंयुता ईजसचमहायज्ञैः समाप्तवरदक्षि

पौः सददेगोहिरण्यानिदानान्यन्याहनिशम् बुभुजेकामतोभोगान्दानांदांस्तर्पयन्च्छनेः तथाप्यक्षयमेवास्यांक्षयंयातिनरुनं अरु-
 पूर्वतृतीयायांयद्वत्विषवविना इत्येतच्चसमारव्यातश्रुयतामत्रयोविधिः तृतीयायांसमारव्यातः स्नात्वासातर्प्यदेवताः एकभक्तदातुयाद्वा
 स्रुदेवप्रभूजयेत् तस्याकार्येयवेहेमोयवेविष्णुसमर्चयेत् यवान्दद्याद्द्विजातिभ्यः प्रयतः प्रार्थयेद्द्विजान् उदकुम्भान्सकरकानसान्भान्सर्वरसेः
 सह यवगोधूमचणकान्सफुदश्रोदनंतथा गोष्ठाकसर्वेवात्रसम्यकृदानेप्रशस्यते तृतीयायांतुवेशारोहिण्युद्देशेप्रभूज्यच्च उदकुम्भप्र-
 दानेनशिवलोकैमहीतले तत्रमंत्रः एषधर्मघटोदत्तोब्रह्मविष्णुशिवात्मकः अस्यप्रदानान्त्यतुपितरोपिपितामहाः गंधोदकतिरेकेभि
 असान्कुम्भसदक्षिणम् पितृभ्यः सप्रदास्यामिह्यदस्य्यमुप्रतिष्ठतु छत्रोपानक्षदानचगोष्ठाकचनवाससाम् यद्यदिष्टकेशवस्यतद्द्वय
 मविशंकया एतत्सर्वमारव्यातकिमन्यच्छेदनुमिच्छसि अनारव्ययनेमकिंचिदस्तिस्त्वत्पुतेनय नास्यातिथोक्षयमुपैतिहुतचदत्तना
 क्षयतिकथिनामुनिभिस्तृतीया उद्दिश्यदेवतापितृन्क्रियतेमनुष्यैस्सञ्चाक्षयंभवतिभारतसर्वमेव इतिश्रीभविष्ये अक्षय्यतृतीयाव्रत
 म् अस्यामवविष्णुधर्मोत्तरेपिउक्तम् वेशारवशक्नुपक्षेतुतृतीयायामुपोषितः रात्रोभुंकेषत्सरेतुमन्वादिषुयुगादिषु अभिस्व
 दृष्टिमंत्रंचअष्टोत्तरशतजपत् कृतोपवासाः सल्लिख्येयुगादिदिनेषु च दास्यन्त्वनादिसहितनेषालोकामहोदयाः अक्षय्यफलमाप्नोति-
 सर्वस्वसकृत्कृतस्यच तथासाकृत्तिकोपेनाविशेषेणचपूजिता तत्रजप्तहुतं त्तसर्वमक्षय्यमुच्यते अक्षय्यासातिथिस्तस्मात्तस्यांसकृतम
 क्षयं अक्षयैः पूज्यतेविष्णुस्नेनसायक्षयास्थृता अक्षयैस्तुनरः स्नानोविष्णोर्दत्त्वातथाक्षयान् सकृत्स्वसंस्कृतांश्र्वेवहुत्वाचपशुगुनदन् एका
 क्षय्यतृतीयायासवासानुफलमेत् अत्रैवपरशुरामजयनीदोळोत्सवश्चहेमाद्रोभविष्ये इतिअक्षय्यतृतीयाव्रतसंपूर्णं अथज्येष्ठशु-
 कृततीयायारंभाव्रतं तदुक्तमाधवियेभविष्ये वृष्णाउवाच० भद्रकुरुक्षयत्नेनरंमारव्यव्रतमुत्तमं ज्येष्ठशुकृततीयायास्नात्वािनियमवत्सुरा
 पूर्वेक्षिप्रतिथिर्थात्वातत्रैवव्रतमाचरेत् बृहत्तणतयारंभासावित्रोवटपैतृकी वृष्णाष्टमीचपूजाचकर्तव्यासमुर्वीतिथिः इत्तिंभाव्रतानिर्ण-
 यः अथआवणशुकृततीयायामधुस्ववारव्यागुर्जरेषुप्रसिद्धा सापरयुतायात्वा अथाचारप्राप्तंआवणशुकृततीयायास्वर्णश्रीव्रत

म्, तच्च कर्नाटकदेशे भाद्रपदशुक्लतृतीयायां प्रसिद्धं तत्र संकल्प्यः समग्रहजन्मनिजन्मांतरे च अक्षय्यसौभाग्यप्राप्तिकांसायाः पुत्रपौत्रादि
 धर्मधार्म्यैश्वर्यनास्वार्थे श्रीपरमेश्वरीत्यर्थे स्वर्णगौरीप्रव्रतमहं करिष्ये तत्र पूजा देवि देवि समागच्छ प्रार्थयेऽहं जगत्पते इमं मया कृतं पूजा
 गृहाण सरसत्तमे आवाहनं भवानित्यमहादेवि सर्वसौभाग्यदायकं अनेकरत्नसञ्चुक्तभासनप्रतिगृह्यताम् आसनम् सूच्यारुषीति
 लदिव्यं नानागंधसुवासितम् पाद्यगृहाण देवेशिमहादेवि नमोऽस्तुते पाद्यम् श्रीपार्वतिमहाभागेशंकरप्रियवादिनि अर्घ्यगृहाण कल्या
 णिभर्त्रासहपतिव्रत अर्घ्यं गंगतोयसमानितं स्वरुणकलशोस्थितं आचम्यतां महाभागभद्रेण साहिते नद्ये आचम्य गंगासरस्वतीरे वाका
 वरीनर्मदाजलैः स्नापित्वा सिमया देवितथाशांतिं कुरु मम स्नानं सर्वभूषाधिके सौम्ये लोकलज्जानिचारेण मयोपपादिते तु भ्यवासासी प्र
 तिगृह्यतां वस्त्रं कंचुकीं आचम्य कर्पूरकुंकुमै युक्तं हरिद्रादिसमन्वितं कस्तूरिकासमायुक्तं चंदनं प्रतिगृह्यतां चंदनं हरिद्राकुंकुमै चैव
 सिंदूरकज्जलतथा सौभाग्यद्रव्यसञ्चुक्तगृहाण परमेश्वरि सौभाग्यद्रव्यं माल्यादीनीतिपुष्पाणि देवद्रुमरसोद्भूतः कालागरुसमन्वि
 तः आग्रयतामयधूपोभवानिघ्राणतर्पणः धूपं आज्यं चेतिर्दोषं अन्नं चतुर्भिर्धृत्वा दुरसैः पद्भिः समन्वितं मद्यं शोभासमायुक्तं नैवद्यं प्र
 तिगृह्यतां नैवेद्यं आचम्य कर्पूरकालवंगादितांबूलोदलसंयुतं ऋसुकादिफलचैव तांबूलप्रतिगृह्यतां तांबूलं इदं फलं मया देवि विस्थापितं पु
 रतस्तव तेन मे सफलयापि भवेज्जन्मनिजन्मनि फलं हिरण्यगर्भेतिदक्षिणा नीराजने नमस्कारः प्रदक्षिणापुष्पांजलिः पुत्रान्द्विहृद्भन
 देहि सौभाग्यं देहि सद्यते अन्यांश्च सर्वकामाश्च देहि देवि नमोऽस्तुते इति मन्त्रेण प्रवयान्याश्च महादेव्यां व्रतसंपूर्णहेतवे प्रीतये हि जव
 यीचवाणकं प्रददाभ्यहम् स्वलक्ष्मताः स्वर्वासिन्यः पातिव्रत्येन भूषिताः मम कामसमृद्धयर्थं प्रतिगृह्यतां प्रीतये हि जव
 णीगौरीपूजा अथ कथा पुरोकैलासशिखरे सिद्धगंधर्वसेविते उमया सहितः स्कंदः पत्रच्छिन्नमन्ययम् स्कंद उवाच करु
 णासागरशान्तो कानो हितकाम्यया व्रतकथय देवेश पुत्रपौत्रनवर्द्धनम् शंकर उवाच साधुपुत्रमहाभारकथय मियदानं स्वर्णगौरीव्रतं ना
 म सर्वसंपत्करुणां पुरा सरस्वतीरे विमलारव्यामहापुरीतत्र चंदनभोनामराजा भूद्धनदोषमः महादेवी विशालाक्ष्ये भार्ये बालमुंगल्ले गंतयाः प्रियतर
 ॥

ज्येष्ठातस्थासीन्वृपतेर्मता सकदाचिह्नंसेजेसृगायासक्तमानसः तत्रशादूलवाराहवनमाहिषकुंजरान् हत्वाबभामवृष्णानोददर्शकमहत्स-
रः चक्रेरचककारडस्वजरीकशानाकुलम् उल्लुक्कल्हरोद्दामकुमुदोत्पलभडिनम् अपूर्वमवनीशोसोददशाप्सरसागणम् ससासाद्यस-
रस्तीरपीलाजलमनुत्तमम् भक्त्योगोरीमर्चयंतददशाप्सरसागणम् किमेतदितिपत्रच्छ्रगजारानीवलोचनः स्वर्णगोरीव्रतमिदंक्रियतेस्मा-
भिरुत्तमम् सर्वसंपत्करन्तृणातलुरुत्थनृपोत्तम रजोवाच विधानकीदृशंभ्रूतकिफलव्रतचारणान् ताऋचुर्योषितः सर्वनिभ्रमासिदृती-
यके प्रारब्धव्यं व्रतमिदं गौर्याः षोडशवत्सरान् तच्छ्रुत्वासोपिजयाहव्रतंनियतमानसः गुणैः षोडशसंयुक्तंदोरकंदक्षिणेक्रे बंधानेनमंत्रे-
णकरिष्येहं व्रततव ततः कृत्वाव्रतं देव्याः आरामनिजमदिरे विशालाक्ष्यातनोद्देशरजोगौर्याः प्रपूजकः बद्धंतंदोरकंहस्ते दृष्ट्वाचपतिकोपना-
नकर्तव्यं न कर्तव्यमिति राजावदत्यपि त्रुटिलासाचनिसेपबात्क्षरुक्तरूपरि तेनसंस्पृष्टमात्रेणतरुः पट्टवतागतः तद्दिनीयातनोदृष्ट्वाविस्म-
याद्भ्रजिनाभवत् तन्मूलेदोपंकच्छिन्नं गृहीत्वासाबबंधह ततस्तद्भ्रतमाहस्त्र्यासंतिप्रियतरामवत् देवीव्रतापचारेणसात्यकादुःखितावने प्रय-
योसामहादेवी ध्यायतीनित्यमन्विता मुनीनामाश्रमे पुण्येनिवसतीत्यपिक्वचित् निवारितासुनिवरेगच्छपापेयथाकरवम् धावन्तविविपिनयो-
रगणाध्यक्षददर्शह तेनदृष्ट्वापिसागोरीरक्षायहमुषोषिताम् ततोददशाद्यतरुगच्छतीचसरोवरम् तनोवनश्रियंचयेसर्वभिरणभूषिता-
पश्यतीशानकैस्तद्भ्रजं जतचिवमानुषी तैस्तेनिराकृता दृष्टानिविणानिपसादह ततस्तुल्यपयोगोरीप्रादुरासीन्महासती तां दृष्ट्वादडवद्भ-
भोनत्वास्तुलानृपधिया जयदेविनमस्तुभ्यजयभक्तवरप्रिये जयशंकरसर्वो गंगलेसर्वमंगले तनोलब्धावर्षभक्त्यागोरीमभ्यर्चयतद्भ्रतं चक्रे-
देवीपदंतस्यैदेसोभाग्यसंपदः इति तस्थाः प्रसादेनसर्वन्मोगानवाप्यच अंतेशिवपुरप्राप्तः कालाभिः साहितो नृपः यच्छोभंनव्रतमिदं कथि-
तं शिवायाः कुर्यान्मप्रियतरोभाविताच गौर्याः प्रायश्चित्तं मुविशत्रुसंधानिजित्यनिर्मलपदंसहसाप्रयाति इति श्रीस्कंदपुराणे-
गोरीशंखे स्वर्णगोरीव्रतकथा अथोद्यापनं युधिष्ठिरउवाच उद्यापनविधिं ब्रूहि तृतीयायाः सरेश्वर भक्तितः श्रोतुमिच्छा-
मिभ्रतसंप्रतिहंतवे कृष्णउवाच उद्यापनविधिं वक्ष्ये सावधानेन वैशृष्णु त्रिंशद्दंडप्रमाणेन प्रमितं दक्षिणोत्तरे प्रत्यक् प्रागपिराजं द्रनव-

शोचर्ममिष्यते गोचर्ममात्रं संलिथगोमयेन विचक्षणः मंडपं कारयेत् नानावर्णैः सुशोभनम् ग्रहमंडलपाशैर्विपुद्मसष्टदं कंलिरेवत् मंन्वाश्रेःस्था
पर्यैः सुभमम्रणं मुन्मयं शरुमम् ताम्रपात्रं प्रकुर्वन्ति पल्लैः षोडशभिस्तथा तदर्थाधेनवाकुर्याद्विन्तशाठ्यं विवर्जयेत् कर्षमात्रं रक्तवर्णेन प्रति-
मोकारयेद्बुधः तदर्धं मध्यमं मीक्तं तदर्धं तु कनिष्ठकम् कृत्वारूपप्रयत्नेन पाशित्याश्वहरस्य च अथ नक्षत्रमये पात्रे प्रतिमां तत्र विन्यसेत्
श्वेतवस्त्रयुगच्छन्नेयेत यज्ञोपवीतनम् प्राजनचतिलैः पूर्णकल्शोपरिविन्यसेत् पार्वत्यास्तु युगदद्यात्स्थापयित्वा विधानतः वेदो-
क्तेन प्रतिप्राच कर्तव्या तु यथाविधि पंचामृतैः नक्षत्रपत्रं कृत्वा देवस्य चोत्तमम् स्नानचकारयेत्पश्चात्ततः पूजासमाचरेत् चंदनेन संगां धे-
नस्युष्यैश्च प्रपूजयेत् धूपचकल्पयेद्भेद्यं चंदनागरुमयुतम् नानाप्रकरैर्नैवेद्यं तथादीपचकारयेत् अर्चयेत्पूजयेद्भक्त्या गंधपुष्पैः
फलाक्षतैः आवाहनादिकर्तव्यं पुराणागसमुद्भवैः कार्या विधानतः पूजाभक्तिश्चिदा विधानतः देवदेवसमागच्छार्थं देहं जगत्यते इमाम्
याकृता पूजागृहाण स्वरसत्तम एव पूजाप्रकर्तव्यारोत्रो जागरणंततः गीतवृत्त्यादिसंयुक्तकथाश्रवणपूर्वकम् अर्चयेत्सूविदेवंपश्चाद्धो-
मसमाचरेत् स्वगृह्योक्तविधानेन कृत्वाग्निस्थापनंततः प्रारभेच्च ततो होमं नवग्रहपुरःसरम् तिग्माश्रयवसंमिथ्यानाज्येन च परिरुतान्
संकर्षणेन मंत्रेण गौरीमंत्रेण वा शिवम् एवं समाप्य होमं तु तत्राचार्यप्रपूजयेत् अध्यपुष्यप्रदाने श्रवस्त्रान्देकारभूषणैः शक्त्या सदसि-
णां दद्यात्प्रचारे गौधिकामताम् धेनुं सदक्षिणां दत्वा स्तुतिं स्वर्णशृंगीरो यरुगं कास्यदोहनसंयुताम् रत्नपुच्छाव-
स्त्रयुतां म्रुपृष्ठा मलकृताम् सवत्सामम्रणां मद्राधेनुं दद्यात्प्रयत्नतः स्तवर्णेन समोपेनामाचार्यगिचसाधने षोडशभिः प्रकरैश्च प-
कान्तिः प्राणयेत्सदा षोडशभिर्नैवेद्याद्ब्राह्मणेषु यत्नतः वंशपात्रस्थितैः प्रश्नात्काल्पवार्थनैः शरुमैः अन्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च दक्षिणां
च प्रयत्नतः वंशुभिः सह मुजितनियतश्च परेहनि एवं कृत्वा भवेत्तार्थपरिपूर्णा व्रतयतः इति श्रीस्कंदपुराणे स्वर्णगौरीव्रतोद्घ्यापनम्
अथ स्तुतवृत्तीयां श्रावणस्तु कृततीयायां स्तुतव्रतम् सामध्यान्हव्यापिनीयात्वा शौनके उवाच सर्वकामप्रदानानि व्रतानि क-
थितानि वै व्रतकथयपत्नेन येन श्रेयोहमाप्तुयाम् स्तुतवाच साधुसाधुमहाभागो लोकांनाहितकाम्यथा कथयामि व्रतं दिव्यं यो

वितीकलदायकम् कृष्णस्वावरजासाध्वीसुभद्रानामविश्रुता स्तुत्यावण्यसंपन्नासुभगाचारुहासिनी गण्डावधन्वनश्रासौयोषितान्व
 वराप्रिया त्रैलोक्याधिपतिः कृष्णस्वस्थाहमग्निप्रिया इतिगर्वसमाविष्टानकिंचिदक्रोच्छुभ्रम् कालोपियस्यआज्ञोवेशिरसोधारय
 त्सदा समेभानासखाकृष्णोदजुजानोमिहगतनः इतिसंचित्यमनसिनकिंचित्साकरोत्तदा सर्वज्ञानतदातेनदेवदेवेनशाडिणा इतिसंचित्य
 मनसिआनृतान्चमगोरवात् भवाब्धितारणकिंचिदृतत्वान्कारिष्यति ध्यात्वासुहृतमनसिअरीहृषोभक्तवत्सलः सुभद्रानिकटेगस्ताव
 चनंचेदमब्रवीत् परलोकजिगीवांशिनकिंचिदपितेहतेम् व्रतंकुरुष्वमनसासवाक्नामानवाप्यसि सुहृन्तारकलोकेलोकानाहितकारकम्
 मृत्कृत्वासर्वपापेभ्योसुच्यतेनान्वसंशयः मुक्तिमुक्तिप्रदंचापिसर्वसोभाग्यदायकम् व्रतंकुरुष्वचचेवसुकृतस्यफलाप्तये कालोहंसवै
 लोकेषु बृहत्स्वरूपेणसंस्थितः धर्मस्तस्यचमूलाहिभूतवक्त्रकथएवच मासाद्वादशसरव्याकाश्रोपशाखात्थनुक्रमत् प्रस्थाधिकचत्रिश
 नंफलानिसमजायत पणानिघटिकाः प्रोक्ताकालोहृत्सूरूपकः तस्मात्कलानाप्रोत्थयेव्रतंकुरुष्वशोभने नम्रसिमासेसप्रोत्थुरुपद
 चमाभिनि तृतीयाहस्तसंयुक्तात्रगतकार्यमिदंशुभ्रं प्रातश्चैवसमुत्थायदत्तधावनपूर्वकम् स्नानंकुर्याद्यथान्यायहरिद्राभिः समन्वितं म
 ध्यान्देवैवसप्रोत्थितागामयमंडल चतुर्दशसहितमंडपतत्रकारयेत् वेदिविरच्यधवल्लहस्तमान्त्राविशेषतः तन्मध्येष्टदलपद्म
 मसनेःपरिकल्पयेत् पठिमांचोपरिस्थायद्वीराब्धितनयासह उपचारेः षोडशभिः पूजयेद्भक्तिसंयुतः प्रस्थाधिकचत्रिशानंरुच्छस्य
 फल्गानिवै गोधूमस्यचूर्णफलशकराभिःसमन्वितं औदुवरस्यबृहत्स्यफलाकारचकारयेत् वेणुपत्रेचसस्थाप्यवाणकचद्विजातये साहिर
 ण्यसनाबृलदुद्याच्चैवयथाविधि वायनंमंत्रः पुत्रपौत्रसमृद्धयर्थेसोभाग्यावासयेत्तथा वाणकयेप्रदास्यामिब्रतसंपूहितवे पिष्टस्यचफ
 लानांवापयसपरिकल्पयेन् भ्रातृस्वरूपिणमाचमोनयित्वायथाविधि इतिहृत्वाचविधिवत्समाप्यचततःपरम् तृतीयवत्सरेप्रोत्थिता
 पत्नविधिंचरेत् आचार्यवरयेद्भक्त्यावेदवेदांगपारगम् कृशीलंसर्वधर्मज्ञशानंदातकुटुबिनम् स्वस्तिवाच्यद्विजैःसाकंनदीश्राद्धंविधा
 यच हेमीचंप्रतिमांकुर्यान्निष्कनिकाधंसरव्यया क्षीराब्धितनयासाकंमांप्रतिष्ठाप्यभक्तितः नवीनंकलशताम्ब्रपिधानेनसमन्वितम्

पक्ष्मैश्वरिण्येऽश्वरूपयुग्मेनवेष्टितम् तन्मध्येमां प्रतिष्ठाप्य उपचारैः प्रपूजयेत् ततः सुधांजलिदद्यात्समाप्य चतस्रः पुनः वाणकं हि
 प्रदद्याच्च व्रतसंपूर्तिहेतवे लक्ष्मीनारायणो देवो त्वस्मान्सारसागरात् रसेन्दुसकलापापादिहसर्वदातुमे अच्युतः प्रतिगृह्णाति अ
 च्युतो वै ददाति च अच्युतस्मारको भ्रात्यामच्युताय नमो नमः रात्रौ जागरणं कुर्याद्भित्वादित्रसंगलेः पुराणश्रवणेनैव रात्रिशीघंतो जयेत्
 प्रभाते विमले स्नात्वा नित्यकर्मसमाप्य च विष्णोर्नुक्तं सुकुमिव होममंत्रं ह्यस्मृतम् अष्टाधिकद्विशतं च निले हेमंतु कारयेत् करुशं प्रति
 मायुक्तुमाचार्याय निवेदेत् गादद्यात्कपिले चैव सालं कारासदक्षिणाम् आचार्यं पूजयेद्भक्त्या वस्त्रैराभरणैरपि ब्राह्मणात्मजयेत्यश्रु
 च्चतुर्विंशतिसंख्यकान् आशिषो वै गृहीत्वा स्वयंभुजितभक्तिनः इतितस्य वचः श्रुत्वा तत्सर्वं हि चकार सा शुक्ला भोगान्यथा कामम
 ते स्वर्गजगाम सा इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे सुकृतव्रतोद्यापनम् अथ भाद्रपदशुक्लतृतीयायां शिष्टपरिग्रहीतं हरितालिकाव्रतम्
 तच्च पशुषिद्धायां कार्यं मुहूर्तमात्रसत्वेऽपि दिने गौरीव्रतं परे इति माधवोक्तेः हरितालिकाव्रतसत्वेऽपि पुरस्कारेणापि परविद्वाय ह्यणवचनादि
 वोदासीये उदाहृतत्वाच्च तत्र व्रतविधिः भाद्रपदशुक्लतृतीयायां प्रातस्त्रिलामलककल्केन स्नात्वा पट्टवस्त्रं परिधाय मासपक्षा
 शुद्धिख्यममसमस्तपापक्षयपूर्वकसप्तजन्मराज्यं अरविदितसौभाग्यादिविद्वद्भ्ये उमामहेश्वरप्रीत्यर्थं हरितालिकाव्रतमहक
 रिष्ये तत्रादौ गणपतिपूजनं करिष्ये गौरीसुक्तं महेश्वरपूजयेत् अथ पूजा पीतकौशेयवसनं हेमाभाकमन्दासनां प्रक्ता
 नां वरदानित्यं पार्वतीचिंतयास्यहम् मंदारमालाकुलनालकार्ये कपालमालांकितशेखराय दिव्यंबराये च दिगंबरारयनमः शिवाये च न
 मः शिवाय उमामहेश्वराभ्यां नमः ध्यायामि देवदेवसमागच्छ प्रार्थये हं जगन्मये इमामयाह्ना पूजां गृहाणां सुरसत्तम उमामहेश्वराभ्या
 नमः आवाहनं प्रवानित्सं महादेविसर्वसौभाग्यदायिके अनेकरत्नसंयुक्तमासनं प्रतिगृह्णताम् आसनं सुचारुशीतलदिव्यं नानागं
 धसमन्वितम् पादंगृहाणा देवेशामहादेवि नमोस्तुते पाद्यं श्रीपावतिमहाभागेशंकरप्रियावादिनि अर्घ्यं गृहाण कल्याणि प्रवृत्त
 ह्यपतिव्रते अर्घ्यं गंगाजलसमानीतं रूवर्णकलशस्थितम् आचम्यतां महाभागैरुद्रेण सहितेन ये आचमनं गंगासरस्वतीरंया

पयोष्णीनर्मदाजलेः स्नापितासिमयादेवितयाशांतिं कुरुष्वमे स्नानं पयोदधिद्युतं चैव शर्कराभयुसंयुतम् पंचामृतेन स्नपनं यत्पर्यप्रतिगृह्य-
 ताम् पंचामृतस्नानं किरणाधृतपापाचपुण्यतोयासरस्वती मणिकर्णजलशरदस्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् स्नानं सर्वभूषाधि० वस्त्रं उप-
 वीतं कंचुकीमुपवस्त्रं च नगरत्नैः समन्वितम् गृहाणत्वमयादत्तं पार्वतीचनमोस्तुते कंचुकीं कुंकुमागरुकपूरं चंदनं कस्तुरीयुतम् वि-
 लेपनं महादेवि गंधदास्यामि भक्तिः गंधं रजिताः कुंकुमो घेन अक्षताश्चातिशोभनाः भक्त्या समर्पितास्तुभ्य प्रसन्नाभवपार्वति
 अक्षतान् हरिद्राकुंकुमं चैव सिंदूरकज्जलान्वितम् सौभाग्यद्वयसंयुक्तं गृहाण परमेश्वरि सौभाग्यद्रव्याणि सेवंतिकावकुलचंपक-
 पादन्ताञ्जैः पुन्नागजातिकरवीररसालपुष्पैः बिल्वप्रवालतुलसीदलमालतीभिरुत्पापूजयामि जगदीश्वरि मे प्रसीद पुष्पं अथा
 गपूजा उमायै नमः पादोपूजयामि गौयै नमः जंघे पार्वत्यै जालुनी जगद्धात्र्यै उरूः जगत्प्रतिष्ठायै कटी शांतिरूपिण्यै नाभि
 देव्यै उदरं श्लोकं दातायै स्नोः काल्यै कंठं शिवायै मुखं भवान्यै नेत्रे रुद्राण्यै कर्णौ शवण्यै ललाटं मंगलदात्र्यै शिरःपू देवदुमर
 सोद्भूतः इच्छागुरुसमन्वितः आनीतोयमया धूपो भवानि प्रतिगृह्यताम् धूपं त्वं ज्योतिः सर्वदेवानां तेजसां तेजः उत्तमं आत्मज्योतिः परं
 धाम दीपोयं प्रतिगृह्यता दीपं अन्नं चतुर्विधं स्वादुरसैः षड्भिः समन्वितम् भक्ष्यं भोज्यं समायुक्तं वैद्यं प्रतिगृह्यतां नैवेद्यं आचमनी म-
 लयाचलसंभृतं कपूरं पासमन्वितं करोहर्तनं चकारुद्वयताजगनः पते करोहर्तनः इदं फलं मया देवि स्थापितं पुरतस्तव तेन मे साफल्यमिति
 वैज्जन्मनिजघनि फलं पूगीफलं महद्विद्यं नागवल्यादलेयुतं कपूरं लासमायुक्तं नाबूळं प्रतिगृह्यतां नाबूळं हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं
 विभावसोः अनंतपुण्यफलदमनः शांतिप्रपञ्चमे दक्षिणा वज्रमाणिक्यवैड्यमुक्ताधिद्रुमं दितं पुष्पागसमायुक्तं भूषणं प्रतिगृह्यताम्
 भूषणं च द्वादशैश्च धरणीविद्युदग्निस्तथैव च त्रयमेव सर्वज्योतिषिभिरातिव्यं प्रतिगृह्यतां नीराजनं अथनामपूजा उमायै नमः गौयै पार्वत्यै ज-
 गद्भूत्र्यै जगत्प्रतिष्ठायै शांतिरूपिण्यै हरायै महेश्वराय शंभवे शूलपाण्यै पिनाकरुषेण शिवाय पशुपतये महादेवाय पुष्पाजलिस यानि
 कानि च प्रायानि ब्रह्महत्यासमाभिचेति प्रदक्षिणा अन्यथा शरणनास्ति त्वमेव शरणं मम तस्मात्कुरुण्यभावेन क्षमस्व परमेश्वरि नमस्कर-

पुत्रान्देहिधनं देहि सोभाग्यं देहि सुव्रते अन्त्यांश्च सर्वकामांश्च देहि देवि नमोस्तुते इति प्रार्थना ततो वैष्णवापात्राणि सोभाग्य इव्यसाहितानि
 वायनानि दद्यात् अन्नस्रवणपात्रस्थसवस्त्रफळदक्षिणम् वायनगोरिशिवाय दद्यात् मिश्रीतयेतव सोभाग्यारोग्यकामाय सर्वसंपत्समृ-
 द्धये गोरिगोरिधातुस्यर्थे वायनं ते दद्यात् महामिति मंत्राभ्यां वायनं तस्मिन्लह निकर्तव्यं पूजनं रजनं सुरवे अर्द्धरात्रे उमाकोते अर्चनं जागर-
 चरेत् इति पूजा अथ कथा स्तउवाच मंदारमाला कुलितालकायेकमाला किरिशोरवराय दिव्यांबरो ये च दिगंबराय नमः शि-
 वायै च नमः शिवाय १ केल्यान्मशिखरैरभ्येगोरीपृच्छति शंकरम् गुह्याद्गुह्यतरं गुह्यं कथयस्व महेश्वर सर्वेषां सर्वधर्मागामल्यायां सं महस्फ-
 लं प्रसन्नोसि यदानाथ तथ्यब्रूहि मभाप्रतः केन त्वह्निमयाभ्रास्रसपादानव्रतादिना अनादिमभ्युत्थि नो भर्तृ चैव जगत्प्रभुः ईश्वर उवाच
 शृणु देवि प्रवक्ष्यामि तवाग्नेव्रतमुत्तमम् यद्वोथ्यममसर्वस्वकथयामि तव प्रिये यथाचोद्गुणे चंद्रोद्गुहाणां भानुरेव च वणनिचयथावि-
 प्रोदेवानां विष्णुरेव च नदीनां च यथा गंगा पुराणाणां च भारतम् वेदानां च यथा सासमर्द्धेन्द्रियाणां मनो यथा पुराणं वेदसर्वस्वमागमेन यथोदितम्
 एकाग्रैणां शृणुष्वैतद्यथा दृष्टपुरातनम् येन व्रतं प्रभावेन प्राप्तमथ रिनं मम तत्सर्वं कथयिष्ये हं स्वमम प्रेयसीयतः प्रादेमासि सिनेपक्षे तनी
 याहस्तसंयुता तदनुष्ठानमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते शृणु देवि त्वया पूर्वैर्यद्दत्तं चरितं महत् तत्सर्वं कथयिष्यामि यथा ह्यनं हिमालये पार्वत्यु-
 वाच कथं कृतं मयानाथ व्रतानामुजमव्रतम् तत्सर्वं श्रातुमिच्छामि त्वत्सकाशां च महेश्वर शिव उवाच अस्ति तत्र महाहृदिव्यो हिमवान्मगउ-
 त्तमः नानामृमिसमाकीर्णो नानाद्रुमरमाकुलः नानापक्षिसमायुक्तो नानामृगविचित्रकः यत्र देवाः स्रगंधर्वाः सिद्धचारुणगुह्यकाः विचरंति
 सदात्हृशंगंधर्वा गीततसराः स्फटिकैः कांचनैः शंशैर्मणिषैर्द्रुयभूषितैः पुजेल्लिखितं लिवाकाशं रुद्रो मंदिरं यथा हिमेन पूरिते नित्यं गंगा-
 ध्मनि निनादितः पार्वतित्वं यथा बाल्ये परमाचरती नपः अब्दद्वादशकं देवि धुम्प्रपानमधोमुखी संवत्सरचतुःषष्टिपक्षपर्णशिनद्धतम् मा
 धमासे जले मग्नवैशाखे चाग्निसेवनम् श्रावणे च बह्विर्वास अन्नपानविवर्जिता दृष्ट्वा तानेन तत्कष्टं चिंतयाद्गुरवितो भवत् कस्मै देयात्
 या कन्या एवं चिंतातुरो भवन् तं देवावसरे प्राप्नो ब्रह्मपुत्रस्तु धर्मवित् नारदो मुनिशाईलः शैलपुत्री दिदृक्षया दत्त्वा ध्यै विष्टरपाद्य नारदं प्रोक्तवा

नगिरिः हिमवानुवाच किमर्थमागतःस्वामिन्वदस्वसुनिसप्तम महद्भाग्येनसंप्राप्तत्वदागमनमुत्तमम् नारदउवाच शृणुशैलेद्रमहत्सु
 विष्णुनांप्रपिनोरुप्यहम् योग्ययोग्यायदातव्यंकन्यारत्नमिदंलया वासुदेवसमोनास्तिब्रह्मविष्णुशिवादिषु तस्मैदेयात्वयाकन्याअत्रथैसं
 मनमम हिमसनु० वासुदेवः स्वयंदेवःकन्याप्रार्थयनेयदि तदाभयाप्रदातव्यात्वदागमनगौरवात् इत्येवगदितंश्रुत्वानभस्यानर्देयेमुनिः य
 योपीनांबरधरशंखचक्रगादाधरम् कृष्णांजलिपुटोमूत्मानुनीद्रस्तमभाषात् नारदउवा० शृणुदेवभवत्कार्यंविवाहोनिश्चितस्तव हिमवांसु
 तदागौरीमुवाचवचनंमुदा दत्तासिल्वंमयापुत्रीदेवायगुरुःश्रजे श्रुत्वावाक्यंपितुर्देवीगताचसखिसंदिग्धम् भूमोपनितासादेवीविललाषा
 निदुःखिता विलपनीतादहृत्वासरवीवचनमब्रवीत् सरयुवाच किमर्थदुःखितादेविकथयस्वमभाषतः यद्भवत्यामिलपितंकारिष्येहंन
 मशायः पार्वत्युवा० सखिःशृणुममप्रीत्यामनोमिल्लवितंमया महादेवंचभ्रनरिंकरिष्येहंनसंशयः एतन्मोचिन्तितंकार्यंतातेनकृतमन्यथा
 तस्माद्देहपरित्यागंकरिष्येहंसखिप्रिये पार्वत्यावचनंश्रुत्वासरवीवचनमब्रवीत् सख्युवाच पितायत्रनजानानिगमिष्यामोहितहूनम्
 इत्येवसमतंकृतानिस्त्रिसिखंमहहूनम् पितानिरीक्षयामासहिमवासुगृहेगृहे केननीतासिमेषुत्रीदेवदानवकिन्नरैः नारदाभैकृष्णसत्य
 किंदास्येगुरुःश्रजे इत्येवंचितयाविष्टोमूर्च्छितोनिपपातह हाहाकृत्वाप्रथावतिलोकास्तेगिरिपुगवम् ऊचुर्गिरिवरंसेवैमूर्च्छितुगिरिवद्
 गिरिरुवा० दुःखस्यहेतुंशृणुतकन्यारत्नदत्तंमम दृष्टवाकालसर्पणसिंहव्याघ्रेणवाहता नजानेकृगतापुत्रीकेनदुष्टेनवाहता चक्रपेशो
 कंसनमोवातेनैवमहातरुः गिरिर्वनादूनयातस्तदालोकनकारणात् सिंहव्याघ्रेभ्यमद्भ्यरोहिभिश्चमहावनम् त्वचापिविपिनेधोरैव्रज
 तासाखिभिःसह तत्रदृष्ट्वानदींस्थानतीरेचमहागुहां तांप्रविश्यसरवीसाद्धंमन्त्रभोगविवर्जिता संस्थायवालुकालिंगंपार्वत्यासाहितंमम
 प्रादुशुकुन्तीयायांअर्चयतीतुहस्तमे तत्रवाद्येनगतेनरात्रौजागरणंकृतम् व्रतराजप्रभावेनआसनचलितंमम संप्राप्तोहतातत्रयज्ञ
 त्वंसाखिभिःसह प्रसन्नोस्मिमयाप्रोक्तंवरंब्रूहिदिवरानने पार्वत्युवाच यदिदेवप्रसन्नोसिपत्तपिभिमहेश्वर तथेत्युक्त्वातुसंप्राप्तःकैलासपु
 नरेवच ततःप्रप्तानेसंप्राप्तेनद्यांकृत्वाविसर्जनम् पारणतुकृतत्रसरव्यासाद्धंलयाशक्रमे हिमवानपितंदेशमाजगामथनवनं चतुरा

शा निरीक्षस्तु विबुधैः पतितोऽपि दृष्ट्वा तत्र नदीतीरप्रसक्तं कन्यकाद्वयम् उत्थाय त्योत्संगमारोप्य रोदनं कृतवान् गिरिः सिंहव्याघ्राहिसंछुक्तेषु
दुष्टकृतः स्थिता पार्वत्युवाच शृणु तानमया ज्ञानं त्वं दास्यसीश्वराय मां तदन्यथा कृतं तातेनाहं वनमागता ददासि तानयदि मामस्वराय त-
दा गृहम् आगमिष्यामि न वंचेदिह स्यास्यामि निश्चिन्तम् तथेत्युक्त्वा हिमवतानीतासि त्वंगृहं प्रति पश्चाद्दत्तात्वमस्माकं कृत्वो वैवाहिकीं
क्रियाम् तेन व्रतप्रभावेन सोभाग्यसाधितं तथा अद्यापि व्रतराजस्तु न कस्यापि निवेदितः नामास्य व्रतराजस्य शृणु देवियथा भवत् आ-
लिभिर्हीरतायस्मात्तस्मात्साहारितालिका देव्युवाच नामेदं कथितं देवविधिवदसमप्रभो किंपुण्यं किं फलं चास्य केन चक्रियते व्रतम् इश्वर उ-
शृणु देवि विधिवं स्थेनारीणां व्रतमीदृशं करिष्यति प्रयत्नेन यदि सोभाग्यमिच्छति तोरणादिप्रकर्तव्यं कदलीस्तम्भमंडितम् आच्छाद्य पट्ट-
स्त्रैस्तु नानावर्णविचित्रैः चंदनेन सुगंधेन लेपयेद्गृहमण्डपम् शंखभेरीमृदंगैस्तु कारयेद्बहुनिस्तूनेः नानामंगलगीतं च कर्तव्यं मसद्य-
नि स्थापयेद्दालुकालिंगं पार्वत्यासहितं मम पूजयेद्बहुपुष्पैश्च गंधधूपैश्च भिर्नवैः नानाप्रकारैर्नवैद्यैः पूजयेज्जागरचरेत् नारीकरैः पू-
गाफलैर्जंबीरैर्बहुभिस्तथा बीजपूरैः सनारिगैः फलेभ्योऽन्यैश्च मूरिशाः ऋतुकालोद्भवेभूरिप्रकारैः कंदमूलकैः गंधपुष्पैर्धूपदीपैर्मंत्रिणां
नेन पूजयेत् औनमः शिवाय शांताय पंचवक्त्राय शरल्लिने नदिप्रगिमहाकालगणायुक्ताय शोभवे शिवाय हरकान्तये प्रच्छत्येसाष्टिहेतवे
शिवायै सर्वभागान्यै शिवरूपे जगन्मये शिवे कल्याणदेनि स्य शिवरूपे नमस्तुते शिवरूपे नमस्तुते शिवरूपे नमस्तुते शिवरूपे नमस्तुते नमस्तुते नमस्तुते
जगद्धैत्र्ये नमो नमः संसारप्रयसनापात्राहिमांसिहवाहिनि येन कामेन देवित्वं पृजितासि महेश्वरि राज्यसोभाग्यसंपत्तिर्देहि मामभव पावनि
अत्रेणानेन देवित्वां पूजयित्वा मया सह कथां श्रुत्वा विधानेन दद्यात्तं च मूरिशाः ब्राह्मणेभ्यो यथायात्सा देवाय स्त्राहिरण्यगाः अन्येषाम्
यसीदियास्त्रीणां वा भूषणादिकं भर्त्रासहकृत्यां श्रुत्वा भक्तिरुक्तेन च तसा कृत्वा व्रतेष्वं वरे देवि सर्वपापैः प्रमुच्यते सप्तजन्मभवेद्वा ज्यं सोभाग्ये
चैव वधेन तृतीयायां नुयानारी आहारं कुरुते यदि सप्तजन्मभवेद्दृष्ट्या वैधव्यं जन्म जन्मनि दास्यं च पुत्रशोकं कर्कशादुःखभागिनी पच्य-
ते नरकेश्वरे नोपवासकरति या राजतेकांचेनान्मैवैण वेचाथ मृन्मये भाजनेन विन्यसेदन्तं स वस्त्रफण्डसिंघा दानं च द्विजवर्षा यद्वा दानं च पा

बृहद्गौरिव्रतमहंकरिष्ये कलशो वरुणासंपूर्णबृहद्गौरीप्रपूजयेत् चतुर्भुजांस्वरुणांशानानालंकारभूषिताम् हिमैन्दुतुहिनान्तांमुक्तामणिविभूषिताम् पाशांकुशधरोदवीथ्यायेत्सवाथ्यसिद्धिदाम् कमंडलुधरासूक्ष्मापानपात्रचबिभ्रनीम् ध्यायाभि एहिमातविभुद्धेलं त्रिगुणपरमेश्वरि आवाहयामिभक्त्यात्वात्प्रसन्नाभावसर्वदा आवाहन हेमरत्नकृतदेवि आसनते विनिर्मितम् पाशांकुशधरोदवीथ्यायेत्सवाथ्यसिद्धिदाम् हिमैन्दुतुहिनान्तांमुक्तामणिविभूषिताम् आसनं अक्षमालांकुशधरोदवीथ्यायेत्सवाथ्यसिद्धिदाम् पाद्यं अर्घ्यं देवमिति मानं प्रोक्तानमप्रयंकरं गृह्याणत्वंबृहद्गौरिरिगंधास्तसमन्वितम् अर्घ्यं भक्तानामिष्टदेवानः सर्वलंकारसंयुते आचम्यतंजगन्मानं बृहद्गौरिनमोस्तुते आचमनं ततः पंचामृतं स्नापयामिजगन्मातस्त्वास्तनीर्थजलेनैव प्रार्थयित्वा मया देवि सद्यं स्नापयामि न शनि स्नानं वस्त्रधौनं मया देवि दुकूलतवनिर्मितम् भक्त्यासमर्पितं मानं गन्धानां जगदं विके वस्त्रं हरिद्रांकुं कुमं वैवसिंदूरं कज्जलां न्यितम् सौभाग्यद्रव्यसंयुक्तं गृह्याणपरमेश्वरि सौभाग्यद्रव्यं पंचसूत्रनिर्मितं दोरकं अपीयेत् मलयोचलसंपूतं वनमारमनोहरम् गंधं गृह्याणदेवित्वंबृहद्गौरिनमोस्तुते गंधं करवीरैर्जानिकुसुमैश्चंपकैर्बकुलैः शरभैः शतपत्रैश्च कल्होरैरचयेत्परमेश्वरीम् पुष्यं धूपोयं गृह्यतां देविका लगरुसमन्वितः आघ्रेयः सवदेवानां देवदुमरसोद्भवः धूपं दीपं गृह्याणदेवेशि त्रैलोक्यमिति निरापहम् वन्हिनार्यो जितमानं बृहद्गौरिनमोस्तुते दीपं नैवेद्यं गृह्यतां देवि भक्तिभेद्यं च लंकुरु ईक्षितं मे वरं देहि परत्रच परांगतिम् नैवेद्यं पानीयं इदं फलमिति नारीकेरुफलं पुगीफलमिति नंबूलः हिरण्यगर्भेति दक्षिणां नीराजनं पुष्यां जलिं अथ कंठे दोरकं बध्नायात् धारयिष्यामि प्रेत्वात्वात्काल्यशयणा आयुर्देहि यशो देहि सौभाग्यं देहि मे शिवे दोरकबंधनं क्षेमसंपत्करे देवि सर्वसौभाग्यदायिनि सर्वकामप्रदे देवि गृह्याणां ध्यानमोस्तुते इति विशोषार्घ्यं ततश्चन्द्रार्घ्यं क्षीरोदाणवसं प्रतलक्ष्मीबंधो निशाकरं गृह्याणां ध्यानमयात्तरोहिण्यासाहिनां शशिं प्रार्थनां गगनागणसदीपक्षीराब्धिमथ नोद्भव प्राप्तासितादि गतांतरमानुजनमोस्तुते आनीतासिमया देवि प्रजितासिमया शुभे सौभाग्यममं देहि त्वयत्रस्थानत्रगम्यताम् इति विसंजनम् अथ कथा विजयो वाच अथान्यच्च बृहद्गौरीव्रतं वक्ष्यामि कल्पके मासि भाद्रपदे कृष्णोत्तरीयायां चतुर्दशतमं आनयेद्बृहद्गौरी

शंशास्वामूलफलैः सह शिंगिणीचिंसंसमूलं आनयेत् निसिष्यग्रहवेद्यानुदधः सिकनांशुभ्राम् न्यसेच्छ्रोदयं दृष्ट्वा स्नात्वा धीनां बराष्टता
 सखीभिः संहितासम्यक् अलं कृत्य प्रपूजयेत् गोरिमावाद्या विधिवत् सिकतामडलेभ्युमे गंधपुष्पाक्षौने दिव्यैर्धूपदीपैरेनेकशः सर्वापि चोरे
 बृहतीपंचपंचभिरर्वयेत् एवं पूज्यथा शान्त्या कृत्वा चैव अदक्षिणाम् बध्नीयाद्देवकपश्चात्तत्पंचकनिर्मितम् बभ्रामिदोरककठे त्वङ्गुक्ता
 त्यस्तरायणा आयुर्देहियशो देहि सो भाग्ये देहि मे शम्भे अनेन दोरकवध्वा चंद्रायार्थं समर्पयेत् क्षेमसंपत्करे देवि सर्वसो भाग्यदायिनि
 सर्वकामप्रदेदि गृहाणार्घ्यं नमोस्तुते गगनागणसंदिपद्मारीराच्छिमथनोद्भव भ्राभ्रासिनदिगांतांतसो मरुजन्तुमोस्तुते कशमितांचस्पृष्ट
 याद्गोयैतन्मनाः सदा ततोगोधूमचूर्णेन पंचभिः कुडवैरुतम् पक्षान्मन्त्रैर्विभ्रापदत्वाभुजीनचस्वयम् एवं वेपंचव्याणि कृत्वा ज्ञानमनु
 त्तमं सर्वान्कामानवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ऋषिकन्यासाच्च केनचोदो पूराचीपञ्चतमे त्वयोदितं ईश्वरिणो कोपिले श्रीवाज्रतस्यास्य प्र
 भावतः विजयोवाच स्पृष्टुकन्येयथा प्राप्तं पार्वत्या कथितपुरा स्मृतं उवाच शृणु अमृषयः सर्वे नो भिषारण्यवासिनः पुरा कृत युगस्यादो सर्वभूत
 हि नोषिणा शंभुना कथितगोर्धेन इतकथयाम्यहं कदाचिदुपविष्टं पावतीपयं पृच्छत पार्वत्युवाच शंभोत्वा प्रभूमिच्छामिकरुणा करश
 कुरं सर्वबाधोपशामनसर्वकामफलप्रदं ज्ञानानां सर्वदानानामुत्तमं ब्रूहि तत्त्वतः आयुरारोग्यदं देवपुत्रयोत्र प्रदायकम् एतद्भूतं ब्रूहि देवेशयद्य
 हंतवच्छ्रमा ईश्वर उवाच शृणु देवि परं गुत्वा ज्ञत परमदुर्लभं पुराभूद्दोपरस्याने पंडाः प्रियवरागना वर्षषोडशसंपूर्णसिषण्णवयवयवना
 अनपत्यातुसाकुतीभर्तारमिदमब्रवीत् कुलुवाच केन कर्मा विपाकेन पुत्रहीनास्मिदुःखिता अनपत्यप्रतीकारमिदानो ब्रूहि तत्त्वतः पंडु
 रुवाच ऋषिशापोस्मिमे प्रद्रेयतस्तेन भविष्यति ऋतुस्तद्वचनं श्रुत्वा पितृगोहेभ्यो गार्हस्थ्यम् पितृगोहिवर्तमाने कुनीव्यासो दर्शह नम
 स्कृत्य च तं प्राह कुनीमुकुलितान्जलिः कुलुवाच ज्ञतमेकथया शक्यं पुत्रसंतानकारकं सर्वसंपत्करं तृणा ज्ञतमेकमहाभुने व्यास उवाच शृ
 णु ब्रूहतीगोर्धेन ज्ञतं सानदायकं प्रादकृत्वा तृतीयार्थानि शिञ्चोद्दयेभ्युमे स्नानं कृत्वा च विधिवत् भौने भूत्वा ज्ञतं चरेत् सर्वसंपत्करं चैव
 स्त्रीणां पुत्रान् लसोरव्यकृत् श्रीहिरण्यदिदानानां सर्वेषामधिकं ज्ञतं पंचवर्षविधात् व्यतन उद्यापनं चरेत् उद्यापनविधानेन संपूर्णं फलमश्नु

ते अनेतुकारयेद्भक्त्यासौवर्णं हृतीफलं षष्ठ्युत्तरचतुर्भिश्च्युभैर्बजियुतंतुतत् देव्याः पुरस्तु संस्थाप्य पूर्ववत्प्रतिपूजयेत् आचार्यपूज
 येद्भक्त्या विप्रान्यचतथैव च स्रवास्त्रिन्यः पंचपूज्यावस्त्रालंकारभूषणीः कृत्तुकेश्चैव तादृकैः कठसूत्रैर्हरिप्रियाम् वंशपात्राणि पंचैव सूत्रैः
 संवेष्टितानि च सिद्धं जीरकं चैव सौभाग्यद्रव्यसंयुतम् गोधूमपिष्टजातच हृतीफलपंचकं वायनानि च पंचैव ताभ्यो दद्यात्तु भोजन
 अर्घ्यं दत्त्वा वायनानि दत्त्वांशुं जीतवाग्रता तत्फलधारयेत्कठे सर्वकामसमृद्धये ततः प्रातः समुत्थाय सालकारासरविजैः गतिवाद्युतान
 चांगोरीनांतु विसर्जयेत् आगच्छ वरदे देवि पूजितासि मया शशभे ममसौभाग्यदानाय येष्टंगम्यतां त्वया एतद्गतप्रभावेन काचिद्वा स्मरणक
 न्यका पतिसंजीवया मासनिर्भत्स्ययमकिकरान् तस्माच्चरत्यंत्रमेतदाद्यमायुः प्रदं पुत्रसमृद्धिदं च पुत्रैश्च योत्रैश्च युनाच पत्यागोरीप्र
 सादाद्भवजीववत्सा यद्दंष्ट्रपुयानित्यं भावयेद्दासमाहितः समुक्त्वा विपुलात्मोगानने शिवपदं मजेत् इति भावि व्योत्तरपुराणे बृहद्गो
 रीव्रतोद्यापनं संपूर्णं इदं कण्टिके प्रसिद्धं अथ भागशिविमायेवाहृथात्तृतीयायासौ भाग्यसूक्तरीव्रते तच्च चतुर्थीयुतायाकार्यं न द्वि
 तीयाविद्यायां द्वितीयावैधरहितादृतीयायासिता भवेत् चतुर्थीयोगिनी किंचित्शुक्लवापियदा भवेत् नारद उवाच भगवंस्ते यजा
 स्थानानावर्णस्तिथायुणाः स्वैर्दजाभंडजाश्चैव उद्दिजाश्च जरायुजाः देवासुराः सगंधर्वाः सयद्द्वारगराक्षसाः एकेस्करूपाः स्रग्भगा
 बलिनश्चापरे तथा न्येदुः स्वस्युक्ताः काणामूकाश्च पंगवः दुःशीलादुर्भगादीनाः पापकर्मकराः सदा एवं भेत्तदिसंतापः संशयं
 छेत्तुमर्हसि ब्रह्मोवाच शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि त्वं मत्कोसि प्रियोसि मे कर्मबीजप्रसूदहि शरीरपांचभौतिकं येदत्तदानजायते स्करूपाः स्करि
 नोजनाः तपः प्रभावाज्जायेते बालिनः स्रग्भगास्तथा अदत्तदाना जायते परकर्मकराः सदा परापवादवक्ताः परद्रव्यापहारकाः हनारः प्राणि
 नान्नेवै अप्रमत्याणां च भ्रमकाः कर्मसौनरकान्शुक्ता जायंते कुस्तिता नराः दरिद्राः पंगवो मुकाः काणाद्यादुर्भगास्तथा नारदेव स्वकभेस्त्या
 नरानार्यश्च दुःखितः नारद उ० उपायं ब्रूहि भगवन् येन कर्मक्षयो भवेत् तपोदानव्रततीर्थशरीरस्य च शोषणं दुःखसंतापतप्तानं जीवि
 तान्तराणां च ब्रह्मोवाच० दृणु नारदः यद्दृश्यमानानामुत्तमं व्रतं सर्वदुःखप्रशमनव्याधिदारिद्र्यनाशनं स्रस्वसौभाग्यजननं पुत्रपौत्रप्रदायकं

वसिष्ठायापुरोक्तऋषीणाञ्चसमागमे कैलासशिखरेरस्येशंकरेणमहात्मना नारदउ० कस्मात्सोवाचभगवान्कृष्णकस्माच्चञ्जायते
 ब्रह्मोवाच हृद्वद्भुतचसौभाग्यमरुंधत्याजगत्प्रभुः तथारूपचशीलचसौभाग्यमनुलतथा कृत्वाशिरःप्रकंपचजहासमृदुशूकरः पृ
 ष्वानशंकरेदेवसिद्धः स्मितकारणं ईश्वरउवाच अहोव्रतस्यमाहात्म्यमभूयतामृषिसत्तमाः पुराजन्मनिशूद्रस्यदासकमकरासदा
 उच्छिष्टभोजनानित्यंउच्छिष्टशयनासदा कुरूणादुर्भगादीनारुसागद्द्रुद्रभाषिणी नाम्नामेघवतीख्यातादुर्दशिवदनाशरुभा एकद्रुम
 षणार्थसागताब्राह्मणसन्निधौ श्रुतव्रतचनराणावाच्यमानेद्विजन्मना सौभाग्यसुदरीनामृतनीयासर्वकामदा शानाचारागमेशास्त्रेस
 र्वकामफलप्रदा मयाप्रकाशितसर्वभ्राथितेनोमयातथा चीर्णतासांप्रसंगाच्चमेघवत्याप्रसंगतः कृत्स्नितैवेनेवेद्यंतदानंचकिंष्वन
 हविष्यंचतयोच्छिष्टंपारणंचतथाकृतम् केवलंचव्रतंचीर्णंअद्वापूतेनचेतसा अद्वाथार्थतेधेमेचिदुभिर्नाथेशिशिभिः ऋषयश्चकि
 रैधमंअद्वाभावितात्वना तेनधर्मेविपाकेननिषादाधिपतेः सता सुरूसाचरुशीलाचसर्वलक्षणसंयुता संपूर्णविषयवाजानातस्वादेव्या
 प्रसादतः उच्छिष्टभोजनज्जानानिषादानांचयोनिषु अदत्तदानात्संजाततपसाभोगवर्जिता व्रतप्रभावात्संजातासुरूपाचपतिव्रता म
 हासौभाग्यसयुक्तासाक्षाद्ब्रह्मरीरिवापरा सर्वकामप्रदादेवीनेदिनीवसनेगृहे तद्गतचासिदेवेषेसर्वकामफलप्रदम् नारदउवाच ब्र
 तस्यास्यविधिब्रह्महिकोविधिः किंचपूजनं कस्मिन्मासे प्रकृतव्यं देवताकाप्रकीर्तिता किंपुण्यं किंचनेवेद्यंध्यानंकस्यचपूजनं ब्रह्मोवाच ब्र
 तस्यारभणंचदोभागशीर्षेथ्यमाद्येकं द्वितीयावैधरहितात्तृतीयायासिताभवेत् चतुर्थीयोगिनाकिंचिच्छुद्धावापियदाभवेत् उपवासप्र
 कुर्वतिदंतथावनपूर्वकं अपामार्गेणकुर्वतिदंतशत्रुद्विंताव्रती उमेदेविनमस्तुभ्यंशंकरस्यार्द्धधारिणि प्रसीदन्मीमहेशानिकरिष्येव्रत-
 मृतमम् सान्निध्यंकुरुदेवेशिव्रतेस्मिन्हरवृद्धमे नियममंत्रः सौभाग्यसुदरीनामवशिनीसाप्रकीर्तिता सर्वकामप्रदादेविस-
 वसंपदशकरी तस्यादर्शनमात्रेणसदासंजायतेजगत् द्रोणपुष्येश्वसंपूज्यादाडिमंचाध्यहेतवे नेवेद्यंमोदकान्दद्यात्कपूरंशश-
 येत्ततः वस्सोषासितेपद्मेत्तृतीयायाव्रतंभवेत् चेलिकादतकाष्टचमरुकेणचपूजनम् राज्यसौभाग्यदानामसुदरीपूजयेत्ततः

धात्रीफलतदेवार्थ्यं क्रीलं प्राशयेन्निशि नैवेद्ये वरकाः कार्याद्यतशर्करयाचिताः कंकोलांबुतथाप्राशयराज्यसोभाग्यहेतवे घृतेन बो-
 धयैद्दीपरोत्रो जागरणं तथा सर्वकामप्रदादेवी सर्वदुःखहृगपरा सर्वेश्वर्यप्रदादेवी सर्वपापहराशुभा एकापिष्वहुधाऽमानं नाम रूपं प्र-
 भेदतः माघमासे च संप्राप्ते बर्द्यदांतथावन प्रातः कुर्वन्नि यमं रूपसोभाग्यहेतवे अपराणहेततः स्नात्वा सर्वाभारणसूचिता चूतपुष्प-
 श्रसंपूज्यारूपसोभाग्यसूदरी नारीकेशार्घ्यदानचने वेद्येशकुलीस्थिता प्राशनं चैव कस्तूरीरूपसोभाग्यसंयुता पूजयेत्त्रयोसव-
 कामसोभाग्यसूदरी फाल्गुनस्य सिते पक्षे प्रातर्नियमसंयुता सोभाग्यसूदरी बिम्बदत्तकाष्ठतुकारयेत् स्नानकृत्वा तन्धानारीकाच-
 नारे श्रपूजयेत् नैवेद्यं सक्तवस्तत्र घृतशर्करयाचिताः यक्षकर्मजाले यो धूपश्रागुरुसभवाः सर्वास्त्वचतृतीयास्काविधिरुषु उदाहृतः
 बीजपूरार्घ्यदानं च प्राशनं च दनोदकम् प्राशनस्य अभावेन सर्वान्कामानवाप्नुयात् पारणच प्रकृतं व्यसहसर्वेश्वर्याधैवः चेन्नेमा-
 सि प्रकर्तव्या तृतीयापापनाशिनी प्रयत्नेन प्रकर्तव्या सरवसोभाग्यसूदरी दत्तकाष्ठसमुद्दिष्टजंबूक्षसमुद्भवम् पूजादिमनका-
 नामत्यर्थ्यं बिल्वफलसूतम् नैवेद्ये मंडकाः शोकाशकरा घृतसंयुताः सरवसोभाग्यप्राप्त्यर्थं प्राशनं च व्यधारिणः वैशाखस्य सिते प-
 क्षे तृतीयायामुपोषयेत् मालतीदत्तकाष्ठचनियमप्रहणततः पतिसोभाग्यदो देवीसूदरी पूजयेत्ततः पद्मेऽसितेः सरकेऽश्वमच्छि-
 काभिश्च पूजयेत् दधिभक्तमकपूरशर्कराघृतसंयुतं नैवेद्यं कल्पयेद्युव्या अर्घ्यंचित्रफलं भवेत् हे मोदकं च संप्राश्य पुष्टिसोभाग्यमा-
 मुयात् ज्येष्ठमासितृतीयाया उपवासपरा भवेत् यूथिकादत्तकाष्ठचत्त्रवर्ण्यसंगार्थिनी मस्त्रिकाकुक्ष्मीः पूज्यायक्षकर्मचर्चिता
 लवण्यसक्तमगादेवीसूदरी पूजयेत्ततः कदलीफलाद्यर्घ्यदानं च नैवेद्यं घृतपूरिका मौक्तिकांबुततः पित्वालावण्यसक्तमगा भवेत् आश्रा-
 देचतनोमासि पतिसोभाग्यसूदरी प्रातरुत्थाय कर्तव्यं दत्तकाष्ठमशोकजम् नियमतत्र कुर्वन्ति तृतीयाया प्रयत्नः द्विल्वपत्रैः क्रोम-
 लेश्च पतिसोभाग्यसूदरी जंबूफलाद्यर्घ्यदानं च नैवेद्यं पायसं स्मृतं शर्कराघृतसंयुक्तसूदरी प्रीयतामम विदुनां बुनिशि प्राशय हविषा
 पारणं स्मृतं सपत्नीनां पुर्नैव सापश्यपतिकदाचन श्रावणे प्रासिसं प्राप्ते तृतीयाया सुपोचिता वैलंबवाबादरकाष्ठजातिषु श्वपूजनं सर्वै-

श्वर्यचसोभार्यसूदरीपूजयेत्ततः नैवेद्यंशेतेतपक्वान्धूपदीपादिकंतथा कदलीफलाद्यदानं च प्राशयेद्राजतंपयः राजाश्वपशुदासाणां
 हेमरत्नादिवाससा ईश्वरीसर्वलोकानां भगवत्याः प्रसादतः मासिभाद्रपदे प्राप्तिपूज्यासोभार्यसूदरी दंतकाष्ठदुर्जनव्यमानुख्यीसमुद्भव
 उत्सलेः पूजयेद्देवीमर्घ्यं कफाटकी फलं नैवेद्यं शोकवर्जित्यापि बेन्माणिक्यजपयः कर्पूरागरुकस्तूरीमुखदेशेऽसंराधिना आश्वययुज्यासिते
 पद्मेत्तनीयायाव्रतंचरेत् दंतकाष्ठप्रकर्तव्यपुस्तदससुद्धं पूजयेत्परथाभक्त्यापुत्रसोभार्यसूदरी उत्सलेः शतपत्रैश्चपूजाकायाप्रयत्नतः
 नारिगमर्घ्यदानार्थं कृष्णाडवापिकल्पयेत् नैवेद्यं गणकात्वात्काष्ठकाराद्यतपाचितान् औदुंबरेपयः प्राश्यसूदरीप्रीयनांमम पुत्रपौत्रसमायुक्ता
 सुखसोभार्यसूदरी कान्तिकेमासिसंभ्रतृतीयायासुयोषिता औदुंबरंदंतकाष्ठकृत्वाव्रतमुपाचरेत् केतकीभिश्चसोभार्यप्राप्तयोग्यप्राप्तयोग्यचसूदरी
 निवेद्येत्पूजाश्रमसाधन्याल्लिसंभ्रवान अक्रोडाद्यदानं च लवंगप्राशयेत्ततः सावियोगनचाप्नोतिपितृभ्रान्तृसजादिभिः एवंचोणिव्रतंकुर्या
 दुद्यापनविधिततः सर्वशास्त्रमधीयानमार्गमेषुविशारद आचार्यप्राशयेत्त्वानर्भागशीर्षियथाविधि चीर्णव्रतंमयाचार्यदद्यापन्नविधिमम व्रत
 वकल्पनाशास्यथाशास्त्रसमाहितः सूदरीमंडलंकार्यगौगनिन्दकमेववा उमामहेश्वरदेवसोवणेनितुकारयेत् व्रतारंभेयथाशास्त्राराजतंवापि-
 कारयेत् व्रतगाढयेनकुर्वीतसनिद्रव्ये फलार्थिना वर्षंपूज्यनामृतितामेवंमंडलेर्चयेत् सर्वोपिचारंगंधैश्चपुष्पैर्नानाविधैरपि एकैवसाजगन्त्याना
 बहुरूपाव्यवस्थिना रूपाद्भेदशमिश्चैवपूज्या सोभार्यसूदरी ततः पद्मनिर्मादेविरंक्त्यस्त्रोपशोभिनाम् रक्ताभरणशोभादधाररत्नकुकुमच-
 चिना ध्यात्वाचैवविधादेवीपूजयेदेकमानसा रात्रौ जागरणंकार्यगतिवादित्रनिःस्वनेः ततः सर्वाणिपुष्पाणिनेवेद्यादिफलानिच अर्घ्यार्थंपरि-
 कल्प्यानि सर्वकार्यसिद्धये ततः प्रभ्रातिविमलेत्स्नानं कृत्वाविधानतः कुसुमकुसुमेर्होमं किशकैर्वर्षापिकारयेत् अष्टोत्तरशतपूणंमध्यान्न
 पयसाश्विनम् तदभावेतुक्तव्यः शतपत्रोर्वेधानतः आस्त्रेणचमत्रेणगीणमुख्यसमाचरेत् भोजयेच्च प्रयत्नेनचत्वार्यशौविधानतः भिक्षा
 न्नेनसपत्निकांश्चभक्त्यावेपरितोषयेत् वस्त्रालंकरणैश्चैवयथाशास्त्र्यापूजयेत् सोभार्यवस्त्रं चैकैकनारीणांचैवदापयेत् ततोहस्तेप्रदा
 तव्यंकुमलंबवणगुडम् नारीकेरतथावह्नीदूर्वासिंदूरकज्जलम् मंगलाष्टकमेतद्देवत्वासोभार्यमाप्नुयात् आचार्यचसपत्निकंव-

न्यूलकण्ठोः शर्मैः परिधायथाशक्त्यामंडलतस्समर्पयेत् प्रार्थयेच्चतनोदेवासर्वसौभाग्यसुंदरीम् पूजितासि मंघादेविसर्वसौभाग्य
 सुंदरी त्वामथार्थितान्कामानगच्छदेवियथास्सुखं मूर्तिचमडलेद्व्याउपहारश्वसर्वशः गुणगृहाणसर्वस्वसुंदरीप्रियतामिति त्वत्
 सादान्मयाचीर्णव्रतमेतस्सदुर्लभम् क्षमस्सविप्रशार्दुलप्रसादस्सुखोभव एवंचीर्णव्रतानारीकृतकृत्याभवेत्सदा येनेदंचकृतं वर्षेसाया
 स्रग्भनःफल नानःपरतरंकिचिद्व्रतसौभाग्यकारकं देहांतेशिवलोकितुदेहान्मुक्त्यायथेप्सितान् इतिभविष्योत्तरसौभाग्यसुंदरीव्रतोद्या
 पनसंपूर्णं अथचतुर्थीव्रतानिलिरथने तत्रश्रावणकृष्णचतुर्थीसंकष्टचतुर्थीव्रतं तच्चंद्रोदयव्यापिन्याकार्यं श्रावणेबहुलेपक्षेचतु
 र्थ्यानुविद्युदये गणेशपूजयित्वानुचंद्रायाधर्मप्रदापयेत् १ दिनह्रद्येनद्याप्तोपूर्ववे मातृविद्भागणशस्यइनिवचनात् दिनह्रयेअव्याप्तोप
 रेवहेमाद्रौ चंद्रोदयाभावेचतुर्थीनिशिषट्घटिव्याप्तायापरेवव्रतेइति अथव्रतविधिः मासपक्षाद्यह्निरव्यनित्योममविचाधनपुत्रपौत्र
 यास्यर्थेसमस्तरोगमुक्तिकामः श्रीगणेशप्रीत्यर्थेसंकष्टचतुर्थीव्रतमहंकरिष्ये तत्रादौस्स्मिवाचनंगणपतिपूजनं कुलशाचनंच
 करिष्ये सोवर्णरोप्यताम्रमृन्मयाद्यन्यतमांगणपतिमूर्तिकृत्वाजलपूष्वस्त्रयुतकुंभतस्यायेस्थापयित्वाषोडशोपचरैः पूजयेत्
 आदौध्यानम् तद्यथा लंबोदरंचतुर्बाहुंचिनेत्रंरक्तवर्णकम् नानारत्नैः सुवेषादय्यसन्नास्यंविचिंतयेत् १ ध्यायेद्भजनंदेवंत-
 सकाचनसुप्रभम् चतुर्बाहुमहाकायसूर्यकोटिसमप्रभम् २ इतिध्यानम् आगच्छत्वंगगन्नाथस्सारास्सरनमस्कृत अनार्य
 नाथसर्वज्ञविघ्नराजकृपाकुरु सहस्रशीषिपुरुषः गजास्थाय० आवाहयामि गोभ्रातृसर्वलोकानामिंद्राहीनांविशेषतः भक्त
 दारिद्र्यविच्छेतागकदतनमोस्तुते पुरुषाएवेदसर्वयद्भूते० विघ्नराजाय० आवाहयामि गोभ्रातृसर्वलोकानावरदायक
 देवदेवनमस्तेस्तुभक्तानाफलदोभव एतावानस्यमहिमा० लंबोदराय० पाद्य० महाकायमहारूप अननफलदोभव देवदे
 यनमस्तेस्तुसर्वेषांपापनाशन त्रिपादूर्ध्वउदेत्सुरु० शंकरस्तूने० अर्घ्य० कुरुष्वचमनेदेवस्सर्वद्यस्सुवाहन सर्वायदलन-
 स्वाभिन्तीलकंठनमोस्तुते तस्माद्विराळजायतविराजो० उमास्तनाय० आचमनीय० स्नानंपंचामृतेनेवगृहाणगणनायक

अनाथनार्थसर्वज्ञानमोषुकवाहन पद्मेदधिप्रतंचैयशक्तिरामधुसंयुतम् पंचामृतेनस्नपनंश्रीयतांगणनायकः वक्रंतुडाय० पंचामृतस्नानं
 गंगाचयमुनाचैवगोदावरोसरस्वती नर्मदाभिधुकावेरीजलस्नानार्थकल्पितम् यत्पुरुषेणहविषा० हेरंबाय० स्नानं० रक्तवस्त्रंरक्त
 युग्मंचेदेवानामपिदुर्लभम् गृहाणमंगलदेवलंबोदरहरास्त्रज तंयज्ञंबर्हिषित्री० शर्पकर्णाय० वस्त्रं० बह्मसूत्रंसीतरीयंगृहाणग
 णनायक आरक्तब्रह्मस्त्रचकनकस्योत्तरीयकम् तस्माद्यज्ञादित्युपवस्त्र कुंआय० यज्ञोपवीतं० गृहाणेश्वरसर्वज्ञदिव्यचंदन
 मुत्तमम् करुणाकरअङ्गाक्षगौरिस्नानमोस्तुते तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतक्रयः सामानि० गणेश्वराय० गंधं० अक्षताश्वस्त्रश्रेष्ठकुं-
 माक्ताः स्रुशोभिताः मयानिवेदिताभक्त्यागृहाणगणनायक अक्षनान् स्रुगंधिदिव्यमालांचगृहाणगणनायक विनायकनमस्तुभ्य
 शिवस्नानमोस्तुते मालां माल्यादानिस्रुगंधीनि० तस्मादम्बाअजा० विघ्ननाशिने० पुष्याणिस० अथांगपूजा गणेश्वराय
 पादौपूजयामि विघ्नराजाय जामुनीपू० आरुवाहनाय ऊरूपू० हेरंबाय० कंठीपू० कामहारिस्ननेवे नाभिपू० लंबोदरा उदरंपू० गौ-
 रीस्ननाय स्तनीपू० गणनायकाय हृदयंपू० स्थूलकंठा कंठंपू० स्कंदायजा स्कंधीपू० पाशहस्ताय हस्तौपू० गजवक्राय वक्रपू० विघ्न
 हर्त्रे ललाटेपू० सर्वेश्वराय शिरःपू० गणाधिपाय सर्वांगपू० जयामि दशांगुगुलधूपमुत्तमंगणनायक गृहाणदेवदेवेशउभासूतन
 मोस्तुते यत्पुरुषं च्यदधुःकं० विक्रदायनमः धूपं० सर्वज्ञसर्वलादयसर्वेशिविबुधप्रिय गृहाणमंगलदोपंघृतवतिसमन्वितम् ब्राह्मणा-
 स्थपुरवमासी० वामनाय० दीपं० नैवेद्यं गृह्यतां देयानामोदकसंयुतम् पक्वानफलसंयुक्तं षड् सेश्वसमन्वितम् चंद्रमामनसोजान
 सवायन नैवेद्यं कृष्णाविण्यगीनर्मानांपयोष्णीनर्मदाजलैः आचम्यतां विघ्नराजप्रसन्नोभवसर्वदा आचमनं फलान्यमृतकल्पा-
 निस्रुगंधीन्यघनाशन आनीतानियथाशक्त्यागृहाणगणनायक सर्वार्तिनाशिनेन फलं तांबूलं गृह्यतां देवनागवल्यादलैर्युतम्
 कपूरेणसमायुक्तं स्रुगंधं मुखभूषणम् विघ्नहर्त्रेन तांबूलं सर्वदेवाधिदेवायसर्वसिद्धिप्रदायक भक्त्यादत्ताभयादेवगृहाणजग-
 दीश्वर सर्वेश्वरायनमः दक्षिणास० पंचवतिसमायुक्तं वह्निनायोजितं मया गृहाणमंगलदोपं विघ्नराजनमोस्तुते नीराजनं

याजिकानिष्पापानि० नाभ्याआसीतिप्रदक्षिणा नमोस्त्वंनाय० सप्तस्येतिनमस्कारः यज्ञेनयज्ञमिति मंत्रपुष्पांजलि एवंपू-
 ज्ञप्रकर्तव्यायोडशैरूपचारकेः मोदकान्कारयेदेवमेकविंशानिसंख्यया तेषामध्येप्रकर्तव्यादशसंख्याश्रवणार्थती देवाग्नेस्थापयेत्संचपे
 चविभ्रायकल्पयेत् पूजयित्वातुनविभ्रंभक्तिभावेनदेववत् दक्षिणांचयथाशक्त्यात्वावैपंचमोदकान् पूजयेन्निशिचंद्रेच अर्घ्यदूलाय-
 थाविधि स्तारसागरसंभृतस्रधारूपनिशाकर गृहाणार्घ्यमयादत्तगणेशश्रीतिवर्धन रोहिणीसहितचंद्रायनमः इदमर्घ्यस०
 स्तारोदाणविसंभृतस्रधारूपनिशाकर गृहाणार्घ्यमयादत्तरोहिण्यासहितःशशिन रोहिणीसहितचंद्रायनमः इदमर्घ्यसमर्प-
 गणेशायनमस्तुभ्यं सर्वसिद्धिप्रदायक संकष्टहरमेदेवगृहाणार्घ्यनमोस्तुते कृथापसेचतुर्थ्यातु पूजितोसि विद्युदये क्षिप्र
 प्रसादितो देवगृहाणार्घ्यनमोस्तुते संकष्टहरगणेशायनमः इदमर्घ्य० त्रिथीनामुत्तमेदेविगणेशप्रियवद्भूमे सर्वसंकष्ट-
 नाशायचतुर्थ्यर्घ्यनमोस्तुते वायनमंत्रः विप्रवर्यनमस्तुभ्यं मोदकान्स्फलात्पचदाक्षिणाभिःसमन्वि-
 तान् आपद्दुद्धरणार्थायगृहाणहिजसत्तम प्रार्थना अबुद्धमतिरिक्त्वादव्यहीनमयाकृतम् तत्सर्वपूणतांयानुविभ्ररूपगणेश्वर
 ब्राह्मणान्भोजयेदेवंयथासंख्यंयथास्वरूपम् स्वयंभुंजीतमौनेनमोदकान्ब्राह्मणेःसह अशक्तश्चैकमल्पचमुनीतदधिंसयुन
 म् अथवाभोजनकार्यमेकवारंहिमाद्रिजे प्रतिमागुरवेदद्यादाचार्यायसदक्षिणाम् वस्त्रकुंभसमायुक्तामादीमन्नभिमजपेत्
 ॐ नमोहरंबमदमोदितसंकष्टान्निवारयनिवारय इतिमूलमंत्रंएकविंशानिवारंजपेत् विसर्जनमंत्रः गच्छगच्छस्करश्चेष्ट
 स्वस्थानेत्स्यगणेश्वर इतेनानेनदेशायथोक्तफल्दोषव इतिपूजा अथकथा अथयजुः दारिद्र्यशोककष्टा-
 द्योःपीडितानांचचेरिभिः राजश्रेष्ठैःनृपैःसर्वैःक्रियतेकिंशुभार्थिभिः धनहीनैर्नरैःस्कंदसर्वोपद्रवशीर्द्धितैः ॥ विद्यापुत्रगृह
 ऋष्टेयोग्युक्तेःशुभार्थिभिः कर्तव्यंकिंवदोपायपुनःस्समार्थसिद्धये स्कंदवाच शृणुश्रमूनयःसर्वत्रतानामुत्तममन्नतम्
 संकष्टतरणनामसंपनिस्करवदायकम् ॥ येनोपायेनसंकष्टतरतिभुविदेहिनः ॥ यद्दत्तदेवकीपुत्रःकृष्णोभर्मायदत्तयान् अ

रणयेङ्क्षिश्यमानायपुनःक्षेमापसिद्धेय यथाकथितवान्पूर्वगणेशोभानरप्रति तथाकथितवान्श्रीशोहापरिपांडवान्प्रति
 ऋषयऊतुः यथाकथितवान्बापार्वतीश्रीगणेश्वरः तथापृच्छतिमुनयोलाकानुग्रहकाक्षिणः स्कंदउवाच पुराकृतयुगेषु
 ण्येहिमाचलरुक्तासती तपस्तप्तवतीभूरितेनालब्धः शिवः पतिः तदास्मरत्साहरेंबगणेशं पूर्वजं सतम् तस्मिन्नादागतं दृष्ट्वागणे-
 शं परिपृच्छति पार्वत्युवाच तपस्तप्तमयाद्योरदुश्चरं लोमहर्षणम् नप्राप्तः सक्तयाकांतो गिरिशोभमवच्छुभः सकष्टतरण-
 दिव्यव्रतनारद उक्तवान् तदीयं यद्भ्रतं तावत्कथयस्वपुगतम् तच्छुलापार्वतीवाक्यं सकष्टतरणव्रतम् प्रीत्याकथितवान्देवो गणे
 शो ज्ञानसिद्धिः गणेश उवाच श्रावणे बहुले पक्षे चतुर्थ्या तु विधूदये गणेशं पूजयित्वा तु चंद्रायार्धे प्रदापयेत् पार्वत्युवाच किय
 तेकेन विधिना किं कार्यं किंच पूजनम् उद्यापनं कदा कार्यं मन्त्राः केस्युस्तु पूजने किं ध्यानं श्रीगणेशस्य गणेशवद्विस्तरात् गणेश उच
 चतुर्थ्यामातरुत्थाय दंतधावनपूर्वकं ग्राह्यं व्रतमिदं पुण्यं सकष्टतरणं शुभं कर्तव्यमिति सकलव्यव्रते स्मिन्गुणपंस्मरेत् स्वीकारमं
 चः निराहारोस्मिदेवेशयावच्छंद्रोदयो भवेत् भोऽस्यामि पूजयित्वा हसकृष्णान्तरयस्वाम् एवं सकलव्यव्रते स्मिन्गुणपंस्मरेत् शोभे
 आन्हिकं नु विधायैवपश्चात्सूज्यागणाधिपः त्रिभिर्मौषेस्नदेन तृतीयांशे नवापुनः यथाशक्त्या तुवाहेमी प्रतिमाक्रियते मम माषमा
 न्नातर्दथ्यत्तृतीयांशे नवापुनः यथाशक्त्या तुवाहेमीनाम्नस्यापियथास्वरम् सर्वथैव दरिद्रेण क्रियते मन्त्रं यीशुभ्रा वित्तशा
 वयनकर्तव्यं कृते कार्यं विनश्यति मूलपूर्णे च स्वयुते कुंभतस्याग्रतो न्यसेत् पद्ममष्टदलेः कार्यं गंधपुष्पैः प्रपूजयेत् एवं व्रतं
 कर्तव्यं चतुर्थ्यां श्रावणे सिते स्वीकार्यं श्रवणेश्चारीः सकष्टहरणे तिथौ गणाधिंशं तथाचार्यं सर्वशास्त्रविशारदम् अद्भ्युत्थाप्रा-
 शये दोदोते नोक्तं विधिमाचरेत् एकाविंशति विप्रान्श्रवस्त्रालंकारभूषणैः पूजयेद्गोहिरण्याद्यैर्हुत्वाग्नेो विधिपूर्वकम् होमद्र
 व्यं मोदकं श्रुतिल्लयुक्ताय तद्गुताः अष्टोत्तरसहस्रवानो च दष्टोत्तरशतम् अष्टाविंशति संख्याके भेदे के विसशर्करैः अशा
 क्तोष्टोशुभान्कस्थूलान् जुहुयाज्जानवेदसि वेदिकेन च मंत्रेण आगमोक्तेन वानथा अथवानाममंत्रेण होमं कुर्याद्यथावि-

धि पुष्यमंडपिकाकार्यागणेशाल्लाहदकारिणी पूजयेत्तत्रगणपंभक्तसंकष्टनाशनम् गीतवादित्रनिर्देशमिक्किमावपुरस्कृतैः पुराणवेद
 निर्घीषेस्तोषयेच्चगणेशकरम् एवंजागर्णककार्येशान्त्यादानादिकेतया सपत्नीकमथाचार्यतोषयेद्वरभूषणैः उपानच्छत्रगोदान
 कमंडलुजलादिभिः यथाशान्त्याप्रकृतव्यंदादिद्याप्तावभिच्छता एकविंशतिविभ्रांश्चम्रोजयेन्नाभमिर्मस गजास्थोविभ्रराज-
 श्वलंबोदरशिवात्मजौ वक्रतुंडःशरपकर्णःकुब्जश्वेवविनायकः विघ्ननाशाहिविकटोवामनःसर्वदेवतु सर्वातिनाशीभगवान्ब्रह्म
 हर्तचधूम्रकः सर्वदेवाधिदेवश्चसर्वेषोडशवेस्मृताः एकदंतःशरपकर्णोभालचंद्रागणेश्वरः गणपंश्वेकविंशाश्चसर्वेएतेगणेश्वराः
 दुर्गापेद्मश्चरुद्रश्चकुलदेव्याधिकभवेत् विशेषणार्ष्टसर्व्याकैर्भोदकैर्हवनस्मृतम् एवकृतविधानेनप्रसन्नोहिनसंशयः ददाभिवाच्छिता-
 न्कामांस्तुद्धतमस्त्रियंकुरु श्रीकृष्णउवाच एवमुक्तयित्तंसंवगणेशीनस्वयंतृप पावत्यातत्कृतराजनमृतसंकष्टनाशनम् व्रतेनानेन
 सार्धद्विप्रापशंसुपतिस्वकम् तल्लुक्तममहाराजव्रतसंकष्टनाशनम् चतुर्थीसंकदानामस्कंदेनकथितात्रस्वीन् अग्निभिलोककामे
 स्तेलोकितुतदिदव्रतम् सूतउवाच कृतंयुधिष्ठिरेणेतद्राज्यकामेनेवेद्भिज तेनशत्रून्निहत्याजोस्वराज्यप्राप्तवाचस्वयम् तस्मात्स
 र्वप्रयत्नेनव्रतंकार्यंविचक्षणैः येनधर्मार्थकामांश्चमोक्षस्वपिभवेत्किंलं यःकरोतिव्रतंविभ्राःसर्वकामार्थसिद्धिदम् सर्वांछितफ
 लंप्राप्यपश्चाद्गणपतिव्रजेत् यदायदाव्रतंविभ्रानरःप्रामोतिसंकटम् तदातदाप्रकृतव्यंमृतसंकष्टनाशनम् त्रिपुरंहंतुकामेनकृतंदे
 वेनशहानिना त्रैलोक्यभृतिकामेनमहेंद्रेणतथाकृतम् रावणेनकृतंपूर्वबलिबंधनसंकटे स्वकीयंप्राप्तवाचाज्यगणेशस्यप्रसादतः
 स्तीनान्वेषणकामेनकृतंवायुस्तेनच संकल्यदृष्टवान्स्त्रीनांरामप्रियापुरा दमयंत्याकृतंपूर्वनलान्वेषणकारणात् सापत्तिर्नैषंध
 लेत्तुपुण्यश्लोकं ह्रिजोत्तमाः अहल्यापिपतिलेभेगौतमंप्राणवल्लभम् विद्यार्थिलभतेविद्यो धनार्थो धनमाप्नुयान् पुत्रार्थीपुत्रमा
 मोतिरोगीरोगात्सुच्यते इतिश्रीस्कंदपुराणेसंकष्टचतुर्थीव्रतोद्यापनसंपूर्णम् अथश्रावणेकार्तिकेवाशकृत्वतुर्थ्यादूर्वा
 गणपतिव्रतम् मदनरत्ने कौरपुराणे स्कंदउवाच केनव्रतेनभगवन्सौभाग्यमत्तुलंभवेत् पुत्रपौत्रधनेश्वर्यैर्मनुजःस्तरुमेध

ते तन्मेवदमहादेवव्रतानामुत्तमं व्रतम् महादेवः० अस्तिदूर्वागणपतेर्ब्रतं त्रैलोक्यविश्रुतम् भगवत्यापुराचीर्णीपार्वत्याश्चन्द्रयासह
 सरस्वत्याचंद्रेणविद्युन्माधनेनच अन्यैश्चदेवैर्भुनिभिर्गंधैर्वैः किन्नेरेस्तथा चीर्णमिनद्रुतसर्वैः पुराकल्पेवडानन चतुर्थीयाश्रये
 श्चुक्लानभोमासस्यपुण्यदा तस्याव्रतमिदं कुयोत्कानिष्यावाषडानन कार्तिकेशरुद्रपक्षे तु चतुर्थ्यामुत्तमव्रतम् राजाननं चतुर्बाहुभेक
 दंतविपाटितं विधायहेम्नाविघ्नेशं हेमपीठासनस्थितं तथाहेमयोर्दूर्वातदाधारेव्यवस्थितां संस्थायविघ्नकर्तारं कलशोत्तमं प्राजने
 वेष्टितं रक्तवस्त्रेण सर्वतोभद्रमंडले पूजयेत् रक्तकुम्भैः पत्रिकाभिश्चपंचभिः विल्वपत्रमपामार्गशमीदूर्वाहरिप्रियाः गंधपुष्पैश्चयू
 पैश्च कुम्भैश्चसर्गाधिभिः फलेऽन्यमोदकैः पश्यादुपहारं प्रकल्पयेत् उपहारैस्तुविधिना पूजयेद्दिशिरासुतम् उमास्मजनमस्तुभ्यंवि
 श्वव्यापित्सनातन विघ्नोयाच्छिंधिसकलान्सर्वमाद्यवदाभिते गणेश्वराय देवाय उमापुत्राय वेधसे पूजयेच्च महादेवगृहाण भगवन्
 मम विनायकाय शूराय वरदाय गजानन उमासुताय देवाय सर्वविघ्नोघहारिणे उमागमलसंभूतोदानवानोवधायै अनुग्रहाय-
 लोकानां सदेवः पातु विश्वथक् परंज्योतिः प्रकाशाय सर्वसिद्धिप्रदायक दीपतुभ्यमदास्यामि महादेवाय तेनमः गणेश्वरगणाध्यक्षे गो
 रीपुत्रगजानन व्रतसंपूर्णतां यातु त्वत्प्रसादादिमानन एव संपूज्यविघ्नेशायथाविभवविस्तरैः सौपस्करगणाध्यक्षमाचार्याय निवेद
 येत् गृहाण भगवन् ब्रह्मचाणराजसदक्षिणम् व्रतत्वद्वचनादद्य पूर्णताया तु सुव्रत दानं श्रावणे शरुद्रपक्षस्य चतुर्थ्यां तु जितेंद्रि-
 यः कुर्यात्दुर्षत्रयत्वेव सर्वसिद्धिप्रदायकम् एवंयः पंचवर्षाणि क्लृप्तौ घापनमाचरेत् ईक्षिताल्लभनेकामान्देहांतेशां कुरंपदम् उद्या
 पनविनायस्तु करोति व्रत उत्तमम् तेन शक्नुते लैः कार्यं पातः स्नानषडानन हेम्ना वाराजतेनापि क्लृप्ता गणपतिबुधः पंचगव्येस्तु सं-
 स्नाय दूर्वाभिः संपूजयेत् मंत्रैस्तु दशाभिर्मन्त्र्यादूर्वायुक्तैः शिशिवधज दूर्वायुग्मैः पंचगव्यैः पूजनं दशमंत्रकैः गणाधिपनमस्तेस्तु
 उमापुत्रो घनाशन एकदंतेभवक्त्रेति तथा मूषकवाहन विनायकेशपुत्रेति सर्वसिद्धिप्रदायक कुमारपुरवेतुभ्यंगणेशाय प्रपूजयेत्
 इत्येवंकथितं सम्यक् सर्वसिद्धिप्रदं शुभम् व्रतं दूर्वागणपतेः किमन्यच्छेत्तुमिच्छसि इति सोरपुराणां क्लृप्ता गणपतिव्रतो घापनम्

अथैकविंशतिदिनगणपतिपूजनं तत्रश्रावणशुक्लचतुर्थीभारभ्यश्रावणहृष्टादशमीपर्यंतगणपतिपूजनं सामग्र्याहव्यापिनीकर्या
 एकदंतभृषर्पकर्णगजतुंडचतुर्भुजम् पाशांकुशार्धदेवंमोदकबिम्बतंकरे ध्यानं आगच्छजगदाधारस्करास्करवराचितं अनाथनाथ
 सर्वज्ञगीर्वाणपरिपूजित आवाहनं स्वर्णसिंहासनदिव्यनानारत्नसम्बन्धितम् समर्पितमयादेवतत्रत्वंसमुपाविश आसनं
 देवदेवेशसर्वेशसर्वतीर्थहृत्तंजलम् पाद्यं गृहाणगणपद्युष्माक्षतैर्युतम् पाद्यं प्रवालमुक्ताफलपूररत्नतांबूलजांबूनदमष्टग
 धम् पुष्पाक्षतैर्युक्तममोघशक्तेर्दत्तंमयाध्वसफलीकुरुष्व अर्घ्यं गंगादिसर्वतीर्थेषुःप्रार्थितंनोयमुत्तमम् कर्पूरैःलालवर्गैश्चयु-
 क्तमाचम्यताविभो आचमनं चंपकाशोकबकुलमालतीमोगरादिभिः वासितंस्निग्धताहेतुस्त्रैलचारुप्रट्ट्यताम् अम्बुगस्ता
 नं कामधेनुसमुद्भूतसर्वेषांजीवनपरम् पावनयज्ञहेतुश्चपयः स्नानार्थमर्पितम् पयस्नानं पयसस्तुसमुद्भूतहिमादिद्रव्ययोग
 तः दध्यानीतंमयादेवस्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् दधिस्नानं नवनीतसमुत्पल्यसर्वसूतोषकारकं यज्ञांगदेवताहेतोर्घृतस्नानार्थमर्पितं
 घृतस्नानं पुष्पासारसमुद्भूतमक्षिकैराहृतं चयत् सर्वतृष्टिकरं देवमधुस्नानार्थमर्पितम् मधुस्नानं इस्करससमुद्भूताशकरास्तु
 मनोहराम् मलापहरणस्नाने गृहाणत्वमयापितम् शकरास्नानं सर्वमायुर्यताहेतुः स्नादुःसर्वप्रियंकरः पुष्टिकृत्स्नातुमानितइक्ष
 सारभवोगुडः गुडस्नानं कांस्यकांस्येनपिहितं दधिमधुघृतपयः मधुपर्कमयानीतः पूजार्थं प्रतिगृह्यताम् मधुपर्कस्नानम्
 सर्वतीर्थोद्धतंतोयमयाप्रार्थनयाविभो स्रवासितं गृहाणदसम्यक्स्नातुस्करेश्वर स्नानं रक्तवस्त्रयुतं देवलकलज्जानिवारणम्
 अनर्घ्यमतिस्सूक्ष्मं च गृहाणेदमयापितम् वस्त्रं राजनंबद्व्यस्त्रं च काचनं रत्नसंयुतम् शक्त्योपपादितं देवगृहाणपरमेश्वर यज्ञो
 पवीतंस- अनेकरत्नयुक्तानि सूषणानि बहूनि च तनुरेकोक्चनानियोजयामितवाज्ञया भूषणः पूवादिक्रमेण अष्टौ दिक्पाला
 नावाहयेत् इष्टगंधसमायुक्तं रक्तचंदनमिश्रितम् द्वादशगोषुते देवल्लिपयामि लुपांकुरु चंदनं रक्तचंदनसंमिश्रास्तु लालसि
 लकोपरि शोभायेत्संपदास्याभि गृहाणजगदीश्वर अक्षतान् पादलंकरणिकारं च बंधूकरं कर्पकजम् मोगरं मालतीपुष्पं गृह्य

तोऽसुवनेश्वर पुथाणि नानापंकजपुष्पैश्चयथितापद्भैरपि बिल्वपत्रयुतोमालांगृहाणसुमनोहराम् माला अयोगपूजा
गणेशायनमः पादोपूजयामि गौरीपुत्राय० गुल्फोपू० विश्वेश्वराय० जालुनीपूज० गजाननाय० ऊरुपू० लंबोदराय० वक्षस्थलपू० गणना-
थाय० स्तनोपू० हेमातुराय० कंठपू० वक्रतुंडाय० शिरःपूजयामि अथैकविंशतिपत्रपूजा गणाधिपाय० भृंगराजपत्रस० उमापुत्राय०
बिल्वपत्रस० गजाननाय० दूर्वापत्र० लंबोदरा० बदर्शीपत्र० हरसूत्रवे० मधुपत्र० गजवक्राय० तुलसीपत्र० गुहात्रयाय० अपामार्गप-
त्रस० एकदंताय० बृहतीपत्र० इभ्रवक्राय० शमीपत्र० विकटाय० करवीरपत्र० विनायकाय० अम्वल्यपत्र० कपिलाय० अर्कपत्र० बटवे-
न० चंपकप० अम्रयदाय० अर्जुनपत्र० पत्नीहिताय० विष्णुक्ताप० सराधिपतये० देवदारुप० मालचंद्रा० अगुरुपत्र० हेरंबा० श्वेत-
दूर्वा० शूर्पकर्णाय० जातीप० सरनाथाय० धत्तूरप० एकदंता० धतकीपत्र० अथैकविंशतिनामपूजा गजाननाय० विघ्नराजा० लंबोद-
राय० शिवात्मजा० वक्रतुंडाय० शूर्पकर्णाय० कुआय० विनायकाय० विघ्ननाशनाय० विकटाय० वामनाय० सर्वातिनाशिनेन० भगवते-
न० विघ्नहर्त्रे० धूम्रका० सर्वदेवाधिदेवाय० एकदंता० कृष्णापिं० मालचंद्राय० गणेश्वराय० गणप्राय० पुष्पस० २१ दशांगुगुलंधू-
पसर्वसौगेधिकारकम् सर्वपापक्षयकरगृहाणत्वमयापितं धूप० सर्वज्ञसर्वलोकेशतमोऽज्ञानमुत्तम गृहाणमंगलदोषदेवदेवन-
मोस्तुते दीपं० नानापक्कालसंयुक्तपायसशर्करान्वितं गजिकाथान्यसंयुक्तमेथीपिष्टसतत्रकं हिंगुजीरककूष्मांडेरीचीमाषपि-
ष्टकैः संपादितैः स्तूपकैश्चमजितैर्वटैर्युतम् मोदकापूपलडुकशक्नुलीवटकादिभिः पर्यटरससंयुक्तैर्वेद्यममृतात्चितं हरिद्राहिंगु-
लवणसाहितसूपमुत्तमं ससासुद्रगृहाणोदभोजनकुरसादरं मयानिवेदिनवृष्यगृहाणजगदीश्वर नैवेद्यं अतित्तिसिकर तोयसुगंधि-
चपिबेच्छया लथितैर्जगत्सतित्वात्समहात्मनि मध्येपानाय० उत्तराणेशानार्थेन दक्षितोयस्र्वासितं मुखपाणिविशस्त्यर्थं पुनस्तोत्र-
ददाभिने दाडिममधुरं निंबूजं ब्याम्भपनसादिकं द्राक्षारंभाफलपक्कं कंधूः खार्सुरं फलं नारिकेलं च नारिं गं कलिं गं अंतरथा उवर्कुकच-
देवं शफलायैतानि गृह्यतां फलानि गृहाण चंदनचारुकरांगो हर्जनसुभ्रम् नानापपरिमलेद्भ्योर्निमित्तं चूणसुत्तमम् अचोरं नामकंपु-

ण्यङ्गधिचारुप्रमृह्यताम् चारुचारुसंभृतं वंशसारसमुद्भवम् सचंद्रपूगचूर्णादेशं वारिरेणचभयुनम् एलालवंगसंभ्रिभ्रंताबृल्लप्रतिगृह्य
 तां न्यूनातिरिक्तपूजायां सपूर्णफलहेतवे दक्षिणां कांचनीदेवस्थापयामितवायतः दक्षिणां सितपीतंस्तथारक्तैर्जलेः कूर्मैः शरभैः यथि
 तां संदराभाल्पगृहाणपरमेश्वर मालां हरिताञ्चनवर्णावापंचत्रिपत्रसंयुताः दूर्वाकुरामयादात्ताएकविंशतिसंमिताः गणाधिपायनमः
 दूर्वाकुरान्समर्पयाभि उमापुत्राय० अभयप्रदाय० एकदत्ताय० मूपकशाहनाय० विनायकाय० ईशपुत्राय० इमवक्राय० सर्वसिद्धिप्रदाय
 काय० लंबोदराय० विघ्नराजाय० विक्रदाय० मोदकप्रियाय० विघ्नविध्यंसकर्त्रेण० विन्धवंद्याय० अमरेशाय० गजकर्णाय० नागय-
 ज्ञोपवीतिने० भाल्लचंद्राय० विद्याधिपाय० विद्याप्रदायनमः इतिदूर्वा गणेशहृदयेद्यात्वासर्वसंकष्टनाशनम् एकविंशतिसंख्या
 काः करोमिचप्रदक्षिणाः प्रदक्षिणाः औदुंबरेराजतेवाकांसेकांचनसंभवे पात्रेप्रकल्पितादीपानुगृहाणचक्षुरर्पितान् पंचार्ति
 पंचदीपैश्चदीपितान्परमेश्वर चारुचंद्रप्रभंदीपगृहाणपरमेश्वर पंचार्ति कर्पूरस्यमयादेवदीपस्तेचनिवेदिनः यथास्यनेसतेभस्मत
 शापापविनाशाय कर्पूरदीपं स्तोत्रेनानाविधैः सूक्तैः सहस्रनामभिस्ततः उपविश्यस्तुवीतैनं हृत्वास्थिरतरमनः दीनानाथदयानिधे
 सरगणैः संसेव्यमानोद्विजन्नहेशानभहेद्रशेषगिरिजागार्धसिद्धेः स्तुतः सर्वारिष्टनिवारणेकनिपुणत्रैलोक्यनाथप्रभोभक्तिभेसफ
 लं कुरुचसकलासंत्लापराधान्मम आवाहनंनजानामिनजानामितवार्चनम् विसर्जनंनजानामिसम्यताजगदीश्वर ह्यमापनं गौरी
 स्तनमस्तेस्तुसर्वसिद्धिप्रदायक सर्वसंकष्टनाशार्यमर्ध्यमेप्रतिगृह्यताम् अनेनएकविंशतिअर्घ्याणि ह्यजपूजायाः सांगतासिध्य
 र्थंब्राह्मणायवायनप्रदानकरिष्ये ब्राह्मणपूजनम् दशभोदकसंपुक्तवाणकचक्रप्रदम् गणेशीणानार्थायगृहाणलंघिजोत्तम
 वाणकम् सांगतासिद्धयेत्राह्मणान्भोजयेत् इत्येकविंशतिदिनगणपतिपूजा अर्थैकविंशतिदिनगणपतिकथा शौनकउ
 वाच स्तुस्तुमहाभ्राज्ञव्यासविद्याविशारद सकष्टेचसमुत्पन्नेकार्यसिद्धिः कथंनृणाम् स्तुतुवाच शृणुञ्जमुनयः सर्वेशो
 नकप्रसुरवानघाः संकष्टनाशनंपुण्यव्रतंवाचियथाश्रुतं यत्कृत्वासर्वकार्यणिस्सिद्धियातिनसंशयः पूजयित्वागणेशाहिएकविंशदिना

वधि शौनकउवाच कथंभूज्योगणाध्यक्षोविघ्नहर्तागणाधिपः केनचादोपुशार्चणं व्रतंविघ्नहरस्यच वदसर्वमहाप्राज्ञअस्माकंविधि पूर्वकं प्रामोसित्वंमहाप्राग्यादरण्येसत्रमंडपे सूतउवा० एवमेवपुशपृष्टःषण्णपुरोवावदनावरः सनक्तुमारमुनिनाब्रह्मपुत्रेणयोगिना सनक्तुःमारउ० कार्तिकेयमहाप्राज्ञदेवसेनाधिपप्रभो संकटापुकथमुच्येज्जानोविज्ञानदुर्लभः श्रुत्वावाक्यंब्रह्मसूतोःसर्वेषांकार्यगौर वम् सेनानीस्तुतदाहर्षान्निभस्सूक्ष्महासुनिम् सूदउवा० विप्रवर्षमहायोगिन्यार्वत्यासुखतः श्रुतं वदामितद्रुतंतुभ्यंशृणुसर्वसमा सतः कैलासश्रुवनेरम्येवसमानोमहेश्वरः स्नानुजगामप्रगब्रान्भोगवत्यायासुरबभू तस्मिन्निवदिनेअंबात्वाभ्यगस्नानभारभ्रान् स्वशरीराचमलगृह्यतस्यमूर्तिमकल्पयत् सजीवचपुनःकृत्वाणहिरुत्रेत्यचोदयत् अबदेहेततोनामबद्धवस्त्वविनायकः पुत्रगच्छबहिर् द्वीरेतिष्ठनत्रदृढायुधः आयास्यतिकदाचिद्देहपुरुषोभवनांतरे तंनिवारयितुंशक्तेथावत्स्नानकरोम्यहं ममाज्ञांगृह्यपश्चात्संप्रवेष्टुमर्हसि ध्रुवं मात्राज्ञांगृह्याशिरसिअगमद्द्वारदेहली मुद्गरंतुसमादायहस्तेबद्धवनाभ्रकः अरसद्द्वारदेशंसपार्वत्याज्ञांस्मरन्बलात् तदानीमेव आयानंविभ्रूत्याचर्चितंविभ्रुम् संप्राप्तिंभवनद्द्वारेशंभ्रुःसर्वेश्वरोहरः देहलींप्रविशान्यावद्द्वारयद्द्वारपोबली द्वारपालउ० केसित्वंचकि मर्थेहिगम्यतेभवनेभ्रुमे मात्राज्ञायानियावत्त्वस्थातव्यतावेदवाहि स्कदउ० द्वारपालवचःश्रुत्वाशंभ्रुःक्रोपमथाकरोत् शंभ्रुरु० कस्या ज्ञाचमयायात्वाकोसित्वंभाषसेकथं गृहीत्वाडमरुहस्तेद्वारपालशिरोहनत् प्रविशच्चततस्त्वेणस्वग्रहंषार्वतीपतिः दृक्ष्वानाशंसकौपंसा चिंतयत्यार्वतीत्दि बहुधाबाधतेस्मृशंकरेकौपकारः अलंकृताचसूस्नातापार्वतीजगदंबिका पायसेनतु पूर्णेद्दिप्रक्षभोज्येनसंपुते संस्थाप्यैवैपिठायेघृतेनस्सितयाचिने पात्रहंयसमालोक्यअवदत्सार्वतीशिवः शंभुरुवा० दिव्यकांचनभूतोदवर्षिभ्यांचसूलोचने भोज्यपात्रंतुकस्येदंस्थापितंचद्वितीयकम् भोजनार्थेद्वितीयोद्यकोयातिवदवद्धृषे नायातित्वरयाचात्रविलंबेकारणंवद इतिश्रुत्वा वचःशंभोःसर्वशास्यमहासती प्रीतिहर्षसमायुक्तासर्वज्ञभवदत्तदा पावलुवाच ममाद्यस्नानसमयेउद्धर्तनमलोद्भवम् पुत्रैविरच्यचददोदेहल्यास्थापितोमया तदर्थंचिद्वितीयैवैभाजनंस्थापितंभ्रुवम् इतिश्रुत्वावचसस्यश्र्वकंप्रेप्राकृतोयथा

शिवउवाच प्रविशंतं च मां हारे तव पुत्रो न्यवारयत् कोसिलं च मया पृष्टस्तेन नोक्ता तवाभिधा कोपेन च ततस्तस्य शिरश्छिन्नानि पा-
 नितम् इति श्रुत्वा ततो देवी विवृत्त्वा पतिना मुवि पार्वत्युवा० पुत्रजीवयसे देव तर्हि श्रोत्येयमहेस्वर तथैव च मया प्राणागमिष्यंति न संश-
 यः इत्युक्त्वा च ततो देवी हाकष्टमित्यवीवदत् पुनः पपात सा मूर्ध्नि वातेन कदलीयथा शिवउवा० उतिष्ठ मद्रै किदुःखपुत्रार्थमाकुलमि-
 ये अधुना तव पुत्रं हि जीवयामि शिरोधिना प्रियामेवं च आम्वासागतो हारस्सय विष्णुः इतस्ततो वलोक्त्वा थगजो दृष्टो मृतसदा निवृत्त्युचन-
 गशिरो बद्धं वयोजयद्विष्णुः संजीव्य बद्धं पुत्रपार्वतीं निवेदयत् दृष्ट्वा गजशिरं पुत्रपार्वतीं हर्षनिर्भरा भोजयित्वा पतिपुत्रस्वर्णया-
 त्रेकशोभने नमस्कृत्य ततो देवं पतिपत्ने उपाविशत् बुभुजे तु ततो देवी पतिशेषं तु भोजनम् कैलाससुवने रस्ये पार्वत्या निवसन्बहु अटन्
 विष्णुः कदाचित्सदृषमेण बलीयसा पार्वत्यासाहितो देवः भ्रातृवान् नर्मदा तटम् रस्ये रवातट दृष्ट्वा पार्वती त्वय दच्छिवं पार्वत्युवा० दे-
 वदेव महादेव शंकर माणवच्छुभ्र अक्षक्रीडनकामाह त्वया साहसैस्वर शंकर उ० अक्षक्रीडनकामात्वमासने स्मिन् स्थिरा भव जये
 पराजये चान्नास्यर्थं योजयामि ये स्वाभिव्यक्तं च साश्रुत्वा एरकारुत्वा मुष्टिना नराहृतिमथा कल्प्यप्राणान्सासमयोजयत् देहंतस्य
 च सासूर्यपाणिपदो न सांभसा तमुवाच ततो बालमक्षक्रीडां विलोक्य आवाभ्यामक्रिडयमानाभ्यामक्रोधात्पतिवदभ्रव इति मानवैः
 श्रुत्वा बालक्रोधै तथेति श्रोः अक्षक्रीडासमारब्धा पार्वत्या शंकरेण च जयोजातश्च पार्वत्या शंकरस्तु प्रयोजितः शंकरस्तु तदा पृच्छत्क-
 र्जिनो यदबालक अवदत्कालकस्तत्र जितं देवेन मूढिना पुनः क्रीडां प्रमृतासासाक्षी कृत्वा तु बालकम् पुनर्जितं तु पार्वत्या शंकरस्तु
 पराजितः बालं पमच्छसा देवी जितं केन वदाधुना पुनरथाह बालोसो जितं देवेन शरलिना हर्षेण च समायुक्तः पार्वतीमाह शंकरः
 क्रीडां कुरु महादे विरोधं त्यज शमाने क्रीडती सा पुनर्देवा जितो देव्या स शंकरः लज्जितः शंकरो बालं क्रोडितो वदनिश्चितं शंकरं मा-
 ह बालारव्ये जितस्त्वमु वनाधिप बालवाक्यं समाकर्ण्य पार्वती क्रोपनिर्भरा भिभ्यावदसि दुष्टान्पत्या दहीनोत्र कर्दमे पच्यमानो निदुःखे
 न माविष्यसि न संशयः बाल उ० विशापं कुरु मां मातर्बलिभावात् नम्येरितम् इति श्रुत्वा च तत्स्य मातृभावाद्दयात्विना पार्वत्युवा०

नागकथायदापुत्रपूजासंघर्षतदेतन्मुझे गणेशपूजायत्यार्यादृक्षापूजाविधिं शिवम् नासांश्रुत्वावचोदिव्यंतवभक्तिर्भविष्यति गणेशपूजयि
 त्वातुमगसान्निध्यमेष्यसि इत्युक्त्वाभानतोदीर्घाहिमाचलमगाडुषा व्यतीतेवत्सरे पूणे श्रावणेमासि चारुते गणेशपूजासंघर्षतामग-
 कन्याः समागताः दृष्टवान्भर्मदानरे स्त्रीद्वंद्वं बहुभूषितम् बालउवाच किमर्थं चारुतावाद्याः किंचात्र क्रियते धुनो भयनीभिः पू-
 ज्यते कः किं फलं वदनाद्यमे नागकन्याः ० वत्सपूजागणेशस्य क्रियते स्माभिरुतमा पूजिते तु जगन्नाथैलभने वाच्छ्रुतं भ्रवम्
 बालउ० कथं पूज्यो गणाध्यक्षः क्रियेत्कालवदाद्यमोः क्रोविधिः केच संभाराः कदा पूज्यो गणेश्वरः नागकन्याः ऊचुः श्रावणेमासि
 सप्तमि चतुर्थ्यां चरवगोदये निलाभलककल्केन स्नानं कुर्याज्जलाशये शकूपसे समारभ्य यादृच्छा दशमी भवेत् मध्याह्ने पूजयेत्ता
 वदेकविंशतिद्विर्वाभिस्मावन्युथैः शरभैः सदा मोदकैरेकविंशत्यपूजयेत्यहजनः मोदकादशविभ्रायदातव्याश्वस
 दक्षिणाः एकगणाधिपदत्वास्वयंचाद्याद्दशैवतु पूजामौनेन कर्तव्यामोजनं चतयानय ब्रह्मचारीभूमिशायीभूदप्राषणवर्जितः ह
 विष्याशीतथाभूयाच्छुचिरंतर्बहिः सदा एवं नियममास्थापय पूजां कुर्यात्सदाव्रती तान्मपत्रेजलं गृह्ये गंधेषु स मन्दिनम् फलरत्नस
 मायुक्तमर्घ्यं दद्याद्गणाधिपे दक्षिणांते सदावत्स एकविंशतिवेदयेत् पूजासमाप्तौ विभ्रायवायनं च समर्पयेत् गणेशाय नमस्तेस्तु पा
 वर्तनिन्दनाय च गंधेषु स मायुक्तं गृह्णाणाध्यंनमोस्तुते गणेशप्रीतये तुभ्यं वायनं दशमोदकम् दक्षिणाफलसयुक्तं वशापत्रैस्सकल्पि
 नम् गणेशः प्रतिगृह्णाति गणेशो वैददाति च गणेशस्तारकोमाभ्यां गणेशाय नमो नमः एवं पूज्या गणाध्यक्षो नाम दोभक्तिः शरभः ग
 णेशो पूजिते वत्सवसिद्धिर्भविष्यति एवमुक्त्वा गता देव्यो नागकन्याः शरुचिस्मिताः बालकेन कृतं पश्चादन्यस्मिन् वत्सरे ततः श्रावणेमा-
 सिसप्तमिशकूपसे निथीभुमे चतुर्थ्यां कृतं सभारो व्रतयाह बालकः गणेशं नाम दंतं च एकविंशतिदिनावधि विधिवत् पूजया मासनम
 द्दक्ष्य गणेश्वर गणेशो वरदो जानीया च यस्य दीप्तिं श्रुत्वा वाभ्यं गणेशस्य हर्षनिर्भरमानसः बालउ० नमस्कृत्य गणेशानं वरं देहि-
 नमोस्तुते पादयोर्भेबिलं देहि वासंशंकरसन्निथौ गणेशउवा० यथेच्छसितथैवास्तु प्रार्थित्याः प्रीतिरस्तुते इत्युक्त्वा तु गणेशो शोभोत्तत्रै

वान्तुर्दधेविभुः दृढपादश्चबालोसौकेलासमगमनतः दृष्ट्वाहरस्यचरणौशिरसाजगद्दृष्टुमौ शिवउवाच उनिष्ठवृत्सनेपादौकथंजा-
 नौदृदोवद् कस्यप्रसादात्समिहआगतोसिममाल्दयम् बालउवाच कृतंमयागणेशस्यएकविंशतिनाम्सकम् श्रुतचनागकन्याभ्यस्त
 द्रुतंनृजनमया तेनपुण्यप्रभावेनप्राप्तोहंतवसन्निधौ गणेशस्यप्रसादेनशरीरंरुदृढतागतम् शिवउवा० कीदृशतंद्रुतंमृहिकारिष्येह-
 चतद्रुतम् वरुभ्रायादर्शनाथेपार्वत्यारोषशांतये बालउवाच श्रावणेमुक्त्वापस्तेनचतुर्थ्याचसमारभेत श्रावणेबहुलेपक्षेद-
 श्म्याचसमापयेत् गणेशपूजयेन्नित्यमेकविंशतिनावधि एकविंशतिदूर्वाभिःपुष्पैरपिनयेवच कर्नव्यामोदकास्तत्रएकविंशति
 सरव्यकाः दशविप्रायदत्वानुएकदेवेनियोजयेत् अवशिष्टाः स्वयंप्रभ्याः श्रुतमेवमयाविमो किमथाद्यत्वयाज्ञप्तंकर्वव्यवर्ततेविमो
 आचरच्छंभुरयेवगणेशस्यव्रतंशुभम् पूजनानुगणेशस्यपार्वत्याश्चलितमनः हिमाचलनमस्कृत्यवचनंचेदमब्रवीत् पार्वत्यु
 वाच गम्यतेद्यमयातानेकेऽसंनिजसंदिग्धम् शिवस्यचरणौद्रुष्टुमुत्सुकमेमनोभवत् शीघ्रंदेहिममाज्ञांभोः स्तूणस्थानुनश
 क्यते हिमाचलउवा० प्रेषयिष्येक्षणनिष्ठविमानेनार्कवर्चसा सैन्यद्रुदामिरस्तार्थतवमार्गेशरुचिस्मिते पितृवाक्यसमाकर्ण्यवि
 मानचारुरोहसा स्तूणमात्रेणसायाताकेलासभवनोत्तम दृष्ट्वामहेश्वरदेवंप्रणनामविहस्यच किंकृतंभोनजानीममनोमेचात्तन
 त्वया वाक्यंश्रुत्वाप्रियायाश्चमनसाचात्कलिंगयनाम् अवदत्कारणतस्याहरणेमनसोभ्रवम् शिवउवाच कृतंमयागणेशस्य
 पूजनवहेतव तेनपुण्यप्रभावेनआगतात्समभानिकम् पार्वत्युवाच कथंपूज्योगणाध्यक्षोवदमत्संजगद्दृष्ट्वा अहमद्यकरि-
 ष्यामिसेनानीदर्शनायच शंकरउवाच कुरुदेविगणेशस्यपूजनचयथाविधि एकविंशतिदूर्वाभिःपुष्पैर्नानाविधैःशुभैः मोदके
 रेकविंशेश्चएकविंशतिनाच अर्घ्यंस्त्वावतिसंख्याकेस्तथाब्राह्मणतर्पणैः त्रिलोचनमुरवाच्छुक्त्वागणेशः पूजितस्तथा एकविंश
 द्विनासश्चात्कुमारोभ्यगमस्त्वय स्कंददृष्ट्वातदादेव्यास्तनाभ्यानिर्द्धारववुः स्तमालिंग्यसादेविचुंचुंबेचमुखपुनः वत्साद्यचमुवंह
 ष्टगणेशस्यप्रसादतः बहुकालंचमाल्यक्तागतःषण्मुखबालक कृतद्रुत्याद्यजातास्मिदर्शनात्तेनसशायः शेषंत्यजमहाबुद्धेशपथंतेव

दाम्यहं . स्कंदउवाच मानर्वदराणेशस्य पूजनं च यथाश्रुतम् विश्वाभिन्नं च राजानं भममिन्नं च दाम्यहम् पार्वत्युवाच यदपि चिंग
 णेशस्य पूजनं कुरु भक्तिः एकविंशतिर्दूर्वाभिः पुष्पैरथ्यैकविंशतिः कर्तव्या भो देवकास्तत्र एकविंशतिसख्यकाः दशविंशतिः दत्तव्याः
 स्वयंचाद्यादशैव च एकगणाधिपे दत्वा अर्घ्याप्यपितर्येव च पूजयस्व गणाध्यक्षमेकविंशतिर्वाधि इदं व्रतं गणेशस्य भक्तिप्रोपः
 करिष्यति तस्य कार्यणि सिद्ध्यन्ति मनसा चिन्तितानि च व्रतराजविधिं श्रुत्वा सेनानीश्वरनाथाकरोत् सेनानीनामग्रणीत्वं समवाय्यमु
 चि व्रतः कथयामास विप्राय विश्वाभिन्ने नराधिपे सोपिराजानमस्तु व्रतं तस्वयमाचरत् गणशोवरदेजानो विश्वाभिन्नाय तस्स
 णान् गणेशउवाच वदराज नृकिमिच्छास्ति ददामितवया चितम् विश्वाभिन्न उवा० देहि देवमसन्ध्वे त्वाग्निप्रवित्त्वमस्ति
 ति प्राप्तेन विप्रवित्त्वेन सर्वेभामनोरथाः गणेश उवा० विप्रवित्त्वं च राजेन्द्र प्राप्यसि ब्रह्मपुत्रतः वसिष्ठाद्ब्राह्मणश्रेष्ठान् भवत्स्य
 नसंशयः एवमुक्त्वा गणेशोऽपूजितोऽभूत् मिपेनसः पुनरन्यवरंचादात्सूजकं नाहितायेव यदायदा च राजेन्द्र संकटं च कलौ भुवि भविष्य
 ति जनानां हि कर्तव्यं पूजनं भवत् स्मरिष्यति च मां भक्त्यानमस्तु पुनः तेषां दुःखानि सर्वाणि नाशयामि न संशयः एवदत्त्वा वरान्
 सस्य कृतये वानर्हितो भवत् सनत्कुमार उ० महदारव्यानं कंश्रुत्वा तूमे ह नन्न संशयः एवमुक्त्वा गणेशोऽपूजितोऽभूत् सनत्कुमार सेनानीसंवा
 तपोनिधे सनत्कुमार उ० महदारव्यानं कंश्रुत्वा तूमे ह नन्न संशयः एवमुक्त्वा गणेशोऽपूजितोऽभूत् सनत्कुमार सेनानीसंवा
 दं च यथाश्रुतं व्यासप्रसादाच्छ्रुतं वास्तथाश्रुतं च निवेदितः इदं व्रतं गणेशस्य करिष्यति च मानवः तस्य कार्यणि सर्वाणि सिद्धियास्यन्ति
 सत्वरम् किमन्यद्भोजनश्रेष्ठाः श्रेणुकामास्तपोधनाः नत्सर्वकथयिष्यामि वक्तव्यं यदि वेच्छथ य इदं शृणुयाद्भक्त्या आरव्यान-
 चसमाहितः तदीक्षितानि कार्यणि सलभेन्निश्वितं भुवि शीनकाद्योक्तं विगणः श्रुत्वा सूतवचोऽहुत्तम् पौराणिकं नमस्तु य विर-
 रामासने शक्ये इति श्रीभक्तिव्यासपुराणे स्कंदसंनत्कुमारसंवादे तृतीयोऽष्टासैकविंशतिदिनगणपतिव्रतकथासंपूर्णा
 अन्यच्च भावणशकृत्तुथीभारभ्यसाधशुक्लचतुर्थीपर्यंतं दूर्वागणपतिव्रतं स्कंदे तत्र विधिः मासं पक्षाद्युक्त्वा इत्यमम

समस्तपापक्षयपूर्वकसप्तजन्मराज्यसौभाग्यादिविहृद्भयेउभामहेम्बरसायुज्यतासिल्लयर्थेषिष्णामसंपर्यंतंगणपतिप्रोत्थयंतुर्दुर्वाघ्रंतकरिष्ये
बोर्डशोपचारेः पूजयेत्, सूतउवाच क्लेशसशिरखरस्येसर्वदेवनिधेवते सिद्धसंघसन्माकार्णोर्गंधर्वगणसंवितं देव्यासह
महादेवोदीव्यंरूप्यसैविनीदतः जितासित्वंजितेत्याहर्पवतीपरमेश्वरः सापित्वजितइत्याहसविवादस्तयोरभूत् चित्रनेमिस्तदा
दृष्ट्वाभृषावादसम्भाषत तदाक्रोधसमाविष्टगोरिशापददोततः प्रसादितातस्तेनविशापकुरुपार्वती पार्वत्युवाच य
दासरोवरस्येचरिष्यनिभ्रवान्शुवि नदास्वर्गणिकाः सर्वावीक्ष्यंतित्वांसमागताः नदाभ्रवविशापस्तमित्युक्तः सपपातह ततः
कनिपयाहोभिः कृष्णानंतसरोवरे कृष्णोभूलावसस्तत्रददृशस्त्विल्यासिनीः ततस्तुसागरगलाप्रच्छशणिपत्यताः क्रियंतेकिम
हाभागाः पूजायावाच्छिन्नंचकिम् ततस्ताअद्भुवस्तस्मैदूर्वाविघ्नेश्वरघ्नतम् क्रियतेस्थाभिरि हचपरत्राभीष्टसिद्धये नतोब्रवीच्चित्र
नेमिर्ब्रतंमेदातुमर्हथ येनाहंगिरिजाशापान्बुच्येयंचिरदुःखिनः ततस्ताअद्भुवन्सर्वावतमेतदनुत्तमम् दूर्वाविघ्नेश्वरोयत्रपूज्यते
सर्वसिद्धिदः शक्यपक्षेचतृथीयाभानुवारेणसंयुता तस्यानियोसमारभ्यषणमासघ्नतमाचरेत् प्रत्यहषट्पदनमस्काराः षट्दूर्वाः षट्पद
क्षिणाः शुक्लपक्षेचतुर्थ्याचप्रत्येकैकविंशतिः एकभक्तचकर्तव्यंक्रथाचमृगुयादिमां ध्यायेद्दिनायकदेवंसमाहितमनाः सदा त
रुणारुणसकाशसर्वाभरणभूषितं जवाकलापकृष्णगंकुक्षुभेनापराजितं गृजाननमसन्नास्पसिदूरतिलकाकितम् विशालवस्त्र
संभानुसुक्तामणिविभूषितम् चतुर्भुजमुदायागकिर्किणिकरणयुतम् पाशाकुशधरदेवंदंतभोदकधारिणम् महोदरमहानागंबू
द्भुक्षिमुदान्वितम् सुदरांशुकसर्बनिभ्रिभास्यमपराजितम् प्रणताभ्रसंदोहमौलिमाणिक्यपरभ्रिभिः विराजिनाधिकमलसर्व
देवनमस्तम् अभीष्टफलददेवंसर्वभूतोपकारकं एवंध्यात्वाजपेन्नित्यंविनायकमंतंदिनः एवंचरित्वाषणमासान्शतचिः सत्यपरा
यणः पश्चाद्गधादिदूर्वाभिरर्चयेत्तसदापुनः उद्यापनप्रकर्तव्यंदेशकालानुसारतः ततोमगधदेशस्यमानेनयवपिष्टकम् दशमान
कमादायदशाष्टावपिमोदकम् कृत्वाथतप्तुतानसम्यकृषट्देवायषडात्मने षट्चविप्रायदातव्याः श्रोत्रिनियायकुटुंबिनेविनाय-

कोरणाध्यसौविशेषः श्रीगणाधिपः वरदः कमुखश्चैवदूर्वाघंटेकेः प्रपूजयेत् षट्दूर्वाश्वतथादद्यान्महापूजाप्रकल्पयेत् एवंकुरुमहे
 शानभ्रीत्यर्थमग्निवाञ्छितम् तथेत्युक्ताचित्रनेभिः श्रीणयित्वाविनायकम् शापान्मुक्तः सतः शंभुमभ्यगात्प्रहसन्निव शंकरेणततः पृ
 ष्ठश्चित्रनेभिस्तथाजगौ व्रतश्रुत्वानतः शंभुगणेशस्पर्शकुटूहलात् गौरीकोपप्रसादायशिवोपिभूतवानथ शिविनोक्तं व्रतचक्रेगणेश
 स्यप्रसादज्ज कार्तिकेयोपिसंथासः सेनानित्वंचन्यहत् व्रतचकारनंदीचकार्तिकेयोक्तमादरात् सोपिराजाप्रसादायपुत्रार्थंचचकारह
 ततः क्रमेणलोकेस्मिन्चुरीभूतमुत्तमं व्रतदूर्वागणेशस्यसर्वसिद्धिकरंपरं शोकव्याधिप्रयोद्देगबंध्यसन्दुःखतः विमुक्तः पुत्रपौत्रा
 दिधनधान्यसमाहृतैः इहलोकैस्सर्वीभूत्वापश्चाच्छिवपुरं व्रजेत् व्रतनानेनदूर्वास्यविशेषेऽस्यप्रसादतः यः पठेत्परयाधत्स्याकथामेतां
 दिनेदिने शृणुयाद्वापिसनतसर्वसिद्धिमवाप्नुयात् इतिश्रीस्कंदपुराणोक्तदूर्वागणपतिव्रतनोद्यापनसंपूर्णं अथभाद्रपदशुक्लचतु-
 र्यासिद्धिविनायकव्रतहेमाद्रौस्कादे तच्चमथ्यान्हव्यापिन्याकार्यम् शतःशक्नुनिलैः स्नात्वामथ्यान्हेपूजयेन्त्प पाथिवस्यगणेशस्यत
 त्रैवंपूजनंचरेत् दिनद्वयेतद्यासौण्डर्यकदेशव्याप्तौवापूर्वाः न्यथापराचतुर्थीगणनाथस्यमात्विद्वाप्रशस्यते मथ्यान्हव्यापिनीसालुपरत-
 श्वेत्परहनि इतिहृहस्पत्युक्तेः अथव्रतविधिः मासपक्षाद्युद्धिस्त्वममेहजन्मनिजन्मानरेचपुत्रपौत्रधनविद्याजययशःस्त्रीव्य
 मायुष्याभिवृत्त्यर्थसिद्धिविनायकत्रीत्यर्थेयथाज्ञानेनपुरुषसूक्तपुराणोक्तमंत्रैर्यनिवाहनादिषोडशोपचारैःपंचामृतैः सहपाथिव
 गणपतिपूजनकरिष्ये तथाचमूर्तोप्राणप्रतिष्ठादिकमासनादिकलशाराधनपुरुषसूक्तन्यासचक्ररिष्ये पाथिवमूर्तेदिवस्थापनं हेरंबा०
 मृदाहरणं कमुखाय० सयदूनं गौरिस्तनाय० स्थापनं अथप्राणप्रतिष्ठाकुर्यात् अथश्रीप्राणप्रतिष्ठामंत्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्व
 राक्षयः करपशुः सामायर्वाणिच्छंदांसि क्रियामयवपुः प्राणारख्यादेवना आर्वाजं ह्यंशक्तिः क्रौंकलकं अस्यामूर्तोप्राणप्रतिष्ठापनेवि
 नियोगः ॐ आंहीकीं अंयंरंलंवंशंपसंहळंक्षअः अस्यामूर्तोप्राणालिङ्गं पुनः आ० अस्यामूर्तेजीवइहस्थितः पुनः ॐ आ० अस्यां
 मूर्तेसिर्वेदियाणिश्रोत्रत्वक्चकजिह्वाघ्राणवाक्प्राणिकाणवाक्प्राणपादपायूपस्थानिदेहवागत्यस्करवचिरतिष्ठतु स्वाहा असुनेतिपुनरितिचचपडित्वा

गर्भाधानादिपंचदशासंस्कारसिद्ध्यर्थं पंचदशप्रणवावृत्तीः करिष्ये ॐ १५ तच्चक्षुर्देवहितं० देवस्याज्येननेत्रोन्मीलनंकृत्वापंचोपचार
 पूजनंकृत्वा अथध्यानम् एकदंतं शूर्पकण्ठगजबल्कचतुर्भुजम् पाशांकुशधरदेवं ध्यायेत्सिद्धिविनायकं ध्यायेदेवं महाकायं तप्त
 कान्चनसंनिभं दंताक्षमालापरशपूर्णमूर्ध्नि दकहस्तकम् मोदकासक्तशंकाग्रमेकदंतं विनायकं ध्याते आवाहयाभिविघ्नेशसुसराजा
 चित्तेश्वर अनायनाथ सर्वज्ञपूजांश्र्यगणनायक सहस्रशर्पित्यावाहनं विचित्ररत्नचिंतदिव्यास्तरणसंयुतम् स्वर्णसिंहासनचारुगृहा
 णस्तरपूजितं पुरुषएवे० आसनं० सर्वतीर्थसमुद्भूतपाद्यगंधादिसंयुतम् विघ्नराजगृहाणोदभगवन्भक्तवत्सल एतावा० पाद्य० अर्घ्यं
 चफलसंयुक्तगंधपुष्पाक्षतैर्युतं गणाध्यक्षनमस्तुगृहाण करुणानिधे त्रिपादूर्ध्वं अर्घ्यं दध्याज्यमधुसंयुक्तमधुपर्कमयाहृतम् गृहा
 ण सर्वलोकेशगणनाथनमोस्तुते मधुपर्कं विनायकनमस्तु त्रिदशैरभिवंदितं गगोदकेन तोयेन शीघ्रमाचमनकुरु तस्माद्द्विराब
 आचमर्चायं पयोदधिघृतं चैव शर्करामधुसंयुतम् पंचाभूतेन स्वपनात्प्रियतां गणनायकः पंचाभूतस्नानं गंगादिसर्वतीर्थेषु आनीततोय
 मुत्तमम् मन्त्र्यासमर्पितं तुभ्यं गृह्णांश्चाभीष्टदायकं यत्पुरुषेण स्नानं रक्तवस्त्रमिदं देवदिव्यकांचनसंभवं सर्वप्रदगृहाणेदं लंबोदर
 हरात्सज तं यशभित्तिवस्त्रं राजतंब्रह्मस्त्रं च कांचनचोचरीयकम् गृहाण चारुसर्वज्ञभक्तानावरदोभय तस्माद्यज्ञा० उपक्त्र
 यज्ञोपवीतं उद्यद्भ्रास्करसंकाशं संध्यावदरुणप्रभो वीरालं करणदिव्यसिद्धरतिगृह्यतां सिद्धं नानाविधानि दिव्यानि जारलो
 ज्ज्वलानि च भूषणानि गृहाणे शशर्वती प्रियं नंदन आभरणानि कस्तूरीचंदनं चैव कुंकुमेन समन्वितं विलेपने सरस्यैष्ठ चंदनप्रनिगृ
 ह्याना तस्माद्यन्तात्सर्वं हृतं तिगंधं रक्ताक्षतांश्च देवेश गृहाण द्विरदानं ललाटपटलं चंद्रस्तस्योपर्यवधार्यतां अक्षानां च माल्यादीनि सु
 गंधानि मालत्यादीनि वैप्रभो मया हतानि पृष्याणि पूजार्थं प्रतिगृह्याताम् करवीरैर्जीतिकुसुमैश्च पर्येव कुलैः शक्यैः शतपत्रैश्च कल्हा
 रैश्च येद्गणनायकं तस्मादश्वा० पुष्पाणि अथांगपूजा गणेश्वराय नमः पादोपूजयामि विघ्नराजाय जातुनीष्टं आशुवाहना
 ऊरुष्टं हेरंबाय कटीष्टं कामारिस्तनेवे० नाभिष्टं लंबोदराय० उदरंष्टं गौरीसुताय० लनोपूजं गणनायका० हृदयपूजं स्थूलक

णियं कठपू० स्कंदाय जाय० स्कंधीपू० पाशाहस्ताय० हस्तोपू० गजवक्राय० वक्रपू० विमहर्त्रे० ललाटपू० सर्वेश्वराय० शिरःपू० गणाधिपाय० सर्वांग
 पू० अथपत्रपूजा स्सुरवाय० मालतीपत्रं० गणाधिपाय० भृंगिराजपत्रं० उमापुत्राय० बिल्वपत्रं० स० गजाननाय० श्वेतदूर्वापत्रं० लंबोद
 राय० बदरीपत्रं० हरसूत्रं० धनुषपत्रं० धनुषपत्रं० गजकर्णाय० तुलसीपत्रं० वक्रकुडाय० शशीपत्रं० सुहायजाय० अपाभागपत्रं० एकदंताय०
 बृहतीपत्रं० विक्रताय० करवीरपत्रं० कपिलाय० अर्कपत्रं० गजदंताय० अजुनपत्रं० विमरजाय० विशुक्रांतापत्रं० बटवेनमः० दाडिभीपत्रं०
 सरायनाय० देवदारुपत्रं० मालजंद्राय० मरुप० हेरवाय० अश्वत्थपत्रं० चतुर्भुजाय० ज्ञानीपत्रं० विनायकाय० केतकीप० सर्वेश्वराय०
 अगस्तिपत्रं० २१ दशांगुगुलं० धूपं० रक्तगंधं० चमनोहरम्० गुहाणसर्वदेशाउमापुत्रनमोस्तुते० यत्पुरुषं बद्धुः० धूपं० सर्वज्ञसर्वलो
 केशत्रैत्रोक्त्यातिमिरापहं० गुहाणसंगरुदीपं० रुद्रमियनमोस्तुते० ब्राह्मणोस्य० दीपं० नैवेद्यं० गृह्यते० देवभक्तिमहाचलाकुरु० ईशितं
 मेवरं० देहिपरत्रं० चपरागतिं० नानारथाद्यभयोदिव्यं० तुष्टं० तेनिवेदितम्० मद्योभक्त्याशिवापुत्रगृहाणगणनायकं चंद्रसामनसो०
 नैवेद्यं० एलोशीरलवंगादिकर्पूरपरिवासितम्० आशानार्थं० कृतंतोयगृहाणगणनायकं मध्येपानीयं० उन्नरापोशनं० सुरवप्रक्षाल
 मलयाचलसंभृतं० कर्पूरं० मन्वितं० करोहर्जनं० कंचारुगृह्यताजगतः० पते० करोहर्जनं० बीजपूरारूपनसर्वजूरीकदलीफलं० नारी
 केलफलं० दिव्यगृहाणगणनायकं इदंफलं० मया० फलं० एकविंशतिसंख्याकान्मोदकान्मृतपाचितान् नैवेद्यं० फलं० दद्यान्मस्तुवि
 म्नाशिनो गणेशाय० मोदकार्पणं० पूगीफलं० महद्व्यं० नागवल्लीदलैर्युतं० कर्पूरैलासमायुक्तं० तंबूलं० प्रतियुह्यताम्० तांबूलं० हि
 रण्यगर्भेतिदक्षिणां० वज्रभाणिक्यं० वैड्यं० सुक्ताविद्रुमं० मंडितम्० पुष्यरागसमायुक्तं० शूषणं० प्रतियुह्यतां० शूषणानि० दूर्वायुग्मं० गृहा
 णेदं० गंधपुष्याक्षतैर्युतम्० पूजयेत्सिद्धिद्विधेशां० प्रत्येकं० पूर्वनामभिः० गणाधिपनमस्तु० उमापुत्राय० नाशान एकदंतेप्रवक्रैतितथासूष
 कवाहनविनायकेषापुत्रेति० सर्वसिद्धिसदायकं० कुमारपुरं० वेतुभ्यपूजनीयः० प्रयत्नतः० इतिदूर्वापणं० चंद्रादित्यौचधरणीविद्युद
 ग्निस्तथैवच० तमेवसर्वतेजांसि० आर्तिक्यं० प्रतियुह्यताम्० नाराजनम्० विमेश्वरविशालाक्षसर्वांगीष्टफलप्रदं० प्रदक्षिणां

विभ्रनाशने किंचित्सर्वणपूजांचतांबूलचसमर्पयेत् ततोदूर्वांकुरान्गुह्यविंशतिचैकमेषह पूजनीयः प्रयत्नेन एभिर्नोमपदैः सह गणाधिपनम
 स्तेस्तु उभापुत्राधनाशन विनायकेशपुत्रेति सर्वसिद्धिप्रदायक एकदत्तभक्त्येकतितथाभूषकवाहन कुमारगुरवेतु स्यपूजनीयः प्रयत्नतः दूर्वा
 युग्मगृहीत्वातु गंधपुष्पादीनैर्धुनम् एकैकेन नुनाम्बायैदत्त्वं सर्वनाभसिः अथैकविंशतिगृह्यामोदकान् शृतपाचितान् स्थापयित्वागणा
 ध्यक्षसमीपेकुरुंन्दन दशविभ्रायदातव्याः स्वयंत्राह्यास्तथादश एकगणाधिपेदद्यात्स नैवेद्यानृपोत्तम विनायकस्य प्रतिमां ब्राह्मणाय
 निवेदयेत् तुभ्यसंभ्रदंदेव प्रीयतां मे गजाननः विनायकगणेशत्वसर्गदेवनमस्कृत पार्वतीप्रियविघ्नेशममविघ्नविनाशाय गणेशः प्र
 तिगृह्णान्ति गणेशो वैददाति च गणेशस्तारकोष्ठाभ्यां गणेशाय नमो नमः कृत्वानैमित्तिकं कर्म पूजयेदित्येदं देवताम् ब्राह्मणान् भोजयेत्
 पश्चाद्दुर्जियात्तैलवर्जितम् एवं कृते धर्मराजगणनाथस्य पूजेन विजयस्तेभ्ये न्यूनसत्यसत्यमयोदितम् वैष्णवाद्यास्तदीक्षासु आ
 दौ पूज्यागणाधिपः तस्मिन्संपूजिते विष्णुरीशो भानुस्तथा तद्गुमा हव्यवाहमुखदेवाः पूजिताः स्युनसंशयः चोडिकाद्यामातृगणाः
 परितुष्टाभवंति च तस्मिन्संपूजिते विभ्राभक्त्या सिद्धि विनायक यद्दंशृणुयान् नित्यं श्रावयेद्वासमाहितः सिद्धिं प्रति सर्वकार्यणि
 विनायकप्रसादतः इति सिद्धि विनायकव्रतं भविष्योक्तं संपूर्णम् मासि भाद्रपदे शक्रे शिवलोके प्रपूजिता तस्यास्तान तथादानं
 पवासोर्चनं तथा क्रियमाणं शतगुणं प्रसादाद्यतिकौतुप चतुर्थीत्यनुषंगः अस्यामेव चंद्रदर्शनं दोषमाह पराशरः कन्यादित्ये च
 तुर्थी च शक्रे चंद्रस्य दर्शनम् मिथ्याभिदूषणं कुर्यात्तस्मान्पुण्यं न स्यात्पुण्यं न सदा तद्दोषशांतये जाप्या विष्णुनोक्तं च मंत्रकम् सिंहः प्र
 सेनमवधीत्सिंहो जांबवताहतः स कुमारकमारो दीस्तवद्यं पस्य मंतकः अयस्य मंतकोपाख्यानं नोदिकेश्वर उवाच शृणुथैका
 प्रचित्तः सन् व्रतं गणेश्वरमहत् चतुर्थी शक्रे पक्षे तु सदा कार्यं प्रयत्नतः सनत्कुमारयोगीन्द्रयदीच्छेच्छुभमात्मनः नारीवा
 पुरुषोवापि यः कुर्याद्द्विधिवद्भुतम् सोचयत्याशकृपक्षे तु सदा कार्यं प्रयत्नतः अपवादहरं चैव सर्वविघ्नप्रणाशनम् कान्तारवि
 पमवापिरणराजकुलेऽथवा सर्वसिद्धिकरं विधि व्रतानां सुत्तमं व्रतम् गजाननप्रियं चाथ त्रिषु लोकेषु विश्रुतम् अतो न विद्यते

ब्रह्मन् सर्वसंकटनाशनम् सनत्कुमार उ० केतचादौ पुराचीणं मत्स्यलोकैक्यगतम् एतत्समस्तविस्वार्यब्रह्मिगाणेऽपरमह
 त् नंदिकेश्वर उ० चक्रवर्तजगन्नाथो वासुदेवः प्रतापवान् आदिष्टो नारदेने वेदव्याल्लाच्छनमुक्तये सनत्कुमार उ० व० यद्गुणैश्चर्य
 संपन्नः सृष्टिसंहारकारकः वासुदेवो जगद्वापीप्राप्तवान् लाच्छनकथं एतदाश्रयमाख्यानब्रह्मिहिनं नंदिकेश्वर नंदिकेश्वर उ०
 मूर्ध्निभारनिवृत्त्यर्थं वरुदेवस्तनाबुभौ रामच्छणोसमुत्पन्नो पद्मनाभफणीश्वरो जरासंधप्रयात्कृणोहारकांसमकल्पयत् विश्वक
 म्पाणमाहयपुरीहाटकनिर्मिताम् तत्रषोडशसाहस्रस्त्रीणां चैव शताधिकम् भवना निमनो ज्ञानितेषामध्ये व्यकल्पयत् पारिजात
 तं रुमध्यै तासां भागाय कल्पयत् यादवानारुहास्तत्र षट्पचाशतकोटयः अन्येपि बहवो लोकावसतिविगतज्वराः यत्किंचिच्चिपुलो
 केषु सुंदरतत्र दृश्यते सत्राजितप्रसेनार्योषु त्रानुप्रस्यविश्रुतौ अंभोधितोरभासाद्यतन्मनस्कतयाचसः सत्राजितस्तपस्तेपेस्यसु-
 द्विश्यबुद्धिमान् व्रतनिरशनगृह्यसूर्यसंबद्धलोचनः ततः प्रसन्नो भगवान् सत्राजितपुरस्थितः सत्राजिनोपितुष्टावदृष्ट्वा देवदिवार
 तेजोराशनमस्तेस्तुनमस्ते सर्वतोभुरव विश्वव्यापिन्नमस्तेस्तु हरिदश्वनमोस्तुते ग्रहराजनमस्तेस्तुनमस्ते चंडरोचिषे वेदत्रयनमस्ते
 स्तु सर्वदेवनमोस्तुते प्रसीदपाहि देवेश सुदृष्ट्या मां दिवाकर इत्यसंस्त्यमानो सो देव देवो दिवाकरः स्निग्धगंभीरमधुरसत्राजितमुवा
 च ह सूर्य उ० वरब्रह्मिहिप्रदास्यामि ये मनसि वर्तन्ते सत्राजितमहाभाग तुष्टो हंतवनिश्चयात् सत्राजित उ० स्वमतकमणिं देहिय-
 दितुष्टोसिभास्कर देदोतस्य च तद्रत्नस्वकटादवतार्यसः भास्कर उ० प्राराष्टकशातकुम्भस्त्रवते सोमहामणिः शत्रुविधानसदाधार्यः
 त्वमेतन्महोत्तमं सत्राजितक्षणेनैतद्धृतिस्तुभमानसम् इत्युक्त्वा तर्धे देवस्तेजोराशिदिवारः तत्कठरत्नज्वलमानरूपी पुरीसुद-
 ष्णास्थविवेशसस्तरम् दृष्ट्वा तु लोकामनसा दिवाकर संचितयतो हि विनष्टदृष्टयः समागतो य हरिदश्वदाधिनिर्जनादिनद्रुमसश
 येन नायसहस्रांशरितीह लोकाः सत्राजितोयं भणिकवभास्वान् स्वमेतकमहारत्नं दृष्ट्वा तत्कठमंडले स्पृहां च केजगन्नाथो न ज
 हारमणिततः सत्राजितो जातभयोथाचिथ्यति मां हरिः प्रसेनाय दोष्मात्रे धारयेयं शत्रुचिनात्वया एकदा कठदेशे सोऽस्ति स्थानं म-

णिसुत्तमं भृगुयात्राकीडनार्थावययौ कृद्योन संयुतः अश्वारूढो शुचिश्चासौ हतः सिंहेन तस्मिन्नात् रत्नमादाय सिंहेनोपि गच्छन् जायता हतः नी
 वासविंशरत्नददौ पुत्राय जायवान् पुरीं विवेश कृष्योपि स्वकैः सर्वैः समावृतः प्रसेनोऽद्यापि चाप्यतिहतः कृष्यो न निश्चितम् मणिलोभेन हा
 कृष्यं चोद्यः पापिना हतः द्वारकावासिनः सर्वे जना उचुः परस्परम् वृथापवाद संनप्तः कृष्योपि निरगाच्छनैः सहैवैयथाऽरण्ये दृष्ट्वा सि
 हेन यातितम् प्रसेनं वाहनयुततत्सदानुचराः शनैः क्रसेण निहतं दृष्ट्वा कृष्याधिदीविलगतः विंशयो जलशतमंधकारस्य तेजसा निवा
 रयन् ददौ त्रैमासाद्बद्धम्भिकम् तं कुमारं जायवतो दोलाया मभित्तु तिस्रु माणिक्यं लंबमानं च ददर्श भगवान् हरिः रूपधौवनसंपन्नो
 कन्यां जायवतीं पुनः दोलादोलयमानान्च ददर्श क्रमलेक्षणः महान्तं विस्मयचक्रे दृष्ट्वा तां चारुहासिनीं दोलां दोलयमानां च जगौ गीतमिंदसुहुः
 सिंहः प्रसेनमवधत्सिंहां जायवता हतः सुकुमारकमारो दीस्तव ल्येषस्य मंतकः मदन्जयरदाहार्तो दृष्ट्वा तं कमलेक्षणं उवाच ललितंबालागम्य
 तां गम्यतामिति रत्नगृहं त्वावोगेन थावच्छेत्तु जायवान् इत्याकर्ण्य हसन् शौरिः शंखं दध्मौ प्रतापचाप आकर्ण्य सहस्रीत्यायुषु धेयस्सरादत्त
 तः तयोर्गृहं पृच्छद्गौरहरिं जायवतोस्तदा द्वारकावासिभः सर्वे गतास्ते सप्तमे दिने मृतः कृष्यो निरीक्षतो निःसंदिग्धं विचार्य च परलोककि
 यांचक्रुः परेतस्य तु तदा एकविंशतिं नद्यावद्बहुप्रहरणोपि मुः युयुधेतेन क्रसेण युद्धं कर्मणि तोषितः जायवत्या कनस्मत्त्वादृष्ट्वा देव
 बलम हव् जायवान् अजयोः हंसुरैः सर्वैर्यस्सरासदा नवैः त्वद्याजितोऽहं देवेश देवस्त्वमसि निश्चितं जनेतां वैष्वावंते जो नान्यथा बलमीदृश
 इति प्रसादा देवेशां दौ माणिक्यमुत्तम सुतो जायवती नाम सार्यां च विरवर्णिनीम् पणिं वैश्याहयाभासदेवं लंबजां ववान् मणिमादाय देवोपि जा
 ववत्यापि संयुतः तद्दत्तानं समाचष्टे द्वारकावासिनां स्वयं सत्राजितस्थामाणिक्यदत्तवान् संसदिस्थितः मिथ्यापवादमशङ्कित्वा सचाच्यमुत्सह
 नः सत्राजितोपि सत्रस्तः कृष्यायमददौ कृतां सत्यमामामहाबुद्धिददौ सर्वगुणान्वितम् शतधत्वाङ्कुरमुरवाथाद्बहुसमानज्ञाः सत्राजि
 तेन्युतैरे च क्रूरलाभिलाषिणः दुरात्मा शतधत्वापि गते कृष्यो च पांडवान् सत्राजितं निहत्या क्रमणि जग्राह पापधीः कृष्णास्य पुत्रतः सत्या
 समाचष्टे विचिदितम् अंतर्दृशो बहिः कोपी कृष्णः कपटिनायकः बलदेवपुरोवाक्यमुवाच धरणीधरः हत्वा सत्राजितं दृष्ट्वा मणिमादा

यगच्छति निहल्यशतधन्वानंगृहीतारत्नमावयोः ममभोर्यंचतद्रत्नं भविष्यति स्तुतिश्चित्तम् गतच्छुक्लाभयाञ्चसः शतधन्वापिष्या
दवः आहूयाङ्कुरनामानं माणिक्यं प्रददौ चसः आरुत्वापडवां वेगां निर्गतो दक्षिणां दिशम् रथस्थ्यावतुगच्छेनांतराशमजनादनी शनयो
जनभात्रेण ममारवडवातदा पलायमानो निहतः न च कृष्णो पदातिना रथस्थे बलदेवे नु हने रत्नास्य लोचनः न दृष्टतत्रतद्रत्नबलदेवपु
रेवदत् तदा कर्णमहारोषादुवाच वचनं बली कपटीत्वं सदा कृष्णालोभी पापीभूः निश्चितम् अर्थयस्व जनं हंसिकस्त्वांबंधुसमाश्रयेत्
अनेकशपथैः कृष्णो बलदेव प्रसादयन् सोपि धिक्कष्टमित्युक्त्वा यथैवेदेर्ममडलम् कृष्णापिरयमारुत्वाद्द्वारकाप्रययौ पुनः नथैवोचु
र्जनाः सर्वे न साधीयानयं हरिः निष्कासितोरत्नलोभाज्ज्येष्ठे भ्रातृना बलो बली तच्छुक्लादीनवदनः पापीयानिवसंस्थितः दृथाभिशा
पात्संतसो बभूव स्वसजगत्सतिः अङ्कुरोपिविनिष्क्रम्य तीर्थयात्रामिच्छिनः काशीगत्वा स्तरेनासौ यजन्यज्ञपनिप्रभुम् नोषमुत्पादयामा
सनेन द्रव्येण बुद्धिमान् सत्पुत्र्यगृहे श्रित्त्रैर्नगरं समकल्पयत् न दुर्मित्सनैर्वैरोगा इतं यानच विद्वुरम् श्रुचिना धार्यते तत्र भणिः सूर्य
स्य निश्चितम् जानन्वपिहितत्सर्वमानुषभावमाश्रितः लोकाचारतथाभायामज्ञानचममाश्रितः बंधुवैरसमुत्पन्नलाछनसमुप-
स्थितं दृथापवादबहुलजायमानकथं हरेत् इति चिन्तानुरं कृष्णानारदः समुपस्थितः गृहीत्वा तत्कृता पूजां स्तुतवासनगतो ब्रवीत्
नारद उवाच किमर्थं खिद्यसे देव किं वानेशोककारणम् यथा दत्तं समाचष्टे नारदाय च केशवः जानामि कारणं देव यदर्थं लाछनं त
व तथा भाद्रपदे सुक्लेचतुर्थ्यां च ददर्शनम् दृष्टते न समुत्पन्नलाछनं तु दृश्ये वहि श्रीकृष्णा उ० वदनारदमे शीघ्रं को दोषश्च ददर्शने कि
मर्षं तु द्वितीयायानस्य कुर्वति दर्शनं नारद उ० गणनाथेन संशयं शश्वद्भारुपगर्वतः तद्दर्शनं नराणां हि दृथानिदां भविष्यति श्रीकृ
ष्णा उ० किमर्थं गणनाथेन शश्वद्भारुपः इदमास्थानकं श्रेष्ठं यथा वद्भूमर्हसि नारद उ० गणानामाधिपत्वे च रुद्रेण वि
हितं शुभं अपि मामहिमां चैवल्लयिमागरिमा तथा प्राप्तिः प्राकाम्यभीशित्वं वशित्वा च शश्वद्भारुपः भार्यार्थं प्रददौ देवो गणे शस्य प्रजा
पतिः पूजयित्वा गणाध्यक्षस्तुतिकर्तुं प्रचक्रमे बद्धो वाच गजवक्रगणाध्यक्ष लंबोदरवरप्रद विभ्रगजाधिदेवेश सृष्टिसंहार

छानिमूढाः सुकृतार्थसिद्धिम् तदेव नष्टाविश्रुतं च लोके ज्ञातो मया ते सकलः प्रभावः ये चायुदासीन न राशु पापास्ते यांनिवासं नरके सदेव
हेरंबलंबोदरमेक्षमस्वदुश्चेष्टितं तत्करुणासमुद्र एव संस्तूयमानो संचंद्रेयाय गजाननः गणेश उवाच० तद्वो हंत वदास्थाभिनेत दयंम
यातव ननो ब्रह्मादयः सर्वसमाजमुर्भयादिनाः विशापकुरुदेवेश प्रार्थयामो वयं नव विशापमकरोच्चंद्रं कर्मत्रासनगौरवात् शुक्लप-
क्षे चतुर्थां तु येष श्यति सदेव हि मिथ्यापवादमावर्षं प्राप्स्यतीह न संशयः मासदौ पूर्वमेव लोये पश्यति सदा जनाः चतुर्थ्यं शकुरुपक्ष
स्यतेषां दोषो न जायते न दाप्रभ्रानिलोकोयं द्वितीयाया हृत्नादरः पुनरेव नु प्रपच्छकृत्वा चान्वागनायकम् केनोपायेन देवेश तृष्टो भवसित
द्वद गणेश उवाच० सदा कृष्णचतुर्थां तु मोदकाद्यैः प्रपूज्य माम् रोहिण्यासहितं त्वाचसमभ्यर्च्य विधानतः यथाशक्त्या च मद्रूपस्वर्णे
नपरिकल्पितम् दत्त्वा हि जाय सुक्ताय कथां श्रुत्वा विधानतः सदा तस्य कारिष्यामि संकष्टस्य निवारणम् आद्रशः शूचतुर्थां तु मृच्येयीम
निमासु प्रा हेमाभावे तु कर्तव्यानानां पुंषेः प्रपूज्य माम् ब्राह्मणांस्तो जयेत्यभ्राज्जागरच विशेषतः स्थापयेद्व्रणं कुंभं यान्यस्थोपरि
शोभितं यथाशक्त्या च मद्रूपशानकुंभेन निमित्तम् वस्त्रद्वयसमाच्छन्मोदकाद्यैः प्रपूज्य मां रक्तावरधरो मत्पौत्रहृत् च र्यधतः शुचिः रा
जतस्य तुरूपं मे यथाशक्त्या विनिमित्तं वस्त्राशिवप्रियायेति उपवस्त्रगणाधिपे गंधं लंबोदरायेति पुष्पासिद्धिप्रदायके धूपगजसुरवाये
निरीपमूषकवाहने विघ्ननाथाने चै च फलसवीर्यसिद्धिदे तं बूलंकामरूपाय दक्षिणाधनदाय च दक्षदंडै मोदकैश्च होमकुर्याच्चिना
मग्निः विसर्जनतः कुर्यात्सर्वसिद्धिप्रदायकम् एवं संपूज्य विशेषं कथां श्रुत्वा विधानतः मंत्रेणानेन तत्सर्वब्राह्मणाय निवेदयेत् दानेना
नेन देवेश प्रीनो भवगणेश्वर सर्वत्र सर्वदा देवनिर्विघ्नं कुरु सर्वदा मानो न त्ति च राज्यं च पुत्रपौत्रान् अदेहि मे गाश्वथान्य च वासांसि दद्या
त्सर्वस्वशक्तिः दत्त्वानु ब्राह्मणेः सर्वैः स्वयं मुंजीत वागतः मोदकापूपमधुरं लवणक्षारवर्जितम् एव करोति यश्चंद्रनस्था हसर्वदा जय
सिद्धिचयनधान्ये च ददाभिषिषुत्वा प्रजा इत्युक्त्वा न र्देधे देवो विघ्नराजो विनायकः न द्द्वतं कुरुः कृष्णालततः सिद्धिभवाप्यसि नारदेनेव मु
क्तश्च व्रतं च के हरिः स्वयं मिथ्यापवादनिर्मृज्यततः कृष्णो भवच्छुचिः ये शृण्वन्ति तं वाख्यान्त्यं मंतकमणीयकम् चंद्रस्य चरितं सर्व

तेषां दोषेन जायते भाद्रशक्लचतुर्थ्यात् क्विच्चंद्रस्य दर्शनम् जाततत्परिहारार्थं श्रोतव्यं सर्वमेव हि यदायदा मनः कष्टे संदेह उपजा-
 यते तदानदाच्च श्रोतव्यं मारव्यानकष्टनाशनम् एवमुक्त्वागतो देवो गणेशः कृष्णतोषितः यदायदा चरतिकार्य उच्यते तो नारी नरश्चाथ
 करोति तद्भुतम् सिद्धं तिकार्याणि मनेप्सिता नि किंदुर्लभं विद्महे प्रसन्ने इति श्रीस्कंदपुराणे नंदिकेश्वरसंनकुमारसंबादेस्य भक्तके-
 पारव्यानसंपूर्णम् अथ कपदी विनायकव्रतम् श्रावणास्य सिते पक्षे चतुर्थ्यां मेकमुग्धती व्रतकुयाद्गणे शस्य मासमेकव्रतचरेत्
 सर्वसिद्धिकरणं सर्वैश्वरेश्वर तद्विधिः तिथ्यादिस्मृत्या मम चतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थं कपदी गणेशव्रतमहं करिष्ये
 मूलभंत्रेण षडगन्यासपूजाकृत्वा समाश्रमेत् ॐ नमो भगवते सकलश्रुणात्मशक्तियुतानंतयोगपीठाय नमः अष्टदलं कारयेयुः
 ॐ तीव्रायै नमः ज्वालिन्यै नमः नर्मदायै नमः कामरूपिण्यै नमः उमायै ० तेजोयस्यै ० मध्ये विद्महि विनाशिन्यै नमः अथ अथान-
 एकदंतं महाकायं लंबोदरगजाननम् विद्मनाशकरं देवगणेशं प्रणमाम्यहम् इमां पूजां गृहाणे शकपदी गणनायक आगच्छ इ-
 ति त्रिवारपठेत् विनायक नमस्तुभ्यं सुमामलसमुद्भवं इमां भयाकृतां पूजां प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यताम् सहस्रशोषित्यावाहनम् अ-
 लंकारसमायुक्तं मुक्तामणिविभूषितम् स्वर्णसिंहासनचारुप्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यताम् पुरुष एव देवमासनं गौरीकृतनमस्तस्त्वशकर-
 प्रियकारक भक्त्यापाद्यं मया दत्तं गृहाण गणनायक एतावानस्येति पाद्यं व्रतमुद्दिश्य विद्मेशं गंधपुष्पादिसयुतम् गृहाणां धीमया
 दत्तं सर्वसिद्धिप्रदायक तस्माद्द्विराच्छाचमनीयं अनाथनाथ सर्वज्ञ गीर्वाण परिभृजित स्नानं पंचामृतं देवगृहाण गणनायक आया
 यस्वेति दुग्धं दधिकाणो इति दधि घृतं मिक्षेति घृतं मधुवतीति मधु स्वादुः पवस्तेति शर्करा इति पंचामृतं स्नानं गंगाजलसमा-
 नीतं हेमांशोरुहवासितम् स्नानं स्त्रीकुरुविद्मेशं कपदी गणनायक यत्पुरुषेति स्नानं हरिद्वस्त्रद्वयं देवदेवागवसनोपमम् भक्त्या
 दत्तं गृहाणे शंखं लंबोदरहरालं प्रज तयज्ञमितिवस्त्रं ० नानालंकारसंयुक्तं नानालविभूषितम् अनेकदिव्याभरणप्रीत्यर्थं प्रतिगृह्य-
 ताम् आपरणानि राजतब्रह्मसूत्रं च कांचनं चोत्तरीयं कं भालचंद्रनमस्तुभ्यं गृहाण वरदो भव तस्माद्यज्ञादिति यज्ञोपवीतम्

गंधं कर्पूरसंयुक्तं दिव्यं चंदनमुत्तमम् विलेपनं सरश्रेष्ठप्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यताम् तस्माद्यज्ञात्सर्वद्वेतिगांधं असुतां च वलान्देवसिद्धि-
 गंधं वर्षपूजितं भक्त्या दत्तान् गृहाणेमान् सर्वसिद्धिप्रदायकं अस्तान् स्रगंधीनिचपुष्पाणि क्रुद्धिसिद्धिप्रदायकं कपदिगिणनाथेश-
 श्वेतपुष्पददाम्यहम् तस्मादश्वेतिपुष्पं अथांगपूजा कपदिगिणनाथाय० पादोपूजयामि गणेशाय० जानुनीपू० गणनाथाय०
 ऊरूपू० गणकीडाय० कटीपू० वक्रतुडाय० हृदयपू० लंबोदराय० कंठपू० गजाननाय० स्कंधोपू० हंरंबाय० हस्तोपू० विकटाय० मुख-
 पू० विघ्नराजाय० नेत्रेपू० धूम्रवर्णाय० शिरःपू० कपर्दिनेनमः सर्वांगपूजयामि अथावरणपूजा ईशानाय० अघोराय० तल्लुरुषा-
 य० वामदेवाय० सद्योजनाय० इतिप्रथमावरणं १ वक्रतुडाय० एकदंताय० महोदराय० गजाननाय० विकटाय० विघ्नराजा० धूम्रवर्णा-
 य० विनायकाय० द्वितीयावरणं २ ब्राह्मेयनमः माहेश्वर्ये० कोमार्ये० वैष्णव्ये० वाराह्ये० इंद्राण्ये० चामुंडायै० महालक्ष्म्येनमः तृतीया-
 वरणं ३ इंद्राय० अग्नये० यमाय० निर्ऋतयेन० वरुणाय० वायवेन० सोमाय० ईशानाय० वरुणानिर्ऋतयोर्मध्ये अनंताय० इंद्रेशानयो-
 र्मध्ये ब्रह्मणे० इतिचतुर्थीवरणं ४ वज्राय० शक्र्ये० दंडाय० खड्गाय० पाशाय० अंकुशाय० गदोप्ये० त्रिशूलाय० चक्राय० अक्राय०
 इतिपंचमावरणं ५ दशांगुगुल्लुपंचदनागरुसंयुतम् उमास्तनमस्तुभ्यं गृहाणवरदोभव यत्पुरुषमितिधूपम् गृहाणमंगलदे-
 वधृतवतिसमन्वितम् दीपज्ञानप्रदचारुद्रुद्रप्रियनमोस्तुते ब्राह्मणोऽस्येतिदीपं भवेद्यगृत्यातां चद्रभामनसतिनेवेद्यम् आचम-
 नीय० इदंफलमितिफलं० पूगीफलमितिनांबूलं० हिरण्यगर्भमितिदक्षिणां० अग्निर्ज्योतिरविर्ज्योतिरिग्निर्विष्मावस्तुः ज्योतिस्त्वस-
 र्देवानांगणाधिपनमोस्तुते नीरुजनं० यानिकान्चिचपापानि० नाभ्याआसीतिप्रदक्षिणा० नमोस्तनंतायस० सप्तास्याइतिनम-
 स्कारः गणाधिपनमस्तेस्तुगजानन लंबोदरनमस्तेस्तुनमस्तेत्वविक्रास्त एकदंतनमस्तेस्तुनमस्तेस्तुभवप्रिय स्तु-
 दाग्रजनमस्तेस्तुनमस्ते स्त्रीस्तिप्रद कपदिगिणनाथेशसर्वसंपत्प्रदायक यज्ञेनयज्ञमितिमंत्रपुष्पाजलिं अथमस्तुचारीपू-
 जा आकणान्मुष्टिगणकान् विंशत्यष्टौ वराटकान् विप्राय बटवेदद्याद्गंधपुष्पाचिंताय च तंडुलान्वेत्तनोदद्यात्काकेचान्नेचशा-

भनान् कपदीगणनाथासौप्रीयतांनंदुल्लैः सदा कथाश्रुत्वाविधानेन देवमुद्रासयेत्ततः इतिकपदीगणपतिपूजा अथकथा
 कदाचिद्रूपविष्टश्चपार्वत्यासहशंकरः द्युतेच्छाकिंअस्तिदेविक्रीडितुंतवकिंशुभे दुरोदरमिवाज्जेतुंवांछितं प्रत्युवाचसा ममापिअ
 स्तिसापेद्गादीयतेचेत्यणोमम तवकिंकिमप्रीष्टंनुदास्यामिपरमेशवरि लोकत्रयवाद्च्छास्तेकिमन्येवचिनेदृश्या पृच्छामित्वावचोदेवि
 दातव्यकिंकिमिच्छसि विश्वासोयेनजायेततद्दाद्यशुभानेन वाक्यमेवंविधंश्रुत्वाशार्वाणीचशिवांतिके नविश्वासोस्तिनेवाक्येजि-
 त्वादास्थसिमत्पणः इतिश्रुत्वावचोदेव्याः शंकरः प्राहनिश्चयं पणः प्रकल्यथादेविदायतेनेनसंशयः भावंसंचित्यदेवस्यसत्त्वराच्छ्रि-
 तुंयथी आयुधानिततोदेवः पणोयोजितवान्हरः त्रिभूलंत्रिदशच्छर्वीजितवत्येवदृष्ट्वा तस्मिन्कर्मणिनंजित्वापणमन्यशिवापुह्री
 त् एवदमरुक्कादीनितान्यन्याजयत्पृथक् दीनोभूत्वायहोदेवोभ्रवानीमब्रवीदिति शार्दूलचर्मतन्मध्येदेहिमेगिरिजेशुभे नचेव-
 वक्तुमुचिनंमहादेवपणेगते पणेजितेनदास्यामिपूर्वमुक्तोसितस्मर अविचिंत्यब्रवीवित्वंजगदीशरूपानिधे इतिश्रुत्वावचोदेव्याः
 कुपितोसोमहेश्वरः आद्वादशादिनंदेविनकरिष्यामिभाषणम् इत्युक्त्वाचमहादेवस्तेत्रैवांतरधीयत रक्षरक्षमहादेवकिंजीवनम
 तः परम् इतिसंचित्कसाद्रष्टुमुद्यानप्रत्यपद्यत गिरिजातत्रवनितादृदहस्त्राब्रवीदिति किमर्थमागताः सर्वाः किमेनक्त्रियतेधुना
 कपदीगणनाथस्यव्रतकचुमिहागताः तस्यपूजाविहायादोदानीश्रूयतेकथा किमर्थंनद्वृत्तनाथोयुष्माभिः क्रियतेवने फलमस्याकि-
 मस्तीतिपार्वतीप्राहताः प्रति पृच्छतेकिंस्वयादेविनेरनीराभिरविके अमीष्टसिद्धिरस्मिस्तुवर्ततेभुवनत्रये इतिश्रुत्वावचस्ता-
 सांपार्वतीप्राहतामुवि मातः कुपित्वाभगवान्निर्गतस्तुमहेश्वरः तस्यसदृशनिर्णयेदकरिष्येव्रतमुत्तमम् व्रतस्येतस्यकिंदानविद्यान
 कीदृशंमम सर्वविचिंत्यमनसाकथयंतुस्तरागनाः कालोविद्यानदानंचव्रतस्यास्यफलतथा तत्सर्वसावधानेनवदस्यामिश्रुणु-
 पार्वति स्त्रियञ्जुः पातादिदोषरहितेसचतुर्भानुवासरे इषेमासिब्रतंसम्यक्गुणेशापिनमानसः तैलतांबूलभोगादीन्वर्ज-
 यित्वाशिवप्रिये मंदवारितुंमुजीयादेकवारमित्यथा प्रातःकालेशुचिभूत्वास्नानकुर्याद्विद्यानतः वापीकूपतटागेषुनद्याशुक्ल

तिलैः सह संध्यादिकं यथाचित्यं सर्वं निर्वर्त्य यत्नतः अर्चनागारमासाद्य गोमयेनोपलिप्य च गोचर्मसांत्रतन्मध्ये कुर्याद्दधेनमंडलम्
 तन्मध्येः सुदंलपद्मं तन्मध्ये गणनायकम् पूजयेत्सच्छुकुसुमैर्हरिद्राभिश्चिताक्षतैः गांगीयूरीगैंगश्वन्वासकृत्वा ततः परम् मंत्रेणा
 नेन कुसुमैर्देवमावाह्यनिक्षिपेत् अथवा गणनाथस्य प्रतिमामथ पूजयेत् ततस्तद्गतचित्तः सन्धानं कुर्याद्विधानतः एकदंतमहाका
 यं लंबोदरगजाननम् विघ्ननाशकरं देवं हरंबं प्रणमाम्यहम् इमा पूजापृहाणे शकपट्टिगणनायक आगच्छति त्रिरुच्चर्य कुर्यादावाह
 नादिकम् पुराणमंत्रैरथवा वेदमंत्रैश्च योऽर्थैः पूजयेदुपचारैश्च मूलमंत्रेण पार्वति तत्तस्य काशकैर्मंत्रैर्गंधिपुष्पाक्षतादिभिः इद्रादिलो
 कपालांश्च पूजयेद्देवसान्निध्यो लंबोदरनमस्ते स्तुनमस्ते त्वंबिकास्त एकदंतनमस्ते स्तुनमस्ते स्वीप्सितमद कपट्टिगणनाथस्य सर्व
 संपत्प्रदायिनः पूजाप्रकारः कथितस्तवताभिः श्रुचिस्मिते अकणानजलिमताच्च होष्यन्तीहितदुलान् स्वच्छानयत्नेन संशोध्यन्
 णं कुर्यान्वाहेश्वरि शिवे तु नृणां प्रथमेऽनुवारेऽर्धंचिद्रवत् कुर्याद्वितीये संसृणं चं चंद्रवत्पिष्टकाष्टकम् तृतीये पायसान्त्वयदध्यन् च चतु
 र्थके आनीयांशकसम्यक् देवं संपूज्य भक्तितः अकल्पितान्मानि विधिवद्द्विद्यंते यानि तानि च तेषां तेषामष्टमांशतस्मै सम्यक् सप्त
 र्पयेत् ततः शुद्धापवदेदद्यादेवं वराटकम् मुष्ट्यामितं तदुलांश्च मुंजीयाद्वागसप्तकम् याः कामयंते ये भक्ताः पूजास्ते प्राप्नुवन्ति हि इत्सू
 बुस्ताभवान्ति स्त्रियो विगतकल्मषाः तासां तद्वचनं श्रुत्वा तदानीमकरोद्भूतं तत्रक्षणञ्च विश्वेशः प्रत्यक्षः समजायत त्रिलोकनाथ देवेश
 करुणाकरशंकर दीनामनन्यगति को भक्तवत्सलपाहिमां नुष्टश्चशंकरः प्राह कथमेतत्तथा कृतं कपट्टिगणनाथस्य माहात्म्यात्किं न सिध्य
 ति अतस्मै तस्य माहात्म्यं ज्ञातुं वांछितवान्मयम् उद्दिश्यागमने विष्णोरकरात्तद्भूतशिवः तदानीं गुरुडाहूदः समागत्य तम ब्रवीत् मदा
 गमनिमित्तं किं कृतं शंकरत्वया ममापि ज्ञापनीयं तदित्युक्ते ज्ञापयच्छिवः अथैतदकरोद्दिष्णु रुद्दिश्यागमनं विधेः आगतः सन् विधिः
 श्रीघ्नममाज्ञापयमाधव प्रयोजनं चास्ति विधे तवागमनकारणं एकदंतव्रतं किंचिद्रवत्येव न संशयः इद्रागमनमुद्दिश्य न दानीं तेन तत्कृतम्
 आगत्य सह सासोऽपि ममाज्ञापय विश्वरूद्र हे स्वं व्रतमाहात्म्यं दृष्टमैवं कृतं मया मयापि ज्ञापनीयं तदित्युक्ते विधिनोदितम् विक्रम

दिव्यभूतिं दृश्यवज्जीतदकरोच्चसः आगतौऽहं मनुष्यस्त्वामिद्रमनेकिमीप्सितम् कपर्दिहस्तिवदनव्रतमाहात्म्यमीदृशम् इति ज्ञानुमयाऽ
 भ्रातृन्लुब्धतंतदाऽब्रवीत् विधानंतस्यमाहात्म्यं शपनीयं त्वयेति मे पप्रच्छ विक्रमादित्य उत्सुकश्च पुरंदरम् पुरंदरमुरवाइशालात
 त्सर्वस्वपुरीमिति सायुधः प्रयथौराजापराक्रमपरायणः कपर्दीशव्रतं कृत्वा महिष्यापुरतोऽवदत् जेष्यामिसकलान् शत्रून् प्राप्यामि च
 महोन्नतिम् तस्य व्रतस्य किं दानमिति सा माह विक्रम प्रत्युवाच क्रियामकोदद्यादेकं वराटकम् एवं चेत्तत्र कर्तव्यं महो हेयत्रकुत्रचित् एवं
 राज्ञो मुरवाच्छुलादूषयामास तद्रुतम् कपर्दीशव्रतं कृत्वा महिष्यापुरतोऽवदत् जेष्यामिसकलान् शत्रून् प्राप्यामि च
 शुक्रव्याधिमाप्स्यसि कुम्भव्याधियुतापत्नीं दृष्ट्वा राजाऽब्रवीन् दानं न स्थातव्यं तयाऽत्रेति सर्वराज्यं विनश्यति अकंस्थवचनश्रुत्वा शा
 ख्याश्रममगाच्च सा परिचर्यावशात्तु शास्तस्याः सर्वभुनीश्वराः निश्चित्य योगमार्गेण सर्वतामद्भुवन्सतीम् कपर्दीशव्रतान् सोपाहुः सर्वभ्रातृ
 त्वयाशुभे कुरुष्व तद्रुतं सम्यक् सर्वभद्रं प्राविष्यति कृषीणामाज्ञायासाच कपर्दीशव्रतं महत् तदानीं राज महिषीदिव्यदेहमयापसा अ
 स्मिन्नंतरिते काले भवान्वा सहशकरः अगमच्च वषा रूढो भुवनानि चतुर्दश मध्येमार्गे द्विजद्रस्यरोदनं भववल्लभा श्रुत्वा ब्राह्मणमारोदीः
 किमर्थं तयोरोदनम् न किमप्यस्ति मे दुःखं दारिद्र्यादेव केवलात् दुःखं च तव विभ्रं द्रकपर्दीशव्रतं कुरु एतत्कतुव्रतं देवि सामर्थ्यं नास्ति मेऽ
 धुना विक्रमार्कपुरे सर्ववैशयोदास्यतितल्लुरु कपर्दीशव्रतं नैव संत्रिलं प्राप्स्यामि भुवम् दारिद्र्यामोचनं सम्यक् प्राविष्यति न संशयः गृहं
 प्रति समागम्य गृहीत्वा तं दुर्लान् द्विजः वैश्यादृहीत्वा तत्सर्वं तदानीमकरोद्रुतम् तस्मिन्नर्कपुरे विभ्रस्तन्मंत्रित्वमवापसः आसाप्यत्कपर्दी
 शव्रतं वैशयस्य तत्क्षणान् अकरोत्स्वसुतायाश्च विक्रमः पतिरस्ति न व्रतप्रभावादादित्यमुपेयमेविशः सुता अनेनैव विवाहेन परं प्रीतिमवा
 पसा एव संतरिते काले नृगायार्थं प्रविश्य सः गहनं सुदृष्ट्वा त्तः सन् यथो मुनिवराश्रमम् उपचारैः श्रमं नीत्वा तेषामर्कस्मिन्नोरमाम् रमणीया
 श्रमे तस्मिन्दर्शयामास विक्रमः इत्थं पृच्छन् मुनिं च सर्वान् देया चैषाममागना तव यं महिषीलुक्त्वा न येनास्मै समर्पयन् संममहिष्यास्वपुरी
 दिव्यनारीनैर्युतां तृष्टः सन् विक्रमादित्यः स भ्रमात्साहस्रपतिः कपर्दिगणनाथस्य व्रतं कृत्वा स्थिया सह अजयद्विक्रमादित्यः सकलं शा

त्रुमंडलं गणनाथव्रतं नैव पुत्रपौत्रव्रतश्च सः धनधान्यादिसंपादिसुरवेन न्यवसद्गुपि एतद्भ्रतं ये कुर्वन्ति याश्च कल्पक्रियानतः चतुर्णां पुरुषा
 थानंतेषां प्राप्तिर्भवेत्पुत्रवृष हयमंधस्यपि भ्रतुसंजाते सगरः पुरा इदमेव व्रतं कृत्वा पुनरश्वमलब्धवान् इमां कथां पंचचारप्रथमे भानुवामरे
 द्वितीये चतृतीये च षड्वारं शृणुयाद्भ्रती इति श्रीस्कंदपुराणे कपर्दीविनायकव्रतकथासमाप्ता आश्विनरुद्राचतुर्थ्यादिशरथललिताव्रतम्
 तच्च पौर्णिमांतमासेन कार्तिकवद्य चतुर्थ्यां कार्तिक्य देशकालो संकीर्त्य भ्रमपुत्रपौत्रादिसकल कामनासिद्ध्यर्थं शरथललिताश्रीत्यर्थं यथाभी
 लितोपचारैः पूजनमहं करिष्ये आसनादिकलशाराधनं करिष्ये आगच्छललिते देविसर्वसंपत्प्रदायिनि यावत्सूजाकरिष्यामि तावत्स्व
 सन्निधौ भ्रय आवाहयामि नीलकौशेयवसनो हेमाभ्रं कमलासनाम् भक्तानां वरदानित्यं ललितोचितं याम्यहम् ध्यायामि कार्तस्व
 रमये दिव्ये नानामणिमसमन्विते अनेकरत्नसंपुक्ते आसने संविशास्वभ्रो आसनं गगादिसर्वतीर्थेभ्यो मया प्रार्थनया त्दानं तोयमेतत्सुर्य
 स्वशंषाद्यार्थं प्रतिगृह्यताम् पाद्यं दक्षस्य दुहितामाध्वीरोहिणी नाम विश्रुता पुत्रसंपत्तिकार्यार्थं गृहाणार्घ्यं नमोस्तुते अर्घ्यं क्षीरोदा
 र्णवसंभूतलक्ष्मीबंधोनिशाकर गृहाणार्घ्यं शशांके शरोहिण्यासहितः शशिन अर्घ्यं पाटलोशीरकर्पूरस्फुरभिस्त्वादुशीतलम् तोय
 माचमनीयार्थं शिशिरं प्रतिगृह्यताम् आचमनं पयोदधिघृतमध्याशर्कराकरगुणान्वितं पंचामतेन स्तपनं प्रीयतां परमेश्वरी पंचामृत
 स्नानं मंदाकिन्याः समानीतं हेमाभ्रं कुरुहवासितं स्नानाय ते मया प्रत्न्यानीरं स्व्यो क्रियतां शिवे स्नाः सर्वसत्त्वाधिके सौम्ये लोके लज्जानि
 वारणे मयोपपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम् वस्त्रं मलयाचलसंभूतं घनसारमनोहरम् त्दद्यानं दनं चारुचंदनं प्रतिगृह्यतां
 चंदनं हरिद्रां कुमंचैव सिंदूरं कज्जलां स्वितम् सौभाग्यद्रव्यसंपुक्तं गृहाण परमेश्वरि सौभाग्यद्रव्यं कूर्पांडौर्मालतीकां धौर्जीती
 पुष्पैः सुगंधिभिः मया त्दानानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्यताम् पुष्पाणि अथांगपूजा दशांगललितोत्थेनमः पादोपूजयाभि भ्रवा
 न्यै गुल्फौ सिद्धेश्वर्यै जंघेपू० अङ्काल्यै जानुनीपू० श्रियै उरूपू० विश्वरूपिण्यै कटीपू० देव्येनमः नाभिपू० वरदायै कुक्षिपू०
 शिवायै त्ददयंपू० चागीश्वर्यै स्कंधोपू० महादेव्यै बाहू० भद्रायै करौपू० पदियै कंठपू० सरस्वत्यै मुरवंपू० कमलासनोत्थेन०

नासिकांपू० महिषमर्दिन्यै० नेत्रेपू० लक्ष्म्येन० कर्णोष्णं० मवान्यै० ललाटंशू० विंध्यवासिन्यै० शिरःपू० सिंहवासिन्यै० सर्वांगपू० वनस्य
तिरसोद्भूतोंगादयश्चमनोहरः आग्नेयः सर्वदेवानांधूपोऽयंप्रतिगृह्यताम् धूपं० साज्यंचवर्ति० दीपं० नैवेद्यं० सध्येपानीयं० इदंफल
भित्तिफलं० पूगीफलमहर्दिव्यं० तांबूलं० हिरण्यगर्भतिदक्षिणां० कर्पूरगौरं० नीराजनं० नमोदेव्यैमहादेव्यै० मंत्रपुष्पं० यानिकानिचपापानि०
प्रदक्षिणां० अन्यथाशरणनास्तिमेवशरणमम तस्मात्कारुण्यभावनंस्समांपरमेश्वरि दशरथनामयादेवीदशपुष्पादशास्त्रा पुत्रार्थी
कामयेदेविसर्वान्कामान्यच्छमे प्रार्थना दशरथललितादेव्याव्रत संपूर्णहेतवे वाणकं द्विजवर्यायसहिरण्येददास्यह वायनं० सवाह
नाशक्तियुतावरदापूजितामया ममानुग्रहकुर्याणागच्छलनिजमंदिर अथकथा सूतउवाच अरण्येवर्तमानास्तेपांडवादुःखा
कथिताः कृथाहृष्ट्यामहात्मानंप्रणिपत्ययथाक्रमम् सुधिष्ठिरउवाच देवदेवजगन्नाथलक्ष्मीप्रियजनादेन कथयस्वसुरश्रेष्ठद
शांगललिताव्रतं कथमेवासमुत्पन्नाकेनादौपूजितासुपि पूजनान्तिफलावाप्तिः कथयस्वसुरेश्वर श्रीकृष्णउवाच पुरात्रितायुगपा
श्रैराजादशरथोमहान् तस्यभार्यातुकोसल्याअपुत्रासापनिव्रता अथाजगामकस्मिंश्चिदृष्यशृगक्रधीश्वरः स्वागतंचकृतयाज्ञासोपवि
ष्टोवरासने तेनराजासुनिश्चिष्ठः स्तोत्रैश्चबहुतोषितः तस्यभक्त्यातुसंतुष्टोऽक्रुषिर्वचनमब्रवीत् मुनिरुवा० तुष्टोऽहंतवराजेद्रकोसल्याभा
र्यासह ब्रूहितंचमहाभागकिंप्रियंतेकरोस्यहं दशरथउवा० यदितुष्टोसिमेविप्रअनुत्रोहंक्रधीश्वर तीर्थेवाव्रतमेकंवातद्दत्स्वमुनीश्वर
मुनिरुवा० शृणुराजन्भवहितोव्रतमेकंब्रवीमिने पुत्रकामव्रतंश्रेष्ठतंराजन्मुरासुरैः रोहिणीनामचंद्रस्यभार्यापरमवल्लभा साचंचललिता
नान्नीरोहिणीतिनराधिप आश्विनस्यसितेपक्षेदशम्यादिप्रपूजयेत् दशम्यादिचतुर्थ्यतदिर्गुदिनानिव्रतंचरेत् आश्विनस्यसितेपक्षे
चतुर्थ्यातुषोषतः स्नात्वासायंतनेकालेसन्ममभक्तिभावतः कृष्णोऽर्मातुलिंगाद्यैर्जातीपुष्पैः सुगाधिभिः गंधपुष्पैस्तथाधूपैर्नैवेद्यैर्द
शमोदकैः अर्घ्यदद्याच्चदेव्येपूजयित्वास्वमापयेत् ततोमंगलवाद्यैश्चगायद्भिश्चनरेश्वरचंद्रोदयेचसप्तासेअर्घ्यदद्याद्युधिष्ठिर शरवेनाय
समादायसपुष्पाक्षतचंदनैः जानुभ्यामवनीगत्वाचंद्राचार्य्यनिवेदयेत् पंचरत्नसमायुक्तदशपुष्पैः समन्वितम् अक्षतैश्चसमायुक्तंचंद्राया

र्ध्वनिवेदयेत् दशरथनामयादेवी दशापुष्यादशांजलिः चद्रेणसाहितेदेविगृहाणार्ध्वनिमोस्तुते दशरथनामयादेवोभित्यमाराधिनामया पु
 त्रांथीकामयेदेविसर्वाङ्कामान्यच्छमे दशसरल्योश्चकरकान्शीतोदकसमन्वितात् वर्षेवर्षेपदेयानिमत्येकंकरकानिच इत्थंमपूजयेद्दशोसर्व
 दातुप्रयत्नतः अर्वाकृयादशवर्षाणांपूजयेद्द्रुकिभावनतः नारिचरोवाराजेंद्रव्रतमेतत्करातिवै संयंचितयतेकामं व्रतस्यास्यप्रभावनतः पुत्रपौ
 त्रधनधान्यंलभतेनात्रसशयः इतिभाविष्योत्तरपुराणेदशरथल्लिताव्रतकृत्यासपूणा अथोद्यापनम् उद्यापनविधिं वक्ष्येव्रतसंपूर्तिह
 तवे कृष्णापक्षेचतुर्थ्यातु आश्विनेव्रतमाचरेत् दशाभिन्नैः सपत्नीकैर्वेदेवेदांगपारगैः स्वात्वासायनेकालसर्वैस्तेभक्तिभावनतः चतुस्तभच
 तुहारंकेदलीस्त्रिंशमंडितम् तन्मध्येकारयेत्पद्मपंचवर्णैः सुशोभितं कलशास्थापयेत्तत्रविधानेनसमन्वितं ताम्रवामृन्मयंकुम्भवस्त्रथुमेज
 वेषयेत् तस्योपरिन्यसेद्द्वैवंगोहिण्यासाहितंविधुं कूर्वणनिर्मितं देवं चतुर्भुजसमन्वितं सौवर्णशोहिणीकार्यचंद्रमारजतस्य च पूर्वोक्त
 नविधानेनपूजां कृत्वासमाहितः एवंपूजाप्रकर्तव्यापोडशैरुपचारकैः मादकान्कारयेद्वाजन्तिलजानेकविंशतिम् दशविमायदानव्याआ
 त्मार्थस्थापयेद्दृश एकोदेवायदातव्याल्लितानां प्रीतयेव्रती दशरथल्लितादव्याव्रत संपूर्णं हतेपेवाणकं हि जवयायसहिंरणयद्दाम्यह
 दशरथनामयादेवीनित्यमाराधिनामया पुत्रार्थीकामयेदेविसर्वाङ्कामान्यच्छमे इति सप्रार्थ्य देवेशींचंद्रायार्ध्वनिवेदयेत् स्वगृह्या
 क्तविधानेन कृत्वाग्निंस्थापयेत्ततः होमं चैव कसंपाद्यातिलपायसलडूकेः अष्टाक्षरशानसद्यो अष्टाविंशतिमववा मुहुयाच्चंद्रमंत्रणगणे
 ज्ञानयेवच एवंसमाप्यहोमं तुतत्राचार्यमपूजयेत् सुहृद्दिदेशयुग्मैश्चपक्रान्तिश्चमपूजयेत् विनायपीठदानचततः कुर्याद्विसर्जनम्
 ततः पुत्राः प्रजायनेधनधान्यसमन्विताः सौभाग्यपुत्रसपत्तिजायतेभूभृतावर अवैधव्यचलभनसर्वाङ्कामानवानुयात् एतनेक
 श्रितं मृपकिमन्यच्छ्रुतुभिच्छसि कृतं दशरथनास्मिन्कुं सल्याभाप्ययासह तु सा दशरथादेवीगणेशंशनसचंद्रमाः यस्मात्कृतक
 न्यारजाभार्ययासह मोदते तस्माद्दशरथानामल्लितामुधिकर्तिता एतनेकश्रितं राजन् दशागल्लिताव्रतम् यद्दृष्टं पुण्यान्नि
 त्यंश्रावयेद्दहासमाहितः अश्वमेधसहस्त्रस्यफलतस्य ध्रुवं भवत् इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे दशरथल्लिताव्रतो दद्यापनसंपूर्णम्

अथकार्तिकरूष्णाचतुर्थ्या अथवादक्षिणदेशे आश्विनरूष्णाचतुर्थ्या करकचतुर्थी त्रितम् तच्च लिख्यते अत्ररूष्णीणामेवाधिकारः तास्मामेव
 फलश्रुतेः आचम्यमामसपक्षाद्युल्लिख्य ममसौभाग्यपुत्रपौत्रादिसुस्थिरश्रीप्राप्तये करकचतुर्थी त्रितं करिष्ये इति संकल्प्य चंद्र-
 लिख्यततः अधस्ताच्छिवेषणमुत्तुक्ता गौरीलिखित्वा षोडशोपचारैः पूजयेत् पूजां च नमः शिवायै शार्वण्ये सौभाग्यं संतति
 शुभाम् प्रयच्छन्मक्तिशुक्तानां नारीणां हरवल्लभेति ततः नमोतनामंत्रेण शिवपुण्यमुरवगौरीराणपतीनां पूजाकार्या ततः सपक्का
 न्नान् अक्षतसंयुक्तान्दशकरकान् ब्राह्मणाय दद्यात् ततः पिष्टकनैवेद्यं भोज्यं सर्वं निवेदयेत् ततश्चंद्रोदयोत्तरंचंद्रायार्घ्यं दद्या
 त् अथकथा मां धातोवाच अर्जुनेतु गते तु इंद्रकील गिरिं प्रति विषणमनसा सुभ्रूद्रौपदी समवितथत् अहोकिरीटि
 नाकमममारब्धसुदुष्करम् बहवाविघ्नकर्तारो मारो वै परिपथिनः चिंतयित्वेति सा देवी रूष्णा रूष्णा जगद्गुरुम् भर्तुः प्रियचिकीर्षं
 तीसाऽपृच्छद्विघ्नकारणम् द्रौपद्युवाच कथयस्व जगन्नाथ त्रितमेकं सुदुर्लभम् यत्कृत्वा सर्वविघ्नानि विलययानि तद्दृष्ट्वा श्रीरूष्णा उवाच
 एवमेव महाभारगणेशेषुः पृष्टः किलामया तस्यास्तद्दत्तं धृत्या प्राह देवो महेश्वरः शृणु देवि वरारोहे वक्ष्यामि त्वामहेश्वरि सर्वविघ्नहरेत्याहक
 रकारत्वाचतुर्थिका पार्वत्युवाच भगवन्कीदृशी प्रोक्ता चतुर्थी करकामिधा विधानकीदृशं प्रोक्तं केनेयं च पुराकृता ईश्वर उवाच शक्रप्र
 स्थपुरं रम्यं विद्वज्जनसमाकुले स्वर्णरौप्यसमाकीर्णैरत्नप्रकारशोभने दिव्यनारीजनलोके वशीकृतजगन्त्रये वेदध्वनि समायुक्ते स्वर्गाद
 पि मनोहरे वेदशर्मा द्विजस्तत्र वन्द्यो विदांबरः पलितस्थैव विप्रस्यनाम्ना लोलावती शुभ्रा तस्यां स जनयामास पुत्रान्सा भित्तोजसः क
 न्या वीरावती नाम्नी सर्वलक्षणसंयुता नीलोत्पलाभनयना पूर्णदुसदृशानना ततः कालेशुभदिने विधिवच्च द्विजोत्तमः ददौ वेदाग
 विदुषे विप्राय विधिपूर्वकम् अत्रांतरं तु सा तत्र चक्रे गौर्याः शक्रभद्रतम् चतुर्थ्या कार्तिकस्याथ रूष्णायां तु विशेषतः स्नात्वा सायंतने
 काले सर्वान्तां च भक्तिं प्रावतः बिलितव्य चरदृक्ष च गौरीं तं स्मृतं लेखितं शिवेन विघ्ननायेन षण्णसुरेण समन्वितम् गंधपुष्पासूतैर्गौ
 रीं मंत्रेणानेन पूजयेत् नमः शिवायै शार्वण्ये सौभाग्यं संततिं शुभाम् प्रयच्छन्मक्तिशुक्तानां नारीणां हरवल्लभे तस्याः पार्वत्ये महादेवि

मन्नाथपडाननम् पुनः पुष्पास्तैर्धूपैरचेयेच्चपृथक्पृथक् पक्वान्नादानसंपन्नास्तदीपान्करकात्दश तत्थापिष्टकैनेव द्यौःशो ज्यंसर्वेनिवेदयेत्
 प्रतीक्षत्यः स्त्रियः सर्वाश्चंद्रोदयपरस्थिताः सावालाधिकलादीनास्तुष्टुद्रुयांपरिपीडिता निपपातमहोष्टैरुरुदुर्बोधवास्तदा समन्वा
 स्थचते तां तु मुरगमभ्युदयधारिणा तद्भ्रूताचित्तितिवैवधारोहमहावटम् हस्तेचोल्कांसमादायज्वलतींस्नेहपीडितः भगिन्येदंश
 यामासचंद्रव्याजादितंतदा तंद्रस्वाचानिमुत्सृज्यबुभुजेभायसपुता चंद्रोदयतमात्तायअर्घ्यदत्त्वाविधानतः तद्रोयेणमृतस्त्वस्याः प
 निस्तत्पापदूषितः पतितथाविधदृष्ट्वाशिवमभ्यर्च्यसापुनः व्रतनिरशनचक्रैवावत्संवरसरोगतः चक्रुः संवत्सरेततिव्रतंतद्वातृयोषितः
 पूयोकेनविधानेनसापिचक्रेशुमानना तदायाताशचीदेवीकन्याभिः परिधारिता एतदेवव्रतं कर्तुं भागतास्वर्गलोकतः वीरावत्यास्तदास्या
 शमगामद्भ्रगयतः स्वयं दृष्ट्वातामानुशीदेवी पप्रच्छसकलं शची वीरावतीतदापृष्टाप्रोवाचविनयाब्जिना अहंपितृगृहंप्राप्तामामृतोयंमपतिः
 प्रभुः नजानेकर्मणः कस्यफलमाप्तमयाधुना ममभारगवशाद्देविआगनासिमद्देश्वरि अचुगृह्णीष्वमांमातजीवियास्युपतिमम इद्राण्युवा
 च त्वयापितृगृहेपूर्वकृत्यकारकव्रतम् तदेवाध्यत्वादात्तंविनाचंद्रोदयशुभे तेनतेव्रतदोषेणस्वामीनोकांतरगतः इदानींकुरुयत्नेनकर
 कव्रतमुत्तमम् पतितेजीवथिव्यामिव्रतस्यास्यप्रभायतः कृष्णाउवाच तस्यास्तद्वचनंशुलाव्रतं चक्रेविधानतः प्रसन्नासाभवद्द्वीशा
 कस्यप्राणवह्नूमा तयाव्रतेकृतेदेरीजलेनाभ्युदयतत्पतिम् जीवयासासंचंद्राणीदेववच्चबभूवसः ततश्चागाद्गृहंस्त्रीयरेमेषापतिनास
 ह धनंथान्यमुपुत्राश्चदीर्घमाशुश्लब्धवान् तस्मात्स्वथापियत्नेनव्रतमेतद्विधीयताम् स्तुतुवाच श्रीकृष्णास्यवचः श्रुत्वाचकारद्रौपदी
 व्रतम् तद्भ्रतस्यप्रभांगनितित्वातांकीरगानुरणे लंभिरराज्यमंतुलपांडवादुरयनाशनम् येकरिष्यतिसुभगाव्रतमनन्विशागमे तेषु
 वाचधनधान्यसौभाग्यचातुल्यशः करकक्षरिसंपूर्णोत्तोरयपूर्णमथापिवा द्दामिरत्नसयुक्तचिरंजीवतुसेपतिः इतिमंत्रेणकरकानुप
 दद्याद्विजसत्तम सुवासिनीप्यादद्याच्चआदद्यात्तास्त्राएवच एवमंतयाकुरुतेनारीसौभाग्यकाम्यया सौभाग्यपुत्रपौत्रादिलभतेसुस्थि
 राश्रियम् इतिसमनपुराणेकरकाभिधाचतुर्थव्रतंसंपूर्णम् अथमायशुक्लचतुर्थ्यागौक्षिचतुर्थीव्रतं हेमाद्रोब्राह्मण्य उमाचतुर्थ्यामा

धेतुशुक्लायांयोगिणीगणैः प्रागुभदायित्वास्तृत्वाचभृयस्त्वांगस्वैर्गणैः तस्मात्सातत्रसंपृज्यानरैः स्त्रीभिर्विशेषतः कुंदपुष्पैः प्रफले
 नसम्यक्प्रकृत्यासमाहितैः कुंदमालककाभ्याचरकसूत्रैः सककणैः रक्तपुष्पैस्तथाधूपैर्दोषैर्बलिभिरेवच गुडार्द्रकाभ्यापयसालवणे
 नाथपालकैः पालकमुद्गांडइतिहंभादिः पूज्यास्त्रियश्चविधिरास्त्रथाविद्याश्चशोभनाः सौभाग्यवृद्धयेदेवंभोक्तव्यबंधुभिः सह इतिगो
 रीचतुर्थीमंत्रब्रह्मपुराणोक्तम् अथभाषशुक्लचतुर्थ्यविरदचतुर्थीमंत्रम् तदुक्तंकाशीखण्डे भावशुक्लचतुर्थ्यांतुनक्तमंत्रपरायणाः ये
 त्वांधुडच्चैथियंतितेर्चास्सुरसुरद्रुहाः विधायवर्षिकोस्यान्वचतुर्थीनाप्यमाधवीम् शुक्लान्तिलान्गुडैर्बध्वाभ्राश्रीयाल्लडुकान्मनी
 अत्रनक्तग्रहणात्प्रदोषव्यापिनीयादिति सिद्धम् इतिवदचतुर्थीमंत्रम् अथमाघकृष्णचतुर्थीनिलकचतुर्थीमंत्रम् अथपूजा
 विधिः येभ्योभाताक्तृ १ एवापिचैतिचजपित्वा आगमाथतु ० घटानादकृत्वा अपसर्पवितिलोदिकासुद्रां ० तीस्पादंष्ट्रेतिस्त्रेचपलंसंभ्राथ्ये
 आचम्यप्राणानायम्य ममसहकुंदुबस्यसंमस्थैर्यविजयाभयआयुरारोग्यैश्चर्यामिहृद्यर्थैर्मार्थकाममोक्षचतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थीन्
 कृदहरगणेश्वरयैतित्यर्थनारदीप्तपुराणोक्तप्रकारेण पुरुषसूक्तविधानेनयथासंभावितनियमेनयथापचारभीलितद्रव्यैः सकृच्चतुर्थीमंत्रा
 गत्वेनगणपतिपूजनसहकरिष्ये कलशार्चनेशंरवार्चनेचकुर्यात् अथन्यासंकुर्यात् अस्यश्रीगणपतिमंत्रस्यशक्लकृषिः श्रीसकृ
 ष्टहरगणपतिर्देवता अनुष्टुप्छंदः श्रीसकृष्टहरगणपतित्रीत्यर्थेन्यासेविनियोगः ओंनमोहरंब अंगुष्ठाभ्यांनमः मदमोदिततर्ज
 नीभ्यांनमः ममसंकल्पनिवारयमध्यमाभ्यांनमः निवारयअनामिकाभ्यांनमः हुंफट्कनिष्ठिकाभ्यां ० स्वाहाकरतलकरपृष्ठाभ्यां ०
 एवंत्तदद्यादि स्रष्टुवस्वरोभितिदिग्बंधः ओंनमोहरंबमदमोदितममसंकल्पनिवारयहुंफट्स्वाहा अथध्यानम् श्वेतांगश्वेतवस्त्र
 सितकुसुमगणैः पूजितंश्वेतगंधैः क्षीराब्धोरत्नदीपैः स्मरतरुविलेखितसिंहासनस्थम् दोर्भिः पाशांकुशोशाभयधनुकरचक्रिचद्र
 मोल्लिंघनेत्रं ध्यायेच्छाल्यर्थमीशंगणपतिममलंश्रीसमेतंमसन्मम् लंबोदरचतुर्बाहुंघ्रिनेत्रंरक्तवर्णकम् सर्वाभरणशोभाद्यंम
 सन्नास्थविविंचितयेत् ध्यायापि आगच्छविघ्नराजेंद्रस्थानेचत्रस्थितोभव आराधयिष्येभक्त्याहंभवंतसर्वसिद्धये सहस्रशशिर्विद्याबाहन

गणेशाय० आवाहयामि० अम्नामिताथेसिद्धार्थपूजितोयःकराकरैः सर्वविघ्नच्छिदतस्मैगणाधिपतयेनमः पुरुषंएवेदमासमं विघ्नना
 शिनेनमः आसनं० गणाधिपनमस्तेस्तुसर्वसिद्धिकरप्रभो वाद्यगृहाणदेवेशस्कराकरसृजित एतावानस्य० लंबोदराय० पाद्यं० रक्त
 गंधासुतोपंतरक्तपुष्पसमन्वितम् अर्घ्यगृहाणदेवेशमयादत्तेहिमक्तिः त्रिपादूर्ध्वं चंद्रार्धधारिणेन० अर्घ्यं० सुरासुरसमासाध्यसर्व
 सिद्धिप्रदायक मयादत्तस्मरश्रेष्ठगृहाणाचमनीयकम् तस्माद्विराज० विश्वप्रियाय० आचम० पयोदधिद्युतं चैव शक्रगामधुसंयुतम् पं
 चामृतेन स्नापनं करिष्ये सर्वसिद्धिदम् यत्पुरुषेणोतिस्नानं० गंगादिसखिलं शकृदं स्वरुणकल्शेश्चिंतयन् सुवासिंतं प
 रिमलैः स्नापयामि गणेश्वर पुरुषस्तेन शुल्बोदकस्नानं० रक्तचक्रवत्प्रयुग्मं सर्वकार्यार्थिसिद्धये मया दत्तं गणाध्यक्षगृह्यतामरिवला
 र्थदत्तं यज्ञं० सर्वप्रदाय० वस्तुयुग्मं० कुंकुमाक्तं मया दत्तं सौवर्षीमुपवीतकम् उत्तरीयणसंयुक्तं गृहाण गणनायक तस्माद्यज्ञोऽसर्वहुतः
 संसृ० वक्रतुंडाय० यज्ञोपवीतं० चंदनागरुकरूपं० कुं० मादिसमन्वितम् गंधगृहाण देवेश सर्वसिद्धिप्रदायक तस्माद्यज्ञोऽसर्वहुतोति०
 गणाध्यक्षाय० गंधं० अक्षताञ्च स्मरश्रेष्ठाः कुंकुमाक्ताः सुशोभनाः गृहाण विघ्नगजेंद्रमया दत्ताहिमक्तिः गजवदनाय० अक्षता
 न् रक्तपुष्पाणि विघ्नेश एकविंशति सरव्यया गृहाण स्मरवोमृत्वा मया दत्तान्युमासुत तस्मादश्वा० गुणशालिनेनमः पुष्पाणि स० सुगा
 धीनि च मात्यानि गृहाण गणनायक विनायक नमस्तभ्य शिवस्तेनो नमोसुते विघ्ननाशिनेनमः माल्यानि० एकविंशतिनामसिः दूर्वाभिः
 पूजयेत् ॐ गजाननाय नमः विघ्नराजाय न० लंबोदराय० शिवात्मजाय० वक्रतुंडाय० सूर्यरुणीय० कुन्दाय गणेशाय० विघ्ननाशिने०
 विक्रदाय० वामदेवाय० सर्वदेवाय० सर्वाग्निनाशिने० विघ्नहर्त्रेण० धूम्राय० सर्वदेवादिदेवाय० उमापुत्राय० कृष्णापिंगलाय० भालच
 द्राय० गणाधिपाय० गंकदनाय० २१ एकविंशति दूर्वापुष्पाणि संपर्थाभि संकटनाशिनेनमः पादोपूजया० स्थूल
 जघाय० जघेष्टु० गंकदताय० जानुनीष्टु० आगुवाहनाय० ऊरुष्टु० हरेबा० कटीष्टु० लंबोदराय० उदरष्टु० गणाध्यक्षाय० हृदयष्टु० स्थूलकटा
 कंठेष्टु० स्कंदाय जाय० स्कंधोष्टु० परशुहस्ताय० हस्तोपूज० गजवत्क्राय० वल्कृष्टु० सर्वेश्वराय० शिरःष्टु० संकटनाशिनेनमः सर्वांगपूज०

अथावरणपूजा गणाधिपाय० उमापुत्राय० अघनाशिने० हंरवाय० लंबोदराय० गजवल्काय० एकदंताय० धूम्रकेतवे० शालचंद्राय०
 १० ईशपुत्राय० इम्बवल्काय० मूषकवाहनाय० कुमारगुरवे० नमः० संकष्टनाशिने० इतिप्रथमावरणम् १ विघ्नगणपतये० वीरगण
 पतये० भूर्पकर्णगणपतये० दसादगणपतये० वरदगणपतये० इंद्रगणपतये० एकदंतगणपतये० लंबोदरगणप० क्षिप्रगणप०
 सिद्धिगणप० द्वितीयावरणम् २ रामाय० रामेशाय० एषांकाय० रतिप्रियाय० पुष्यवाणाय० महेश्वराय० वराहाय० श्रीसदाशिवा
 य० तृतीयावरणम् ३ आदित्याय० चंद्राय० बुधाय० शुक्राय० शनैश्चराय० केतवे० सिद्धी० समृद्धी० का
 ल्ये० मदनरत्ने० मदद्रागिण्ये० वसुमत्ये० वेनायक्ये० चतुर्थावरणम् ४ इंद्राय० अग्नये० यमाय० निर्ऋतये० वरुणाय० वायवे०
 सोमाय० ईशाय० पंचमावरणं ५ अथपञ्चपूजा गणाधिपाय० पार्त्वाय० सुसुरवाय० मृगराज० उमापुत्राय० विन्वप० राजवक्रा० श्वेतदूर्वा
 लंबोदरा० बदरी० हरसूनवे० धन्तूर० युहायजा० तुलसीप० गजकर्णा० अपीमार्ग० एकदंता० दृहती० इम्बवक्राय० शमी० मूषकवाहना० कर
 वीर० विनायका० वेणुप० कपिलाय० अर्कप० क्षिन्नदंताय० अर्जुनप० पत्नीहिताय० विष्णुक्रांताप० पटवेनमः दाडिमीप० शाल
 चंद्राय० देवदारूप० हंरवाय० सरूपत्रं० सिद्धिदाय० सिंदूरपत्रं० सरायजाय० जातीपत्रं० विघ्नराजाय० केतकीप० इत्येक
 विंशतिपत्राणि अथपुष्यपूजा ससुरवाय० जातीपु० एकदंताय० शंवंतीपु० कपिलाय० सृष्टिकापु० राजकर्णीय० चंपकपु०
 लंबोदराय० कल्हारपु० विक्रदाय० केतकीपु० विघ्ननाशिने० बकुलपुष्पं० विनायकाय० जपाकुसुमं० धूम्रकेतवे० पुल्नागं
 गणाध्यक्षाय० धन्तूरपु० शालचंद्राय० मानुलिंगपु० पत्नीहिताय० विष्णुक्रांतापु० उमापुत्राय० करधरपु० राजाननाय० पारिजातपु० ई
 शपुत्राय० कमलपु० सर्वासिद्धिदाय० गोकर्णिकापु० मूषकवाहना० कुमुदपु० कुमारगुरवे० तगरपुष्पं० दीर्घशुंदाय० सुगंधिराजपु० इ
 भवल्काय० अगस्तिपु० संकष्टनाशनाय० पाटलापु० इत्येकविंशतिपुष्पाणि २१ अथाष्टोत्तरशतनामपूजा ॐ अस्यश्रीअ
 षोत्तरशतविभेन्वरदिव्यनामाष्टतस्तोत्रमंत्रस्य गृत्समदक्षिः गणपतिर्देवता अनुष्टुप्छंदः गंभीजम् नंशक्तिः मंक्रालकम्

श्रीगणपतिप्रसादसिद्धये पूजने विनियोगः ॐ कारपूर्वकनामानि विनायकाय, विभ्राजाय, गौरीपुत्राय, गणेश्वराय, स्कंदा
 यज्ञाय, अव्ययाय, पूताय, दक्षाध्यक्षाय, द्विजप्रियाय, अग्निगर्वच्छिंदेन, इंद्रश्रीप्रदाय, वाणीबलप्रदाय, सर्वसिद्धिप्र
 दाय, शर्वतनयाय, शर्वप्रियाय, सर्वात्मकाय, स्वष्टिकर्त्रेण, देवानीकार्विनाय, शिवाय, शंकाय, बुद्धिप्रियाय, शान्ताय, ब्र
 ह्मचारिणे, गजाननाय, ह्रींमातुराय, सुनिस्त्याय, मक्तविघ्ननाशिने, एकदंताय, चतुर्बाहवे, शक्तिसयुताय, चतुराय, लंबोद
 राय, शूर्पकणीय, हेरंबाय, ब्रह्मधित्तमाय, कालाय, ग्रहपतये, कामिने, सोमस्वयीभिन्नोत्तनाय, पाशाकुशधराय, चंडाय,
 गुणातीताय, निरंजनाय, अकल्पधाय, स्वयंसिद्धाय, सिद्धार्चितपदांबुजाय, बीजपूरकाय, अव्यक्ताय, वरदाय, शान्
 ताय, कृत्तिने, विद्वत्प्रियाय, वीतभयाय, गदिने, चक्रिणे, इक्ष्वापधने, अज्ञोत्पलकराय, श्रीशाय, श्रीपतये, स्त
 तिहर्षिताय, कुलादिभूते, जटिने, चंद्रचूडाय, अमरेश्वराय, नागयज्ञोपवीतिने, श्रीकंठाय, रामार्चितपदा, व्रतिने, स्थूलकंठा,
 त्रयीकर्त्रे, सामयौषधिया, पुरुषोत्तमाय, स्थूलतुंडाय, अग्रगण्याय, ग्रामण्याय, गणपाय, स्थिराय, वृद्धिदा, सुभगदा, श्वराय,
 वागीशाय, सिद्धिदा, दूर्वाबिल्वप्रियाय, क्रांताय, पापहारिणे, कृतागमाय, समाहिताय, वक्रतुंडाय, श्रीपदाय, सौम्याय, मक्त
 काक्षितदा, अच्युताय, कंबलाय, सिद्धायनमः, सच्चिदानंदविग्रहाय, ज्ञानिने, मायायुक्ताय, दानाय, ब्रह्मिष्ठाय, भयवर्जिता
 य, १०० प्रमत्तैत्यभयप्रदाय, व्यक्तमूर्त्तये, अमूर्त्तकाय, पार्वतीशंकरोत्संगखेलनी, स्वलालसाय, समस्तजगदाधाराय, च
 रदसूषकाहनाय, तृष्टचिन्ताय, प्रसन्नात्मने, सर्वसिद्धिप्रदायकाय, १०८ अष्टोत्तरशतैर्नैवंनाम्नाविघ्नेश्वरस्य च तुशा
 वशकरः पुत्रत्रिपुरहंतुमुद्यतः यः प्रजयेदनेवमत्तयासिद्धिविनायकम्, दूर्वादलेर्बिल्वदलेः पुष्पैर्वाचंदनाक्षतैः सर्वकामानवा
 ज्ञोतिसर्वापद्भ्यः प्रमुच्यते इति भाविष्यपुराणे विघ्नेश्वर अष्टोत्तरशतदिव्यनामस्तोत्रे संपूर्णं वनस्पतिरसोद्भूतं दशांगगुगुलाञ्चितं गृहाण
 सर्वकार्यसयादत्तविनायकं चतुरस्रव्यदधुं उमापुत्रां धूपं, घृताक्षवर्तिसंयुक्तदीपशक्तिस्रदायकं, गृहाणैशमयादत्तं नैजोराशौ जगत्येते

ब्राह्मणोऽस्य रुद्रप्रियाय० दंप० अल्लंचतुर्विधं स्वादुरसैः षड्भिः समन्वितम् भक्त्यानिर्वदितं देवैश्च वेद्यप्रतिगृह्यताम् भद्रैर्नाना
 विधैरुक्ताच्च मोदकान् चतुर्पाचितान् गृहाण विघ्नराजद्रुतिललडुसमन्वितान् चंद्रमामनसो विघ्ननाशिनो नैवेद्यं फलानीमानि र
 म्याणि स्थापितानि तवायतः तेन मे सफलावाभिर्भवेज्जन्मनिजन्मैनि संकष्टनाशिनो फलं पुगीफलमद्दृव्यं नाभ्या आसी० सि
 द्विभिनाय० तांबूलं श्रिये जात इति श्रीराजनं हजाफलसमुद्ध्ययंतवाग्नेस्वर्गमीश्वर स्थापितं तेन मे प्रीतः पूणीन्कुरु मनोरथान् ससा
 स्थासन् विघ्नेशाय० स्वर्णपु० अथ दूर्वा गणाधिपाय० दूर्वायुगं स० उमापुत्रा० दूर्वा० अपनायनाय० दूर्वा० गकंदंताय० दूर्वायु०
 इमं वृक्षाय० दू० मू० क० हू० विनायकाद्दूर्वा इशपुत्राय० दूर्वा० सर्वसिद्धिप्रदायकाय० दूर्वा० कुमारयुधेन० दूर्वा० श्रीगणेश्वराय० ए
 कदूर्वाकुरस० गणाधिपनमस्तेः स्तु उमापुत्राघनाशन एकदंते भव च्छ्रेतितया मूषकवाहन विनायकेशपुत्रेति सर्वसिद्धिप्र
 दायक कुमारयुधे तु भ्यंगणराजप्रथमतः एभिर्नामपदैर्नित्यं दूर्वायुग्मसमर्पयेत् श्रीगणेशो वक्तुं दुःखापुत्रस्तथैव च विघ्नरा
 जः कामदं स्वगणेश्वर इति स्मृतः जीमूतः शक्तिरत्युग्रस्तथाजनसमप्रभः योगिद्येयो दिव्यगुणो महाकाय इतीरितः ततश्च सि
 द्विदः प्रोक्तो महोद्भू इति स्मृतः राजवच्रः कर्मप्रोभस्ततः परशुधार्यपि करिकुम्भो विश्वभूमि रूयते जास्ततः परम् लंबोदरस्ततः
 सिद्धिगणेशश्चैकविंशतिः नामानिरमणीयानि जपेदसिद्धिपुत्रयेत् गणेशानस्य नश्यति सकृदा निमहत्यपि महासंकष्टदग्धोऽ
 हगणेशशरणगतः तस्मान्मनोरथं पूर्णं कुरु विश्वेश्वरप्रिय ततः स्वर्णमयं पुष्पविघ्नेशाय निवेदयेत् प्रदक्षिणानमस्कारान्कृत्वा देवैस्तमापये
 त् यज्ञेन यज्ञं संकष्टनाशना पुष्योज्ज्वलं नमोस्तु देवदेवेश भक्तानामभयप्रद विघ्नानां नाशकत्रचहरात्मजनमोक्तते विघ्ननाशिनो न
 मस्कारं ततः ओं नमो हरे रं च इति मूलमंत्रं एकविंशतिवारजपेत् अथ गणेशायार्घ्यं दद्यात् गणेशाय नमस्तुभ्य सर्वसिद्धिप्रदायक
 संकष्टहर मे देव गृहाणार्घ्यं नमोस्तुते संकष्टहर गणपत० इदमर्घ्यं कृत्वा पक्षे च तु र्था तु संपूजित विधुदये क्षिप्रं प्रसीद देवेश गृहा
 णार्घ्यं नमोस्तुते एताभ्यामंत्राभ्यां अर्घ्यं दद्यात् तिथीनामुचमे देवि गणेशप्रिय वल्लभे सर्वसंकष्टनाशाय गृहाणार्घ्यं नमोस्तुते

वतुर्थेनमः इदमर्थ्यं ० रोहिणीसाहितं चंद्रं चोपचारपूजयेत् शरीरोदारणवसंभूतलक्ष्मीबंधानशाकर गृहाणाध्यमथादनशाहण्या
 सहितः शशिन इतित्रिरर्थ्यं ३ गगनांगणसंदापक्षीराधिभयनोद्भव आभासितदिगंतोत्सोमराजनमोस्तते चंद्रायनमस्का
 रः ततः आचार्यपूजयेत् वायनंदद्यात् मोदकान्सफलान्यंचदक्षिणाभिः समन्वितान् गृहाणत्वेष्टुजश्रेष्ठव्रतस्यपरिपूर्तये वायनंम
 न्नः प्रतिमादानमंत्रः प्रतिमागुरवेद्यादाचार्यायसदक्षिणाम् वस्त्रकुंभसमाशुक्लामौसंनमिजपेत् गणेशस्यप्रसादनममसंतुम
 नोरथाः तुभ्यसंपदेविप्रप्रतिमांतुगजानर्ना इष्टकामार्थसिद्धयंत्रपुत्रपुत्रप्रयच्छिनीम् गणाधिराजदेवेशविघ्नराजविनायक त्वमूर्तिप्र
 दानेनप्रसन्नोभवसर्वदा इतिकलशप्रतिमादानमंत्रः अथप्रतिग्रहमंत्रः गणेशः प्रतिगृह्णातिगणेशो वैददाति च गणेशस्मत्तको
 भास्थ्यांगणेशायनमोनमः संसारपीडाव्यथितं हिमासदासंकरुष्टमृतं सुखमसीद त्वत्राहिमानाशयकरुष्टसंघान्ममोनमः कुरु विनाश
 नाथ इतिप्रार्थना यदुद्दिश्यकृतं तैः दायथाशक्तिः मपूजनम् संकरुष्टहरमेदेव उमास्तनमोस्तते इतिनमस्कारः इतिपूजावि
 धिः अथकथा स्मृतोवाच अरण्येवर्तमानंतंपांडुपुत्रयुधिष्ठिरम् सवांधवं सरवासीनं प्रययौ व्यास आदरात् तं हस्वामुनि
 शादूलं व्यासप्रस्थापयौ नृपः गधुपंकवसाईत्त कृत्वा तस्मै त्दुवाच तम् युधिष्ठिर उवाच अद्यमेसफलजन्मभवतागमनेरुजे येसक
 षाहिसंजाता वनेममनिवासिनः ते सर्वे विलययाना भवतो दर्शनेन हि आत्मानसाधुमन्ये हरज्य तृष्णापराङ्मुख दुःखितं मां कथं
 स्वाभिनुराज्यभ्रं वनेस्थित एतेभीमादयः सर्वे बाधवाव्यथयन्ति ममो दुराधयोः सुवीर्यो हि मच्छासनविधौरताः इयंतु द्रौगदी
 सारथी राजपुत्रीपतिव्रता राज्योपभोगयोग्यासाथ्यद्यदुःखोपभोगिनी मयाचक्रि कृतं व्यासपूर्वकं सानुजीविता दायो देवीनि
 ते राज्यं द्यूतछद्मरौस्तथा पराजिता वयं ब्रह्मन्सुहृदिर्ब्रह्मिस्तथा वनंमस्थायिता दतौ रिरदमृतुस्तथैव च कुर्वंतु गमनं शा
 प्रं वनाय भीवदादयः इत्यं निराहताः स्वाभिन्यदा तदनमागताः अहंतदां प्रभृत्या हो न इत्यामि महादृशां यद्यस्ति व्रतमेकं हि सर्वे
 संकरुष्टनाशनं तद्भक्तकथय ब्रह्मन्नुग्राह्योस्मि सुव्रत इत्युक्तं वंतराजानं सर्वसंकरुष्टनाशनं उवाच श्रीणव्यासो धर्मजं मेदिनापतिम् व्या

स उवाच नास्ति भूम्ण्डले राजस्वत्समो धर्मित्परः कथयामि व्रतं तेऽद्य व्रतानामुत्तमोत्तमं संकष्टनाशनं नित्यं शशमदे फलदं सुवि
यच्छलासर्वकार्यणा निष्पन्निर्जीयते भुवं विद्याथीलभते विद्याधनार्थालभते धनम् प्रीतिनायापुरधीचकरोति व्रतमुत्तमं इच्छितं
लभते सर्वपतिनासह मोदते संकष्टेषु पिपदास्ति सोमानयोद्गृहपीडितः साम्राज्येदारस्ति तो नित्यं मंत्रिभिः शरिथारितः सुहृद्विबन्धुभिश्चै
व नथापुत्रैः समन्वितः तस्य तु प्रियकर्त्रिच फ्लौरिणवर्तप्रिया नानारत्नावलीत्यासीत्सति व्रतपरायणा तयोः परस्परप्रीतिरप्रवञ्चरुणा
अथी कदाचिद्वैद्ययोगेन हृतराज्यं च वैरिभिः कोशो बलचापहृत्तं विध्वस्तो बंधुभिः सह रत्नावल्यतया साध्यव्यानिर्गतो भूमिबल्लभः वने
क्षुधान्तः क्रभितो ह्येकवासास्तुषादितः इतरुतश्चरन्त्याजन्नात्पेनातिपीडितः एकाकीवनमासाद्यतया साह्यं युधिष्ठिरं सूर्यं चास्ता
चलयते अरण्यं च शिवादिने व्याघ्राश्च बुक्रुणुस्तत्र पर्जन्योपिवर्षहं कंदूकैः कूशिताराजीदुःखमाकंदपीडित्वा तां विलोक्य नृपञ्च
ष्टोऽखैर्नैव नुपीडितः ततः प्रप्रातसमये मार्कण्डेयं महासुनिं ददर्श राजानं चैव विस्मया विष्टमानसः उपगम्य शनैस्तु दंडवत्पतितो मुखे
अब्रवीच्च न राजामार्कण्डेयं महासुनिम् किं कृतं हि मया स्वामि चूदुक्कृतं कथय स्वतत् केन कर्म विपाकेन राज्यलक्ष्मीः पराङ्मुखी मा
कंडिय उवाच शृणुराजन्यवद्व्यामि यस्वया पूर्वे जन्मनि पूर्वाहिलुब्धकश्चास्मीर्गतोऽसि गहनवनम् मृगशार्दूलशशका नृहृदय
मानो वने तदा तस्मिन्नात्रौष्मन् राजनृचतुर्थ्यामाघकृष्णके दृष्टशभंच कृष्णायास्तडांगपृथुनिर्मलम् तन्तीरे नागकन्यानांसमू
हं रक्तवाससाम् गणेशपूजयतीनां दृष्ट्वा निरयमव्रतम् उपगम्य शनैस्तत्र पृष्टतां सात्वया विभो आर्योः किमेतन्मे सर्वं कथय स्वहृ
तस्ततः नागकन्याऋतुः पूजयामो गणपतिं वयं सिद्धिप्रदायकं शांतिदं पुष्टिदं नित्यं सर्वव्याधि विनाशनम् पुनः पृष्टत्वया त
त्र किं दानं पूज्यते ऽन्नकः स्त्रियऋतुः यदा चोत्सद्यते भक्तिर्मासि पूज्यो राणाधिपः कृष्णायाच चतुर्थ्यौ वैरक्तपुष्पैः प्रपूजयेत् धूपै
दीपैश्च नैवेद्यैर्न्यैर्भक्तिसमन्वितैः विविधान्चोदकान्कृत्वा शूरिकाद्युतपाचिताः नैवेद्यं बहुसंवेगणेशाय निवेदयेत् मनो गृहीतं राजे
द्रत्तया संकष्टनाशनम् अप्रबद्धनथान्यं ते पुत्रपौत्रसमन्वितम् कस्मिंश्चित्समये राजन्धनमनेन सिद्धिदम् विस्मृतं तद्व्रतं संवत्

यायत्नेन भूतिदं ततः प्रासंहिपंचत्वं त्वया प्राणविनाशनम् तस्य भावाद्वाजकुले विशाले प्रातमुत्तमं त्वया जन्म नृपश्रेष्ठं राज्ञं प्रासं त्वया वि
 भो रुद्रन्मित्रप्रियायुक्तः प्रासोसि विपुलं वसुः कृतावज्ञाव्रतस्यातेतत्याप्तफलमीदृशं राजोवाच अधुना क्रियते स्वाभिक्षयता
 मम सुव्रतं यत्कृत्वा सकलराज्यं प्राप्यते चमया पुनः ऋषिरूवाच व्रतसंकल्पमाशक्तं कुराज नृपोत्तमं प्राप्स्यसि त्वं हि राज्ञं च संदेहं भाकु
 रुप्रभो इत्युक्त्वा समुनिश्रेष्ठो तद्द्वान्मर्दानमगात्ततः मुनेस्तद्वचनं श्रुत्वा व्रतसंकल्पमातनोत् राज्ञारज्ञीमुनिप्रोक्तसंकलतद्रुतं शश्रुम आयाताः
 सकलास्तस्य मन्त्रिभ्यस्त्याश्च सौनिकाः समाययौ नृपश्रेष्ठस्तस्त्राणात्स्य मेव हि लब्धास्वकीयराज्यं चरणेशस्य प्रसादतः बुभुजे मेदिनीरा
 जापुत्रपौत्रसमन्वितः तस्मान्त्वमपि राजेन्द्रकुसुं संकल्पनाशनं व्रतं सिद्धिप्रदं नृणां स्त्रीणां चैव विशेषतः युधिष्ठिर उवाच स विस्तरं व्रतं
 ब्रूहि कृपया कल्पनाशनं व्यास उवाच यदा संकूशिनो राजेन्द्रः सैः संकल्पदारुणैः पुमान् कृष्णाचतुर्थ्या तु तदा पूज्यो राणाधिपः श्रा
 वणं बहुलेपक्षे चतुर्थ्या तु विधूदये तस्मिन् दिने व्रतं ग्राह्यं संकल्पारब्धं युधिष्ठिर निराहारो द्यौदेवेश यावच्चंद्रोदयो भवेत् माघशर
 ष्ठापक्षे तु चतुर्थ्या तु विधूदये तस्मिन् दिने व्रतं ग्राह्यं संकल्पारब्धं नृपोत्तमं प्रातः शुचिर्भवेत्सम्यग्दत्तं धावनपूर्वकं निराहारोद्यदेवे
 शयावच्चंद्रोदयो भवेत् षोडश्यामिपूजयित्वाऽहं गणेशं शरणगतः एवं संकल्पमादौ तु स्नात्वा शकृत्तैः श्रुमैः आह्निकं तु विधायै
 वं पूजां च कुरु सुव्रतं यथा शक्त्या तु सौवर्णीं प्रतिमां च विधाय च सौवर्णराजतेतां श्रुमृन्मये वा याशक्तितः कुंभपुष्पैः फलैः पूणे दिवं तत्रैव
 विन्यसेत् शभ्रदेशे न्यसेत्कुंभं वस्त्रं तत्र निधाय च पद्ममण्डलं कृत्वा गंधादौः पूजयेत्ततः रक्तपुष्पैश्च पूष्यैश्च एभिर्नामपदैः पूथकृ आ
 वाहनं गणेशाय आसनं विघ्ननाशिने पादालंबोदराद्येति अर्घ्यं चंद्रार्धधारिणे विश्वप्रियाया च मनस्मान च ब्रह्मचारिणे च दनं
 रुद्रपुत्राय पुष्पचरणशालिने भवानीप्रियकरे च धूपं दद्याद्यथा विधि दीपं रुद्रप्रियायेति नैवेद्यं विघ्ननाशिने तांबूलं सिद्धिदाये
 ति फलं संकल्पनाशिने इति नामपदैः पूजां कृत्वा मासयमान् शृणु श्रावणं सप्तलङ्कानुनमस्येदधिभक्षणं आश्विने चोपवासचका
 र्तिके पयमस्तणाम् मार्गे मासि निराहारः पौषे गोमूत्रभक्षणं तिलानश्नतमाघे षष्ठीं न्धनं घृतशर्कराम् चैत्रे मासि पंचगव्यं दूर्वा रसं

तुमाथवे ज्येष्ठेष्टुतंपलमौज्यमाघादेमधुमक्षणां इतिमासयमान्कृत्वानरोसुन्येतसंकटात् भुंजीयाद्वातथासप्तमासान्व्यस्वेच्छयास्त-
 रवम् अशक्तश्चेत्ततःसिद्धिर्भविष्यतिनसंशयः मंत्रेणानेनसंश्राय्यदेवदेवजगद्गुरुम् एवंपूजाप्रकर्तव्याषोडशैरुपचारकैः नानाप्रस्थाः
 दिसंयुक्तमुपहारप्रकल्पयेत् मोदकान्कारयेद्वाजन्तिलजान्दशासख्यकान् देवाग्रस्थापयेत्संचदशविप्रायदापयेत् पूजयित्वातुतवि-
 प्रभक्तिभावेनदेववत् दक्षिणांचयथाशक्त्यादत्त्वापचैवभोदकान् समारपीडाव्यथितंहिमासदासंकष्टमृतस्सुरवप्रसीद त्वच्चाहि-
 मानाशयकष्टसंधान्मोहनमःकष्टविनाशनाथ इतिमंत्राय्यदेवेशंचंद्रायार्घ्यंनिवेदयेत् ब्राह्मणान्मोजयेत्सव्याद्गुणेशप्रतीयेसदा स्त-
 यंभुंजीतपंचैवभोदकान्बंधुभिःसह अशक्तौत्वेकमन्त्रंवाभुंजीयाद्दधिनासह अथवाभोजनकार्यमेकवारंहिंसाइव भूमिशाचा-
 जितक्रोधोलोमदंभविर्वाजिनः प्रतिमांशुरवेदद्यादाचार्यायनिवेदयेत् गच्छगच्छस्करश्चरस्वस्थानेपरमेश्वर व्रतनेनेनसमीतोय-
 थोक्तफलदोभव एवंव्रतंमकर्तव्यंचतुर्थ्यमासकृष्णके गाणपत्यंतथाकार्यसर्वशास्त्रविशारदसु आचार्यवरयेदादौयथोक्तविधि-
 नाचयेत् एकविंशतिविमान्पैवस्त्रालकारभूषणैः पूजयेद्गोहिरण्यादौभोदकैश्चैवहोमयेत् असोत्तरसहस्रंतुशातंचाष्टाधिकंतथा
 अष्टविंशतिरष्टौषावेदोक्तैस्त्रिसप्तसर्पिषा सपत्नीकसूषणादौगोश्वरस्त्रादिभूषणैः छत्रंचोपानहोदद्यात्कमंडलुशुहादिभिः आचार्यपूजये-
 द्वाजन् गणेशस्थतुष्टये एवंकृत्वाविधानेनप्रसन्नोनात्रसंशयः प्रतिमासंतुयःकुर्यात्त्रिपयद्वान्येकमेववा अथयाजन्मभयादानस्य
 दुःखकदाचन दारिद्र्येनभवेत्तस्यसंकष्टनभवेदिह वत्सरातेद्वादशान्वैब्राह्मणान्मोजयेत्ततः विद्यार्थिल्लभतेविद्याधनार्थलभतेयन
 पुत्रार्थलभतेपुत्रान्सौभाग्यंचकुर्यासिर्ना श्रुण्वंतियेव्रतमिदंशक्रममिदंशंहितैवैस्सर्वसुविमनोव्रतपूर्णकामाः नित्यंभयंतिललनाः
 पुरुषाःसुरिन्व्यस्तेषुत्रपौत्रधनधान्ययुताःपृथिव्याम् एवमुक्त्वाततोव्यासस्तत्रैवांतरधीयत सुधिश्चिरकृतस्सर्वभक्तशोद्राजसत्तमः तेन
 व्रतमभावनस्वराज्यप्राप्तवान्त्पः ह्यारिपृक्तुकु रुदत्रे स्वराज्यमलमन्तूपः इतिस्त्रीनारदीयपुराणेरुष्थाचतुर्थीसिकष्टहरव्रतसह-
 र्णम् अथत्र्यंगारकचतुर्थीव्रतलिरच्यते इंद्रउवाच अंगारकचतुर्थ्यांचिविशेषोविहितःकुतः वदमेकपयाब्रह्मभ्रथयानियमेनच

मृण्वतो न च मे तृसिर्गजाननकशंशाम् ब्रह्मो वाच अंगारकचतुर्थ्यास्तु महिमानं महीपते शृणुष्यात्प्रहितो मृल्लोकथया मितवायु
 तः अवंती नगरे राजन् भरद्वाजो महासुनिः वेदवेदांगविस्वाज्ञः सर्वशास्त्रविशारदः अग्निहोत्रतो नित्यं शिवध्यानं च तत्सरः नदीतीरे
 गतो तिष्ठन्नुष्ठानरतो सुनिः अकस्मात्कामिनीं हस्वाकामासक्तो भवन्सुनिः कामबाणाभिस्तुनः सान्निपपातमहीतले अतिविक्र
 ल्गात्रस्य तस्य रेतस्तदा स्खलत् प्रविष्टं तस्य तद्देतः प्रथिथिचिलमध्यतः तत एकः कुमारो मृत्प्रापाकुः कृमसंसिभः तं धरित्री स्नेह
 वशात्पालयासाससादरम् जसुः स्वनेन धन्यसमन्यते पितरौ कूलम् ततः ससत वर्षस्तापप्रच्छन्ननी निजाम् महीतो हिरयं यमात
 मीनुषं देहमाश्रितः कश्चमेजनकोमातस्तन्मया च ह्रस्वसाप्रतम् धरो वाच भरद्वाजमुनेरेत स्खलितशयिसंगतम् ततो जातोसिरे
 पुत्रवर्धितोसिमयासुभम् रूत उवाच तर्हितं मे सुनिमातदेशयस्य तपोनिधिम् ब्रह्मो वाच तमादाय तदा देवी भरद्वाजं जगाम ह
 धरो वाच भरद्वाजनमस्तु त्वतर्हियं प्रभवस्तम् वर्धितं तं पुरोधायस्तीकुरु च सुने धुना तदा जगयात्र योधा त्रीस्वधामकृचिरतदा
 भरद्वाजः स्तं लब्ध्वासु सुदेवा ल्लिगतम् आघ्राय शिर उत्सरोस्थापयामास तस्युदा मुहूर्ते शश्वलने च त्रकारोपनयं मुनिः वेदशा
 स्त्राण्युपाशिक्ष्य गणेशस्य मनुशतमम् उवाच कुर्वतुष्ठानं गणेशपीतये निरम् सतुशेदास्य तं कामानुस्रवास्त्रयमनोगतान् ततो म
 दाकिनिरीपव्यासनगतो सुनिः संनियस्येन्द्रियाण्यशध्याय च हरेत्रयतया जजाप परममंत्रवायुमस्तामृशं मुनिः एवं वर्षसहस्रं
 सस्तपस्तेपे कदारुणम् माघकृष्णचतुर्थ्यां तस्युदये शशिनः शतमे दर्शयामास स्वरूपगणना योयादिरमुजम् दिव्यां वरं भालचंद्र
 नानालंकारमंडितं ददर्श सूर्यदेवस्य स बालः पुरतः स्थित उत्यायमणिपत्ने न तु दावजगदीश्वरस्य नमस्ते विभ्रनाशाय नमस्ते विभ्रकारि
 णे सुरासुरशिरोरत्नसर्वाशस्त्युपबृंहिणे निरामयाय देवाय निरुणाय गुणच्छिदे नमो ब्रह्मविदां प्रेक्ष्य स्थिति संस्कारकारिणे नमस्ते जगद्यथा
 रनमस्त्रैलोक्यपालक दयानिधे ब्रह्मणि ब्रह्मरूपिणे लक्ष्यान् लक्ष्यस्वरूपाय दुर्लक्षणच्छिदे नमः इति स्तुतः प्रसन्नात्मा परमा
 त्मा गजाननः उवाच श्लक्ष्णया वाचा वरया च्य बालक एव मुक्तोऽष्टमिपुत्रस्तत ऊत्तं गजाननम् प्रौम उवाच धन्यो तातो मम हि जन

नं दर्शनात्तेकरेशधत्त्यज्ञानकुलमपितयोर्येनदृशोसिंसासात् धन्यावाणीवसतिमथियापादपद्वेचमक्तिर्जातोसिलंवरदशुलभोमम
 क्तिंभावेनदेव यदिदुष्टोऽसिदेवेशस्वर्गंभवतुमंस्थितिः अमृतं पातुमिच्छामिदेवैः सहगजानन कल्याणकारिमेनामरव्यातिमेतुजग
 अये दर्शनमेचतु ध्यायिज्जायतेपुण्यदंविभो अतः सापुण्यदानित्यं सर्वसंकटहारिणी कामदाव्रतकर्तृणां त्वत्प्रसादात्सुरेश्वर गजा
 नन्दयाच अमृतमाप्स्यसेसम्यक्देवैः सहधरास्त मगलेतिचन्नास्नाल्लोकेख्यातिगमिष्यसि अंगारकेतिरक्तत्वाद्दृक्मत्या
 यतःस्ततः अंगारकचतुर्थीयेकरिष्यतिनरासुवि तेषामब्दभंगपुण्यसंकटव्रतसंभवम् निर्विघ्नतासर्वकार्येष्विव्यतिनसरा
 यः अवंतीनगरैराजाभविष्यतिपरंतपः व्रतानामुचमथस्मात्कृतंमेव्रतमुत्तमम् यस्यसंकीर्तनात्मस्यः सर्वकामानवाप्नुयात्
 इतिदत्वावरान् देवोतर्हंधेद्विरदाननः ततस्सुभगलोदेवंस्थापयित्वाप्रयत्नतः शुद्धासुरवदशसुरवसवोवयवस्तदरम् आसाद
 कारयामासगजाननमुदावहं संज्ञामंगलमूर्तिचिदेवदेवस्यसौकरोत् ततोभवक्लामदतस्त्रैत्रसर्वजनस्ययत् अनुष्ठानात्पूजना
 च्चदर्शनात्सर्वमोक्षदम् ततोविनायको देवो विमानवरसुत्तमम् प्रेषयामासस्वर्गानाम्भौममानेतुभक्तिके तेगत्वोत्तेनदेहेनभौममा
 नीतवान्तदा गणेशस्थानिकंरजन्तदद्भुतंमिवाभवत् ततोभौमोभवत्ख्यातस्त्रैलोक्यसचराचरे यतोभौमेनसंकटचतुर्थी
 यामसंयुता कृत्वाभासयथास्वर्गसुधापानकरैः सह अतश्चांगारकयुताचतुर्थीप्रथितासुवि चिंतितार्थप्रदानेनचिंतामणिशिवि
 या प्रयानोभगलभृतिः सर्वानुग्रहकारकः परणंतुसनगरात्पश्चिमप्रथितोभवत् चिंतामणिरितिख्यातः सर्वविघ्ननिवारणः
 अतःससिद्गंधर्वैः पूज्यतेसविधूदये ददातिवाञ्छितानथोत्सुत्रपौत्रादिसंपदः इतिश्रीगणेशपुराणेब्रह्मेन्द्रसंवादे अंगारक
 चतुर्थीव्रतसंपूर्णम् अथपंचमीव्रतानिलिरव्यंते अथचैत्रशुक्लपंचमीकल्यादिः चैत्रेमासिसितेपक्षेपंचम्यापूजयेद्भरिम्
 तत्रदोलात्सवकुयात्पुष्पधूपैश्चपूजयेत् नारीनरोवाराजेंद्रसंतर्प्यपितृदेवताः स्वक्वदनसमायुक्ताश्चाह्मणान्भोजयेत्ततः
 इतिहेमाद्रौभविष्ये अथश्रावणशुक्लपंचमीनागपूजायांपरा पंचमिनागपूजायांकार्यषष्ठीसमन्विता तस्यांतुतुषिताना

गा इतरासाचतुर्थिका अथनागपंचमीव्रतहेमाद्रौप्रभासरवड इश्वरउवाच श्रावणमासिपंचम्याशुक्लपक्षेतुषार्वेति द्वारस्थोप्र
 यतोलेरव्यागोमयेनविषोल्बणाः सातुपुण्यतमाश्रोक्तादेवानामपिदुर्लभा कुर्याद्वादशवर्षाणिपंचम्याचवराने चतुर्थ्यामेकभक्तं
 नुतस्थानक्तभकीर्तितम् छरिचंद्रमयनागमथवाकलधौतजम् कृत्वादारुमयवापिअथवामृन्मयंप्रिये हरिद्राचंदनेनैवपंचसर्पो
 स्तलेखयेत् पंचम्यामर्चयेद्भस्मानागाःपंचफणाःस्मृताः पूजयेद्द्विधिवद्दीरलाजपंचामृतेःसह करवीरैः शतपत्रैर्जातिपुष्पैश्चप
 द्यकैः तथागंधादिद्रुपैश्चपूजयेन्नागपंचकम् ब्राह्मणान्भोजयेत्सव्याहृतपायसमोदकैः अंतंवास्तुकंशेषपंचकंबलमेवच
 तथाककैटकनागभुजगाश्वतरतथा धृतराष्ट्रशंखपालकालीयंतक्षंकतथा पिंगलचमहानागमासिमासिप्रकीर्तिताःव्रतस्या
 नेपारणस्थाल्हरिब्राह्मणभोजनम् स्रवणभारनिष्यन्ननागदद्याच्चरातथा तथावस्त्राणिदेयानिव्यासायामिततेजसे एवंस
 पूजयेन्नागान्सदाभक्त्यासमन्वितः विशेषतस्तुपंचम्यापयसापायसेनच दिवारात्रौनरैस्तत्रमेदिनीखनननहि इतिप्रभासरंदे
 नागपंचमीव्रतम् अत्रैवनागदष्टव्रतम् हेमाद्रौप्रविष्योत्तरपुराणे स्रमतउवाच नागदशेनरोराजनृप्राप्यमृत्युव्रजत्यधः
 अधोगत्वाभवेत्सर्पोनिर्विषोनात्रसंशयः शतानीकउवाच नागदष्टःपितायस्यश्चानावाहुहितापिच मातापुत्रोथवाभार्यीक
 र्त्वंयतद्दृढस्वमे मोक्षायतस्यविभेद्दानव्रतमुपोषणम् बृहिमेदिजशादूलयद्रपेतत्करोम्यहम् स्रमतउवाच उपोष्यापच
 मीसम्यकृन्नागानाचलवर्धिनी स्रमेकंमेकंयावच्चविधानशुभारत स्रमेकंसवत्सरम् उपोष्येतिदियाभोजनाभावः तस्यानक्तं
 भिल्लयोनक्तोक्तेः श्रावणोमासिपंचम्याशुक्लपक्षेनराधिप सापिपुण्यतमाश्रोक्तास्त्यासागतिकाम्यया चतुर्थ्यामेकभक्तंचप
 चम्यानक्तमाचरेत् कुर्याच्चंद्रमनागमथवाकलधौतजम् हेमरीयचेत्यर्थः अथदारुमयंमयंसृन्मयंवायव्यशक्तिःपंचम्या
 मर्चयेद्भस्मानागपंचफणतथा करवीरैस्तथापद्मैर्जातिपुष्पैःस्रगंधिभिः गंधपुष्पैश्चनेवेद्यैःस्नायस्वीनादिभिर्नृप ब्राह्मणा
 न्भोजयेत्सव्याहृतपायसमोदकैः अंतंवास्तुकंशेषपंचकंबलमेवच तथाककैटकनागनागमश्चतरनृप धृतराष्ट्रशंख

पालं कालियं तक्षकं तथा पिंगलं च तथा नागं मासिमासिकमाद्यजेत् पूजयित्वा प्रयत्नेन पंचम्यां नक्तभुक् भवेत् । एवं द्वादशकृत्वा
 वैशाखे तु सिते नृप वत्सरांते यथाशाक्त्या अन्नदानं च कारयेत् ब्राह्मणानां यतीनां च नागानुद्विश्य भक्तिः इति शसविदनागका
 चं परत्वाचि त्रितम् गां च दद्यात्सवत्सार्थैः सर्वोपस्करसंयुताम् दानकाले पठेत्स्मरन्भारायणविभुम् सर्वगंधर्वधालारभनतसपरा
 जितम् येकेचिन्मकुले सर्पादृशाः याताह्यधोगतिम् व्रतदानेन गोविंदसुक्तिमाजो भवतुते इत्युच्चार्योत्सर्ज्यं कं शिंतं च दनभिश्चि
 ते वासुदेवाय तोमृपतोयंतो येयानि क्षिपेत् अनेन विधिना सर्वे ये मरिष्यन्ति वा मुताः सर्पतस्तस्मिन्सास्यंति स्वर्गं तिनृपसत्तम
 कृत्वा सर्वान्स्मिन्मुद्दृत्य कुलजात्कुरु नदन प्रयाति विष्णुसान्निध्यं सव्यमानोऽप्यरोगोः वित्तशाठ्यविहीनो यस्सर्वमेतत्कलमेत् न के
 न भक्तिः सहिताः सितपंचमीषु यश्च जयति स्मभगाचक्रु सुभोपहारैः तेषां गृहं यश्च भयदाहि भवति सर्गां अर्चोन्विता मणिमयूरविविभासि
 तांगाः ये तस्या पूजयंती हनागान् भक्तिपुरःसराः न तेषां सर्पतो वीरभय भयति किंचन इति नागदष्टपंचमीव्रते भविष्योक्तं अथ प्रा
 द्रपदशुद्धपंचमीव्रते तच्च मध्याह्नव्यापिन्याकार्यं तथा च माधवैर्ये हारीतः पूजाव्रतेषु सर्वेषु मध्याह्नव्यापिनीतिरितिः दिनहयेत
 द्यामीवापूर्वकिंदायां कार्यमिति मदनरत्नात् प्राप्य भाद्रपदे मासिकूपक्षस्य पंचमी तस्या मध्याह्नसमये नद्यादौ विमले जले ह
 त्यापामार्गसमिधा अशोचरशादिकाः अथ वा कारयेत्सदत धावनमार्दितः वनस्पतिप्रार्थना आयुर्वलयशोर्वर्चः पूजाः पशुवस्त्रनि
 च भस्मभस्मचमेधां च त्र्यलोदेहिवनस्पते संप्रार्थनेन मंत्रेण कुर्याद्देदंत धावनम् तत्र मंत्रः सुरवदुर्गधिनाशायं दंतानां च विष्णुद्वये
 षीवनाय च गान्नाणां कुर्वेद्देदंत धावनं अनेन दंतान्स्मशोधयस्वायात्सृत्स्नानपूर्वकं पंचगव्यमंत्रः देशकालौ संकीर्त्यं प्रमुक्ककाय
 शब्दार्थपंचगव्यमहं करिष्ये गायत्र्या गृह्यगोमूत्रं गंधद्वारं तिगोमयं आप्यायस्वैति चक्षुःपदधिक्वाणोति वैदधि शक्तमसिज्योति
 रसि अमृतमसिनाम धामसि प्रियदेवानां मनाज्जुष्टे देवयजमानमसि इत्याज्यं देवस्य त्वेति कुशोदकम् आपोहिष्ठेति संयथेन तस्य
 चतुर्भुजां हुला सप्तपत्राः शक्रादभ्रां अक्षताश्चैवं संस्थिताः तेनैवोद्भृत्य होतव्यं अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा इत्येवती धेनुमती ।

इदं विष्णुः ब्रह्मजज्ञानं ० मानस्तोके ० गायत्र्या ० विष्णवे ० ब्रह्मणे ० रुद्राय ० सूर्याय स्वाहेति होमयेज्जलमग्नेवा प्रणवेन अश्वकेशेति
 नाममंत्रेण सूत्रीणां पंचगव्यं कुर्यात् प्राशयेदिति नद्यादिकेतदास्त्वाकृत्वानियममेव च ब्राह्मणीक्षत्रियावैश्याशूद्रादीनां पिवरानने
 कृत्वानैमित्तिकं कर्म गत्वानिजगृहंपुनः वेदोसम्यक्प्रकृवीर्निगोमयेनोपलिव्यता इति हेमाद्रौ रंगवल्लीसमायुक्ते सर्वतोभद्रमंडले अत्र
 णसततं कुंभं ताम्रमृत्स्यमेव वा संस्थाप्य वस्त्रसयुक्तं कंठदेशं शोभितम् पंचरत्नसमायुक्तं फलगांधाक्षतैर्युतं सहिरण्यसमासाद्य
 ताम्ब्रेण परलेन वा वंशमृत्स्यपात्रेण यवपूर्णं चैवाहि आच्छादयेत्तैलेन लिखेदशुद्धततः तत्र सप्तकर्षोद्विद्वान्भक्तियुक्तः प्र
 पूजयेत् अथ संकल्पः मासपक्षाद्युल्लिख्य ममन्तुसंपर्जनितदोषपरिहारार्थं अंशुधत्तासहितं कश्यपादिसप्तर्षिभ्योत्यर्थं क्रुषि
 पूजनमहं करिष्ये अथ पूजाविधिः आगच्छतु मद्भागाश्चतुर्वेदपरायणाः यावद्भूतमिदं कुर्वेत्कृपया भवतामह आवाहयामि
 भूतिं ब्रह्मण्यदेवस्य ब्रह्मण्यतेजसमं सूर्यकोटिप्रतीकाशमृषि हृदो विचिंतयेत् ध्यानं करयजुः सामवेदानां स्वरूपेभ्यो नमोनमः
 पुराणपुरुषेभ्यो हि देवर्षिभ्यो नमोनमः आसनं गंधपुष्पाक्षतैर्युक्तं पादागृह्णतु भो द्विजाः प्रसादं कुरुत प्रीतास्तृषाः संतु सदा मम पा
 दौ ० नमस्ये शक्रूपंचम्यामचितां क्रुषिसत्तमाः दहंतु पापं मे सर्वगृह्णतु त्वर्घ्यं नमोनमः अर्घ्यं ० लोकां नानुष्टिकतां योयुष्य सर्वतपोध
 नाः नमो वीधर्मविदोभ्यो महर्षिभ्यो नमो नमः आचमनीयं ० पंचामृतस्नानं ० पयोदधिघृतं चैव शंकरामधुसंयुतम् पंचामृतं नस्मप
 नं करिष्ये क्रुषिसत्तमाः पंचामृतस्नानं ० मंदाकिन्याः समानीतं धमुना गौतमीजलम् कृष्णाच्च नमंदातापीताभ्यः स्नानार्थं माहृतम्
 स्नानं ० सर्वं नित्यं तपोनिष्ठा ब्रह्मज्ञाः सत्यवादिनः वरुष्याणि प्रतिगृह्णतु मुक्तिदाः संतु मे सदा वस्त्रं ० नानामंत्रैः समुद्भूतं त्रिवृ
 त्यब्रह्मसूत्रकं प्रत्येकं च प्रयच्छामि क्रुषयः प्रतिगृह्णाताम् उपवीतानि कुंकुमागरुकं पूरं स्रगंधैर्निमितं शंभ्रम् गंधादयंच द
 नं दिव्यं गृह्णतु क्रुषिसत्तमाः गंधं ० शक्रमाक्षताश्च संपूर्णाः प्रक्षाल्य च नियोजिताः शोभाशैवो मया दत्ता गृह्णातां सुनिसत्तमाः
 असताः सालतीचंपकादीनि मालत्यादीनि वैद्विजाः मया दत्तानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्णातां पुष्पाणि ० वनस्पतिरसोद्भूतो गंधा

दध्यः सप्तमोहरः आम्रयः सर्वदेवानां धृषोयं प्रतिगृह्यताम् धूपं० आज्यचवतिसंयुक्तं० द्वापं० नानापक्वान्संयुक्तं रसैः षड्विः सम
 ल्विनम् गृह्णतु क्रषयः सर्वैर्नैवेदां प्रतिगृह्यतां नैवेद्यं मद्येपानीयं० उत्तरापोशनं० कसौद्धं च नार्थे चंदनं० नमो वेदविदः श्रेष्ठा क्रषयः
 सूर्यसन्निभाः गृह्णन्ति देफलतुष्टामयादत्तं हि भक्तिः फलं० पूगीफलं० हिरण्यगर्भं तिदक्षिणां० यानिका निच
 पापानि ब्रह्महत्यासमानि च तानि ज्ञानि विनश्यंति प्रदक्षिणापदेपदे प्रदक्षिणां० नमो स्तः कृषिदं देव्यो देवर्षिभ्यो नमो नमः सर्वपापहरे
 भ्यो हिवेदविद्भ्यो नमो नमः नमस्कारः एतं सप्तर्षयः सर्वभक्त्या संपूजिता मया सर्वपापं व्ययो हंतु ज्ञानतो ज्ञानतः कृतम् प्रार्थना वा
 यनम् कृतायाः पूजायाः सागता सिद्धयं ब्राह्मणाय वायनप्रदानं करिष्ये तथा च ब्राह्मणपूजनं वायनफलसंयुक्तं सद्यंतं दक्षिणा
 ल्वितं द्विजवर्षीयदास्यामि व्रतसंपूर्णं हेतवे भवंतः प्रतिगृह्णतु ज्योतिरूपास्तपोधनाः उभयो स्तारकाः संतु वायनस्य प्रदानतः वाय
 नं० न्यूनातिरिक्तकर्माणि मया यानि कृतानि च क्षमध्वं तानि सर्वाणि धूयं सर्वतपोधनाः यांतु देवगणाः० विसर्जनम् एव संसृज्य
 विधिवद्भक्तियुक्ते न चेतसा तेषामेषो च श्रोतव्यं शर्म चैव कथानकं इति पूजाविधिः अथ कथा हेमाद्रौ ब्रह्मांडे सिताशकउ
 श्रुतानि देवदेवेश श्रुतानि सुबहूनि च सांमतमे स मा च स्वव्रतं पापप्रणाशनं ब्रह्मोवाच शरणुराज न्यवस्था मिति व्रतानां सुतम ब्र
 तं कृषिपंचमि विख्यातं सर्वपापहरं परम् येन चाणिन राजेंद्र नरकं नैव पश्यति तत्रैवोदाहरिष्यति इति हासपुशतनम् वैदर्भीचिदि
 जवरोऽनंको नामनामतः तस्य आयाः सुशैलितिपतिव्रतं परायणा तस्या अपत्य युगलं पुत्रो द्विः कृषिभूषणः आधीतवान् स्त
 स्य वेदान्सांगपदक्रमान् समानेन कुलीनेन कृतावपि विवाहिता विवाहिता च सा देवा द्वैधं च प्रापसत्तमा सती त्वं मालयतीसा
 आस्ते निजपितुर्गृहे तस्यादुःखेन सततः कृतसंस्था व्यवेशमनि गंगातीरं वनं प्राप्तः कदाचित्तु तया सह सतत्राध्यापयामास
 शिष्यान् वेदद्विजोत्तमः सुता च कुरुते तस्य पितुः शशूषणं परं पितुः शशूषणं कृत्वा परिश्राना कदाचन निशीथो किल संसुता कृमिग
 शिरजायत शिष्यास्तथा विधादृष्ट्वा विषस्त्राप्रस्तरे स्थितां शिष्यानि वेदया मा सुस्तथातुः करुणास्थिताः नजानीमो वयं किंचिद्

वींसाधीं तथाविधाम् कृमिराशिमयीजातामातःसंप्रतिदृश्यते वज्रपातसमंश्रुत्वातच्छिष्येश्चउदाहृतम् साभ्रांतएतन्साशीघ्रं
तत्समीपमुपागतम् सातांतथाविधादृष्ट्वाविललापसुदुःखिता उरश्चताडयामासकतरामोहमापच क्षणेनभ्रासंचैतन्यमुत्थाव्यप
रिमृज्यच समालंब्यच बाहुभ्यांनित्येतिस्तिरुतिकम् स्नामिन्कथयमेसाधीकेनदुःकृतकर्मणा निशीथेचप्रसूतेयंजायते कृमि
संकुला एवंश्रुत्वाततोवाक्यंक्रुषिर्ध्यानपरायणः शालानिवेदयामासतस्याःप्राक्जन्मचेष्टितम् क्रुषिरुवाच प्रागियंससमे
तीतिजन्मनिब्राह्मणित्वाभूत् रजस्वलाचरंजाताभ्राडोदन्यस्पृशन्तदा अस्यारुक्पाथनानेनजायतेकृमिवहपुः रजस्वलायाः
पापेनशुक्तामवतिसानये प्रथमेहनिचंडालीद्वितीयेब्रह्मधातिनी तृतीयेरजकोमोक्ताचतुर्थेहनिशुद्धयति तयातयासरथीसं
गाड्रतंदृष्ट्वावमानितम् दृष्टव्रतप्रभावेनजाताद्विजकुलमले अवमानाद्भूतस्यास्यकृमिराशिमयीःधुना एतत्केकथितंसर्व
कारणंदुकृतस्यच कृशीलोवा० दर्शनादपिजन्मस्याद्विभ्राणांनिर्मलेकुले जन्मयुष्माद्विधानांहिजायतेब्रह्मतेजसा अवज्ञया
प्रजायतेनिशीथेकृमिराशयः महाश्र्चर्यकथनायतद्भूतकथयस्वमे क्रुषिरुवा० कृशीलेश्चणुतस्सम्यक्प्रतानामुत्तमंव्रतम्
येनचरणेनसहसापापादस्मात्प्रमुच्यते दुःखत्रयाच्चमुच्येतनारीसौभाग्यमानुष्यान् कल्याणानिधिवर्त्तेसंपदश्चनिरापदः
सुधिष्ठिरउवाच श्रुतानिदेवदेशाव्रतानिस्त्वहानिच साप्रतमन्यदाचस्वव्रतंपापप्रणाशनं श्रीकृष्णउ० अयान्यदपिराजद्र
पंचमींक्रुषिसंज्ञिता कथयिष्यामियत्कल्यानारीपापात्प्रमुच्यते सुधिष्ठिरउ० कीदृशंपंचमीकृष्णाकथंचक्रुषिसंज्ञिता प्राण
कान्मुच्यतेकस्मान्नारीय दुकुलोद्भव पापानिचबहून्यत्रविद्येतेकिलकेशव कथंवाक्रुषिपंचम्यानारीकस्मात्प्रमुच्यते कृष्णउ
वाच अज्ञानान्नानतोवापिसास्त्रीजातारजस्वला दुष्टास्पृशतिभांडानिगृहकर्मणिसंस्थिता प्राप्नोतिसामहापांपसत्यसान
रकंव्रजेन् स्पृणुतत्कारणंयस्माद्दर्जनीयारजस्वला प्रोत्सायगृहतोदूरंवातुवर्णयेनभारत ब्रह्महत्यापुराशाकोवृत्रहत्वात्स्वा
पच तथावैराजशादूलव्रीडितोवृत्रसूदनः ब्रह्माणसमुपागच्छदाम्नःशत्रुहिकारणान् शक्रुशिशक्रस्यराजद्रमहृष्टेनातरत्सना

स्ततोभवत् ततोरात्र्याप्र
 दिकम् यासादिकचनप्रासे
 नोददौ पापसान्नेपपाताद्यगरलेसर्पसंभवम् मयाविचिंत्यमनसामरिप्यंतिद्विजोत्तमाः सस्पृष्टपायसंगत्वावध्याः इनादिनाशुश
 म् दुः शिवंतनेनमेगात्रकटिर्मगनाकरोमिकिम् ततः प्राहसचान्द्वान्मद्रेतेपापसग्रहान् किकरोमिद्व्यशक्तोऽहंभारवाहोद्यसस्थि
 तः अद्याहमात्मजक्षेत्रेवाहितः सकलदिनम् मारितश्चात्मजनाहंभुरववध्याधुसुक्षितः वृथाश्याः इकृतंतनेनजाताद्यममकटुता
 कृष्णाउवाच तयोः संवदतोरैवंमातापित्रोश्चभारत श्रुत्वापुत्रस्तदावाक्ययदुक्त्वनदीप्रयोः ततोरजन्यातत्कालद्रदौतस्यैवसौ
 जनम् पितरौतौविदित्वातुदत्तवान्कूमरानिस्तदा तदाः सौदुः शिवतः पुत्रोज्ञान्वावस्थ्यातदातयोः मातापित्रोस्कराजेद्रतदासौम
 स्थितोचनम् शालुमिच्छामिकंश्वैभानापित्रोश्चभारत तत्रगत्वाज्ञानवृद्धान्कूर्पान्परमधार्मिकान् प्रणिपत्याब्रवीद्वाक्यंदि
 तं चैवनदातयाः कूमतरुवाच कथयध्वैविषययोः यत्रमैकंसमाहिताः केनकसंविपाकेनपितरौमेतपोधनाः इमाभवस्थो
 संप्राप्तौमुच्येतेपातकाल्कथम् कृष्णाउवाच तदाकण्ठवचस्तस्यसुमतेदुः शिवतस्यच ऋषिः सर्वतपोनामसर्वज्ञः करुणावि
 तः कूमरतिप्रत्युवाचेदतसिन्नोमुक्तयेतदा ऋषिरुवाच तवमातापुरादिप्रस्वर्गद्वैवान्प्रावतः प्राप्तमृतुंविदित्वातुसंपर्कः मकरो
 द्विज तेनकर्मोवपाकेनशूनियोनिसुपागता पितापिस्पर्शदोषेणबलीवदाविस्त्वह एतयोर्भुक्तिकामाधिकुरुत्वभूषिपचमो प्रा
 य्यासहविमंद्रऋषीन्संप्रत्यत्नतः आचरस्वव्रतं तत्रमनवर्षद्विजोत्तम भर्तृनाद्यापनकुर्याद्विचशाद्यधिवर्जितः शाकाहारस्तु
 कर्त्तव्योनीवारैः श्यामकैःस्तथा कंदवाऽथफलमूलहलकंदेनमदायत् प्राप्यसादरेमासिशुकुपक्षस्यपचर्मा तस्यामध्याह्नसम
 येनद्यादौविमंजले कृत्वापामार्गसमिधादंतधावनमादितः आसुबन्तः शोचर्चः प्रजाः परशवस्त्वनिच ब्रह्मप्रज्ञानमेधो चत्व
 नोदेहिवचनस्यते संप्राथ्योनेनमंत्रेणकुर्याद्वैदंतधावनम् सुरवदुर्गधिनाशाचदतानाचविशरुद्वये द्वावनायचगान्नाणोः कुर्वेः इंदंतथा

वनम् अनेनदंतात्सशोऽथस्नायान्मुक्त्वा नर्षिकम् तिलामलककल्केनकेशान्शोधयत्कृतः परिधायनवेशकृत्वाससीचसमाहितः
विधायनित्यकमीणगत्वाहारवतीसृषान् द्वारवतीमग्निहोत्रशाला स्नापयेद्विधिवद्भक्त्यापचासुतरसैः शशैः चंदनागरुकुपूरैर्विल
यचसुर्गाधिभिः पूजयेद्विधिधैः पुष्पैर्गंधपुष्पादिदीपकैः समाह्लादाशभैर्वस्त्रैः सोपवीतैर्यथाविधि ततोभैर्यसंपन्नैरर्घ्यैर्दद्याच्छु
भैः फलैः पूजयत्यक्रुषीन् दिव्यानरुंधत्यासमन्वितान् कथयथात्रिभ्ररहाजोविश्यामित्रोथगौतमः जमदग्निर्वसिष्ठश्चसाध्विनिवा
प्यरुंधती मंत्रेणानेनसप्तर्षीन्पूजयेत्सुसमाहितः वनेनऋषिपंचम्याः कृतेनैवद्विजोत्तमः कर्तुसंपर्कजोदोषः क्षयंयातिनसंशयः
श्रीकृष्णउवाच तच्छुत्वाऋत्मतिवैश्वानरमऋषिभाषितं गृहमेत्याव्रतचक्रैःसभार्यैः ब्रह्मयान्वितः व्रंतुऋषिपंचम्याः सर्वपापप
णाशनम् कृत्वासर्वैथोक्तचमातापित्रोः फलददौ व्रतपुण्यप्रभावेनमानानस्यश्रवयोनिनः सुकानुपनिशादूलबिमानवरमास्थिता
दिव्यावरधरोम्भलागतः स्वर्गचिभारत पितापिसमृत्तो गच्छत्सामनेः पशुथोभितः स्वर्गमातोमहाराजव्रतस्यास्यप्रभावतः
दिव्यावरधरोम्भलागतः स्वर्गचिभारत काथिकर्वाचिकर्वापिमानसयश्चदुष्कृतम् तत्सर्वविलययानिव्रतस्यास्यप्रभावतः यस्यय -
ज्जायतेपुण्यतच्छृणुश्चनृपोत्तम सर्वव्रतेपुयत्युण्यं सर्वतीर्थेषुय फलम् सर्वदानेषुदत्तेषुतदेतदुत्तचारणात् कुरुतेयाव्रतनारी
साम्रवेत्सुखभागिनीरूपलावण्यसुक्ताचपुत्रपौत्रादिसंयुता इहलोकैस्सुखभूयात्सरत्रपरागतिम् एतत्तैकथितंराजचव्रताना
मुत्तमव्रतम् सर्वसपत्न्यदं चैवनारीणांपापनाशनम् धनयशश्चस्वर्गंचिपुत्रानपियुधिष्ठिर पठताश्चुण्वतांचापि सर्वपापप्रणा
शनम् इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेऋषिपंचमीव्रतकथासंपूर्णा अथोद्यापनम् युधिष्ठिरउवाच किमस्योद्या
पनभोक्तव्रतपूर्णफलमदम् ऋमतिः केनविधिनाचकारवदतस्वतः कृष्णउवाच पूर्वस्मिन्दिवसेकुर्यादेकप्रक्तंसमाहितः
प्रातरुत्थायऋत्नातंस्ततो गुरुगृहं व्रजेत् प्रार्थयेत्तममाचार्योभिवोद्यापनकर्मणि पूर्वोक्तैवविधिनास्तात्स्नात्स्नात्समाप्तम
न्वितः श्रुचौदेशोसमालिप्यसर्वतोभद्रमंडले अब्रणंसजलंकुंभतान्मृन्मयमेवच संस्थाप्यवस्त्रसंवीतं कंठदेशेऋशो

भनम् पंचरत्नसमायुक्तफलगंधाक्षतैर्युतम् सहिरण्यसुभासाद्यतात्रेणपटलेनवा वंशमृन्मयपात्रेणयवपूर्णेनचैवहि आ
च्छादयेत्तच्चैलेनलिरवेदशदलंततः सौवर्णमितिमाकार्योऽर्घीणांभावितात्मनाम् पलेनवातददेनितदर्धाधेनवापुनः शक्त्यावा
कारयेत्तत्रवित्तशाठ्योविवर्जितः कृष्णउवाच वितानंपंचवर्णांचफलपुष्पसमन्वितम् बभ्रीयादुपरिश्रामत्संभारान्संविधाय
च मध्यान्हेपूजयेद्भक्त्याऋषीन्श्रद्धासमन्वितः कश्यपोत्रिभैरद्वाजोविश्वामित्रोऽथगौतमः जमदग्निर्वसिष्ठश्चसाध्वैश्चिवा
वाप्यरुंधती गृह्णत्वर्ध्वमयादत्तुंशुभ्रवतुमेसदा एवंपूजांविनिर्बृत्यऋषीन्श्रद्धात्वासमाहितः अनेनविधिनासप्तवर्षाणि
व्रतमाचरेत् आदौमध्येतथाचातेकुर्यादुद्यापनबुधः आचार्यानवरयेत्सभयेदवेदांगपारगान् प्रतिमाःसप्तकुर्वन्सुवर्णेन
स्वशक्तिः आदौमध्येतथाचातेकुर्यादुद्यापनबुधः मंस्थायकलशेषेताम्युन्मयेष्वघ्नेषुच स्नापयेद्विधिवद्भक्त्यापंचामृत
पयादिभिः पूर्वोक्तविधिना राजन्कृत्वापूजांसमाहितः रात्रौजागरणंकुर्यात्पुराणश्रवणादिभिः कृतनित्याक्रियः प्रातर्जुहुयान्ति
लसर्पिषा वैदिकोवाःशयैराणअधिकारांमनुस्मृतः सहस्त्रोमाः सहावाथनाममंत्रैस्तुवापृथक् असोत्तरसहस्रंवाशतमष्टोत्तर
तुवा पुनःपूजाततःकृत्वाशुभ्रसंपूजयेद्भुनी स्वर्णारुन्दीयवासोभिःकुण्डलाभुतभोजनैः सप्तगांश्वेवदातव्यावस्त्रालंकारसंयुताः दद्यादे
कांसवत्साचशुरवेगापयस्विर्नाम् पूजयेद्यत्विजःसप्तवासोभिर्देहिनिगादिभिः कलशानुपवीनानिदद्यात्तेभ्यःसुभ्रकित्तः आ
चार्यसपत्नीकर्मणिपत्यसमापयेत् भोजयेद्ब्राह्मणान्भक्त्यादीनानाथान्प्रत्येच सोपस्करास्ताःप्रतिमाआचार्येभ्योनिवे
दयेत् लब्ध्यानुज्ञातुंभुजितइष्टैर्वैश्वर्जनैःसह उद्यापनविधिःशोकोऽसर्वत्रायंफन्दार्थिनाम् अनेनविधिनासम्यक्व्रतंभतस्समा
चरेत् सर्वघनेषुयत्पुण्यसर्वतीर्थेषुयत्कलं सर्वदानेषुदत्तेषुतदेतद्भुतत्रारिणां एवयाकुरुतेसुपुत्राद्यपनविधिपरम् सर्वपापविनिर्मु
क्तास्वर्गलोकमहायने इहलोकैःचिरकालमत्रोसहश्रुचिस्मिता पुत्रपौत्रैःपरिहृतासुक्ताभोगान्मनोहरान् निःपापासुभ्रगानित्य
लभतेवाक्षयागानिम् इतिश्रीमविश्वोत्तरपुराणकृपिपंचमीशतोद्यापनविधिःसंपूर्णः आश्विनशुक्लपंचम्यासुपांगल्लिताश्रत

तत्रदाक्षिणात्यानांशिष्टाचारएवप्रमाणं तच्चमथ्यान्हव्यापिन्यांकार्षे पूजाव्रतेषु सर्वेषुमथ्याह्व्यापिनीतिधिः इतिमाधवयेहारि
 नोक्तेः दिनद्वयतद्यात्तावव्याप्तौपूर्वायुगभृतांइतियुगवाक्यात् अन्यत्रशक्तिपूजायात् अर्धरात्रव्यापिनीत्याह्या यत्तु भूरिजन्मा
 जगत्पवत्रनेविनारात्रिव्यापिन्याग्रहणेप्रमाणाभावात् जागरणस्यचागत्वात्सर्वाह्व्यापिन्येव्याहोतितच्चमृरिजन्मनामंदप्रज्ञस्य
 दुर्बुद्धिविलसितमात्रमित्युपेक्ष्य अथव्रतविधिः आचम्यप्राणानायम्यमासपक्षाद्युद्धिरस्य ममपुत्रधनविद्यारोगानिमुक्तिषुव
 गाविजयषुस्थायुष्यादिकामः स्त्रीः अवैधव्यकासा उपागललिताप्रतिस्वर्थयथामीलितोपचारैः उपागललितापूजनमहंकरिष्ये इतिम
 कल्प्यपूजाकुर्यात् शक्नुपक्षस्यपंचम्यामिषेमासिचरेद्रुतम् चत्वारिंशत्तथाःशोवातंताधावनमादितः आयुर्बलयशोवर्चः प्रजाः
 पशवस्तृनिच ब्रह्ममज्ञाचमेधाचत्वंनोदेहिवनस्पते सप्रार्थ्यनेनमंत्रेणकुर्याद्दंतंथावनम् सुरवदुर्गोधिनाशायदंतानांचविश्र
 ह्ये मीविनायचगात्राणांकुर्वेऽहंतंथावनं अनेनदतान्मशोध्यस्त्यायिन्मृत्मानपूर्वकं ततोयथाविधिरुत्वाशक्नुवासागृह्व्रजे
 त् शक्तौदेशोसमालिख्यसर्वतोभद्रमडले अग्रणंसजलकुंभताम्रमृत्मयमवच संस्थाप्यवस्त्रसर्वातंकठदेशोस्रशोभनम् पंचर
 लिसमायुक्तं गंधपुष्पाक्षतेयुतम् सहिरण्यसमासादाताश्चणपटलेनवैवंशमृत्मयपात्रेणयवपूणेनचैवहि आच्छादयेत्तच्चैलेनलि
 खेदश्ददलततः सौवर्णराजतताम्रपिधानंस्थापयेत्ततः उपचारैः षोडशभिरेभिर्मंत्रैः समाहितः नित्यनैमित्तिकंकुर्यात्ततः पूजास
 माचरेत् इतिविधिः सममनेप्सितकामनासिद्धयर्थप्रतिवार्षिकमुपागललितापूजनमहंकरिष्ये गणपतिपूजनंकुर्यात् अथ
 पूजा नित्यकौशेयवसनाहेभाभाकमलासनाम् मक्तानांवरदानित्यल्लितोचितयाम्यहम् ध्यायामि निजासनेस्वायुधे
 श्वललितेभक्तवत्सले उपागललितेमातर्देहिमेव्रतकर्माणि आगच्छुल्लितेदेविसर्वसंपत्प्रदायिनि यावद्दुतंसमाव्येत
 तावत्सन्निधौभव हिरण्यवर्णाहरिणीस्वर्णरजतस्रजाम् चंद्राहिरण्यथीलक्ष्मीजातवेदोमभावह आवाहयामि
 कात्स्वरमयदिव्यनानामणिगणार्चितं अनेकशक्तिसंयुक्तमासनमतिपृथगतं ताम्आवहजातवेदोलक्ष्मीपलपगाभिनीम्

यस्याहिरण्यं विदेयं गंगामश्वपुराणहम् आसनं गंगादिसर्वतीर्थेश्योमयामार्थनयाहृतं तोयमेतत्स्वरस्य त्रिपाद्यायं प्रतिगु
ह्यतो अश्वपूणारथमध्याहस्तिनादप्रमोदिनी श्रियेदेवीसुपद्वये श्रीमी देवीजुषतां पाद्यं निर्धानां सर्वरत्नात्मनर्घ्यचगुणाद्यसि
तथापि मन्त्र्याललिते गृहाणार्घ्यनमोस्तते कांसोस्थितां हिरण्यप्रकारामाद्रज्वलतीं तृसातपयतीम् पद्मेस्थितां पद्मवर्णितां मिहोप
द्वये श्रियम् अर्घ्यम् पादलोशारकपूरकरभिक्षादुशीतलम् तोयमाचमनीयार्थललिते प्रतिगृह्यताम् चंद्रां प्रभासां यश
साज्वलतीं श्रियं लोकं देवजुष्टामुदारां तापद्वनीमीशारणमहप्रद्योलक्ष्मीं निश्चयतां तां वृणोमि आचमनीयं पयोदधिद्युतं चैव
शर्करामधुसंयुतम् पंचामृतैरुत्तपनश्रीयतां परमेश्वरी आप्यायस्वतिक्क १ दधिक्राव्योतिक्क १ द्युतं मिभिदो इतिक्क १ मधु
वातेतिक्क १ स्वादुःपवस्वतिक्क १ पंचामृतस्वा० मंदाकिन्याः समुद्भूतं हेमाभोरुहवासितम् इजानायते मया मन्त्र्या दत्तस्विकि
यतां जलम् आदित्यवर्णैतपसोधिजातो वनस्पतिस्तव हसोथविल्वः तस्य फलानितपसानुदंतु मायातरायाश्चवात्या अल
क्ष्मीः स्नानम् सर्वभूषाधिके सौम्ये लोकलज्जानिवारणे मयोपपादिते तुभ्यं वासमी प्रतिगृह्यताम् उपैतुमां देवसखः कीर्तिश्च
मणिनासह प्रादुर्भूतोस्मि राष्ट्रेस्मिन्कीर्तिमृद्धिददातुमे वरुचम् वसुक्तामणिगणोपेतमनर्घ्यचक्रसखप्रद उत्तरीयं सरयस्यशी
ललिते प्रतिगृह्यताम् उत्तरीयवस्त्रम् कृष्णाकाचाष्टसंयुक्तं सूत्रं येवैकतया दास्यामि कंठमालार्थं प्रत्यंगे ललिते तव कंठमा
लाम् मलयोचलसमूतं घनसारं मनोहरम् तददयानं दनचारुचंदनं प्रतिगृह्यताम् कस्तुरिपासामलाज्येष्ठा मलक्ष्मीनाशयास्य
हम् अश्रुतिमसमृद्धिं च सर्वानिर्णुदमे गृहान् चंदनं अक्षतां धिमलाः शः द्वा सुक्ताभाससमप्रभाः शूषणार्थं मया दत्ता गृहाण
परमेश्वरि गंधदारादुराधार्पां नित्यपुष्टां करीषिणीम् ईश्वरीं सर्वभूतानानां मिहोपद्वये श्रियम् अक्षताः मालतीं चंपकादीनिनाना
पुष्पैः सुवासितैः मया हृतानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्यताम् मनसः कामसाकृतिं वाचः सत्यमशीमहि पशूनां रूपमन्त्रस्य मथिष्ठीः
श्रयतां यशः पुष्पं अथांगपूजा उपंगललितार्थेनमः पादौ पूजयामि भवान्यै गृन्मोपू० सिंहेत्यर्थं जंघेष्टः भद्रकाल्यै जानुनीष्टु०

श्रिये० ईरुपू० विश्वरूपिण्ये० करीपू० देव्यै० नामिपू० वरदायै० कुक्षीपू० शिवायै० त्ददयंपू० वागीश्वर्यै० स्कंधीपू० महादेव्यै० बाहूपू०
 प्रकृतिभद्रायै० करीपू० पद्मिन्यै० कठंपू० सरस्वत्यै० सुरवंपू० कमलासनयैत० नासिकापू० महिषमर्दिन्यै० नेत्रपू० लक्ष्म्यै० कर्णैपू०
 भवान्येन० ललाटपू० विध्यवासिन्यै० शिरःपू० सिंहवाहिन्यै० सर्वांगपू० देवद्रुमरसोद्भूतः० कालागरुसमन्वितः० आद्येयतामयंध्रुपो
 भवानिघ्राणतर्पणः० कर्दमेनप्रजाभूताभयिसंभ्रमकदम्ब श्रियंवासयमेकुलमातरपद्ममालिनीम् धूप० चक्षुषासर्वलोकानानि
 भिरस्यनिवारणम् आर्तिक्यकल्पितभक्त्यागृहाणपरमेश्वरि आपस्वजंतुस्त्रिगधानिचिकुतवसमेगृहे नीचदेवींमातरश्रियं
 वासयमेकुले दीपि मोदकापूपलडूक्वटकोदुंबरादिभिः सद्यंतपायसान्चनेवद्यंप्रतिगृह्यताम् आर्द्राषुकरिणीपुष्टांस्वर्णाह्ने
 ममालिनीम् सूर्योहिरण्यमयीलक्ष्मीं जातवदोभमावह नैवेद्यं मलयाचलसंभृतघनसारमनोहरम् करोद्धर्तनकरुगृहाणपरमे
 श्वरि करोद्धर्तने० कर्पूरैलालवंगादितांबूलीदलसद्युतम् ऋभुकस्थकूलनुभ्यतांबूलप्रतिगृह्यताम् आर्द्रायिः करिणीयष्टीपिण
 लापद्ममालिनीं चंद्राहिरण्यमयीलक्ष्मींजातवेदोभमावह तांबूलं मातुलिंगानारिकेलफलस्वयूरसंभवम् जंबीरपनसंवापिगृ
 ह्यतांपरमेश्वरि इदंफलमयादेविस्थापितंपुरतस्तव तेनमेसफलावातिभवेज्जन्मनिजन्मनि तामआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगा
 मिनीं यस्यांहिरण्यप्रभृतिगावोदास्योश्वात्रुपिदेयंपुरुषानहं फलम् हिरण्यगर्भगर्भस्थं० यःशक्तिःप्रयतोभूत्वानुहुयादात्यम
 न्वहम् सूक्तपचदशर्वचश्रीकामःसततंजोपन् दक्षिणां० चंद्रादित्यौचधरणाविद्युद्गनिस्तथैवच त्वमेवसर्वज्योतीषिआर्तिक्य
 प्रतिगृह्यताम् पद्मासनेपद्मऊरुपद्माक्षिपद्मसभवे तच्चेभजसिपद्माक्षि येनसौरखंलभाम्यहम् नीराजनं० उपांगललितेमा
 तर्नमस्तेविध्यवासिनि दुर्गेदेविनमस्तुभ्यंनमस्तेविश्वरूपिणि अश्वदायैगोदायैधनदायैमहाधने धनमेजुषतांदेवीसर्वकामां
 श्वदेहिमे पुष्पांजलिं० अथदूर्वांकुरान्साग्राचत्वारिंशत्तथाश्रुभिः अधिकान्हस्तआदायमंत्रमेतज्जपेद्बुधः मंत्रः बहुभ्रो
 हासततमभृताहरितालता यथैयललितेमातस्तथामेस्युर्भनोरथाः इत्युत्कापूजयेद्देवीं दूर्वाभिः कुरुभैस्तथा मंत्रेणाष्टच

त्वांशः इति कृतस्तसमाहितः दूर्वांकुरान् प्रदक्षिणात्रयं देवि प्रयत्नेन मया कृतम् तेन पापानि सर्वाणि व्यपोहन्तु माम्यहम्
 प्रदक्षिणां । साष्टांगोऽयं प्रणामस्तेन मस्कृत्य यथाविधि त्वद्दास इति मां प्रकृत्या प्रसीद परमेश्वरि नमस्कारः दीनो हं पापयुक्तो हं दा
 रिद्र्यैकनिकेतनः समुद्धरुह्यपसिंधोकामान्धेसफलान्कुरु मारथना अथवायनम् द्विजायवाणकंदद्याद्विंशत्यावितकादिभिः क
 इदं क्रमेति मंत्रेण आचार्याय निवेदयेत् पक्वान्फलसयुक्तं सद्यंतदक्षिणां न्वितम् द्विजवर्याय दास्यामि व्रतसंपूर्णं हेतवे वाणकं
 द्विजवर्याय सहिरण्यददाम्यहम् इति वायनमंत्रः ततः कथासमाकर्ण्य वाणकान् स्वस्य सरथ्या स्वयं भुजीत चैवान्वाग्य
 तः सह बांधवैः रात्रौ जागरणं कुर्यान्नृत्यगीतादिमंगलैः प्रभाते पूजयेद्देवीं ततः कुर्याद्विसर्जनम् सवाहनाशक्तियुतो वरदा
 पूजिता मया मातर्मा मनुगृह्याथ गम्यतां निजमदिरम् इति विसर्जनं इति वाक्विक्रमजाविधिः अथ कथा सूत उवाच पुरा कैलास
 शिखरे महर्षिगणसेविते षडाननकरयासीनिमिदमूचुर्महर्षयः महासेन महादेवं नन्दानं ददिक्रम आरथ्याना
 निरूपयानि श्रुतानि त्वत्प्रसादतः कथास्त्वहं च नादेव प्ररूतां प्ररिभूतयः न तन्मिमाधिगच्छामः पायपायस्रथा मिव शुश्रूष
 यो वयं देव्या व्रतं तत्कथयस्व नः मनोभिलषितार्थानां सिद्धये स्मिन्कृते भवेत् स्फुट उवाच साधुपुंस महादेव्या माहात्म्यमुनिपु
 रगाः वच्मि सर्वविधानेन तच्छृणु ध्वं जगद्भूतं स्रगुक्षेत्रे किल पुरा विभोऽसूहोत माभिधः श्रुतिस्त्युतिपुराणज्ञानि च बहुबाधवः
 अनपत्यस्य तस्याथ जज्ञाते जरसः सक्तौ श्रीपतिगोपतिश्चैव नामनीविदधतयोः अचिरेणैव कालेन सपचत्वमगाद्द्विजः तौ तु बा
 लीयनं बंधून् हिलासाधर्मचारिणी सती विवेशदहनं स्वर्थातुपतिनासद् अथ ते बोधवाः सर्वे हाकरमिति च्चुकुः शुकः निदतो दुःशिव
 ताश्च कुस्तश्चिंक्रियां पारलौकिकीम् अथ तस्य सपत्नोऽसूह्राता सजगुर्हं धनम् आकोशतो च तौ गेहं निजमानीय दुर्मनाः नास्ति
 चक्रे धनं सर्वं नाम्नां किंचिन्नेवेदौ ततो मोजीधरी बालौ बंधुभिः कथितवसु यथा चतुःपितृव्यं तं देहिनो द्रविणं हितं सनाबुत्
 गतं द्रव्यं युवाकेन प्रतारितौ निगच्छतां मम गुहादित्यादिपरुषवहु तौ तद्दृष्ट्वा भिर्निर्विण्णौ बालौ श्रीपतिगोपती ब्रामाषाते मिथः क

शंधिगहोपितहानता यत्तोदेशांतरयत्रस्वजनोचास्तिकश्चन अनाभाथैव स्वजनान्जगमत्तुदिशसुत्तराम् भिक्षाचारैर्बहुन्देशा
 न्वनानिस्मरितोगिरीन् समतिक्रम्ययत्तु विशालानामतःपुरीष कासारमीक्षाचक्रानिततोस्थाः सन्धियेषु संडरीकवनाकीर्ण
 रक्तसंध्याविभूषणम् संध्याभ्रश्चपित्तचारुयथातारकितनभ्रः शंलौपधिगतौ बालोक्षणविश्रम्यतत्तरे आचम्यशिशिरतोयंस
 स्तुस्तौयथाविधि गताध्यखेदौविभ्राग्भ्यो पुरप्रविशतांततः वीथीचतुःपथियुतंचारुगोपुरमडितम् देवनागाररुचिरं सौध
 राजिधिरजितम् नानावीथिरतिक्रम्यविभ्रावासमवापतुः कस्यचित्त्वियप्रस्थरूपिपासादितौगृहं इयतुर्वेदिकायांतातुपविशौ
 श्रमातुरौ स्वामीतनोस्यगेहस्यविवेक इतिविश्रुतः आयातौ वैश्वदेयानेसददर्शतिथिर्द्विजौ अनापृच्छस्तथाशीलतथाचक्रुलना
 मनी ऋषिवत्सृजयाभासस्वरन्धर्मसनाननम् अतिथीभोजयामासस्वाहन्नसहचात्मना तौब्रह्मचारिणोविप्रौसपर्यातांवि
 लोच्यच्च देशबंधुपरित्यागखेदयुक्तौबभूवतुः अथापृच्छद्विजस्तौनूकोयुवांकुत आगतौ किमर्थमत्यवयसौ निगंतौस्वगृ
 हादिति नद्विवेकस्यवचनमाकर्ण्यथीपतेस्तदा आनुपूर्वेणसकलवृत्तांतसमभाषत पितृहीनौचतौसाल्नात्यक्तौबंधुजने
 नच आश्वास्यस्थापयामासस्वगृहेबहुवासरं प्रचक्रमेऽथशियैश्चसहाध्यापयितुंश्रुतिम् बभूवतुश्चतौबालीगुरुशुश्रूषणे
 रतौ गुरुरेगहन्यवसनामागतानिर्मलाशरत् कुल्लूपद्यविशालाक्षीप्रसन्नैर्दुशक्रमानना तस्यासशिष्यभाचार्यंचरंतं व्रतं सुत्तमम् प
 प्रच्छतुंश्रीकिमिदमावाप्त्यामितिकथ्यतां ताभ्यामिवंक्तेप्रश्नेविवेक इदमब्रवीत् विवेक उवाच उपांगललितादेव्याव्रतं देवधिपूजि
 तं सयकामकरं नृणामस्थाभिः समुपास्यते विद्याकामेन कर्तव्यतथैव धनकाम्यया कृतार्थिना प्रकृतं व्यव्रतमेतदनुत्तमम् वि
 द्याकामौ चतौ बालौ व्रतमाचरतुमुदा भक्तितोर्गुर्वनुज्ञातौ यथाशक्तियथाविधि व्रतप्रसादात्सकलवेदशास्त्रमवापतुः अत्य
 स्मिन्हायनेभक्त्याविवाहार्थंप्रचक्रतुः श्रीपतिगोपित्थैव व्रतमेतत्तपोधनाः अचिरेणैव कालेन मासिमायेतयोगुरुः स्वावि
 वाहोचिनां कन्यानाम्नागुणवतीमिति विनीतायश्रुतवत्यूनेश्रीपतयेतदा विचार्यबांधवैः साकंददौपुण्यस्यवासरे पारिबर्हंबहु

मुदाभादाद्बुद्धिपृवत्सलः विवेकोपिमुदलेप्रेसानुरागौबिलोक्यतो अन्याब्देपुनरेतत्तुघ्नतं देव्याश्चक्रतुः आतरोतौअंजदेशभिच्छंतौ
चधनादिकम् अथान्येहनिकस्मिंश्चित्तावुपाध्यायमूचतुः स्वामिन्मुष्यस्यसादेनलब्धाविद्यातथावसू अनुजानीहिगच्छावोनि
जदेशभितः पुनः इत्याकर्ण्यसमालोक्यशक्रभासरभादतः स्वयंप्रापधितुंतौविप्रोकन्याचनिर्यथौ अथदेव्याः प्रसादेनपितृ
व्यस्यतयोः किल अन्वेषणमतिजातागतौश्रीपतिगोपती निर्गतौक्वगतौदेशंवसतः क्लेशचिंतयत् लोकानिंदंतिस्मान्निस्वजा
ताअन्वेषणमतिः दिदृक्षस्तौततः सोपिनिर्जगामजिजात्सुरात् किंचित्सनगरंभापट्टिजबालोगवेषयन् तदेवनगरं प्राप्तोविवेका
रव्योद्विजोचमः सशिष्यः कन्ययासार्द्धकमन्मार्गंशनैःशनैः तत्रतेषांसमजनिंसंगमोसुनिपुंगवाः विदांचकारतौकृच्छ्रान्मध्यमे
वयसिस्थितौ मूर्ध्निवप्रायतौपश्चान्युदलंप्रपंतपाः नशक्नुवन्मुदावकुंप्रेमेगद्गदयागिरा पादाननागुणवतीविवेकेनप्रणोदिनाम्
आशीर्वादैर्बहुविधैस्तान्नुषांसमयोजयत् विवेकस्तदातत्रभाष्यचपरस्परम् विवेकउवाच स्मृतावेतौमयाऽनीतौपालितौ
पठितौतव संप्रापितुंप्रयातोऽस्मिभवतांश्राममुचमम् इति संभाष्यमाणस्तेभृगुक्षेत्रंयसुमुदा ज्ञातिभिः सहसंगम्यशृण्वद्वि
स्ताद्विचेष्टितम् तौपितृव्यगृहेस्थित्वाहायनान्यरुसप्तच स्वपितृव्यगृहेकांश्चिदुषित्वादिवसास्तदा लब्धापितृधनंगेहंसर्वश्रीप
तिगोपती इयतुस्तदनुजानोविवेकःस्वापुरीयथौ श्रीपतिगोपितेस्तत्रविवाहप्रकरणदा नावेकचेतसोसत्रचक्रतुर्द्विजतर्पणम्
श्रीपतिः अर्द्धथायुक्तःकनीयान्वयशंक्तिः विचार्यभार्ययासाकविभक्तः श्रीपतेरभूत् संप्रोगान्प्रविधान्मुजन्प्रमत्तोबहुस
पदा नदेव्याराधनचक्रेगोपतिः स्रखलपटः अथस्वल्पेनकालेनशंनस्यशनैर्धनम् अकिंचनोगतश्चिंतांभार्ययाश्रासितस्तदा
नवभ्यान्गृहेविप्राभुंजतेबहवःसदा गच्छावोनुदिनकातत्रभोक्तुमुभापि एवंभोजनवेलायाभागत्यागतदृहम् भुञ्जन्
भुजन्निजगृहेगतौजीवहुवासर कदाचिदागतोयावद्गोपतिभार्ययासह उपविष्टेषुविप्रेषुभोक्तुंनोविंदासनम् अथान्न
राशेरभ्याशोभोजनायक्षधानुरः उपविष्टः श्रीपतेस्तुभार्ययासनिवारितः अस्मादुत्तिष्ठवैतूर्णलमुच्छ्रंकरिष्यसि निष्ठ

तिष्ठस्यणं चैव पश्चाद्भुस्वेति चाब्रवीत् गोपतेः कान्तया दृष्टं ततो विमनसा बुभौ अमुक्ता वेव निष्क्रान्ती जग्मतुर्निजमंदिरम् ततः स्व
 जायां प्रोवाच निजमीर्गं विचिंतयन् भ्रान्ता मया समं वित्तं संविभक्तमपि प्रिये दुर्बलोऽहं धनीन्मानः श्रूयतां मत्र कारणम् पुराऽवा
 भ्यां गुरुगृहे व्रतमाचरितं शुकभम् उपागल्लिता देव्या विद्यादि सकलततः प्राप्तमयानत्सकलपरित्यक्तप्रमादतः ज्येष्ठ आचर
 ते नित्यं तस्माच्छ्रीस्तत्र वर्तते तस्मादहं तदा भो ह्येयदा द्रक्ष्यामि तां शिवाय इत्युक्त्वा निर्गतस्तरसा इहा दक्षतमो जनः तद्वा
 र्ग्यं चिंतया विषासापितस्थ्यावनश्मती शुक्तवत्स्रब्राह्मणेपुत्री पातः पर्यपृच्छत क्वगतो गोपतिरिति तच्छ्रुत्वासोऽपि दुःखिनः
 गोपतिस्तस्मिन्निदृगं विना बिबुहो भ्रमन् पृच्छश्च्यपथिका च मार्गे निदेव्याः पदमभ्यगात् पंचमेवासरे प्राप्ते कस्य पासादितो व
 ने अलब्धदर्शनी देव्या दुःखिनो निपपातह तं कृच्छ्रगतमालोक्यामवानीमक्तवत्सला कृतापराधमपितमनुजग्राहवैतदा ग
 तमृच्छः समुत्थाय दिगंता च प्रविलोकयन् ददर्श दूरतो गोपंचारयंतं गवांगणम् तं दृष्ट्वा किंचिदाश्रयस्तो ययौ तस्यातिकेशनेः
 अपृच्छत्कमवान्थातः कुत्रत्यः कुत आगतः कोऽयं देशः क्वसृपालः किंपुरनामतद्दद निशम्य वचनं तस्य वक्तुं गोपः प्रचक्रमे
 गोप उवाच उपागनामनगरमुपागोनामभूपतिः तत्रत्योऽहं समायातः पुनस्तत्र ब्रजाम्बहम् उपागल्लिता देव्या विद्यते तत्र मंदिरम्
 इत्याकर्ण्य वचस्तस्य विप्रः समुदितो भवत् सगोपस्मिहितः सायं विचरन् नृमविवेशह दूराद्दृशं भवनं पुरमध्येतपोधनः उपागल्लिता
 देव्याः स्फाटिकं गानं लिह्यं सौवर्णेन विचित्रेण कलशेनोपशोभितम् यथोदयाचलः शैलो दधानो भानुमंडलं त्वरितो गोपमामं
 व्यभासादसययौ मुदा प्रणम्य दंडवद्भूमौ बद्धोजलिपुटस्तदा उपागल्लितां देवि मया स्तोतुं प्रचक्रमे गोपतिरुवाच नमस्तुभ्यं जगद्धा
 त्रिभक्तानां हितकारिण जगद्धीति विनाशिन्यै सर्वमगलमूर्तये हत्वानिशंभमहिषप्रभृतीन् स्मरारीनि द्वादयो निजपदेषु यथाश्रि
 धिक्ताः लोकत्रयावनगृहीतमहावतारमातः प्रसीदसततं कुरु मेऽनुकंपाम् त्वांसुक्तेय निजजनाः कुटिलीकृतांगी गौरीं निजवपुषि
 कुंडलिनीं प्रजंति मुक्तोच देवमनुजाः कनकारविंदबद्धासनामधिरतकमलास्तुवति सापराधोस्मि सततं प्राप्तस्त्वाजगदंबिके इदानीं

मनुकं प्येहं यद्वां च्छामिकुरुष्वतत् इति स्तुत्याऽथ शर्वाणीं प्रणिपत्य पुनः पुनः कृतसंध्याविधिस्तत्र स्रश्चापाकृतभोजनः स्वप्नमू
 तिमयी देवीविग्रमेवंसमादिशत् गोपनेवत्सतुष्टास्त्रिगच्छोपांगमहीपतिम् मत्सूजनकरंडस्य प्रार्थयस्व पिधानकं तस्य जयन्निजगृह
 परामृद्धिमवाप्स्यसि स्वप्नइत्याप्तं देशो प्रभाते गोपतिस्तदा राजदर्शनवेलायां नृपद्वारसमस्यगात् प्रविष्टो सौ नृपसभां प्रतीहारे
 निवेदितः राज्ञासंभ्रावितस्तत्र निषसादासने शशभे पृष्टोगमनहेतुं श्रयथाचे नृपपुंगवम् देव्यर्चनकरंडस्य पिधानं देहि मे नृप इत्यर्थितः
 सविभ्रंणजातो देशो नृपो ददौ पिधानं कनमस्फुरत्यतस्मै चाभ्यर्चनं दिकम् आशीर्षिर्भिनद्याथ तमामभ्यर्चय च भूपतिम् उपांगललितदे
 ल्याः प्रासादपुनरागमत् प्रणिपत्या बिकविग्रमस्वरितो निर्ययौ पुरात् समीपे स्वपुरदृष्ट्वा त्दशे गृहमुपागमत् स्रत्तद्विः सहस्रं ग
 म्य सर्वतनुकथयन्मुदा पूजयित्वा पिधानं त्वद्विदधे पारणं द्विजः एवमारोध्यमानस्तससमुद्घोभवत्पुनः सोपिसंज्ञं समारंभे
 द्विजाऽभ्यो बहुवासरम् एकान्तस्था भयत्कन्याललितानामस्फदरी कन्या पिधानमादाय विहृतुं याति सवेदा प्रमत्तत्वास्त्रियत्वाच्च
 पितृभ्यामनिवारिता कदाचित्स्वयं स्याभिः स्नानं गंगाले शशभे कीदृती ददृशो तोये नीयमानं कलेवरम् पिधानहस्तास्मासिंचद
 न्याश्चाजलिभिस्तदा ससर्पदृष्टउत्तस्थौ ततो देव्याः प्रसादतः साऽतिश्रान्तं द्विजदृष्ट्वा मनसा चिंतयत्यति जुहावाभ्यवहाराय जनकस्य
 निकेतनं मार्गे च परिपत्रच्छकुलं शीलं च तस्य सा सोपि सर्वसमाचरव्योगुणराशितानां च ललितामंत्रयामास गुणराशिं द्वि
 जोत्तमम् परिविष्टेषु चान्नेषु पितृवेषु मिमै द्विज गृहीतापोशनो भूत्वा भार्यार्थं मां त्वमर्थय मयानुमोदितस्तातः समांतुभ्यं प्रदा
 स्यति यथोक्तगुणराशिस्तथा सर्वं चकार ह गोपतिर्भार्यया च्छान्नासमालोकास्त्यस्वर्गाधवैः परीक्षिताय विप्राय विद्याया कुल
 शीलयोः प्रतिजज्ञेततः कन्याललितगुणशालिने शशभे मुहूर्ते चतयोर्विवाहं कृतवान्प्रभुः वराय ब्राह्मणेभ्यश्च ददौ बहु धनं तदा
 विदधे च तयोर्गंहनातिदूरस्ववशमतः तत्रोषतुः सानुरागौ भिथस्तौ दपती चिर पिधानकं तयानीतं निजल्लितया गृहं शनैरथ धनं सर्व
 गोपतेरगमद्गृहात् गुणराशिर्धनीजातो महादेव्याः प्रसादतः करंडस्य पिधानं तज्जनन्या बहुवासरं याचिता पिनेवै प्रादाद्भ्रूल्लितापूजितं

गृहे अथसागोपनेर्भायीतस्यैवानर्चनाद्गतम् इत्थंविचिंत्यपापात्माजाभानरमद्यातयत् समिदर्थेर्वनयातः स्वयत्तद्देहमायैशोचं
 तीकिलनांकन्यासतुंदव्याः प्रसादतः उत्थायविपिनादेत्यमुक्ताशोतेस्करवृद्धे पादसंवाहनतस्य कुरुतेल्लितातदा तदृष्ट्वादुःखितामृषो
 प्रणिपत्यपुनः पुनः अजिताकृष्ट्या पूषामिजापन्यवेदयत् स्कंदउवाच गुणराशिस्तदातस्यैमायाश्चितंदेदीबहु आत्मानबहुकालेनपूतं
 हस्तुंशुकारह अपितेस्वचलान्स्थान्मालोक्यातपोधनः गोपमिस्तुयथापृच्छत्स्नातस्त्वतंसेकथम् किमाचरसिकल्याणंयेनश्रीर
 नपाथिनी इतित्थवचः श्रुत्वाश्रीपतिर्विस्मितः पुनः अस्माभिस्तद्भूतद्व्यायक्तं गुरुं रुमिदरे सोपिदेव्याव्रतंचकेपुनर्भात्रोपदेशिन लेषे
 सपरमामृद्धिपुत्रांशुदितोभवत् उपगान्दलितान्दव्याः कुर्यादारधनततः एवमेतत्पुराव्रतमाहात्म्यकाथितंमया कृतमन्यैश्चबहुभिस्ते
 पिलब्धमनोरथाः स्कंदउवाच विधानमस्यवस्येहत्च्छृणुध्वंतपोधनाः शकूपक्षेतुपंचम्यामिषेमासिचरे द्रुतम् गजितसंध्य
 योस्त्याज्यंदिनवृद्धिस्तथोतथा निर्वर्त्यावश्यकं कर्मशुचिरारागविर्जितः चत्वारिंशत्तथाऽष्टौचकल्पयित्वाविधानतः दंतकाष्ठा
 न्युपादायतडागंवानदींजजत् आयुर्वलयशोवर्चः प्रजाः पशून्वसूनिच ब्रह्मभद्रांचमेधांचत्वंनोदेहिवनस्यते दंतथावनपूवाणि
 मज्जनानिसमाचरेत् ततोयथाविधिस्तात्वाशकूवासागृहभूजेत् उपचारैः षोडशभिरोभिर्मंत्रैः समाहितः कुर्यात्सुजाप्रयत्नेनदूवाभि
 श्चविशेषतः शुचोदेशेसंडपिकांरुत्वाः तीवमनोहरां सौवर्णीप्रतिभाशक्त्याकल्पयेन्वात्रपूर्विकाम् द्विजाथवाणकदद्याद्विज्ञात्यावद
 कादिभिः ततः कथासमाकरणवाणकान्स्वसंरथया स्वयमद्या नदवान्वागयतः सहवाधवैः रात्रौजागरणकुर्वीन्तृत्यगीतादिमं
 गलैः प्रभातेपूजयेद्देवीततः कुर्याद्विसर्जनम् सवाहनाशक्तियुतावरदाभूजितामया भान्तमामनुगृह्याथगस्थतानिजमंदिरंताम
 चैगुरवेदद्यादानानिचसम्भरिशः व्रतमेवंचयः कुर्यात्पुत्रवाधनवान्भवेत् विद्यावानुरोगनिर्मुक्तोः स्वर्गोधानमाप्नुयात् अवैधव्य
 चलमतेस्त्रीकन्यावरमुत्तमं विजयंशुष्टिमायुष्यश्चान्यदपिवाञ्छितं इत्येतद्भूतमारव्यान्सेतिहासंमहर्षयः शृण्वन्पिनरोम
 त्थास्करवमाप्नोतिनिश्चितम् निर्मुक्तैः सस्करवीधीमान्चत राजप्रसादतः वित्तमारोग्यमायुष्यप्राप्नोतिचप्रसादतः इतिश्रीस्कंदपु

तुंडीरिः कारवैलेः सन्निपिटेः फलंस्तत्कालसंप्रैतेः कृत्वाशोभांतदयतः विरूढैर्धान्यसंप्रैतेर्दीपिकाग्निः समंततः सार्धैः सगु
 णकैर्धूपैः सौहारीकरंजकैः घृतपक्वैः कर्णवैष्टेर्भौदकेरुपभोदकैः बहुप्रकारैर्नैवेद्यैथ्याविभ्रवभारतः एवमस्यन्यविधि
 वद्रौजागरणोत्सवसु गीतवाद्ययुतेर्नृत्यैः प्रक्षणात्पिरेनेकथा भ्रुवीभिः सहितासाध्योताराभिप्रशंसनेयत् नचसंमालयेने
 त्रैनारीयामचतुष्टयं दुर्भगादुःखितावध्यानेत्रसमीलनाद्भवेत् एवंजागरणकृत्वाससम्यासरितंप्रति स्नात्वावस्त्रपरीधाय
 धार्यसौभाग्यकुंकुमं गंधपुष्पादिर्धूपैश्चगीतवाद्यधुरःसरं तच्चदद्याद्द्विजंद्रायनेवेद्यादिक्रमद्रके ततोर्गृहसभागत्यद्भुत्वोवैश्वा
 नरंक्रमात् देवान्पितृन्ब्राह्मणांश्चपूजयित्वास्वासिनीः कन्यकांश्चैवसंभोज्यादीनानाथांश्चभोजयेत् प्रस्यसोऽज्यैर्बहुवि
 धेर्देत्वादानानिभूरिषीः ललितामिस्तुक्रभ्रीताइत्युत्कानुविसजयेत् यः कश्चिदाचरेदेतद्भुतसोभाग्यदपरं षड्यातुललितसं
 संसर्षपापनिबहणाम् नसोवायदिवानारीतस्यपुण्यफलस्यु यत्तुलस्यत्रैतैश्चान्येर्दानैर्वीनुपसत्तम तपोभिर्निर्भयेमर्वापितदे
 तेनहिलस्यते इहैवेवातुलासपत्सोभाग्यमनुभूयन्व कृत्वामूर्ध्निर्पिदंपार्थसपत्नीनांयशस्विनीं मुताशिवपुरंप्राप्यदेवैरस्तरप
 न्भोगैः प्रामोतिदर्शनं देव्यातयानुसहभोदने पुण्यशोषार्पादहागल्यपुण्यसौरेर्व्येकमाजन भर्त्रास्सहयुतानारीसीतेवप्रियवल्लभा
 इंदयः शृणुयान्पार्थपठद्वासाधुसंसदि सोपिपापविनिर्मुक्तः शःकलाकेमहीयते षड्याजलातरगतावरवंशपात्रेसंगुल्यपूजा
 धितयासिकताक्रमेण नक्तचजागरमनुव्रतशोषशीलाकुर्यादसोत्रिसुवेनेललितेभवानि इतिहेमाद्रौललिताषष्ठीव्रतं इ
 दंगुर्जरदेशोप्रश्निष्ठं अत्रैवभाद्रपदकृष्णपक्ष्याकपिलाषष्ठीव्रतं तत्रयोगविशेषणपूर्वस्यावाकार्यम् तेचयोगाः पुराण
 समुच्चयेदर्शिताः भाद्रमास्यसितपक्षभाजोचैवकुरेस्थिते पानेकुजेचरोहिण्यासाषष्ठीकपिलास्मृता संयोगेत्तुवर्तुर्णाचनि -
 दिष्टापरमेष्ठिना अथकथा हेमाद्रौस्कांदे चित्रांगुवाच रूपसपद्मारोग्यसंततिचतिसुकलाम् प्रामुबतिनरायेननियतं
 तद्ददस्वमे अगस्त्यउवा० साधुसाधुत्वयाप्राज्ञयत् एहाहश्रुचिद्व्रत तत्सर्वं कथयिष्यामि ततः त्रयोमविष्यति शृणुपार्थप्रवक्ष्या

भिस्वर्गमोक्षप्रदं नृणां यच्च शुसंपुरादेवान्ब्रह्मरुद्रैर्देवैः अस्मराणांच सर्वेषां राक्षसानां तेषु च शंकरेण पुराचैतत्पण्डुरवा
 यनिवेदितं षण्णुरेव नमसाख्यातं महापातकनाशनं तददृश्ये ब्रह्महागोम्रः अगारदाहीगरदः सर्वपापतौषिवा सु
 च्यते सर्वपापेभ्यः स्वर्गलोकंच गच्छति यच्च पुण्यं पवित्रं च नृणां भद्रुतसंगलं उपकाराय लोकां नो तथा तव नृपात्तम शृणु भूपम
 हापुण्यं षष्ठीभाहात्म्यसुत्तमं भाद्रमास्यसिते पक्षे षष्ठीभौमे न संयुता व्यतीपति न रोहिण्यासाषष्ठीकपित्वास्मृता आश्विन
 स्यसिते पक्षे महापुण्यं प्रवर्धिनी षष्टिसंवत्सरस्योते सापुनस्तन संयुता चैत्रवेशारवशोभ्ये सिते पक्षे शक्रादये वैशारवेपि
 च राजेन्द्रद्वारधत्यापरास्मृता तस्योचैव हुतं दंतयत् किंचित्प्रतिपादितं तस्य सर्वस्य पुण्यस्य संख्या च कुं न शक्यते यस्मिन्
 काले भवेदंते गुणैः षष्ठीयुता नदा पंचम्यामेकमेकं च कुर्यात्तत्र विचक्षणः षष्ठ्यां प्रातः समुत्थाय कृत्वा दीदंतं धावनम् जल
 पूर्णं जलं कृत्वा इमं मंत्रमुदीरयेत् निराहरोद्ये वै शतं इत्कस्त्वत्परायणः पूजयिष्याम्यहं भक्त्या शरणं प्रवभास्कर अर्घ्यं
 दत्त्विति संकल्प्य कृत्वा यत्नाच्छुचिस्मितः स्नानं कृत्वा मयत्ने न द्यातीथो इवे हृदे तदागे दीर्घिकायां वा गृहे वा नियतात्मवान् दे
 वदारुनथाशीरकुं कुमेला मनः शिलाम् पद्मकपत्रकं यष्टिमधुगव्येन पेषयेत् क्षीयिणां लाड्यकल्केन स्नानं कुर्यात्संभ्रंजं आप-
 स्वमसि देवेश ज्योतिषां पतिरेव च पांशमये देवेश मेने वाक्कायकमंजं पंचगव्यकृतस्नानः पंचगव्यं सुमांजयेत् आनयेन्मृत्तिकां शक्रां स्वा
 नार्थं वै प्रयत्नतः मृत्तिके ब्रह्मपूताभिकाशं प्रनाभिमंथिता पवित्रं कुरुः सोमनिन्यसर्वपापात्समुद्धर संज्ञेणानेन वरुणं पूजयेद्भक्तिमान्तरः पा
 शाग्रहस्तवरुणा सर्ववारीश्वरप्रभो अद्याहं प्रार्थयामि त्वां पूजनार्थं सुरेश्वर आदित्यो भास्करो भास्वरविः सूर्यो दिवाकरः प्रभाकरो
 भितो वीरो देवः सर्वेश्वरो हरिः गोमये नो पति सांघां भूम्भ्यो वै कुं कुमे ननु मंडलं सर्वतो भद्रमालिखे ह्रस्विमान्तरः तत्र मर्धे लि
 खेत्पद्ममष्टपत्रसकृत्किं पूर्वपत्रे न्यसेत्सूर्यं भार्गवेयं तपनं न्यसेत् स्रवणं रेतसं यास्ये नैर्ऋत्ये च न्यसेद्दिवि आदित्यं वारुणे पा
 त्रे वायव्ये च दिवाकरम् सौम्यं प्रभाकरं तत्र सूर्यं मीशानं पत्रके तीव्रं शिभं रं देवं ब्रह्माणं चैव विन्यसेत् आधाररूपिणं देवं मध्ये

चेवारुणंन्यसेत् सहस्वरशिंसेसूयंचिसूक्ष्मस्यूत्तगुणान्वितं सर्वगं सर्वरूपं च मध्येभास्करमेव च सप्ताश्वरथमारूढं पद्महस्तीदिवोक
 रं अक्षस्त्रं धनुः पाणिं कुंडलैः सुकुटेन च रत्नैर्नानाविधैर्युक्तं सौवर्णतन्त्रकारयेत् शक्तिस्तत्पुलाहूर्ध्वतदर्थं कर्षतोपि वा सौव-
 र्णमरुणकुशोद्भूज्जुचेव तथा विधा सप्तान्घेष्मृषितं कृत्वा रथं तस्याग्रतः स्थितं अरुणं विना पुत्रगृहोतांश्च मन्त्ररूढं एवं रूप-
 थं कृत्वा पद्मस्योपरिविन्यसेत् तस्योपरिन्यसेद्देवं रक्तवस्त्रविष्मृषितं रक्तचंद्रमाल्यादिमंडितंचोतिशोभनं अग्रतः सारथि कृ-
 त्वा पूजयेदरुणं शक्रिः रक्तपुष्पैस्तु गंधैश्च तथा न्ये रपि शक्तिः विना तानयो देवः कर्मसाक्षी तपोनुदः सप्ताश्वः सप्त रज्जुश्च-
 अरुणो मे प्रसीदतु मंत्रेणानेन संपूज्य सारथितदन्तरं देवस्य शंसनं कल्प्य प्रमृतादिकपंचकं प्रमृत्तविमलं सारसाराध्यपरमं
 शरभं दीप्तादिशक्तिभिश्चैव ततो भानुप्रपूजयेत् दीप्तास्सूमान्थापमद्रा विंविनी विमलानघा अमोघो वैद्युताचेति न यमा सर्वतो
 सुरवी अपवित्रः पवित्रो वासवो वस्थागतोपि वा यः स्मरेद्भास्करं देवं स बाह्याभ्यन्तरे शक्रिः शिरवायां भास्करं न्यस्य ललाटे सूर्य
 भव च चक्षुर्मध्ये न्यसेद्भानुसुरवेतत्र रविं न्यसेत् कठे न्यसेद्भानुमंतपद्महस्तीद्विहस्तयोः तिमिरक्षयकृद्देवं स्तनयोरविविन्यसे
 त् जातवेदाभिमिधेनाभ्या कृत्या भानुं तथा न्यसेत् उग्ररूपं तु ह्यदेशे तेजोरूपं द्विजं घयोः पादयोः सर्वरूपं तु सूक्ष्मस्यूत्तगुणान्वि
 तम् एवं यथोक्तं विन्यस्य पात्रं गृह्यते तोर्वयेत् करवीरार्ककुसुमे रक्तचंद्रमभिश्चैतैः पुष्पैः स्रगंधैर्धूपैश्च कुसुमैरुपशोभितं सा
 तं डं भानुमादित्यं भास्करं तपन रविम् द्वंसं दिवाकरंचेति पादयोर्मुकुटावधि पादो जंघे तथा जातु ह्यमूरूकृटीशरभे नाभिं व
 क्षास्थलशोभिमेतेषु गेषु पूजयेत् आनेथे दध्यं पात्रं च सौवर्णीयं ताभ्रजं अध्वर्युर्धे देवं तत्रात्र मुदकेन प्रसूयेत् पूजयेच्चाथ प्रा
 गादि देवतास्ताः समाहितः दिग्देवतास्ततः पूज्या गंधपुष्पानुलेपेनः पात्रतोयं समादाय रक्तपुष्पफलसंयुतं जातुभ्यामवनि
 गत्वा स्तूर्यागार्धन्यवेदेयेत् वेदगर्भनमस्तुभ्यं देवगर्भनमोस्तुते अथ कर्मूर्तये तु भ्यमर्घ्यं गुणहनमोस्तुते ब्रह्मसूर्तिधराये
 वचतुर्वक्त्रसनातन सृष्टिस्थिति विनाशाय गृहाणार्धं नमोस्तुते कालात्मा सर्वभूतात्मा वेदात्मा सर्वतोसुरधः जन्ममृत्कजरा

शोकसंसारमयनाशनः विष्णुरूपधरोदेवः शीतवस्त्रश्चतुर्भुजः प्रभवः सर्वलोकानामर्ध्यगुणहन्मास्तुते दारिद्र्यसूत्रध्वंसीश्रीमान्पा-
 तुदिवाकरः स्रुवर्णः स्फाटिकोभानुः स्वर्णरेतादिवाभणिः हरिदशोशरुमालीचअर्ध्यगुणहन्मोस्तुते चतुर्भिर्भुनिभिः सम्यगष्टाभिः परि-
 गीयते सामध्वनिस्तोयज्ञेअर्ध्यगुणहन्मोस्तुते अर्ध्यगंधचपुष्पंचतथाधूपप्रदीपक नैवेद्यचयथाशक्त्या प्रार्थयेत्सूर्यदेवताम् अ-
 श्मिभेनमस्तुभ्यंनमस्तेजातेवेदसे इषैवेनमस्तुभ्यंअग्नेचेवनमोनमः आत्मरूपिन्मस्तुभ्यंविष्णुसूर्तेनमोनमः तंधानालं-
 चैवैविष्णुस्त्वंब्रह्मात्वंहुनाशनः मुक्तिकामोहमिच्छामिप्रार्थयामिस्मरेश्वर विश्वतश्चक्षुराप्यत्नोविश्वतश्चरणेनमः विश्वात्मासर्व-
 तोदेवः प्रार्थयामिस्मरेश्वर इममंत्रसमुच्चार्यनमस्तुर्वीतमास्करं संवर्चसेतिपाणिभ्यातोयेनविमृजेन्मुखं हंसः शतविषदित्य-
 चोसूर्यस्यैवावलोकनं उदुत्यंचित्रमित्येतत्संकेदेवाग्रतो जपेत् पद्मकेसरकेणेषुफलकैवकारयेत् फलेः पुषेरक्षतेश्चभस्त्रे-
 नीनाविधेरपि शय्यांतत्रचदेवस्यशक्तेदेशेप्रकल्पयेत् षट्धान्यंषड्रसंचैवैरोप्यंचैवमहाप्रसुं पुरुषरवद्रहस्तचकारयेच्चैवबुद्धि-
 मान् वस्त्रयुग्मेनसंछाद्यलवणोपरिवित्यसेत् अनेनैवतुमंत्रेणस्नानमर्ध्यांचनंततः नमस्तेक्रोधयुक्ताथरवद्रहस्तजिघांसेव जि-
 घांसंतंचतं दृष्ट्वाहुर्दुःसर्वदेवताः त्वयाव्याप्तमेरुएषं चण्डमास्करंरुप्रभ्र अनस्तापूजयिष्यामिअर्ध्यगुणहन्मोस्तुते ह्यपयि-
 त्वानुतांरात्रिगीतवादित्रनिःस्वनेः ततस्त्वभ्युदितेसूर्येहोमंकुचोत्सवशक्तिः पूजयेत्तत्रशक्त्याचदेवांश्चविषदिकुं होमोर्क-
 स्यसमिद्विश्चद्यतमिथ्येस्तिस्तेस्ताथा सिद्धान्त्वचरुद्रद्वद्यंतंचजुहुयाद्द्विजः आह्रुणोनेनिमंत्रेणशतमशेनंरुमात् होमो-
 व्याहृतिभिर्वीथिसिद्धहृतदनंतरं कपिलापूजयेद्देवीसवत्सापापनाशिनीं वस्त्रयुक्तासंधंतांचस्वर्णयुगविष्णुषिनां नाम्ना-
 एष्टीरौष्यरुरांकास्यलोहनकान्वितां मंत्रेणानेनतांदद्याद्ब्राह्मणायेतिशक्तिः कपिलेसर्वभूतानांपूजनीयासिरोहिणी स-
 र्वनीर्थमयीयस्मादतः शान्तिंप्रयच्छेम आचार्यस्यततोप्यक्त्यासर्वपाणोविनिक्षिपेत् गोमूहिरण्यवासासिद्धीहेशेलवणति-
 लाः एतत्सर्वमदत्त्वानुकीपलाप्रार्थयेन्नतः कपिलेपुण्यकर्मणिनिधापेपुण्यकर्मणि मासुद्धारयपापात्तुदततोत्थस्यंकुं दि-

विवादित्रशब्दश्चसेव्यतकपिलासदा तथाविद्याधराः सिद्धाभूतनागणाग्राहाः कपिलारोमसंख्यातास्तत्तद्देवाः प्रतिष्ठिताः पुष्यह-
 स्त्रिभुञ्चतित्यमाकाशसंस्थिताः ब्रह्मणोत्पादितोदेवीमशिकुंडात्स्रस्रप्रभा नमस्तेकीपिलेपुण्येसर्वदेवनसरुते जयमित्यं-
 महासत्त्वसर्वतीर्थोदिसंगले दानारंस्वजनोपेतब्रह्मलोकनयाश्रमा नतःप्रदक्षिणाकृत्वानलाब्राह्मणपुंगवाच्च आशीर्वादान्वदेदु-
 स्तेनुत्रोत्रधनागामान् आरोग्यरूपसौभाग्यसर्वदुःखविवर्जनतः अनेगोलोकमासाद्यचिरायुःस्वरवभागभवेत् यदास्वर्गात्प्र-
 चरितराजाभवतिधार्मिकः सप्तदीपवतीसुदुःसदाराज्यसंकटकं अहोव्रतमिदंपुण्यं सर्वदुःखविवर्जनं अतः परंभवस्यामिदा-
 नस्थफल्मुत्तमं कपिलारव्यायदाषष्ठीजायतेभुविमानद व्रतसर्वव्रतश्चेष्टमिदमयंमहाफलम् उद्धरिष्यतिदानारंभुनसस्रव्यम-
 व्यय एवंदेवगणाः सर्वभूतसंघामहर्षयः आकाशस्थाः प्रवक्ष्यतिपुण्येस्मिन्निदिवसागमे पात्रभूतायक्तुष्येऽत्रियायकुटुंबिने
 एवंयः कपिलादद्याद्द्विदृष्टेनकर्मणा सयातिपरमस्थानयावन्नच्यवतेपुनः उद्यापनविधिं ब्रूहिभक्तायममतत्वतः कृष्णाउवाच
 पूर्वस्मिन्निदिवसेकुर्योदेकप्रक्तंसमाहितः शत्रोदेशेसमालिप्यसर्वतोभद्रमंडलं स्यापयेदव्रणकुंभंचदनोदकप्ररितं संवेष्ट्यव-
 स्त्रयुग्मेनकठदेशेस्कुशोभनं पंचरत्नसमायुक्तं दूर्वापुष्पाक्षतान्वितं रक्तवस्त्रयुगच्छन्नताम्रपात्रेणसंयुतं रथशेव्यपलस्ये
 वचतुरैषेर्विचित्रिनः सोवणीपलसंयुक्तंमूर्तिस्त्र्यस्यकारयेत् कुंप्रस्थोपरिसंस्थाय्यगंधपुष्पेस्तथाचयेत् आदित्यपूजये-
 देवंनामिस्वेयंथोदितैः आदित्यभास्करभानुरविस्त्रयीदिवाकरं प्रभाकरनमस्तुभ्यंससारान्मांसमुद्धर शुक्तिमुक्तिप्रदोष
 स्मानस्माच्छान्तिप्रयच्छमे नमोनमस्तेवरदत्तकृष्णसामयजुषांपते नमोस्तुविश्वरूपायविश्वधोत्रिनमोस्तुते एवसंपूज्यविधिष्वेव
 देवंदिवाकरं पूजयेत्कपिलोदेवीं वस्त्रमाल्यानुलेपनैः दानमंत्रः दिव्यमूर्तिजैगच्छकृद्दोदशात्मादिवाकरः कपिलासहितोदेवा
 मममुक्तिप्रयच्छतु यस्मात्त्वकपिलेपुण्येसर्वलोकस्यपावनी प्रदत्तासहसूर्येणमममुक्तिप्रदासव इतिहेमाद्रोस्कांदेक
 पिलाषष्ठीव्रतोद्यापनसंपूर्ण अथकार्तिकेस्कंदषष्ठीव्रतं हेमाद्रोमविष्य श्रीहृष्णाउवाच षष्ठीपलाशनेराजन्विशे

वात्कार्तिकेनूप राज्यच्युतेनविशेषणत्वंराज्यंलभंतचिरात् षष्ठीनिधिर्महाराजसर्वदासर्वकामदा उपोत्थासाप्रयत्नेनसर्वकालं
 जयार्थिना कार्तिकेयस्यदथिताएषाषष्ठीमहातिथिः देवसेनाधिपत्यंहिमात्मस्यामहात्मना अस्यांहिश्चीसमायुक्तोयस्मात्संस्कं
 दोभवत्सुगा तस्मात्षष्ठ्यानशुजीनमासुयाद्गर्गवीसदा दत्वाध्यंकार्तिकेयायस्थित्ववैदक्षिणासुरवः दद्यादसतोदकैःपुष्पैर्मंत्रेणाने
 नस्कत्रन सप्तर्षिदारजस्कंदसेनाधिपमहाबल रुद्रोभाग्निजषड्भ्रुंगारागर्भनमोस्तुते प्रीयतांदेवसेनानीःसंपादयतुल्लङ्घतं दत्वा-
 विप्रायचामान्त्रयञ्चान्यदपिर्वर्तेते पश्चाद्दुक्तेलसौरात्र्याभूमिकृत्वातुभाजनं एवंषष्ठीव्रतस्थस्यउक्तंस्कंदेनयत्फलम् तन्निबोध
 महाराजमोच्यमानंमथारिवलं षष्ठाफलाशनोयस्तुक्तकाहरोभविष्यति शक्रायामथक्रुष्णायाम्ब्रह्मचार्यासमाहितः तस्यसिद्धिं
 धृतिंपुष्टिराज्यमायुर्निरामयं इहलोकैपरत्रापिदद्यात्स्कंदोन्नसंशयः अशक्तश्चोपवासैवैतेननक्तंसमाचरेत् तैलषष्ठ्यानशु
 जीतनदिवाकुरुनंदन यस्तुषष्ठ्यानरोनक्तंकुर्याद्भरतसत्तम सर्वयोपैर्विनिर्मुक्तैर्गांगेयस्यप्रसादतः स्वर्गोचनियंतवासोत्समतेना
 नंसंशयः इहचागल्यकालोतेयोक्तफलभागभवेत् देवानामपिबंद्योसौराजराजोभविष्यति इति० स्कंदषष्ठीव्रतंप्रविष्योक्तं
 संपूर्णं अथमार्गशीर्षशक्रेष्माद्रपदेवांचपाषष्ठीव्रतंहेमाद्रोस्कोद स्कंदउवाच मातराज्यंचराजानंधर्मपुत्रंयुधिष्ठिरम्
 कदाचिदायौद्रुंद्रुदुर्वासासुनिसत्तमः तंप्रच्छमहातेजाधर्मसन्तुःकृतंजलिः राज्यलाभःकथंजातोममधिप्रतपाभिधे तंद्रुतंश्रो
 तुमिच्छामिकर्तुंचसुनिसत्तम दुर्वासाउवाच ऋणुराजन्महाभागव्रतानासुतमं व्रतं अस्तीह्यञ्चीर्णमात्रंसर्वकामास्तुपुरयेत्
 सर्वपापस्यंचकुर्यादरवंडिनव्रतान्यपि षष्ठीष्माद्रपदेशक्रुवैधृत्वाचसमन्विता विशारवाभोमयोगेनसात्पाइतिविश्रुता देवास्करम
 नुष्याणांदुर्लभाषष्टिहायनेः कृतेत्रेतायांपचाशब्दायनीद्वापरेपुनः त्वारिशक्तलोत्रिशब्दायनीदुर्लभाततः आदोदकतयुगपूर्वं
 याचीर्णोविश्वकर्मणा तत्फलद्विष्वकतेत्यमाजापत्यमवासुवान् स्युनाकार्तवीयेणामुविनारायणेनच ईश्वरेणमयासार्धइत
 रेतरेलिप्तया यथैतद्विधिषत्कुर्यात्सेत्यांतंफलमस्युते युधिष्ठिरउवा० तद्विधिञ्चोतुमिच्छामिस्तराद्रुदतोसुने केमवाः

क्रेचनियमाः सापिर्कलक्षणामवेत्तु दुर्वीसाउवाच द्विदैवत्यस्मिन्मौमेनवैद्यतेनसमन्विना भ्राट्रेमासिस्मितेषष्ठीसाचयेतिनिगद्यते
 पंचस्थानियमंकुर्यादेकसुकुंसेसमाचरेत् चंपाषष्ठीव्रतंकुर्याद्यथोक्तं वचनाद्गुरोः ततः प्रभातेविमलेदंतधावनपूर्वकं कृत्वास्नानं
 शतचिर्म्हत्वासंकल्यचयथाविधि निराहारोद्यदेवेशाल्दस्त्वत्परायणः पूजयिष्याम्यहंभक्तयाशरणंभवमास्कर संकल्पमंत्रः
 ततः स्नानप्रकुर्वीतनद्यादौविमलेजले मृदमालप्रयमंत्रेश्चतिलैः शक्रेऽश्वमंत्रावित् सावित्रपरमंतीह्रिपरंधामजलेमम त्वनेजसापरि
 श्वश्रुपांपथातुसहस्रधा प्रार्थना आद्यस्त्वभसिदेवेशज्योतिषोपतिरेवच पापेनाशयमेदववाद्भानः कर्मभिः कृतं स्नानमंत्रः
 ततः संतप्येद्देवानुर्वाण्यनृगणानपि ततः श्रेत्यगृहंमौनीपारंगडालापवर्जितः स्यादिलंकारयेच्छुद्धं चतुरस्रस्रशोभने स्यापये-
 दव्रणकुम्पंचरत्नसमन्वितम् कुंकुमेनलिवेत्पद्मद्वादशारमकर्णिकं तस्योपरिन्यसेत्सूर्यसौवर्णं सरथारूपं शक्त्यावाविन्त
 सारेणाविन्तशाठ्यविवर्जितः तमबयेद्गंधपुष्पैर्विधिमंत्रपुरःभार पंचामृतेनस्नपनंकुर्यादकंस्यसंयतः ततस्सुगंधनोयेनपरापू-
 जासमारभेत् गंधैर्नानाविधैर्दिव्यैः कर्पूरागरुकुंकुमैः फलेर्नानाविधैर्दिव्यैः कुंकुमैश्चसुगंधिभिः मंडपकारयेत्तत्रपुष्पमाला
 विम्बूषितं यथाशोभं प्रकुर्वीतअधश्चापरिसर्वतः ततः संपूजयेद्देवमास्करकमलोपरि मध्येदलेषुपूर्वादित्यादीन्सुपू-
 जयेत् आदित्याय० भास्कराय० भानवेन० अर्यम्पेन० विश्वचक्राय० अश्रुमते० सहस्रांशवेन० रवगाय० सराद्याय० सूर्याय०
 य० द्वादशात्मने० प्रभाकराय० १२ जन्मानतरसहस्रेषुदुक्तंयन्मयाकृतं तत्सर्वनाशमायातुत्वत्प्रसादाद्दृवाकर तंतोरप्य
 पूजा ततः संपूजयेद्देवमभ्युनंततद्ध्येस्थितं अष्टाक्षरेणमंत्रेणगंधपुष्पादिभिः क्रमात् मंत्रः ॐ ह्यणिः सूर्येऽर्थादित्यः -
 इतिमंत्रः कालात्मासर्वभूतात्मावेदात्माविश्वतोमुखः जन्ममृत्युजरारोगसंसारभयनाशनः उदयेऽर्धमंत्रः ततः संपूजये
 च्छुक्कासवत्सांगापर्यस्विनीं सवरुद्रघटाभरणाकास्यपत्रिचदेहिनीं ब्रह्मणोत्पादितेदेविसर्वपापविनाशिनि संसारार्णवम-
 ग्नागोमातस्त्रातुमर्हसि सरूपावबुद्धरूपाश्चमांतरीलोकमातरः गावोमासुपसर्पंतुसरितः सागरंयथा यास्रह्मणीः सर्वदेवा

नां ग्राचदेवेषु संस्थिता धेनु रूयेण सा देवी मम पापं व्यशो हतु नित्य होमं ततः कुर्यात्सा विद्या श्रोत्रं शतं ततस्तां कल्पयेत्क्षेत्रं तदोमि श्रीय
तामिति आचार्याय ततो दद्यादादिदस्यं सरथारुणं सकुम्भरक्तवैश्वसंवीपस्करसंयुतं मनोमिलिषितावासिकं शतं तु मम भास्करः दान
मंत्रः गुणहामिभास्कररथे भवतं विश्वतो सुखं मनोमिलिषिताशान्निभुभयोः कर्तुमहंसि प्रतिग्रहणमंत्रः सर्वनीचिमयं धेनुं सर्वेय
जमयी शरुमां सर्वदानमयी देवीं ब्राह्मणाय दद्याम्यहं गोदानम् गुणहामिस्करमीं देवीं सर्वयज्ञमयीं शरुमां उभोऽपुनीं हिवरं देवुस-
योस्तारका भव ततस्तु भोजयेद्भ्रामा च द्वादशो वस्वशक्तिः दद्याच्च दक्षिणोत्तरभ्यः प्रणिपत्य विसर्जयेत् अथैकं न्यसेत् न स्व्यशान्तिमा
युद्धिजोत्तम अभिनंदयत्तसाशीर्मिस्ति सर्वे अभिनेदिताः ततस्तु स्वयम्भवीया हि जानामवशिष्टकं सहस्रपुत्रैः कलेत्रैश्च अन्यैर्बहुजने
हिनः एवयः कुरुते राजन् सोऽत्यंतं पुण्यमस्तुते मसूणां च विधिः योक्तः सर्वेषां दृष्टिगोचरः सर्वैश्च तद्भक्तं कार्यं स्वशक्त्या दुःखमीरु-
भिः मसुः प्रथमकल्पस्य योस्तु कल्पेन वर्तते विफलतस्तु तस्य रथादनुशस्तानु कल्पितः अथ निर्धनस्य विधिः पंचम्यनि यमं कु-
र्यादाचार्यं च नोद्दती षड्यात्त्वाने मकुर्वीत संनय्यं पि नु देवताः अस्य स्य स्य गृहभौनी सूर्यमनसि चिंतयेत् स्थापयेत् द्रव्यं कुंभस्य न्या
यंचतस्रोपरि तस्यापरि न्यसेत्सूर्यं फलकं न विनिर्मितं सौवर्णं मक्ति संयुक्तं रथं सारथिनायुतं तमर्चयेत् जगन्नाथ गृहं हात्वा ज्ञागु
रोः स्वयं षडद्वारेण संनयनं गंधधुषाह्वनादिभिः ॐ नमः सूर्यायैति मंत्रः संयुज्या विधिं देवं फलपुष्पादिं कंचयत् सूर्यं निवे
देयेत्सर्वसूर्यो ममीयतामिति ततः प्रस्मृते धिमले गत्वारु गृहं प्रति सर्वोपकरणैः सूर्यमाचार्याय निवेदयेत् धान्यपुष्पफलच-
स्त्ररत्नैश्चैवादि कंचयत् गवांकोटिसहस्रं तु कुरुक्षेत्रे कपर्शेण चंपादानस्य राजेंद्रकन्धनाहं निपोडशीं सर्वनीचं प्रदाना नित-
थान्यान्यपि पोडशा चंपयानुलिना नीह चंपकालतिरिच्यते इति श्रीस्कंदपुराणे चंपाषट्पद्विंशतं संपूर्णं अथ मार्गशीर्षशुक्ल
चंपाषष्ठी मार्गमासे शक्रपक्षे षष्ठी वैद्यति संयुता रविवारं गसंयुक्ता सा चंपा इति कीर्तिता इति महारिमाहात्म्ये मार्गशी
र्षे मले पक्षे षष्ठावारं शक्रमालिनः शततारागते चंद्रलिंगं स्म्याद्दृष्टिगोचरमिति इयं योगविशेषेण पूर्वोयोगाभावे पराग्राह्या इति

चंपाषष्ठी अथसप्तमीव्रतानि तत्रैवशाखशतकुकुसुसम्यांगोल्पनिः तत्रपूजाचोक्तासद्यिधीचंद्रोदयेब्राह्मे वैशाखशतकुकुससम्यां
जङ्गुनाजान्द्वीस्वयं क्रोधात्पीतातपुनस्त्यक्ताकर्णरंध्रात्तुदक्षिणात् तानत्रपूजयेद्देवीगंगागगनमेखलां इतिहरिवंशेषुण्य
कव्रताने अब्दमातः स्नानमप्रिधाय गंगायाव्रतकथाभहायशास्करोउक्ता मल्लूषिचसदास्नानंकार्यंमदाकिनीजले अन्यत्रवा
जलेस्नानंशतकूपसेहरिप्रिये एतद्गंगाव्रतनामसर्वकामप्रदंशतमं सप्तसप्तचससाथकुलानिहरिवल्लभे स्त्रीतारयतिधर्मज्ञो
गंगाव्रतकचारिणी देयंकुससहस्रंतुगंगायाव्रतंकेशरुमे तारणंभिक्षिद्धं चैवतव्रतंसर्वकामकं वैशाखेशतकूपदेतुसप्तम्यापूज-
येद्धरि गंगायाविधिवत्स्नात्वाभोजयेद्ब्राह्मणान्दश पूजयेत्सहस्रवस्त्रैश्चपुण्यसकृचंदनेः शतमैः पूजकः सर्वपापेभ्योमुच्यते
नात्रसंशयः इयंचशिष्टाचारात्मध्यान्हूव्यापिनीयास्या दिनइयेतह्यासौराकदेश्यासौवापूर्वापुग्मवाक्यात् इतिगंगास-
प्तमीव्रतं अथशतकूादिप्रावणकृष्णासप्तम्यांशीतलाव्रतं तत्रमध्यान्हूव्यापिन्याकार्यं तच्चमाधवीयेहारीतः पूजाव्रतेषुसर्वे
षुमध्यान्हूव्यापिनीतिथिरिति अथव्रतविधिः भासपद्माद्युल्लिरव्यं समहहजन्मनिजन्मातरेचअवेधव्यमासये अखडित-
मर्तुसंयोगपुत्रपौत्रादिधनधान्यमामयेशीतलाव्रतंकरिष्ये तयाचयथार्मीलितोपचारेः शीतलांपूजयिष्ये तत्रअसदलपीठे-
अव्रणंफलशंसंस्थाय तदुपरिसौवर्णशीतलांपूजयेत् अथआनंस्कंदे वंदेहंशीतलां देवींरासप्रस्थादिगंबरां मार्जनीक
लशोपितांशरुपलंकृतमस्तका कुंभेसंस्थापयेद्दशपूजयेन्नाममंत्रतः शीतलदहमेपांपुत्रसौरव्यफलप्रदे धनधान्यप्रदेदेविष्
जागृण्णमोस्तुते इतिध्यानं आवाहनं आसनं पाद्यं विधायशीतलाकरिअवेधव्यस्कृतप्रदे श्रावणस्थसितेपक्षेअर्घ्य-
गृण्हनमोस्तुते अर्घ्यं नाममंत्रेणपूजनीया आचमनं स्नानं वस्त्रं उपवस्त्रं विलपनं अलंकारं पुष्पाणि धूपं दीपं शी
तलेदंक्षपक्वान्दद्योदनपुतंशतमं नैवेद्यंगृह्यतोदेविघृतमिध्रं च संदरि संपूज्यसप्तगोरीश्चभोजयेच्चप्रयत्नतः नैवेद्यम्
करोद्दत्तनं फलं तांबूलं दक्षिणां नीराजनं पुष्पाजलिं प्रदक्षिणां नमस्कारं व्रतसंपूर्णफलवाप्तयेब्राह्मणपुत्रवायनं तत्रमं

नः दध्यन्तं दक्षिणायुक्तं वाणकं फलसंयुतं शीतलामीतये तु स्यं ब्राह्मणाय ददाम्यहं इति पूजनं अथ कथा हेमाद्रौ भविष्ये ह्य
 ष्ठा उवाच प्रसिद्धं श्रुयतां रस्यं नगरं हस्तिनापुरं इंद्रदुम्नश्च राजा मूलूत्पतिर्लोकपालकः धर्मशीलाभिधाचासीत्स्थपार्याय-
 शस्तिनी क्रियाकंडेरतासाध्वी दानशीलाभियवदा बभूव प्रथमः पुत्रो महाधर्मिनि नामतः नंदते पितृवात्सल्यात्काले न्यस्मिन्नूत
 तो भवतु द्वितीया च तथा पुत्री तस्य जातगुणेन मा पुत्री लक्ष्मणसंपन्ना शक्रकारिनि नामतः बहुधेसापितुर्गेहसंवांगगुणसंरुद्री
 नास्मात्सूयणसाबालाभयोसा च गुणाधिका सा द्विकगुणोपतापद्महस्ताभियवदा कौण्डिन्यनगरे राजा स्मृमित्रो नामनामतः त
 त्पुत्रो गुणवान्नामशक्रभकार्योः पतिर्बभौ रे हेनमानेन लक्ष्मीवान् रूपवान् गुणैः गुणवान् शक्रभकारिण्याः पाणिं जग्राह
 धर्मवित् गृहोत्वापारिबर्होणिरातो सो नगरं प्रति पुनः समागतो राज्ञः गुणवान् हस्तिनापुरं आजगाम परिजेनेस्तत्पुत्र्या नय
 नोत्सुकः प्रणम्य च पितुः पादौ त्वरितं चारुद्वाभिसनी आज्ञां दहि महा राजश्च शक्रस्य गृहं प्रति तद्गते च पितुर्शीलाभा तु स्तुवत्
 भकारिणी रथमारुह्य हेस्वामिन्यास्यामि स्वपुत्रं प्रति ततः पितानुतस्याथ दंपत्योः शक्रभहेतेये सुत्रिखं कश्चि स्थिराभूत्वा-
 वारैकचक्षुमस्वमे शीतलासप्तमीनामव्रतं च शक्रभप्रदं कन्योवाच तात तत्र परिज्ञानं यदुक्तं पद्मयौनिना पतिव्रतासमो-
 धर्मो नास्तीह सुवनत्रये ततस्तां कारयामास शीतलाव्रतसुत्तमं सौभाग्यो रोगयजनकमथैधव्यकरं परं पुत्रो च त्रैषया मास
 ब्राह्मणो वेदपारंगः व्रतोपकरणं सर्वशुद्धपूजां सरोवरे मार्गे पद्मानि संगृह्य व्रतोपकरणं शक्रा शीतलापूजेने हेतोर्गतासाध्वी-
 संरोवरं नत्रादृष्टं तथा सोऽहं च नडांगविधिसाधनं वक्ष्यामसावेन शस्यस्मरंती शीतलाव्रतं अतिश्रान्ता यथोमाहात्स्मरंती शीतला
 बहु ददर्शमानतो नारीं वृद्धां रूपगुणां न्वितां विभस्तु स्वपितो मार्गे दृष्टिहीनो मृतस्तदा शक्रभकारिणो तो वाक्यं वृद्धा उच्यथा
 स्तिनी भविष्यति चिरं जीवी भर्तारं राजकन्यके आगच्छ पूजनार्थं यदर्थया भिसरोवरं तथा स हगतासाध्वी तडांगं विधि-
 पूर्वकं पूजया मास रावीणीतोषयामास शीतलां पूजयित्वा च तो देवीं स्वपथं गंतुं सुद्यता शीतलाया वरं गृह्य स हसरव्या

चमस्थिता ततोसादृशेरण्यब्राह्मणं दृष्टसर्पिकं भार्यातुतस्थनिकटे ब्राह्मणस्य महात्मनः ब्राह्मणो निद्रया कृतः पूर्वकर्मप्रभा-
वतः दृष्टो भुजंगरूपेण कालेनेव हतस्तदा विषे हर्तं पतिं दृष्ट्वा क्रुरोद ब्राह्मणी बहु राजपुत्री लब्धवराशीतलायाः पतिव्रता वरसं-
गृह्यशालायां क्रुरोद करुणं बहु तयोस्तुरुणदं पत्यायोग्यसौभाग्यदर्शनात् रुदंती करुणं बालाशोचयाभासतवरं यावन्नपर-
लोकस्थजनसंगत्यतन्कृते नावदनेन सहमाभ्युगच्छामि विन्दुना निष्ठतिष्ठस्य गणसूनुगमिस्थामि हि पावकं अर्जयिष्येदि-
वंदित्यमक्षय्यं प्रवनांतरे राजपुत्रीवचः श्रुत्वा ब्राह्मण्याः करुणान्विता सस्मारशीतलो देवीमहो वैधव्यं जनो आगच्छच्छी-
तलातत्र वरदांतुं शनचिस्मिता शीतलोवच वरं वरय वत्सेत्किं दुःखं चारुहासिनि शीतला व्रतजं पुण्यं देहि त्वं ब्राह्मणी शरुमं-
नेन पुण्यप्रभावेन भर्ता स्यानि विषोभवेत् इति देव्यावचः श्रुत्वा अददद् ब्राह्मणी ततः बुबोधाय शरुततो विप्रश्चिरकृतो यथा पुनः
शीतलाया व्रते बुद्धिं ब्राह्मण्याश्चाभवत्तदा अकरोत्सापित तूजाभक्तिं भावपुरःसरां नत्रान्तरराजपुत्र्या पतिरागाद्गनांति-
क सोपि देशे अथसंपणगच्छत्यग्रे ददर्श ह विललापततः साश्चीसरव्यासहवनांतरे शीतलोवच वत्सेमया पूर्वमुक्तं स्मर-
तद्दरवर्णिनि शीतला व्रतचारिण्या वैधव्येनैव जायते स्वयमुस्याय कल्याणि पतिरुक्तं गृहयथा बोधयाश्रुपतिं प्रीरु व्रतं वैध-
व्यनाशनं इत्युक्त्वा बोधयासास भर्तारं सापतिव्रता भर्तापि मुदितो दृष्ट्वा स्तंभियं प्रीतिकर्मणि दृष्ट्वा तु महदाश्चर्यं तद्गामस्थायि-
नोजनाः सर्वे नैविस्मयं जसु ब्राह्मणीं हरिं तां ह्यं प्राणिपत्यपतिव्रता देहिमात्तं नमस्तेस्तु अवेधव्यं वि-
योगता अन्यापि शीतलायास्तु व्रतनाशीकार्थ्यति अवेधव्यमदारिद्र्यमविशोगः स्वभर्तृभिः नथेत्यंतर्देहे देवीशीतला कामरू-
पिणी शीतलाया वरं लब्ध्वा जगामात्मीयवैशमिनि पद्मानिकासप्रफ्रविश्ववद्यसमर्हणासाधितविश्वमगला प्रसादमासाद्य
च शीतलायानित्योत्सवापर्वतिवद्भूव इति भविष्ये शीतला व्रतं संपूर्णम् अथ भाद्रशुक्लसप्तम्यां मुक्ताभरणव्रतं हे-
माद्रो भविष्ये सामथ्यान्हव्यापिनीयाद्या तस्यासावव्यासोपरा मम इह जन्मनि अरवंडितसतनि पुत्रेषु त्रष्टद्भये सुक्ता-

भरणत्रनेउमामहेश्वरपूजनंकरिष्ये अथपूजा देवदेवमहेशानपरमात्मन्जगद्गुरो प्रतिपादितयासोमपूजयापूजयाम्यहं
 आवाहनं अनेकरत्नरचितंसौवर्णमणिसंयुतं मुक्ताचिंतमहादेवगृहाणासनमुत्तम आसनं पाद्यगृहाणदेवेशसर्वविद्या
 परायण ध्यानगम्यसतांशोसर्वेश्वरनमोस्तुते पाद्यं इदमर्घ्यमनर्घ्यत्वममराधीशांकर किंकरीभूतयासोमयादत्तं-
 गृहाणभोः अर्घ्यं गंगादिसर्वतीर्थेभ्यःसमानितंस्फुशीतलं जलमाचमनीयाद्यैर्गृहाणउभयासह आचमनीयं मध्वा
 ज्यशर्करामिध्ममधुनापरिकल्पितः शंकरप्रीतयेतुभ्यमधुपर्कोनिवेदितः मधुपर्कं पयोदधियुतंचैवशर्करामधुसंयुतं पंचो
 मृतेनस्नपनप्रीयतांपरमेश्वरः पंचामृतस्नानं गंगाचयमुनांचैवगोदावरीसरस्वती नर्मदासिंधुकावेरीस्तानार्थप्रतिगृह्य
 तां शुक्रेदोदकरत्नानं स्नानादूर्ध्वमहादेवप्रीत्यापापप्रणाशनं वस्त्रयुग्मभयादेवगृह्यतांकांतयासह वस्त्रं उपवीतिसोत्तरी
 यनानामृषणभूषितं गृहाणसोमविमलंमयादत्तमिदंशुभ्रं उपवीतं मलयाचलसंभृतंघनसारस्करंघिद्युक् चंदनंपंच
 वदनगृहाणविनितासह चंदनं जातीचंपकपुन्नागवकूलेः पारिजातकैः शतपंचैश्वकल्होरैरर्चयेहमुमापतिं पुष्पाणि
 त्रैलोक्यपावनंतद्यपरमात्मन्जगद्गुरो चंदनागरुकपूरधूपंदास्यामिशंकर धूपं शरुमवनिशुतंसर्पिलोडितंवन्दिनायुतं
 दीपमेकमेकार्कप्रतिमंकलयत्विमं दीपं पयसाप्लपक्कसारदुग्धान्नसगुडोदनं दिव्यान्नं षड्रसापतंस्फधारससमन्वितम्
 समर्पयामिदेवेशकिंकरीशंकरायते नैवेद्यं पुनराचमनशुद्धकुरुसोमाबुनामुना सुरवशतद्धि करदेवद्वययात्त्वगृहाणभोः
 अयमनीयं कस्तूरिकासमायुक्तमलयाचलसंभवम् गृहाणचंदनसोमकरोदनेनकशुभ्रं कशोदनेन नारिकरफलज
 बूफलंनारिंगमुन्नमं कृष्णान्दंपुरतोभक्त्याकल्पितंप्रतिगृह्यतां फलं पुगीफलमितिनांबूलं हिरण्यगर्भैतिदक्षिणो नी
 राजनं पुष्पाजलिं प्रदक्षिणां नमस्कारं महोदेवमहाराजप्रोत्यापापप्रणाशनं अस्माकंकुवतांपूजाभवतासाधुयोजि
 ना ज्ञानतोज्ञानतोवापित्तवतोविहिताचया संपूर्णसात्तुविश्वेशविमलालम्प्रसादतः इतिप्रार्थना देवदेवजगन्नाथस

र्वसोभायदायक गुणहीयादोरकंरूपं पुत्रपौत्रप्रवर्धनं दोरकग्रहणं समसामोपगीतं वांधारथाभिजगद्गुरो स्तत्रग्रथिस्थितं
 नित्यंधारथाभिजगद्गुरो स्तत्रग्रथिस्थितं नित्यंधारथाभिस्थिरोभव इतिदोरकबंधनं हरपापाभिसर्वाणि तुष्टिकुरुदशानि
 धे प्रसन्नः सन्नुमाकांतर्दाघासुः पुत्रदोभव इतिजीर्णदोरकोच्चारणं अथवायनं मंडकान्सफलान्युक्तात्सप्ततानुदक्षि
 णापुनान् गकादशशतं कृत्वा ब्राह्मणाय कुटुंबिने वेदशास्त्रप्रवीणाय दद्यात्सोमस्य तुष्टये शंकरः नतिगृह्णाति शंकरो वेद
 दाति च शंकरस्तारकोभाभ्यां शंकराय नमो नमः इति वाचनम् एवया पूजनं कुर्यात्सोमस्य स्फुरदस्य च सर्वान् कामान्
 वाभोति पुत्रपौत्रैश्च मोदते प्रार्थना इति पूजा अथ कथा श्रीकृष्ण उवाच मुनींद्रो लोमशो नाम मधुरायांगतः पुरा
 सोर्विनो वस्के देवेन देवक्या च युधिष्ठिर उपविष्टः कथाः पुण्याः कथयिष्यामि नो रमाः ततः कथयितुं भूयः कथामितां प्र-
 चक्रमे कसेनेतेहताः पुत्रा जाता जाताः पुनः पुनः मृतवत्सा देवकित्वं पुत्रदुःखेन दुःखिता अथात्वं द्रमु रवीदीना बभूवन् दु-
 षप्रिया पश्चाच्चोर्णव्रतं चैव बभूवन् तत्र वत्सका तमपि देवकितथा भविष्यति सप्तशयः लोमश उवाच अयोध्यायां पु-
 राराजान् दुषोनास विद्युतः तस्य स्त्रीरूपं सपन्ना देवीत्वं द्रमु रवीप्रिया तथा तस्यै वनगरे विष्णुगुप्तो भवद्भिजः आसीद्दि
 णवती तस्य पत्नी भद्रमु रवी तथा तथोरासीदिति प्रीतिः स्तहर्णीया परस्परम् अयते द्वे अपि सख्यो स्नानार्थं शरद्वृजने प्रा
 मेभ्यामाश्च तत्रैव वत्स्यो विनगरांगनाः ताः स्नात्वा मंडलं चक्रु स्तन्मध्ये व्यक्त रूपिणं लेखियित्वा शिवं शांतमु मया सहंशं करम् अं-
 धपुष्याक्षतेर्भक्त्या पूजयित्वा यथाविधि प्रणम्य गंतुकामास्ताः पप्रच्छतु र्भस्त्रियो ता ऊचुः अस्माभिः शंकरो देवो पार्व
 त्यासहपूजितः बध्वास्त्रमयं तं तु शिवस्यात्मा भिवेदितः धारणीयमिदं तावद्यावत्प्राणा विधारणं तासां तद्वचनं श्रुत्वा स
 रव्यो ते चापि देवकिक कृत्वा च समयं तत्र बध्वाद्योभ्यां स्फुटोरकं ततस्ताश्च गृहं जग्मुः स्वसर्वाभिः समाहृताः कालेन महता
 तस्या स्तद्भूतं विस्मृतं शतभम् च द्रमु रव्याः प्रसन्नाया विस्मृतः स तु दोरकः भद्रमु रव्यास्तथा भद्रे विस्मृतं सर्वमेव तत् सृता

केश्चिद्दहोरोत्रेः सांबभूवल्लवंगमी भद्राख्याकुक्कुटीजाताव्रतभंगच्छुभानने संभूयभूयः समयं प्राकृतं चक्रतुः सदा कालेनपं
 चनांभामेसरोभावात्सहैवैतं अदेवमात्केदेशेजातगोकुलसंज्ञके भद्रारव्याब्राह्मणीजातायासीच्चंद्रसुरवीपरा नान्नाभा
 दसुरवीयासाभूषणानामसाभवत् अग्निमीळस्यसादत्तापयानस्यपुरोधसः अतीववल्लभाचासीद्भूषणाभूषणप्रिया भू
 षिताभूषणवैररूपेणान्द्रकृतास्वयं तस्याबभूवुरश्लेषुत्राः सर्वगुणान्विताः सात्वंद्रूपसपत्न्याः पितृवद्भूमपालिनः सत्त्वं
 तेनेनद्वच्चजातेजातिस्मरेकिल पुनर्निरतराभीतिस्तयोरासीद्यथापुरा कालेबहुतिथेजातेजातासंस्थक्यौवना मध्येवयसि
 राज्ञीसापुत्रमेकमजीजनत् ईश्वरीरोगिणंमूकंमज्ञाहानंचविस्वरं तादृशोपिमहाभारोसृतेसोनववार्षिकः ततस्त्वाभूषणाद्
 द्युमीश्वरोपुत्रदुःखितां सरदोभावाद्भित्तिहात्युत्रेः स्वैः परिवारिता असुक्ताभरणभद्रास्वरूपेणैवभूषिता साहिभद्रा
 हिजस्याभूद्गायोभूषणनामिका पुराहितस्थाः कालेनकुक्कुटीबहुभुश्रिणोः तादृखातादृशीभव्याप्रजज्वालश्वरीरुया ततोयुद्धमे
 पयित्वात्राह्मणीतीव्रमत्सरा चित्तयासामसाशीघ्रतस्याः पुत्रवधमति भिक्षित्येतेनसाक्षराघातयामासतत्सतान् हताहताश्च
 तेपुत्राः पुनर्जीवंत्यनामथाः तदद्भुततरदृष्ट्वासरोभाद्भूयभूषणा उपविश्यासनेश्लेषे बहुमानपुरःसरं अहच्छद्विस्मयाविवारा
 र्जीसान्द्रपवल्लसा ब्रूहितथ्यमहाभारोकेल्लथासुकृतं कृतं दानं व्रतंतपोवापिशूद्रभूषणसुपाषणं येनेतेनिहताः पुत्राः पुनर्जीवंत्य
 नामथाः तयाहिबहुपुत्राचजीवद्दत्साश्रमानना असुक्ताभरणानित्यंभर्तुश्चेतस्यवस्थिता अतीवशोभसेभद्रोवद्युद्वयथा
 वैरे भूषणोवाच सृष्टुदेविप्रवस्थामिजन्मांतरविचेष्टितं किंतद्धिविस्मृतं सर्वमयोध्यायां कृतं हियत् आवाभ्याव्रतं वैकल्य
 प्रमत्ताभ्यावरानने येनवभ्रवर्गजाताजाताहकुक्कुटीतथा तथापित्रतवैकल्यं लयाचापल्यतः कृतं मयातुसर्वभावेनचेतसाध्या
 यशंकरं तियंयोन्यनुसारणमनोवृत्याद्यनुष्ठितम् एतद्धिकारणंभेदेनान्यत्किंचित्करोम्यहं लोमशउवाच इत्याक्रपण्यव
 चः स्मृत्वापूर्वंजन्मविचेष्टितं ईश्वरीचतयासाद्धं पुनःसम्प्राकृचकारह व्रतस्यास्यमभावेनपुत्रेषोत्रादिसंभवं मुक्तातुसौरव्य

मनुलभृताशिवपुरगता तस्मान्त्वभपिकल्याणि व्रतमेतत्समाचर आरब्धेस्मिन् व्रतेति द्वेजीवसुत्राभविष्यसि देवकु
 वाच ब्रह्मन्नाख्याहिमेसम्यक् व्रतमेतत्स्करवप्रदम् संतानवृद्धिकरणं शिवलोकस्थितिप्रदं लोमशउवाच भद्रभाद्रप
 देमासिसप्तम्यासाललाशये स्नात्वाशिवमंडलके लेरवयित्वासाहाबिकाम् तत्रसंपूज्यसमयकुर्याद्ब्रह्माकरगुणं याव-
 ज्जीवमयात्मानुशिवस्य विनिर्वादनः इत्येवंसमयं कृत्वा ततः प्रभृतिदोरकं सौवर्णराजतं वापि सूत्रं वाधारयेत्करे मंडका
 न्वेष्टितान्दद्यान्मासपक्षेयवाब्देके स्वयंतांश्चैव भुंजीत व्रतभगभयाच्छुभे प्रतिमासंतुसप्तम्यां शुकुपक्षे विशेषतः कुर्यादे
 वं व्रतभेद्रवर्षान्ते पितृदेवकिकारितासु द्विकारिणोर्वाहमीरूप्यास्वशक्तिनः नाम्नपात्रोपरि स्थाप्य ब्राह्मणाया निवेदयेत् आचार्यो
 यविशेषेण स्वरुणस्यागुल्मीयकं पुष्पकुरुमसंयुक्तं तौघ्रुलाजनसूत्रकैः सहार्थे तृतीया एवंतत्कारयित्वा तु व्रतंसंततिव
 धनं सर्वपापघनिर्मुक्तं मुक्तासौरव्यमनामयं संतानं वर्धयित्वा च शिवलोकमर्हयित्वा एतत्सर्वमारव्यानमारव्यानव्रतसुत्तमं-
 कुरुदेयं किंचित्तेन जीवतु पुत्राभविष्यसि कृष्णाउवाच इत्युक्त्वा तु सुनिश्चिस्तत्रैवांतरधीयन् चकार सर्वयत्नेन यदुक्तेन
 धीमता व्रतस्यास्य नभावेण देवकोमामर्जीजनत् तस्मात्प्रथमैः कार्यविशेषतः व्रतं पापप्रशमनस्करव
 संततिवर्धनं एव यः शृणुयाद्भक्त्या यश्चैतत्प्रतिपादयेत् व्रतमारव्यानसहितं सोऽपि पापैः प्रसुच्यते आरव्यानं कञ्चन भिदं
 स्करवसौरव्यकामाया रूचीकारिष्यामीति शिवत्तदयेभिर्नाथ दुःखविहाय बहुशो गतकल्मषौघासास्त्रीव्रताद्भवति शोभनजीवव
 त्सा इति हेमाद्रौ भविष्ये सुक्ताभरणसप्तमीव्रतं संपूणं अथ आश्विनशुकुसप्तम्यां सरस्वती पूजासाउदयव्यापिनीचा
 ल्या युगाद्यावर्षवृद्धिश्च सप्तमीशर्वती प्रथा रवेरुदयमीक्षते लनास्मृतिथयुग्मेके प्रतापमानं डे भविष्योक्तेः वर्षद्विद्विजन्मतिथिः-
 तत्रैव मूलनक्षत्रे पुस्तकस्थापनमुक्तं रुद्रयामले मूलभुक्तिस्रुधाधीशपूजनीया सरस्वती पूजयेत्प्रसहयावत्श्रवणांते वि-
 सर्जयेत् नाम्यापयेन्न च लिखेन्नाधीयति कदाचन पुस्तकस्थापिते देव्या विद्याकामो द्विजान्तमः अहमद्वाचमद्राहं नावयेया

रंतरं क्वचित् सर्वसिद्धिंपदास्थामिभद्रायाह्लाचिंताम्यहं आश्विनस्यसितेपक्षेमेधानामसरस्वती मूलनावाहरेदृवींश्रवणेनशिस
 जयैत् इतिसरस्वतीपूजनं अथराघसप्तमीव्रतं अस्यांस्नानविधिः तच्च अरुणोदयव्यापिन्याकार्यतदुक्तंमदनरत्नेस्मृ
 तिसंश्लेषे स्वर्यग्रहणतुल्यासाधुक्कुमाग्रस्यसप्तमी अरुणोदयवेलायांस्नानत्रमहाफलं साधेमासिसितेपक्षेसप्तमीको
 त्रिपुण्यदा कुर्यात्स्नानार्घ्यदानाभ्यामायुरारोग्यसंपदः दिनद्वये अरुणोदयव्यापित्वेभूवैव सौवर्णेराजतेताम्रेभक्त्यालांबु
 मयेतथा तैलनवर्तिदानव्यामहापोत्रनुरंजिता समाहितमनाह्लावादीपंशिरसिधारयेत् भास्करं हृदयेध्यात्वा इमंमंत्रमुदा
 रयेत् नमस्कृतंरुद्ररूपायरसानोपतेयेनमः अरुणारुणनमस्तेस्तु हारिदश्चनमोस्तुते जलोपरिदीपांस्तोत्वांसंतव्यमित्तेदेवताः
 लोलाकरयसप्तस्यांस्नात्वांगंगादिसंगमे सप्तजन्महेतैःपौर्णुक्तैःप्रवर्तिततदुक्षणात् इतिगर्गः षष्ठासप्तमियोगेवारथारुढां
 ब्रह्मालिनः योगीयंप्रकोकानामसहस्रार्कग्रहेःसप्तमः एतच्च स्नानतिथ्यादिस्मरणानंतरंशिश्राचारात् सप्तार्कवर्णो निसप्तवद
 र्वापवाणिशिरसिनिधाय तत्रमंत्रः यद्यज्जन्मकृतपापमयासप्तसप्तजन्मसः तन्मेरोगंचशोकंचसाकरीहंतुसप्तमी स्ना-
 नानंतरमर्द्यंचदानच्यंमंत्रपूर्वकं सप्तमनावहृतीतसप्तलोकप्रदोपन सप्तम्यासाहितोदयगृहाणार्घ्यीदवाकर अर्घ्यं जननी
 सर्वभूतानांसप्तमीसप्तसप्तिके सप्तव्याहृतिंकेदविनमस्तेस्वर्यमंडले शार्धना इतिस्नानविधिः अनेनेवतुमंत्रेणपूजयेच्च
 दिवाकरं कृत्वाषोडशधाराजन्सप्तम्वरथमंडले अथकथा सुधिष्ठिरउवाच कथंसाक्रियेतकृष्यामनुश्चैरयसप्तमी
 चकवर्तित्वफलदायाहिरव्याताच्यमम कृष्णउवाच आसीत्कावोजविषयेशोवत्सानराधिपः वृद्धेययसितस्यासी
 त्सर्वव्याधिभुतःसुतः तत्कर्मशापसोष्टच्छदिनीतं द्विजुगवं सप्तमहाराजन्वैशेयोयंकृष्णः पूर्वजन्मनि ददर्शरथसप्तम्याः
 क्रियमाणंनृपतन्वृष व्रतदर्शनमाहान्यादुन्यन्नो जटरेतव अदाताविभ्रवेयस्मात्सस्मात्स्य्याधितोभवत् ततःस्वराजापमच्छ-
 दिमेतस्यविधीयतां यम्यसदर्शनानुप्राप्तोभीस्थानमनुनमं ब्राह्मणउवाच तदेवक्रियतांराजनरथसप्तमिसंज्ञितं व्र

तं पापहरयेन च कर्वातं लभार्थेन राजोवाच ब्रूहि विभ्रतं गं हस्तं सविधानं समंत्रकं रोगिणां त्वदीरद्राणां सर्वसंपत्प्रदयकम्
 दिज उवाच शक्रुपक्षेतुमाघस्याषष्ठ्या सामंत्रयेद्गृही स्नानं शक्रुतिलैः कार्यं नद्यादौ विमले जले वा पीकूपतडागेषु अग्नि
 वदणीधर्मतः देवादीन् पूजयित्वा तु नत्वा सूर्यालयागतः सूर्यं पूज्यं नमस्कृत्य पुष्यधूपाम्भैः शशभैः आगत्य भुवनपञ्चान्
 पंचयज्ञान् च निर्वपेत् संभोजयति शिशुभृत्याश्च बालकानां श्रितान् स्वयं विद्यमानं दिने शीयात् वाग्यतस्ते लवजितं रात्रौ विप्रा
 नृसमाहूय सर्वज्ञानं वेदपारगान् संपूज्य नियमं कुर्यात्सूर्यमाधाय चेतसि सप्तम्या तु निराहारो शुक्लाभोगो विवर्जितः भो
 क्ष्येष्टम्या जगन्नाथनिर्विघ्नं तत्र मे कुरु इत्युच्चार्य नृपेष्टतोयं तोयेषु निक्षिपेत् ततो विस्तृतं विप्रस्वपेद्भूमौ जितेन्द्रियः
 ततः प्रातः समुत्थाय कृत्वौ च शक्रचिर्नरः कारयित्वा रश्मिदिव्यं किंकिणीजालमालिनं सर्वोपस्करसंयुक्तरत्नैः सर्वांगचित्रि
 तं कांचनं राजतं वा ग्रहयसारथि संयुतं ततो मध्याह्नं समये कृतस्नानादिको व्रती अतिर्यग्वीक्ष्य माणस्तु पारवडालापवर्जि
 तः सौरसूक्तं जपेत्प्राज्ञ आगच्छेत्स्वमूलयं निरुत्तनित्य कार्यस्तु कृत्वा ब्राह्मणवाचनं वस्त्रमंडपिकामध्यस्थापयेत् न रथो
 त्तमं कुंकुमेन स्फुग्नेन च र्वथित्वा समंततः मालाभिः पुष्यधूपैश्च समतात्परि वेषयेत् धूपनागरुमिश्रेण धूपयित्वा ततोप
 रि रथस्थपूजयेद्भानुं सर्वसंपूर्णलक्षणं विना सुसारं हेमचविनशात्क्यविवर्जितः शाब्द्याद्भुजतिवैकल्यं वैकल्यादिकलभवे
 त् ततो देवं समम्यर्च्य सरथं सहसाराग्निं पुष्यधूपैस्तथा गंधैर्वस्त्रालंकारसूषणैः फलेर्नानाविधैर्मर्त्यैर्नैवेद्यैर्घृतपाचितैः
 पूजयेद्भ्रास्करसन्त्यामंत्रैरेभिस्त्रिभिः क्रमान् प्रानोदिवाकरादित्यमांतं डजगतापते अपांभिर्जगद्भ्रष्टमृतभावनभास्कर
 र प्रणतान्तिहरावित्यविश्वचिंतामणो विभो विष्णो हंसादिभूतेश आदिमध्यांतभास्कर भक्तिहीनं क्रियाहीनं ब्रह्मीनं जग
 त्यते प्रसादान्तवसंपूर्णमर्चनं यदिहास्तु मे एवं संपूज्य देवेशं प्रार्थयेत्सुमनोगतं ददाति प्रार्थितं प्रासुर्भक्त्या संतोषितो नरैः
 विनहीनोपि विधिना सर्वमेतत्प्रकल्पयेत् रथं ससारथिसाश्ववर्णकैर्भिन्नलेशिवत् सौवर्णं च तथा भानुं यथाशक्त्या विभिर्मितं

प्रागुक्तेन विधानेन पूजयित्वा सुविस्तारं जागरंकारयेद्वाञ्छो गीतवादिन्नस्त्वेनः प्रेक्षणीयैर्विचित्रेष्वपुण्यारव्याचक्रयादिभिः रथ
 यात्राप्रपश्यत भानोरायतनंश्चिया अनिमीलितनेत्रस्तुनेत्रेणोराजनीलुधः ममोतेविमलेस्नात्वा कृतकृत्यस्ततो द्विजान् तर्पयेद्द्वि
 विधैरत्नैर्दानैर्वा सोविभूयैणैः अथमेधेन तुल्यं तदिदं ब्रह्मविदो विदुः अतो देशानिदानानियथाशक्त्या विचक्षणैः रथस्तुगुरुवेदे
 योयथोपस्करं स्रुतः सरक्तवस्त्रपुशुलो रक्तधेनुसमन्वितः एवंशीणव्रतो राजकिंनोमोति जगन्त्रये तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कुरुत्वरथ-
 समर्था येनोरागोपवेत्पुत्रस्त्वदीयोन्पसन्नम व्रतस्यास्य प्रभावेन प्रसादाद्वास्करस्य च भविष्यति महोतेजामहाबलपराक्रमः
 भोगान्साविपुलान् राजन्मुक्तेराज्यमकटकं दत्त्वा सोरथसनम्या जायेत मानेयानमः लभते पुत्रपौत्राश्च स्त्र्यं लोके सपश्यति तत्र-
 स्थित्वा कल्पसैकं चर्तुं भाविष्यति ह्युष्णो वाच इति सर्वे समारव्यायते पयुक्तेर्द्विजोत्तमः यथागतजगाम सोऽनुपः सर्वचकार ह
 यथा दिष्टं द्विजे द्रेणतनस्सर्वे वभूवह एवं स च कवति त्वं मा भवान् पुनर्दनः श्रूयते यस्तु माधानां पुराणे पुपंरतपः यद्ददंश्च पुयाद्भ
 न्क्या श्रावयेच्च यथाविधि नस्येव तुष्यते भानुयच्छत्येवापि संपदः एवंविधरथवररथवाजियुक्तेर्हेमचहैमशतदीधितिनासमे
 तं दद्याच्च माघसितसममिवासेरयोससर्वचक्रगतिरेव महामुनक्ति इति रथसंज्ञा अत्रैव अत्र लासतं व्रतं युधिष्ठिर-
 कथं स्त्रियः सरूपाः स्युः स्रुभगाः स्रुप्रजास्तथा पुण्यस्य महत्तत्रात्र सर्वमेतत्फलयतः अन्याथोसेन स्रुमहद्येन पुण्यमवाप्य
 ते कथस्य स्रुप्रसादेन येन येनो भविष्यति श्रीकृष्ण उवाच अथनाभरतं अश्वरहस्यसुनिभापितं यन्मया कस्यचित्नाकमचलास
 मर्षितं वैश्याचंद्रमर्तानामरूपोदायं गुणाब्जिता आसीत्कुरुकुलेश्वरसगरस्य विलासिनो सावसिष्ठात्रमपुंयं जगाम गजा
 मिनो वसिष्ठसृपिमासीनं प्रणम्या नतं कंधरा कृत्वा जलिपुटासूत्वा प्राहं दं जगतो हि नं मयानदं नं नुतं नो पवासकृतव्रतं भक्त्या-
 संश्रुजितः शशुः रत्वाभिन्शा ईधरोनच सांप्रतं न व्यमानायाव्रतं किंचिद्दत्स्वमे येन दुःखवानुपोयादुद्धरा मिमवापां वान् एत
 नस्याः स्रुवदुच श्रुत्वानि करुणं वचः कारुण्यात्कथया मासवसिष्ठासुनिपुगवः माघस्यसितसमम्यासर्वकामफलप्रदं कुरुपसो

भाग्यजनने स्नानं कुरुवानने कृत्वा षष्ठ्या मेकमेकं सप्तम्यां निश्चलं जलं रात्र्यंते चालयेत् शस्त्रं दत्त्वा शिरसि दीपकं माघस्थसि न सप्त-
 म्यामचले चार्चितं वयत् जलामलानो सर्वेषां स्नानं प्रक्षालनं ततः वसिष्ठवचनं श्रुत्वा तस्मिन् न हनि भारत चकारे दुमती स्नानं दा-
 नं सम्यग्रथार्थाधि स्नानस्यास्य प्रभावेन भुक्त्वा भोगान्यथेयमितान् इंद्रलोके सरोमधेनायकत्वमवाप सा अबला सप्तमी स्ना-
 नं कथितं ते विशांपते सर्वपापप्रमनं सर्वसोभाग्यवर्धनं युधिष्ठिर उवाच सप्तमी स्नानमाहात्म्यं श्रुतं ते रिविशेषतः सांप्रतं श्री-
 तुमिच्छामि विधिं सत्रसमन्वितं श्रीऋष्याः ७ एकमेकं सतिष्ठेत् षष्ठ्यां संपूज्य भास्करं सप्तम्यां तु व्रती प्रातः स्रगाभीरं जला-
 शयं सारिस्सरि स्नानं गवां देवरवातमथापि वा स्रगरवागाहं सलेष्टं दुष्टं सत्वेरदूषितं व्यालां पुक्षिभिश्चेव जले गेर्मत्स्यकच्छेप-
 नकेन चालयेत् यावत्तावत्स्नानं समाचरेत् सोवर्णराजते यत्रिभक्त्या लाभुमयेथवा तैलस्य वर्तिदातव्यामहारजतरं जिता महा-
 रजतं कुरसं समाहितमना मृत्वा दत्त्वा शिरसि दीपकं भास्करं हृदये आत्वा इमं मंत्रमुदीरयेत् नमस्ते रुद्ररूपाय रसानोपत-
 ये नमः वरुणाय नमस्ते स्तु हरि वासनमोस्तुते जलोपरि हरेर्दोपं स्नात्वा संतप्य देवताः चंदनेन लिखेत् पद्मं मष्टपत्रं सकर्णिकं
 मथ्ये शिवं सपत्नीकं प्रणवेन च सयुतम् शाकं देले रविः पूज्यां भानुश्चैवानले तथा याम्ये विवस्वान्निर्भेत्ये भास्करं पूजयेत्ततः प-
 श्चिमे सविता पूज्यः पूज्यां कश्चानिले देले सोम्ये सहस्रकिरणाः शोवे सर्वात्मको नृप पूज्याः प्रणवपुत्रोस्तु नमस्कां रांस्तथो जि-
 ताः पुष्यैः स्रगंधधूपैश्च पृथक्त्वेन युधिष्ठिर विसृज्य वस्त्रं सवीतं स्वस्थानं गम्यतामिति विसर्जिते सहस्रांशौ समागम्य स्व-
 मालये ताम्रपात्रे यथा शक्त्या मुन्मये वाथ भक्तिमान् स्थापयेन्निलिपि ह्वच मद्युतं सरुंडं तथा कांचनं तालकं कृत्वा अशक्तस्ति ले-
 पि ह्वजं संस्थाप्य रक्तवस्त्रेण पुष्यधूपैश्चार्चयेत् ततस्तंचालयेद्दिग्दिग्देद्यान्मंत्रेण तालक आदित्यस्य प्रसादनं प्रातः स्नानं फले-
 न च दुष्टदोषां गृह्यदुःखमं मथादत्तु तालकं तालकं तालकं पूजयेत्त्वोपदेशं रविमान्यांश्च पूजयेत् ततो दिनं समग्रं च स-
 नं रोध्यानं तत्परः भास्करस्य कथाः शृण्वन्ननन्याश्चापि संहिताः पारवंडादिभिरालापदशनस्पशेनादिकं वर्जयेत् क्षपयेत्त्या-

ज्ञान्तौर्बधुजनेः सह एतन्नेकथितं पार्थरूपसौभाग्यकारकं अचलासप्तमीस्नानं सर्वकामफलप्रदम् इति षड्विंशतिसप्तशतं
 षोडशसंज्ञात्कलिकलुषविनाशं सप्तमीस्नानमेतत् मतिमपि च जनानां योद्दति प्रयत्नात्स्वरसदनगतौसौसेव्यतेचासुरोभिः
 इति अचलासप्तमीव्रतकथासमाप्ता अस्यामेव पुत्रसप्तमीव्रतं मदनरत्ने आदित्यपुराणे आदित्यउवाच माघमासे तु श-
 क्रायां सप्तम्यां समुपोषितः यः पूजयेत् मां प्रकथा तस्याहं पुत्रतां व्रजे एवं चोभयसप्तम्यां मासि मासि स्फुरोत्तम यस्तु मां पूजये-
 द्भक्त्या रमेकमेकमादरात् रमेकः संवत्सरः प्रयच्छामि स्फुरंतस्य आत्मनो ह्यगसंभवं विजयशशस्त्रया पुत्रमारोग्यपरमसदा
 माघमासे तु यो विभ्रः शक्रुपक्षजितो द्वयः पारवडान् पतितान् त्यान्नजत्ये द्विजिते द्वयः उपोष्य विधिवत् वक्ष्यांश्चेत्तमात्य विभलेपनेः
 पूजयित्वा तु मां प्रकथ्यानि शिशुभोस्वपेद्बुधः मातरुन्ध्याय सप्तम्यां कृत्वा स्नानादिकाः क्रियाः पूजयित्वा तु मां ब्रह्मन् यो रद्दो मंसमान-
 रेत् वीरहो मनाम अग्निहोत्रं होमः श्रीगणित्वा हरिभक्त्या हविषा पश्यलोचनं हरिः आदित्यः दध्योदनेन पयसा पायसेन द्विजास्त-
 या तस्यैव कृष्णापस्तस्य प्रकथा सप्तपुरोपितः तस्यैवेति माघमासस्य रक्तोत्पलेः स्रगंधाद्वे रक्तः पुष्ये च पूजयेत् एवं यः पूजयेद्द-
 न्याने रोमां विधिवत्सदा उभयोरपि देवं द्रुक्पुत्रं लभते वरं इति पुत्रसंज्ञं संपूर्णं अथाष्टमीव्रतानि लिख्यंत चैत्रशक्रुहस्य
 प्रवान्नुत्पतिः तत्र युग्मवाक्यात् परायात्या अथभवानीयात्रोक्ताकाशीरवंड भवानीयस्तु पश्येत् शक्रुहस्य मासधेनरः नजानु
 शो कं लभते सदानदमयो भवेत् अशोककालिकाश्चाद्यौ ये पिबंति पुनर्वसौ चैत्रे मासि सनाहस्यं नने शोकमवानुयुः त्वामशोकह
 राभक्षं मधुमाससुद्वं पिबामिशोकं संततो मामशोकं सदा कुरु पुनर्वसु बुधोपेतो चैत्रे मासि सनाहस्यं यातस्तु विधिवत्स
 त्वावाजपेयफलं लभेत् चैत्रे मासि च संध्यायां प्रकृते च जनादेने बुधाष्टमीनकर्तव्यां ह्यतिपुण्यपुराकृतं तच्च बुधवारयुक्ता-
 यां शक्रुहस्य बुधाष्टमीव्रतं शक्रुपक्षेष्टमी चैत्रशक्रुपक्षे चतुर्दशी पूर्वविद्धानकर्तव्या कर्तव्या परस्युता दिनद्वये तद्ध्याना
 वव्यासो वापूर्वा सुहृत्मानवसत्पिपरा अत्र व्रतविधिः मासपक्षाद्युल्लिख्य मम इह जन्मनि जन्मांतरे चावाल्याद्यारभ्य कर्म

पासनसावाचाजाननाजाननावापरस्वाद्यपहृतिदोषपरिहायार्थंपुत्रपोत्रादिसकलमनोरथसिद्धिप्राप्त्यर्थंश्रीपरमेश्वरश्रील्यर्थंबु
 धाष्टमीद्वयतमहंकरिष्ये बुधंषोडशोपचौरैः कलशोपरिपूजयेत् चतुर्वोह्यंग्रहपतिंस्त्रयस्त्रयसुरवंबुधं ध्यायेद्दशंशरवचक्राभिपाशा
 हस्तभिलाषियं ध्यानं पीतमाल्योवरकरणिंकारसमद्युते गृहाणपूजाभगवन्समागत्यग्रहेश्वर आवाहनं उदुध्यध्वमि
 तिऋत्वंपदत् मध्येबुधंआवाहयामि अग्निदेवतांविष्णुमिदंविष्णुरितिभैत्रेणप्रत्यधिदेवतांनारायणसहस्रशीर्षिनिस्तकेनावल्य
 इत्यापीतनमस्तस्तुनिशेशमियस्सुनवे हेमसिंहासनंदेवगृहाणश्रीतयेमम आसनं शतिलोदकमानंतंस्फुष्यसरिदुद्भवं पाद्यगृ-
 हाणदेवेशममाद्यपरिदुष्टये पाद्यं नारास्तनमस्तस्तुसततंभगवन्प्रिय गृहाणार्ध्यगृहपतेनानाफलसमन्वितम् अर्घ्यं सुगं
 धद्रव्यसंयुक्तैः शक्रुद्धैः स्वादुस्कारिज्जालैः आचम्यतानिशानाथनंदनश्रीतयेमम आचमनं पयोदधिद्युतेऽश्वेवमधुशर्करसंयुतैः
 पंचामृतैस्तथादेवस्नानंतत्स्वीकुरुश्रीं पंचामृतं वासिंतंगंधकर्पूरैर्निर्मलंजलमुत्तमं स्नानायतेमयाभक्त्यादायतेव्रतसिद्धये
 अतोदेवार्दकैः षड्भिः स्नापनीयस्तनोबुधः पौरुषेणचस्तेनपुद्गुध्यस्वेत्यैकया स्नानं पीतवस्त्र इयंदेवराजवंशकरप्रभो उवे
 शीनाथजनकगृहाणमीतंयसदा वस्त्रं यशापवीतकंस्तत्रिगुणत्रिदशमिय ममपापविनाशाद्यं गृहाणश्रीतयेबुध उपवीतं हरिचं
 दनकस्तूरीकंपुरादिसमन्वितं गंधंभगवतेनुभ्यमितानाथनमास्तुते गंधं अक्षताञ्च अक्षताः माल्यादीनिस्फुष्पुष्पाणि अंशो
 गण्डजा बुधायनमः पादोपूजयामि सोमपुत्राय० जानुनीपू० तारकाय० कर्दीपू० राजपुत्राय० उदरंपू० इलाप्रियाय० नन्दयंपू० कु
 माराय० वक्षस्थलपू० पुरुषधःपंत्रे० बाहूपू० सोमस्तनाय० स्कंधोपू० पीतवर्णीय० मुखंपू० ज्ञानाय० नेत्रपू० बुधाय० सूधीनपू०
 सोमस्तनेवेन० सर्वांगपू० वनस्पतिरसो० धूप० आज्यंचेति दीपं नैवेद्यं गृ० नैवेद्यं पूर्णाफलमितितांबूलं इदंफलमिति फलं हि
 रपथगर्भेतिदक्षिणां नीराजनदीपं उदुध्यध्वमितिपुष्पाजलिं उवंशयाञ्चपतियंस्तुयः पुरुरवसःपिता ग्रहमध्येस्फुरेपोयोबुधो
 नःसंप्रसीदतु विशेषार्घ्यं यानिकानिचैतिप्रदक्षिणां नमस्कारं आवाहनंनजानामि० मार्यना संतुष्टोवायनावस्मादिलानाश्चो

ग्रहेश्वरः सतोब्रूलाश्लङ्कुंवायनंमतिगृह्यतां वायनं इतिपूजनं अथकथा श्रीकृष्णउवाच बुधाष्टमीव्रतंस्वप्नवक्ष्यामिच्छुणु
 पांडव येनवीर्णनरकैःनरःपश्यतिनक्कचित् बुधिक्षिरउवा० बुधाष्टमीव्रतंकिंनरकंस्मान्पापाच्चसुंचति तत्सर्ववदनिश्चित्य
 ममदेवदयानिधे श्रीकृष्णउवाच पुराकृतयुगस्यादौइलोराराजावभृवह बहुभृत्यसहस्रैर्मन्त्रिभिःपरिचारितः जगामहिमव
 त्पार्श्वमहोदेवनशापितं योस्याप्रविशतिभूमौसस्त्रीभवतिनिश्चितं सराजासुगयासक्तःप्रविष्टस्तदुभावं एकाकीहयमारूढः
 क्षणात्स्त्रीलंजगामह साबभ्रामवेनशरत्यपीनोन्नतपयोधरा काहंकस्यकुतःप्राप्तानसाबुध्यतकिंचन तांददशीबुधस्तन्वीरूपो-
 दार्यशुणान्वितो अष्टभ्यांबुधवारेचतस्यास्तुष्टोबुधग्रहः ददौगृहाश्रमरम्यमात्मीयरूपतोषितः पुत्रमुत्यादयामासयोसौरव्यातः
 पुरुरावाः चंद्रवशकरोराजाआद्यःसर्वमहीभृतां ततःप्रभृतिपूज्ययंसाष्टमीबुधसंयुता सर्वपापप्रशमनीसर्वोपद्रवनाशिनी अथा
 न्यदपितेवचिमधर्मराजकथानकं कृष्णउवा० आसीद्वाजाविदेहायांनिभिनामसवैरिभिः संग्रामेनिहतोराजातस्यभार्योतिनिर्ध
 ना उर्मिलानामबभ्राममर्हीबालकसंयुता अवंतिनगरंप्राप्यब्राह्मणस्यनिकेतने चकारोदरपुत्र्यर्थमित्यंकंडनपेषणे त्वत्यासास
 मगोधुगान्चदौबालकयोस्तदा कारुण्यात्पुत्रसालस्यात्कृधासंपीड्यमानयोः कालेनबहुनासाध्वीपंचलमगमत्तदा पुत्रस्त-
 स्याविदेहायागत्वास्वपितुराश्रमे उपविष्टः सत्ययोगादुक्कजेगामनाकुलां अन्विष्यधर्मराजेनसाकन्यानिभिवेशजा शामला
 नामचावंगीसर्वलक्षणसंयुता गार्धर्वेणोपयत्वाचनीतास्वनगरंप्रति नासुवाचवरारोहांधर्मराजःस्वकांप्रियो बहस्त्वसर्वव्याप
 रश्यामतेत्वंगृहेमम कुरुषसर्वभृत्यानांदानशिंसांयथोचितो किलेतेप्रवराःसप्तकौलैकरतियंत्रिताः कदाचिदपिनोद्वाद्यास्त्व
 यौर्वेदेहिनंदिनि एवमस्त्वितिवैप्रोक्त्वानिजकर्मचकारह ततोमुक्त्वाबुधस्याग्नेबांधवैःश्रीतिपूर्वकं तावदेवहिंसोक्तव्ययावत्सा-
 कथ्यतेकथा कदाचिद्वाकुलीमूत्वाधर्मराजविदेहजा उद्घाटयित्वाप्रवरददर्शजननीस्वकां पच्यमानांचरुदतीभीषिणेर्यमकिक
 रेः लीलयाक्षिप्यतेबध्वातमेतैलेषुसापुनः तथेवतलकाबध्वापीडितासामनस्विनी दितीयेनरकेतइत्तांददर्शस्वमातरं यंत्रेनि

षीड्यमानासाशिलायांलोष्ठकेनच तृतीयप्रवेरतद्वन्नामेवचदर्शसा करिभिः पीड्यमानसाघंटाद्युक्तेश्चकल्पितैः श्वप्तिश्चतुर्थे
 प्रवेरभीषणैर्दोरुणाननैः अप्रक्षयप्रक्षणाद्यैश्चक्रंदतीतांपुनः पुनः पंचमेप्रवेरभ्रैसौकंदेपादेनतडितं संदेशीर्धनपतिश्चष्टिद्यमा
 नोसहस्रशः षष्ठेतामिक्षयत्रस्थामस्तकेमुहराहतां सपीड्यमानामिशंस्फुशंदास्वरुडवत् सप्तमेप्रवेरैवैवैकमिस्त्रैः सुदा
 रूणेः दृश्यातथागतंतांतुमातरंदुःखकषिंतां श्यामलास्नानवदनाकिंचिन्नोवाचमामिनी किमर्थंस्नानवदनातिष्ठमित्यमानि
 दिते कारणंतत्रमेञ्जृहिकिंचिन्नो ह्यदितस्त्वया एतेप्रवरकाः सप्तनिषिञ्जायेपुरामया इत्युक्ताश्यामलाप्राहमंतोरविनयाभ्यिता
 किंसुपापंभ्रंतंराजन्मममात्रासुदारुणं येनेत्यंविधेयैर्बोधैर्बाध्यते बहुशस्त्रया इत्युक्तः प्रिययामाहतांयमः महसन्निव तव
 मात्रासुतः स्नेहाद्गोधूमोद्वैत्ताः किल किंनजानासितद्भेदेयेनपच्छसिसामिह ब्रह्मस्त्वंप्रणयाडुकंदहृत्याससमंकुल तदे
 वैकमिस्त्रैपणक्लिशत्याससमंकुल गोधूमास्तद्भेभूत्वाकमिरूपाः सुदारुणाः येपुराब्राह्मणपृहेत्ततास्तेत्यत्कतेतया जाना-
 म्येतदहं सर्वंयेनमात्राकृतंपुरा श्यामलोवाच तथापित्वांसमासाध्यदेवंजामातरविभ्रं सुच्यतेतेनप्रापिन यथात्वमधुनाकु
 रु तच्छ्रुत्वाचितयाविष्टाश्चिरंध्यात्वाजगादतां धर्मराजः सरवासीनः प्रियांत्रापाहरेश्वरी इतस्त्वसससेततिजन्मनिब्राह्मणी
 श्रुत्वा आसीत्तिस्मिन्तदासगात्सरवीनांपर्युपोषिता बुधाष्टमीतुसंपूर्णा यथोक्तफलदायिनी तस्याः पुण्यंददस्त्वत्वंयदिस
 त्यंममागतः तेनसुच्येतनरकालेमाताप्रापसंघकृत् तच्छ्रुत्वात्वरितस्तात्वाद्दोपुण्यत्रिवाचकं स्वमात्रेश्यामलातुष्टोतेनमो
 क्षंजगामसा उर्मिलारूपसंपन्नादिव्यदेहावरांश्रुका विमानवरमारूढादिव्यमाल्याबराहता भर्तुः समीपेस्वर्गस्थादृश्य
 तेद्यापिसाजनेः बुधस्यपार्श्वेनभासिनिभिराजसमीपगा विस्फुरतीमहाराजबुधाष्टम्याः प्रभावतः युधिष्ठिरउवाच य
 द्येवंप्रवराकृष्णतिथिर्वेतुबुधाष्टमी तस्याएवविधिञ्जृहयदितुष्टोसिमाधव श्रीकृष्णउवाच ऋणुपांडवयत्नेनबुधा
 ष्टम्याविधिश्श्रुत्सं यदायदासिताष्टम्यांबुधवारोभवेद्यदि तदातदाहिसायाद्याएकभक्ताशनेर्नृभिः स्नात्वानयातुपूर्वा

षेहृद्दीप्त्याकरकंनवं जलपूर्णसद्गुणैः कृत्वानर्घ्यैः समन्वितं पूजयेच्च गृह्णीत्वाबुधमेकक्रेमेणतु एकमाध्रक्रेमेणतदधीधे
 नवापुनः कारयेद्बुधरूपतु स्वशान्क्यावाप्रयत्नतः अंगुष्ठमात्रं पुरुषचतुर्बाहुं कृत्स्नक्षणा पद्मप्रधेव्रणं कुम्भं पूजयेत्स्मिततंडुलैः
 हेमपात्रिचसंस्थाप्यर्पितवस्त्रयुगेनच वस्त्रापरिस्थितं देवपीतवस्त्राक्षतादिभिः पंचामनेन संस्त्राप्यतन्त्र्यैः क्रमेणतु नैवेद्य
 गुरगुलधूपदशांशेनसुगंधितं पायसैर्धनपूपैश्चमोदकाशोकवर्तिकैः फलेश्चविधेश्चैवशार्कराभिर्गुडैः शर्करैः ततः पुष्पाक्ष
 तैः पीतैर्वक्ष्यमाणैश्च नामभिः नमोबुधायपादौतु सोमपुत्राय जालुनी नारकाय कर्तृवैवराजपुत्राय चोदरं इलापियायत्तद
 यंकुमानायेतिवक्षसि बाहूपुरुवरवः पित्रे अंसोसोमसुकतायच सुरवंतुपीतवर्णायजानायचस्तनद्वयं सूर्धानंतुबुधयेतिगुपु
 स्थानेषु पूजयेत् सौवर्णराजतताम्रपात्रमादायशोभनं गंधपुष्पाक्षतैः पीतैर्गुडमिश्राबुधैर्दत्तैः जानुभ्यामवनिगन्ध्यातेनच्चा
 र्घ्यैर्निवेदयेत् उर्वश्याः श्वशुरोयस्तुयः पुरुरवसः पिता श्रेयहाणामधिपतिर्दुधोनः संप्रसीदतु वराश्चविष्णुनादन्नाश्वकन्दान्
 प्रसीदतु मंत्रिणानेनइत्यार्घ्यैजह्वामत्रमिमबुधः प्रथमेमोदकाचदद्याद्द्वितीयेरुणिकास्तया तृतीयेष्टतपूर्णं चतुर्थेवदका
 स्तथा पंचमेमंडकान्दद्यात्सषेसोहालिकास्तथा अशोकवर्तिकाचैवसप्तमेमसिसिकारयेत् अष्टमेशार्कराभिः शर्करादेवैश्चतुर्बाहु
 र विप्रायवायनदद्याद्द्वितीमोजनमाचरेत् एवंक्रमेणकर्तव्यंबुधाष्टम्याश्चुधिश्चिर बाधैवैः सहाभिः श्रेष्ठोक्तव्यं प्रीतिपूर्वकं सौम्य
 मारव्यानकं शृण्वन्वरकैश्चोविमुच्यते सोमात्मजात्मकमशेषस्वरप्रदंतयः पूजयेत्सकल्बनीरयुतंचकुम्भं एकान्पयात्रसहितंस
 हिरण्यवस्त्रंपश्यत्यसौयसपुरीनकदाचिदेव शुधिश्चिरउवाच उद्यापनीविधिं ब्रूहि कृपयाभक्तवत्सल कस्मिन्कालेचकिं
 द्रव्यं कथं सफलमाग्भवेत् श्रीकृष्णउवाच आदौमध्येतयाच्चांतुकुप्रादुद्यापनीक्रिया सप्तम्याप्रयतोमूत्वाकुर्याद्दंतप्रधान
 आचम्यकुर्यात्संक्रत्यं दशविभ्रान्निमंत्रयेत् अष्टम्यां प्रातरुत्थायशक्तिं स्तूत्वावतीततः गंगाद्यादिमद्गार्थैस्त्वात्वात्नित्यं कृतकि
 यः गृहमध्ये शक्तौ देशे रंगवल्याविराजिते पुण्याहवाचनं कृत्वाकुर्याद्दीप्ताविधानकं प्राणानायम्यविधिवत्कृत्वांसं कल्पनादिकं

निथ्याद्युत्तरवनाचत्रवतनाममकीर्तयेत् मयाहृतं बहुधास्यं व्रतं सांगफलासये उद्यापनं करिष्ये ह भित्त्वं क्षतकुशोदकं कृत्वा च यी
 दिवरणं कुर्याद्दस्त्रादिभिः फलेः ब्राह्मणद्वयं यथाचत्रवस्त्रतां बृहस्पृषणैः ततः पूजादिकं कुर्याद्ब्रह्मशुभः सरः ततस्त्वष्टदलकु-
 र्यान्मध्ये कर्णिकया सन्न पंचवर्णैः समापूर्यं सकेसरदलानि च कर्णिकायान्यसेद्धान्यं पंचप्रस्थप्रमाणतः दलेषु च दलायेषु यथा
 शक्त्या विनिक्षिपेत् तंत्रैवंस्थापयेत् कुंभान्मध्ये पूर्वोदिदिक्षु च गंगाजलेन संपूर्यं वस्त्रादिभिरलह्नान् पंचत्वक्मल्लवोपेतान्
 वकुंभान् यथाविधि तदुत्तरं ग्रहानुसवीन्मंडलस्थापयेत्ततः तत्पूर्वेस्थापयेत् कुंभवारुणच विशेषतः वस्त्रत्वक्मल्लवयुतैः पं-
 चरत्नैः सकांचनेः तत्तन्मंत्रैः प्रतिष्ठाप्य पूजयेच्च यथाविधि सप्तजन्माजित्तैचौर्यपातकादिच्यत्कृतं तद्दोषपरिहाराय बुधाष्ट-
 मीव्रतं कृतं तस्य सांगफलशैव्यपूजाहोमं करोम्यहं बुधप्रीत्ये च तत्सर्वभित्तिसंकल्प्य पूजयेत् कर्षमात्रेण राजेंद्रतदर्धीर्धनवा-
 पुनः बुधस्य प्रतिमां कुर्यात्स्वर्णेन विचक्षणः कर्णिकायामध्यं कुंभेनास्त्रपात्रेषु बुधन्यसेत् पंचासृतेन स्त्रपनं वस्त्रयुग्मेन वे-
 षयेत् आत्रेयपीतवस्त्रं च पीतपुष्पासनादिभिः उपचारेः षोडशभिः पुरुषसूक्तविधानतः तद्दक्षिणे विश्वमिदं विष्णुरि-
 त्यधिदेवतं सहस्रशीर्षोपुरुषवामेभ्यः अधिदेवतं दलेषु विन्यसेद्वा नृनागारभ्यमदक्षिणं रत्नं चंद्रकुजगुरुशुक्रकाकीराहुके-
 तुके अंनंतवामनं विष्णुशैरिसन्यजनादनं हंसनारायणं चाष्टोदलायेषु च पूजयेत् धूपेदीपैश्चैवेद्यैः फलेभ्यो विविधैर्य-
 जेत् बहिरिद्रादयः पूज्यादशादिकं मालिकास्तथा यमं च विव्रं गुप्तं च यामलां दक्षिणे न्यसेत् कुंभेषु वंशपत्रेषु अष्टावष्टौ-
 चतस्रुकान् यज्ञोपवीतान् कलशान् दक्षिणासहितान्यजेत् पूजयित्वा ततो होमं शारवोक्तविधिना स्फुटिः मंडलान् पश्चिमे-
 मागौ स्थंडिलं च नुरस्त्रकं कृत्या तुत्तरवनादीनि कृत्वा मिस्थापयेत्स्फुटिः इहमदर्भैः परित्स्तीर्य पात्रासादनमाचरेत् पूर्णपा-
 त्रविधानेन ब्रह्मासनमतः पर इध्माधानं सुरव्रताने प्रधानाहुतिहावनं अपामार्गसमिद्धिश्च यत्र व्रीहितिले ह्यंतैः गोधूमैश्च
 भित्तैर्होमस्य कृत्स्य गंतं दितः उद्बुध्यस्वैतं मंत्रेण होममष्टोत्तरं शतं विष्णुमंत्रेण जुहुयात्तथानारायणं जुहोम

अधिप्रत्यधिदेवैचमंत्राभ्याञ्जुहयानथा ग्रहादिभ्यश्च जुहुयात्तुयाद्ब्रह्मविसर्जनं पूर्णपात्रोद्वासनंचबलिदानमतः परं बन्धा
 दिप्रजनेंरुत्वादेवतोद्वासनंततः अभिषिच्यार्यातिलकरक्षाबंधनमेवच आचार्यंचसपत्नीकंपूजयित्वायथाविधि प्रतिभावरुत्र
 कलशान्गोदानदक्षिणांतथा दत्त्वात्रह्मादिविभ्रभ्यः कल्दशांश्चमदक्षिणान् ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चादाशिषोवाचयेत्तथा
 इतिश्रीभ्रं बुधाष्टमीत्रं द्या० सं० सु अथशुक्लादिश्रावणह्रस्वाष्टम्यादशाफलत्रतं सानिशीथव्यापिनीयात्थानोचत्पुत्राः
 ग्रान्था तत्रपूजाविधिः तमद्भुतंबालकमंबुजेक्षणचतुर्भुजशंखगदायुदायुधं श्रीवत्सलक्ष्मंगलशोभिर्कोस्तुभ्रंभपीतांबरसाद्
 यथोदसोभगं महाहैवैदूर्यकिरोटकुंडलनिषापरिषक्तसहस्रकुंतल उद्दामकाच्यंगदककणादिभ्रिविराजमानंवस्त्रदेवंदनं
 कृष्णाय० ध्यानं वासुदेवाय० आवाहयामि शेषशायिने० आसनं० तीर्थपादाय० पाद्यं० गंगाजनकाय० अर्घ्यं० यमुनावगसं
 हारिणेन० आचमनीयं० नित्यमुक्ताय० पंनाभृतस्ता० श्रीगोपालाय० स्नानं० रीतवाससेन० वस्त्रं० यज्ञप्रियाय० यज्ञोपवीतं
 सर्वेश्वराय० चंदनं० अधोक्षजाय० अक्षतान् कमलाप्रियाय० पुष्पाणितुलसी० नामपूजा कृष्णाय० विष्णवे० हरयेन० शेष
 शायिने० गौविदाय० गरुडभ्रजाय० दामोदराय० लक्ष्मीकेशाय० पद्मनाभाय० उपेद्राय० १० अयंदोरकबंधनं संसाराणवम
 ग्रानारणांपापकर्मिणां इहमोक्षफलावाप्तिकुरुषुपुरुषोत्तम इतिदोरकबंधनं पारिजातापहाराय० द्युपं० ज्ञानमदीपाय०
 दीपं० चक्रिणे० नेवेद्यं० अघनाशिने० तांबूलं० सर्वव्यापिने० दक्षिणां० पद्मनाभाय० नीराजनं० अनंताय० पुष्पांजलिं दे
 वदेवनमस्तेस्तुभक्तप्रियदयानिधे गृह्णाणार्घ्यमयादत्तं देयक्यासाहितप्रभो विशेषार्घ्यं त्रिलोकनाथोदेवेशः सर्वभूतदयानि
 धिः दानेनेनस्मृतीतोभवत्विहसदायम वायनमंत्रः श्रीकृष्णः प्रतिगृह्णातिश्रीकृष्णोवेददातिच श्रीकृष्णस्त्वारकोभाभ्यां
 श्रीकृष्णायनमोनमः इतिवायनं यस्यस्तुत्येतिमार्थेना अथकथा स्मृतः ० शृणुध्वमुषयः सर्वेनेमिषारणयवासिनः पुराचक्ष्वापर
 स्यातेकृष्णदेवेनभाषितं तद्भ्रतंचप्रवक्ष्यामिसंगोपांगंमुनीश्वराः पुराचक्ष्वैपरस्यातेपांडवाः कौरवास्तथा द्युतंप्रचक्रिरसर्वधनमाने

नमोहिताः निर्जिताः पांडवाहुःखादनेमापुर्मुनीश्वराः कुन्तीविदुरगेहेतुसंस्थितात्तमहायशाः तच्छुलाहृष्यादेवोपहृष्ययापरयारुतः
 आययोगरुडास्तुदोविदुरस्यगृहंमति तदापश्यन्महाबाहुः कुन्तीपरमहर्षिता विदुरेणार्चितः कृष्णाः कुन्तीचेवाहभक्तितः नमामिला
 महकुंजिन्मन्त्रितं च विडंबनं त्वत्पुत्रास्तुमद्बाहुः खान्मात्रयुगंहनवनं तत्रापिस्महद्बहुः खसवैदान्तन्ममाप्रियं कुन्त्युवाच त्
 धीकेशमहाबाहोमहद्बहुः खेनकशीताः कृपयापरयोदेवदक्षिणावयमीदृशाः ममचेवमहद्बहुः खंत्वंजानासिचेवममो मत्पुत्रास्तु
 महद्बहुः खान्मात्रयुगंहनवनं ह्ययाविदुरोमन्थकोरथः कस्यसंमितं ददानिमीतिदः कृष्णार्जविनाथमहामतिः गृहस्यपञ्चमे
 प्रागेवमामिचजनादन दर्शिताकोरवाणादि सर्वपांकुसतिरतथा इतितस्यावचः सुलाहृष्णाः परमथर्मवित् आहृचैनाथास्ते-
 वोपक्रप्रियतमस्तदा व्रतनेकथथिव्यामियनदुःखान्प्रमुच्यते पुत्रपौत्रैः परिहृतास्वराज्यभाष्यसिचिरात् दशाकन्धभितिरव्या
 तंतद्व्रतंकुरुकुर्वते कुंल्लवाच कस्मिन्कालेनुकर्तव्यंतद्व्रतं केशवप्रभो वदमामितिदं लक्तेजगादयादेवेश्वरः श्रावणस्यासिते
 पक्षेअष्टम्याचनिशीथके देवक्यावास्तेदञ्चमाहुभूतोनसंशयः तस्याद्येदशयुगितं सूत्रं स्यात्प्रभूजयेत् हस्तेवज्जातुतत्सूत्र
 दशाह्व्रतमाचरेत् संसाराणवमज्ञानानराणापापकर्मिणां दहामुद्रफलावामिंकुरुषु पुरुषोत्तम अनेनदोरकं वध्यादशवर्षव्रतं च
 येत् देवस्यपुरतोमित्यदशपद्यानिकारयेत् ततश्चष्टपुण्यात्पुण्याकथामेतांशुभावहो तुलस्याः कृष्णवर्णायादलेदशभिरचेये
 त् कृष्णाधिष्ठुन्धीकेशोर्गेविंदैर्गुरुडध्वजं दामोदरं त्दधैकेशं पद्मनाभं हरिं प्रभुं एते श्रयामभिनित्यं कृष्णादेवं समर्चयेत् नम
 स्कारंततः कुर्यात्सदक्षिणसमन्वितं एवं दशदिनं कुर्याद्भूतानामुत्तमं व्रतं आदौ मध्ये तथा चोते होमं कुर्याद्विधानतः कृष्णामंत्रे
 णजुहुयाच्चैरुणाद्येनरशतं ततोहोमानेविधिवदाचार्ययुर्जयेत्कधीः सोवर्णेतास्त्रपात्रेवामृन्मयेवेषुपात्रके सोवर्णतुलसीप
 त्रंकारथिलास्तेक्षणं यनिभांचनथाकृत्याअर्चयित्वाविधानतः निधायप्रतिमांतत्रआचार्यायिनिवेदयेत् दातव्यागोः सवत्साच
 वस्त्रालकारभूषिता दशहोमेषु कृष्णाय प्रीतिकादशार्पयेत् दापयेत्तुज्वाह्मणाय स्वयंप्रकृत्तं येवच उपायं नृत्तृगृण्हीष्वसर्वेषु

स्करसंयुतं संसारार्णवमंशां प्राहिल्लेदवकीकृतं एवंचोपायनंदत्नानमस्तुत्वात्समापयेत् दक्षिणाभिभुतं द्वैविकर्तव्यं ह्यथास
 न्निधौ व्रतातेदशविप्रैश्चः प्रत्येकं दशपूरिकाः एवदशसकवर्षेषु व्रतं कुयोदत्तद्वितः एवंव्रतं त्वयादेविकर्तव्यं ह्यथासन्निधौ एव
 मुक्तातुल्युक्तं कुंतीसुत्वा सुदान्विता उवाच ह्यथा देवंसाममविन्नविद्यते प्रत्युवाच ह्यथैकेशस्तत्रविन्नं प्रविष्यति एवमुक्त्वा
 यथैकैः कर्णोद्वेषु सुकरवान्वितः कर्णोपि च महात्मानं ह्यथा ह्यथा प्रहर्षितः सिंहासनं देवोतस्मै पादमर्धं यथैव च कर्णोपुवा
 च देवेशं किमर्थं तव चागमः इत्युक्तः ह्यथा देवो वीथतव मानातिदुःखिता कर्णो उवाच भूरिभक्त्या तथा ह्यथा मानं प्रणमाम्यहं
 कथं वादुःखितामाता प्रमुच्येत वदस्वमे श्रीकृष्ण उवाच सुवर्णपात्रे संपूर्य पायसं स्वीरसंयुतं महत्कृशतनि क्तुदानव्यवायु
 हस्तेके तव माता तथा मीतामविष्यति न सशयः एवमुक्त्वा तथा ह्यथा द्वारकामाजगाम ह ह्यथा वाक्यं ततः श्रुत्वा कर्णश्चक्रम
 हायशाः पंचमस्थसमायुक्तं पात्रं स्वर्णेन शरितं शतनिक्रसमायुक्तं वायुहस्ते प्रदाय सः प्रहसंतीत्याकुंती पात्रं ह्यथा यद्वि
 ता देवस्य सन्निधौ कुंती व्रतं चैत्रश्रमक्तिः ह्यथो नकारितं सर्वममभाग्यायै वैभ्रवं ह्यथा पूजानतः ह्यथा कथां श्रुत्वा यश्रमि
 तः उपायनंदो तत्र ज्वाह्मणेश्यो यथाक्रमं तुलसीदत्तं सुवर्णेन कारयित्वा सुलक्षणं प्रतिमां विष्णुभक्ताय स्वर्णपात्रे निधाय
 च गोदानेन समायुक्त्या माचार्याय महाभते कुंती देवो महादेवी विष्णुर्नः प्रीयतामिति व्रतं दशसकवर्षेषु च कारोद्यापनततः तद्गत
 स्वप्रभावेण तन्नृजाश्चागतास्ततः हत्वा शत्रुन्मृधे सर्वान् ह्यथास्यैव मसादतः युधिष्ठिरस्तु धर्मोत्सास्वराज्यं नामवान् स्मधीः
 प्रोवाचैदं व्रतं कुंतीदौ पदीं च पतिव्रतां दशाफलमिति रव्यातं ह्यथा देवेन भाषितं श्रुयं सर्वैर्महादुःखं निस्तीर्य स्वपुरींगताः व्रतस्य
 स्वप्रभावेण ह्यथास्यैव मसादतः लमप्येवं व्रतं प्रद्रेकुरुषुससमाहिता पुत्रपौत्रैः परिहृता सर्वोक्त्या मानवाप्यसि आचरन्त्यौ
 नद्भ्रतं तस्यै कुंती परमहर्षिता सापि चैत्रमहाभागादौ पदीं व्रतमुत्तमं तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कर्तव्यं सजनेः सदा सुभक्त्या कुरुते
 नारी व्रतानासुत्तमं व्रतं सर्वान् कामानवाप्नोति विष्णुलोके महीयते इदं व्रतं महापुण्यं व्रतानासुत्तमं व्रतं वदतां नृपवतां चैव वि

धुलीकोमेषुद्वं इति श्रीभ० दशाफलवृत्तोद्यापनसंपूर्णं अत्रमूलचिंत्यं अथ कृष्णादिमासेन भाद्रकृष्णाष्टम्याजन्माष्ट
 मीव्रतं तच्च अर्धरात्रव्यापित्यांकार्यं रोहिण्यासहिना कृष्णाभासिभाद्रपदेष्टमी अर्धरात्रेतु योगोयं तारापत्कदयेतथा मि
 यानात्माशतचिः सम्यग्भूजातत्रभवतयेत् इति विष्णुधर्मोत्तरे तस्य कालतत्त्वेषुक्तं दिनद्वये अर्धरात्रव्यासावल्यासोवापैरेवमा
 नः सकल्पकालसत्त्वाद्दिवा रात्रियोगा दर्जनीयाप्रयत्नेन सप्तमीसंयुताष्टमी ब्रह्मवैवर्ते सप्तमीयुक्तानिवेधाच्च अदापूर्वद्युर्नि
 शीथे केवलाष्टमी उत्तरेद्युर्निशीयास्यर्शिन्यष्टमीरोहिणीयुक्तानदापूर्ववशाद्या कर्मकालसत्त्वाद्गोहिणीयोगस्तु केवलफला
 योनिशार्थो नवमीबुधादियोगवत् नतु निर्णयोपयोगी अंतयोनिगतानांतु अंतलं नाशितं नरेः येः कृताश्रावणेमासि अष्ट
 मीरोहिणीयुता किंपुनर्बुधवारणसोमेनापि विशेषतः किंपुनर्नवमीयुक्ता कुलकोट्यास्तु मुक्तिदा उदयेचाष्टमी किंचिन्नव
 मीसकलायदि भवेत्तु बुधसंयुक्ताश्राजपत्नृक्षसंयुता अपि वर्षशतेनापि लभ्यते यदि वानवा तत्र उदयशब्दं द्रोदयपरः सू
 र्योदयपरत्वे तु यदा पूर्वद्युर्निशीथे केवलाष्टमी उत्तरेद्युर्निशीथस्य शिन्यष्टमीरोहिणीयुक्ता सती बुधयुक्ता तदैवोत्तरास्यात् नद
 सावैपियावद्वचनवाचनिकमिति यावत् यदि तु बुधभावेपि रोहिणीयोगमात्रा तदैवोत्तरोच्चेत नदारोहिणीयोगाभावेपि बुध
 मात्रसद्भावात् उत्तरा क्रस्यो गवद्धारस्यापि प्राशस्त्यहेतुत्वाच्च किंच यथापूर्वद्युर्निशीथेः ष्टमीमात्रसत्त्वे उत्तरेद्युश्च निशी
 थात्पूर्वं क्रस्योरो बुधसत्त्वे एतद्वचनादुत्तरेद्युर्नतं एव पूर्वद्युर्निशीथे स कदाह्रमा बुधाधिक्या उत्तरेद्युर्नतापत्तिरिति यच्च वि
 ष्युरहस्ये आजापत्नृक्षसंयुक्ता कृष्णानभासिचाष्टमी मुहूर्तमपि लभ्येत सोषा च महाफला अत्रापि मुहूर्तपदं निशीथारव्य
 यदा हि शरुद्वाप्यष्टम्यर्धरात्रे वर्तमानाशान्या नदारोहिणीसहिता मुहूर्तमप्यहोरात्रे यस्मिन्नित्यक्तं हिलभ्यते अष्टम्यारोहिणी
 क्रसंतासु पुण्यसु पावसेत् विष्णुरहस्ये एव स्पष्टैर्वाहोरात्रसंबंधियत् किंचिन्मुहूर्तमिति रिकालतत्त्वविवेचने तद्विपरानं
 क्रस्यो गस्य वातात्कालिकत्वेन सार्थक्यात् किंचैतद्वचनद्वयगतापिशब्दस्य स्वार्थे तात्पर्यभावेन क्रस्यो गत्तमाशस्त्यबोध

कत्वस्यैव उचितत्वादिनि यत्सुनस्तत्रोक्तं कर्मकालव्याप्तिशास्त्रादेव प्रधानसूताया अष्टम्या एव अर्धरात्रसंज्ञाया अथवा त्वं प्रासंयात्स्यत्वं दि
 वावायदिवारान्नोनास्ति चेद्रोहिणीकला रात्रियुक्तां प्रकुर्वीति विशेषेण दुसंयुता इति वचनेन रोहिणीयोगाभावविषयोः क्रयेति एवं न
 स्यार्थः दिनावच्छेदेन रात्र्यावच्छेदेन वा कलासात्रापि चेत् रोहिणी अष्टम्यानास्ति तदेव चंद्रोदयसंयुता अर्धरात्रव्यापिनीति या
 वत् दिनद्वयेपि तादृशा अभवे बहु रात्रिसंयुता मुत्तरां प्रकुर्वीति नेदं कर्मकालशास्त्रबाधकमन्यथा व्यर्थसंभवात् नथाहि
 दिनद्वयेवैषम्येण निशीथस्य शो अहोरात्रावच्छेदेन रोहिणीयोगासौ च विशेषणाधिक्येन इदुसंयुता अधिकनिशीथव्यापिनोऽया
 स्येति यावद् रोहिणीयोगत्वधिकनिशीथव्यापिनीसपविहाय स्वस्यापि निशीथयोगीरोहिण्युतेव यास्येति व्याख्यांतरमस्यैव द्र
 ष्टव्यं पारणंतु निशि भोते कार्यं तदाह भृगुः जन्माष्टमीरोहिणीच शिवरात्रिस्तथैव च पूर्वविद्धे वक्तव्यातिथिभोते च पारण
 निषेधोपि ब्रह्मवैवर्ते अष्टम्यामथ रोहिण्यान कुयोत्पारणं क्वचित् हन्यात्पुरा कृतं कर्म उपवासाजितं फलं निश्चिरस्रगुणं हंति
 नक्षत्रंच त्रुगुणं तस्मात्प्रयत्नात् कुर्वीति तिथिभोते च पारणं तत्र दिवसे उभयं ते पारणमिति सुरव्यः पक्षः एकतराते त्वनुकल्पः
 यदा तु तिथिनक्षत्रेभ्यो न्यतरस्यैव दिनोत्सदाहोरात्रे पारणाभिषेधादन्यतराते पारणाभ्यनुज्ञानात् द्वैवांन्यतरांते कार्यम् अ
 ताववन्दिपुराणे प्राते कुर्यान्निथेर्वापिशस्तं पारणं इति जन्माष्टमीनिर्णयः अथ व्रतविधिः व्रतपूर्वदिने दंत
 धावनं कृत्वा उपवासदिने मातः उत्थाय तत्र कृत्यं श्रावणस्यासिते पक्षे शोचमाचमनं कृतं तस्यांम आन्हसमं यनयोदो विम
 लेजले कृत्वा पाभोगेसमिधादंतधावनमादितः तिलाभलककल्केन स्नानं मृत्स्नानपूर्वकं नद्यादिकेन दास्नान्वा कृत्वा नियम
 मेव च परिधायनेवेशकृद्देवाससोक्तसमाहितः ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रश्चापि तथाचरेत् कृताने भित्तिकं कर्मगन्वा नि
 जगृहंपुनः वेदीं सम्यक् प्रकुर्वीत गौमयेनोपलिव्यता सूर्यः सोमो यमः कालः सोमो भूतान्यहः क्षण पवनेति दिव्यतिष्ठंमि
 राकाशरेचरानराः ब्रह्मशासनमास्थाय कल्पंतामिह सन्निधिं इत्युक्त्वा सफलं पुषाक्षतजलपूर्णं ताम्रपात्रमादाय मासप

क्षाद्युल्लरथ्य असुकफलकामः पाप क्षयकामोवाहृष्णामीत्यहृष्णाजन्माहृष्णीव्रतंकरिष्ये तथा वासुदेवंसमुद्दिश्यसर्वेषाम्
 प्रशातये उपवासंकरिष्यामिहृष्णाहृष्णानमस्यहं अद्यहृष्णाहृष्णीचैव नमश्चंद्रसरोहिणीं अर्चयित्वापवासेन मोह्येहमपरे-
 हृदि एनसोमोक्षकामोस्मिद्यद्देविंदिनियोजितं तन्मेसुचतुमात्राहर्षितंशोकसागरं आजन्ममरणयाद्यन्मयादुक्कृतंश-
 नं तनुमणाशायगोविंदप्रसीदपुरुषोत्तम इत्युक्त्वापात्रस्थजलंनिक्षिपेत् ततः कदलीसंभवसोभिरान्नपल्लवयुतसजल
 पूर्णकलशैर्द्वैतैः पुष्पमालाभिर्युतं स्वगरूढूपितं अग्रवद्गृह्णाच्छागरह्णामिण्द्वारन्यस्तमुसलादियुतंमंगलोपेतं पथ्यादे
 वक्यास्तृतिवशाद्गृहविधायनस्यसमंताद्भित्तिपुकुस्रमाजलीनदेवगंधवीदीनुरवद्गन्धर्वकंदेवकीनंदयशोदागभंगोपी-
 गौपान्कंसनिनुक्तात्रुगोथेनुकुजरान् यमुनातन्मध्येकालियं अन्यञ्चतत्काननंगोकुलचरितं यथासंभवंलिखित्वास्तृतिकारुहम
 ध्येनच्छाद्यद्दसभं चकंस्थापयेत् अथपूजाविधिः कृत्वोनेभित्तिककर्मस्नात्वानिजगृहंपुनः येष्योमौतेवापित्रैतिमंत्रान्जपि
 न्वा आगमार्थंनुगंधानादं कृत्वा अपसंपंत्विच्छोदिकासुद्रं तीक्ष्णादंइतिक्षेत्रपालं प्रार्थ्यं आचम्यप्राणानायस्यसंकल्प्य
 मसुसहकुटुंबस्वक्षेमस्यैयंविजयाप्रथायुरारोग्येष्वर्थोभिरहृक्ष्यर्थं धर्मार्थकाममोक्षचतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थं निशीथिसप
 रिवारथ्रीहृष्णामीत्यर्थंचपुराणोक्तप्रकरणेपुरुषसूक्ताविधेनेच यथासंभवंनियमेन यथापचारमीलितद्रव्यैः जन्माष्टमीव्रतं
 त्वेनपरिवारसहितथ्रीहृष्णापूजनमहं करिष्ये कलशाचंनंशंरवार्चनंचकुर्यात् पुरुषसूक्तेनन्यासंकुर्यात् रंगवल्लीसमायु-
 क्तैसर्वतोभद्रमंडले अव्रणं सजलं कुंभं ताम्बुमृन्मयेमववा संस्थाप्यवस्त्रसंवातकंठदेशेऽसुशोभितं पंचरत्नसमायुक्तफ
 लंगंधाक्षतेयुतं सहिरण्यंसमासाद्यताम्बुषणपटलेनवा वंशामुन्मयपत्रिणयवपूर्णंचेवहि आच्छादयेत्तच्चैलेनलिरवदृष्टद-
 लंततः काचनीराजतीताम्बुपिपत्तलीमृन्मयीचवा वाक्षींमणिमयीचैववर्णकैर्लिखित्वाथवा इत्युक्त्वा न्यतेमेनमितिमांविधा
 य अमृतारणं कृत्वा प्रतिमाकपोलोस्तृष्याते हवतानाममूनमंत्रं व्रणवादिचतुर्थ्यंतं नाम अस्मै देवत्वा संस्थो ये स्वाहेति मंत्रं पठन्

याणप्रतिष्ठां कुर्यात् अस्मइत्यस्य स्थाने तत्तद्देवतानामग्रान्धं गायद्भिः किंनरैश्चैः सततपरिवृतावेणुवीणाक्षिनादेः शृंगारादश
 कुंतप्रवरकृतकैरैः किंनरैः सेव्यमाना पर्यंके स्वास्तुताया मुदिततरसुरवीपुत्रिणीसम्यगस्तेसादेवी देवमाता जयति सुवदनादे
 वकीदिव्यरूपा इति देवकी मंचके बालकसंतपर्यंके स्तनपाथिनं श्रीवत्सवक्षसंशांतनीलित्यलदलच्छविं एतदेवकीसह
 श्रीकृष्णभ्रात्या ॐ नमो देव्यैश्चै इति अग्रं देवकीस्मिद्धंतवस्तुदेवं यशोदासिद्धंतं नद श्रीकृष्णसिद्धंतं बलदेवं चंडिकां च
 नमो नैनामंत्रैः पूजयेत् तत्रमंत्रः योगेश्वराय देवाय योगिनापतये विष्णो योगोद्भवार्थिन्याय गोविंदाय नमो नमः स्नान
 यज्ञेश्वराय देवाय तथा यज्ञोद्भवार्थिनापतये नमः वस्त्रं कृष्णाय चंदनं कृष्णाय यज्ञोद्भवार्थिनापतये नमः यज्ञोद्भवार्थि
 पुण्याणि अथांगपूजा गोविंदाय योदोपू० साधवाय यंघोपूज० मधुस्तदनाय कदीपू० पद्मनाभाय नाभिपू० हृषी
 केशाय लहदयपू० सकर्षणाय स्नोपू० वामनाय ब्राह्मपू० देत्यस्तदनाय हस्तोपू० हरिकेशाय करपू० चारुसुरवाय
 सुरवपू० त्रिविक्रमाय नासिकापू० पुंडरीकाक्षाय नेत्रेपू० नृमिहाय ओत्रेपू० उपेद्राय ललाटेपू० हरये शिरःपू० श्रीकृ
 ष्णाय सर्वोंगपू० कृष्णाय धूपं कृष्णाय दीपं विश्वेश्वराय देवाय तथा विश्वोद्भवार्थिनापतये तुभ्यगोविंदाय नमो
 नमः नैवेद्यं यज्ञाय ज्ञेश्वराय यज्ञपतये यज्ञसंभवाय गोविंदाय नमो नम इति आदौ सर्वेषां यज्ञपदानां स्थाने शो गपदादित्यु
 क्त्वा अयमेवमंत्रः स्नाने विश्वाय विश्वेश्वराय इत्युक्त्वा नैवेद्यं आचमनीयं करोद्धंतं फलं तांबूलं दक्षिणां नी
 राजनं पुष्पांजलिं धर्माय धर्मेश्वरायेत्यादि स्वाहांतस्ति लहोमे विश्वाय विश्वेश्वरायेत्यादि शायने सोमाय सोमेश्वरायेत्या
 दि चंद्रपूजायां इति मंत्रा उक्त्वा ततो गव्यघृतेनांशोवसोर्धारां क्वचिद्गुडघृतेनेति ततो जानकर्मनालच्छेदपृष्ठापूजानामकर्मणि
 संक्षेपेण कार्याणि ततश्चंद्रोदये रोहिणीयुतचंद्रस्थंडिले प्रतिभायावानाममंत्रेण संपूज्य शंखनायं समादाय सप्तपुष्पकुशाचंदनं
 जानुभ्यामवनिंगत्वा चंद्रायार्घ्यं निवेदेत् क्षीरोदाणवसंभूतअत्रिगोत्रसमुद्भव गृहाणार्घ्यं वाशोके देरोहिण्यासिहितो मम जो

त्त्वायाः पतयेतुभ्यंज्योतिषोपतयेनमः नमस्तेरोहिणीकांतसूधावासनमोस्तुते नमोमंडलदीपायशिरारत्नायधृजंते कलाभि
 र्बर्धमानाथनमश्चंद्रायचारेवे इतिप्रणमेत् अनंतचामनगौरीचैकुंटेपुरुषोत्तम वसुदेवंत्वषीकेशंमाधवंमधुसूदनं वराहपु
 ङरीकासृष्टिमिहंदैत्यसूदनं दामोदरंपद्मनाभंकेशवंशरुडध्वजं गोविंदमन्वुतंरुक्मामंनंतमपराजितं अयोध्वजंजगद्दीजंसर्गे
 स्थित्यंतकारणं अनादिनिधनेविष्णुंनिलोकेशंशिविक्रमं नारायणंचतुर्बोहूंशंरवचक्रगदाधरं पीतांबरधरंनित्यंवनमालावि
 भूषितं श्रीवत्सांकंजगत्सेतुंश्रीरुक्मिंश्रीधरंहरिं शरणंत्वांपद्येहंसर्वकामार्थसिद्धये प्रणमामिसदोदेववासुदेवंजगत्पतिं
 इतिमंत्रैःप्रणम्य त्राहिमांसर्वलोकेशहरेसंसारसागरात् त्राहिमांसर्वपापघ्नदुःखशोकाणैवात्प्रभो सर्वलोकेश्वरत्राहिप
 तितंमांभवार्णवे देवकीनंदनश्रीशहरेसंसारसागरात् त्राहिमांसर्वदुःखघ्नरोगशोकाणैवाहरे दुर्दनाश्रायसेविष्णोयस्मरे
 निसकृत्सकृत् सोहंदेहातिदुर्दंनस्त्राहिमांभवसागरात् पुकराक्षनिमंशोहमायाव्यज्ञानसागरे त्राहिमांदेवदेवेशन्वत्तानान्श्री
 स्तिरक्षिता यद्वान्ययच्चैकोमारैश्रीवेनेयच्चवार्धके यत्पुण्यंवाद्भिमानीतिपापहरहृत्पापुध इतिमंत्रैःप्रार्थयेत् ततःस्तोत्रंपठन्
 पुराणश्रवणादिना जागरणंकुर्याद्वितीयेन्द्रिमासःकालेस्तानादिनित्यंरुक्मिं पूर्ववदेवपूजयित्वाद्वाह्यगान्मोजयेत् तेभ्यःसु
 वर्णधेनुवस्त्रादिदत्त्वारुक्मिंश्रीयताभितिवदेत् नमस्तेवासुदेवायगोव्राह्मणहितायच शांतिरस्तु शिवंचास्तु इत्यं
 क्त्वा प्रतिमासुद्वास्य तं ब्राह्मणायदत्त्वा पारणंरुक्मिं व्रतंसमापयेत् सर्वायसर्वेश्वरायसर्वेषोपतयेनमः सर्वसंभवा
 यगोविंदायनमो नमइतिपारणं० मृतायभूतपतयेनमइतिनमस्कारः इतिपूजाविधिः अथकथा सुधिष्ठिरउवाच
 जन्मादमीव्रतंश्रुहिविस्तरणममाच्युत कस्मिन्कालेसमुत्पन्नंकिंपुण्यंकोविधिःस्मृतः श्रीरुक्मिण्युवाच मत्पुत्रुक्षेप-
 राएतेशमितेकुंकुराधके स्वजनेबहुभिरुक्मीभिःसमेःस्त्रिगुणैःसमावृते हतेकंसाकरेदुष्टेमधुरायांसुधिष्ठिर देवकीमाप
 रिष्वज्यरुक्मिंत्संगरोदह वसुदेवोपितत्रैववात्सल्यात्प्ररुरोदह समांतरियाच्युवदनःपुत्रपुत्रैकवाचह म्गगद्दस्वरोदीना

बाधपर्याकुलेक्षणः बलमद्वचमोचेवपरिषज्यमुदापुनः अद्यमेसफलजन्मजीवितंचसुजीवितं उभाभ्यामप्युत्राभ्यांसमुद्गतः
 समांगमः एवंहर्षणदापस्यत्तदंशुनदात्यभूत् अणिपत्यजनाः सर्वेवभ्रुस्तेप्रहर्षिताः एवंमहोत्सवंदृष्ट्वासमाजेभ्युसूदनं
 जनाऊचुः प्रसादः क्रियतामस्यलोकस्थानेस्यदुःखहन् यस्मिन्दिनेचप्रासूतदेवकीत्याजनादनम् तद्दिनं देहिदेवकुठकुर्म
 स्तत्रमहोत्सवं एवंस्तुतजनेनोधेनवसुदेवोमयेक्षितः विनोक्थबलमद्वचमाचत्तद्वतनूरुहः उवाचसमभोदेशालोकोनजन्माह
 मीत्रं मथुरायानतः पथ्यात् पार्थसस्यकृप्रकाशितं कुर्वंतु ब्राह्मणाः सर्वैत्रतंजन्माहमीदिने क्षत्रियाश्चैवेयैवश्याः शूद्राद्यैः
 न्येपिधर्मिणः शुधिशिरउवाच कोदशतद्वतदेवसर्वेदेवैस्सुष्टितं जन्माहमीति संज्ञंचपवित्रंपापनाशनं येनत्वंतुष्टिमाया
 सिकात्त्येनप्रभाव्यथ एतन्मेतत्ततोद्गीहिसाविधानंसविस्तर श्रीकृष्णउवाच मासिभाद्रपदेसम्यानिशीथेकृष्णपक्षके
 शशीकेष्वषराशिस्थेऋक्षेरोहिणिसंज्ञके योगेस्मिन्वसुदेवदिदेवकीमामजीजनत् प्रगवत्याश्चतत्रैवक्रियतेस्समहोत्सवः
 योगेस्मिन्कथितेऋम्यांसिंहराशिगतेरेवो समस्यांलघुगुक्कुर्याद्वंतधावनपूर्वकं उपवासस्यनियमंरौत्रोस्वपेज्जितेन्द्रियः
 केवलंनोपवोसनतस्मिन्जन्मदिनेमम समजन्मकृतात्पापान्मुच्यतेनात्रसशयः उपाहनस्तुपापेभ्योयस्तुवासागुणेःसह
 उपवासःसविज्ञेयः सर्वभोगविवर्जितः ततोऽहम्यातिलेः स्नात्वा नद्यौदोविमलेजले स्फुदेशोशाभनंकुर्याद्देवक्याः सूतिका
 गृहं सितपीतैस्तथारक्तैः कर्दूरैर्हरितैरपि वासोभिः शोभितकृत्वासंमतात्कलशैर्नैवैः पुष्पैः फलेरनेकैश्चदीपादि-
 भिरितस्ततः पुष्पमालाविचित्रचंद्रनागरुधूपितं अनिरम्यमनोपम्यंरक्षामणिधूम्रपितं हरिवंशस्थचरितं गोकुलंच
 विलखयेत् तनंवादित्रनिर्देवांगोवेणुरवाकुलं नृत्यगीतकर्मोपेतं मंगलेऽश्वसंमततः वैष्टकारिलोहरवद्गंकृत्यानादंच
 यत्नतः द्वौरेविन्यस्यमुसलंरक्षितंरक्षपालकैः षष्ठादेव्याधिष्ठितंचतद्गृहंचोत्सेवेस्तथा एवंविभवसांरेणकृत्यातत्सृति
 काशुहं तन्मध्येप्रतिमास्थाय्यासाचायश्चविधास्मृता काचनीराजतीताम्बीपेत्तलीमृन्मयीतथा वासीमिणिमयीचिववर्णके

लिखितानया सर्वलक्षणसंपूर्णोपर्यंकेचाष्टशाल्यके प्रनसकाचनाभासांमहाहांसकतपसिनी प्रस्तुतांचमससांचस्थापयेन्मंच
 कोपरि मांतत्रबालकंसप्तपर्यंकेस्तनपायिनं श्रीवत्सवस्ससंशांतंनिलोत्पलदलच्छविं यशोदांतत्रचैकस्मिन्प्रदेशेस्तिति-
 कागृहे तद्वच्चकल्ययेत्पर्यप्रस्तुतांवरकन्यकां तथैवमपाम्भस्थाः कृतांजलिपुटानूप देवाग्रहास्तथानागायक्षीविद्याधराम
 राः प्रणताः पुष्पमालाग्रचारुहस्ताः सरासराः संचरतइवाकाशेप्रहारैरुदितोदितैः वसुदेवोपितत्रैवरवद्गुचर्मधरः स्थितः
 कश्यपोवसुदेवोयमादिगिश्चैवदेवका शेषैर्वैवलदेवायंयशोदादितिरन्वभूत् नंदः प्रजापतिर्दक्षोर्गश्चापिचतुर्भुवः
 गोप्यश्चाप्सरसश्चैवगोपाश्चापिदिवोकसः एषोवतारोराजेंद्रकंसोयंकालनेमिजः तत्रकंसान्युक्ताश्चसोहितायोगनिद्रया
 गोंधेनुकुंजराश्चैवदानवाः शास्त्रपाणयः नृत्यंतश्चापसोभिस्तेगंधर्वागोततसराः लेखनीयश्चनत्रैवकालियोयसुनाह्नेद् इ
 त्येवमादियत्किंचिद्विद्यतेचरितंमम लेखयित्वाप्रयत्नेनपूजयेद्भक्तिंनृपराः रम्यमेवंबीजपूरैः पुष्पमालादिशीभिंत काल-
 देशोद्भैवः पुष्पैः फलेश्चापिसुधिश्चिर पाद्यार्घ्यैः पूजयेद्भक्त्यागंधपुष्पास्तैः सह मंत्रेणानेनकौतयेदवकीपूजयेन्नरः गाय
 द्विः किंनरोद्यैः सततपरिहृतोवेपुवीणानिनादेभृंगारादशीकुंभप्रकटककैरैः किंनैरैः सेव्यमाना पर्यंकेस्वास्तुतेयासुदितत
 रसुरवीपुत्रिणीसम्यगास्तेसादेवीदेवभाताजयतुचसकतादेवकीकांतरूपा पादावभ्यंजयंतीसाश्चिद्व्याश्चरणंगिके नि
 शीथेपंचकेभूज्यादिव्यगंधानुलेपैः पंकजैः पूजयेद्देवींनमोदेव्यैश्चियेद्भिति देववत्सेनमस्तेस्तुक्कृष्णोत्पादनतत्परा पाप-
 क्षयकरीदेवीतुष्टिंशानुमयाचिंता प्रणवादिनमोतचपृथक्कनामानुकीर्तनं कुर्यात्पूजाविधिज्ञश्चसर्वपापपुत्रये देवकैव
 स देवायवास्तुदेवाथेचैवहि बलदेवायनंदायशोदायैपृथक्पृथक् क्षीरादिस्नपनं कृत्वाचंदेनानुलेपयेत् विध्यंनरस-
 मीच्छंनिकेचिदेत्रैवस्तूरयः चंद्रोदयेशाशाकायार्घ्यंदत्त्वाहारिस्मरन् अनंतवामनशौरिवैकुंठपुरुषोत्तमं वासुदेवत्तृषीके
 शंभाधवमधुसूदनं वराहंपुंडरीकाक्षंनृसिंहंभ्राह्मण भियं गोपीशंपुंडरीकाक्षंस्तृष्टिस्थित्यंतकारकं अन्नादिनिधनंविष्णुं

त्रैलोक्येशं त्रिविक्रमं नारायणं चतुर्बाहुं शंखचक्रगदाधरं पीतांबरधरं नित्यं वनमालाविभूषितं श्रीवत्सांकजगत्संतुष्टीप-
 निंश्रीधरं हरिम् योगेश्वराय देवाय योगिनोपतये नमः योगोद्भवयानित्याथगोविंदाय नमो नमः यज्ञेश्वराय देवाय मयाजल
 शयाय च यज्ञानां पतये नाथगोविंदाय नमो नमः एषिर्मंत्रैः समाराध्य अर्चयेत् पूजयेच्चरिं जगन्नाथानमस्तुभ्यं ससार
 भयनाशन जगदीशाय देवाय भूतानां पतये नमः धर्मेश्वराय धर्मेशं भवाय जगत्यते धर्मज्ञाय देवाय गोविंदाय नमो न-
 मः मंत्रेणानेनैवद्यं शयनादितथैव चंद्रायाश्चंद्रमंत्रेण अनेनैवाथदापयेत् क्षीयाद्गणवसंभूत अत्रिगोत्रसमुद्भव गु-
 हाणाध्यंशशंके शरोरिहणयासहितो मम ज्योत्स्नापतेनमस्तुभ्यं ज्योतिषोपतये नमः नमस्तेरोहिणीकांत अर्घ्येनः प्रतिगृह्य
 तां स्थंडिले स्थापयेद्देवं शशांकेरोहिणीयुते देवक्या वसुदेवं च नंदं चैव यशोदाया बलदेवं मयासाधं भक्त्या परमथानृप संपू-
 ज्य विधिवद्देही किंनोभ्यात्पतिदुर्लभं एकादशीनां विंशत्यः कोटयोः प्रकीर्तिताः ताभिः कृष्णाष्टमी तुल्यतोनं तचतुर्दशी
 अर्धरात्रेव सोधारापातयेद्द्रव्यसर्पिषा ततोवधीपयेन्नालषष्ठीनामा दंक्रमम कर्तव्यं तत्क्षणाद्रौत्रोपमानेन वसीदिने यथा
 ममतथाकार्यो भगवत्याम होत्सवः ब्राह्मणाच भोजयेद्भक्त्या तेभ्यो दद्याच्च दक्षिणां हिरण्यमेदिनीगोवायासांसि कुसुमानि च
 यद्यदिष्टतमं तत्तत्कृष्णो भोजयेत्तमिति यंदेवं देवकी देवी वसुदेवात्तज्जाजन्तु भौमस्य ब्रह्मणो गुह्ये तस्मै ब्रह्मात्मने नमः न
 मस्तेवासु देवाय गोब्राह्मणहिताय च शान्तिरस्तु शिवं चास्तु इत्युक्त्वा मां विराजंश्चेत् तं तं च धुजे नो घंच दीनानां आश्रमो-
 जयेत् भोजयित्वा सुशान्तां स्नानस्वयं भुंजीत वाग्यतः एवं यः कुरुते देव्या देवक्याः सुमहोत्सव प्रतिवर्षे विधिन सप्तके
 धर्मनंदन नरोवाय दिवानारीय योक्तं लभते फलं पुत्रसंतानस्यो रयं सोभाग्यम तुल्लभेत् इह धर्मरतिभूत्वा भृतो ये कुरुमा
 सुयान् तत्रेदं विधोनेन वर्षं लक्षं पुधिष्ठिर भोगान्ना विधानं सुक्त्वा पुण्यशेषादिहागतः सर्वकामसमुद्भव च सर्वशक्तस
 विवर्जिते कुले नृपानिशीलानां जायते तच्छेषोपम यस्मिन् स देवदेवो तुल्लिखितं तु पटापितं मम जन्मदिने यत्र सवीलकार

श्रीषिषं पूजेयत् पांडवश्रेष्ठ जैनैरुत्सवसंज्ञितैः परचक्रभयंतत्रनकदापिभवेत्पुनः पर्जन्यः कामवर्षीस्यादीतिभ्योनम्रयंप्र
 दैत् गृह्णवाप्रज्यतेतत्रदेवक्याश्चरितेसम तत्रसर्वसमुद्रंस्थानोपसर्पादिकंभवेत् पशुभ्योनकुलाख्यालात्पापपरोगाच्चपात
 कात् राजतश्चौरतोवापिनकदात्विद्वयंभवेत् संसर्गेगात्रियोभक्त्यात्रतंपययेदनाकुलं सोपिपापविनिमुक्तः प्रयातिहरिमादि
 रं जन्माष्टमीजनमनोनयनाभिसामापापापहासकृतिनिंविदधार्तिगोपाः योदेवकोक्तयुतांचभजेदितस्यापुत्रानवाप्यस
 मुपैतिपदसविष्णोर्गति व्यासउवाच निहन्तेभारतेयुद्धेऋतशोचोयुधिष्ठिरः उवाचवाक्यधर्मोत्साह्ण्वादेवकिनंदनं शु
 धिष्ठिरउवाच त्वत्प्रसादान्तुगोविंदंनिहताः शत्रुवारणे कर्णश्चनिहतः सैन्येत्वत्प्रसादाज्जनादंन प्राप्तंनिकेतंकराज्यंरु-
 त्वाकर्मसूदृष्करं आचारोदंडनीतिश्चराजधर्मोः क्रियान्विताः अधुनाश्रोतुमिच्छामिशतं जन्माष्टमीवतं जन्माष्टमीव
 नंश्रीहिविस्मरणममाच्युत कुतःकोलेसमुत्पन्नंकिंपुण्यंकोविधिःस्मृतः श्रीहृष्णाउवाच शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिब्रताना
 मुत्तमव्रतं यतःप्रश्नतिविरव्यातफलेनविधिनान्वितं राजवंशसमुत्पन्नैर्देव्यानीकैः स्रुपीडिता धराभारभराक्रान्ताब्रह्मा
 णशरणयथो ज्ञान्वातदाप्रभुब्रह्माष्टमेभारसमाहितः श्वेतदोपंसमाराज्यसर्वदेवसमन्वितः समाहितमतिब्रह्माभानुष्टाव
 विशापते स्तुत्यात्पराहंसंभ्रातस्त्रोषांहरगोचरोभवम् दृष्ट्वाभाभणपत्न्याश्रुभक्तिभावसमन्वितः ब्रह्माणमयतःहृत्वातु-
 द्याःसर्वदेवैकसः विजिज्ञपुमंहाराजश्रुमिभारापनुतेय उपधार्यतदोतेषांवचनेचान्वचिंतयम् केनोपायेनहंतव्यादान
 वाःस्त्रिभ्योद्भवाः स्वधर्मनिरताःसर्वमहाबलपराक्रमाः ततोनिश्चिन्त्यमनसाब्रह्माणमहमञ्जुवम् वसुदेवोदेवकीचम
 जाकामोपुरानृप भक्त्यामांभजमानेतौतसवंतौमहत्तपः तयोःप्रसन्नःसुप्रीतोयाचनांवरसुत्तमं अञ्जुवंतावपिततोवर
 यामासतुःकिल यदिदेवमसन्नोसित्वादृशो नोभवेत्स्रुतः तथेतिचमयाताभ्यामुक्तं प्रीतिनेचेतसा तत्कामपूरणाथोय-
 संभविष्याम्यहंतयोः दिवैकसोपिस्वोशेनसंभवंतुस्रुस्त्रियः योगमायाचनंदस्ययशोदायोभविष्यति देवक्याजठर

गर्भसंन्तं धामसामकं सन्निकृष्यततन्तूणे रोहिण्याजदरेकुरु इति संदिश्यतान् सर्वानहमंतर्हि तो भवम् ततो देवेः सम-
ब्रह्मातो दिशंप्रणिपत्य च आश्वास्य च महो देवो वरधात्रो जगाम ह ततो हं देवर्का गर्भमविशंस्वेन तेजसा हतेषु षट्सु वा-
लेषु देवक्याभौ प्रसेविना कारागृहस्थितायां च वसुदेवेनैव सह गते र्धरात्रसमये सक्तैस्सर्वजने निशि भाद्रे मास्यसिंते-
पक्षेः ह्यस्या ब्रह्माक्षसंयुजि सर्वयज्ञशभे काले प्रसन्नत्वे दयाधये आविद्यासंनिजे नैव रूपेणान्यवनीपते वसुदेवोऽपि मां हृष्टो
हर्षशोकसमन्विनः मीतः कंसादतिनरां तुष्टावच्छताजलिः पुनः पुनः प्रणम्याथ प्रार्थयामास सादरं वसुदेव उवाच अलो
किकभिमदं रूपदुर्दर्शयोगिनामपि यजेजसोरिष्टगृहमभ्रवत्संप्रकाशितं उद्दिशो भगवन्कंसाद्यो मे बालानघातयत् उपसह-
तस्माच्च एतद्गूपमलौकिकं शंखचक्रगदापद्मालसत्कोस्तु प्रामाणिकं किरीटहारमुकुरकेयूरवलयोक्तं तडिदृसनसवी
तं कृणत् कार्यतो राजन् वसुदेवेनैवैतदा नैनेव निज रूपेण भूत्वा हं प्राकृतः शिशुः नयमंगो कुलमिति वसुदेवमत्त्वेदं स मादा
एवं संप्राप्य तो राजन् वसुदेवेनैवैतदा द्वाराण्य पाहता न्यासन् मन्त्रं प्रावात्स्वयंप्रभो देदो मार्गं च कालिं दीजलकल्लो लमालिनी
यागमत्सोऽपि नंदगो कुलमजसा द्वाराण्य पाहता न्यासन् मन्त्रं प्रावात्स्वयंप्रभो देदो मार्गं च कालिं दीजलकल्लो लमालिनी
न तो यशोदाशयेन न्यस्य चानक हुं दुभिः तत्पर्यं के स्थितो गृह्यदारिकामगमत् पुनः द्वाराणि पिहितान्यासन् पूर्ववल्निगंडन
तः विन्यस्य पादयोरास्ते शयेन न्यस्य दारिकां ततो रुरोद महता स्वरेणापूर्यसादिशः तस्यारुदितशाब्देन उल्लिखितारस्य कागृ
हात् कंसायागल्यचाचरस्युः प्रसूता देवकीनिच सोऽपि तन्यात्सुस्थायभयेनातीव विद्वलः जगाम ससूति कारो ह देवक्याः
प्रसवलमथि दारिकां शयनात् गृह्य रुदं त्र्याश्वे वस्वस्वसुः अपो ययत् शिलाच्छेसापितस्य कशात्प्युता उवाच कंसमा
षाष्य देवीत्या काशागासती किं मया हतयां मदजातः कुत्रापि ते रिपुः इत्युक्ते सोऽसकं पोभूत्परसौ द्विममानसः आज्ञाप
यामास ततो बालानां कदनाथैरे दानवा अपि बालानां कदनं च क्रुदयताः वनेषु पर्वने चैव पुरशामवेनषपि अहं च गोकुले स्थि

त्वापूतनांबालघातिनी स्तनंदातुं प्रहृत्तत्प्रणोः सममशोषयं तृणावर्तवकारिभ्रान्धेनुकैकेशिनंतथा अन्यानपिरवलान्हुत्वास्व
 प्रभावमदर्शयं नतश्चमयुरागत्वाहृत्वाकंसादिदानवान् ज्ञानीनापरमहर्षिर्कृतवानिस्मिसादरं देवकीवस्तेवोचपरिष्वज्यमुदाम
 म आनंदजेजलेमूर्ध्निसेचयामासतुर्नुप तस्मिन्पुरवरेमह्यान्हुत्वाचाणूरसुरव्यकान् गजकुवलयपीडकं संप्रानृतनेनकशः
 एवंहतेस्करकंससर्वलोककंदके अन्येषुदुष्टदैत्येषुसर्वलोकभयकरे लोकाः समुत्सकाः सर्वऊतुमांच समाहताः कृष्णाह
 ष्टामहायोगिन्सक्तानामभयमद प्रलयान्पाहिहोदेवशरणागतवत्सल अनाथनाथसर्वज्ञसर्वभूतहिते रते किंचिद्विज्ञ-
 मुकामोहं तन्नोवकुंत्वमर्हसि तवजन्मदिनेलोकैकज्ञातेकेनचित्कचित् जाल्वाचतत्वतः सर्वकुर्मोवधोपनोन्मव तेयादृष्टाम
 याभक्तिः शक्रद्वान्चमथिसौहृदं मयाजन्मदिनेभ्यः रव्यातेनिर्मलेचेतसा श्रुत्वानेपितयाचक्रुर्विधिनायेनतच्छृणु पार्थतदि-
 वसेप्रापेदंतधावनपूर्वकं स्त्रित्वापुण्यजलेशक्रेद्देवाससीपरिधायच निर्वत्यावश्यकंमंत्रं तंसंकल्पमाचरेत् अद्यस्थित्वा-
 निराहारः श्वोभूतेतुंपरहनि भोदृथाभिपुंडरीकाक्षशरणमेभवाव्यथ शुहीत्वानियमंचेवसपाद्योर्ध्वनसाधनं मंडपंशोभनंरु
 त्वापुष्पमालादिभिसिद्धुंतं तस्मिन्सापूजेयं क्रुत्वागधपुष्पास्तेः क्रमात् उपचरिः षोडशभिर्दोदशाक्षरविधयां सद्यःप्रसूतो
 जननीवस्तेवंचमारिष बलेदेवसमायुक्तंरोहिणीगुणशोभिनीं नंदयशोदांगोपीश्वगोपान्गाश्चैवसर्वशः गोकुलयमुना
 चैवयोगमायांचदारिका यशोदाशयनेस्तंसासद्योजानांवरमभा एवंसंपूजेयत्सम्यक्नाममंत्रैः सचक्रुत्स्यक् संवर्णशो-
 प्यनाम्भारमृदादिभिरलंकृताः काष्ठपाषाणरचित्वाश्चित्रमप्यथलेखिताः प्रतिमाविधिधाः योक्तास्तास्समाचनंशयजेत् रा
 त्रौजागरणंकुर्याद्दोतनृत्यादिभिः सह पुराणेः स्तोत्रपाठेश्चजानामादिषुत्सवैः श्वोभूतेपारणं कुर्याद्द्विजान्संभोज्ययत्न
 तः एवंकृतेमहाराजव्रतानामुत्तमव्रतं सर्वान्कामानवाप्नोतिविष्णुलोकैर्महीयेते मोहान्कुरुतेयस्तुयातिसंसारगङ्गरे न
 स्मान्कुर्वन्प्रयत्नेननिष्पापोजायतेनरः अत्रैवोदाहरंतीमभितिहासपुरातनं अंगदेशोद्भवाराजाभिन्नजिन्नामनामतः त-

स्युत्रोमहातेजाः सत्यजित्सन्पथस्थितः पालयासासधर्मज्ञोविधिवद्भजयन्प्रजाः तस्यैवंवर्तमानस्यकदाचिद्दिवयोग
 तः पार्वटैः सहसंवासाबभूवबहुवासरं तत्संसर्गोत्सन्नृपतिरधर्मनिरतोभवत् वेदशास्त्रपुराणानिविनिद्यबहुशोनुप आ
 ह्येषुतथाधर्मविदेवंपरसंगतः एवबहुनियेकालेगतेभारतमत्तम कालेननिधनंशामोथमदूतपशागतः बध्वापोशैनीयमा
 नोयमदूतेर्यंभान्तिकं पीडितस्ताड्यमानोसौदुष्टसंगवशागतः नरकेपतितः प्रापोयातनाबहुवत्सरं सुक्तापापस्यशेषेणपै
 शार्चांशोनिमास्थितः तृषाक्षुधासमाक्रानोभ्रमन्समरुध्वत्स कस्यचित्तथैवशस्यदेहमाविषयसंस्थितः सहतेनैवसं-
 प्रासोमशुंरापुण्यदांपुरीं तन्नस्यैरक्षकैः सोथानेद्देहाचुबहिष्कृतः बभ्रामविपिनेसोपिभ्रषीणामाश्रमेष्वपि कदाचिद्देवयो
 गेनममजन्माश्चमीदिने क्रियमाणामहापूजांश्रुतिभिर्मुनिभिर्हिंजेः शत्रोर्जागरणंत्वेवनामसंकीर्तनादिभिः ददर्शसर्ववि
 धिवच्छुश्रावचहरेः कथाः निःपापस्तत्क्षणादेवशुद्धनिर्मलमानसः येनदेहंममुत्सृज्यविष्णुलोकेविमानगः ममदूतेःस
 मानीतोदिव्यभोगसमन्वितः ममसान्निध्यमापन्नोव्रतस्यास्यप्रभावात् नित्यमेवव्रतंचैतत्पुराणसार्वकालिकं गीयतेविधि
 वत्सम्यक्सुनिमित्तत्वदर्शिभिः सर्वकालिकमेवतत्कृत्वाकामानवाप्नुयात् एतेनैसर्वमारव्यातंव्रतानामुत्तमंव्रतं ममसानि
 ध्यकृद्भ्राजन्किंभूयः श्रानुभिच्छसि बुधिशिरउवा० उद्यापनविधिञ्चिद्द्वि सर्वदेवदयाभिधे येनसंपूर्णतोयातिव्रतमेत-
 दनुत्तमं श्रीकृष्णउवाच पूर्णोतिथिमनुप्राप्यवित्तिचिंतादिसंयुतः पूर्वैद्युरकप्रक्ताशः स्वपन्मासंस्मरन्तुदि या
 तरुत्थायसंस्मृत्यपुण्यश्लोकान्स्ममाहितः निर्वर्त्योवश्यकं कर्म ब्राह्मणान्स्वस्तिवाचयेत् शुहमानीयधर्मज्ञेदेवेदांग
 पारंगं वृणुयाद्विजश्रैववस्त्रालंकरणदिभिः पलेनवातदर्धेनतदर्धोर्धेनयापुनः शक्त्यावापिपुत्रपुत्र्येष्टवित्तशाक्त्यवि
 वर्जितः सौवर्णोप्रतिमाकार्योपाद्यार्थ्यत्तमनीयकं पात्रं संपाद्यविधिवत्पूजापकरणंतथा गोत्तमंमात्रंसंलियमथ्येमंड
 लमाचरेत् ब्रह्माद्योदवतास्तत्रस्थापयित्वाप्रपूजयेत् मंडपंस्वयेत्तत्रकदलीस्तममंडितं चतुर्द्वारसमोपेतंफलपुष्पा

दिशोभितं वितानं तत्र बभूव शिवादिचित्रं चैव शोभनं मंडलेस्थं पथे त्रकुंभं ताम्रं वा मृन्मयं यशस्विं तस्यापरित्यक्तैस्त्वांश्वराजतं वैष्णवं तु
 वा वाससाच्छाद्यैकोतेयं पूजयेत्तत्र माबुधः उपचारैः षोडशभिर्मंत्रैरेतैः समाहितः ध्यात्वा ध्यात्वा मृत्नीकृत्य स्वागतोद्दिशि भिरादरा
 त् ध्यात्वा चतुर्भुजं देवं शंखचक्रगदाधरं पीतांबरयुगौपंतलस्मीयुक्तं विष्णुवितं लसत्कौस्तुभशोभाढ्येभेषयांसं कलौचनं
 ध्यानं आगच्छेदेवं देवशजगद्योनेरभापते शरुद्धेत्यास्मिन्निधिष्ठाने सन्निधेहि हरुपां कुरु आवाहनं देवे देवजगन्नाथगरु-
 डासनसंस्थितं गृहाण चासनं दिव्यं जगद्गतं नमोस्तुते आसनं नानातीर्थोद्धतं तोयनिर्मलं पुष्पभिस्त्रिनं पाद्यं गृहाण देवे
 शविश्वरूपनमोस्तुते पाद्यं गंगादिसर्वतीर्थेष्व्योमन्त्र्यानीतं सुशीतलं गंधपुष्पास्त्रोपंतं गृहाणा र्घ्यं नमोस्तुते अर्घ्यं
 कृष्णाविणीसमुद्गतं कालिंदीजलसंयुतं गृहाणा त्वमने देवविश्वकायनमोस्तुते आचमनं दधिक्षौद्रं घृतशरुद्धकपिलायाः स-
 गंधियत् सुसुवादिमधुरं शीरे मधुपर्कं गृहाण मे मधुपर्कं पुनराचमनं पथेदधिघृतं चैव शार्करा मधुसंयुतं पंचामृतं नस्वपन-
 लस्मीकांतनमोस्तुते पंचामृतं संदाकिनीगीतमीचयमुनाचसरस्वती ताम्र्यः स्नानार्थं मानोतं गृहाण शिशिरं जलं स्नानं
 शरुद्धजोबुनंदप्रैथ्यत हि द्राक्षररोचिषी मयोपपाटितो नुभ्यं वाससीप्रतिगृह्यतां वस्त्रयुग्मं यज्ञोपवीतं किरीटकुंडलादी
 निकं चैव लययुग्मकं कौस्तुभं वनमानां च सूषणानि मलयचलसंभृतं घनसारं मनोहरं त्वादयानंद
 नंचारुचंदनं प्रतिगृह्यतां चंदनं अक्षताश्च सुसुशोभनाः कुंकुमोक्ताः सुशोभनाः अरवंडिताश्चैव शंभयादना हिमकितः
 कुंकुमाक्षतान् मालतींचपकादीनि सूक्ष्मिका बकुलानि च तुलसीत्रयिभ्यश्च गृहाण सुसत्तम पुष्पाणि इति परिवा
 रं देवतापूजा अथांगपूजा अधनाशनाय० पादोप० वासनाय० गुल्फोप० शीरये० जंघेपू० वेकुंठवासिनेन० उरुपू०
 पुरुषोत्तमाय० भेद्रूप० वासुदेवाय० कटीपू० तृथीकेशाय० नाभिपू० माधवाय० त्वादयं पू० मधुसूदनाय० कंठपू० वरा
 हाय० वारुपू० नृसिंहाय० हस्तोपू० देवसूदनाय० मुतापू० दामोदराय० नासिकापू० उंडरीकाक्षाय० नेत्रेपू० गरुडध्वजा

य० श्रौत्रेषु० गोविंदाय० ललाटपूजे० अच्युताय० शिरःपु० कृष्णाय० सर्वोंगेषु० देवकीवसुदेवचरोहिणीसबलातथा सग-
 त्यकिंचोद्धवाक्ररावुयसेनर्दिद्याद्वान् नंदयशोदान्तकाले प्रसूतागोपगोपिकाः कालिंदीकालियंचैव पूजेयन्नाममंत्रतः
 वनस्पतिरसोद्भूतकालागरुसमन्वित धूपगृहाणगोविंदगुणसागरगोपते धूप आज्यचर्वितिसंयुक्तवह्निनायोजितमया
 दीपगृहाणदेवेशत्रैलोक्यतिमिराधह दीपं शाल्योदनपायसंचसिताद्यतधिमग्निं नानापक्वान्सयुक्तेनेवेद्यप्रतिगृह्य
 तां नैवेद्यं उन्नरपोः इदंफलमितिफ० पूगीफलमितिब्रह्मं हिस्मयगर्भैतदक्षिणां नीराजयेत्ततोपत्त्यामगलससुदीरय
 न् जयमगलनिर्घोषैर्देवदेवसमर्चयेत् नीराजनं दत्वापुष्पाजलिंचैवप्रदक्षिणपुरःसरं प्रणमेद्दंडवद्भूमोभक्तिमङ्कः पुनः
 पुनः स्तुत्वानानाविधैः स्तोत्रैः प्रार्थयेत्तजगत्पुंसिं नमस्तुभ्यंजगन्नाथदेवकीतनयप्रभो वसुदेवात्मजानंतयशोदानद
 वर्धनं गोविंदगोकुलाधारगोपीकांतनमोस्तुते नतस्तुदापयेदध्मिमिंदोरुदयनः शत्रुचिः कृष्णायप्रथमंदद्याद्देवकीसहि
 तायच नारिकेरेणशंहुंनदद्यादर्थ्यंविचक्षणः कृष्णायपरयाप्त्याशयैकत्वाविधानतः जातःकमवधाथायभूमभारान्नार
 णायच गृहाणार्ध्यमथादत्तदेवकीसहितोद्दरे कृष्णार्ध्यमंत्रः शरैवेकत्वातस्तोत्रसप्तुष्यफलचंदने जानुभ्यामवनिग-
 त्वाचंद्रायार्थ्यनिवेदयेत् क्षीरोदाणवसंभूतअत्रिगोत्रसमुद्भव गृहाणार्ध्यमयादत्तरोहिण्यासहितःप्रभो ज्योत्स्नापतनम
 स्तुभ्यंनमस्तेज्योतिषापते नमस्सरोहिणीकांतगृहाणार्ध्यंनमोस्तुते चंद्रार्ध्यमंत्रः इत्थंसंभार्थ्यं देवशरीत्रोजागरणंचरत्
 गीतनृत्यादिनाचैवपुराणत्रयणादिभिः प्रन्यूषेयमन्त्रस्तात्वापूजयित्वाजगद्गुरुं पायसेनतिलस्त्रैश्च मूलसंनेपणमन्कितः
 अष्टानशतंहृत्वातनः पुरुषस्तुक्तः इदंविष्णुहरितिनोक्ताजुहुयाद्दृष्टताहुतीः होमशेषसमाप्याथपूणाहुतिमतःपरं आच-
 र्यपूजेद्भक्त्याभूषणाच्छादनादिभिः गामिकांकपिलादद्याद्भ्रतसपूर्णहतेव पयस्विनीस्मशिलांचसवत्सासुरुपातथा स्वप-
 ष्ठींशरीरप्यस्वरीकांस्यदेहाहनिकारुतां रक्तपुच्छाताम्रएष्टीकंदेघटासमन्विताम् वस्त्रच्छन्तां दक्षिणादद्यामेवंसंपूर्णतां यजेन्

कपिलायाअभावेतुगौरन्यापिप्रदीयते ततोदद्याच्चक्रत्यिग्भ्योअस्येश्यश्रेवदापयेत् ब्राह्मणान्मोजयित्वाथशुक्रात्सहवंधुभि
 एवहृतेमहाराजनत्रतोद्यापनकर्मणि निःपापन्तक्षणादेव जायतेविबुधोपमः पुत्रपौत्रसमारुकोद्यनधान्यसमन्वितः ऋ
 क्त्वाभोगान्चिरकालमतेममपुरम्रजेत् इगिश्चीप्रविध्यपुराणकृष्णायुधिष्ठिरसंबादेजन्माष्ट० व्रतोद्या० संपूर्णं अथ
 मादशरुक्कासम्याज्येष्टकंज्येष्टाव्रतं इदंचज्येष्टात्रोगवशेनपूर्वेविद्यायापरिगिह्यायांवाकार्ये दिनद्वयेतद्योगेपरेवनोचित्
 वा ज्येष्ठापूजनंलंगो कन्याम्याकोसमोशरुक्काज्येष्टक्षेमहृतोस्मृता अलक्ष्मीपरिहारायज्येष्ठातत्रप्रपूजयेत् कन्याकेशो
 गोत्रकेवलस्तावकएव मासस्तु माद्रपदश्वाद्राएवशाल्यः मासिभाद्रपदेशरुक्केपक्षेज्येष्टक्षेमसंयुते यस्मिन्नकस्मिन्दि
 नेचापिज्येष्ठादेवीप्रपूजयेत् हेमाद्रो नवम्यात्तहकार्योस्यादष्टमीज्ञात्रसंशयः मासिभाद्रपदेशरुक्केपक्षेज्येष्टक्षेमसंयु
 ता रात्रौयस्मिन्नदिनेकुर्याज्ज्येष्ठायाःपरिपूजनं यस्मिन्दिनेमवेज्येष्ठासध्याह्नाद्दुर्धमय्यणुः तस्मिन्हविष्यपूजाचन्त्य
 नाचत्पूर्ववासरे पूजादिनात्पूर्वदिनेअनुराधायाभावाहनसुनरादिनेसूलेचविसर्जयेत् तथाचस्कांटे मंत्रेनावहयेद्देवी
 ज्येष्ठायातुप्रपूजयेत् सूलेविसर्जयेद्देवीत्रिदिनंव्रतसुत्तम अथपूजा तिथ्यादिसंकीर्त्य मममृतबंध्यादिदोषपरि
 हारार्थंपुत्रपौत्रादिदृष्टद्वयेदरिद्रनाशार्थंयथासंलितोपचारैः ज्येष्ठापूजनंकरिष्ये त्रिलोचनांशरुक्कुंदतींविभ्रतींकांचनी
 तनूम् विरक्तारक्तनयनांज्येष्ठायायाभिसुदरीं ध्यान एद्वेहिलेमहाभागिसुरास्तरनमंस्कृते ज्येष्ठात्वंसर्वदेवा
 नामत्समीपगताभव आवाहनं श्वेतसिंहासनस्थानुश्वेतवस्त्रैरलकृता वरदंपुस्तकंपात्रंविभ्रतींवेनमोनामः आसनं
 ज्येष्ठेश्चेतपोनिष्ठेधर्मिष्ठेसत्यवादिनि समुद्रमथेनोत्यन्नेपाद्यंगुणहनमोस्तुते पाद्य श्रीरवडकधूरयुतंतोयंपुष्यनसं
 युतं गृहाणार्धमयादंचज्येष्ठादेविनमोस्तुते अर्घ्यं ज्येष्ठांथेतेनमस्तुभ्यश्चश्लोथेतेनमोनामः ज्येष्ठेश्चेष्टतपोनिष्ठेब्राह्मि

ष्टसत्यवादिनि आचमनं पयोदधिघृतं चैव क्षौद्रशर्करया न्वितं यंचामृतं मया वीतं स्नानं गुणह स्फुरेश्वरि पंचामृतं संदा
 किन्त्याः समानीतं हेमांशोरुहवासितं स्नानार्थं तं मया नीतं स्नानं कुरुजगन्मये स्नानं सूक्ष्मतनुं भवे श्वेतो धीतेः मूलवारि-
 णा चारणोलोकलज्जाया वाससीप्रतिगृह्यतां वस्त्रशुभ्रं आचमनं हरिद्राकुंकुमं चैव करुसूत्रचताडकं सिंदूरकज्जल-
 चारुवदसौभाग्यं गृहाणशोः सोभायद्रव्यं श्रीगवं उचं चंदनं अक्षताश्च स्फुरेश्वरः अक्षतान् नूपुरोभेरवलाकां चोक्तं
 कणानि सुशोभने नासिकायां मया दत्ता मुक्ताकोचनसयुता अलंकारान् चंपकादिस्फुग्धीनि० पुष्पाणि० वनस्पति०
 धूपं० आज्यंचेति दीपं गोधूमपिष्टशाल्यादितं दुल्लानोचकारयेत् हुत्वा भस्ममिमांश्च शूरिकाद्यतपाचिताः शाल्याद्यदनस्त्र
 पयुक्तं दधिदुग्धं घृतं तथा नानाव्यंजनसंयुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां नैवेद्यं स० उन्नयापोशनं० करुद्रतनं० फलं० तांबूलं० हि
 रण्यगर्भैतिदिक्षिणा नीराजनं मंत्रपुष्पं प्रदक्षिणा नमस्कारः शाङ्गबाणाङ्गरवडुगारिमासतो मरमुद्गरेः अन्यैर-
 व्यायुधैर्युक्ता ज्येष्ठत्वा मर्चयाम्यह पुष्पाजलिः लालस्मीस्त्वमहादेवी त्वज्येष्ठसर्वदा भैरेः पूजितासि मया दादिविवरदा भवमे
 सदा इति नार्थना पूजाविधिः अथ कथा युधिष्ठिर उवा० स्मृतं वेध्यातु यानारीका कवं ध्यातयापरा गर्भस्त्वा वीतृतीया च
 नानादोषैस्तुदूषिता निर्धनाश्च नरायैवेदारिद्र्येण हताश्च ये कर्मणा केन सूच्यंते तन्मे ह्यहिजनादेन श्रीकृष्णा उवा० मासि प्रा
 द्रपदे शंक्कुपक्षज्येष्ठा यदा भवेत् रात्रौ जागरणं कुर्वाहीत वादित्रिभिः स्वनेः एवं विधि विधानज्ञा एभिर्मंत्रैश्च पूजयेत् ए
 द्येहितं महाभागे करारकरनमस्कृतं ज्येष्ठासि सर्वदवानां मत्समीपं गता भव श्वेतसिंहासनस्थान्त्वं श्वेतवस्त्रैरलंकृता व
 रदं पुस्तकं पात्रं पाशाहस्तो नमो नमः ज्येष्ठे श्रेष्ठे तपोनिष्ठे भिर्महे सत्यवादिनि ससुद्रमथनोत्यन्ने ज्येष्ठो यथायेतेन मोनमः शा-
 ङ्गबाणाङ्गरवडुगारिमासतो मरमुद्गरेः अन्यैरव्यायुधैर्युक्तां ज्येष्ठत्वा मर्चयाम्यह त्वलस्मीस्त्वमुमादेवी त्वज्येष्ठे सर्वदा भैरेः पू
 जितासि मया देविवरदा भवमे सदा नार्थना पुत्रदारविहङ्ग्यं त्वस्मया श्वैव विहृद्ये अलस्मयाश्च विनाशाय सर्वकालेः

द्विजोत्तम गुरुंसंपूजयेद्भक्त्या वस्त्रैराभरणैः ततोद्वादशवर्षाणि पूजनीयाप्रचलतः आकञ्जन्मतथापूर्वविधिनां नमान
 वैः ददाति विन्तुपुत्राश्च अर्चनीयासदास्त्रिया अननविधिनाशोक्तांशोहिपूजयते नरः ज्येष्ठांतुपूजयेन्नारीतस्यालक्ष्मीर्विबर्ध
 ते वंश्यास्तुलभते पुत्रान्दुर्भगाइवतद्भवेत् एवंविधिर्विधानेन ज्येष्ठादेवीसमर्चयेत् विद्यास्तस्यप्रणशयति यथास्कृत्व-
 णतथा तथायाद्यं कुरुष्वज्येष्ठायाः शोभनं व्रतं नीराजने दत्ते चैव दीपो ग्राह्यः स्फुभक्तिः नैवेद्यसहितं प्राशयव्रती त्वये-
 युधिष्ठिर गुरुहस्तात्सदायाह्यादीपः प्रज्वलितो महान् व्रतस्थो भक्तियुक्तश्च शक्तिः प्रयतमानसः अनेन विधिना चैव व्र
 तं कायं युधिष्ठिर ज्येष्ठानामपरं देवीभक्तिमुक्तिप्रदायिनी यस्तु पूजयते राजन्तस्मै सर्वं प्रयच्छति कृष्णा उवाच रासिभा
 द्रपदे यत्कुरुष्वे ज्येष्ठसंयुगे नस्मिन्दिने व्रती कुर्याज्ज्येष्ठायाः परिपूजनम् तद्वाहस्यायदावोरोभानो ज्येष्ठस्य भवच्च प्रति
 वर्षं व्रतं यच्च विहितं केवलं शरभं प्रातः स्नानं नरः कुर्यात्तस्या देव्यादिभं शक्तो भक्तियुक्तः शक्तिः कुर्याज्ज्येष्ठादेव्यास्तु पूजनं
 जलाशयात्तु पूर्वैद्युरानयेत् च शर्कराः देवीरूपं च तत्रैव दद्यात्तावास्यापयेत्ततः गोमयेनापलिमेच हेमीं वा कारयेद्बुधः स्थाप
 येद्वाजतीताम्बीलिरथ्यावापदकूल्ययोः आवाहयेत्ततो देवीमथवापुस्तके पिवा त्रिलोचनावत्कूदनीं विभ्रती राजती तन्
 विरकारत्तनयनां ज्येष्ठां आयाभिसंहरां इति मंत्रेण तं देवीमावाह्यं कुरुती व्रती स्नानं दद्यात्तथा यश्च पादयो रुरुस्योद्दि-
 ज श्रीरवडकूर्परसुतं दद्यात्तर्प्यं च भक्तिः पंचामृतं तथास्नानं निर्जलेन जलेन च वस्त्रं गंधं तथा पुष्पं धूपं पादिकं च यत्
 पूजयित्वा च सौभाग्येर्द्रव्यैर्नानाविधैः शरभैः गोधूमशालितं दुलेर्नानाद्रव्यैश्च निर्मितं कृत्वा प्रस्तुतमात्रास्तु पूरिकाद्यत्
 पाचिताः भक्त्या मया स्मरेशानियदन्तं दीयते तव तद्गृहाण महो दीवज्येष्ठे श्रेष्ठे नमोस्तुते निवेदनीयं यत्किंचिद्दद्याद्देव्यै-
 प्रयत्नतः ततः स्तुत्यामहो देवीं सर्वकामफलप्रदां ज्येष्ठां ये तेन मस्तुभ्यं श्रेष्ठो ये तेन मोनमः ज्येष्ठे श्रेष्ठे ते पोनिष्ठे धर्मिष्ठे स
 त्यवादिभि नतः क्षमायतां देवीं स्तुवीतस्तव नोत्तमैः ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चात्स्ववासिन्यस्तथा बहु दास्यादासाश्च संभो

ज्यादीनां धरुणस्यथा देवीं विममनुज्ञाप्य स्वयं मुंजीत वाग्यतः सद्स्यित्वा तथा च म्यदेवी न त्वा पुनः पुनः श्रायीत ब्रह्मचर्ये
ण कुर्यात् प्रातर्विसर्जनं एवमेव प्रकुर्याद्देवतं तु परिवत्सरं ज्येष्ठा विसर्जनं तेषां कर्करावारिणिस्मिपत् दध्यादनतया साकं दे
यं स्वस्थशरुभासये ज्येष्ठे देवि नमस्तुभ्यमलक्ष्मीनाशहेतवे पुनरैरहवत्सरांतममगेहेशरुभप्रदे एवं संप्रार्थ्यतो देवीं गीतवा
द्यपुरःसरैः अपूपवत्कान्दद्याद्ब्राह्मणोभ्यस्ततोद्दिज कुर्यादेवंप्रयत्ननसायं वाथ विसर्जयेत् विद्याथीमासुयाद्दिद्या
स्त्रीकामः त्रियमेवच लक्ष्मीवान्जायते मर्त्यः स्त्रीतु भो देवतमर्तरि विनायके न स हि तां देव्याः कुर्याद्द्विसर्जनं सौवर्णीराज
तीनाम्बीं मुन्मर्थं वापिशक्तिः व्रतं स्वयंचकृतवान् सिद्धं चाप्यकृताहंणः देव्यामहत्वं कथितं तदेवा विधिश्च मंत्राचं वसपुन
स्तथा मंत्रोपि सायुज्यकरो व्रतस्य तथा मयते कथितं सदेव अथोद्यापनं यस्याः सिंहो रथे सुकोत्थाप्रश्वापिमहाबलः ज्येष्ठा मह
मिमां देवी मयद्यं शरणं शरुभा तामग्निवर्णं तपसा ज्वलतीं भत्यावात्य आपोद्दिष्टेति तिसृभिः अभिषिंचेत् कृत्वा चाहदलं
पद्मं स्थापयेत्तत्र सवती नाममंत्रेण कुरीति पाद्यमर्घ्यं स्यासनं स्नानमाचमनं चैव मधुपर्कं च कंचुकी वरुचगोथाः क्षुताशु
ष्यधूपदोषो प्रयत्नतः नैवेद्याचमनीयं च कसोद्दत्तं न कशरुभं तां बृहदक्षिणादानं ततो नीराजयेच्छुभा स्थापितं प्रोततः प
श्चाद्भामसद्योत्तरशानं द्रव्येर्देधि मधुक्षीरघृतैः कुर्यात्प्रयत्नतः तर्पणं च ततः कुर्यादेभिर्मंत्रैर्विचक्षणः ज्येष्ठोथे० अश्रा
ये० सत्योथे० कलिनाशिन्ये० विद्याथे० वेनायक्ये० तर्पणमिष्टायै० कृष्णायै० ब्रह्मिष्टायै० विस्तृत्य च ततो देवीं ब्राह्म
णाथि नैवेद्येत् व्रतान्ते प्रतिमां कुर्यात्सोवर्णीपिलसंमितां कृष्णावस्त्रेण संपुक्तामाचार्योयनिवेदयेत् वस्त्राभरणमाल्यादि
लेपनैः पूजयेद्द्विजं प्रणिपत्य ततः पश्चात्तस्मै सर्वं निवेदयेत् अनेन विधिनान्यस्तु ब्राह्मणानां च तुष्टये ब्राह्मणान् च भोजयेत्प
श्चात्स्वयं मुंजीत वाग्यतः ब्राह्मणाश्च ततो न त्वायाचयेत्सर्वंगलं एवं स्रुवाभिनीमो ज्यापूज्यासं वसमृद्धये एवं कृते वने स
म्यं कृत्सर्वशान्तिः प्रजायते धनधान्यसमृद्धिश्च आरोग्यं भवति अत्र इति श्रीम विद्योत्तरपुराणे ज्येष्ठो देवीव्रतोद्यापनसंपूर्ण

तत्रैवमाद्रशक्लाष्टम्यादूर्वाष्टमीव्रतं सापूर्वाग्र्याद्या आवर्णीदुर्गनवमीदूर्वाष्टमिदुताशनी पूर्वविद्वानुक्तव्याशिवरात्रि
 बलिदिनं इतिषड्वयसवचनान् शक्लाष्टमोतिथिर्यातुनोत्तरासाविधीयते इतिहेमाद्रिः सुदूतनसौहृणेश्चम्यापूर्वा
 वायदिवापरा दूर्वाष्टमीतुसाकार्यज्येष्ठासूलसंसृजना इतिउक्तं तत्पूर्वत्रज्येष्ठासूलयोगिकमकालव्याप्त्यभावेचद
 षड्व्यं दूर्वाष्टमीसदात्याज्यज्येष्ठासूलसंसृजना तथाच प्राप्तेमाद्रपदेमासिशक्लाष्टम्यातुभारत दूर्वासप्त्यर्चयेद्
 न्याज्येष्ठासूलचवर्जयेत् गेदसेप्रजितादूर्वाहृत्यपत्यानिनान्यथा भनुरासुहंरासूलनस्मानोपरिवर्जयेत् इतिमदनर
 लेस्कादे शक्लेमाद्रपदेमासिदूर्वासंज्ञावशाष्टमी सिंहाकर्कगवर्कतल्लानकन्यैकैकदाचन सिंहस्थसोत्तमासूर्येवृद्धिने
 मुनिसप्तम मदनरत्नेस्कादोक्तेः अगस्त्यउदितेनातपूजयेदस्मृतोद्गवाप् वेधव्यंपुत्रशोक्चदशजन्मानिपंचच य
 दातुमाद्रशक्लाष्टम्याअगस्त्योदयस्तदातत्पूर्वकृष्णाष्टम्याकार्यं शक्लुपक्षाभावेपिपोणिमांनमासेनभाद्रपदमात्र
 लाभात् यदातुमाद्रपदोधिकस्तदासिंहाकर्कगवर्कतल्लानकन्यैकैकदाचन आधिमासेतुसंप्राप्तेनभास्यउदयेमुनेः अवर्गोवप्रतंका
 यंपरानतुकुत्रविदिति निर्णयदीपके स्कादाच्चधिकैएवकर्तव्यं इदंस्त्रीणांनित्यं यानपूजयेतदूर्वाभोहादिहयथा-
 विधिं श्रीणिजन्मानिवेधव्यलभनेनात्रसंशयः तस्मात्सर्वप्रयत्नेनप्रतिवर्षवधूजनेः ज्येष्ठासूलादिरोहितापूजयेच्चाष्टमी
 शरभा कर्तव्यविक्रमन्तेनज्येष्ठासूलसंयदाभवेत् ज्येष्ठासप्त्यर्चयेद्भक्त्यानबंध्यांदिवसनयेत् इतिभविष्योत्तरनुकल्पेनानु
 ष्ठाननतुसर्वतोलापः अथदूर्वाष्टमीव्रतं हेमाद्रोभाविष्ये ब्रह्मन्भाद्रपदेमासिशक्लाष्टम्यासुपोषितः पूजयेत्कुंकर-
 भक्त्यायानरःश्रद्धयान्वितः सयातिपरमस्थानत्रयेवस्त्रिलोचनः गणेशपूजयेद्यस्तुदूर्वयासहितंमुने गणेशःशिवः फ
 लानांशकलेदिव्यैर्गंधपुष्पैर्विलेपनेः दूर्वापूजयेतेशानमुच्यतेसर्वपातकैः शरत्चोदेशप्रजातायादूर्वायाज्जाह्मणान्म स्याप्य
 लिंगगतोर्गंधैःपुष्पैर्धूपैःसामर्चयेत् स्वर्जरेर्नारिकैरेश्चमानुलिंगफलेस्तथा पूजयेच्छंकरभक्त्यादूर्वायाविधिविद्विज दध्य

क्षतेर्देजश्रेष्ठअर्ध्यादद्यात्रिलोचने दूर्वाशमीभ्यांसंपूज्यमानवःशुद्धयान्वितः सर्वस्फुरतजन्मस्यात्सर्वदेहेस्तुवेदितः वि
 द्याप्रोप्तिविविद्यार्थीपुत्रार्थीपुत्रमासुयात् धर्मोनामोतिधर्मार्थीकन्यार्थीलभनेचना मनसायद्यादच्छेत्तत्तदाभोतिमानवः
 यएवपूजयेद्दूर्वापूजेशमानवःफलैः ससजन्मजणोपोधेसुच्यतेनात्रसंशयः कृतोपवासःसप्तम्यामसस्यापूजयेच्छिवं दूर्वास
 भेर्तविश्रेष्ठदध्यक्षतफलैःशक्रभैः दूर्वामंत्रः लंबूर्वेभृतजन्मासिर्वदत्तासिस्तेरपि सोभाग्यंसंततिदेहि सर्वकार्येकरीभव
 यथाशारवामधारवाभिर्वस्तृतासिमहीतले तथाविस्तृतसंतानंदेहिलमजराभरे तद्विगमंत्रैरिशानमन्त्रेयेत्प्रयतःशक्रचिः त
 तःसंपूजयेदिदमान्फलैर्नानाविधैर्दिज अनश्रिपक्कमन्त्रीयादन्तदधिफलंतथा अक्षारलवणब्रह्मन्नास्त्रीयान्मधुनान्वितं द
 द्यात्फलानिविधेषु फलाहारःस्वयंभवेत् प्रणम्यशिरसादूर्वाशिवंशिवसुपाश्रुते गवयःकुरुतेभक्त्यामहादेवस्यपूजनम्
 गणत्वयात्यसौब्रह्मन्सुच्यतेब्रह्माहृतया एवपुण्यापापहराअष्टमीदूर्वसजिता चतुर्णामपिवर्णानांस्त्रीजनानांविशेष
 तःशक्रकूष्टम्यातुसंप्रोसमासिमाद्रपदेतथा दूर्वात्रशस्तास्त्वैतासुत्तराशाभिर्गामिनो पूजयेद्दृहमानोयगोधमाल्यानुले
 पनेः फलेमूलेस्तथाचैवधूपदीपैश्चपूजयेत् अनश्रिपक्कःयत्सर्वंनेवेद्यंचकंश्चन भोक्तव्यंचनथाब्रह्मन्न्मिपक्कविस्
 जयेत् दूर्वाकुरस्थ्यासंपूज्यप्रतिमाशंकरस्यच योवनस्थिरमायातियत्रयत्रासिजायते अष्टम्याफलपुष्पैश्चरवज्रैर्नारि
 करकैः द्राक्षामोदकपिष्टैश्चदाडिमैर्वंदरेस्तथा नारिगैर्जंबुकैश्चैवतेशेववीजपूरकैः दध्यक्षतेःस्वजाभिश्चधूपैरेवसदी
 पकैः मंत्रेणानेनरोजेंद्रशृणुषावहितोनुप दत्वापिष्टानिविशेष्यःफलंचविधिप्रभो तिलपिष्टकगोधूमधान्यपिष्टानि
 पांडव भोजयित्वास्त्वन्मित्रस्वयंबंधुजनैस्तथा ततोसुजीततच्छेषंस्वयंश्चासमन्वितः कर्तव्याश्चैकभक्तेनज्येष्ठामूलं
 यदाभवेत् दूर्वामभ्यर्चयेद्भक्त्यानवध्यदिवसनयेत् पक्षेमाद्रपदस्यैवंशक्राष्टम्यांगुधिश्चि र दूर्वाष्टमीव्रतंपुण्ययःकरा
 तीहमानवः नतस्यक्षयमाप्नोति संततिःसप्तपोरुधी नंदतेवर्धतेनित्ययथादूर्वातथाकुलं इतिश्रीभविः दूर्वाष्ट०संपूर्णं

अथभाद्रशुक्लपक्षे षोडशदिनपर्यन्तं महालक्ष्मीव्रतं तच्चार्यरात्रमतिक्रम्यार्वात्निव्यां अष्टम्यां कार्यम् तदुक्तं चंद्र-
प्रकाशे स्मृत्यन्तरे अर्धरात्रमतिक्रम्य वर्तते योत्तरातिथिः तस्याज्येष्ठायाया प्रारंभः कार्यः तथा चरुकादे मासि भाद्र-
पदे शुक्रे पक्षे ज्येष्ठायाया तस्माभिः तदभावे केवलाया मपि कार्यम् समापनं तु-
हृष्णाष्टम्यां चंद्रोदयव्यापिन्यां कार्यं प्रारब्ध्यां द्रानंतत्र महालक्ष्म्यायता त्साभिः दिनद्वये चंद्रोदयसत्वे च कृष्णापक्षे च
मीचैवेत्यादिवाक्यात् पूर्वैव अपरे दिने चंद्रोदयानंतरं त्रिमुहूर्तचित्परेव तदुक्तमदनरत्ने पुराणसमुच्चये पूर्वापरवि-
द्वावाशाल्या चंद्रोदये सदा त्रिमुहूर्ता तु सापूज्या परतश्चोर्ध्वगामिनी अथव्रतविधिः हेमाद्रोस्कादे अथ पूजनं
आलयते हि कथितं कमलकमलालये विमले कमले त्थस्मिन् स्थितं त्वं कृपया कुरु आवाहनं कमले पाहि मे देवि स्व-
र्णसिंहासनं शतं गृहाणे दसया दत्तं भक्तियुक्तेन चेतसा आसनं गंगादि सलिलाधारं तीर्थं मंत्राभिर्मंत्रितं दूरथा-
त्राश्रमहरं पाद्यं प्रतिगृह्यतां पाद्यं अर्घ्यम् आचम्य जगदाधारं सिद्धिलक्ष्मीं जगत्प्रिये चपले देविते द-
न्तौ योग्यं गृहण मोस्तुते आचमनं पयोदधिघृतं क्षौद्रं सितया च समर्पितं स्नानं पंचामृतनाद्यकुरु देवि दयानि-
धे पंचामृतं इदं तव महालक्ष्म्याः कर्पूरागरुवासितं तीर्थेभ्यः स्रसमानं तं स्नानार्थं प्रतिगृह्यतां स्नानं सूक्ष्मतनु-
भवं वस्त्रनिर्मितं विश्वकर्मणा लोकलज्जाहरं देवि गृहाण स्वरसत्तमे वस्त्रं ककुकीं नानासौभाग्यद्रव्यं मलयाचलस-
मृतं धनसारमनोहरं शीतलंबं बहुलामोदं च दनं प्रतिगृह्यतां चंदनं नीलोत्पलं महामोदं भक्तालिकुलसंकुलं आनदि-
नंदनोत्पलं पद्मगृहण मोस्तुते पुष्पाणि अथ नामपूजा श्रिये नमः उदये नः वरदायै विष्णुपत्न्यै क्षीरसागर
वासिन्यै हिरण्यरूपायै सुवर्णमालिन्यै पद्मवासिन्यै पद्मप्रियायै मुक्तालंकारिण्यै तूर्यायै चंद्राननायै विश्वसूक्त्यै सु-
क्त्यै मुक्तिदात्र्यै कन्द्यै समृद्धये नः तुष्ट्यै पुष्ट्यै धनेश्वर्यै श्रद्धायै भोगिण्यै भोगदायै धात्र्यै गंधसंभारसन्नद्धक

स्तूरीमोदसंभवं सुरासुरनरानंदिधूपंदेविगृहाणमे धूपं मार्तंडमंडलारखंडचंद्रबिंबाग्निजेजसा निधामंदेविदीपोयंनिर्मि
 तस्तवभक्तिः दीपं देवतालथपातालभूतलाधारधाम्यजं षोडशाकारसंभारनेवेद्यतेनमःसदा नैवेद्यं स्नानादिकंवि
 धीयंतेयतःशुद्धिःप्रजायते गतदाचमनेयिचमहालक्ष्मीविधीयता आचमनं करोद्वतेन पातालतलमभूतवदनाभो-
 जसूषणं नानागुणसमाकीर्णतांबूलप्रतिगृत्यातां तांबूलं द्विरणयगर्भेतिदक्षिणा आज्यंचेतिनीराजनं शारदेदुकलाका
 तिःस्त्रिगधेयाचतुर्भुजा पद्मधुरमात्त्राभयदाकरथकराबुजा पुष्पाजलिं विष्णोर्वक्षसिपद्मेचशंवेचकेगदावर लक्ष्मिदि
 विधयामित्वंमधिनित्यतथातव प्रार्थना उत्तार्यदोरकंबाहोर्लक्ष्मीपार्श्वेभिवेदयेत् लक्ष्मीदेविगृहाणत्वदोरकयन्मथाशुभं क
 याशुभ्वास्वर्णीचदत्याच्चार्योयदक्षिणां एवंभिक्षुर्विधिधिवत्पूजनंबटुकस्यच चातुर्वर्ण्यंचसंभोज्यंयथाशक्त्याचदक्षिणा
 दीपाश्चषोडशापूर्वान्गोधूमानांदिजातये दत्वातत्संख्ययाभक्तकारात्रौजागरणंचरेत् चंद्रोदयेचसंजातेअर्घ्यंदद्यात्ततोत्रती स-
 त्रेणानेनविषेन्द्रशंखेनांबुफलान्वितं नमोस्तुतेनशानाथलक्ष्मीप्रानर्नमोस्तुते व्रतसंपूर्णतायापुगृहाणाार्घ्यंनमोस्तुते चंद्रार्घ्यं
 प्रानर्विसर्जेयेद्देवीमंत्रेणानेनसूत्रत पंकजेदेविसंत्यज्यसमवर्ध्मनिसविश यथासंपुत्रभृत्योहृस्करवीस्यात्वत्वमसादतः विसा
 र्जनं इतिपू० अथकथा स्कंदपुराच सौभाग्यजननेस्त्रीणांदोर्भाग्यपरिकृतन परमेस्वर्यजननतद्भुतज्ञहिशंकर ईश्वरउ
 साधुस्साधुमहाबाहोयत्प्रष्टोहत्वयानघ तत्राहंसंप्रवक्ष्यामिब्रतानामुत्तमंत्रं येनचीर्णननरोदुर्गंति यतिकहिचित् सप्रगा
 दुर्भगावापिस्त्रियोवाविधवागुह अस्तिदेव्याव्रतपुण्यंमहालक्ष्म्याःषडानन नारीणांचनराणांचसर्वदुःखापहंतया देवा
 स्करसंप्लुच्चंपूर्णमब्दशान्तपुरा वृत्रेस्तराणामधिपेदेवानांचपुरंदरे तत्रदेवेर्महावीर्यैर्नारायणबलाश्रयात् अस्करानिर्जिताःस
 र्वपातालतलमायसुः केचिद्विलंघिताःकेचित्प्रविष्टावरुणालयं गिरिदुर्गसमाश्रित्यकेचित्तस्युर्महाबलाः तत्रकोलासुरोना
 ममहावीर्योमहाबलः गोमंतदुर्गमंदुर्गगिरिमाश्रित्यनिर्भयः याराजकन्यकालोकेरूपवत्यामहागुणाः आनीयगिरिदुर्गस्था

रमयामाससर्वशः रमथित्वापिनास्तत्रकामरूपीविहंगमः एतस्मिन्नेवकालेत्तुआगतौमुनिसत्तमौ श्रुतिप्रभावंसंपन्नौपुलस्त्योगोत्त
मस्तथा तीर्थयात्राप्रसंगेनश्रुत्वावाक्यजनस्यतत्र कोलास्करजयभित्तिकन्याद्वेतोःशिरिविध्वज तावृचतुर्जनसर्वमगस्त्यास्तिमहा
मुनिः येनतार्यनिधिः शीतोविंध्याचलनिवासिना वातापील्वलनामानोदेत्योयेनविनाशितो नंगच्छामोवयसर्वकोलास्करवधा
यच्च इत्यामंत्र्यजनाः सर्वेगत्वाचमिवाद्यच्च ऊचुः सर्वेयथाहृत्तंकोलास्करविचेष्टितं तच्छ्रुत्वाभगवानाहमेत्रावरुणरश्मिः
रुष्टिस्थितिर्विनाशानाकारणंभक्तवत्सलाः रामस्यादोतपस्यतिब्रह्मविष्यत्सहेश्वराः तिरुःसंध्यामूर्तिमत्यस्तेषांशुश्रूषणेर
ताः प्रविश्यतामहालक्ष्मीः शक्तिरूपेणसंस्थिता सर्वशक्तियुतादेवीलोकानांहिनकास्यथा इत्कक्त्वात्वरितंगत्वाकोलास्करवधा
सये निवेद्यनिखिलंतेष्यस्तस्यःप्राजलयेजनाः तच्छ्रुत्वा निखिलंतेष्या ब्रह्मविष्यत्सहेश्वराः संध्यात्रयंसमाहूयवाचंभ्रातुर्ज
नेश्वराः ह्यमिष्यतिमहालक्ष्मीर्युद्धेकोलास्कररिपुं भगवत्योमूर्तिमस्योदंइंपरलादिभिर्वरेः आयुर्धोर्विविधैः कृत्वाजयमाप्स्यथ-
संयुगे शुष्माकंतुसहायोसोसुष्माश्लाधसमुद्भवः भूतनाथोभूतमन्युर्यः सहायोभविष्यति इत्कक्त्वात्वरितंगत्वाकरुधुः
कोलराक्षस निरुध्यचपुरीदेव्योजगजुजलदस्वनाः भिंदेत्यश्वदिशस्तद्वर्धयंत्यश्वतत्कृध कोलास्करोधितच्छ्रुत्वाभो
त्पपातमहासनात् रोषेणक्रोधात्माक्षोमेरोरिवसृगांतकः हस्त्यश्वरथपादात्तचतुरंगबलान्विता निर्गयोत्तनाथोऽनुकौलिका-
यादवाशनिः सकुडलशिरस्त्राणकवचीधृतबाणधीः बहुगोधांशुनित्राणः कुशोद्भवइवापरः ततोराक्षससेन्यतद्भूतनाथेनसं-
गतं देवनारीमनाल्लासियुद्धंचक्रैतिमीषेण महारावैर्भामिघोषेवोणेः कंकारनिःस्वनेः गोरवराणांनिर्जादेश्रुत्यलोकःशब्दमयो
भवत् जयभिंधीतिवदताधावनाभितरेतरं वदधेसामरघोरसुहासुष्टिकक्त्वाचि उद्धेतोराक्षसबलेभूतनथोमहाबलः ममदे-
राक्षसानांकशरवर्षेश्रुदारुणेः हतंदृष्ट्वास्करबलंकुधुःकोलास्करेण अभिद्रुत्यगदापाणिस्ताडयारासभेरंधं यथोसुहो
महावीर्यस्तेनाभि हतमस्तकः नतोदेव्योतिवेगेनत्यभिद्रुदुधु रुद्धंते त्रिशूलैरभिजम्कस्तपद्भिश्चैश्वर्यघनयन् सुषिभि-

स्ताडयामास्मर्नरेवेश्वाभिव्यदोरयव पादघातेःसमाजस्त्रःसिंहःकरिवरंयथा संकुडलशिपरस्त्राणोदष्टोष्टिरकलोचनः कृतश्रु
 कुटिवन्कौसौरास्त्रसस्तामुडुमुहुः गदयातडयामास्त्रिशिरःकरासकुक्षिषु बभञ्जुस्तांगदातांतुहसंत्यस्ताभदाकुलाः ततोघ
 नुर्थेयोभूत्वाबाणजालमवाकिरन् तासाशरीरमर्माणिभिदंछरपुरोगमेः ननादबद्धवेरोसोत्तदयंचाभिनच्छैरेः ततःक्रुद्धत
 रास्तास्तुपादेनजगृहृष्टं आकाशोक्त्रामयित्वातंचिक्षिपुगंगनेकुधाः कोलास्त्रोपिपतितोयावदुत्थातुमिच्छति तावन्निर्गो-
 त्यलक्ष्मीस्तापादाभ्यामत्यपीडयन् तत्पादपीडितोदेत्योविह्वन्ययनेभृशं सुक्तकठस्वनं कृत्वाततोमोहमुपयिवान् नतोदेवाः
 संगंधवामनुथाऋषयोस्तुवन् देवनाथाश्चदेव्यश्चनमृतुःसमुदाकुलाः देवदुंदुभयानिदुःपुष्यदृष्टिःपपातह दिशाःप्रसेदुर्मरुतो
 ववुर्मंदरवंजगत् सरास्त्ररशिरारत्नापीडितामिसरोरुह देव्योदिव्येनयानेनयातिकोलापुरं प्रति आयातोपद्मजावीक्ष्यसुक्तया
 दविश्रुवरवलः तुष्टावपरयाभक्त्याराजकन्यागणोमुदा राजकन्याऋतुः वेदाकवीरस्मरं हृदकिरीटरत्नरोचिच्छटानिकरकस्मि
 नंतरत्नदीपम् देवित्वदीयचरणंशरणजनानांसेवामहेसकलसंगलवर्धनाय उत्कृष्टैकैरवदलायतलोचनोयेगंडोल्लसच्चपल
 कुंडलमंडितोये राकाशशिप्रतिभटाननकोमलोयेतस्येनमःकमललोचनवल्लभापे सद्भक्तकल्यलतिकारिकंठभूषोकेयूर
 हेमकटकोज्ज्वलकंकणाका संसारस्फुरारसुरवेपतगेममाद्येदं हिनदीयकरयक्षिसनगमातः दृष्ट्वादेविजनजयायविविधा
 ब्रह्माधिपन्यंगताविष्णुर्बक्षसियाचकारतरलालीलाज्जमालाभ्रम केशाग्रप्रहितत्वदीयचरणद्वंद्वज्जसेवावतकारुण्याम्
 तत्सारभूरितदशासांबपाद्दंश्वरि मल्लिकाफुल्लकुसुमोज्ज्वलमध्यभागधस्मिल्लभारिजनतारकहृदशोभाम् उत्तसेहम-
 निकषोज्ज्वलकायकांतिलक्ष्मीस्वयंप्रणमनांश्रियमानेति इतिस्तुत्वामहालक्ष्मीभक्तानामिहृदायिनी योगिन्योद्यमविष्य
 ध्वमितितासांवरंदौ दृष्ट्वातास्तुमुदोदेवीसारूप्यचमदापयन् ताभिनर्षिवितादेवीवरंवर्यंदेदोमुदा राजकन्यास्तनःस-
 रीसुक्ताःस्वपुत्रमायशुः ततःप्रभृतिलोकेषुपूज्यास्तुःसर्वकामदाः ताश्चतुःषष्टियोगिन्योमहालक्ष्मीपरिग्रहान् नृत्यतिनि

वहैस्तत्रगीतवादित्रनिःस्वेनैः पुरादेव्यामहालक्ष्म्याकरहाटपुरेनिशि एवंप्रभावासादेवीविष्णुरामापडान्न व्रतस्थास्थवि
 धानचशृणुमेनोविधानतः सासिभाद्रपदेशकेः पक्षेज्यश्रायुताहमी मारव्यव्यव्रतत्रमहालक्ष्म्याथतात्मभिः करिव्याभिन्न
 तदेवित्कद्रुक्तस्वत्सरायणाः तदविद्येनमेयातुसमाहितत्प्रसादनः इत्यच्चार्यतेतवध्यादोरकंदक्षिणेकरे षोडशत्रयि-
 महिनंरुणोः षोडशभिःशुनम् नतान्वहमहालक्ष्मीपूजयेन्नियतात्मवान् गद्यपुथैः सनेवेद्येयावत्कृष्णा
 ह्मसीदिनम् तस्मिन्दिनेतुसंप्राप्तेकुर्यादुद्यापनंव्रती वरुत्रमंडपिकांकृत्वामाल्याभरणशोभिताम्
 त्रिभूमिकांचनच्छृणोन्नानादीप्यंश्चशोभितो चतस्रःप्रतिमाः कृत्वामौवर्णीस्तत्स्वरूपिणीः स्नपनकारयनासापचासृतीवि
 धानतः षोडशैरुपचारैश्चधूपदीपादिभिस्तथा जागरंतत्रकर्तव्यगीतवादित्रनिःस्वेनैः ततोनिशोथिसंप्राप्तेस्युदितेसृतदी
 धितौ कृत्वानुस्थान्दिलपद्मंषडंगपूजयेन्नतः दद्यादर्थ्यंचरोगेणव्रतान्तस्मैसमाहितः क्षीरोदाणवसंभूतंचंद्रलक्ष्मीसहोद
 रपीयूषधामनरोहिणयासहितोर्ध्यगृहाणवे क्षीरोदाणवसंभूतेकमलेकमलालये मयच्छुसर्वकामान्मविष्णुवक्षस्थ-
 लाशयेपुत्रांच्चेदहियशोदेहेदेहिसोभारयमेवच कालिकालिमहाकालिविकरालिनमोस्तुते त्रैलोक्यजननित्राहिवरदेभ-
 कवत्सले मकनाथेजगन्नाथेजमदश्रीप्रियेनघे रेणुकेत्राहिमंदैविराममातःशिवंकुरु कुरुश्रियंमहालक्ष्मीअप्रियंत्वाशु
 नाशय मंत्रैरेतेमहालक्ष्मीप्राथ्यैत्रोत्रिययोगिभितः श्रीस्तुक्तेनतथावन्द्योपद्यानिजुहुयाच्छुचिः पायसंचैवबिल्वानितदला
 भेतथाघृत ग्रहैष्यश्चेवहोतव्यंसमिच्चरुतिलादिकं चदनतालपत्रंचपुष्पमालादिकंतथा नवशरावेभस्थ्याणिक्षिस्तांब
 हुविधानिच मत्स्यकषोडशोतानिपूरापूर्णानिचैवहि तान्यन्येनसमाच्छाद्यव्रतीदद्यात्समत्रकं क्षीरोदाणवसंभूतालक्ष्मीश्रद्ध
 सहोदरा व्रतेनानेनसंतुष्टाभीषतांविष्णुबद्धमा इंद्रिराप्रतिगृह्णातिइंद्रिरावेददातिच इंद्रिरातारकोभास्थामिंद्रिरायेनमोन-
 मः दद्यादुपायनादीनित्रोत्रियाणांचयाषितानां चतस्रःप्रतिमास्तास्तुब्राह्मणायनिवेदयेन् एवंकृत्यंतुनिर्वत्यव्रतीभोजनमा

चैरत् स्कंदउवा० केनेदस्तीकृतंशुंक्कथमस्मिन्प्रकाशितं ब्रूहिमेतलनोदेवयद्यहंतववल्लुमः शंकरउ० आसीद्वाजासर्वभोसामं-
 गलार्णइतिश्रुतः कौडिण्येनगरेरस्येतस्यपद्मावतीप्रया तभागतःकश्चिदेकःसेवकोद्वाहोणात्तमः अज्ञातजान्स्तस्यासौनाम-
 चक्रेनुपस्तदा तवल्लुकइतिरथ्यातोवभूवद्विजसन्तमः कदाचिन्मृगयासकोसूपालोवनमाविधात् तत्रविधावराहादीन्मृगान्
 हत्वासहस्वशः क्षन्तृदपरिगतःश्रान्तोब्रह्मामूलमुपाश्रितः उदकोत्पिषेणोचान्प्रेषयासाससर्वशः वनेजलंतुनापश्यन्कचि-
 च्छांताःप्रयत्नतः तेनत्वानृपतिमोचुनीत्रांभइतिदुःखिताः तवल्लुकोपिवन्मामविपिनंतदंतद्रितः प्रथममाणस्तदापश्यत्कस्मि-
 श्चिद्द्वनगङ्गे रम्यंसरोवरंदिव्यकुसुदोत्यलमंडितं तत्रापश्यद्देवकन्यादिव्यरूपमनोरमाः चावंगीश्वारुनयनाः यिनोन्नत
 पयोधराः हारकंकणकेयूरनूपुरालकृताःशुभाः पूजयतीर्महालक्ष्मीद्वतरूपेणचादरान् तवल्लुकोपिपप्रच्छकिमिदंक-
 थ्यतामिति किञ्चयऊचुः महालक्ष्मीव्रतिमिदंसर्वकामफलप्रदं क्रियतेस्माभिरेकायमनोभिस्तनुभक्तिनः तवल्लुकोपि
 नच्छुत्वाव्रतंजशाहभक्तिमान् नदनुशाशुहोत्वाचजलमांदायसत्वरः आजगामजलंतस्मेदत्वाचांभोजनेःसह जलपी-
 त्वानृपस्तस्यदृष्टवान्दोरकंकरे किमिंदोरकंविदुन्किंव्रतंकृतवानमि राज्ञापृष्टस्तवल्लोपिकथयासासतद्गतं तच्छु-
 त्वाराजशादूलोव्रतंजशाहभक्तिमान् तवल्लुकेनसाहितोराजास्वपुरमायथो पद्मावत्यागृहगत्वातयारतुगतःसह रसमा-
 णायसादेवीतेनराज्ञामियेगोवे तंदृष्ट्वादोरकहस्तेकुपितास्यंतकोपना कथालंबंचिनोब्रूहिकथादत्तः सःदोरकः उवाला-
 मालाकुलेवन्द्योक्षिमवत्यतिकोपिता हाहाकष्टमिदंयापंकृतंमूदतयात्वया इतिनिर्मत्स्यतांराजातत्याजवनगङ्गे सा
 चहानियेयोपश्चान्नहानियेयोनृपः महालक्ष्म्यापचारेणसारण्येजलवर्जिते मृगमाणानेनतस्मिन्नकश्चिद्भूतिमासु-
 यात् विचरतीवननत्रऋषेःकस्यचिदाश्रमं ददर्शमृगसंकीर्णंशातकृष्णामृगान्वितं तत्रापश्यद्देनरम्येवमिश्रमुनिशुंग-
 वं ववंदेत्वरणेतास्यविंसंज्ञादुःखकारणा महालक्ष्म्यापचारेणज्ञान

विज्ञानचक्षुषा तद्भूतकारयामासतस्याहुः रवापशांतये तदुःखंतत्क्षणादेवविनष्टमभनदा पुनश्चमृगयासक्तौमृपाले
वनमाविशत् क्वचिन्मृगासमाविध्य बाणेनेकेनबाहुमान् अन्वगच्छन्मृगपदेतस्यामृच्चयदागमः वरमुनिददशाश्रेवसि
श्रुतीतकल्मषं कृतातिथ्यक्रियोदृष्ट्वान्वरतीर्त्वाहरतिके हावभावकटाक्षेत्र्य हरतींहरिणक्षणां मदीनिर्गत्यनृपतिः प्रोवाच
सस्मितं वचः संसोकसिकल्याणिकिसंधं चरसेवने किन्न्रीमानुषीवात्वं यद्विणीचरुहासिनि किंमंत्रबहुनोक्तेनभजमा
नंभजस्वमां नृपेणतेनभक्त्यांक्तासस्मितावाक्यमब्रवीत् पुनर्भजामिचाहंत्वामेवेद्विमहिषीं तव महालक्ष्यापचरेणत्वया-
हीनावसास्यहं मुनींद्रस्याश्रमे रम्येतरुगुल्मोपशोभिते ममोपरिरुपाविष्टोमहालक्ष्मीज्ञतोत्तमं कारयामासविधिवत्सर्ववि
द्योपशांतये तद्योक्तं वचनं श्रुत्वा सचोत्कृष्टविलोचनः ऋषेरनुज्ञामादाय प्रियामादाय सत्वरः तदृष्टपुहजेनेर्जुंश्रुपताका
ध्वजशोभितं प्रविशेताशासार्धं सगौरभमिबदितः महान्दक्षीव्रतं प्रैयत्तयासहचकारहं फण्डेतेहमीगान्विपुलान्पुत्र
पौत्रसमाहृतः भूपालः सार्वभौमो मृतवल्लोमात्यतोरथो महालक्ष्म्याः प्रसादेन सन्निधिः सर्वसंपदा एवंप्रभावासादेवो
वराणाभिष्टदायिनो सर्वपापहरो देवोसर्वदुःखापहाराणि एवंशोडशवर्षं कुकते व्यं व्रतमुत्तमं याकरिष्यति मे प्रीत्या स्वयं
सिद्धिसुपासते लोकपालाश्चतुर्व्यांतिदासाश्च मनोरथान् नारीवापुरुषः करिष्यति सुदामक्त्या व्रतं यत्नतः सेवंते हरि-
द्रुपद्भजस्त्राः कुर्वन्ति तस्य प्रियं तत्पादपरिरंजयति मनुजामौलिप्रभामडलेस्तस्मिन्नेव कुटुंबिनी वसति सालक्ष्मीः स्व
यविद्युना सभक्त्या वाप्यभक्त्या वा कुर्वन्ति व्रतमुत्तमं अंतकाले चतान्विद्युः संसारात्परिरक्षति चंद्रदंष्ट्रणुयान्ति
श्रावयेद्वासमाहितः न संत्यजति तं लक्ष्मीरलक्ष्मीर्नैव जायते सर्वपापविनिर्मुक्तः स्वर्गलोके महीयते युधिष्ठिर उ० स्व-
स्थानलाभपुत्रायुः सर्वैश्वर्यशक्रप्रदं व्रतमेकं समाचक्ष्व विचार्य पुरुषोत्तमं कृष्ण उवा० दुर्वारे चैवेदेत्येदं परिच्योत्त्रिवि
ष्टये एतदेव कृतस्यादो देवैः दः प्राहनारदं तस्य श्रुत्वा ततो वाक्यं समुनिः अत्यभाषत नारद उवा० सुरंदर उसापूर्वं पुरसासीत्स

यासुक्तिः कृतात्मस तमाकर्णयन्तान्तयेनाहंजातईदृशाः एकदोदेवतावृंदैः संस्रतः कमलासनः चंचत्पुटादिभिस्तालेःष
इजोद्यैः समभिः स्वरेः मंद्रादिभिस्त्रिभिर्मनैरीयमानं मया नृप नानास्थानयुगोपेतमश्रीषीद्गीतमुत्तम गीयमानश्रुतः
स्थानात्ततोहं कर्मणासुना शमश्चित्ररयस्तेन ब्रह्मणा सृष्टिकर्मणा ब्रह्मोवाच कोलोमवत्वमेदित्यासुक्तिस्तेस्तुतदा
भवेत् निर्जिताखिलभूपालोसंगलस्त्वाह्निष्यति नदद्यद्यदितं सर्वत्वप्रसादान्महीपते मदृहाणवरभूपदेवस्यापि सुदु
र्लभं महालक्ष्मीव्रतं दिव्यचतुर्वर्गफलप्रदं लभस्वसार्वभौमत्वगच्छराज्यनिजं द्रुत नारद उवाच चित्रशयायगंधर्व उक्त्वा
दंभूपतिप्रति अंतर्धानं गतस्तुष्टः शरत्कालइवंबुदः अथसंगलभूपालः पार्थस्यद्विजमागतं विलोक्यबुदुकंचित्कक्षा
निक्षिप्तशंखं उवाचमधुरावाचस्मितपूर्वाशक्तिस्मिता देवस्त्वदानवस्त्वयागंधर्वोवाथराक्षसः सत्यवदबटाकस्मात्कि-
मर्थत्वमिहागतः श्रुत्वेतत्प्रशिष्यभावं लप्राहृत्वेवसंभवः अहंसाधंत्वयायातस्तदादिशयथोचितं राजायातमुवचिदं
लंबवतोन्नतनाद्वयः अपास्थानं विलोक्यत्वंतूणतोयममानय अथविश्रम्यभूपालबटुकोवटपादपे तथाकृत्यगुरुराचसमारु
त्यामहामतिः जगामपक्षिघोषेणयत्रास्तेस्कंदरसरः कमलेकनिवासेनरथागाभरणेनच वनमालालयत्वेनदधन्नारायणी
तनुं भयवायुशतद्योगमक्षारंविषवर्जितं नाशितागस्तिवृष्णार्तिप्रसन्नंसागराधिकं पंकेमग्नोथतत्राग्निः पृष्ठाहुचीर्यतस्य
सः चतुर्दिशं निरीक्ष्यायतस्यैवसरसस्तेट दिव्यवस्त्रपरीधानं दिव्याभरणभूषितं कथयंतं कथो दिव्यांस्त्रीणां सार्धमपश्य
त उपसृत्याथानंसोथस्वहृत्तानंनिवेद्यच कृतांजलि रितिप्राहृबुधुर्मधुरयागिरा बटुरुवाच एतत्किंक्रियेतसार्धंत्वया-
मक्तिपरेणवै कोविधिः किंफलंचास्यब्रूहितन्मेयथातथ श्रुत्वाचतसुवचिदंसार्धः करुणयागिरा सार्धकउवाच शृणु
विप्रेकचित्तेनश्रद्धाप्रक्तिसमन्वितः यामायामकृतिः शक्तिश्चेत्त्रेलोकेष्वपिभिधीयते व्रतमेतन्महालक्ष्म्यास्तस्याः सर्वफल-
प्रदं आकर्णयविधिं चास्यकथ्यमानमयाबटो भ्राद्रेमासिताष्टम्यामारंभोस्यविधीयते यातः षोडशकृत्वस्तुप्रक्षाल्या

लकलशौलिकं पुरं नृत्यदिवाभ्रानि छन्नघंटीघघर्षैः अथोत्कलिकाकाश्चिद्भ्रवंति स्मवरांगनाः स्वर्णसुक्तालताजाले
 श्रुतुभिवकुर्वन्ती काचिद्विसुक्केशैवयशगान्चन्याजसा काचिन्निन्तवभारतौकाचित्पीनयोधरा अथाविशान्मही
 पालोबदुनासहिनागृहं पौरनारीजनाक्षितलाजेः पुरितविग्रहः अतोत्तीर्यहयान्तस्माद्बुबाङ्गवलंबितः जगामसंगी
 राजाचैलदेर्वपुत्रवै दृष्ट्वातुनैलदेवीसादोरकराजबाहुके विमृश्यमनसाकुङ्कुशकाचक्रेनृपेलिमाभू आरषेटक
 स्थव्याजेनगतो न्यावल्लुभांभ्रानि सौभाग्यायतया बद्धेदोरकोदक्षिणेकरे तथेवबटुकश्चायं द्रुष्टुंसांश्रिषितोभुवं ततोहृष्वेवदु
 शत्माकोपादाच्छिद्यदोरकं चिक्षेपचमद्गृह्णस्वरोभायंस्सर्वैः सह ननुबोधचताराजात्रोटयंतोचदोरकं साभ्रतसंवि-
 मृत्याद्यैः कुर्वन्वातीमनोद्भवां चिल्लुदेव्यास्नदाकाश्चिद्द्वामीद्रुष्टुंसभागता तथादोरकमादायबदुमाहृष्यतद्रुतं तद्रतस्य
 विधानार्थं सस्वामिन्येन विदितं ततो नृतनभाहृथचिल्लुदेव्येकरोद्रुतं अथसंवत्सरेतीतलक्ष्मीपूजादिनेनृप तौर्यत्रिकस्य-
 निः स्नानंचिल्लुदेव्यागृहेऽष्टगोत् तदाकर्ण्येमहीपालो नृतनंबदुमब्रवीत् अहहाद्यदिनंलक्ष्म्याः सप्रतस्येकदोरकः इतिष्ट
 छानृपंप्राह दोरकत्रोटनक्रमं तच्छ्रुत्वांसंगलोनजाचोत्तदेव्येप्रकुप्यच मयाद्यपूजनकार्यंचिल्लुदेवीगृहंमति अथमंग-
 लमूपालोबदुबाङ्गवलंबितः चत्वालकमलावास्त्येचिल्लुदेवीगृहंमति अत्रोत्तरमहालक्ष्मीर्द्वारूपंविधायच जिज्ञासा
 र्थगृहंतस्याश्चोत्तदेव्याः समागता गच्छगच्छाद्यदृष्ट्वाकिमिहागत्यकरोषिमे तथादुराशयात्यर्थलक्ष्मीः साप्यवमानिता त
 तः कुङ्कुमहालक्ष्मीश्चोत्तदेवीसभाषत शशापायमहालक्ष्मीश्चिल्लुदेवीनिकेतनं बहुधाचिल्लुदेव्यासालक्ष्मीसमानिता
 चिन्ता दृष्ट्वा रूपंपरित्यज्यप्रत्यक्षासाभ्रवत्तदा पंचोपचारपूजाभिः त्रियंराज्ञीततोचयत् अतितुष्टातोलक्ष्मीश्चिल्लु
 देर्वसुवाचह लक्ष्मीकवाच अर्चनन्तेप्रसन्नास्मिचिल्लुदेविवरहणु वनेवरंतोराज्ञीचिल्लुदेवीशक्रभाशया चिल्लुदे
 खुवाच येकरिष्यंतितेदेवि व्रतमेतत्सरेऽश्वरि तद्वेशमनलयात्याज्यंयावच्चंद्रदिवाकरो अद्यारभ्यतयात्येकमूपसंबधिती-

तथा रयानियातु हितो देवि भक्तिर्भवतु मे त्वधि सद्भावेन कथामेतां ये भूषन्वति पठन्ति च तेषां च वाञ्छितं सर्वं त्वया देयं सैव
 हि तथेत्युक्त्वा महालक्ष्मीस्तत्रैवांतरधीयत अथ संगलभूपालस्तत्रागत्य श्रियोर्चनम् चक्रे परमया संन्या चिह्नं देव्यास
 मन्वितः अथैर्ष्यादुरात्वारचिह्नं देवी गृह्णति चोले देवी समायाता द्वारस्थे वीरिता जनेः ततो जगाम विपिनं यत्रासीदंगि-
 रामुनिः अथालोक्याद्दुताकाराज्ञानदृष्ट्या विचिंत्याता मुनिस्तु श्रीव्रतं दिव्यं चोले देवी मकारयत् व्रते ह्यने शसं जातौ चो-
 ले देवी महायशाः दाक्षिण्यके लिलीला मिलो वपेयके निकेतनं ततः कदाचिदागत्य वनमारुवेतनं नृपः सुनेर्वेशमनि राजा-
 तां ददर्श वामलोचना अथ राजामुनिना हेकेयं धन्येति कथ्यता तद्दृत्तांतसमारया यरा जेता प्रददौ मुनिः अथागत्य निज-
 राज्यं चिह्नं देवी समन्वितं चिह्नं देव्या च सहितो बुभुजे संगलोनृपः चिह्नं देवी वरं व्रते चोले देवी समागमम् समुद्रस्य यथा
 गंगायमुने संगमसदा तथा संगलभूपस्य आलिख्य वामलोचना परस्य राधिके तेतु प्रिये मामन्ये बभूवतुः चिह्नं देव्यास-
 संसोथ चोले देव्यास हाखिलाम् ससद्दीपवतीं पृथ्वी बुभुजे संगलोनृपः व्रतस्यास्यैव सामर्थ्याद्दुकः सोपनूतनः अभून्मग
 लभूपस्य मंत्री तव यथा गुरुः सुक्त्वाथ सकलान् सो गान् संगलो भूभुजावरः सपुनः स्वर्गमेत्याभून्मस्त्रत्रिष्टु देवतम्
 नारद उवा० एतने कथितं शक्रव्रतानामुत्तमं व्रतम् यत्कथा श्रवणनापिलभत वाञ्छितं फलं प्रयागमिचतीर्थेषु देवेषु
 मगवानिव नदीषु च यथा गंगो व्रते चैतन्नया व्रतं धर्मचार्यं च कामं च मोक्षं च यदि वाञ्छसि तर्हीदं च व्रतशक्रकुरुन्त्यद्वास
 मन्वितः धनं धान्यं धरां धर्मं कान्तिमायुषं शस्त्रिनं तुरंगान् दंतिनः पुत्रान् महालक्ष्मीं प्रयच्छति इति श्रीभविष्योत्तरपु-
 राणो महालक्ष्मीव्रतो धापनं संपूर्णं अथ आश्विनशुक्लाष्टमी महाष्टमी तत्राष्टम्यां भद्रकालाद्दक्षयज्ञविनाशिनी प्रा
 दुर्भूता महाघोरा योगिनी कोटिभिर्दृता देवीपुराणे सप्तमी विधसंयुक्ताथैः कृता तु महाष्टमी पुत्रदा राधेर्नैर्हृनिप्र
 मती हि पिशाचवत् शूरज्जन्माष्टमी पूज्यानवमी संयुता सदा सप्तमी संयुता नित्यशोकसतापकारिणी जभेन सप्तमी युक्त

पूजितात्त्वमहाष्टमी इंद्रेणानिद्रतो जंभस्तस्यादानवपुंगवः तस्मात्सर्वप्रयत्नेनसप्तमीसहिताष्टमी धर्जनीयाप्रयत्नेनमनु-
 ध्यःशक्रप्रकाक्षिभिः सप्तमीकलथायत्रपरतश्चाष्टमीतथा तेनशाल्यःमिद्रप्रोक्तपुत्रेपोत्रक्षयप्रदं पुत्राचूहतिपशून्हृति
 राङ्गहंसिराज्यकं हंसिजानपदांश्चापिसप्तमीसहिताष्टमी शक्रुपक्षेष्टमीचैवशक्रुपक्षेचतुर्दशा पूर्वाविद्धानकर्तव्या
 कर्तव्यापरसंयुता अत्रत्रिसुहृतेन्यूनसत्यपिसप्तमीवर्जनप्रयाजिका नत्रिसुहृतेव सप्तमीस्वल्पसंयु-
 क्तावर्जनीयासदाष्टमी स्तोकापिसातिथिःपुण्यायस्यांस्तुर्दशेति नवमीसुक्तायाअलाभेनसप्तमीयुतेवकार्या
 उपवासमहाष्टम्यापुत्रवान्समाचरेत् सप्तशत्यास्तु पाठेनतोषयज्जगदंबिका अथआश्विनकृष्णाष्टम्याअशोका
 ष्टमीव्रतं हेमाद्रोआदित्यपुराणे आश्विनस्यासितेपक्षेपूजनीयात्यशोकिका गंधमाल्यनमस्कारधूपदीपैश्वसर्व
 दा तस्मिन्नहनीयासुक्तेनक्तमिदुविवर्जिते भवत्यथविशोकासायत्रथत्रामिजायते पूर्वाष्टमीपुसर्वासुनचेच्छक्रेति-
 वैसुने प्रोष्ठपद्यामतीतायास्यात्कृष्णाष्टमीयुता तत्रकार्यव्रतंत्वेतत्सर्वकामफलप्रदं इतिअशोकाष्टमी अथमार्ग-
 शीर्षकृष्णाष्टम्याकाशीरवंडे कालभैरवस्वपूजेक्ता मार्गशीर्षासिनाष्टम्याकालभैरवसन्निधौ उपोष्यजांगरुकुर्व
 न्सर्वपापैःप्रमुच्यते इतिकाशीरवंडान् रुद्रव्रतेषुसर्वेषु कर्तव्यासंभुरवीतिथिः इतिब्रह्मवेवर्तञ्च दिनद्वयेशतो
 रात्रिव्याप्तौउत्तरेवभैरवोत्पत्तिः प्रदोषकालव्याप्तावितिकेचित् तत्र शिवरहस्येमध्येमध्याह्नेभैरवोत्पत्तेश्चश्रवणात् तत्रै-
 वनित्ययान्नादिकंकृत्वामध्याह्नेसंस्थितेरवावित्युपक्रम्य ततोयस्त्वानवधीनतःश्रीकालभैरवः आविरासीत्तदालो-
 कान्भीषयन्त्खिलान्मति कृत्वाचविधिंपूजांमहासंभारविस्तैरैः नरोमार्गोसिनाष्टम्यावार्तिकंविममुत्सृजेत्
 तीर्थैकालोदेकेस्तात्वातर्पणविधिपूर्वकं विलाक्यकालराजाननिरयादुद्धरत्यनृन् सतउवाच व्रतानिचमवस्थ्या-
 भिमृष्टणुध्वंसुनिपुंगवाः तत्रकृष्णाष्टमीपुण्यासर्वपापमणाशिनी विष्णुत्वप्राप्तवान्विष्णुःस्मरेशत्वशाचीपतिः कुबे-

शेषस्वराज्यत्वं नियंतृत्वं यमः स्वयं चंद्रश्चंद्रत्वमापन्नो गणेशं लंगणाधिपः स्कंदः सेनापतिं लंचतया चान्ये गणेश्वराः कृ-
 त्वाचिंश्चर्यमापन्नाः सौभाग्यदेवबल्लभाः व्रतस्थास्यप्रभावेन लक्ष्म्याः पतिरभूद्धरिः यथातिः सार्वभौमं लंतथाचान्ये नृपोत्त-
 माः ऋषयो मुनयः सिद्धगंधर्वाणां चकन्यकाः कृत्वा वै परमांसिद्धिं यामाश्च मुनिपुंगवाः नदीश्वरेण यत्प्रोक्तं नारदाय महात्मने
 कृष्णाष्टमी व्रतं श्रेष्ठं सर्वकामफलप्रदं मेरोर्यद्दक्षिणं गंगारसकराकरनमस्कृतं तत्र नदीश्वरं हृत्वा सर्वज्ञं शंभुवल्लभं उपास्यमा-
 नं मुनिभिः स्तूयमानं रुद्रोः सद्यो नुग्रहकतोरस्तुत्वा तु विविधैः स्तवैः अत्र वीतृन्मणिपत्न्याथ दंडवत्नारदो मुनिः नारद उ-
 वा० भगवन् सर्वतल्वजसर्वधामभयप्रदं केन व्रतेन भगवस्तपोहृद्भिः प्रजायते सौभाग्यं कतिरेश्वर्यमपत्यं च यथास्तथा शा-
 श्वती मुक्तिरंते च कर्मया शविमोचनी भगवंस्तद्भूतं द्विहिकारुण्यच्छुकरप्रियं नंदिकेश्वर उवा० कृष्णाष्टमी व्रतं श्रेष्ठम-
 स्ति नारद तच्छृणु गणिशंभुमया लब्धये न पुण्येन भो मुने मासि मार्गशिरे श्रीकृष्णाष्टम्या जिते दिव्यः अश्वत्थदत्तकाष्ठेन
 कृत्वा वै दंतधावनं स्नानं कृत्वा तु विधिवत्तर्पणं चैव नारद आगत्य भवेत्तैव पूजयेच्छंकरं प्रभुं गोसूत्रं प्राशय विधिं वदुपवासी-
 भवेत्तिशि अनिरात्रस्थयज्ञस्य फलं चाष्टगुणं भवेत् सर्पिषः प्राशनं पौषे दंतकाष्ठं च तत् स्मृतं पूजयेच्छंभुनामानं भगव-
 तं महेश्वरं वाजपेयाष्टकं पुण्यं प्रामोति श्रद्धयान्वितः माधेव तस्य काष्ठं च गोक्षीरप्राशनं स्मृतं महेश्वरस्य संपूज्य गोसंधाष्ट-
 गुणं फलं फाल्गुने चैतदेवैतिसर्पिषः प्राशनं च यत् संपूजयेन्महादेवं राजसूयाष्टकं फलं काष्ठं भोदुंबरं चैव प्राशने मर्जिता-
 यवाः पूजयेच्छंभुनामानं मन्थमेधाफलं लभेत् शिवं संपूजयेत् शारवपीत्वा नैव कुशोदकं नारभेयाष्टकं पुण्यं मामोत्ये विहि-
 नारद ज्येष्ठे शुद्धं भवेत् काष्ठं संपूज्य पशुपतिं विष्णुं गवांशुं गोकं प्राशय स्वपेदे वस्य सन्निधौ गवांकोटिप्रदानं स्य तत् फल-
 तदवा मुद्यात् आषाढे चोग्रनामानं मिश्रासंभ्राश्रुगोमयं सौत्रामणे स्तुयज्ञस्य फलं संपुष्टं भवेत् पालाशं प्रावेणे मो-
 कं सर्वं संपूज्य नारद प्राशयित्वा कं पत्राणि कल्पं शिवपुरं भवेत् मासि भाद्रपदे हृत्वा श्रुयं बकसं संपूजयेत् प्राशनं विल्वपत्रं

स्यसर्वदीक्षाफलं लभेत् आम्बिजेजंबुषुक्षस्यदंतकाष्ठसुदीरितं ईश्वरं पूजयेद्भक्त्या प्राशयेत्तुलोदकं पौडरीकस्ययज्ञस्य-
फलमष्टगुणं भवेत् मासेतु कार्तिकेष्टम्याद्देशानारव्यप्रपूजयेत् पचगव्यसकत्पीत्वा आग्निहोमफलं लभेत् उद्यापनचवर्षांतत्र
कुर्याद्भक्तितत्परः विरच्यलिंगानामद्रूपजयेन्मर्षदेवताः वितानंतत्रवभ्रीयात्पचवर्णं सुशोभन आचार्यवरियित्वा चक्रवित्-
जारुद्रसंयुतान् सरुवर्णप्रतिमानत्रष्टपभरजनस्य च कलशेषूजयित्वा चरोजागरमाचरेत् यस्मात्तच्चपुनः पूज्या अग्नि-
स्थापनमाचरेत् हुनेददृशतंचैव तिलद्रव्यं घृतसुतं न्यवेकनच संवेणगोथीश्चैव दृथकृष्टयकृ वषातेभ्यो जयेद्विमान् शिव
भक्तिसमन्वितान् पायसं घृतसंयुक्तं मधुना च परिशुतं शक्त्या हिरण्यवासोसिंभक्त्योतिभ्यो निवेदयेत् देवाय चापि दध्य
न्ववितानंध्वजचामरं कृष्णापयस्विनीगांचघटाकंदुकवाससीं सरत्नांतत्रकलशामलं कृत्य च नारद अलंकारचवस्त्रचदक्षि
णां च स्वशक्तिः भक्त्या प्रणम्य विधिवद्वाचार्यानि वेदयेत् करोत्येवं तत्र पुण्यवर्षमेकनिरंतरं महापातकनिर्मुक्तः सर्वेश्व
र्यसमन्वितः कल्पकोटिशतं सार्धं शिवलोकमहीयते कृष्णाष्टमी तत्र तस्य कृदवर्षैः कश्चित्तमया सदुक्तं देवदेवेन देव्यो विश्वसु
जापुरा स्तुत उवा० एवं नदीश्वराच्छुत्वानारदो मुनिपुंगवः कृष्णाष्टमी तत्र तं पुण्ययथो बद्धरिकाश्रमं त्रतस्यास्य प्रभावरयः पठे
द्वाष्टण्यदीपे सयाति परमस्थानं यत्र देवो महेश्वरः इति श्री आदित्यपुराणे कृष्णाष्टमी त्रतं नाम एकं आदृशोऽध्यायः इति का-
लभैरवाष्टमी इत्यष्टमी त्रतानि समाप्तानि अथ नवमी त्रतानि लिखंते तत्र चैत्रशुक्ल नवम्याराम नवमी त्रतं इदं च
परविद्वाशांमध्यान्हुव्यापिन्यां कार्यं तदुक्तं अगस्त्यसंहितायां चैत्रशुक्ला तु नवमी पुनर्वसुतार्याद् सेवमध्यान्हुयोगे
नमहापुण्यतमा भवेत् दिनद्वये क्रक्षयोगे मध्यान्हुव्यासावेके देशव्याप्तिवा परान्यथा पूर्वा तदुक्तं तत्रैव नवमी च्वाहमी
विष्णुत्वाज्या विष्णुपरायणेः उपोषण नवम्यां वैदशास्यां पारणं भवेत् चैत्रमासे नवम्या तु जातो रामः स्वयं हरिः पुनर्व-
सुदक्ष संयुक्ता सातिथिः सर्वकामदा श्रीराम नवमी शोक्ता कोटिस्त्र्यं गृह्यविका केवलापि सदोपाध्यानं त्रयो वाब्दसंग्रहा

त् नस्मात्सर्वात्मनासर्वैः कार्यवेनवमीव्रतं अथागस्त्यसंहितायाम् चेत्रेनवम्यां प्राकृपक्षे दिवापुण्ये पुनर्वसौ उद्दये गुरु
 गौरांशोस्त्रिचस्थे ग्रहपंचके मेषपूषणि संप्रासेलश्रेककाटकाद्द्वये आविरासीत्सकलयौ कौशल्यायां परः पुमान् प्रा-
 कृपक्षे शक्रपक्षे उदये लये गुरु गौरांशो गुरुनवांशो तस्मिन्दिने तु कर्तव्यमुपवासव्रतं सदा तत्र जागरणकुशोद्भुनाथप
 रोमुवि भुवि इति वद्विद्यावृत्त्यर्थं प्रातर्दशम्याहृत्वा तु संध्याद्याः कालिकाः क्रियाः संपूज्य विधिवद्वासमन्त्या विन्ता नुष्ठा
 रतः ब्राह्मणान् सोमो जयेद्भक्त्या दक्षिणां भिक्षुं च तोषयेत् गोभूतिलिहिरण्यद्यौर्वस्त्रालंकारसूषणैः रामसक्त्या प्रयत्ने
 न पूजयेत् परयासुदा एवपः कुरुते मन्त्र्या श्रीरामनवमीव्रतं अनेकजन्मसिद्धानि पातकानि बहून्यपि मस्मीहृत्वा च
 जत्येव तद्दुष्णोः परमपदं सर्वेषामथ यधमो भक्तिमुत्तैकसाधनः अशुचिर्वोपि पापिष्ठः हृत्लेदव्रतमुत्तमं पूज्यः स्या
 त्सर्वभूतानां यथाशामस्तेथेवसः यस्तु रामनवम्यां वैभ्रंक्ते सचनराधमः कुंभीपाकेषु घोरेषु पच्यते नात्र सशायः अ-
 हृत्वा रामनवमीव्रतं सर्वव्रतोत्तमं व्रतान्यन्यानि कुरुते न तस्य फलभाग भवत् रहस्यानि च पापानि प्ररव्याता निबहू
 न्यपि महानि च प्रणश्यति श्रीरामनवमीव्रतात् एकामपि नरो भक्त्या श्रीरामनवमीसुने उपोष्य हृत हृत्यः स्या
 त्सर्वपापैः प्रमुच्यते नरो रामनवम्यात् श्रीरामप्रतिमाप्रदः विधानेन सुनिश्चिष्ठसमुक्तो नात्र संशयः सती स्तुण उ
 वाच श्रीरामप्रतिमादानविधानवाक्यमुने कथय स्वमुनिश्चिष्ठमक्तस्य मविस्तरात् अगस्त्य उवा० कथयिष्या
 मिति दिव्यवृत्तप्रतिमादानसुत्तमं विधानं चापि यत्नेन यतस्त्ववेषावोत्तमः अहम्यं चित्रमासे नुशक्रूपक्षे जितेन्द्रियः दं
 तधावनपूर्वतु मातः स्नायाद्यथाविधि नद्यांत डोगे कूपवाहृदे प्रस्त्रवणे पिवा ततः संध्यादिकाः कार्याः संस्मरन् नराघव
 त्स्त्रिदिवृहमासाद्य विभ्रंद्कुर्यात् पूजादिकं परं दांतं कुटुंबिनां विभ्रंवेदशास्त्रपरं सुदा श्रीरामप्रजानिरतं कशीलं दं सवजि
 तं विधिज्ञराममंत्राणाराममंत्रकसाधन आहूय मन्त्र्या संपूज्य वृणुयात् मंत्रार्थयन्ति श्रीरामप्रतिमादानं करिष्ये

हं द्विजोत्तम भक्त्याचार्यो भयभीतः श्रीरामोसित्त्वमेव च इत्कृत्वा पूज्यविश्वेन्द्रस्तापयित्वा ततः परं तैलेनाभ्यज्य चरन्त्वा
याञ्चिन्वत्तराघवं ह्यदि तैलेनाभ्यज्य स्तापयित्वेत्यन्वयः श्वेतांबरधरः श्वेतगणसास्यानिधारयेत् अर्चितो भूषितश्चैव ह
तमध्यान्हिक्रियः अर्चितः हतार्चनः आचार्यभोजयेद्भक्त्या सात्त्विकान्तेः सधिस्रं क्रंजीतस्वयं सत्यैव ह्यदि रा
ममनुस्मरन् एकभक्तव्रती तत्र सहाचार्यो जितेन्द्रियः शृण्वन् रामकथादिव्यामहः शेषनयेन्मुने सायसाध्यादिकाः
कुर्यात्क्रयाराममनुस्मरन् आचार्यसाहितो रात्रावधः शार्थी जितेन्द्रियः वसेत्स्वयने चैको ते श्रीरामार्पितमानसः त
तः प्रातः समुत्थाय स्नात्वा संध्योचया विधिं प्रातः सर्वाणिकर्माणि शीघ्रमेव समापयेत् ततः स्वस्थमना श्रुत्वा विद्भिः
साहितो नद्य स्वगृहस्थोत्तरे देशेदारुस्थान्तरमंडपं स्वगृहसमीपे चतुर्द्वारपताकाद्वयस्फितारं स्फुत्तोरणं मनो-
हरमहोत्सेधपुष्पाद्यैः सफलकृतं शरवचकहनुमद्भिः प्राग्द्वारसमलंकृतं गरुत्सच्छाद्गुणैः श्वेदक्षिणसमलंकृतं ग
दारवद्भागदेश्चैव पश्चिमैस्सुविभूषितं पद्मस्वस्तिकनीलेश्च कोवैरेः समलंकृतं मध्ये हस्तचतुष्कार्यवेदिकायुक्तमा
यत्नं प्रविश्य नृत्यगीतैश्च वाद्यैश्चापि सुसंयुतं पुण्याहं वाचयेत्तत्र विद्भिः प्रीतमानसः ततः सकृत्सयेद्द्वं वराममं वस्मर
न्मुने अस्थारामनवम्याचरामाराधनतत्परः उपाध्यायस्सुयामे सुपूजायित्वा यथाविधि इमास्वर्णमयी रामप्रतिमा च म
यत्नतः श्रीरामप्रीतये दास्ये रामप्रक्ताय धीमते प्रीतो रामो हरत्वा शरुपापानि सुबहूनि मे अनेकजन्मसिद्धानि अ
भ्यस्ता निमहांनि च विलिखेत्सर्वतो भद्रं देदिको परिस्फुरं मध्ये तीर्थो देके युक्तं पात्रं संस्थाप्य चर्चितं सो वर्षे राज-
नेतास्त्रिपात्रेषु देकोणमालिखेत् ततः स्वर्णमयी रामप्रतिमां पलमात्रतः निर्मितान् दिक्क्रं जादिव्यावासाकस्थितजानकी
विभ्रतीं दक्षिणाकरं ज्ञानसुद्रामहासुने वामेनाधः करेण शां देवीमालिग्य संस्थिता सिंहासनराजनेत्रपलद्भयविभिर्भि
ते पंचामृतस्नानपूर्वसंपूज्यविधिवत्ततः मूलमंत्रेण नियतो न्यासपूर्वमतद्रितः दिवैव विधिवत्कृत्वा रात्रौ जागरणत

नः दिव्योरामकथांशुत्वारामभक्तिसम्बन्धितः नृत्यगीतादिभिश्चैव रामस्तोत्रैरेनेकथा रामाष्टकैस्तथा पूजागाथपुष्पाक्षतादि-
 भिः कर्पूरागरुकस्तूरीकल्हाराद्यैरेनेकथा पूजयेद्विधिवद्भक्त्या दिवारात्रनेत्युद्धः ततः प्रातः समुत्थायस्नानसंध्यादि-
 काः क्रियाः समाप्यविधिवद्ग्रामपूजयेद्विधिवन्सुने ततो होमप्रकूर्वातिमूलमंत्रेणमंत्रवित् पूर्वोक्तप्रसङ्कुटवास्थडिले-
 वासमाहितः लौकिकाद्यैर्विधानेनशतमशोचरततः आज्यनपायसेनषस्मरन्व राममन्यधीः ततो भक्त्यासुसतोष्य आचार्य-
 पूजयेत्सुने कुंडलाभ्यासरत्नाभ्यामंगुलीयैरेनेकथा गंधपुष्पाक्षतैर्वस्त्रविधिभिः सुसमोहैरेः ततोरामस्मरन् दद्यादेवंमंत्रमुदी-
 रयेत् इमांस्वर्णमयीरामप्रतिमां समलङ्कृतान् चित्रवस्त्रयुगळन्ना रामोहराघवायने श्रीरामभीतयेद्दास्यतुष्टोभषतुराघ-
 वः इतिदत्त्वाविधानेनदद्यादेदक्षिणांपुनः अन्येष्वथयथान्याथगोहिरण्यादिशक्तिः दद्याद्दासोद्युगधान्ययथाविप्रव-
 माहृतः ब्राह्मणैः सहकृत्वा ततोऽप्यादद्याच्चदक्षिणाम् ब्रह्महत्यादिपापभ्योभुच्यतेनात्रसशयः तुलापुरुषदानानिफल-
 प्राप्नोतिस्कृतः अनेकजन्मसंसिद्धपापेभ्योभुच्यतेभ्रवं बहुना किमिहोक्तेनमुक्तिस्तस्यकरेस्थिता कुरुक्षेत्रे महापुण्यसु-
 येपर्वण्यशेषतः तुलापुरुषदानाद्यैः कृतैर्यत्सुभ्यतेफल तत्फललभतेमत्यादानेनसद्गती इतिरामप्रतिमादानोद्यापन-
 विधिः अथरामपूजा आचस्यश्राणानाथस्यमासपद्मद्युद्धिरव्यसकलपापक्षयकामः श्रीरामप्रीतयेरामनवमीत्रतमह-
 करिष्ये तदंगलेनशामपूजाकरिष्ये अथाराममंत्रेणषड्गन्यासकलशाचनंकरिष्ये फलपुष्पाक्षतासहितंजलपूणीता-
 स्वपात्रगृहीत्वा उपोष्यनवमीत्वयामेष्वस्तःरावव तेनयीतोभवत्यमेससारात्राहिमाहरे इतिमंत्रेणपात्रस्यजलक्षिपेत्
 ततः शक्तिः हेभीरामप्रतिमांस्तुला अस्तुत्तारणापूर्वकंकेगोलोस्तुस्त्वासमूलमंत्रेणवादिच्चतुर्थ्यंननामसामायेद्वेवलसंख्याय-
 स्वाहेतिमंत्रपठन्प्राणप्रतिष्ठांकुर्यात् ततः कामलाक्ष्मिदियालाक्ष्मिंइतीतसमममं दक्षिणांगदशशयपुत्रावेक्षणतत्पर-
 पृष्ठतोत्तस्मरणंदेवंसद्युत्रंकरनकनमं पार्श्वेभरतशशुभ्रोत्तानंतंकरावृषो अग्रेव्यग्रहंनृमतरामानुचहकाक्षिण इतिध्या-

येत् अथषोडशोपचारैः पूजयेत् आवाहयामि विश्वेशं जानकीवल्लभं प्रफं कोसल्यातनयं विष्णुं श्रीरामं प्रकृतेः परं सह
स्वशीर्षित्यावाहनं श्रीरामगच्छामगवन् रघुवीरन् रपोत्तमं जानकीसहरोजं द्रुमस्थिरो भव सर्वदा रामचंद्रमहेश्वरसरावणा
तकराघव यावत् पूजासमाप्त्यहं तावत्सन्निधौ भव इति सन्निधापनं रघुनाथकरार्जुनेन मोराजीवल्लोचन रघुनंदनमेदे
व श्रीरामाभिमुखो भव इति समुखीकरणं राजाधिराजरोजेंद्ररामचंद्रमहोपेतं रत्नसिंहासनं तुभ्यदास्यामि स्वीकुरु प्रभो
युरुषावेदं मासनं त्रैलोक्यपावनानं तनमस्ते रघुनाथक पाद्यं गृहाणार्जुनमया दत्तं कृष्णविष्णो जनादेन त्रिपादूर्ध्वमर्घ्यं नमः सत्यायशुद्धाय नित्याय ज्ञानरू
पिणे गृहाणा च मननाय सर्वलोकैकनाथक तस्माद्द्विराळाचमर्नायं नमः श्रीवासुदेवाय तत्त्वज्ञानस्वरूपेण मधुपर्कगृ-
हाणेद् जानकीपतये नमः मधुपर्कं पंचामृतमथानीतपयोदधिघृतमंधु शंकरामधुसंधुक्करामत्वप्रतिगृह्यतां पंचामृतं
शुद्धोदकेन स्नानं पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं निर्माल्यविसर्जनं ब्रह्मांडोत्तरमध्यस्थे स्तीर्थे श्वरघुनंदन स्नापयिष्याम्यहं
भक्त्या त्वं गृहाण जनादेन युरुपस्तेन स्नानं तमकांचनसकाशपीतांबरमिदं हरे संगृहाण जगन्नाथरामचंद्रनमोस्तुते
तं यज्ञोक्तिवस्तु श्रीरामाच्युतयज्ञेशाश्रीधरानंतराघव ब्रह्मस्तवं सोत्तरीयं गृहाण रघुनंदन तस्माद्यज्ञादिति यज्ञोपवी
तं कुंकुमागकस्तूरीकर्पूरचंदनं तथा तुभ्यं दास्यामि राजेंद्र श्रीरामस्वीकुरु प्रभो तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतेति गंधं अक्षताः
परमादिव्यां अलंकारार्थे अक्षतान् तुलसीकुंदं संदारजाती पुन्नागचंपकैः कदंबकरवीरैश्च कुंकुमैः शतपत्रकैः नीलां
बुजैर्विन्ध्वपत्रैर्वयेदाघवं विक्रमं पूजयिष्याम्यहं मन्त्र्यासंगृहाण जनादेन तस्माद्देवतिपुष्पाणि अथांगपूजा श्रीरा
मचंद्राय नमः पादौ पूजयामि राजीवल्लोचनाय० गुल्फोपू० रावणातकाय० जानुनीपू० वाचस्पतये० ईरूपू० विश्वरूपाय०
जंघेपूज० लक्ष्मणाय जाय० कर्दीपू० विश्वमूर्तये० मेदंपू० विश्वामित्रप्रियाय० नाभिपू० परमात्मनेन० लहयपू० श्रीकंठाय०

कंठपू० सर्वास्त्रधारिणो० बाहूपू० रघुहृहाय० सुरवंपू० पद्मनाभाय० जिह्वांपू० दासोदराय० दंतानुपू० सीतापतये० ललाटपू० ज्ञा-
 नागव्याय० शिरःपू० सर्वात्मने० सर्वांगपू० वनस्पतिरसोद्भूतो गंधाद्व्यो गंधउत्तमः रामचंद्रमहीपालधूपो यंत्रतिष्ठत्याना यत्पु-
 रुषतिधूपं ज्योतिषापतयेतुष्यं नमो रामायवेधसे गृहाणादीपकंचैवत्रैलोक्यतिभिरापहं ब्राह्मणोस्वेतिदीपं इदं दिव्यान्-
 मसुंतरसैः षड्भिः समन्वितं रामचंद्रशोनेवेद्यसतिशान्तिगृह्यताम् चंद्रमामनसइतिनेवेद्यं ततः आचमन इदं फलमिति
 फलं नागवल्लीदं नैर्युक्तं पूगीफलसमन्वितं तौ ब्रह्मलं गृह्यतां रामकर्षुरादिसमन्वितं इति तौ ब्रह्मलं हिरण्यगर्भेति दक्षिणां
 नाभ्या आसीति प्रदक्षिणां नृत्येर्गतिं च वाद्यैश्च पुराणपठनादिभिः पूजापचारैरिबिलैः संतुष्टो भवराधव संगलाश्च महीपा-
 लनी राजनी मंदहरं संगृहाण जगन्नाथ रामचंद्रनमोस्तुते नीराजन नमो देवाधिदेवाय रघुनाथाय शाङ्गिणे चिन्मयानवरूपाय सीतायाः पत-
 येनमः समास्थामन्निनिमः संवलोक्य शरणाय रामचंद्राय वेधसे ब्रह्मानंदैकं रूपं प्रायसीतायाः पतयेनमः यज्ञेनय० मंत्रपु० यानिकानिच-
 तिप्रदक्षिणां अशोककुरुमेरुं युक्तं रामायार्ध्वनिवेदेयेत् दशाननवधाथोयधमं सस्थापनाय च राक्षसानावधाथोयदेत्वानां निधनाय-
 च परित्रायाय साधुनां जातो रामः स्वयं हरिः गृहाणां धीमया दत्तेऽस्मात्भिः सद्दितो नघ इत्यर्घ्यं इति पूजनं अथ
 कथा अगस्त्यउवा० रहस्यं कथयिष्यामि कृतीक्ष्णसुनि सन्नम चैत्रमासेन वस्यातु शक्रकूपक्षे रघुनमः प्रादुरासीत् नो
 ब्रह्मन् ब्रह्मानंदैकैवल्यः नत्रजागरणं कुर्याद्रामस्य पुरतो बुधः प्रतिमायाय आशक्तिं पूजाकार्यं याविधि प्रातर्दशम्या
 स्नात्वेव क्रत्यासंध्यादिकाः क्रियाः संपूज्य विधिवद्दामं भक्तिविचानुसारतः ब्राह्मणान् भोजयेत्सम्यक् दक्षिणाभिश्च तो
 पयेत् गोभूतिलहिरण्यौघैर्वस्त्रालंकारसूपेणैः रामं भक्त्या प्रयत्नेन श्रीणयेत् परया मुदा एवं यः कुरुते भक्त्या श्रीराम
 नवमीव्रतं अनेकजन्मजातनिपापनिस्क बहूनि च भस्मीभवति पापानि याति विश्वाः परंपदं सर्वेषामप्ययं धर्मोऽक्र-
 त्किमुक्त्यै कसाधनः अशक्तिर्वीपिपापिष्ठः कृत्वेदं व्रतसुत्तमं पूज्यः स्यात्सर्वभूतानां यथारा मस्तयेवसः यस्तुरामनव-

म्यावेकं द्वैः सतु नराधमः कुर्मापाकेषु घोरेषु पतत्येव न संशयः अहृत्वारामनवमीव्रतं सर्वोत्तमं व्रतं व्रतात्यत्यानिकुरुते न तस्य
 फलभारभवेत् महोत्स्यपि म्रगं यतिपापानि वमीव्रतान् एकामपिततो भक्त्या श्रीरामनवमीव्रतो उपोष्य हृतकृत्यः स्यात्सर्व
 पापैः प्रमुच्यते ततो रामनवम्या तु श्रीरामप्रतिमापरः विधाने नतरः अष्टसमुक्तो नात्र संशयः स्मृतीक्ष्ण उ० श्रीरामप्रतिमा
 दानं विधानं वाक्यं मुने कथय स्वयं थारामभक्तस्थममविस्तरान् अगस्त्य उवा० कथयिष्यामि ते भक्त्या प्रतिमादानसुत्तमं
 विधानं वापि यत्नियतस्त्वेवेष्टानोचमः असुस्थो चैत्रमास तु शुकपक्षे जिते द्वियः दंतधावनपूर्वं तु प्रातः स्नात्वा यथाविधि
 नद्यात् डारो कूपे वा हृदयस्त्रवणं पिवा सः यथादिक्काः क्रियाः कुर्यात्संस्मरन् नराधवन्देति गृहभारगत्य विभ्रं द्रुकुर्यादोपासनादिकं
 दानं कुर्मुं विनिविम्रं वेदशास्त्रविदां वरं श्रीरामपूजाभिरते शक्तिं देभ्यो विजितं सर्वज्ञं राममन्त्राणाममन्त्रैकसाधनं आहूय भ-
 क्त्या मपूज्य हृणुयात्प्रार्थयेद्भुज श्रीरामप्रतिमादानकारिष्येद्भृद्भिर्जितम तत्राचार्यो भवर्षतः श्रीरामो मित्तमेव च इत्युक्त्वा
 मोक्तुं भायानं स्थापयित्वा नतः स्वयं तं देवाभ्यज्य च स्नायाच्चित्तयेद्वाधवंन्देति स्वेतावरधरं देवं गंधमाल्यादिधारयेत् अ
 र्चिताभूषितं चैव कृत्वा भाभ्यां नूकैर्क्रिया आचार्यं पूजयेत्पश्चात्सालिकान्नेः स्तुतिस्तं फर्जया त्वयमथ्ये वरामं हृदि म
 नुस्मरन् एकभक्तव्रतं तत्र सहचार्यो जिते द्वियः प्राचीतभूतले सस्य कृश्रीरामापितमानसः ततः प्रातः समुत्थाय स्नात्वा स
 ध्यायथाविधि प्रातः सर्वाधिकर्माणि शीघ्रमेव समापयेत् ततः स्वस्थमना भूत्वा विद्वद्भिः संहितो नद्यं स्वग्रहचोत्तरभागं मंडप
 श्लक्ष्णासुज्ज्वलं मंडपं च चतुर्द्वारं धजाः कार्याः स्तुतिस्तैः फलेनानाविधैश्चुक्तं पुष्पमालासुशोभनं कदलीस्तभसंयुक्तं य-
 ज्जियैस्ते रत्नं कृतं सत्तोरंशं मनोरम्यैः पुष्पधैः समलंकृतं शंखचक्रहनुमद्भिः शंखद्वारं समलंकृतं गरुत्मच्छाङ्गुबाणैश्च
 दक्षिणेषु विभूषितं गदारवद्भागदेभ्येव पश्चिमे च विभूषितं पद्मस्तिकनीलेभ्यो कोबेर्यां समलंकृतम् मध्ये तु चतुरस्राचवे
 दिक्काहस्तमायतो विभेभ्यश्च गीतनुत्स्ये च वाद्ये च्यापिसमन्वितं पुण्याहं वाचथित्वा च विद्वद्भिः प्रीतमानसैः ततः संकल्पयेद्देवरास

भेवमलुस्मरन् अस्यांरामनवस्यंतुरामाराधनतत्परः उपोष्याष्टक्यामेषु पूजयित्वा यथाविधि इमांस्पर्णमर्थीसमप्रतिमांतुप्रय-
 ल्तः श्रीरामप्रीतयेदास्येरामभक्तायधीमते स्तुतो रामो देहत्याश्रपापानिस्कवहूनिसे अनेकजन्मलभानि अभ्यस्तानिस
 हांति च विलिखेत्सर्वतोभद्रवेदिकोपरिस्फुंदरं मध्येतीर्थोदकेर्युक्तपात्रसंस्थाप्यचर्चितं सौवर्णेराजतेतान्निपात्रेषुद्रकोण
 मालिखेत् ततः स्वर्णमयीरामप्रतिमायत्नमात्रतः निर्मितं द्विशुजांरभ्यांवाभाकस्थितजानकीं विभ्रतीं दक्षिणे हस्ते ज्ञानमु-
 द्रांमहासुने वामेनाधः करेणेनां देहमालिख्यसंस्थितां सिंहासनराजतचपलद्वयविनिर्मितं पंचामृतज्ञानपूर्वसंपूज्यवि-
 धिचततः मूलसंश्रणनियतोदद्याच्चैवमर्तं द्रितः एवंसंपूज्यविधिवद्रात्रोच्चारणतथा दिव्यारामकथांशुत्वारामप्रक्तिसमन्वि-
 तः गीतनृत्यादिभिश्चैव रामस्तोत्रैरेनेकथा रामाष्टकेनसंस्तुत्यगंधपुधाक्षतादिभिः कर्पूरागरुकस्तूरीकल्हाराद्यैरेनेकथा
 संपूज्यविधिवद्भक्त्यादिवारात्रिनयेद्बुधः ततः प्रातः समुत्थायज्ञानसंध्यादिकाः क्रियाः संस्तवायविधिवद्भामपूजयेद्विधि-
 वन्सुने ततोहोमंप्रकुर्वीतमूलसंश्रणसत्रविन् पूर्वोक्तकुंडे गृत्योक्तस्थंडिलेवासमाहितः लौकिकामौविधानेनशतमष्टौत
 रंसुने आज्येनपायसेनेवस्मरन्नाममर्तं द्रितः ततोभक्त्यासदातुष्टं आचार्यपूजयेत्सुने कुंडलाभ्यांस्फुवर्णोभ्यामंगुलीये
 रनेकथा गंधपुष्पाक्षतेर्वस्त्रैर्विचित्रैस्तुमनाहरेः ततोभक्त्यासदातुष्टं आचार्यपूजयेत्सुने इमांस्पर्णमर्थीरामप्रतिमासमल्लह
 तां चित्रवस्त्रयुगच्छन्नांरामोहाराधवायते श्रीरामप्रतिमांदास्येप्रीतोभवनुराघवः इतिदत्ताविधानेनदद्याद्वेदक्षिणांभव अ-
 न्येष्वन्यथाशक्त्यागोहिरण्यादिभक्तितः दद्यादासोधान्यंयथात्लकरणात्तत्र अगस्त्यउवा० एवंयः कुरुंत रामप्रति
 मादानमुत्तमं ब्रह्महत्यादिपापेष्व्योसुच्येतेनात्रसंशयः तुलायुरुषदानेनफलमामोतिस्फुवतात् अनेकजन्मसंसिद्धपापे
 ष्व्योसुच्येतेभ्रवं बहुनात्रकिमुकेनसुक्तिसुत्सुकरेस्थिता तुलायुरुषदानेचमुनेयल्लुभतेफलं तत्फललभतेमर्त्योदानेनोनेन
 स्फुवत स्मृतीक्ष्णउवा० प्रायेणहिनराः सर्वेदरिद्राः रूपयासुने अगस्त्यउवा० दरिद्रस्यमहाभागास्त्वस्यविनालुसारतः प

लार्थेनतर्धेनतदर्धार्धेनवापुनः विनशाद्यमहत्वेवकुशीद्वेवंव्रतंमुने यदिघोरतरंदुष्टंपातकंनेहेतेकचित् अश्लिचनोपियत्नेनउ
पोथ्यनवमीदिने समाहितोतियत्नेनउपोथ्यनवमीदिने एकचिन्तोतियत्नेनसर्वपापैः प्रसुच्यते प्राप्तिश्रीरामनवमीदिनेमत्स्योवि
सूदधीः उपोषणनकुरुतेकुर्मपाकेषुप्रच्यते यत्किंचिद्रामसुद्दिश्यक्रियतेनस्वशक्तिः शौरचेसनुसूटात्मापच्यतेनात्रसंश
यः स्रुतीक्ष्णउवा० यामाष्टकेनुपूजोवेतत्रचोक्तामहासुने मूलमंत्रेणसयुक्ताताकथावदस्रुत अगस्त्यउ० सर्वषारामग
त्राणामंत्रराजंषडक्षर इदंनुस्कादेशोक्षरंवेडश्रीरामंनतिकरुद्रीतायांरुद्रवाक्यं सुसुषेर्मिणकण्योतेअर्धोदकनिवासिनः अ
हंदिशामितेसंत्रतारकस्यापदशतः श्रीरामरामरामेतिगुत्तारकमुच्यते अतस्त्वजानकोनाथपरंब्रह्माग्निधीयते त्मरकंब्रह्म
चेत्कृत्तेनपूजाप्रशस्यते पीठांगदेवतानानु आहनीनान्तंथेवच आदावेवप्रकुरीतेदेवस्थानीतमानसः उपचारैः षोडशभिः
पूजाकार्योचथाविधि आवाहनस्थापनेचसंभ्रवीकरणतथा एवंसुद्राप्रार्थनांचपूजासुद्राप्रयत्नतः शरवपूजाप्रकुरीतेपूवो
क्तविधिनानतः कलशावासमगारेच पूजाद्रव्याणिचादरात् पीठेसंपूज्ययत्नेनआत्मानमंत्रमुच्चरेत् यात्रासादनमय्येवंकु
र्याद्यासेषतंद्रितः पीतांबरराणिदेवाथप्रापयन्त्वेत्सर्धीः स्वर्णयज्ञोपवीतानिदद्याद्देवाथप्रकितः नानारत्नविचित्राणिद
द्यादांप्रदणानिच हिमालुष्टरुचिरंधनसारंभनोहरं क्रमात्सुमूलमंत्रणउपचारान्प्रकल्पयेत् कल्हारेः केतकेर्जात्यैःपु
न्नागाद्यैःप्रपूजयेत् चंपकैः शतपत्रैश्चस्रुगंधैःस्रुमनोहरैः पाद्यचदनधूपैश्चतन्मंत्रैःप्रपूजयेत् सप्तशभोज्यादिकंस्रुन्वादेवा
यविधिनार्पयेत् येनसोपस्करंदेवंदेव्यापापैःप्रसुच्यते जन्मकोटिकृतघोरनानारूपैश्चदार्कणैः विसुक्तः स्यात्क्षणादेवरा
मएवभवेन्मुने शहृधानस्यदानव्यंश्रीरामनवमीव्रतं सर्वलोकहितायेंदुपवित्रंपापनाशनं लोहूननिर्मंतवापिशिलया
दारुणापिवा एकैनेवप्रकारेणयस्मैकस्मैथवासुने कृतंसर्वप्रयत्नेनयत्किंचिदपिप्रकितः जपेदेकातमासीनोथावत्सदश
मीदिने अनेनस्थान्पुनःपूजादशम्याभोजयेद्द्विजान् सप्तव्याभोज्यैर्बहुर्विधेर्दद्याद्दन्त्याचदक्षिणां कृतकृत्योप्रवेत्तेनस

श्रीरामः प्रसीदति तूष्णींति छल्लरोवापि पुनराद्यनिवर्जितः द्वादशाब्दे हृतेनापियत्पापं च अपि मुच्यते विलयं यस्मि
 नत्सर्वं श्रीरामनवमीव्रतात् जपश्च रामसंज्ञाणाद्योनजानानितस्यैवे उपोष्यसंस्मरेद्रामस्यासंपूर्वमर्तं द्रितः गुरुलक्ष्ये
 यं मंत्रस्तुन्यसेल्ल्यासपुरःसरः यामिद्योमेचविधिना कुर्यात् पूजासमाहितः सुसुकृच्चसदाकुर्यात् श्रीरामनवमीव्रतं सु-
 च्यते सर्वपापेभ्यो याति ब्रह्मसनातन इति श्रीस्कंदपुराणे अगस्त्यसंहिताया अगस्तिसंज्ञास्मृतीक्ष्णासवादे रामनवमीव्र० संपूर्ण
 अथरामनामव्रतं तत्रैव रामनवमीमारभ्य अथ च सर्वकालेपि रामनामजपलेखनं कुर्यात् आचम्य प्राणान्नायस्य मा
 सपक्ष्वाद्युदिरव्यसकलपापस्य कासोवाविष्णुलोकप्रामिकासोवा श्रीरामप्रार्थने ये रामनामजपलेखनं करिष्ये इति संकल्प्य
 अथरामनामपूजा नामसंज्ञेण योऽशोपचरैः पूजयेत् अथकथोद्यापनं च पार्वत्युवाच धन्यास्यन्नुग्रहीतास्मिह-
 तार्थास्मिजगत्प्रभो विच्छिन्नो मेघसंदेहं ग्रंथिभ्रवदनुग्रहात् त्वत्पुरवाहनिन्देवत्तामृतसारायनं पिवत्यामिमनोदेवन
 त्वं व्यतिप्रवापहम् श्रीरामस्यामृतनामममृतसंक्षेपतोमया इदानीं प्रोक्तुमिच्छामि विस्तरेण स्फुट्याक्षरं श्रीमहोदेव उवा-
 च शृणु देवि मवस्थानि गुल्या इत्यन्तरं महत् प्रामोति परमासिद्धिदेशोऽयुः पुत्रसंपदं रामनामलिखेद्यत्सु लक्ष्म्याः कौशिक्यानां
 बधि एकैकमक्षरं पूसा महापातकनाशन सकामोपि लिखेद्यस्तुनिःकामस्तु किंपुनः इहैव स्फुटवामामिति असच परम
 पदं आदावनेचमथ्ये च व्रतस्योद्यापनंचरेत् उद्यापनं विनोने गफलसिद्धिप्रवाप्तुयात् तस्मात्सर्वत्र यत्नेन नाम्नाम् उद्याप
 नं कुरु पार्वत्युवाच नतास्मिदेव देवेश भक्तानुग्रहकारक नाम्ना उद्यापनञ्चिहविस्तरेण समप्रभो श्रीशिव उवाच
 मृणुदेवि मवस्थामि विस्तरेण यथाविधि नाम्ना उद्यापनं चान्नमन्यासवदनुग्रहात् सौवर्णं कंदरु कुर्यात्सीतारामसल-
 क्ष्मण हनुमत्प्रतिमां तव चतुर्थ्योशेन हादकेः स्वर्णस्य प्रमाणं तु प्लाष्टकमुदीरितं अशक्तञ्चैत्पलेनेव तदर्थाधिनिव
 पुनः श्रीरामप्रतिमां कलाविन्नशक्यपनकारयेत् राजनेनासनं कुर्यान्मोक्षैः षोडशसंज्ञितैः पीतवस्त्रेण संवेद्यस्यापथे-

नदुलोपरि तदुत्तनाप्रमाणतु भवेद्देशोपचतुष्टयं शक्तोदेशो गृहेतीर्थमंडपकारयेत्स्फीः नोरणानिचतुर्द्वारंबधेयदात्मपल्लवेः
 प्रसौगोमथलिस्मायासर्वतोभद्रसंज्ञकं रचयेत्समधाल्येनानारोगोः सुशोभनं कुम्भानश्लेषवर्षोदोस्थापयेदत्रणान्नशरमा
 न् कुम्भमेकमध्यदेशेस्थापयेत्तदुलोपरि गंगाजलेनसंपूर्यंपंचरत्नैः सपल्लवैः नारीकेलफलात्म्येष्वेकरासायदापयेत् आचा
 यवयेत्तत्रविदशास्त्रविशारदम् ब्रह्मादिऋत्विजानानुवरणकारयेत्ततः मधुपर्केणसंपूज्यवस्त्रालंकारभूषणैः ऋत्विजश्रे
 ष्ठानश्लेषवयेद्दपारगान् स्नातानित्यविधायोदो पूजयेद्गणनाथकं पुण्याहंवाचयित्वातु पूजयेद्गामचङ्कं ततोऽग्निं च प्रति
 ष्ठाप्य स्वशाखोक्तविधानतः विष्णुस्तेन होतव्यं मूलमंत्रेण वा पुनः नवग्रहाश्च दिव्यालानत्रानुक्ताश्च होमयेत् पुरुषस्त्र
 केन होतव्याः समिद्धाज्यचरुस्तिलाः अष्टोत्तरसहस्रं तु राममंत्रेण होमयेत् होमाने पूजनं कुर्यात्तराममंत्रादिदेवताः पू
 जयित्वा ततो हुत्वा बलिपूर्णा हुतितया श्रेयः संपाद्य दानं च अभिषेकं समापयेत् रामनत्वा च यित्वा च प्रार्थयित्वा पुनः पुनः आचार्य
 पूजयेत्पश्चात्सर्वैर्वेत्स्त्रधनुभिः प्रतिमादानमंत्रेण आचार्याय निवेदयेत् नतोऽस्मिदं देवेश बहुबुद्धि महात्मभिः यश्चिंत्यते
 कर्मपाशात्तद्दिनित्यं मुसुस्क्रभिः मायथा गुणामथ्या त्वं सृजस्य वसिलुपसि अतस्त्वया दमकैस्मित्वद्भक्तिस्तु अथिधिका म
 किमेवादिवाच्छतित्वद्भक्त्यः सारवेदिनः अतस्त्वत्पादकमले भक्तिरेव सदास्तु मे संसाशमयतमानो मे षड्यं भक्तिरेवते सो
 तासौभिभिः त्रिहनुभुद्भक्त्युक्तनरेश्वरः दानेनानेन मे राम मुक्तिमुक्तिप्रदो भव प्रतिमादानसिद्ध्यर्थं शक्त्या स्वर्णतुदापयेत् दान
 यद्दक्षिणा हीनतत्सर्वं निष्कलं भवेत् ब्राह्मणान् शतसाहस्रं भोजयेन्मधुसर्पिषा पक्वान्निः पायसेः खाद्यैः लडुकेः शर्करावृत्तैः
 ऋत्विग्ण्योद्दक्षिणा दद्याद्भूयसोद्दक्षिणा ददेत् तदनेद्यत्पात्रं च तिलपात्रं च दापयेत् शय्यां च रथदानाभिर्दशदानैर्निशक्तितः अ
 शक्त्यै त्वत्सवामकं दत्त्वा रामने मे तुनः तिलककारयेत्पश्चाद्दक्षिणैश्चैत्सपल्लवैः दिजेस्तु आशिषो देयान्तास्तु त्वाविसर्जयेत् उ
 गामहेश्वरो पूज्यो भोजयेद्दुक्ततथा कुमारीणां शतं भोजयेत्सोऽज्ययोगि राजं च भोजयेत् क्षेत्रपालबलिदत्त्वात्वात्पात्रं सदाजपेत्

ब्रह्मादिभिस्तुतस्तुतुपुयं वक्तुं शार्कनिके च न अस्मिन्मेषसहस्राणि वाजपेयशतानि च एकेन रामनाम्बानुगतफलं लभते नरः नारी
 स्युः पुरुषो वापिशुद्रो वाथथेमानरः रामनाम्बानुसुक्तास्तेसु त्वसत्यं चरानने मूलकल्पद्रुमस्थारिवत्तमणिविलसद्भ्रजसिंहासनस्थ
 कोदंडुधारयंतलितकरयुगेनापि तलस्मरणेन वाभाकन्यस्तसीतं भरतधृतमहामौक्तिकं कृच्छ्रकांतशुभं चामराभ्यां विलभित
 मनिशोरामचंद्रमजेहं वंदे तत्रमहेशानं चंडकोदंडखंडेन जानकीलुदयानंदवर्धने रघुनंदनं चरितं द्रुनाथस्वशातकी-
 टिस्रविस्तरं एकैकमक्षरं सुसामहापातकनाशनं इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे उभामहो रामनामलेखनोद्यापनं संपूर्णम्
 अथादुःखनवमीव्रतं आद्रपदशकूचवस्थ्यासुहृतेभ्रात्रसंभविपरयुताया अदुःखनवमीव्रतं देशकालोस्मृत्वा ममेहजन्मनि
 जन्मानरेचभ्रासहसकलपातकादिदुःखनाशार्थं व्रतखंडकस्योक्तफलावास्यर्थं श्रीगौरीदेवताश्रीत्यर्थं अदुःखनवमीव्रतपू-
 जनमहं करिष्ये तत्रादौ निर्विघ्ननासिः कथं स्वस्तिपुण्याहवाचने च करिष्ये इति संकल्प्य गोमयेनोपलितसमूभोवेदिकस्यु-
 ङ्क्षिसाद्रस्फुच्छादितां अपूपपायसान्वितां उपरिसंङ्क्षिकायुतां कृत्वा तत्रपीठे आसनादिकलशमतिशान्तकृत्वा अग्न्युत्तरणा
 पूर्वकं गौरीप्रतिमां संस्थाप्य गणपतिचतुष्टयं इन्द्रालोकपालांश्चावाह्यगौरीभिर्मायेति नमो देव्या इति वामं त्रैलोक्यं दे-
 वपात्रधरो देवीं विष्णुं च त्रिलोचनीं दुग्धान्धाननिरतां गौरीं त्वांचिंतयास्यहं ध्यानं गौरीदुःखहरदेवीं शिवस्वाधीं गथा-
 रिणीं कर्नीलवस्त्रसंयुक्तासुभाभावाहयास्यहं आवाहनं प्रसन्नवदने मातर्नित्यं देवेषु संस्तुते मया भ्रावेन यद्दत्तं पीठं त-
 न्प्रतिगृह्यतां आसनं सर्वतीर्णमयं दिव्यं सर्वभूतोपजीवन मया दत्तं च पानीयपाद्याथं प्रतिगृह्यतां पाद्यं अर्घ्यं गृह्यतां त्वर्घ्यं
 गंगादि सर्वतीर्थेषु प्रोक्तयानीतं कृशीतलं गंधपुष्पास्तोपंतं गृह्णाण्यर्घ्यं नमोस्तुते अर्घ्यं मातः सर्वाणि तीर्थानि गंगया
 श्रुतयानदाः स्नानार्थं तव देवेशि मयानीताः सुशाभनाः स्नानं सर्वभूषाधिके सोम्ये लोकाकलज्जानिवारेण मयोपपादि-
 तं तु संवाससी प्रतिगृह्यतां वस्त्रं श्रीखंडमिति गंधं माल्यादीनि तिष्ठुषं वनस्पतिरस इति धूपं आज्यं चेति दीप्यम्

नोभेकेदारभूतभावं गत्वाभनःसमाधायकुक्कुटीभनसास्मरन् उत्पत्यसकुलेवाह धनद्येवेदारागे इतिमत्वास्वेदहंसव-
 स्मिभ्येन्यपातयत् पुनर्भवेरजपत्नीइतिमत्वाचमर्कटी अकरोत्स्वतनुत्यागनद्वाकेनेवेबोधिना कुक्कुटीसामहोदव्याःप्रसादे
 नतथाकुले विप्राणाकन्यकामृत्वाभर्ताधिमल्लरत्नदः दिव्यवर्धनशीलासानिरतापतिसेवने इतराराजपत्नीत्वमासासावध
 मर्कटी उभेजानिस्मरेजानिमहोदव्याःप्रसादतः अथसाकुक्कुटीपंचपुत्रान्जनेपितुःसमान् बभूवधनसपत्नारूपशीलगु
 णान्विता मर्कटीपुत्रशोकार्ताबभूवव्यथितामृशा पूर्वकमस्मरतीसाकदाचिदेवयोगतः अपश्यत्कुक्कुटीपुत्रान्पंचैवचपि
 तुःसमान् अमारयत्स्वभृत्यैस्तान्पुत्रान्नामर्कटीतदा तच्छिरासिमृहांत्वानुकुक्कुट्येवाणकंदौ अद्भुःखनवमीप्रायत्र
 तस्थान्वबभूवसा गौरीहृपाविजननीजननीभक्तवत्सला शिरांस्थादाग्यसर्वेषापुत्रकास्तान्जीवयत् तद्वाणकस्त्वर्ण-
 स्वशिशोभिःपर्यकल्पयत् कुक्कुटीपूजयान्चक्रेगौरीदुःखविनाशिनी त्वनःसदाजीवितोयमोक्तुंगृहमगात्ततः तदान
 द्राणकंप्रेक्ष्यस्त्वर्णप्रेषितापश्यन् स्वभर्तेपुत्रपुत्रकायहृद्वावेदथनदिनौ पुनर्वनागतास्तास्तुसाददर्शालिपुत्रकान्
 दृष्ट्वापुनःपुनःसाथकरोदमृशदुःखिता आत्माननिंदयामासमर्कटीविकृलासती आगत्यसरव्याःसदनमात्मानसा
 न्यवेदयत् पापिन्यहदुरात्वारारुमंगाभुतपूर्वकं बालहत्यात्मकेशपंचरितनात्रसशयः इत्याकण्यसरवीवाक्यकुक्कु
 टीविस्मिताभवत् अष्टच्छत्कारणंस्मिप्रशोकसागरदायक इदंशीलकथमदेकस्माद्दुदसिचात्मवान् विभोगाराज
 पत्नीत्वंमान्यासमसरवीषपि मर्कटीकुक्कुटीवाक्यश्रुत्वाहंन्यवेदयत् गत्वात्कुक्कुटीपुत्रैःप्रायश्चित्तमकारयत् स्म
 रतीचव्रतंदेव्याःकुरुत्वचयथाविधि अथदेव्याःप्रसादनमर्कटीसुभवेसुतं स्रुदस्वरनामष्टवीभारसहंवरं रा
 जपत्नीविप्रपत्नीसुखित्योसबभूवतुः इहलोकेदुःखितस्यअद्भुःखनवमीव्रतं सीतयायत्कृतंचैतहमथत्याकृतलिदम्
 अन्यभिर्बहुभिःरुत्रीभिर्ब्रतमाचरितत्विदं याकरोतिव्रतमिदंमृष्टणोतिचकथाभिमां सादुःखभाडुनभवतिसत्यमत्य

वरास्यहं सर्वदुःखहरं लोके किमन्यच्छेत्तुमिच्छय इति श्रीस्कं० अदुःखन० ब्र० क० स० अथ आश्विनशु० देवीव्र० हेमाद्रौ विष्णु
 धर्म अथ पूजा विधिना पूजयेत्केन भद्रकालीनराधिप नवम्यामाश्विने मासिशुक्लपक्षे नरोत्तम शुकरउवा० पूर्वोत्तरे तु दिग्भागे शिव
 वास्तुमनोहर भद्रकाल्यागृहकार्ये चित्रवस्त्रैरलंकृतं भद्रकालीगृहं गत्वा तत्र संपूजयेद्द्विज अथात्तदशभुजाकार्यो भद्रकालीमनोहरा आ
 लीढस्थानसंस्थानाच्चतुःसिहरथे स्थिता अक्षमालाभिश्रूलचरवद्भुजभुजास्तथा बाणचोपे चकते व्यंशारवपद्मेनथे वच स्तु कृत्स्वो
 चतथा कार्यो तथा वेदिकमंडलू दंडशक्ती चकतेत्ये तथा पाशादुताशनो हस्ताभ्यां भद्रकाल्याश्च भवेत्कांतिकरः परः एवसाध्य
 महाभागरत्नपात्रधरा भवेत् आश्विने शुक्लपक्षस्य अष्टम्यां प्रयतः शक्तिः तत्र चारुधचमोद्यं छत्रं वस्त्रं च पूजयेत् पु
 क्षेर्मध्येः फलेर्मध्ये मीज्ये श्वसुमनोहरैः बलिभिश्च विवित्रैश्च प्रोक्ष्यादांनेस्तथे वच रात्रौ जागरणं कुर्यात्तत्रैव वसु
 धाधिप उपोषितो द्वितीये न्हि पूजयेत् पुनरेवतां आपुधाद्यं च सकल पूजयेद् सकथाधिप एवं संपूजयेद् देवीं वरदा -
 भक्तवत्सलां कात्यायनीं कामगमां बहुरूपां वरप्रदो पूजिता सर्वकामैः सा सुनक्ति वसुधाधिप एवं हि संपूज्य जगत्प्रधानायात्रा
 बुदेयावसुधाधिपेन प्रामोनि सिद्धिं परमां महेशाज्जनस्तथा न्योपि च विजयशक्त्या ब्रह्मोवाच शृणु सर्वं प्रवक्ष्यामि यथा त्वप
 रिरच्छसि महासिद्धिप्रदधान्यं सर्वशत्रुनिबर्हणं सर्वलोकोपकारार्थं पूजयेत्सर्ववृत्तिषु कर्त्तव्यं ब्राह्मणाद्यैश्च क्षिप्रैश्च
 सिपालने गोधनार्थे वत्सैवेश्यैः शरदैः पुत्रसुरवार्थिभिः सो भाग्यार्थं तथा स्त्रीभिर्धनार्थं धनकांसिभिः महाव्रतं महापुण्य
 शक्त्या देह्यश्च अनुष्ठितं कर्त्तव्यं देवराजं देव्याभक्ति समन्वितैः कन्यासंस्थैरवोशकू देवीमाराध्यं नदिका नदिका प्रतिपत्त
 अयास्त्रियैवेकाशीनक्ताशील्यवाद्यदः प्रातस्तायी दिनद्वन्द्वत्रिकालं शिवपूजकः शिवश्च शिवाच शिवो जपे होमे सदा भ-
 क्तः कन्यकाभोजयेत्सदा अष्टम्यानवेमचान्दिदारुजा निशुभानि च एकं वा चित्तभावेन कारयेत्सुरोत्तमं तस्मिन् देवीम
 कर्त्तव्यो हेमी वाराजनीत्तु वा मुद्राक्षालवणोपेतारवद्भुतले च पूजयेत् सर्वापहारसंपन्न वस्त्ररत्नफलालिदिभिः कारयेद्दथलोहा

दिपूजांचबहिर्देविकाम् बलिमाग्राहिणोदेवभैरवाद्याग्निायकः तत्संबन्धिनीबलिदेविकीम् सुष्येऽश्रेणोषिबल्यैर्जातिपुन्नागत्यप
 केः द्रोणः कुरुबकः विचित्रारचयेत्सृजामष्टम्यासुपवासयेत् गुरुचशरणगलागुणहीयान्मन्त्रमुत्तमं दुर्गाग्रतो जयेन्मन्त्रदुर्गापा
 देनसंस्तुता तदर्धयाभिनीशोषेविजयार्थेनृपोत्तम पंचाब्दलक्षणापोपेतमहिषारव्यसुपूजितं विधिवत्कालिकालीनिजस्वारव
 द्नेनघातयेत् तस्यात्यरुधिरंसासगृहात्वापूजनादिषु निर्र्केताथप्रदातव्यमहाकोशिकमन्त्रितं तस्याग्रतो नृपस्त्वाथाच्छत्रुहृ-
 त्वातुपिष्टजं रवेद्देनघातयित्वातुदद्यात्स्कंदविशारवयोः ततोदेवीपुनः प्रीतः क्षीरसर्पिर्जलादिभिः कुंकुमागरुकपूरचंदने-
 श्यापिधूपयेत् हेमादिपुष्परत्नानिवासासिसिधूपणानिच नेवद्यंपायसंचैवदंयं द्याः सुभाविभिः देवीभक्तांचपूजयति कन्य
 काप्रमदादिच हिजातीनथपारवडानन्तदानेनतोषयत् दुर्गाभक्तिपरायेतुमहाव्रतपराश्वये पूजयेत्तान्विशेषेणतद्रूपाश्याच
 कायतः मातृणांचैवदेवीनांपूजाकार्यातदानिशि ध्वजछत्रपताकोदीनुच्छ्रयेच्चंडिकाग्रहे रथ्यायांचबलिस्सूपपदुवाद्यर
 चाकुले कारथनुष्यतेयेनदेवीशास्त्रविधानकैः अश्वसेधमवासोतिभक्तिः सुरसत्तम महानवम्यापूजयेत्सर्वकामप्रदाय-
 का सर्वेषुवत्सवर्णेषुतवभक्त्याप्रकीर्तिता कृत्वाप्तोतिशोराज्यपुत्रायुर्धनसंपदः ब्रह्मोवाच आश्रयुक्शुक्लपक्षस्थनवम्या
 प्रथतात्मवान् भक्त्यासंपूजयेद्देवदेवीसंप्राथयेत्ततः महिषश्रिमहामायेचासुडेसुडमालिनि इव्यभाराग्रविजयदेहिदेवि
 नमोस्तुते षूतत्रेनपिशाचिभ्योरक्षोरक्षोभ्यश्चमहेश्वरि देवेभ्योमानुषेभ्यश्चभयेभ्योरक्षमांसदा उमेब्रह्माणिकोमारिविश्वरूपे-
 प्रसीदमे कुमारोभोजयित्वाचदद्यादाच्छादनादिकं नवसप्ताष्टकेवस्वस्थविनानुसारतः शास्त्रचथस्यथेच्चैवसातदन्नेनसू
 जयेत् ततः शास्त्रेषुसादेवीनिवसत्येवसंततम् शास्त्रमितिपाठः शास्त्रतत्पुस्तकं येसूधंसुर्धगतसंधकृताभिषे-
 कांपंचासुतेर्गिरिसुतामभिषेचयति तेदिव्यकल्मसुभ्रयसुवेषरूपाराज्याभिषेकमतुल्युनराभुवति दुर्गाभक्तितरंगिण्या
 देवीपुराणे सुगंधिपुष्यंतेयेनस्तापथित्वानरः शिवां नागलोकममासाद्यक्रीडंतेपन्नगेः सह द्रोणपुष्यं बिल्वपत्रं करवीरोत्प

स्नात्विच स्नानकालेप्रयोज्याभिव्येप्रीतिकराणिच भगवत्येनरोदत्त्वाविष्णुलोकेमहीयते स्नापयित्वानरोदुर्गानवम्यांहेमवा
 रिरणा सोवर्णयानमारुढोवसुभिःसहसोदते रत्नोदकेविष्णुलोकलभतेबांधवैःसह घृतेनस्नापयेद्यस्तुनस्यपुण्यफलं
 अष्टणु दशपूर्वान्दशपरानात्मानंचविशेषतः भवार्णवात्समुद्भृत्यदुर्गालोकेमहीयते क्षीरेणस्नापयेद्यस्तुअक्षाम्भक्ति-
 समन्वितः चंडिकाविधिवदीरदंडलोकेमहीयते स्नापयेद्विधिवन्मंत्रैर्ब्रह्मस्नानहितत्स्मृतं एकाहेपिचयोदुर्गोपंचगव्ये
 महीयते पंचगव्येनयोदुर्गोत्थाचकुशवारिणा स्नापयेद्विधिवन्मंत्रैर्ब्रह्मस्नानहितत्स्मृतं एकाहेपिचयोदुर्गोपंचगव्ये
 नचंडिकाम् स्नापयेन्पुषाईलसगच्छेद्विष्णुसन्निधौ चंडीगायत्री नारायण्येचविद्येहचंडिकारेचधीमहि तन्नो-
 चंडिःप्रचोदयात् कात्यायन्येचविद्येहकन्यकुमारीधीमहि तन्नोदुर्गिःप्रचोदयात् कपिलापंचगव्येनदधिक्षीरयुतेनच
 स्नानशान्तगुणोक्तमितरेष्योनराधिप चंडिकास्नापयेद्यस्तुनरदक्षुरसेनच गरुडेनसयानेनविष्णुनासहसोदते पि
 तृनुद्दिश्ययोदुर्गोमधुनापयसापिच स्नापयेत्तस्यपितरस्तुभावर्षसहस्रकं चतुर्दशयानवम्यांवाअष्टम्यांवानराधिप स्ना
 पयित्वानीर्थजलेवांजपेयफलभेत् स्नापयित्वानदीतोयैर्गंधचंदनवारिणा चंद्राशुनिर्मलः श्रीमान्चंद्रलोकेमहीयते
 स्नापयेद्यस्तुवैदेवीनरःकर्पूरवारिणा सगच्छतिपरस्थानयत्रसाचंडिकास्थिता चंडिकास्नापयित्वातुअध्वयागरुवारिणा
 इंदलोकुसमासाद्यऋडितेसहकिन्नरैः वाराहत्रे षडक्षरेणमंत्रेणपाद्यादीनथषोडश इतैरुपचारैश्चपूर्वभोक्तैश्चभैरवं
 द्वादशागोनयोर्धेणचंडिकां पूजयेन्नरः दशपद्मसहस्राणिवर्षाणामोदतेदिवि आपःक्षीरंकुशाग्राणिअक्षतादधितंदुलाः
 सहसिद्धार्थकादूर्वाकुंकुंसरोचनमधु अर्घीयंकुंकुशाईलद्वादशांगउदाल्हतः महासिद्धी कुमारीउपक्रम्य अनिनसू
 जयेद्यस्तु सयातिपरमागतिं अष्टागार्धसमापूर्यदेव्यामूर्ध्निनिवेदयेत् दशवर्षसहस्राणिदुर्गालोकेमहीयते आपःक्षी
 रंकुशाग्राणिदधिसर्पिश्चनंदुलाः तिलाःसिद्धार्थकाश्चैवअष्टागार्धःप्रकीर्तितः रक्तविल्वाक्षतेःपुष्पेर्दधिदूर्वाकुंशोस्ति

लेः सामान्यः सर्वदेवानामर्घोचं परिकीर्तितः सृष्ट्यात्रेणनरोदलावाजपेयफलमेतत् ताम्रपात्रार्घ्यदानेनपैङ्गरीकफलमेतत् दत्वसौव
 र्थपात्रेणलभेद्दुसुवर्णके हेमपात्रेणसर्षपीणिर्दंस्मिन्नाभिलभेद्भुवि अर्घ्यदत्वातुरोथेणआयूराज्यशफलमेतत् पलाशपत्रापत्राभ्यागो
 सहस्रफलमेतत् रोथपात्रेणदुर्गाथेविष्णुयागफलमेतत् विलथिष्णुषाणारुणावाजपेयफलमेतत् फल्गुरीत्रेणनहृत्वाज्येतिशेमफलमेतत्
 चंदनागरुकपूर्वैः श्रद्धेयापिष्टैः सकुकुम्भैः दुर्गामालिव्यविधिवत्कल्पकोटिवसेद्दिवि चंदनमदकद्वररोचनचचतुष्टयं ए
 तेनलेपयेद्देवीसर्वकामानवासुयात् महिकाउत्पलपद्मंशमीपुन्नागचपकं अशोककर्णिकारचंद्रोणपुष्पविशेषतः करवी
 रशमीपुष्पकुसुमनागकेसर कुंदश्चपूथिकामल्लीपुन्नागचपकनवं जपाचकेतकीमल्लीहृहतीशतपत्रिका तथाकुसुदकल्हार
 बिल्वपादलमालनी यावनीबकुलाशोकरक्तनीलात्यलाभिच दमनमरुचकैचैवशतधापुण्यहृदये केतकीजातिसुक्तश्चबहू
 कंबकुलान्यपि कुसुदंकर्णिकारचंसिंदूरांसंसमृद्धये ऋविथे प्रत्येकमुक्तपुष्पेषुदशानिफलमेतत् स्वर्गबह्वेषुचतेष्वेव
 द्विगुणकांचनस्यनु बिल्वपत्रैरवडोद्यैःसकृद्देवीप्रपूजयेत् सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवलोकमहीयते मणिमौक्तिकसा-
 लाचवितानचंद्रकुलके घटादिसर्वदादत्ताहमपुष्पतुशक्तिः तावद्भिश्चहताः पुत्रैः योत्रैश्चैवसमृततः श्रियासहे-
 वयुज्यतेह्रमपुष्पैः शिवाचनान् करवीररुजजाभिश्चपूजयेद्यस्तुचंडिका सोमिशोमफललब्ध्यासूर्यलोकैमहीयते इ
 जयित्वानराभक्त्याचंडिकापद्ममालया ज्योतिशोमफलप्राप्त्यसूर्यलोकैमहीयते शमीपुष्पस्त्रजाभिश्चआर्योसंपूज्य-
 त्ततः गोसहस्रफलप्राप्यविष्णुलोकैमहीयते पूजयित्वाचराजेंद्रश्चद्रयाविधिवन्तूप कुशपुष्पस्त्रजाभिस्तुपितृलोकम
 वासुयात् सुगंधयुतपुष्पैस्तुपूजयेद्यस्तुचंडिका मालाभिर्मालयावापिसोममेधफलमेतत् सुवर्णानासुवर्णस्यशनेदत्ते
 फलमेतन् मालयाबिल्वपत्राणानवम्यागुरुगुलेनच नीलोत्पलस्त्रजाभिश्चपूजयेद्यस्तुचंडिका वाजपेयफलप्राप्यरुद्रलोकै
 महीयते नीलोत्पलसहस्रेणयोवेमालाप्रयच्छभि नरुद्रैः सहस्राणिवर्षकोटिशतानिच दुर्गोत्तुचरनाथातोरुद्रलोकैम

हायते तथा विलिप्ताज्ञयदुर्गादिव्यपुष्पाधिवासात्तन्त्रालिखंतेनसेवीज्यमहासत्रफलमेतु प्रविष्ये सर्वेषामेवपूषानां
 दुर्गायागुगुलुःप्रियः मंत्रस्तु धूपोयंदेवदेवेशिघ्नगुगुलुयोजितः गृहाणवरदेमानदुर्गेदेविनमोस्तुते कृष्णागरुनरोद्वलागो
 सहस्रफलंद्भमेत् महिषारव्यघ्नताभ्यक्तंदत्त्वाविल्वमथापिवा वाजपेयफलंभ्राज्यसूर्यलोकमहीयते सहस्रागरुधूपेनसा-
 हिपारच्यनसंगला शोधयेत्पापकलिलंयथाशिरिवकाचनं कृष्णागरुसकपूरंचंदनसिंहकंतथा तथाशब्दसमुच्चये स
 रावत्येनरोधूपमिसंदत्वानराधिप इहकामानवाप्यातेदुर्गालोकमहीयते सप्तदीपप्रदानेनचंडिकापूजयेन्नरः सोश्वमेध-
 फलप्राप्यदुर्गायास्तुनरोभवेत् तैलदीपप्रदानेनपूजयित्वाचचंडिका वाजपेयफलंप्राप्यमोदतेसहकिन्नरेः अग्निज्योती
 रविज्योतिश्चद्रज्योतिस्तथेवच ज्योतिषासुत्तमोदुर्गेदीपोयंयतिगृह्यातां देदीव्यतेसकनकोज्ज्वलपद्मारागर्ज्जमभाभरण
 हेममयविमाने दिव्यांगनापरिह्वेतेनयनाभिरामप्रज्वाल्यदीपमसलंभवेनेभवान्याः विशेषतो नवस्थानुसक्त्याश्रद्धासम
 न्वितः यावंतदीपसंघातंघृतेनापूर्येवोधितं तावत्कल्पसहस्राणिदुर्गालोकमहीयते दीपप्रदानेनोदद्याद्देवपुष्पास्त्राणेषुच
 तेनदीपप्रदानेनआश्रय्यांगानिमासुयात् गुडरवंडंघृतान्त्वचतथाशर्करायापिच घृतेनपरिपक्वान्दत्त्वात्त्वज्जक्षणःपदं स्या
 दितिशेषः शाल्योदनरसाल्चपानवदंजतथा यःप्रयच्छतिदुर्गायेसगच्छतिशिवालय ईषदास्तुदधिशर्करापंचःसाधि
 तेदुर्गारिचंसुगालितं पित्तनाशमरुचिंहतिहंतिवैमोदनचक्रुक्तेरसालयं गोडमस्तमनस्तथापानकंसुरभीकृतं तदेवबंड-
 मुद्दीकाशर्करासहितंपुनः साम्लसुतीक्ष्णंसुहितंपानकंस्थान्निरत्ययं श्रद्धयापायसयुतंशर्करासहितंनरः यःप्रयच्छतिदुर्गा
 येनस्थराज्यंकरेस्थितं आमिक्षापरमान्त्रेचदधिचापिसाकरं महादेव्येनिघेवैवाजपेयफलंलभेत् दुर्गासुदृश्यपानी-
 यंकेतकीपुष्पवासितं यःप्रयच्छतिरोद्राणांसगगाधिपतिर्भवेत् आम्रचनारिकेरं च खजूरी बीजपूरक यःप्रयच्छतिदुर्गा
 येसयातिपरमपदं प्रस्यमो ज्यं च रवाय च पेयं चोष्यं च पंचम परमान्त्रेपिहं कंचयावकं हस रतया सौदकं पृथुकादीनिदेव्येप

कानिचोत्तज्जेत् दद्यादित्यर्थः निवेद्यन्महोदये सर्वो गिण्यज्जना निच क्षीरादीनि च गव्यानि माहिषाणि च सर्वशः तां बृला
 निच दत्वा तु गर्ध्वैः सह मोदते तंतु संतानं सन्तुष्टं रजितं रागवस्तुना दुर्गे देवि भ्रजस्वेदं वासस्ते परिधीयतां वस्त्राणि तु विचि
 त्राणि सूक्ष्माणि च मृदूनि च यः प्रयच्छति दुर्गायै स गच्छति शिवालयं यावेतस्तं तवैर्वारि ते पुत्रस्त्रेषु संस्थिताः तावद्दुर्गसह
 स्त्राणि मोदते चंडिकागृहे अलंकारतुयाद्यादिप्राथायसुराय वा सगच्छेद्दारुणलोकानामभूषणमूर्धितः जातः दधि-
 व्याकालेन ततोद्दीपपतिर्भवेत् विभूषणमदानेन राजा भवति मूर्तले सुवर्णतिलकयस्तु भगवैर्ये प्रयच्छति स गच्छति परं
 स्थानं यत्र सा परमा कला सौवर्णे राजते वापि अक्षिणीयः प्रयच्छति गोसहस्रफलं प्राप्य सूयं लोके महीयते श्राणि सूत्रम
 दानेन महीसागरमेरवलां प्रशास्ति निहता मित्रः मित्रहृद्भ्या च मोदते हेमनूपुरदानेन स्थानं सर्वत्र विदति देदीप्यतं कन
 कदंडविराजितं श्वसच्चाभयैः प्रचलकुडलसुदरीभिः दिव्या गनास्तनधिराश्रितमूर्धितः कृत्वा तु वासरयुता वरवस्त्राहू-
 जा गैरीकस्य तु पात्राणि दुर्गायै यः प्रयच्छति तस्य पुण्यफलं शोक्तं तारागणपदं दिवि गौरिकसुवर्णं निष्ककोटिमदानादि
 रजनस्य ततोधिकं हेमपात्राणि यद्दत्त्वा पुण्यं स्याद्दुर्गारगे ताम्रपात्रमदानेन देव्यै शतगुणं भवेत् तस्माच्छतगुणं शोक्तं दत्त्वा
 मृन्मयमादरान् मृन्मयकरकादि उपस्करमदानेन प्रियमामोत्यनुत्तमं उपस्करः प्रहृजार्थं धूपदीपादिपात्रकं चंद्राशतमि
 र्मैलं स्वच्छंदर्पणमणिभूषितं यद्योपशोभितं कृत्वा दिव्यमाल्यानुलेपनैः दुर्गायाः पुरतः कृत्वा विधोर्वाशाकरस्य वा राजसू-
 यफलशायहसलोके महीयते हंसः सूर्यः दत्त्वा तु यः परमभक्तिं युतो भवान्याघंटावितानं मथ्यामरभातपत्रं केयूरहारमणि कुंड
 लभूषितो सोपलाधिपो भवति मूगलचक्रवर्ती शारवकुंदुसंकाशप्रवालमणिभूषितं हेमदंडमयं चंद्रगुणैः यः प्रयच्छति
 सच्छत्रेण विचित्रेण किंकिणीजालमालिना धार्यमाणेन शिरसि शिवलोके महीयते यानं शाय्यामणिं छत्रपादुके वा सुपाने हो
 वाहनगायुहं वापि विदशाये प्रयच्छति वायुलोके समासाय क्रीडते वा सुनासह आर्यायाश्चासं दत्त्वा मणिदंडविभूषितम्

सुवर्णरूपचित्रादुर्गलोकमहीयते मयूरपिच्छव्यजननानारत्नविष्णुधितं भगवत्येनरोदत्वासलभेच्चसुवर्णकं तालहंनंमहाबाहो
चित्रकसौपशोभितं भगवत्येनरोदत्वावेष्ठावस्यफलमेतत् वैष्णवोयज्ञः घंटांनिवेदयेद्यस्तुलभतेवाञ्छितंफलं हिनस्तिदेव्ये
जांसिस्वनेनापूर्ययाजगत् साघंटापानुनोदेविपापेभ्योनःस्रुतानिच इतिसंप्रज्यनिवेदयेत् अनःशकटस्मार्तरीतिकोशात्
यःशय्यांतुप्रयच्छेनदेवेषुचगुरुषुपि ज्ञानहृद्भेषुविभ्रुदानाननरकं ब्रजेन् रत्नोपकरणेषुक्तासारदारुमयीशुभा शय्यानिवेद
येद्यस्तुभगवत्येनराधिप दुकूलवस्त्रतंतूनापरिसरव्यानुयावती तावदूर्षसहस्राणिदुर्गलोकमहीयते पादुकासनदाननभंग
वत्यैकृतेनतु अग्निशोमफलंप्राप्यविष्णुलोकमहीयते योगोपयस्विनीशुद्धांतरुणीशीलमडना भगवत्येनरोदद्यादभमेधफ
लंलभेत् वषभंपरिपूर्णंगसुदासीनशशिप्रभं यस्तुदद्यान्ततोभक्त्याभगवत्यैसहस्रान्नरः यावंतिरोमकूपाणिहृषदेहस्थिता
नितु तावत्कल्पसहस्राणिरुद्रलोकमहीयते सुविनीतास्त्रियंदासींभृत्यकंवातराधिप प्रयच्छतिचदुर्गोत्थैराजसूयाश्वमेध
भाक् मतिपायतथाभक्त्याध्वजंघिदशवेशमनि निर्दहत्याश्रुपापापानिमहापातकजान्यपि ध्वजंश्वेतपताकादिअथवापंचर
गिका किंकिणीजालसवीताश्वेतपद्योपशोभिता दत्वादेव्येमहाबाहोशक्रलोकमहीयते ध्वजमात्सुकुलयस्तुकुयोदेच
डिकान्तयं महाध्वजाष्टकंचापिदिशांशुविदिशासूच कल्पानानुशानंसायंदुर्गलोकमहीयते यावद्भुतुःप्रमाणेनपताका
प्रतिपादिता तावदूर्षसहस्राणिदुर्गलोकमहीयते चतुर्हस्तंभुतुःप्रभूतबलितानंचनवम्यांविधिवच्चरेत् कृष्णोडभिक्रुद
डंबमद्यमांसांनिचैवाह एतेबलिसमाःप्रोक्तास्त्यसौच्छागसमामताः नतत्रंदशेदुर्भिक्षानचदुःखंभवर्तते नाकालेभियेतेक
श्चित्पूज्यतेयत्रचंडिका शरत्कालेमहाहम्याचंडिकायःप्रपूजयेत् विमानवरभारुत्तुमोदतेब्रह्मणासह अथावरणपूजा
देव्यादक्षिणेसिंहंप्रपूजयेत् पूर्वादिक्रमेणकादशदेवीनामभंगेणपूजयेत् ॐ ह्रींजयंत्येनमः ॐ ह्रींमंगलायेनमः ॐ
ह्रींकात्यै ॐ ह्रींभद्रकात्यै ॐ ह्रींकपालित्यै ५ ॐ ह्रींदुर्गायै ॐ ह्रींसमायै ॐ ह्रींशिवायै ॐ ह्रींथायै ॐ ह्रींस्त्रि

धार्ये० ॐ ह्रीं स्वाहाये० ११ इति प्रथमभारणनामपूजनं अनयारीत्या सर्वत्रादौ ॐ कारः ह्रीं कारश्च पटनीयः ॐ ह्रीं उग्र
 चंडिकाये० १ ॐ ह्रीं प्रचंडाये० २ ॐ ह्रीं स्वाहाये० ३ ॐ ह्रीं प्रकाशे० ४ ॐ ह्रीं चंडवत्ये० ५ ॐ ह्रीं चंडरूपाये० ६ ॐ ह्रीं उग्र
 दंष्ट्राये० ७ ॐ ह्रीं महादंष्ट्राये० ८ ॐ ह्रीं दंष्ट्राकरालाये० ९ ॐ ह्रीं बहुरूपिण्ये० १० ॐ ह्रीं भ्रातृसैनार्ये० ११ ॐ विशाला
 क्ष्ये० १२ ॐ ह्रीं मंगलाये० मंगलाये० लक्ष्म्ये० कामदाये० भोगदाये० सृष्टिव्ये० मेधाये० साध्ये० वशी
 वत्ये० शोभाये० बहुरूपाये० धृत्ये० आनंदाये० स्रुतंदाये० नंद्याये० विजयाये० मंगलाये० महीधृत्ये० शिवाये० क्षमाये०
 सिद्धये० तुल्ये० जयाये० पुष्ये० ऋद्धौ० रत्ये० दीप्त्ये० काल्ये० पद्माये० लक्ष्म्ये० ईश्वर्ये० वृद्धदाये० शक्त्ये० जयवत्ये० ब्राह्म्ये०
 ५० जयंत्ये० अपराजिताये० अजिताये० श्वेताये० दिव्ये० मायाये० मोहन्ये० रतिप्रियाये० लालसाये० नाराये०
 विभनाये० कोमार्थे० शरण्याये० गोरूपिण्ये० कामाक्ष्ये० मन्ये० दुर्गाये० क्रियाये० अरुंधत्ये० घटाये० करालाये० कपालि
 न्ये० शैल्ये० कालिकाये० त्रिनेत्राये० स्फुरूपाये० बहुरूपाये० रिरपुहृत्ये० अंबिकाये० चर्चिकाये० देवपूजिताये० वेवस्वत्ये०
 कोमार्थे० माहेश्वर्ये० वैष्णव्ये० महालक्ष्म्ये० काल्ये० कोशिके० शिवदृत्ये० चासुंडाये० शिवप्रियाये० सुंदहृत्ये० दुर्गपारा
 ये० महिषमर्दिन्ये० रव्यात्ये० हृष्याये० धूम्रवाये० अतिसौम्याये० वीर्याये० वारात्ये० न० १०० रुद्राण्ये० मयूरवाहन्ये० विं
 ध्यै० वासिन्ये० गंगाये० महाचंडाये० नवचंड्ये० चंडिकाये० १०८ इति नाममंत्रैः पूजयेत् ततः कालिकालीस्वाहा
 त्त्तदयानमः कालिकानिलो हृदंदाये स्वाहा सुरवे कान्तिकालिलो हृदंदाये स्वाहा नेत्रे पुरतः अथ पंचवक्त्राणि दशा
 नाय० शिरसि कालिकान्तितलुरुषाय० सुरवे वज्रेश्वरी घोराय० त्त्तदये० लोहदंडाये० नाभौ वामदेवाय० पादयोः स्वाहा
 सद्योजानाय० सर्वांगेभू० अथायुधानि दक्षिणोर्ध्वकरादि विशूलं खड्गं बाणं शक्तिं वामे खेटं पाशां अंकुशं घंटां
 ततो वज्रनखदंष्ट्रायुधाद्यमहासिंहासनाय ॐ हुं फट्टनमः इति सिंहं महिषासनाय० नागपाशाय० इति पूजा वर्यैः

पद्मसहस्रैस्तु यत्पपांससु पाजितं तत्सर्वं विलयं याति घृताभ्यंगेनैवेनृप घृतेन पयसा दध्ना स्तापयेच्चंडिकां नृप त्रिंबपत्रैश्च
 गंधाद्यैर्घर्षयेद्यत्नस्ततः इति महानवमीदुर्गाव्रतविधिः अथ अक्षय्यनवमीव्रतप्रारंभः बालखिल्याऊतुः कार्तिके
 शतकृन्वमीतत्राभ्रुद्वापरयुगं पूर्वापरयुगं क्रमात्क्रमाद्द्वानोपवासयोः अत्र कृष्णं कोनामह तो देत्यस्तु विष्णुना तद्गो
 मभिः ससुद्धतावल्यः कृष्णं इति सभाः तस्मात्कृष्णं दोनेन फलमाशोति निश्चितं कृष्णं इति ब्रह्मजाद्य ब्रह्मणाभिभित्त-
 पुरा दास्यामि विष्णवे तु भ्यं पितृणां तारणाय च कृष्णं इति जयेच्चैव गंधपुष्पाक्षतादिना पंचरत्नैः समायुक्तं गोघृतेन स
 मन्वितं फलान्नदक्षिणायुक्तं ब्राह्मणाय निवेदयेत् देवस्य त्वेति संत्रेण पितृणां दत्तमक्षयं अस्यामेव नवम्यां तु कुर्यात्कृष्णं
 योनरः स्वशाखोक्तैर्न विधिना तु तस्याः करणी इति कन्यादानफलं तस्य जायते नात्र संशयः कार्तिके शतकृन्वमीसमवाप्य
 जिते द्वियः हरिं विधाय सोवर्णं तु तस्या सहितं शतं पूजयेद्दिधिवद्भक्त्या व्रतितत्रयं एवं यथोक्तविधिना कुर्यादेवा-
 हिं कं विधिं ग्राह्यं त्रिरात्रं नवम्यामनुरोधतः माध्याह्न्यापि नाग्राह्या नवमीपूर्ववेधिता धात्र्यश्वेत्यो च एकत्रोपयित्वा
 ससुद्धैव न नश्यते तस्य पुण्यं कल्पकोटिशतैरपि अत्रैवोदाहरतीति हासपुरातनं वभ्रुव विष्णुकां न्यां तु स्त्रियः क-
 नकाप्रियः धनाद्यो वैशपद्यन्ति च वैष्णवो राजपूजितः बहुकालो गतस्तस्य विनापत्यं मुनीश्वराः ततो नानाव्रते जांता कन्याक
 मललोचना सरूपालस्रणोपेतानां गुणसमन्विता पिता तस्या नाम चक्रैकिशोरीति च विश्रुतं एकदा न दृष्टे यानो जन्म
 पत्रनिस्सिकः दर्शयित्वा जन्मपत्रं कथं कन्यामवतिष्ठयं ततस्तेन क्षणं ध्यात्वा कनकस्य गुणैश्चः यदि त्रिवर्षाभिः सत्यं च नव
 दुःखं प्रविष्यति यद्यसत्यमहं ज्ञूयांमिथ्यात्वं मजापते तस्मान् सान्यं वै दिव्यामियदो च तितथा कुरु अस्याः करग्रहं कुर्या
 दसौ वज्रान्मरिष्यति इति तद्भुक्त्वा कनकोदुःखितो भवेत् न चाकारि विवाहो स्याः सा च ब्राह्मणपूजनं नियुक्तान्यद्दृह
 सातु नानेयामन्मुरवायतः दृष्ट्वेमां रूपं संपन्नां दुःखं मे बाधयिष्यति स्थित्वा न्यस्मिन् गृहे सातु दिजातिच्यमचीकरत्

कदाचिद्देवयोगेनतत्रागाद्द्विजपुंगवः यात्रार्थंविष्णुकांठ्यास्तुवेशारवेमासिशांकरः कनकोविप्रशूषीज्ञात्स्त्रैवसभागतः
 आगत्योगणमध्येतु उपविष्टोद्विजोत्तमः किशोरीगीगत्यचातिअशंकरस्यरुतंतदा दृष्ट्वातांतरुणीनम्बासुवेयांविनयान्वितां
 अजातकरपीडांचसरवीदृष्ट्वाभ्युवाचसः शांकरउवाच चंदनेवदशीमंलंकिशोरीनिविवाहिता किमत्रकारणंजातंतरुणी
 कामरूपिणी इतितद्वचनंश्रुत्वाचंदनासर्वमज्जवीत् तदाकृपालुनातेनतत्पित्रत्रयेनिवेदितं अस्येभंत्रप्रयच्छामिश्रीविष्णो
 द्वादशाक्षरं करोतुवर्षत्रितयंजपमस्यसुलोचना यातःस्नानवतीचास्तुतुलसीवनपालिका कार्तिकस्यसितेपक्षेनवस्यां
 विष्णुनासह सौवर्णेनतुलस्याश्चविवाहंकारयत्त्रियं तेनब्रतप्रसावेनविधवानमविष्यति तस्मिन्नापितथेत्युक्तं प्रायश्चि-
 नंसदन्वान् किशोरीवैष्णवंधर्मसमग्रंचादिदेशसः द्विजेनेनयतृप्तोक्तंकिशोरीयपितथाकरोत् वर्षत्रयथथाशीन्त्या-
 किशोरीयातद्वतंरुतं चतुर्थेकार्तिकेमासिकिशोरीस्त्रपनाथच प्रातःकालेगताबालानस्मिन्मार्गेसुलोचना द्वित्रियेपाय-
 दादृष्ट्यापापमोहंजडात्मकः पृष्ठेनस्थास्तुसंलग्नोभावयंस्तामनिदितां केचित्तादृशदृशदृशत्केचित्त्यशंयतिगुप्ततः स्त्रियेपि
 तांनपश्यंतिपुरुषाणानुकाकथा यथादिनीयाचंद्रस्यदर्शनेचास्तुकाजनाः तथारात्रोप्रतीक्षन्तिनहूरैसकलाजनाः निसे
 षमात्रमर्केपाहृष्टास्थितानुबालिका अधिकंकिंवर्णनीयंतत्सोदंयं मुनीश्वराः केचिद्ददंतिदेवायनागकन्येतिचापरे रु-
 द्रसंसोहनार्थीयजातासाविश्वमोहिनी सानपश्यतिलोकंअनमार्गंनसरविगणं ध्यायंतिदृश्येविष्णुतुलसीदेवस्त्रिपिणी
 तांगृहीतुंमनश्चक्रेविलेपीद्रव्यवान्वली नानाभेदाः कृतास्तेननलेभेचांतरंक्वचित् मालाकारगृहगत्वातस्यैद्रव्यमयच्छन
 येनकेनप्रकारेणकिशोरीसहसंगमः यथास्थाल्क्रियतांभेदेदेयमस्माच्चतुर्गुणं प्रतिमासंकिशोरीयादीयमानात्द्रव्यादधिकं
 ददासि नयाचबहवोपायाहृष्टास्तद्वृहणाथच नददर्शततोपायमवदत्साविलेपिनं नदश्यतेमयोपायस्वयायत्प्रोच्य
 तेषुना मयानेदेवकृतव्यंद्रव्यग्रहणासिद्धये विलेपीउवाच तवकन्यातुभूत्वाहनयाभिकुसुमानिच अत्रेयद्वाविभव-

तुह्यहणांशंशतं तथापिचतथेत्युक्तेसप्तम्यांनिश्चयः कृतः अष्टम्यांसागतातत्रकिशोरीतामुवाचह मालाः करेभ्यो नव
मीतुलस्याः पाणिपीडनं तिष्ठत्यतस्त्वयोनियामुकुटाः पृथक्संभवाः मालिन्युवाः सक्तन्याचागताआमानानाकौतुककारिणी
यद्यत्रोक्तत्वया बाले समानेभ्यतिसन्वरं तथापिचतथेत्युक्त्वा मालिनीस्वगृहयौ कथितः सर्ववृत्तंतोविलेप्येयततोप्रव
त्त्रामामहेंद्रपदवीन्येवंस्वरवभवापसः मालिन्यारचिताराधो मुकुटाधिगिधास्तदा विष्णुकोच्यानदारा जाजयसेनोवाभू
वह तस्यपुत्रो मुकुं देाभूत्सूर्यं संक्तिपरायणः किशोर्यास्तुष्टुतो न वानेयमति सुंदरा तदोनेन मुकुं देन संकल्पः कृत एव
हि किशोरीयादिभार्यामभविष्यति दिवाकर तदान्ममहमभ्यामिअन्यथास्यान्मृतिमम कल्पेन्येसतु सतु संकल्प्य सुपवासा
त्रयचक्रमे सममेहनिसूर्योसौ स्वमेवचमज्जवीत् स्तयउवाच किशोर्याधिधवायोगो वर्ततेसौ कथं भवेत् सातेपत्नीय
दास्यामित्वन्यापसायेतक्षणा मुकुं देवा० यदिदेवप्रसन्नोसित्वं विस्वसृजसिप्रप्नो बालेयेधव्ययोगंच हंतुं चक्षुमो
द्यसि इतितस्यवचः श्रुत्वासात्वनावहलाकृता नमन्यते मुकुं देसौ तथेत्युक्त्वा गतेरधिः तुलसीव्रतमाहान्मयोस्वसोभू
त्कनकस्यतु इयंकन्यान्यथादेया मुकुं देयमहामते तुलस्युद्वाहमाहान्म्यादिधवात्वगमिष्यति रात्रौस्वमः किशोयो
स्तुतस्यामैवाभ्यजायत आगताकन्यकाकानिद्व्योसहसमन्विता एतोरवदति स्वमेमममाताकिशोरिकां तद्रजो-
पितथेत्युक्तमदास्येवलिसुनमं एतद्धस्तेनपश्चान्नुविवाहोस्याभविष्यति श्रुत्वा बलिप्रदानंसा स्वमेवं चिंतातुराभवत्
कदादशाक्षरीविद्याक्रेदं विष्णुसमर्चनं नरकदारपूलं च सहस्त्रान् पशुमारुणं एवं सानुसमुन्धाय स्वमोयमिति निश्चि
त्तं प्रावथित्वासमाहूय चंदनावाक्यमत्रवीत् निवेद्य हृदंस्वमनुकीर्तय क्लयद चंदनोवाच फलेतुसम्यक्कृत्या-
णितवानिदं विनश्यति विवाहो भविताशांभु तुलसीव्रतकारणान् इत्यंस्वमफलश्रुत्वा ततो वृकुटशब्दितं श्रुत्वा सासह
सौत्याय स्नात्योद्योगमचीकरत् याविदायाति सास्नानं कृत्वा गेहे किशोरिका तावद्विलेपमालिन्याः पुत्रीभूत्वासमायेगो

कृत्वा केशांश्च गोपुच्छैः श्मश्रुचोत्पाटितं बलात् अंतरे शाकटं गृह्यन्निबुभ्यां च स्तनो हतौ सर्वालंकारशोभा द्या कटाक्षयति
 चापरान् न ज्ञानासातु केनापि पुमान् स्त्रीरूपधारकः ध्यानं धत्वा तया हस्तौ प्रसार्यते यदा तदा दत्ते विलेपेषुष्पाणि विलोकय-
 तिसर्वतः कथमस्यामस्य शोभा विष्यति विचिंतयन् एवं दिनत्रयतस्य प्रयातनु सुनीचराः तस्मिन्नहनि संजातो कनकः शो-
 कर्षादितः किं कार्यमधुना स्माभी राजपुत्रो वरिष्यति एवं चिंतयत स्तस्य प्रातः कालो बभूव ह राजलोकाः समायाता गृही-
 त्वा वस्त्रवाहनं अप्यंतरे स मागत्य मंत्रीवचनमब्रवीत् गृहे स्ति न व कत्येका मुकुंदा र्थे यदीयतां सा विचारोस्तु भवतो नृपा-
 ज्ञापरिपाल्यतां कनकेन तथेत्युक्तं मम प्रागयमुपस्थितं महाराजकुमारस्य वधुः कन्याभाविष्यति ततः प्रोक्त्वा च संव्रतिं द्वाद-
 श्यां लयमुत्तमं रात्रौ तिष्ठति युग्मारव्यं रविः षष्ठे विधुश्चरेव मवेभोमोसु रुधर्मैपंच मेबुधमार्गोवो शनिस्तृती योरो राहुर्वि-
 वाहसमयः स तु उभो संभृतसंभारानुभावपि धनाविंतो द्वादश्यामायथोसायं राजपुत्रः ससैनिकः अब्रवीत्तत्र कनक-
 नेकी राजपुरोहितः ते किरुवाच अयोनिरोधः क्रियतां किशोर्याश्च नृपाज्ञया भाविष्यति महादेवी नो दृश्या पुरुषैः क-
 चित् इति न दूचनं शुत्वा पुरुषास्तु निराकृताः जायारूपो विलेपी तु देवान् च त्रैव संस्थितः ततो धरात्रये लाया मुकुंदां स्यंतरं य-
 थो तुलस्ये श्रेष्ठि तावाला किशोरी सस्मरन् हरिं ततो धनघटाशब्दस्तु मूलः समपद्यत महावायुर्वैवौतत्र यथाताः सर्वदी-
 पकाः विद्युत्प्लान्नाश्च कमिता अंधा मृतो रिव लोजनः भास्वानुवाच नो भित्था मुकुंदां चिंतयद्भुदि अन्यैः प्रतर्कितं लोके वैध-
 व्यस्यनुकारणं भीतो मुकुंदां तद्दये यावच्छायति भास्करं तस्यां संधोधत तस्याः करपद्यं विलेपिना तस्याः करस्य सप्त-
 र्गात्स्वगोद्भ्रंजं पपानह नीतस्ते न विलेपी तु तत्कालं यममंदिरं बाल्य आसीत् कलकलो मुकुंदां यं मृतस्त्विति क्षणादेव-
 ततो ज्ञातं मालाकारभक्ता मृता ततस्तथोर्विवाहो मूद्भ्रंज्य पाप किशोरिका किशोर्याश्च ससुत्पन्ना भ्यातरस्तु लसीव्रतान्
 आदेशास्त्रं सत्यमासीत्ततो देवो दिवाकरः तुलसीव्रतमाहात्म्यात्कथं नस्तुर्मनोरथाः सोभाग्यार्थं धनार्थं च विद्यार्थं रुड्-

निवृत्तये संनत्यर्थं प्रकृतं व्यंतुलस्याः पाणिर्पादुने इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां कार्तिकशकुकूनवस्यां अक्षुन्नवसं० इति
 नवमीव्रतानिसं० अथ दशमीव्रतानिलिरव्यंते अथ ज्येष्ठशकुकुदशम्यां दशहराव्यस्तानदानादिकव्रतं स्कां दे ज्येष्ठस्य-
 शकुकुदशमीसंवत्सरसुरवास्मृता तस्यास्तानं प्रकुर्वीत दानैश्चैव विशेषतः यांकोचित्सरितं प्राप्य प्रदद्याच्च तिलोदकं सुच्यते दश-
 म्भिः पापैर्विष्णुलोकं सगच्छति ज्येष्ठशकुकुदशम्यां तु भवेत्सोम्यदिनं यदि ज्ञेयाहस्तक्षसंयुक्ता सर्वपापहरातिथिः दशमीशुक्ल
 कुपक्षे तु ज्येष्ठमासेषु धेहनि अवतीर्णाथतः स्वर्गाद्दत्तक्षेत्रं च सीरिद्रा हरने दशपापानि तस्माद्दशहरास्मृता ज्येष्ठे मासि सिते
 पक्षे दशम्यां बुधहस्तयोः गरान् देव्यतीर्णाने कन्याचंद्रदृषेवो दशयोगे नरः स्नात्वा सर्वपापैः प्रसुच्यते तस्यां दशम्या
 मेतच्च स्तोत्रं गंगाजले स्थितः पठेद्यद्दशवारयः सर्वपापैः प्रमुच्यते सोपितत्फलमाप्नोति गंगासंयुज्यत्नतः इति दशहरावि-
 ॥ अथ दशहरास्तोत्रं पठेत् चतुर्भुजांभिनोत्रां च सर्वावयवशोभितां रत्नकुंभसितां भोजवरदाभयसत्कराम् श्वेतवस्त्रप
 रीधानां सुंक्तामणिविभूषिताम् एवं ध्यायेत्कसोम्यां च चंद्रायुनसमप्रभां चामरैर्दीज्यमानां च श्वेतच्छत्रोपशोभिताम्
 सुमसन्नाच परदां करुणाद्रिं निरतराम् सुधाह्लाधितभृष्टृष्ठादिव्यांगधानुलेपतां त्रेलां कथनिर्मितां गंगासर्वदेवेरधिष्णि
 ताम् दिव्यरत्नविभूषां च दिव्यमाल्यानुलेपनाम् ध्यात्वा जले यथाप्रोक्तं तथा चामत्रपूर्ववत् ॐ नमो भगवति ह्रीं ह्रीं हि-
 लिमिलिमिलि गंगे मा पायय पायय स्वाहा अननमंत्रेणागमेत्कपंचोपचारपुण्याजलिं श्रीगंगायै निवेदयेत् माल्यादी-
 नि सुगंधीनि मालत्यादीनि चैत्रभो मया त्दतानि पुण्याणि पूजार्थं प्रतिगृह्यतां दशगंगुगुलं पूषुंगंधिचमनोहरं गृह्य
 णमंगलं दीपं घृतवर्तिसमन्वितं रुद्ररूपेन सस्तेस्तु गृहाण वरदा भव परदारपरद्वयपरशो ह पराशुखः गंगाव्रते कदा-
 गत्य मामयं पावयिष्यति एवं श्रीगंगायाः ध्यानाच्चैने विधाय पश्चाज्जलमध्यस्थत्वा ज्येष्ठमासे सिते पक्षे प्रतिप-
 दमारभ्य दशमीपर्यंतं प्रतिदिनमेकोत्तरहृदया सर्वपापक्षयार्थं दशहरास्तोत्रं जपमहं करिष्ये ब्रह्मोवाच

३७ नमः शिवायै गंगायै शिवदायै नमो नमः नमस्ते विश्णु रूपायै ब्रह्मसूत्र्यै नमो नमः नमस्ते ब्रह्मरूपिण्यै शांकर्यै ते नमो नमः सर्वदेवस्वरूपिण्यै नमो प्रेषजसूतये सर्वस्य सर्वव्याधीनां षिषकृत्र्ये नमो नमस्ते स्थाणुजंगमसंभृतविषहृत्र्ये नमो नमस्ते संसारविषनाशिन्यै जीवनाथ नमो नमस्ते नापत्रितयसंहृत्र्यै प्राणेश्यै ते नमो नमः शांति सतानकारिण्यै नमस्ते शक्रसूतये सर्वसंसिद्धिकारिण्यै नमः यापारिसूतये मुक्तिमुक्तिप्रदायिन्यै भद्रदायिन्यै नमो नमः भोगोपभोगदायिन्यै भोगवत्यै नमो नमस्ते संदाकिन्यै नमस्ते स्तु स्वर्गदायिन्यै नमो नमः नमस्त्रै लोकाय भूषाण्यै त्रिदोयै नमो नमः नमस्त्रिशक्र संस्थायै ते जावत्यै नमो नमः नंदायै त्रिगंथारिण्यै सुधाधारात्म्यै नमः नमस्ते विश्वसुरव्यायै नमो देव्यै नमो नमः ब्रह्मैते नमस्ते स्तु लोकायै नमो नमः नमस्ते विश्वभिन्नायै नमो नमः पृथ्व्यां शिवायै च सुवृषायै नमो नमः परापरशानादयै तारोयै ते नमो नमः पाशाजालनिहन्त्यै अभिन्नोयै नमो नमः शांतोयै च वरिष्ठायै वरदायै नमो नमः उग्रायै सुखजगंधे च संजीविन्यै नमो नमस्ते ब्रह्मिष्ठायै ब्रह्मदायै दुरितघ्न्यै नमो नमः प्रणतार्तिप्रप्तजिन्यै जगन्नाथिन्यै नमो नमस्ते सर्वापत्प्रतिपत्स्यै मंगलायै नमो नमः शरणागतदीनार्तपरित्राणपरायणे सर्वस्वार्तिहरदेव नारायणि नमो नमस्ते निर्लेपायै दुर्गाहृत्र्यै देवस्यै ते नमो नमः परापरपरायै च गंगे निर्धाणादायिनी गंगोत्सामग्रतोभृया गंगेसे देवि पृष्ठतः गंगेसे पाश्वर्यो देवि त्वयि गंगे स्तुमे स्थितिः आदौ त्वमंते मध्ये च सर्वं त्वंगंगे तेषु त्वमेव सूलप्रकृतिस्त्वपुमान् परएव हि गंगे त्वपरमात्मान् च षिवस्तुभ्यं नमः शिवे यद्दंपतते स्तोत्रं मन्त्रानि त्वनरः प्रियः शृणोति श्रद्धया युक्तः कायवाक्चित्तसंभवेः दशाधाः संस्थिते दोषैः सर्वैरेव प्रमुच्यते रोगस्थो मुच्यते रोगादापद्मश्च प्रमुच्यते द्विषद्भ्यो बंधनाद्यैश्च मयेभ्यश्च प्रमुच्यते सर्वोक्ता मानवाभोति प्रेत्य ब्रह्मणि लीयते इमं स्तं वगृहे यस्तु लख्ये त्वा विनिक्षेपेत् नाग्निचौरभयं तत्र पापेभ्यो हि मय न हि ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी हस्तसयुता सहैराश्रिविधपापबुधवोरणसंयुता नस्यादशम्यामितं च स्तोत्रं गंगाजले स्थितः

यः परे दृशकृत्वस्तुदीदोवापिचाक्षमः सोपितत्कलमासोतिगंगासंपूज्ययत्नतः पूर्वोक्तेनविधानेनयत्फलंसंप्रक्रीर्तितं यथागौरीतथागंगानस्माद्दौयोस्तुपूजने विधिश्चविहितः सम्यक् सोपिगंगाप्रजने यथाशिवस्तथाविष्णुयथाब्रह्मीस्तथाउमा ब्रह्मीरुमान्तथागंगाचन्द्ररूपंनप्रिद्यते विष्णुकद्रांतरयच्चत्र्त्रिगोयोरंतरंतथा गंगगोयोरंतरंचयोद्भूतेसचसुदधीः शौरवादिषुघोरेषुनरकेषुपतत्यधः प्रदत्तानामुपादानंहिसोचैवाविधानतः परदारोपसेवाचकार्यिकंश्रिविधस्मृतं पारुष्यमनूतंचैवैशरत्यंचापिसर्वतः असंबद्धप्रलापश्चवाज्यस्याच्चतुर्विधं परद्वेषमिधानंमनस्सानिष्टचित्तनं वितथाभिभिवेशश्चमानसंश्रिविधंस्मृतं एतानिदशपापानिहरत्वमथजान्हवि दशपापहरायस्मानस्माद्दृशहारास्मृताएतेदशविधैः पापैः कोटिजन्मसमुद्भवैः सुव्यतेनात्रसदेहोब्रह्मणोवचनयथा दशत्रिशच्छतान्सर्वानपितृनथपितामहान् उद्धरत्येवसंसारान्मंत्रेणानेनपूजिता ॐ नमोभगवत्यैनारायण्येदशपापहरायेशिवोयेगंगायैविष्णुमुरव्याये क्षयायेरेवत्येभ्रागीरथ्यैनमोनमः ज्येष्ठेभ्रासिसितेपक्षेदशस्योद्भवहस्तयोः गरानंदेव्यर्तापाने कन्याचंद्रेवधेरेवौ दशयोगेनरः स्नात्वासर्वपापैः प्रमुच्यते सितकनकनिषण्णोशक्रभ्रवर्णाग्निनेत्राकरधनकलशाङ्गासुद्युताभ्रात्यर्मांशं विधिहरिहरसूर्यांशोदुकोटीरजुशंकलिसिनदुकूलाजान्हवीतानमामि आदावादिपितामहस्यनियमव्याभारपात्रेजलपञ्चाल्यन्गशाशिनोभ्रगवतः पादोदकंपावनं भूयःशंसुजटाविभूषणसर्पिणार्जन्महर्षीरयंकन्याकल्मषनाशिनीभ्रगवतीभ्रागीरथीदृश्यते इतिकाशीरवडेदश० स्तोत्रंसंपू० अथआषाढशुक्लदशमीमन्वादिः सापूर्वाणहव्यापिनीयाद्या तत्रशतकूटदशम्या आषाढदशमीव्रतंहेमोदोप्रविष्ये युधिष्ठिरउवा० कथमाशादशम्येषागोविंदंक्रियेनेकदा दमयंत्यानलस्येवयथाज्ञातःसमागमः कृष्णउवाच राज्याशाराजपुत्रः द्रव्यर्थंचकृषीवलः वाणिज्यार्थंवणिक्पुत्रः पुत्रार्थंगुर्विणीतथा धर्मकार्थंसंसिद्धेेलोकः कन्यावरार्थिनी यदुकामोद्भिजवरोयोगीश्रियेथेयमेवच चिरप्रवसितेकानेबालेदंत-

निर्पिहिते एतद्व्यंशु कर्तव्यमाशाव्रतमिदं तथा यस्माद्यस्य भवेदतिः कर्तव्यं तेन तद्भ्रतं शुक्लपक्षे दशम्या तु स्वात्वा संशुज्यदे-
वताः नक्षत्राणां संपूज्या वैपुष्यभक्तकचंदनेः गृह्णाणो लेश्वरं शिवाय वैः पिष्टाने केन वा रत्नीरूपाश्चादिदेवस्य शस्त्रवाहनवि-
न्दिताः अदिदेवस्य तन्निदिक्पालस्य इन्द्रादस्य च्छत्रं वाहनेन च्छत्रं चिन्दिता लेश्वरं शिवाय वैः दत्त्वा घृणा कर्त्तव्यं वद्यदृशकृदीपाश्च दापयेत्
फनानि कामजातानि ततः कार्यनिवेदयेत् ततः आशास्वाशाः सदा संतु सिद्धयता मे मनोरथाः भवतीनां प्रसादनं सदा कल्याणसा-
स्थिताः एवं संपूज्या विधिवत् हत्वा विद्याय दक्षिणां अनेन क्रमयोगेन मासि मासि समाचरेत् वर्षमेकं कुरुश्रेष्ठ ततः पश्चात्समुद्ययेत्
अर्वाकृ संवत्सरस्यापि सिद्धयर्थं वासमुद्ययेत् सोमं च किं चिदप्येदाशं शोभ्यापि दाने केन वा ज्ञातिबंधुजनैः सार्धं ततः सस्य गलंकृतः सू-
जाश्च क्रमयोगेन मंत्रैश्चिद्गृहाण भो त्वयि सन्निहितः शक्रः सुराकर नमस्कृतः पूर्वां वसुवनस्यास्य गं दी दिग्देवते नमः अग्नेः प-
रिग्रहादाशैलमायेयति पठ्यते तेजोरूपा पराशक्तिराद्येयी वरदा भवे धर्मराज समाश्रित्य लोकात्सयमयस्य मून् तेन सयमि-
नीचासियास्ये सक्ता मदा भव रवद्रहस्ताति विहृतानि कर्त्तु स्थानमाश्रिता तेन निवृत्तिना मासित्वभाशा पूरयस्व मे त्वया स्तोत्रु-
वनाधरो वरुणो यादसापतिः कामार्थं मम धर्मार्थं वारुणो भवणा भव अधिष्ठितासि यस्मात्त्वं वायुना जगदायुना वायव्य-
त्वमतः शान्तिं नित्यं यच्छममालये धने देनाधिष्ठिता त्वं प्रव्याना त्वमिहो नरा निरुत्तरा प्रवास्मा सुदत्वा सद्यो मनोरथं ऐशा-
निजगदीशेन शंभुना त्वमलंकृता पूरयस्वाश्रमे देवि वा उतानि नमो नमः भुजंगाष्टकुले नत्वं सेवितासि यतो व्यधः नागाणां
नाभिः सहिता हिता भवमभाय वै सर्वलोकोपरिगता सर्वदा त्वं शिवाय च सनकाद्यैः परिहृता ब्राह्मिणाः पाहि सर्वदा नक्षत्रा-
णि च सर्वोणि ग्रहास्तारां गणस्तथा नक्षत्रमातरो याश्च भूतैः प्रतर्धिनायकाः सर्वे ममेह सिद्धयर्थं भवंतु प्रवणाः सदा एभिर्मंत्रैः
समप्यन्व्यं पुष्यधुषादिनातनः वासो भिराभिषेकोद्यैः फलानि धिनिवेदयेत् ततो घंटानो देन गतवादि त्रसंगैः नृत्यतीक्ष्ण-
वैरस्त्रीभिर्जीयत्या च निशानयेत् कुंकुमाक्षततांबूलदानमानादिभिः सुरं प्रभाते वेदविदुषे ब्राह्मणा यनिवेदयेत् अनेन विधि

नासर्वेक्षमाप्यश्रितपत्यच सुंजीतमित्रसहितः सत्तद्वधुजनेनच एवंयः कुरुतेपार्थदशमीव्रतमादारान् सर्वोन्नतामानवाभो
तिमनोभिलषितान्नरः स्त्रीभिर्विशेषतः कार्यव्रतमेतद्युधिष्ठिर याणिवर्गेयतो नार्यः श्रद्धाकासपरायणाः धन्यंयथास्यमायुष्यं
सर्वकामफलप्रदं कथितंते महाराजमयाव्रतमनुत्तमं यस्मानवामनुजपुंगव कामकामाः संपूजयन्तिदशमीषुसदादशाशाः
तेषांविशेषनिहितान्तद्वेयपिकामः नाशाः फलंन्यनमलबहुनोदितेन इतिश्रीभविष्योत्तरेआशाद्रशमीव्रतं अथभाद्रश
कुदशम्यादशावतारव्रतभविष्योत्तरे युधिष्ठिरउवाच व्रतंदशावतारारत्यहृष्याब्रूहिस्सविस्तरं समन्तरहस्यचसर्वपा
पौपशांतिदं हृष्याउवा० दशम्याशक्रूपक्षस्यामसेमोष्ठयदेशक्तिः स्तान्वाजलाशयेस्वच्छेपित्देवादितर्पणं कृत्याकुरुकुल
श्रेष्ठगृहभारागत्यमानवः गृणहीयाद्धान्यन्नृणस्यस्वहस्तप्रस्थतित्रयं क्रमेणपाचयेत्तनुपुंसंघृतपायसं वर्षेवर्षीदनेतस्मिन्ने
ववर्षाणिवैदश प्रथमपूपकान्वर्षीदित्तैद्युतपूरिकान् तृतीयपूपकासारान्चतुर्थेभोदकान्शुभान् सोहालिकान्पंचमे
वैषष्टेनुर्यंडवैष्टकान् सममेदेकोकरसानकपुष्यान्तथाष्टमे नवमेकर्णवैष्ठाश्वदशमेमडकान्शुभान् दशात्मनोद
शहरंदेशगिप्रापदापयेत् क्रमेणभस्सयेद्द्वत्यायथाक्तगिधिनानूप अर्धाधर्विष्यावेदयमर्धाधर्विचिद्विजातये ततोपराध
मन्त्रीप्याङ्गत्वारम्येजलाशये दशावतारमप्यव्यपुष्यधूपवितेपनैः संव्रणानेनमेधावीहोरमस्युध्यगारिणा मन्यकूर्मवराहंजना
रसिहचवासनं रामरामचहृष्यान्वैबोद्धं चकल्किनंतथेति गतोस्मिशरणंदेवंहरिनारायणंविभुं प्रणतोस्मिजगन्नाथं
समेविष्णुःअसीदतु छिनत्तुवैष्णवींमायांभक्त्याभीतोजनादनः श्वेतद्वीपंनयन्त्वस्मान्मयात्मासन्निवेशितः अत्रहेमी
महाहीश्वदशामूर्तीःसुलक्षणाः गंधपुष्पैश्चनेवेद्यैरंचयेद्दिधिपूर्वकं एवंयः कुरुतेभक्त्याविधिनानेनसुव्रतं व्रतंदशावता
रारव्यतस्यपुण्यफलंभृणु श्राव्यतेयास्त्रिभालोकेपुरुषाणाद्दशादश ताश्चिनन्तिनसदेहश्चक्रनहरणाभिफ्रः संसा
रसागराहोरात्मसुहृत्त्यजगत्यतिः श्वेतद्वीपंनयन्त्याशुव्रतेनानेनतोषितः किंतस्यनम्रवेल्लोकैयस्यतुष्टोजनादनः य

दुर्लभं फलं प्राप्नुमनसो यन्त्रगोचरं तदव्यप्रार्थितं ध्यातो ददाति प्रभुसूदनः सोऽहंजनादेनः साक्षात्कालरूपधरोऽच्युतः मत्स्ये
 लोके स्वयंप्राप्य म्भूमा रो नारणाय च यारुन्नीव्रतमिदं पार्थकरिष्यति मयोदित साचलक्ष्म्या युतानित्यं पुत्रभक्तिसमन्वि
 ता मत्स्ये लोके निरस्थित्वा मत्स्ये लोके महीयेत ये पूजयन्ति रुषाः सुभूवेत्तमस्य मत्स्यादिकास्तु दशमं श्राद्धं दशावतारात्
 मत्स्ये दशस्वपि दशासु सुरवन्धित्यते यांति यानमधिकं ह्यमुरारिलोकं इति म० भाद्र० शुक्ल दशम्या दशावतारव्रतं संपू०
 अथ आश्विनशुक्ल दशम्यां विजयाद्भवत साचतारकोदयव्याधिर्नाश्यात्वा तदुक्तं चिंतामणौ आश्विनस्य सिते प-
 क्षे दशम्या नारकोदये सकालो विजयो नाम सर्वकामार्थसाधकः रत्नकोशे इषत्सं ध्यामति क्रान्तः किं विदुर्दुर्लभता
 रकः विजयोनामकालोयं सर्वकामार्थसाधकः दिनद्वयेतद्भ्यासावव्याधौ वा अपराजितपूजायां पूर्ववत् तदुक्तं हेमा
 द्रोस्कादे दशम्या तु नरैः सम्यक् पूजनीया पराजिता ईशानी दिशामाश्रित्य अपराणहे प्रथमतः यापूर्णा नवमी युक्ता त
 स्यात्पूज्या पराजिता क्षेमार्थं विजयार्थं च पूर्वोक्तविधिनानरैः नवमी शेषसंयुक्तदशम्या मपराजिता ददाति विजयदे
 वापूजिता जयवर्धिनी आश्विने शुक्लपक्षे तु दशम्यां पूजयेत्तरः एकादश्या न कुर्वीत पूजनं चापराजितं आश्विनस्य-
 सिते पक्षे दशमी सर्वशिशुषु सायंकाले शरमायात्रादिवाचविजयक्षणे एकादशसुहूर्तो यो विजयः स प्रकीर्तितः तस्मि-
 न् सर्वविधातव्यायात्राविजयकांक्षिभिः दिनद्वये एकादशसुहूर्तव्यासावव्याधौ वा श्रवणसुक्तायात्या तथाच हेमाद्रौ
 मदनरत्ने कश्यपः उदये दशमी किंचित्संपूर्णे कादशी यदि श्रवणक्षयदाकाले सामिथि विजयाभिधा श्रवणक्षे तु पूर्णा-
 यां काकुत्स्थः प्रस्थितो यतः उदये ये शुः सीमानंतं दिनक्षे ततो नराः अत्र कृत्यं मविष्ये शमीं स्तु लक्ष्मणोपे गामी शान्या-
 शां प्रतिक्षितां संप्राथ्ये तां च संपूज्य त्वीशानी संसुरो भवेत् शमीपूजा ध्यानं शमीशमयेते पापशमी शान्तिविनाशिनी
 अर्जुनस्य धनुर्धरी रारामस्य प्रियवादिनी शमीशमयेते पापशमी लोहिहतकंदका धारिन्त्यर्जुनबाणानारा मस्थप्रियवादिनी

कर्त्तव्यमाणयात्रायाथाकालेऽस्मत्सर्वसया तत्रनिर्विघ्नकर्त्तव्यं भवतीरामपूजिते गृह्णत्वासाक्षतामाद्रौशमीमूलगतां मुदम्
 गीतवादित्रभिर्घोषैरानयेत्स्वग्रहं प्रति ततोऽभूषणवस्त्रादिधारयेत्स्वजनैः सह शम्भुभावेव न राजपूजाकार्यं तत्रसंनमः आदि
 राजमहाराजवनराजवनस्पते इष्टदर्शनमिश्रान्त्राशत्रूणाञ्च पराजयः प्रथमपराजितदशम्यां पूर्वोक्तविजयासुहृतेऽुक्तं
 प्रास्थानिकमिलुपक्रम्य अथविजयारथ्यान् कृष्णाउवाच अलं कृतोऽभूषितभृत्यवर्गः परिहृतोऽनुगतुरंगानागः वादित्र
 नादप्रतिनादिताशाः सूसंगलाचारपरपराशीः राजानिर्गत्य भवनात्पुरोहितपुरोगमः प्रास्थानिकविधिक्षत्वाप्रतिष्ठेत्सुवर्तोरि
 शि गत्वानगरसीमांतं वास्तुपूजासमाचरेत् संपूज्य चाथादिक्यालान् पूजयेत्पथि देवताः संत्रैर्वैदिकपौराणैः पूजयेच्च शमी
 तरु असंगलानां शमनीं सर्वसिद्धिकरीं शक्रमां दुःस्वप्नशमनीं शक्रमां ततः कृताशीः पूजयेत्प्रादिशि विष्णु-
 क्रमान् क्रमेत् शत्रोऽप्रतिहृतिं कृत्वा ध्यात्वा रामतथार्थदं शरणस्वर्णपुरं वेन विद्धे हृदयमर्सेणि दिशा विजयसंज्ञां च पराहन-
 व्याः पुरोधसा गवसेव विधिक्षत्वा दक्षिणादिभि रचयेत् पूज्यान् दिजां च संपूज्य सावत्सारपुरोहितो गजवाजिपदातीनां प्रे-
 क्षाकौतुकमाचरेत् जयसंगलशब्देन ततः स्वभवनं वीशेत् नीराजमानः पुण्याग्निर्गणिकाग्निः सुसंगलं य एवं कुरुते राजा व-
 र्षवर्षेऽसंगले आयुरारोग्यमेभ्यं विजयं च समागच्छति नाद्यो व्याधयेऽश्वे वनभवंति पराजयाः श्रियं पुण्यमवाप्नोति विजयं च
 सदाभुवि उक्तं परत्वानव्यारव्यास्यामः जनेषु गमिष्यन्त गार्थिवश्चंद्रदुर्भीन्वीणाश्रयो प्रवादयेत् ततः आश्विनस्य सिते
 पक्षे दशम्यान् षटोत्थापनानंतरं सुचारुवेद्यैः सहसंभारानुपकल्पयित्वा एकदशमुहूर्तेऽव्रणयोगे सीमांते गत्वा पश्चाद्देहे
 जनेः सहस्रवर्णसहितं ग्रामं आभिषात् योपिनोकोत्तुकेऽश्वमज्ज्वान्तिर्दीपं रं जनानुलेपनकारयित्वा वासो गंधस्वकूपुष्ये च पूज-
 यित्वा हिरण्यरूपमिति मंत्रेण स्वरुषेण पूजनं कृत्वा आशिषः प्रतिगृह्य लक्ष्मीं नमस्कुर्यात् सर्वोऽग्निनीः वस्त्रान् कारभू-
 षणेः पूजयेत् ब्राह्मणान् पूजयेत्तत्र गंधपुष्पैश्च दीपकैः इति प्राविष्ये विजयादशमी व्रतसं० इति दशमी व्रतानि स

मासानि अथ एकादशीव्रतानि नत्र एकादश्यामुपवासनिर्णयः निषेधपरिपालनात्सकोवन्नरुपश्च साचिधाशरुद्वादशा
 मीविद्वाचवेधोपिहिविधः अरुणोदयेदशमीसंबंधात्सूर्योदयेच नत्र आचोवेष्णवेस्त्याज्यः नथाच भविष्ये अरुणोदय
 काले तु दशमीयदिदृश्यते सावित्रेकादशीतत्र पापमूलसुपाषण नथा दशमीशेषस्युक्तो यदि स्यादरुणोदयः नैवोपो
 व्यवेष्णवेन तद्दिनेकादशीव्रतं अरुणोदयस्वरूपं तु हेमाद्रौ स्मृत्यन्तरे दर्शिनं निशि प्रांतं तु यामार्धे देववादित्रनिःस्वने सार
 स्वेन अद्ययेन अरुणोदय उच्यते यामार्धमुहूर्तं पलक्षणं अनावसौरधर्म आदित्योदये लायायासुहूर्तं दयान्विता सैका
 दशीति संपूर्णा विद्वान्यापरिकर्तिता यच्च साधवीयेस्कादे उदयात् प्राकृचतस्त्वर्घटिका अरुणोदयः तदपि द्वात्रिंशत् य
 टिकारात्रिमानपक्षे तु सुहूर्तं दृश्यस्य तावत्परिमाणव्यसुक्तमिति हेतुनिर्णयः ब्रह्मवेवंतं च तस्मै घटिकाः प्रातररुणोदयनि
 श्रयः चतुष्टयविभागोत्रयेधादीनां किलोदितः अरुणोदयेधः स्यात्साहूर्तुघटिकात्रयं अनिवेधोदिघटिकः प्रभासदर्श
 नादवेः महावेधोपिनेत्रैव दृश्यते कानदृश्यते तुरीयस्तत्र विहितो योगः सूर्योदये सति अन्यच्च पंचपंचउषः कालः सप्तप
 चारुणोदयः अष्टपंचमंत्रानः शेषः सूर्योदयः स्मृतः वैष्णवलक्षणा तु स्कादे परमापदमापन्नो हर्षवाससुपस्थिते नैकाद
 शीत्यजेद्यस्तु तस्य दर्शानुवेष्णावी प्रविष्ये यथाशक्यतथाहृष्यायथाहृष्याण्योनरा तुल्येते मन्यते यस्तुसहि
 वैष्णव उच्यते अनिवेधादयः सर्वे ये वेधास्तिथिषु स्मृताः सर्वे व्यवेधाधिजेयावेधः सूर्योदयः स्मृतः तत्र शरुद्वाविद्वा एकाद
 शीन्वतुर्धा अधिका एकादशी अधिकाद्वादशी उभयाधिका अनुभयाधिका च शरुद्वाया एकादश्या
 धिक्ये परेद्यु रूपवासमाहनारदः संपूर्णेकादशीयत्र द्वादश्याद्यदि गामिनी द्वादश्यालंघनं कार्यं त्रयोदश्यानुपारणं ह
 द्बचसिद्धः एकादशीयदालु सा परतोद्वादशी भवेत् उपोष्याद्वादशी तत्र यदोच्छेच्च परागतिं मृगुः संपूर्णेकादशीयत्र
 प्रभाते पुनरेव सा ततोपोष्यादितीया तु परतोद्वादशीयदि प्रथमे ह नि संपूर्णे व्याप्या होरात्र संयुता द्वादश्यानु

नदोपोत्थादृश्यतेऽनुनेवसा पूर्वाकार्यगृहस्थंश्रयतिभिश्चोन्नराविभो मार्कण्डेयः संपूर्णकादशीयत्रपरत्रपुनरेदच पूर्वासु
पवसेत्कामीनिष्कामस्तुपरावसेत् हेमाद्रौ विद्वाथ्यविद्वाविज्ञयापरतोद्वादशीनत्वेत् अविद्वापिचविद्वास्यात्परतोद्वा
दशीयदि एकादशीविद्युत्तच्छुक्लुक्लुष्णोविशेषतः उन्नरांतुयतिः कुर्यात्पूर्वसुपवसेद्गृही सनत्कुमारः नकरोतिहिगोमृदाए
कादश्यासुपोषणं सनरोनरकंयानिरोरेवतमसाहते यदाच्छिद्दिपुलान्भोगान्मुक्तिंत्वात्यनदुल्लसा उपोथ्यैकादशीनित्यप
क्षयोरुभयोरपि माधवेत्युक्तं एकादशीद्वादशीचेत्सुभयवधेतेयदा तदापूर्वदिनेत्याज्यस्मार्तिगत्यंपशंदिनं त्रयोदश्यांनल
प्येतद्वादशीयदिकंचन उपोथ्यैकादशीतत्रदशमीभिश्चित्तायदीतिस्कादात् हेमाद्रिमते शतचविरत्तद्दहेनदानात्रिधान्यूनसमा
धिकैः षट्प्रकाराः पुनस्त्रैथाद्वादश्यासमाधिकैः इत्यैकादशीभिदाः पात्रे संपूर्णकादशीत्याज्यापरतोद्वादशीयदि उपो
थ्याद्वादशीशुक्लद्वादश्यामवपारणाम् पारणाहेनलभ्येनद्वादशीकलयपिचेत् तदानांदशमीविद्वाउपोथ्यैकादशीनिधिः
बहुवाक्यविरोधेनसदेहो जायतेयदा द्वादशीतुनदायात्यात्रयोदश्यानुपारणं इतिमार्कण्डेयोक्तैः कान्यायनः अस्रव
र्षाधिकोमर्त्योऽशशीतिल्यूनवत्सरः एकादश्यासुपवसेत्यस्त्योरुभयोरपि भ्रगिष्ये ब्रह्मचारीचनारीचशतकृमेवसदा
गृही सधवायास्तुभ्रंजांजाधिकारः पन्योजीवितयानारीउपोथ्यव्रतमाचरेत् आयुथ्यहरतेभर्तुः सानारीनरकव्रजेत् को
र्मंतुक्तंमदनरत्नस्मृत्यंतरे शयनीबंधिनीमथ्यैकादशीभवेत् सेपोपोथ्यागृहस्थेननान्याकृष्णाकृदत्चन नान्याकृ
ष्णोतिनिषेधः संक्रांत्यासुपवासंचकृष्णोकादशिसासरे चंद्रसूर्यग्रहेचैवनकुर्यात्सुत्रवानगृही नारदः आदित्येहनिस्क्रांतो
ग्रहणेचंद्रसूर्ययोः पारणत्वापवासंचनकुर्यात्पुत्रवानगृही माधवीयेकान्यायनः अर्कपर्वदृशेरात्रोचतुर्दशयष्टमीदिवा
एकादश्यामहोरात्रमुक्ताचाद्रायणंचरेत् अथकाम्यव्रतविधिः क्रांस्त्यमासमस्तूरात्रचणकान्कोरदूषकान् शाकंमधुप
रान्नेचत्यजेदुपवसन्स्त्रिये शाकंमाषंमस्तूरात्रपुनमौजनमैशुनं दूतमत्यंबुपानंचदशभ्यांवेष्ठावस्त्यजेत् मदनरत्ने-

नारदीये अक्षरलवणाः सर्वे हविष्यान्निषेविषणः अवर्नानत्यशयनाः प्रियासंगविवर्जिताः हेमादो देवलः असकृज्ज
 लपानाच्चसकृत्तंबूलत्वंणात् उपवासः प्रणयेत् दिवास्वापाच्चैमेशुनात् अशक्तो तु मदनरत्ने देवलः अत्यये चांबुपाने च नो
 पवासः प्रणश्यति अत्यये कष्टे विष्णुरहस्ये रात्राभ्यंगशिरोम्यगतांबूलचामुलपन व्रतस्थो वजयेत्सर्वे चान्यच्च निराकृतं
 एषुभ्राथिश्चतं स्तनिहंसकयोः सरव्यं कृत्वा संन्यन्तं हिंसनं प्रायश्चित्तं व्रती कुशोज्जयेन्नामशतत्रयं मिथ्यावादे दिवास्वापे बहुशोभु
 निषेवणे अष्टाक्षरं जपेन्मंत्रशतमशे च रं शत्रुचिः ऊंसो नारायणायैति अष्टाक्षरः हेमादोर्वाभट्टः उपवासं तथा आर्द्धं न कुशार्द्धं त-
 धावनं दंतानाकाशसंयोगो दहत्यासममकुलं एकादश्यां आर्द्धे भ्रातृमाधवीयं कात्यायनः उपवासोयदानित्यः श्राद्धोत्सृष्टिनिर्कम
 वेत् उपवासं तदा कुर्यादाघ्रायपितृसंतिं सातापन्नोः क्षयप्राप्ते भवेत् दकादशी यदि अभ्यर्च्यै पितृदेवांश्च आजिघ्रेत् पितृसंतिं
 प्राप्ते हीरिने सम्यक् विधाय नि यमं निशि दशम्यामुपवासं च मकुर्याद्दंष्ट्रावन्नं तत्र एकादश्यां सकल्पः गृहीत्वोदुवरपात्रवारि-
 पूर्णमुदङ्मुखः उपवासं तु गृह्णीयाद्यथा सकल्पयेद्बुधः ओदुंबरताम्भयं मंत्रः एकादश्यां निराहारः स्थित्वा हंसपेरहनि
 भोदस्याभिपुडरीकाक्षारणसेभवाच्युत शोवादीनां तु हेमादोसोरपुराणे सावित्र्याथ यवानास्मांसकल्पं तु समाचरेत् वाराहे इ
 त्युच्चार्यततो विद्वान्पुष्पांजलिं सथापयेत् अष्टाक्षरं मंत्रं त्रिजमेनाभिंमंत्रितं उपवासं फले मंसुः पिबेत्पानं गतजल इति काल्या
 यनांकेः मध्यरात्रे उदये वा दशमी विधेरात्रोसंकल्प इति माधवः विन्दोपवासो न भस्त्वुदिनं त्यक्त्वा समाहितः रात्रोसंजयेत् दिष्णुसं-
 कल्पं च सदाचरेत् देवलः देवस्य पुरतः कुर्याज्जागरे नियतो व्रती अज्ञानंति भिराधस्य व्रते चाने केशव प्रसीदस्सुर्वोनाथज्ञा
 नदक्षिप्रदो भव दिवानिद्रापरांन्वच पुनर्भोजनमेशुनं क्षौरं कास्यं सापते लं द्वादश्यामस्तव जयेत् पुनर्भोजनमथायोभार आ-
 यासमेशुने उपवासं फलं हन्तुं दिवानिद्रान्वापचमी स्कादे असंभाष्याद्दिसंभाष्य तुलस्याश्चापि तदल आमलक्याः फलवापि प्रा-
 रणे भस्वशकृद्यति भोजनानंतरं विष्णोरर्पितं तुलसीदलं भक्षणान्वापनिर्मुक्तिश्चाद्वायणशताधिका इति विष्णुकेः सूक्तकानेन

रः स्नात्वा पूजयित्वा जगदनेन दानं दत्त्वा विधानेन व्रतस्य फलमश्नुते स्त्रीभिस्तुरजोदर्शनेनैपिकार्यं एकादश्यां नभुंजीतनारीदृष्टेरज
 स्वपि इति मात्स्येनैः यदाद्वादश्यां श्रवणं सतदाशक्त्या मयेकादशीत्यन्काद्वादशीमुपवसेत् शकृत्वायादिवाकृत्वाद्वादशीश्रव-
 णान्विता तयोरेवोपवासश्च योद्दश्यांतु पारण इति नारदोक्तैः तत्र शकृद्वाधिकेकादशीउन्मीलिनी द्वादशीवद्धते च त्सा-
 व्यंजुली वासरत्रयस्पर्शनिभिस्पर्शा अत्रपर्वणः संपूर्णाधिकत्वेपस्ववर्धिनी पुष्यसंयुताजया श्रवणयुताविजया पुनर्वसुयु-
 ताजयंती रोहिणीयुतापापनाशिनी एताअश्लेषमहाद्वादश्यः एताः पापक्षयमुक्तिकाम उपवसेत् अब्रह्मलंहेमाश्लेषेयं द्वादश्यः
 प्रथमः पादो हरिवासरसंजिनः तमनिक्रम्य कुर्वीत पारणां यच्छ्रुततपरः अन्यत्र सर्वेषामुपवासानाम्नात्नरेव हि पारण इति एक
 दशीनिर्णयः अथ शकृद्दृष्टोकादशयुद्यापने मार्गशीर्षे शकृत्पक्षे कान्तिकेवातथेवच शरुभमासेतुकार्यो सार्थकृत्वा उभे-
 तयोः व्रतविधिः दशम्यामेकशकृत्तुदंतथावनपर्वके एकादश्यां शकृत्भिर्भूत्वा आचार्यवरयेन्नतः तत्रसंकल्पः गणेशस्मर-
 णपूर्वकं मासपक्षाद्युहित्वित्थ्यादिसंकीर्त्यमयाः चरितस्याचार्यमाणास्यवाशकृद्दृष्टोकादशीव्रतस्य सांगतासि अर्थसंपू-
 र्णफलमाप्त्यर्थं देशकालाद्यनुसारतो यथाज्ञानेन शकृद्दृष्टोकादशीव्रतोद्यापनमहं करिष्ये तदंगत्वेन गणपतिपूजनपुण्याहवाच
 नमाचार्यवरणचकरिष्ये तनागणे शोदशोपचारैः पूजयेत् ततः करिष्यमाणशकृद्दृष्टोकादशीव्रताद्यापनकर्मणः पुण्याहं
 भवतोद्भवतु अस्तुपुण्याहं स्वस्ति भवतोद्भवतु आयुभतेस्वस्ति ऋत्विभवनोद्भवतु कर्मक्रथता अगस्त्विति भवतोद्भव
 तु अस्तुश्रीः वर्षशतं पूर्णमस्तु शिवं कर्मास्तु गोत्राभिहृद्विरस्तु यजापतिः प्रीयतां उद्यापनकर्मणि आचार्यवरयेत् श्रुताध्य
 यन संपन्नोऽक्रोधलोभविजितौ आचार्योवरयेत्यश्वाद्भ्रह्मज्ञानसमन्वितौ अस्मिन्नकर्मणि आचार्योभव यथाज्ञानेन कर्मकरि
 ष्यामि उपोष्य भियनो राजा आचार्यसहितो व्रती कुर्यादारानं विष्णोर्ग्रथाशक्त्या जगद्गुरोः देवालये गवांगोसंशक्तो देशे यवागृहे
 अंशं शुलोच्छ्रितां वेदीं चतुरस्रां प्रकल्पयेत् धितिस्ति इयविस्तीर्णां तिलैः दृष्टोः प्रपूरेयेत् तस्याप्येडशपत्रचकमलं परिकल्पये

न् नन्मध्येस्थापयेत्कुम्भंनवीनमव्रणंशकभम् । हृद्योस्तिहेश्वसंपूर्णं कृष्णवस्त्रोपशोभितम् । अश्वत्थपर्णयुग्मेन-
 पंचरत्नेः समन्वितम् । समंतादंतिकंचैवनामसंकर्षणादिभिः उपचारैः षोडशभिः पूजयेत्प्रपत्नो नरः । आग्नेयादिचतु-
 र्षत्रे पूजयेद्गणमातृकाः । गणेशंमातृकाञ्चैवदुर्गाक्षेत्राधिपंतथा । समाहितमनाः कोणे ध्यानेयादिषुविन्यसेत् ।
 शकृत्कामेकादशीं तद्वर्चिः । शकृत्कृत्स्नपूजयेत् । शकृत् वस्त्रेणसंवेद्य पूजयेत्परयासुदा । समंतादंतिकंचैव
 नामभिः । केशवादिभिः । तदग्रैसर्वतोभद्रंलिरवेत् । देवतासालिध्यार्थंस्वर्णसूताषण्युत्तारणंकरिष्ये । ततो
 देवंचसोवर्णंस्नाय्यंपंचामृनादिभिः । गंधपुष्पाक्षतोपेतमयपुण्यजलैः शकृत्सैः । गृहीत्वावाहयेत्कुम्भे रमायुक्तचतुर्भुज । एवंवि-
 ष्युमावाहयेत् । ॐ नमोविष्णोर्वेनुस्यभगवन्परमात्मने । कृष्णोमिदेवकोपुत्रपरमेश्वरऽत्तम । अजोनादिश्वविष्वात्सासर्वलो-
 कपितामहः । क्षेत्रज्ञः शाश्वतोविष्णुः । श्रीमान्नारायणः परः । त्वमेवपुरुषः । सत्योतींद्रियोसिजगत्यते यत्तेनजः । परस्सूक्ष्मतेन
 मंवेदिकांविश । ॐ ह्रः पुरुषं आवाहयामि । ॐ भुवः पुरुषं । ॐ स्वः पुरुषं । ॐ भूर्भुवः स्वः पुरुषं । विष्णो इहागच्छ इहतिष्ठ
 पूजागृहाणस्वप्रसन्नोवरदोभव । रुक्मिणीसहजावतीसत्यभ्रामंश्रियंचपूर्वपश्चिमदलाभ्यन्तरेषु षोडशस्त्रीसहस्राणिक
 ल्ययेत् । शंखचक्रगदापद्ममीशानादिषुकल्ययेत् । तद्वह्निःपूर्वपश्चादिषष्टपत्रेषु कर्मात् । विमलात्कर्षिणीज्ञाना । ३ क्रिया
 योगा । ५ तथैवच । मन्त्री । ६ सत्या । ७ तथाज्ञाना । ८ नुग्रहापद्मभ्यागा । देवस्थायो नतः । कृत्वावेदिकापारवगेश्वरं । एवमावाह्य । लोक
 पातानवस्थाय्यदिहसपूर्वादिषुकर्मात् । देवान्तदस्त्वितिस्थापयेत् । अतोदेवा इत्यादिषोडशमंत्रैः षोडशोपचारैः पूजयेत् । न
 तः पूर्वादिद्वादशपद्मपत्रेषु केशवादीनावाह्य । अतोदेवा । १ इदंविष्णु । २ विष्णोः कर्माणिपश्यत । ३ त्रीणिपदाच । ४ तद्विष्णोः । ५
 स्तदिभ्रामोविचक्रमे । ६ ७ विष्णोर्नुकं । ८ मतद्विष्णु । ९ ननेविष्णो । १० अविष्णवे । ११ तदस्ये । १२ इरावती । १३ तावा । १४ बषट्ते । १५
 नुक्रमेणहि । प्रदद्यादासनंपाद्यमर्ध्यमाचमनीयक । स्नानं वस्त्रंचोपवीतंगंधपुष्पाणिवेतनः । धूपदीपंचनेवेद्यंनिराजनप्रदक्षि

गो केशवाय० १ नारायणाय० २ माधवाय० ३ गोविंदाय० ४ विष्णवे० ५ मधुसूदनाय० ६ त्रिविक्रमाय० ७ वामनाय० ८ श्रीधराय०
 लक्ष्मीकेश्याय० ९ पद्मनाभाय० ११ दामोदराय० १२ एताः शकृद्दशो मंडले देवता एवमेव कृष्णोकादशी मंडले संकर्षणाय०
 संकर्षणं आ० वासुदेवं० प्रद्युम्नं० अनिरुद्धं० पुरुषोत्तमं० अधोऽक्षजं० नारसिंहं० अन्युतं० जनादेनं० उपेन्द्रं० हरिं० श्री
 कृष्णं० १२ इति कृष्णोकादश्याः उपर्येकादश्यायदा एक आचार्यः तदा द्वादशपद्मद्वेषु पूर्वादिक्रमेण एकत्र देवतास्थाप्य
 पूजयेत् स्तवने विष्णुस्तूकेऽथ परिचर्याचिनामभिः नमोतर्षेष्वावेमंत्रेऽस्मिन्मूर्तेः पूजयेत्स्फुटीः ततो देवादयोऽसौ सर्वतोऽपद्र
 मंडले ब्रह्माद्यादेवताः सर्वाः पूजनीयास्तनुक्रमात् उपचारादिकं कुर्यान्नेव कार्ये विसर्जनं गीतार्थोस्तथा नृत्यैरिति होमोऽसंनोर
 भैः पुरोणैः सक्त्याभिश्चरात्रिशेषनेयैस्फुटीः प्रभाते विमलेऽस्त्वाः कृत्वा शौचदिकाः क्रियाः चतुर्विंशतिसंख्याकान् विधानाग
 मदर्शिनः आकारयेत्ततः पश्चात् पूजयेच्च समागतान् आचार्येण समं कुर्यादुपचारादिकं ततः होमं सरव्यास्तु सारेण स्थंडिलं
 कारयेत्ततः उल्लेखनादिकं कृत्वा प्रणानास्थापनं ततः अस्मिन् शकृद्दशोकादशी त्रितोद्यापनं होमं कर्तुं स्थंडिलादिकं मकरि
 ब्ये अग्निध्यानांतं कृत्वा ततोऽन्वाधानं क्रियमाणे शकृद्दशोकादशी त्रितोद्यापनं होमं देवतापरिश्रहायं मन्वाधानं करिष्ये च
 कृष्णीं आज्येनेत्यंतसुक्ता अन्नप्रधानं अग्निं इंद्रं प्रजापतिं विश्वान् देवान् ब्रह्माणं पुरुषं नारायणं मृत्यूचं आज्येन वासुदे
 वबले देवं श्रीविष्णुसप्तवारं अग्निं वायुं सूर्यं प्रजापतिं एताः प्रधानं देवताः पायसं द्रव्येण केशवादिद्वादशो देवताः आज्यमिश्रि
 तपायसद्रव्येण विष्णुं अद्योत्तरशतं दुत्यावापायसद्रव्येण ब्रह्मादिदेवताश्च एकैकया ज्याहुत्या शेषेण स्विसृकृतमित्यादि
 प्रणीता प्रणयनांतं कृत्वा अन्वाधानसमिद्धिं सुहृयात् पायसं प्रथित्वा चरोः प्रापणसुद्धरेत् पवित्रं ते इति मंत्रं जपन् प्रापण
 सुद्धरेत् पायसादुद्धृतं किंचित् प्रापणं तत्प्रकीर्तितं अन्वाधानादिकं कुर्यादाज्यप्रागात्तमेव च आज्यसंस्कारादिकं आ-
 ज्यप्रागांतं कृत्वा इंद्रसुपकल्पितं हवीयद्रव्ययथा देवतमस्तु अनादेशाहुतीः पंच होतव्याः सर्पिषा ततः पौरुषेणाथस्तेन प्रत्य

चं चतुर्थाकृतं पायसं सद्युतं चैव हुनेदन्नं शानं घृताक्तिलपालाशासमिद्धिचैरुयात् एथक् अशेनराहुतीतां च विष्णुमंत्रेण कारये
 न् इदं विष्णुवतिस्तेन जुहुयात् निलसर्पिषा वासुदेवाय स्वाहा बलदेवाय स्वाहा श्रिये स्वाहा विष्णवे ० विष्णोर्ध्विकं भृक् तद-
 स्वाप्रिय ० प्रतद्दिष्णु ० परोमात्रया ० इदं विष्णुर्वि ० श्रीणिपदात्तकृ ब्यात् इति भिष्म्विति जुहुयात् केशवादिद्वादशनामभिः पाप
 संहृत्वा विष्णुअशेनरशतपायसेनसुहुयात् कृष्णोकादशया एवं संकर्षणादिद्वादशनामभिरेव शक्रकृष्णोकादशयाः एका
 चार्यैकस्थंडिलपक्षे चतुर्विंशतिनामभिर्हुत्वा मुख्ये देवतां अशेनरशतं हुत्वा ब्रह्मादिदेवताः एकैकया ज्याहुत्याहुनेत् त
 तः प्रापणार्थं भगवत्प्रार्थना तामेकमाद्यं पुरुषं पुराणं नारायणं विश्वं सृजामासः मयेकमागोविहतो विधेयो गृहाण हव्यज
 गनामधीया इति प्रापणं निवेद्य उपतिष्ठेत् चतुरोवा प्रदक्षिणसंधिवेदिकां च परिक्रम्य सिंधि विष्वा इति जानुनीनिपात्य भ्रुव
 सूक्तं जपेत् पुरुषसूक्तं वा अशेपदानिर्मातिदिशां गतेर्मेत्रैर्जपन् कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने शरण्याया प्रमेथाय
 गोविदाय नमो नमः नमः स्थूलाय सूक्ष्माय व्यापकाय व्ययाय च अनन्ताय जगद्भात्रे ब्रह्मणे नंतमूर्तये अथ तं निवेदितं प्राप
 णं सूचिर्हुत्वा योषयेत् कैवेष्यावाः कैवेष्यावा इति उच्चैर्वेदेत् वयं वैष्णवाः वयं वैष्णवाः इति प्रवेदेत् तेष्यः समानेष्यो हविर्देय द्वादशा
 क्षरमंत्रेण ॐ नमो भगवते वासुदेवायेति इदं स ह मसृत् प्राश्नामि इति प्राश्य आचम्य गृहमागत्य सिद्धये स्वाहेति जुहु-
 यात् यत इदं स गामहृत्यात्मानमग्निमंथ्य सर्वप्रायश्चित्नादिसमापयेत् स्विष्टकृदादिहोमशेषसमाप्य उत्तरपूजाकृत्वा
 विष्णुसूक्तानि जप्त्वा अतो देवा इति ० ॐ मूः पुरुषं उवासायामिक्रमेण उवासायेत् ततो होमावसाने च गामरोगां पथस्विनी स
 वत्सा कृष्णार्णोचसवत्सा कास्य देहिनी दद्यात्तसमाव्यर्थं माचार्योयसदक्षिणा मूष्णानि विचित्राणि वासांसि विधिधा-
 नि च चतुर्विंशतिसंख्यानि पक्वान्नानि च दापयेत् आचार्योय प्रदेयानि दक्षिणां मूयसी तदा यदीच्छेदात्मनः श्रेयो व्रतस्यो
 द्यापमंचरेत् विप्रान् द्वादशसंख्याकान् नामभिः एथ गर्त्तयेत् उपवीतानि तेभ्यो वेदद्यात्कृमान् सदक्षिणान् पक्वान् फलसं-

बुक्ताचरुत्तुक्तास्तुदापयत् भोजयित्वाततोविमानपक्वान्नेनचभक्तितः अन्यानपियथाशक्तिब्राह्मणान्भोजयेद्वृत्ती अन्नं
 ममास्तुसंपूर्णमित्युक्तेः श्रुजितेर्द्विजैः अस्तुसंपूर्णमित्युक्ता आचार्यसहिनोव्रती जलवेषणावस्त्रुक्तानिप्रणम्यचपुनः पुनः
 ॐ ह्रः पुरुषउदासयामि इतिक्रमेणोदासयेत् इदंविष्णुरितिपीठंआचार्यनुभ्यमहंसंप्रददे देवस्यत्वेतिमंत्रेणप्रतिगृ
 न्द्यतोमतिगुणहामि अस्यमयाहृतस्यशक्रुक्कृष्णोकादशीव्रतोद्यापनकर्मणः सांगतासिध्यर्थंचतुर्विंशतिब्राह्मणान्भोज-
 यित्वा नमसं ततोबंधुजनेः सार्धंशिशेरिष्टेस्वभोजयेत् इत्याहभगवान्योधायनः इतिवोधायनोक्तशक्रुक्कृष्णोकादशी
 व्रतोद्यापनसंपूर्णं अथपूजाविधिर्ब्राह्मे एकादश्यासुभेपक्षेनिराहारः समाहितः नानापुण्यैर्मुनिश्चेष्टविचित्रंमंडपंश
 क्रं स्नात्वासाय्यग्विधानेनसोपवासोजितेद्विद्यः संपूज्यविधिवद्विष्णुश्चद्वयारुसभोहितः गंधपुष्पैस्तथाधूपैर्दीपैर्नैवे-
 द्यकैःपैरैः उपचारैर्बहुविधैर्जपहोमैः प्रदक्षिणैः स्तोत्रैर्नानाविधैर्दिव्यैर्गतिवाद्यैर्मनोहरैः देववत्प्रणिपातैश्चजयशब्देस्त
 थोत्तमैः एवंसंपूज्यविधिवद्ब्राह्मोक्तानजगारं यानिविष्णोः परंस्थानंनरोनास्त्यत्रसंशयः पंचामृतैर्नसंस्नाप्यगकादश्याजना
 देनं दादश्यापयसास्नाप्यह्रिसारुप्यमसुते इतिपूजाविधिः अथशक्रुक्कृष्णोकादश्याद्यापनविधिः अजुनउवा० काहृगवत
 विसर्गोचविधानंचात्रकीदृशां संपूर्णंहिंस्रवेद्येनतन्मेवदरूपानिधे श्रीकृष्णउवा० शृणुपांडवयत्नेनप्रवक्ष्यामि नदव्ययं
 शक्तः स्वर्णसहस्रंनुअशक्तः काकिणीवथा ददातिअर्चयापार्थसंभस्यादुमयोरपि शक्तश्चेद्दिगुणंदद्याद्यथोक्तोमध्यसोविधिः
 उक्तार्थमप्यशक्तस्यदानपूर्णाफलमदं तद्वृषविधिमप्येकंकथयामितवाग्रतः यानिकश्चेत्तर्षाणानिव्रतानिकुरुःसत्तम विफला-
 न्येवसर्वोणिउद्यापनविधिंचरेत् अबोधसमयेपार्थकुर्यादुद्यापनक्रियां सार्गशीर्षिविशेषेणउद्यापनविधिंचरेत् दशम्या
 दिनशेषेणरात्रौगुरुग्रहजनेत् एकादशीदिनेत्रासिगुरुमभ्यर्च्यशक्तितः गृहीत्वाचरणौसूयार्थं तदर्थंचविचक्षणः पुण्यदेशोद्भवं
 विभ्रंभ्रांतसर्बगुणान्वितं सदाचाररतंपार्थवेदेवेदंगपारगं अस्मदीयंब्रतंविप्रविष्णुवासरसंभव संपूर्णंनुभवेद्येनतत्कुरुष्वद्विजान

स तस्याग्नियमः कार्योदंतधावनपूर्वकः एकादश्यां निराहारः स्थित्वोच्चैव परेहनि भोस्त्यामिपुंडरीकाक्षशरणं भवेत्तु एव
 प्रभातसमये शरुचिर्हृत्वासमाहितः पारंबटिनां च सर्वेषां पतितानां च सगमं कामंडुरोदरपार्थदूरतः परिवर्जयेत् स्नानकृत्वा
 चंद्रपूर्वनद्यादौ विमले जले तर्पयित्वा पितृन् देवान् पूजयेन्मधुसूदन उपलिव्य शत्रौ देशकीटके शास्त्रिभिरजिते वर्षेण्यसर्वतोभद्र
 नीलपीतसितासितैः मंडलचोच्चैरेद्रूपसर्वकर्मसंपूजितं अष्टगुणोद्धितां वेदीं चतुरस्राप्रकल्पयेत् वितस्तिरयविस्तीर्णो मक्षतेः परि
 पूरितासु तस्याषोडशपत्रं च कमलपरिकल्पयेत् तन्मध्ये स्थापयत्कुम्भवीनमुत्थिरशरुभ्रं अथवा तदुलानां च अष्टपत्रांबुजचरेत् वारिष्
 णं घटं ताश्च पात्रौष्यसमुद्रं जातरूपमयं देवलक्ष्यायुक्तं जनार्दनं पद्मे वैश्रसमायुक्तं सहिरण्यसवाससं अक्षमालासमायुक्तं शरवचक
 गदाधरं ॐ ह्रीः पुरुषं आवाह ॐ ह्रुवः पुरुषं आ ॐ स्वः पुरुषं आ ॐ स्मः पुरुषं आ ॐ रुक्मिणीजावती सत्यमासा शतोत्तरषोड
 शसहस्रैः श्रिया च सह तस्यै कल्पयेत् ब्रह्मादिदेवताः सर्वाः पूजनीया अलुक्सान् शक्त्या सुवर्णपुष्पैश्च पूजनपुष्टिवर्धनं अन्यैर्कतूद्र
 वैः पुष्पैरच्येदधि वन्नरः नैवेद्यांश्च तनुर्विशान्यद्यदादल्लकमात् भक्त्या चतुर्विंशतिपुष्टिष्वपि तंतप इच्छया वा तथा दद्याद्ये वा या
 पन भवेत् सोदकान् शुडकांश्चूणां च घृतपूरकमंडकान् सोहलिकादिकं सारः सर्वाः सक्तवरा वच वटकात्रपायसदुग्धशालिद्रयोदंतं तथा
 इंद्रिकान् हूरिकान् पाथ्यं अमृपान् शुडमोदकान् निलगिष्कं गवेषं शालिपिष्टं सशर्करं रमाफलचसंघृतं सुदूष्णं शुडोदनं एवंक्रमेण
 नैवेद्यं सथग्वान् चरमेहनि दामोदराय पादोत्तुजानुनीमाधवाय च गुह्यवैकामपतये कट्यावा मसूनये पद्मनाभाय नामिनुस्युदरं शिम्ब
 सूतये त्ददपं ज्ञानागम्याय कंठं श्रीकंठसंगिने सहस्रबाह्वे बाहू चक्षुषी योगयोगिने ललाटसुक्तायेति नासांनाकस्ते रश्मिश्च श्रवणौ श्रव
 णेशाय शिरवायां सर्वकामदं सहस्रशीर्षाय शिरः सर्वांगसर्वरूपिणे शरभेन नारिकेरेण बीजपूरणं वा पुनः त्दृदिद्यात्वा जगन्नाथं द
 द्यादर्थ्यं विधानतः सासूतं च सपुष्पं च सजलं च दान्वितं रात्रौ जागरणं कुर्याद्दीनशास्त्रविनोदतः इष्टदत्तधरादानं पिंडोदतं नोगया शिर
 कृतं दानं कुरुक्षेत्रे येः कृतजागरं हरेः नृत्यगीतं प्रकूर्वेति वीणावाद्यं तथैव च ये परं विप्राणां नितेनराः कृष्णवल्लभाः शास्त्रैर्वाथ्यथा प्रकृष्य

नंपुरवस्तव धनंजयतवभीत्याभक्त्यानुग्रहकारणान् यः करौ नितनुरोभक्त्याव्रतभेन इत्यापहं सयातिवेष्यावस्थांमदाहमलयवर्जितं उ-
 च्छुभ्यापनंचेवमुभयोः कुरुभक्तस किमन्ये बहुभिवांकेः प्रशसापरमाभुवि एकादश्याः परतरत्रैलोक्येन हिवद्यते अत्रदानं तु गो-
 दानं म्हाभिदानमथापि वा गोरोमबीजसूत्रानां समसंख्यायुगानि हि दाताशोविष्णुभवेन एकादश्यां वसन्ति हि येषि शृण्वंति सततं क-
 र्मसामोक्त्यामिसां नैपि पापविनिमुक्ताः स्वर्ग्यानि नमशयः इत्याकर्णयं जुनो वाक्यकृष्णस्य परमाहुनं आनंदपरंप्रभापसौरव्यचापि-
 निरंतरं इति साधारण एकादशीवितोद्यापनं संपू अथगोपयवतोद्यापनविधिः तत्र पूजाविधिः चतुर्भुजं महाकायजाह्नूनाद-
 समप्रभं शरवचकगदापद्मसागरकडशोभितं सौवंतं मुनिभिर्देवैर्यक्षगंधर्बकिन्नैरैः एवं विधं हरि र्आत्वा ततो यजनमारभेत् ध्या-
 नं आवाहयामि देवेश भक्तानामभयप्रदं संस्त्रिगंधं वरदशांतमनसा वाह्यास्यह आवाहयामि सुवर्णमणिभिर्दिव्यैः रवचिने देव-
 निर्मिते दिव्यसिंहासने त्विग्धे प्रविशान्तसुराधिप आसनं गंगोदकसुदश्रु सुवर्णकलशास्थितं गंधपुष्पाक्षते युक्तं गृहाणारमया-
 सह पाद्यसमं अश्रुगंधसमायुक्तं स्वर्णपत्रैश्चितजल अर्घ्यं गृहाण मोदेव भक्तानामभयप्रद अर्घ्यं देवदेवनमस्तुभ्यपुराणपुरु-
 षोत्तम मया दत्तामिदं तोयं गृह्णीष्याचमनीचकं आचमनं पयोदधिद्युतेः स्नानं मधुशर्करायुतेः मध्ये मध्ये च पूजाचकनं तथाव्रतिभिः
 सदा पंचामृतस्ना० नदीनां चैव सरसां यानीतं जलशुभ्रं अनेन स्नानं कुरु भो मंत्रैर्वां रूपासभैवः स्नानं वस्त्रयुग्मसमानीतं पट्टस-
 त्रेण निर्मितं सरसां कापांसनं तनां सुवर्णेन विराजितं वस्त्रं नारायणनमस्ते स्त्वत्राहि मां भवसागरात् ब्रह्मसूत्रं सोत्तरीयं गृहाण पुष्प-
 नम यज्ञोप० केयूरसुकुटे श्वे वनूपुरैरंगुलीयकैः पूजितो मिसयत्नेन रत्नैराभरणैर्विभो आप्रणानि चंदनं मलयोद्भूतं कस्तूर्यगरुस-
 युतं कर्पूरेण च संमिश्रं स्त्रीकुरुषां लपनं चंदनं शतपत्रैः कर्णिकारैश्च पंकैर्मल्लिकादिभिः पुष्पैर्नानाविधैश्चैव पूजयामि सुदंस्वर पु-
 ष्याणि दशांगो गृगुलाद्भूतः सुगंधिश्च मनोहारः आग्नेयो देवदेवेश धूपोयं प्रतिगृह्यतां धूपस० एकार्तिकं स्मरं श्रेष्ठगोघृतं नक्तकवर्तिना-
 संयुक्तं तेजसा कृष्णा गृहाणादित्यदीपित दीपः अन्नचपायसंभक्ष्यं सितालिद्यसमन्वितं दधिस्तीरघृतैर्युक्तं गृहाण स्फुरत्पूजितं नैवेद्यं

नागवह्निदलधुकृष्णीफलसमन्वित कर्पूरवदिरधुकृत्कनाबूलभातगृह्यना नाबूलहि

नेजोगशेषभादल्लोकानंदकुरभमो नीराजनं अंजलिस्थानिपुष्पाणिअर्पयाभिजगत्यते गृहाणसुखेत्वेत्वाजगदानंददायक पुष्पांज
लिं यानिकानीतिप्रदं नमस्तेदेवदेवेशनमस्तेगरुडध्वज नमस्तेविष्णोवेतुभ्यं व्रतस्यफलदायक नमस्का० संवहीनेक्रियाहीनमिति
प्रार्थना सागतासि० वायनप्रदानंकरिष्ये परमान्तिमिदंदिवं कांस्यपात्रेणसंयुतं वाणकंरिजवर्थायसाहिरण्यंदाम्यहं इतिपूजास
अथकथा व्यासवसिष्ठनभारंशक्तेः पौत्रफलस्य पराशरात्मजंवंदशकृतानतपोनिधिं सूतउवाच द्वापरेद्दारवत्यांचनादः कृष्ण
दशेनात्र उत्साहेनाभ्यागान्नददशयदुनदनं पूजितंश्रेवकृद्योनविसुरादिभिरादरात् ततः प्रोवाचतंविष्णुर्नारदंलोकपूजितं श्रीकृ
ष्णउवा० शृणुलोकजेदंरषेभुवनेषिचरन्सदा लोकानरेषुचरितंयद्विशेषंवंदस्मै नारदउवा० प्रगवन्देदेवेशप्रकोस्मिनवचोक्ति
तत्राश्वर्यमिदं बह्वेयधर्मस्यसदसिस्थितं तत्रसर्वसमासीनाः सुरादं द्वाश्वतृदश आहुश्रेकादशरुद्राप्रार्दित्यादादशस्मृताः वसवोशो
तयानागायत्सुराहसपन्नगाः नैसर्वेयमसाहुश्चस्थितंसिंहासनेशरुभे मालुखं दुंदुभेश्चभौच्छादनार्थंवंदस्वनः यमउवा० चातु
र्मास्वव्रतंचैकसंक्रान्तिव्रतमेवच नकुर्वंतिचयानार्थंस्तासांभाच्छादनत्वा कुर्वंतु दुंदुभेश्चास्वविचारैर्ध्वमहाभटाः नेतस्यवचनंशु
त्वाभटाः प्रविशरुभुवं स्वाभिनदिमहाश्वर्यमनस्त्वांश्रवदाभिच तच्छुत्वात्वरितकृष्णः प्राहोकांनपुरस्थितान् तथाकुर्वंतुलोकेश्वरा
र्षः पुण्यंनसंतिहि तच्छुत्वाचरितकृष्णनारीभिर्नगरेषुच कृष्णाज्ञयाहृष्णादृताः प्रोचुस्तेसर्वेयोषितः पुरः सराः प्रशृण्वतुनगरस्थाश्च
योषितः अन्यच्चयत्रकुत्रापिउचुस्ताथदुनंदनं त्वत्सोदरीविनास्वामिन्नात्यानायोत्रसंतिहि तच्छुत्वाप्रयसन्नस्तः सोदरीप्रत्यभाषण
कृष्णउवा० कर्मदेकिकेरोषीह आगतायमसेवकाः व्रतंलथाकृतंभेद्रापुराण्योऽश्वरुभं सुभद्रोवा० सर्वव्रतानिहे कृष्णहृत्ताव्यद्यन
स शयः नोचिबत्सोदरीनस्यांयोषिचार्थ्यर्चुनस्यच नस्याभाताप्रिमन्योर्वियमदृताः कथंविभो कृष्णउवा० कुकलप्रगिनीमेद्यव्रत
मेकरुभप्रदं गोपमामिनिविरव्यांनं व्रतलोकेषुविद्युतं स्तेनकथितं पूर्वमूषीणां हितकाम्यथा नैसिषं हिमवत्योर्षिसिद्धाश्रमस

नुचम तत्रस्तुतो गम इष्टु सुनो नाय जमुनम तदलामुमयः सर्वे हर्षिनाश्च मुहुर्मुहुः अर्चिनाश्च नतः सर्वैरर्थादि क्षिप्यथाभिधि अश्रयत्वनं
 सुभिरिया ऊचुस्ते शीनिपूर्वकम् अमषय ऊचुः भवांस्तो कस्य धर्मज्ञो भक्तानां ज्ञानसाधनः समर्थं सर्व सुकीनां सर्वसो भाग्य कोट-
 कं हृषयस्तु निशादूल कथयस्त्वोत्तमघनं स्तन उवा० शृणु अमृषयः सर्वे ज्ञानानामुत्तमं व्रतं गोपयामिति विरथात् सर्वपाप हरं परं
 सर्वदुःखोपशमनं सर्वसंपत्प्रदायकं यमस्य दंडनयस्मादुरीकृतमनुत्तमं स्रुवासिन्यास्तु सो भाग्य पुत्रपोत्रमवर्धनं ऋषय ऊचुः
 कस्मिन्मासि कथं कृत्वा किं फलकस्य पूजनं केन चीर्णं पुरासाधो न त्सव कथयस्व नः स्तन उवा० आषाढशुक्लपक्षस्याः कादश्यां विशि-
 षतः तदारभ्य कार्तिकस्य द्वादशयनंत चरेत् गोष्ठे च शतद्वे गोस्थाने गोमये नोपनिष्य च त्रयस्त्रिंशच्च पद्मानिकारे ये द्वीहि पिष्टकैः
 शोभयेत् पंचरंगैश्च गंधपुष्पैः प्रपूजयेत् तत्संख्या च कर्तव्या नमस्कारप्रदक्षिणाः तत्संख्यायात्पुपाश्च ब्राह्मणाय निवेदयेत्
 वायनं रिचवर्षीयप्रथमं वत्सरे शतं द्वितीये वत्सरे शतं तृतीये वत्सरे दद्यात्सायं संवे वनिर्मितं तृतीये संदकान् दद्याच्चतुर्थे पूर्वाभिश्चिनाम् पंचमे पारि-
 कादद्यात्पूरुणोत्थापनं चरेत् एकादश्यामुपवसे हृतथावनपूर्वकं सडपकारे येन त्रकदलीस्तं प्रभांडितं नानापुष्पैश्च शशांभादय-
 मरवरतत्रकारयेत् तन्मध्ये सर्वतोभद्रपंचरंगैः समन्वितं पुण्याहं वाचयित्वा नृप्रतिसायां यजेच्चरि कृषमात्रस्रवर्णनतदर्धा-
 र्धनवापुनः आचार्यवरथित्वा च कलशास्थापयेत्ततः लक्ष्मीनारायणस्थाय्यसो वर्णनप्रकल्पितं ब्रह्माद्यावाहनं तत्र प्रजयेत्पुपदी-
 पकैः द्वादशैव तु नामानि प्रत्येकं पूजयेद्ब्रती रात्रौ जागरणं कृत्वा गीतवाद्यादिमण्डलैः ततः प्रभातं उत्थाय स्नात्वा होमं नु कारयेत् सति
 लाज्यसमिद्धं च हुने ह्नादशानामभिः पायसं च शतं चाशौ ह्नुत्वा पूर्णाहुतिं चरेत् वत्सेन सहितं धेनुं आचार्यय निवेदयेत् विमानं च
 सपत्नीकान् भोजयेत् षड्भैरवीं भुंजीत बंधुभिः साहूमेकाग्रहृतमानसः अन्यानि पितृयाशांस्त्या ब्राह्मणानि पिभोजयेत् ह-
 त्वा चिद्व्रतं पुण्यसर्वांन् कामानवाप्नुयात् अने स्वर्गपदगच्छेत्सर्वपापविचर्जनैः कृष्णास्य वचनं श्रुत्वा सुभदानं तथा करोत् प-
 नाब्दव्रतमेतस्या रात्रौ याप्य चतस्र्ये गोपद्मानि च संप्रज्य प्रातर्हत्वा हताशनं एवं व्रते कृते पश्चात्संयांथ मप्रदा विचरन् यममदा ऊ-

सुभे इतवे देहस्य चोर्ध्वे चागतावयं कृत्तमद्वेषा० गोष्ठे पद्यानि चान्यत्र सर्वे पश्यन्तु हे भद्राः अन्योन्यवाद्दसमये विष्णुहृत्वाः स-
भाग्राः तान् देहस्वाताडयामासु व्रतस्थास्य प्रभावनः पत्यायितामहाभीनाः स्मरन्तो यमशसनं तान् देह्वारं क्रदिग्धागान्य
भोभयसमन्वितः कस्य देहस्य भित्तु ज्ञान्वातीन्द्रियदर्शनात् उवाच द्रुताः शृणु तत्र संपूज्यते हरिः नगं नव्यमवद्विभ्रसत्
सत्यवदाम्यहं प्रामवन्तो देववशाद्दिविशश्रमहाभद्राः इत्युक्त्वा धर्मराजो सोशा लायात्त विवशाद्द तेनेव क्रुपिणाम्भ्ये कथितं-
व्रतमीदृशं दमयं स्यात्था बाल्ये राज्ञश्च शान्तं व्रतं व्रतस्थास्य प्रभावेन राज्यसोभाग्यसंपदः पुत्रपौत्रादिसौभाग्यं सुक्लं
मोक्षमवाप्नुयात् नृषय ऊचुः त्वत्प्रसादात्कृता र्थाभोगच्छामः स्वाश्रमालयम् प्रणम्य मुनिभिः साकं स्तुतञ्चान्तिं तोषव
त् मुनिभिः सर्वलोके पुकथितं व्रतमुत्तमं नातः परतरं पुण्यं त्रिपुलोकैः षु वि श्रुतं इति श्रीम० गोपब्रह्मणेनोपापने संपूर्णं अथ पुरु
षोत्तममासस्यैकादशो युधिष्ठिर उवा० भगवन् ब्रह्मातुमिच्छामि व्रतानामुत्तमव्रतं सर्वपापहरं चैव फलसुक्तिप्रदायकं पुरु
षोत्तमस्य मासस्य कथां ब्रूहि जनार्दन कोविधिः किं फलं तस्य को देवस्तत्र पूज्यते अधिमासे तु संप्राप्तिव्रतं ब्रूहि जनार्दन कस्य
दानस्य किं पुण्यं किं कर्तव्यं नृभिः प्रभो कथं स्नानं च किं जाप्यं कथं पूजाविधिः स्मृतः किं भोज्यं मुत्तमं चान्तिं सारो वै पुरुषोत्तमे
श्री कृष्ण उवाच कथयिष्यामि राजेन्द्रं प्रवतः स्नेहकारणात् अधिमासे तु संप्राप्ते भवेत् देकादशीतु या कमलानामनामेति
तिथीनामुत्तमनिधिः तस्याश्चैव प्रभाषेन कमलाभिः सुवीमवेत् ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय स्मृत्या तपुरुषोत्तमं स्नात्वा चैव विधानेन
व्रती नियममाचरेत् गुह्यं लेकगुणं जाप्यं नद्यां दशागुणं स्मृतं गवांगोष्ठेशानतपुणमग्यागोरदशाधिकं शिवसेत्रेषु तीर्थेषु देव-
तानां च समन्विथो सहस्रशानकोटीनामन्त विष्णुसन्निधौ अवल्युममवद्विप्रः शिवधर्मेतिनामनः तस्यात्मजेषु पंचेषु कनि
ष्ठो दुष्टकर्मकृत् तदापि त्रापरित्यक्तस्य क्तस्वजनबांधवैः स्वकर्मणः प्रभावेनगतो दूरतरवनम् एकदौ देवयोगनतीर्थरा-
जं समागमन् क्षतं स्नासो दीनवदनस्त्रिचेषण्यास्नानमाचरेत् कृषीणामाश्रमं तत्र विचिन्वन् सुकथयतिः हरिश्चित्रमुनेस्त

ब्रह्माश्रमत्रयदशोह पुरुषोत्तमस्मार्ते तु यद्दृष्ट्याकमलास्तुता एकादशीपुण्यमामुक्तिमुक्तिप्रदायिनी पुरुषोत्तममासस्यज
 नानांचसमागमे यथाश्रमेकथपतांकथाकल्मषनाशिनी जपत्रयमेणतंशुत्वाकमलाषापहारिणी व्रतहृतंचैतेः साधुस्थित्वाश
 न्यालयेतदा निशीथेसमस्तुप्राप्तेकमलात्रसमागता वरददामिप्रोविप्रकमलायाः प्रभावनः विप्रउवा० कात्वकस्यासिरसो
 रुप्रसन्नाचकथंमम ऐंद्दीत्वमिंद्रदेवस्यभवानीशंकरस्यच बधूर्वाचंद्रसूर्यस्वगंधर्वाकिन्नरीतथा तत्सदृशीनदृष्टाचनशु-
 ताचरुभ्रानने लक्ष्मीरुवाच प्रसन्नासांप्रतंजातौवैकुण्ठादहमागता शेरिताहरिदेवेनएकादशयाः प्रभावनः पुरुषोत्तम
 मासस्यकृष्णपक्षेनुयासवेत् कमलानामसामोक्ताकमलादातुमागता पुरुषोत्तममासस्ययापक्षेप्रथमाभवेत् तस्याव्रतेत्
 याचीर्णेप्रयोगिसुनिसन्निधौ व्रतस्यास्यप्रभावेनवशागाहनसशयः तववशेषमविध्यंतिमानवादिजसन्म लभतेमत्प्रसादं
 सत्येनेव्याहृतंमया विप्रउवाच प्रसन्नायदिमेपद्मेव्रतंविस्तरतोवद श्रुत्वायासुप्रवर्तेतेराजनोयेजगद्दिताः लक्ष्मीरुवा०
 श्रोतृणांपरमंश्रव्यपवित्राणामनुत्तमं दुःस्विमनाशनपुण्यश्रोतव्यथल्लतस्ततः उत्तमंश्रव्याशुक्तः श्लोकश्चोकार्धमेवच
 पठित्वासुच्यतेसद्योमहाप्रातककेदिशिः मासानांपरमोमासः पक्षिपांगरुडोयथा नदीनांचयथांगगतिथीनाद्वादशीवि-
 थिः तमर्चयंतिविबुधानारायणमनामयं येयजंतिसदाभक्त्यानारायणमनामयं तानर्चयंतिसततंब्रह्माद्योदेवतागणाः नाराय
 णपरायेचहरिकीर्तनतत्याः हरिभक्त्यापरायेच कृताथी स्तेकलेयुगे शंक्नुवायदिवारुष्णोभवेदेकादशीदृश्य गृहस्थानांचपूर्वा
 सुयतीनासुनरास्मृना एकादशीद्वादशीचरात्रिशेषेत्रयोदशी व्रतेऋतुशतपुण्यत्रयोदश्यातुपारणे एकादशप्रनिराहारः
 स्थित्वाहमपरहनि मोक्ष्यामिपुडरीकाक्षशरणमेभवाच्युत असुमंत्रंसमुच्चार्यदेवेदेवस्यचक्रिणः शक्तिभावेनतुष्टात्सा
 चोपवासंसमर्पयेत् देवेदेवस्यपुरतोजागरंनियतोव्रती गीतैर्वीथैश्चतृत्यैश्चपुराणपठनादिभिः ततःप्रातःससुत्यायद्वा
 दशीदिवसेव्रती स्नात्वाविष्णुसमभ्यर्च्यविधिवत्प्रयतेद्विपः पंचामृतनसंस्नाप्यएकादशयाजनादेन द्वादश्याचपथः स्ना

नहरेः सारुत्वमस्युत अज्ञानतिमिराद्यस्थव्रतेनानकेशव प्रसीदस्सुदर्वीनाथज्ञानहास्ययदोभव एव विशोध्यदशादश
चचक्रिणं ब्राह्मणान् प्रोजयेत्प्रश्नान्नेभ्योदद्याच्चदक्षिणां ततः संबन्धुभिः सार्धेनारायणपरायणः कृत्वापंचमहायज्ञान्स्व
यंभुंजीतवाग्यतः एवयः प्रयतः कुर्यात्पुण्यमेकादशीव्रतं सयानिबिष्णुभवनं पुनरावृत्तिदुर्लभम् इत्युक्त्वाकमलातस्मिप्रस
न्नात्मवशजान् सोपिबिभ्रोधनीमूलापितुर्गंहसमाविशत् एवयः कुरुतेराजनकमलाव्रतमुत्तम शृणुयाद्दासरेविष्णोः सर्वपापैः प्र
सुच्यते इति श्रीब्रह्मांडपु० पुरुषोत्तमसांसेकमलानामेकाद० साहात्म्यंसे० अथकार्तिकशतकैकादश्याप्रबोधविधिः हेमा
द्रोत्राहो एकादश्यातुशकृपायाकार्तिकेमासिकेशवं प्रसूमेवोपयेद्रोत्रोअन्दाभक्तिसम्बन्धितः वृत्त्येगीतेस्तथावेदं ऋग्यजुः
सामसंगलेः वीणापणवशाब्देश्च पुराणत्रयणेनच वासुदेवकथाभिश्चस्तोत्रैर्येश्वरेणैवैः सुभाषितैरिंद्रजालैर्मूर्धिशोभाभि
रेवच पुष्पैर्धूपैश्चनेवेद्यैर्दीपमालाकशोभनेः होमैर्मंथ्यैरद्रूपश्चफलेः शर्करयायसेः इस्त्रिकारैर्मधुरैर्द्रास्राद्यैः सहदाडिभैः कु
ठैरकस्यभजथीमालत्याकमलेनच कुठैरकः पर्णशरः कृष्णातुलसीनिकेचित् त्वताभ्यांश्वेतस्काभ्यांचदनाभ्याचसर्वदा कुकुमार
ककाभ्यांचरक्तसूत्रैः सकरणैः तथानानाविधैः पुष्पैर्द्वैवैर्वीरक्रियात्देतेः क्रयमाणः क्रयोवीरः क्रयविहितंमूल्यं दत्त्वा तस्यांश
श्रीव्यतीनाद्यादादश्यामरुणोदये आदौद्युतेनेस्वर्षणमधुनास्नापयेत्ततः दध्नाक्षीरेणच तथापंचगव्येनपूजयेत् उदतेयेन्मासत्र
र्णशर्करामलकीतथा सर्षपांश्चप्रियंयूश्चमातुलिंगंरसेस्तथा सर्वेषधीः सर्षगंधान् सर्वबीजाभिकंचन मंगलानियशाकामंरत्नानिच
कुर्यादक एवंसंशोध्यैवेशदद्याद्दोरोत्तमशरभं ततस्तुकलशान्स्थाययथायासांस्त्वल्लकृतान् जातीपह्लवसंपुक्तान् सफल्
श्चसकांचनान् पुण्याद्देवदशाब्देनबीणावेशुरवेणच एवंसंस्नाय्येगाविंदस्त्वुलिसस्त्वल्लकृतं स्यासमतुसृज्यस्मनो
भिः सकुंकुमैः धूपैर्दीपैर्मनोत्रैश्चपापसेनचमूर्धिरणा हविष्येश्चान्नदोनेश्च होमैः पुष्पैः सदक्षिणोः वासोभिर्मूर्धेषणैरन्येगो
प्तिरश्वेर्मनोजैवैः ब्राह्मणाः पूजनीयाश्चबिष्णोरीड्याश्चमूर्तयः यत्तुशिष्टासृत्तपश्चाद्देकव्यंब्राह्मणैः सह इतिउद्यापनउत्स-

वीविधिः अथकार्तिकशक्रेकादश्याश्रीश्रपंचकवतं हेमाद्रोनारदीये नारद उवा० यदेतदचल्युपव्रतानामुत्तमं व्रतं कर्तव्यं कार्तिके मासि
 प्रथलाद्दीश्रपंचकं विज्ञानं नस्य विस्मयं फलं वापिनो वरं कथय स्वप्रसादेन सुनीनां हितकाम्यया ब्रह्मोवा० प्रवक्ष्यामि महापुण्यं व्रतं ब्रह्मवि
 दां वर श्रीश्रीपौक्वसंभ्रासं व्रतं पंचदिनात्मकं सकाशाद्वास्ते वस्यते नोक्तं भीश्रपंचकं व्रतस्यास्य गुणान्ब्रुकुः शक्तः केशवाहते व्रतं चैतन्महा
 पुण्यं महापातकनाशनं अनो वरं मयत्लेन कर्तव्यं श्रीश्रपंचकं बालरिषत्याऽब्रुवुः कार्तिकस्यासिते पक्षे स्नात्वा सम्यग्यत्नव्रतः एकादश्या तु शु-
 ण्हीयाद्ब्रतं पंचदिनात्मकं शरपंजरसुसेनश्रीश्रेण तु महात्मना राजधर्मदानधर्मोत्सधर्मास्ततः परं कथिताः पांडुराद्योदेः ह्यष्टोनापि
 श्रुतास्तदा ततः श्रीनेन मनसा वास्ते देवेन भाषितं धन्यधन्योसि भीश्रपंचकं व्रतं एकादश्या कार्तिकस्य याचितं च जलं च
 या अर्जुनेन समानीतं गंगाबाणस्य वेगनः तुष्टानि तत्र गणाणि तस्माद्दद्यादिना वधि पूर्णान्तं सर्वलोकास्त्वातप्यं त्वर्घ्यदानतः तस्मात्सर्वप्रय
 लेन मम सत्पुष्टिकारकं एतद्ब्रतं प्रकुर्वंतु भीश्रपंचकसंज्ञितं कार्तिकस्य व्रतं हत्वा न कुर्व्याद्भीश्रपंचकं समग्रं कार्तिकं व्रतं यथा तस्य भविष्यति
 अशक्तश्चेन्नरो भूयात्समर्थश्च कार्तिके भीश्रस्य पंचकं हत्वा कार्तिकस्य फलं लभेत् सत्यव्रताय शतत्रये गौरीयापमहात्मने भीश्रायेत
 द्दद्यात्पृथग्माजन्मभ्रह्मचारिणे सत्येनानेन मंत्रेण तर्पणं सावर्षिकं व्रतागलात् पूर्णिमायां प्रदयः प्राप्य रूषः अपुत्रेण प्रकृतं सर्वथा श्रीश्रपं
 चकं यः पुत्रार्थं व्रतं कुर्यात्स रत्नीको भीश्रपंचकं भद्रत्वाया प्रपुरुषं वर्षभयं कृतं तलभेत् अवश्यमेव कर्तव्यं तस्माद्भीश्रस्य पंचकं विष्णुप्रीतिकर्
 त्रोक्तं मया भीश्रस्य पंचकं अत्रेव हि प्रकृतं च्यः प्रबोधस्तु हरेः रवग हतः शरवासुरोदंत्येन भ्रमः शक्रुपक्षके एकादश्यांततो विष्णुः श्चामुमा
 स्य प्रसूतवान् क्षीरिदधौ जायते साविकेकादश्यांतु कार्तिके अतः प्रबोधनं काये मेकादश्यांतु वैष्णवैः उनिषो निष्ठां शंभु उनिष्ठां प्रोधि च
 रक उनिष्ठां निनो धारं श्रैलोक्ये मंगलं कुरु उनिष्ठां धरणी धारं वराहादिकथारकं कूर्मरूपधेतिष्ठत्रैलोक्ये मंगलं कुरु उनिष्ठां निष्ठां वा-
 राहं दशैतृवसुंधर हिरण्यसाध्यानि त्रैलोक्ये मंगलं कुरु हिरण्यकशिपु मत्प्रहादानं ददापक तस्मीपेते समुनिष्ठत्रैलोक्ये उचि
 ष्वबलिदर्पमदेवं द्रपदायक उनिष्ठां दिग्विपुत्रं त्रै० उनिष्ठां हेहयाधीशासमस्तकुलनाशन रेणुकाम्यतसुनिष्ठत्रै० उनिष्ठां क्षोदलन अ-

योऽथास्वर्गदायकं समुद्रसेतुकर्तृत्वं त्रै० उन्निष्ठकंसहरणमदधूर्णितलोचनं उन्निष्ठहलपाणेत्वं त्रै० उन्निष्ठत्वं गन्धावासि
 स्त्यक्तलौकिककृत्तकं उन्निष्ठपद्मासनगत्रै० उन्निष्ठस्तेल्लनिवहस्वद्रसहारकारकं अश्ववाहसुगोतेत्वं त्रै० उन्निष्ठानिष्ठ
 गोविंद उन्निष्ठगरुडध्वजं उन्निष्ठकमलाकांतैत्रैलोक्यमंगलकुरु इत्युक्त्वाशंखभेर्यादिभ्यां तः काले तु वादेयत्वं वीणा
 वेणुमुदंगादिगीतनृत्यादिकारयेत् उल्यापयित्वा देवशशृजानस्य विधाय च सायंकाले प्रकृत्यस्तुलस्युदाहजे विधिः अ
 वश्यमेव कर्तव्यः प्राग्वत्पुत्रैवैष्णवैः विधितस्य प्रवक्ष्यामि यथासांगा क्रिया भवेत् विष्णोस्तु भ्रान्तमाक्रुयात् यत्नस्य स्वर्णजायक
 षो नदधीनदधीयथाशक्त्या प्रकल्पयेत् प्राणप्रतिष्ठा कृत्वा तुलसीविष्णुरूपयोः तत उल्यापयेद्देवपूर्वोक्तैश्च स्नवादि
 षिः उपचारैः षोडशभिः पुरुषस्तेन पूजयेत् देशकालोत्ततः स्मृत्वा गणेशं तत्र पूजयेत् पुण्याहवाचयित्वा यथादीश्या
 ं संसमाचरेत् वेदवाद्यादिनिर्घोषैर्विष्णुमूर्तिसमानयेत् तुलस्यानिके देसा तु स्याप्याचोत्तरितापैतैः आगच्छ भगवन् देव
 अर्चयिष्यामि केशव तुभ्यं देवाभितुलसीसर्वकामप्रदो भव देद्यान्निवारमर्धचपाद्यो विष्टरमेव च ततश्चाचमनीयचित्रक
 त्काचप्रदापयेत् ततो दधिघृतक्षौद्रकास्यपात्रपुटीकृतं मधुपंकगृहाणत्ववासुदेवनमोस्तुते ततो ये स्फुलाचाराः कर्तव्या
 विष्णुतुष्टये हरिद्रालपनाभ्यगः कार्यः सर्वविधाय च गोधूलिसमये पूज्यो तुलसीकेशो वा पुनः दयकृपृथकृततः कार्यैस्त
 सुरवंभगलंपठेत् ईषदृष्टेभ्यास्करे तु सकल्पतु समर्पयेत् स्वगोत्रप्रवरानुक्त्वा नथात्रिपुरुषादिकं अनादिमथ्यनिधनत्रैलौ
 क्यप्रतिपालकं इमांशुहाणतुलसीविवाहविधिनेश्वर पार्वतीबीजसंभूता देवाभस्मनि सस्थिता अनादिमथ्यनिधनावल्ल
 भाचददाम्यहं पयोषट्श्रसवाभिः कन्यावद्वर्धिनामया त्वत्प्रिया तुलसी तुभ्यं दास्यामित्वा गृहाण भोः एवदत्वा तु तुलसी
 पञ्चमो पूजयेत्ततः रात्रौ जागरणं कुर्याद्विवाहात्सवपूर्वकं प्रतिवर्षमिदं कुर्यात् कर्तव्यं इति सनत्तुः भार-
 साहिताया कान्तिकशक्ते कृकादश्याद्वादं बानुलं विवाधिः ततः प्रभानसमये तुलसीं विष्णुमर्चयेत्

वह्निःसंस्थापनं कृत्वा द्वादशाक्षरविद्यया पायसाज्यक्षौद्राग्निं लेहेनेदहो नरं शनं ततः स्विष्टकृतं हृत्वा दद्यात् पूर्णाहुतिं ततः आ
 चार्यं च सप्तमं अथ होमशेषं समापयेत् चतुरो वाषिकान् मासान् न्वियमयस्य यत्कृतं कृष्याथित्वा हि जभ्यस्तन्नाथान्यन्परिपूज-
 येत् इदं व्रतमया देवकृतं प्रीत्यै न वप्रभो न्यूनं संपूर्णताया तुल्यत्वं प्रसादाज्जनादनं रेवतीतुर्थचरणे द्वादशीं सिद्धिं नरः न कुर्या-
 त्पारणं कुर्वन् व्रतं निष्कलतां व्रजेत् ततो येषां पदार्थानां वर्जनं तु कृतं भवेत् चातुर्मास्ये यवाचोर्जब्राह्मणेभ्यः समर्पयेत् ततः स-
 र्वसमं प्रीत्यात् यद्यद्युक्तं व्रते स्थितः दंपतीभ्यां सैह वान्न भोक्तव्यं वा हि जैः सह ततो भुक्त्यन्तरं यानि गलितानि दलानि च तुलस्या-
 स्तानि भुक्त्वा तु सर्वपापैः प्रमुच्यते भोजनानंतरं विष्णोरारपितं तुलसीदलं भक्षणान्त्पापनिर्मुक्तिश्चाद्रायणशान्ताधिका इ-
 क्षरवडनथायात्रीफलं भूगीफलं तथा शुक्लातुं भोजनस्थानेन योच्छिद्यं धिनं शयति एषु त्रिषु न भुक्तं चेदेकैकं समर्पयेत् ततो विस्-
 उच्छिद्यं आ वर्षे नरोसोनात्रं शायः ततः सायं पुनः पूज्यो इक्ष्वाकं शोश्च मांडितो तुलसीवाक्कदेवोचकृतकृत्या भवेन्नरः ततो विस्-
 र्जनं कुर्यादृत्वा देयादिकं हेरः वैकुण्ठं गच्छ भगवन् तुलस्यासहितः प्रभो मत्कृतं पूजनं गृह्यात्स तु शेषं त्रसर्वदा गच्छ गच्छ सु-
 रश्च स्वस्थानं परमेश्वर यत्र ब्रह्मादयो देवास्तत्र गच्छ जनादनं एव विस्ज्ये देवेशमाचार्याय प्रदापयेत् सूर्यादिकं सर्वमेव कृत-
 कृत्यो भवेन्नरः प्रतिवर्षं कुरोत्येवं तुलस्तुद्धं न शतं इह लोके परत्राभि विपुलं संघशोलं मेत् प्रतिवर्षं तु यः कुर्यात् तुलसी क-
 रपीडनं प्रक्तिमान् यथा न्यैश्च युक्तो भवति निश्चितं इति आसनं सां हितायां कानि कश्चैकौ कादशी व्रतसं० अथ मा-
 र्गशीर्षकृष्णोकादशी अर्जुन उवाच ॐ नमो नारायणाया व्यक्तायात्मस्वरूपिणे सृष्टिस्थित्यंतकत्रचकेशवाय न-
 मोस्तुते त्वमेव जगतां नाथ अंतर्गामी त्वमेव च शास्त्राणां च कवी शश्वक्त्वात्वे च जगत्ये एकादशी कथं स्वाभिप्लुत्य न्ना इति
 गीयते एतं हि संशयं मे धच्छेत्तु महं सितं प्रभो ब्रूसुः स्मिग्धस्य शिष्यस्य गुरो गृह्यात्प्रभुत्वं ममोपरि कृपां कृत्वा इदानीं वक्तु-
 महं म मार्गशीर्षकृष्णपक्षे किं नामैकादशी भवेत् किन्नामैकां विधिस्तस्याः को देवस्तत्र पूज्ये कृतां केन पुरा देव एतं द्विस्तर

नोवद श्रीकृष्णउवाच शृणुराजन्मदद्याधिकथापातकनाशिनीं पृथाचयात्वयाराजन्लोकानांहितकाम्यया मार्गशी
 र्षेकृष्णपक्षेचोत्सर्गनामभतः तस्यामुपेषणनेवधामिकोजायंतनरः धर्माद्रवतिसत्यैवेन्द्रधर्माः सत्यानुसारिणी पुरावेसुर
 नाशायउत्पन्नामभवहृष्मा येकुर्वन्तिनराराजन्तेपांसोरथ्यभेदुवुं तथापापानिनश्यन्तिर्नाहयानियमालय अर्जुनउवाच
 उत्पन्नासाकथेदेवकथेषुण्याधिकाश्रुत्वा कथेदेवपवित्रोवैकथचदेवताप्रिया श्रीकृष्णउवाच पुराकृतयुगेपार्थमकनामि
 तिवानवः अत्यदुनोमहोरौद्रः सर्वलोकभयकरः इन्द्रउच्छदितस्तेनह्याद्योदेवः पुरंदरः आदित्याश्वशिवोब्रह्मावायुरग्निस्त्वेषे
 वच नवभ्रमिष्ठितेनाणवमादिधनजय देवतानिजितस्तेनअत्युग्रेषुपांडव स्वर्गान्निराकृतोदेवाविवरंतिमहीतले सा
 शंकाभयभीतास्तगताः सर्वमेहश्चरं इंद्रेणकथितं सर्वमाश्वरस्यापिचायतः स्वर्गलोकंपरित्यज्यविवरंतिमहीतले सत्येषु-
 संस्थितादेवानशोभन्तेमेहश्चर उपायंद्ब्रूहिमेदेवअपराणांतुकार्गतिः शिवउवाच गच्छगच्छस्वरश्चैपृथञ्चास्तिगरुडध्वजः
 शरणागतदानार्त्तपरित्राणपराग्रणः ईश्वरस्यवचः श्रुत्वादेवराजोमहाभमिः त्रिदेशैः सहितः सर्वगतिस्तत्रधनजय असुरो
 गणगर्ध्वैः सिद्धविद्याधरोरंगेः यंत्रैवसजगन्नाथः क्रान्नास्तिचजनादनः कृतांजलिपुटोमूलाइंदस्तोत्रमुदारयत् ॐ नमो
 देवदेवेशदेवानामपिबंदित देव्योरपुंडरीकाक्षत्राहिमामधुसूदन नमस्तंस्थितिनशाशयनमस्तंस्तुजगत्येत नमोदेव्यविनाशा
 यत्राहिमामधुसूदन स्वराः सर्वसमायुक्तभयभीनाः समागताः शरणंत्वाजगन्नाथप्रार्थिमांभयावहृल्लं त्राहिमोदिवदे
 वेशत्राहिमात्वेजनादन त्राहिमांस्वस्वरानंददानवानोविनाशक त्वंगानिस्त्वभतिदेवत्वंकानोत्वपारायणः न्यमानासर्वगोशि-
 त्वंत्वमेवहिजगसिन्ता अत्युग्रेषुदेवैर्ननिजितोस्त्रिदशाः यन्मा स्वर्गल्यन्काजगन्नाथविवरंतिमहीतले इन्द्रस्यवचनंशु-
 त्वाविष्णुर्वचनमब्रवीत् विष्णुरुवाच कादशावोभवच्छतुः किन्नामाकादशावल किंस्थानतस्यदुष्टस्यकिवार्थकः परा
 क्रमः इन्द्रउवाच बभूवपूर्वदेवशास्करोब्रह्मसमुद्रवः तालजघेतिनाम्नाचअत्युग्रोतिमहाबलः तस्यपुत्रोतिविरव्या

तोसुरनामेतिदानवः उक्तदशमहावीर्याब्रह्मन्व्यवरोमहान् पुरीचंद्रवतीनामनत्रस्थानेवसत्यसौ निर्जितादेवताः सर्वाः स्वर्गा
 च्चेवनिराकृताः इंद्रोन्व्यश्चकृतस्तेनअन्योदेवोहुताशनः चंद्रस्त्रैर्यो कृतौचान्योचमोवरुणएवच सर्वमालीकृतेनेनसत्यसत्य
 जनादेन नस्यतइचनशुक्लाकापाविष्टाजगत्पतिः हनित्येदानवदुष्टमित्याहभगवान्हरिः त्रिदेशोः सहितस्तत्रगतश्चंद्रवती
 पुरीं दृष्ट्वादेवान्संयुधेदानवोवलदपहा असंख्यानेश्चशक्रास्त्रोदिव्यग्रहरणायुधः हन्यमानास्तुतेदेवाअस्त्रैश्चपुनःपु
 नः अस्तादेवास्ततःसर्वगताःसर्वेदिशोदश हरिनिराक्ष्यतत्रस्थानिष्ठतिष्ठाप्रवीद्वचः संतनिराक्ष्येभोवाचअस्त्रसंधुसूद
 नः देदानवदुराचारमबाहुनिराक्ष्यच चक्रत्वेवसमायातेसक्रोधोरुक्तदक्षिणः ततस्तसंसुरवाःसर्धैर्विष्णुनादानवाहनाः
 हनोवाणोः पुनर्दिव्यैर्बभूवासातिवक्त्रलः चक्रमुक्तुहृष्णेनैत्येसैन्यचपाडव तैनेवल्लिन्नशिरसोवहवोनिधनगताः ए
 कांगोदानवस्तत्रयुध्यमानासुहुमुहुः नष्टाःसर्वेस्करास्तेननिर्जितोमधुसूदनेः निर्जितेनचैत्येनबाहुयुद्धं चयाचितम् बाहु
 युद्धं कृतेनेनदिव्यवर्षसहस्रकं विष्णुश्चिंताप्रपन्नश्चनष्टाःसर्वेदेवोकसः विष्णुःपराजितस्तनगतोबदारिकाश्रमं गुहासिंह
 वतीनामनस्कृतोजनादेनः दानवःदृष्टत्वात्मःप्रविष्टस्मार्गुहोत्तमा अस्कृतत्रमाहृष्ट्वादानेवनस्कभाषितं हनिव्यामिनसंदेहो
 अस्तराणांभयंकरः इत्येवमुक्तेवचनेदत्येनाभिन्नकषिणा निर्गताकृत्यकोत्तेकाजनार्दनशरीरतः रूपेणागिस्वरूपाद्व्यादिव्य
 ग्रहरणायुधा विष्णुतेजःससृद्धतामहाबलपराकमा मोहितोदानवस्तत्रसुरनामितिपाडव स्माकन्यासुयुधेनेनसर्वसुद्धुवि-
 शारदा निहतोदानवस्तत्रनथादवःप्रबुद्धवान् पतितंदानवंदृष्ट्वातेतोविस्मयमागतः केनेत्यनिहतोरोद्रोममशत्रुभयंकरः
 नंदेवोचगंधर्वोचनसमोस्थस्तिभूतले एवंपार्थनदाजानोविस्मितोमधुसूदनेः अकस्मादेवसोवाचवत्चादिव्याशरीरिणी
 एकादरयुवाच मयाचनिहतोदुष्टोदेवासुरभयंकरः जितायेनस्कराःसर्वेस्वर्गोच्चैवनिराकृताः तस्यास्तद्धवनशु-
 त्वाविष्णुर्वचनमब्रवीत् विष्णुकवाच उपकारस्त्वयाभद्रममकारुण्यभावनः दानवोनिहतोदुष्टः स्तराणांचभयंकरः

सोहंविनिर्जितोयेनकंसेयेनितिपातितः विष्णोस्तद्ब्रह्मंश्रुत्वादेवीवचनमब्रवीत् एकालत्रयस्महोवष्णोसर्वशशुविनाशिनो म
 याचनिहंतोदत्यः सराणात्रासकारकः इत्येतद्ब्रह्मंश्रुत्वादेवेवोजनादनः प्राहत्तुष्टोस्मिभद्रतेवरंवरयवांछितं निहतेदा
 नवेंद्रेचसतुष्टास्तत्रदेवताः तृष्टपुष्टास्तनोगत्वाआनदचसभागताः आनदश्चिषुलोकेषुसुनयोसुदभागताः ब्रूहिह्ववच
 नभद्रयेत्तेभर्नासवर्तते ददाभिवचनसदेहः सराणाभापिदुर्लभं गंकादश्रुवाच अदितुष्टोसिभेदेवसत्यसुकंजनादन य
 दिसत्यंजगन्नाथस्तिश्रोवाचोददस्मै श्रीभगवानु० सत्यमेतन्मयात्रोक्तमवश्यतवस्मत्प्रते निस्त्रिवाचामयादत्तास्त
 ववाक्यमेवेदिति गंकादश्रुवा० त्रैलोक्येषुचदेवशामन्वतरयुगेष्वपि अहंचत्यत्रियानित्यंयथास्थानंक्षुरुरुमेवरं सर्वमिधि
 प्रधानंचसर्वविभ्रविनाशिनो सर्वपापापहंतीच आयुर्वलववर्धिनी येउपाष्यन्तिममन्त्रोमहाभक्त्याजनादनं सर्वमिद्भिर्भ
 वेत्तेषायदितुष्टोसिमाधव श्रीकृष्णउ० यत्सवदसिकल्याणतन्सर्वेचभविष्यति धर्मार्थकाममोक्षंचयस्त्वामिवंकरिष्यति
 ममभक्ताश्चयेलोकायेचभक्तास्तथापिच चतुर्युगेषुविरत्याताश्चिषुलोकेषुवेपरं त्वांचभक्तामहंमन्त्यैरकादशित्रतेस्थिताः
 ममपूजाकरिष्यन्तिएकादश्यानसंशयः सर्वनिश्चुत्तमाल्चमत्तमसादाद्भविष्यसि गवसुत्कानतः सातुतंत्रैवांतरधायत सु
 रोकैकटेकदेशकणीकनगरेषुच कर्णसेनेतिराजर्षिन्यवसद्दक्षिमतृप्रजः ब्राह्मणेः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्चेवालुमादिमः
 नदुर्भिक्षंनदारिद्र्यंनस्मिन्नराज्जिस्थितेप्रभो अकालदृष्टिर्नव्याधिर्नवतस्करतापिच संपत्संतनिहोनश्चकोपतत्रनविद्य
 ते पुत्रदुःखवपिताक्वापिनपश्यतिचकुचरित् एतादृशोमहाराजप्रशासतिप्रजाः प्रभो धनहनोद्विजः कोपिपुस्तुक्षामोविप
 दंगतः कुटुंबभरणासक्तः कृच्छ्रात्मनुवर्तते भर्तुः शुश्रूषणेसक्तासदान्चोरगृहस्थिताः सूदामानामविप्रपिर्भार्यासाध्वीच
 सत्तमा रहः पृच्छन्तिभर्तारंस्त्वानतावदनेनमा स्वाभिनृपपकृतेप्रवैधर्महोनस्तुजायंत धर्महोनेधनेनास्तिधर्महोनेक्रिया
 नाह तस्मात्कृनाथुपायेनधर्मस्वजननंकुरु एतस्मिन्नंतरेराजन्द्दवर्षिः ससुपागतः दंपनीचिस्थितौतत्रमधुपकंपृहाण

सो आसनेतिष्ठसोस्वामिन् अर्घ्यगृहणहर्नभोस्तुते अद्यमेसफलजन्मअद्यमेसफलाः क्रियाः अद्यमेसफलं सर्वं भवतोदशा
 नेनच अस्मिन्पुरेत्तुयेस्वामिन्सर्वेतेस्करिवनेजनाः अहंतुधनहीनत्वान्महादुःखेनपीडितः कथयस्वप्रसादेनधनाढ्यः
 स्यामहंकथं धनहीनस्यलोकैस्मिन्पृथ्याजन्मभनेरथाः एवमुत्वात्तराजेद्रवचननारंदोब्रवीत् नारदउवा० मार्गशीर्षसि
 तेपक्षेउत्पन्निर्नामनामतः तस्यासुषोपणेनैवधनाढ्याजायतेऽथ तयापापानिनश्यतिएतत्सत्यं वदामिति सर्वेसौरव्यकर
 नृणांहरिवासरसुत्तमं गतेतुनारदेपश्चाद्भनकृत्वाप्रयत्नतः तस्याव्रतप्रभावेनरुप्रसन्नोजनादेनः स्वयमेवाश्रितालक्ष्मी
 र्थत्रासीद्विजमंदिरं भोगान्स्वविपुलान्मुक्त्वागतौवेकुठसन्निधौ एतस्मात्कारणाद्राजन्कर्तव्यंहरिवासरं अंतरनेव
 कर्तव्यंप्रशस्तव्रतकारिभिः निथिरेकाभवेत्सर्वापस्यारुभयोरपि उदयेकादशीस्त्वत्याअंतरेचचयोदशी मध्येचद्वादशी
 पूर्णाधिस्पृष्टघासाहृरिप्रिया एकाउपोषिताचैवसहस्रेकादशीफलं सहस्रगुणितंदानमेकादश्यांतुपारणे अष्टम्येकादशी
 षष्ठीतृतीयाचतुर्दशी पूर्वविद्धानकर्तव्याकर्तव्यापरस्युता एकासुषोषयेत्तानुद्वादशीविष्णुवल्लभा दशमीविधसंशुक्ता
 हंतिपुण्यपुरारुतं एकादशीअहोरात्रप्रभातेघटिकाभवेत् सातिथिः परिहर्तव्याउपाव्याद्वादशीसुता एवंविधामयाप्रोक्ता
 पस्यारुभयोरपि एकादश्याप्रकूर्वातिउपवासंसंशयः सयातिपरमंस्थानयत्रास्तेगरुडध्वजः धन्यास्तिमानवालोकविष्णु
 भक्तिपरायणाः एकादश्याश्चमाहात्यंयं पूर्वकालतुयः पठन् गोसहस्रफलतस्यपुण्यं भवतिभारत दिवावायदिवारात्रौयःशु
 षोतीहभक्तिः कुलकोटिसमाप्तुक्तेविष्णुलोकवसेद्भुव एकादश्याश्चमाहात्यंयं पठ्यमानंशृणोतिथः ब्रह्महत्यादिपापानि
 नश्यंतेनात्रसंशयः एकादशीसमानास्ति सर्वपातकर्ताशिनो इतिश्रीभ० मार्गशी० कृ० उत्पन्निर्नामना० संपूर्णे अथमार्ग
 शकृष्णका० वैतरणीव्रतंहेमोद्रौषविध्यं कृष्णउ० शरतत्यगतंभीष्मपर्यष्टच्छद्युधिष्ठिरः व्रतेनेयेनपुण्येनयमलोकानदृश्यते
 नारीवापुरुषोवापियमलोकंनपश्यति नत्समाचक्ष्मधर्मेज्ञापितामहंरुपंकुरु श्रीभउवाच एकादशीवैतरणीनाकृत्वा-

चविमुच्यते यमलोकं न पश्येच्च शोकं चैव न विंदति बुधिशिर उवाच केन तान विधानेन कर्तव्यासा महाफला पितामहसमाख्या-
 हितद्विधानं समप्रप्तौ श्रीध उवाच एकादशीतिथिं कृत्वा मार्गशीर्षिर्गतां शक्रभा नामासाद्यनरः सम्यक गृण्हाया न्ययमशक्तिः
 एकादशीतिथिः कृष्णानाम्नौ वैतरणी शक्रभा साव्रतं न त्वया कार्या वर्षे न कोपवांसिना मध्यं हृतु नरः स्नात्वा नित्यानिर्वर्त्य स क्रियाः
 रत्रो सरभ्रिमानिय कृष्णामैर्वेद्यथाविधि सापूर्वाभिसुरवीकार्या कृष्णागोः किल भूतले अत्र पादात्समारभ्य प्रच्यान्याद्द्वयाविधि
 गोपुच्छं तु समासाद्य कुर्याद्दोषानुत्तर्पणं ततः पूजाप्रकर्तव्या शारद दृष्ट विधानतः गांचैव अद्भुया युक्तं अदनेनानुलेपिता -
 गंधतोयिनचरणौ शृंगप्रक्षाल्यशक्तिः ततो नु पूजयेद्भक्त्या पुष्पैर्गंधादिवासितैः मंत्रैः पुराणसंग्रहैर्यथास्थाने यथाविधि
 तने गौरय पादाभ्यां गौरास्थाय नमोस्तुते गोमृगगाभ्यां च संपूज्य गोस्केधाभ्यां तैश्च गोः पुच्छाय नमस्तेस्तुगोः पुच्छात्पादयो
 स्तथा गोः सर्वांगेषु संपूज्य स्थानेषु देवताः स्थानेषु तेषु गंधांश्च प्रक्षिपेच्छुद्धमानसः पश्चान्नमदापयेद्दुपंगोदीपः प्रनिरृ-
 त्थतां अमिषप्रभ्रादिकं चोरनदीवैतरणी तथा प्रसादं च तैरिष्या भोगोमोतस्तेन मोनमः यज्ञसाधनभूताया विश्वस्योद्योगनाशि
 नी विश्वरूपधरो देवः प्रीयतामनया गवा सरवे न तीरयेते यस्मान्नदीवैतरणी भ्रवम् तस्मादेकादशी कृत्वानाम्नौ वैतरणी नरः
 हेमशृंगीरोध्रवुरीसघंदाभरणो बरा ताम्रसर्षीकोस्येदोर्ध्वीस्वरुणैर्निरदक्षिणां सवत्सां हि जसुरव्याय पूजयित्वा समर्पयेत्
 आनंदकृत्सर्वलोकैर्देवानां च सदा प्रिया गौस्वंपाहि जगन्नाथदोषो यं प्रतिगृह्यतां आच्छादनं गवेदद्यात्सम्यक् शकृद्धं स्निग्ध-
 लं सरभ्रिर्वस्त्रदोनेन प्रीयतां परमेश्वरी मार्गशीर्षादिके भक्त्या वर्षमेकं नु पूजयेत् मासि मासि प्रकुर्वीत मासद्वादश क्रमं
 उद्यापनतनः कुर्यान्पूणे संवत्सरं नदा बुधिशिर उवाच मार्गशीर्षे सिते पक्षे उद्यापनविधिं वद कृष्ण उवाच य इच्छे
 त्सफलं जन्मजीवितं च सकर्जायतं विनाशसर्वपापानां सकुर्याद्वादशीमिमाम् बुधिशिरा किमिष्टेन शिशैरेत्ये रुरक्षितैः दुष्टानि-
 तरदुर्गाणि तोषय स्वचक्रैः शचं मार्गशीर्षे सिते पक्षे द्वादश्यां कारयेदिदं यदावा भक्तिकथं न्निदेव देवं अनादन एकादश्या

निराहारो मासिमास्यर्चयेद्दरिं द्वादश्याद्वादशैतानि नामानि परिकर्तयेत्
 माघमासे तु गोविंदस्य फाल्गुने चैत्रविष्णुतया विंदाद्वैशारे मधुसूदने त्रिभिक्रमंतथा ज्येष्ठे आपाटवामनविदुः श्राव-
 षोत्रीधरं विद्धि हृषीकेश तु भाद्रके आश्विने पद्मनाभं च ऊर्जदा मादरविदुः कृष्णानं नो न्युतश्चक्रि वैकुंठाथ जनार्दनः उपे
 द्रो यज्ञपुरुषो वासुदेवस्तथा हरिः योगीशः पुंडरीकाक्षो मासनामान्यजुक्रमात् एतानि प्राक्तस्तथाययः पठत्युरुषः सदा अ
 पि दुर्गनिकास्तस्य पिपतरः स्वर्गमासुसुः निलपात्रद्वादशकयो दद्यात्प्रत्यहं द्विजे एवं द्वादशभिर्मसैस्त्रैतं परंगमिष्यति व्रजोत्ते
 ब्राह्मणान् शांतान् माससरव्यान्निमत्रयेत् द्वादशाश्वत्थपत्रेषु स्थापयेच्छुक्लतंडुकेः ॐ तस्मै नमः प्रायादिति आवाहयेत् ए
 शक् संस्थाप्याधिततः प्राच्यांश्र्याद्यथात्मसंभुरवान् आसनं पाद्यमर्धं च गंधपुष्पादिना तथा धूपदोषांश्च वास्नांसि होमशेषस-
 मापयेत् दत्वा च चमनं पश्चाद्दोमं शेषं निवेदेयत् अष्टासप्तभिर्धोमे हुत्वा शिष्टघृणाहुतीः यवस्थानुहतिमैकैकामष्टाशैच ति-
 लाहुतीः अग्निप्रतिष्ठितं होमं देवस्य अग्निवेदेयत् पूर्णाहुतीं प्रवेन्मंत्रस्तद्विष्णोः परमपद एवं कृते तु होमोत्तगाः कृष्णाद्वाद
 शाष्टवा षट्चतस्रोऽपि वा देया एका वापि पयस्विनी शय्यासत्तुलिका कार्या देप्त्याः परिधानकं सवत्सा कृष्णवर्णा तु धेसुर्दे
 यापयस्विनी सौवर्णीस्त्रिभिरुक्त्वा स्थापयेत्तुलिकापरि सुरभिः पूजयेन्मंत्रैः पूर्वोक्तैर्मन्त्रिसंयुतः ततस्तु गुरवे दद्यात्सर्वत-
 त्रक्षमापयेत् कृष्णभक्ताय शोताय विधात्रे महोत्सने तेषु प्रीयतामिति प्रोक्तो देवाद्वादशमासिकान् मासेषु सुद्धरस्विति गवावा
 च्यः परिग्रहः मासिमासि भवेत्तु निलपात्रेषु तैर्घैटैः तस्मिन्काले प्रदातव्या घरास्तिमासनाभिः समाप्य तु व्रज पुण्यतस्मा
 दर्धप्रदापयेत् उद्धरयेत्पितृगणान् दशपूर्वान् दशापसान् आत्मानमेकं विश्च कृष्णो कादशसु पोषणात् भारिलोहस्य द्वा
 तव्यः कार्पसो द्रोणसंयुतः वैतरण्यासमास्यर्थं ब्राह्मणाय कुंदुंबिने नारीवारुषो वापि व्रतस्यास्य प्रभावतः राज्यबहुदिनं सु
 क्रास्वर्गलोकमहायेत इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे मार्गशीर्षकृष्णोकादश्यां वैतरणीव्रतोद्यापनसंपूर्णम् इति ए० ब्र० समाप्तं नि

श्रीगणेशायनमः अथकथा स्तुतउवाच एवमीत्यापुराविप्राः श्रीकृष्णानपरव्रत काथनतन्प्रयत्नयःकुयाद्
 विमानवः १ मुक्ताभोगानेकांस्तुविष्णुलोकंप्रयानिसः पार्थउवाच उपवासस्यनक्तस्यतेथैवायाचितस्यभा २ किं
 पुण्यंकिंविधानंहिब्रूहि सर्वजनार्दन श्रीकृष्णउवा० हेमंतेवैवसंप्राप्तिसिमागंशिरेशरुभे शक्रकूपक्षेनथापार्थएकाद-
 श्यासुपोष्यच दशम्यात्त्रैवयात्किंचिन्प्रकुर्यात्स्फटदं व्रतं ४ नक्तंचतद्दिनेकृत्यादशम्यादंतथावनं दिवसस्याष्टमेभागेसंदीप्तने-
 दिवाकरे तत्रनक्तंविजानीयान्नक्तंनिशिभोजनं ५ ततःप्रभानसमयेसंकल्प्यनियमांश्चरेत् मायान्हेचनथापार्थशक्रचिःस्ना-
 तःसमाहितः ६ नद्योतडोगेवाप्यावाद्भुजसंमध्यसंत्स्रधः क्रमाद्भोजेयंतथाकूपेनदुसावेप्रशस्यते ७ अश्वक्रान्तेरथक्रान्तेविष्णु
 क्रान्तेवसंघरे सृत्तिकेहरसेपापयन्मयापूर्वसंचितंत्वथाद्दनेनपोपनगच्छामिपरमागतिं अनेनमृत्तिकारूपांनिविद्ध्यानुव्रती
 नरः ९ नालंपेत्पतैतैश्चौरैस्तथापारंकीडभिःसह मिथ्यापवादिनोदेवेदेवब्राह्मणानिंदकान् १० अन्योश्चैवदुराचारानगम्यागा
 मिनस्तथा परद्रव्यापहंतृश्चदेवद्रव्यापहारिणः ११ नसंभाषेत्तद्दृष्ट्वापिमास्करंचावलोकयेत् ततोगांविंदसभ्यर्च्यनैवेद्यादिभि
 रादरात् १२ दीपंदद्याद्दूहंचैवभक्तियुक्तेनचेतसा तद्दिनेवर्जयेत्पार्थनिंदामैथुनमेवच १३ गीतशास्त्रविनोदेनदिवाराभिनयेद्
 ती रथोजागरणंकृत्वाभक्तियुक्तेनचेतसा १४ विप्रैभ्योदक्षिणांदत्त्वाप्रणियत्यक्षमापयेत् यथाशक्रकृतथाकृष्णाभान्योवैधर्मतस्परैः
 १५ एकादशैर्हयोरान्विभेदंनैवकारयेत् एवंहिकुरुतेयस्तुभृशुतस्यापियत्फलम् १६ शंरवोद्धरेनरःस्नात्वाटस्त्रोद्वेगदाध
 रम् एकादशयुपवासस्याकलानार्हनिषोडशी १७ व्यतीपातेचदानस्यलक्ष्मिकंफलंस्मृतम् संक्रान्तिषुचतुर्लक्षंयोददानिधनंजय
 १८ कुरुक्षेत्रेचयत्पुण्यंग्रहणंचंद्रसूर्ययोः तत्सर्वलभनेयस्तुत्येकादशयासुपोषितः १९ अश्वमधस्ययज्ञस्यकरणाद्यत्फलंलभेत् ॥
 ततः शतगुणपुण्यमेकादशयुपवासतः २० तपस्विनोर्ह्रानित्यंलक्षयस्यचभुजने षष्टिवर्षसहस्राणिनस्यपुण्यंचयद्भवेत् २१ ए-
 कादशयुपवासेनफलंप्राप्तिमानवः गोसहस्रेचयत्पुण्यंदत्तेवेदांगणरगे २२ तस्मान्पुण्यंदशगुणमेकादशयुपवासिना नित्य-

चभुंजेनेयस्यदशधैवीद्विजोत्तमाः ३३ भवेत्तद्देदशगुणंभोजनेब्रह्मचारिणः एतत्सहस्रंशुद्धोनेकन्यादानितुगतस्मृतम् ३४ तस्माद्दशा-
 गुणंभोक्तविद्यादानेनेथैवच विद्याद्दशगुणंत्वात्नयोददानिबुभुक्षिते ३५ अन्नदानसंभेदाननभूतनभविष्यति तृप्तिमायातिकोनेय-
 स्वर्गस्थाःपितृदेवताः ३६ एकादश्याव्रतस्यापिपुण्यसंख्यानविद्यते एतत्पुण्यप्रभावंचयत्स्वरैरपिदुर्लभम् ३७ नक्तस्यार्द्धफलंन
 स्यएकभक्तस्यसत्तम एकभक्तचनक्तचउपवासस्तथैवच ३८ एतद्वन्यतमवापिब्रतंक्रुशंद्धरोर्दने तावद्दूर्जनितीर्थानिदानानिनि-
 यमायमाः ३९ एकादर्शानसंप्रासायावत्तादन्मरवाअपि तस्मादेकादशीसर्वैरुपोष्याभ्रवभीरुभिः ३९ नन्नखेनपिबेनोयंनहन्या-
 न्मन्यभूसूकरान् एकादश्यानभुंजीतयन्मोत्वंसच्छसेर्जुन ३९ एतमेकथितंसर्वव्रतानामुत्तमव्रतं एकादशीसंभलास्ति कृतंयज्ञस-
 हस्रकं ३३ अर्जुनउ० उक्तत्वयाकथंदेवपुण्येयंसर्वतस्तिथिः सर्वेभ्योपिपवित्रेयमुक्ताल्येकादशीतिथिः श्रीहृष्याउ०
 पुराकृत्युगोपार्थमरुनाम्नाहिदानवः अत्यहुतोमहोरौद्रः सर्वदेवभयंकरः ३४ इंद्रोविनिर्जितस्तेनअत्युत्तरेणचपांडव इंद्रेणक-
 थितःसर्वव्रतानःशंकरायैव ३५ सर्वलोकपरिभ्रष्टाविचरामोमहीतले उपायञ्चूहिमेदेवअमराणात्तुकागतिः ३६ इश्वरउ०
 देवराजसुरेश्रेष्ठत्रास्तिरुकुडध्वजः शरण्यश्चजगन्नाथः परित्राणपरायणः ३७ तत्रगच्छामहेसर्वसनःकार्षीविधास्यनि ई-
 शस्यवचनंश्रुत्वादेवराजोमहामनाः ३८ पुरस्कृत्यमहोदेवंसगणंसमरुद्गणं यत्रदेवोजगन्नाथःप्रसक्तोहिजनार्दनः ३९ जल-
 मध्येप्रसक्तस्तुदृष्ट्वादंजगत्सति कृताजलिपुटोभूत्त्वाकृदः स्तोत्रसुदीरयत् ४० ॐ नमोदेवेदेवायदेवेदेवैःसुवेदित दैत्यैरि-
 पुंडरीकाक्षत्राहिनोमधुसूदन ४१ दैत्यमीताइमेदेवाभयासहस्रमागताः शरणंत्वांजगन्नाथत्वंकर्तृत्वंचकारकः ४२ त्वं
 भानासर्वलोकानात्वमेवजगतःपिता त्वंस्थितिस्त्वतेशोत्पत्तिस्त्वंचंसारकारकः ४३ सहायस्त्वंचदेवानांत्वंचशांतिकरःप्रभो
 त्वंधरात्त्वमाकाशःसर्वविश्वोपकारकः ४४ भवस्त्वंचस्वपंब्रह्मात्रैलोक्यप्रतिपालकः त्वंरविस्त्वंशशाकश्च त्वंचंदेवोदुता
 शानः हव्यंहोमोदुतस्त्वंचभ्रवंत्रल्लिजोत्तमः यजमानश्चयज्ञस्त्वंफलभोक्तात्वमीश्वरः ४६ नत्वारहितंकिंचिन्नैत्रैलोक्येसचरा

चरे भगवन्देवदेशशरणगतवत्सल ४७ आहित्राहिमहायोगिन्भीतानांशरणंभव दानैर्वर्निर्जितदेवाः स्वर्गभ्रष्टाः ह्यनाविभो ४८
 स्थानभ्रष्टाजगन्नाथविचरंतिमहीतले रुद्रस्यवचनंश्रुत्वाविश्रुर्वचनमब्रवीत् ४९ श्रीभगवानुवा० कासौदेल्योमहामायोदे
 वायेनविनिर्जिताः किंस्थानंतस्यकिनामकिंबलकस्तदाश्रयः एतत्सर्वसमानंस्वमयवन्निर्भयोभव इन्द्रउवाच भगवन्देव
 देशभक्तानुहकारक ५१ देव्यः पूर्वमहानासीन्नाडीजंघइतिस्मृतः ब्रह्मवशासमुद्गतोमहोद्यः सरस्तदनः ५२ तस्यपुत्रिनि
 विख्यातोमरुनामामहास्तरः तस्यचंद्रवतीनामनगरीत्त्वगरीयसी ५३ तस्यावसन्सदुष्टात्माविश्वनिर्जित्यवीर्यवान् सरान्स्ववशामादि
 न्येनिराकृत्यत्रिविष्टपात् ५४ इन्द्राग्निमवास्वीशासोमनिर्कृतिपाशिना पदेषुस्वयमेवासीन्स्त्र्योभूत्वानपत्यापि ५५ पर्जन्यः स्वयमेवासी
 देवसर्वीश्वदेवताः जहितंदानवैविष्णोस्कराणोजयमावह ५६ तस्यतद्वचनेश्रुत्वाकोपाविहोजनार्दनः उवाचशत्रुदेवंद्रहनिष्यंतमहाव
 तं ५७ मयातुसाहिनाः सर्वंचंद्रवत्यामहाबलाः इत्युक्तामययुः सर्वपुरस्कृत्यहरिस्कराः ५८ दृष्टोदेवैस्तुदेत्येद्रोगर्जमानस्तुदानैवैः अ
 सरव्यातसहंस्त्रेस्तुदिव्यधहरपायुधैः ५९ ह्यन्यमानास्तदादेवाअस्मैरेद्वीहृशालिभिः संश्रामंतेसमुत्सृज्यपलायंनेदिशोदश ६० त
 तोहृत्वात्तर्षीकशंसंश्रामेससुपस्थितम् अन्यधावन्भिक्षुद्धाविविधासुधपाणयः ६१ अथतान्मृदुतान्दृष्ट्वाशंखचक्रगदाधरः वि
 व्याधसर्वगात्रेषुशोरेराशीविषोपमेः ६२ तेनाहतास्तेशानशोदानवानिधनगनाः एकांगोदानवः स्थित्वासुद्ध्यमानोसुहृमुहुः ६३ तस्य
 परित्थीकेशोयद्यदासुधसृजन् पुष्यवन्तेसमस्येति कुठितंतस्यतेजसा ६४ शस्त्रास्त्रैर्विध्यमानोपियदाजेतुनशक्यते युथोयन्
 तदाकुरुद्धोवाद्भिः परिधोपमेः ६५ बाहुसुद्धं कृतेतेनिद्वयवर्षसहस्रकं तेनश्रान्तः सभगवान्गतेनोवदरिकायमे ६६ तत्रहेमवतीना
 स्नीगुहापरमशोभना तान्प्रविश्यमहायोगीशयनार्थजगत्पतिः ६७ योजनद्वादशायाभागकद्धारार्धनंजय अहंतत्रयस्कसोस्मिभ्र
 यभीतोनसंशयः ६८ महासुद्धेनतेनैवश्रान्तोहंपांडुनंदन दानवः पृथतोल्भः प्रविशेसासतांशुहा ६९ यस्कंसमानदादृत्वाचिंतयद्दान
 वोत्सदि हरिमेनंहनिष्येहंदानवानास्सथावह ७० एवैस्कृद्भूतेस्तस्यव्यवसायंभवस्यच समुद्भूतामभोगभ्यः कल्पेकाचमहाप्रभा

७१ दिव्यप्रहरणादेवीपुद्गायससुपस्थिता ईक्षितादानवैद्रेणमरुणापांडुर्नन्दन ७२ युद्धं समाहिते तेनस्त्रियातत्रमयाचितं तेनासु-
 अतसानित्यं तां दृष्ट्वा विश्वायगः ७३ केनेयं निर्मितो दा अल्युयाशनिपातिनी इत्युक्त्वा दानं वदोसौ सुधुकेत्ययातया ७४ तत
 स्तया महादेव्यात्वरया दानं वावली छित्वा सर्वाणि शस्त्राणि क्षणेन विरथः कृतः ७५ बाहुमहरणोपतो धावमानो महाबलात् नलेनाह
 त्यहृदेयतया देव्यानिपातिनः ७६ पुनरुक्त्वा यसो धावत् कन्याहननकाक्षया दानं वं पुनरायं तरोषेणाहल्यतच्छिरः ७७ क्षणान्नि
 पानया मासपृमोतच्च समुज्वलत् देव्यः कृत्वा शिराः सोऽथ यथैवैव स्वतान्लयम् ७८ शोषामयादितादीनाः पातालं विविशतर्द्विषः
 ततः समुत्थितो देवः पुरो दृष्ट्वा स्तरहत् ७९ कन्यापुरस्थिता चापि कृताजलिपुमानतां विस्मयोत्कृष्टनयनः शोवाच जगतापतिः ८०
 केनायं निहतः संरथ्ये दानं वा दृष्ट्वा मानसः येन देवाः सगंधर्वाः सेदाश्च समरुहणाः सनागाः सहलोकशाली लये विनिर्जिताः येनाहं
 निर्जितो भूत्वा भीतः सुमो गृह्णामि सो ८१ केन कारुण्यभावेन रक्षितो हं तलायितः कन्यो वाच मया विनिहतो देव्यस्त्वदंशोऽद्भूत
 यापसो ८२ दृष्ट्वा स्तमहरत्वात्प्रयतो हंतुं समुद्यतः त्रैलोक्यकरकस्यस्यैव्यवसायं प्रभुअन्व ८३ हंतो मया दुरात्मा सो देवता निर्भयाः क
 ताः तवैवाहं महाशक्तिः सर्वशत्रुभयकरी त्रैलोक्यरक्षणार्थय हंतो लोकप्रयकरः निहतं दानं वदृष्ट्वा किमाश्चर्यं वदप्रभो ८४

श्रीभगवानुवाच निहतं दानं वैद्रेस्मिन्नसंतुष्टो हंतवानथे त्दथाः पुष्टाश्च वै देवा आनंदः समजायत ८७ आनंदस्त्रिषु लो
 केषु देवानां यस्त्वया कृतः प्रसन्नोऽस्मिन् ये तु भ्यवर वरयस्त्रयते ८८ ददाभिननसंदेहो यत्सैरशपदुर्लभं कन्यो वाच यदि तु श्रेयसि
 मे देवयदि देयो वरो मम ८९ तारथेहं महापापापादुपवासपरं नर उपवासस्य यत्पुण्यतस्यार्द्धं नक्त भोजने ९० तदद्भूतं भवेत्तस्य ए
 कमुक्तं करोति यः यः करोति व्रतं भक्त्या दिने मभजितेन्द्रियः ९१ सगत्वा वैष्णवं स्थानं कल्पकोटिशतानि च भुंजानो विविधान्-
 भोगानुपवासी जितेन्द्रियः ९२ भगवंस्त्वत्प्रसादेन भवत्क्षेपरो मम उपवासं च नक्तं एकभक्तकरोति यः तस्य धर्मं च विनंच
 भोक्षं देहि जनार्दन ९३ श्रीभगवानुवा० यत्स्ववदसि कल्याणितं सर्वं च भविष्यति मम प्रकटाश्च ये लोकास्तव प्रकटाश्च ये नराः ९४

त्रिषुल्लोकेषु विरल्याताः प्राप्यतिममसन्निध १ एकादश्याससुत्यन्ममभाक्तः परायतः १५ अतएकादशीत्येवंतवनामप्राविष्य
 ति दग्ध्यापापानिसर्वोणिदास्यामिपदमव्ययं १६ तृतीयाचाहमीत्वेववमीत्त्वचतुर्दशी एकादशीविशेषणनित्ययोमेमहाप्रियाः १७
 सर्वतीर्थीधिकंपुण्यसर्वदानाधिकंफलं सर्वमताधिकं चैवसन्यसत्यवदाभिते १८ एवंदत्तावतस्यास्त्रेवांतरधीयत त्दशतुष्टा
 तुसाजानानद्याएकादशीतिथिः १९ इमाभेकादशीपार्थकरिष्वंतिनरास्तुये तेषांशत्रुं हनिष्यामिदास्यामिपरम्यागनिम् १९० अत्ये
 पियेकरिष्वंतिएकादश्यामहाव्रतं हराभितेषांविश्वसर्वसिद्धिददाभिव १ एवमुक्तासमुत्पन्निरकादश्याः स्यास्तन इत्यमेका
 दशीनित्यासर्वपापसुयंकरो २ एकैवचमहापुण्यासर्वपापनिभूदती उदितासर्वल्लोकेषुसर्वसिद्धिकरानिथिः ३ शतं क्लृवायथवा
 कृष्णाइतिभेदनकारथत् कर्तव्येउभयेपार्थनतुल्याद्वादशीतिथिः ४ अंतरनेवकर्तव्यसमस्त्रेनकारिभिः निथिरेकाभवत्सर्वापह
 योरुभयोपि ५ एकादशीतुसंपूर्णामभानेघटिकायदि सातिथिः परिहर्तव्याउपोष्याद्वादशीतदा ६ एवंविधाभयायोक्तापह
 श्रुकरुस्योरपि उपवासमकुर्वन्तिएकादश्यांनराश्वये ७ नेथानिपरमस्थानयत्रास्तेगरुडध्वजः धन्यास्तेमानवालोकेविष्णुभक्ति
 परायणाः ८ एकादश्यास्तुमाहात्म्यसर्वल्लोकेषुयःपदेत् अश्वमेधस्ययत्पुण्यनदासोतिनसंशयः ९ एकादश्यानिराहारःस्थि
 त्वाचाहंपरेहनि भोह्यामिपुंडरीकाक्षशरणंमभवान्युत १० इत्युच्चार्यततोविद्वानपुण्याजलिसथार्पयेत् अष्टाक्षरेणमंत्रेण-
 भिर्जनैनाभिभ्रितं ११ उपवासफलयेष्फःपिवेत्सात्रगंजलं दिवानिद्रांपरान्चपुनर्भिर्जनैभ्युते १२ ह्योदंकास्यामिबते
 नंद्वादश्यामसर्वजयेत् असंभार्यहिसंभार्यमक्षयेत्तुलसीदत्तं १३ आमनक्याः फलंयापिपारणेभस्त्वशक्तुद्वयनि आमथ्यान्हा
 चशजिद्वादश्यामरुणोदये १४ स्नानार्चनक्रियाकार्योदानहोमादिसंयुताः संकेदविषमत्रासिद्वादश्यापारणकरयम् १५ अ-
 दिस्तुपारणं कुर्यात्पुनर्भुंक्तंनंदोषकृत् यः कृष्णानिदिवारात्रोन्नरोविष्णुपरायणः १६ तद्भक्तपुरवनिष्पन्नोक्तयोविष्णोःसुसंग-
 ला कलावेगोदिसमाशुकोविष्णुल्लोकेमहायते १७ एकादश्याश्वमाहात्म्यपादमेकं कृष्णोतियः ब्रह्महत्यादिकपापंनश्यतेनात्र-

संशयः १८ विष्णुधर्मसंनान्तिव्रतनामसनातनं इतिश्रीप्रविद्योत्तरपुराणे श्रीकृष्णार्जु- दे. मार्गशीर्षक. माहा. संपूर्णम्
 अथमार्गशीर्षशः कृ. कादशाकथा युधिष्ठिरउवाच विदेविष्णुप्रसुसाक्षा ल्लोकत्रयस्करमदम् विश्वेशीवश्चकतीरंपुराणपु-
 रुषोत्तमं १ एच्छामिदेवदेशसंशयोस्तिमहान्मम लोकानां तु हिताथोपापानांचक्षथायच २ मार्गशीर्षेभितपक्षिकिन्नामे
 कादशीभवेत् कीदृशाश्चविधिस्तस्याः कोदेवस्तत्रहूज्यते ३ एतदाचक्षमेस्वामिन्नुविस्तरैणयथातथ श्रीकृष्णउवा. सम्यक्
 एष्टंत्वयाराजन्साधुतेविपुलयशः ४ कथयिष्यामिराजेद्रहरिवासरसुत्तमं उलन्नासासितेपक्षेद्वादशीममवल्लभा ५ मार्गशी-
 र्षेसमुत्पन्नाममदेहान्तराधिप सुरस्यचवधाथोयप्रव्याताममवल्लभा ६ कथितासामयोचैवत्वदत्रेराजसत्तम पूर्वमेकाद
 शीराजन्वैलोक्येसचराचरे ७ मार्गशीर्षेसितेपक्षेचोत्पत्तिरितिनाम्नः अतः परंप्रवक्ष्यामिमार्गशीर्षेसितातथा ८ तस्याः श्र
 वणमात्रेणवाजपेयफलंलभेत् मोक्षानान्भानिविरत्यातासर्वपापहरापरा ९ देवंदामोदंरतस्याहूजेयेच्चप्रयत्नतः तत्रापिपूजनंचै
 वगीतनृत्यैः स्संगैलेः १० श्पुराजेद्रवक्ष्यामिकथोरोराणिर्काशक्रमां अथोगनिगतत्रिवैपित्तुमात्सुतादयः ११ अस्याःपुण्य
 प्रभावेनस्वर्गंयानिसंशयः एतस्मात्कारणाद्वाजन्मृदिमानंशरणुषतम् १२ पुरादेनगरेरस्येगोकुलेन्यवसन्तुपः वैश्वानसे
 निराजर्षिः पुत्रवत्यालयन्भजाः १३ द्विजाश्चन्यवसंस्तत्रचतुर्वेदपरायणान् गवंसराज्यं कुर्वणोरात्रौतुस्त्वभमध्यतः १४ ददर्शजन
 कंस्वतुअधोयोगिनंनृपः एवंदृष्ट्वातुतत्रविस्मयो त्कुल्लोचनः कथयामासदृशान्तं द्विजोश्चस्वभंसभवं राजेवा. मयातुस्त्वपिताह
 क्षानरकेपतितोद्विजाः नारयस्त्वेतिमाताअधोयोगिनगतस्सुत १६ इतिद्वुषाणः सतदाभयादृष्टः पितास्त्वयम् तदाप्रभृतिभोविभाना
 दृशर्मलभाम्यहो १७ एतद्राज्यंमममहदसत्यमस्करवंतथा अन्धगजारथाश्चैव नमोरोचंति सर्वथा १८ नशोकोपिस्करवायेति
 नकिंचिस्करवदंमम नदारानस्सतामत्यरोचंतिद्विजसत्तमाः १९ किंकरोमिद्वुगच्छामिशरीरंमेतुदत्येते दानंघ्नंतंतपोयोगोयैनेव
 ममपूर्वजाः २० मोक्षमायांतिविभेद्वास्तेदेवकथयंतुमे किंतेनजीवतालोकैस्सपुत्रेणबलीयसा २१ पितातुयस्यनरकेतस्यज

न्मनिरर्थकं ब्राह्मणाऽस्तुः २३ एवतस्यसुनेरत्रआश्रमोनिकेटनृप २३ रायतोराजशार्दूलभूतंअर्थविजानतः तेषांश्रुत्वानतोबाक्यंवे
 रवानोराजसत्तमः २३ जगामतत्रयत्रासावाश्रमेपर्वतोसुनिः ब्राह्मणैर्वेधितः शान्तेः प्रजाभिश्चसुसंमततः २४ आश्रमोविपुलस्तस्य
 सुनिभिः सन्निषेधितः क्रुण्वेदामिथोजुषेश्वसाम्नायवणकोपिदेः २५ वेदितोसुनिभिस्तत्रद्वितीयइवपयजः हत्वानसुनिशादूलं
 राजावैरवानसस्तादा २६ जगामत्तत्रावर्गिभूभाः देहुरनृपणनामच पप्रच्छकुशालनस्यसप्तस्वर्गेषसोसुनिः २७ राज्येनिः कंठकत्व
 चराज्यंसौरव्यसमान्वित राजोवाच असातान्कुशालंविभअंगेषु गमसामस्त २८ विभवेअनुकूलेषु कश्चिद्विभयाउपस्थितः एतमेस
 शयं ब्रह्मन्मण्डुलानसमागतः २९ गदंश्रुत्वानुपपन्नः पर्वतोसुनिः कृतः ध्यानोस्त्वामितेनोसोभूतंअर्थविचिंतयन् ३० सुहृत्तमेकं
 ध्यात्वाचप्रत्युवाचनुपोत्तम सुनिरुवाच जगिष्येत्तत्राश्रमेद्रापितुः पापविकल्पणाः ३१ पूर्वजन्मनितीपत्रासपत्नोहृतदेधतः का
 मासके नैचेकत्रक्रतुभगाः कृतस्त्रियः ३२ आहिदेहीतजलंत्याक्रतुदाननभसिधिप तंनैवेतदीपत्रातुनदत्तोक्रतुरायहात् ३३ कर्मणा
 तेनसतंतनरेकेपतितोत्थयस् राजोवाच केनैवैवतदानेनमोक्षस्तस्यभवेत्तु ३४ निरयात्यापसंसुक्तानन्ममाचिद्वचपृच्छतः
 सुनिरुवाच मार्गशीर्षेसितेपक्षेमोक्षानाम्नीहरेस्त्वितिः सर्वेस्तुतद्गतं कृत्वापित्रेपुण्यंयदीयताम् तस्याः पुण्यप्रभावेनमोक्षस्तस्य
 प्रविध्यति ३५ सुनैर्वाक्यततः श्रुत्वानृपः स्वगृहमागतः आयहाश्रीणिकीकृच्छ्रात्प्रोसोभरतसत्तम ३७ अंतःपुरचरैः सर्वैः पुत्रिदो-
 रेस्तथानृपः व्रतकृत्वाविधानेनपुण्यदत्त्वानृपायतत् ३८ तस्मिन्वदेतेनदापुण्यपुथहाहरश्रुद्विबः वैरवानसपितोनेनगतः स्वर्गं
 स्तुतोर्गणैः ३९ राजानमतरिक्षाच्च शकृद्गांगरमभापत स्वस्त्यस्तुतेपुत्रसंदेत्वुक्त्वासाश्रिदवंगतः ४० एवंपयः कुरुतेराजन्मोत्साहं
 कादशीमिमाम् तस्यभापंक्षयंयत्प्रतमृतेमोक्षमवानुयात् ४१ नान्यापरतराकाचित्सोक्षदाविमलाश्रमा पुण्यसरव्यातुरजिद्र
 नजनेहंतुपैः कृता ४२ पठन्वाच्छवणत्तस्यावाजेपयफलंभेत् चिन्मश्रणिसमात्येभस्वर्गमोक्षप्रदायिना ४३ इतिश्रीब्रह्मा
 ऽह्नराणेभार्गशीर्षशकृकेकादश्यामोक्षानाम्नामाहात्म्यंसमा ० अथेषोषहर्षेणकादशिकथा युधिष्ठिरउवा ० योपस्यरुष्य

पक्षे तु द्वादशीयाभवे न प्रप्तौ किं नामकोविधिस्तस्याः कोदवस्तत्र पूज्यते १ एतदाचक्ष्वमस्त्वामिनुविस्तरणजनार्दन श्रीकृष्ण उ०
 कथयिष्यामि राजेन्द्र भवतः स्निहकारणात् २ तथा तुष्टिर्नमे राजन्कृतुमिश्चासदक्षिणोः यथा तुष्टिर्भवेन्मत्स्यमेकादशयात्रतेन वै ३ त
 स्मात्सर्वप्रयत्नेन कर्तव्यो हरिवासरः पौषस्य कृष्णपक्षे तु द्वादशीयाभवे नृप ४ तस्याश्चैव च माहात्म्यं शृणुष्वैकाग्रमानसः गदिताया
 श्रवैराजन् एकादशयो भवति ह ५ तास्मात्पि हि सर्वासां विकल्पेनैव कारयेत् तथापि द्वादश्याश्च शृणुराजन्कथानकं ६ अतः
 परं भवस्यामि पौषस्यैकादशीतव लोकानां चिह्नार्थाय कथयिष्ये विधितव ७ पौषस्य कृष्णपक्षे यास फलानामनामतः नारायणो
 धिदेवोऽस्याः पूजयेत्तं प्रयत्नतः ८ पूर्णनिविधिनाराजन्कर्मव्येकादशीजनैः नागानां च यथाशेषः पक्षिणां गरुडो यथा ९ यथाश्च मेधोयज्ञो
 नानदीनां जानूषीयथा अतानां च तथा राजन् भवैकादशीतिथिः १० तेजनाभरतश्चेष्टममपूज्याश्च सर्वशः हरिवासरसं सत्कारं तेन
 येजनाभृश ११ सफलानामयाभोक्तानस्याः पूजाविधिं शृणु फलेर्मा पूजयेत्तत्र कालदेशाद्भैः शरभैः १२ नारिकेरफलेः शरुद्भै
 स्तथा वैबीजपूरकैः जंबीरेर्दांडुभैश्चैव तथा पूगीफले रपि १३ त्वर्गोर्वे विधेः श्रान्येस्तथा चान्नफलादिभिः पूजयेद्देवदेवेशधूपा
 दांपैथथाक्रमं १४ सफलायां दीपदानं विशेषेण प्रकीर्तितं रात्रौ जागरणं तत्र कर्म व्यं च प्रयत्नतः १५ यावदुन्मीलयेन्न तत्र कञ्जागति-
 योनिशि एकाग्रमानसो भूत्वा तस्य पुण्यं शृणुष्वतत् १६ तत्संभोगास्ति वेद्यज्ञस्तीर्थं तत्सदृशं हि तत्संनम्रं तं किंचिद्दिह लोके-
 नराधिप १७ पंचवर्षसहस्राणितपस्तत्त्वाचयत्फलम् तत्फलं तसमवा नोति सफलायात्रतेन वै १८ श्रूयतां राजशादूलसफल्याः
 कथानकं चंपावतीति विख्यातापुरीमाहिष्मतस्य च १९ माहिष्मतस्य राजर्षेः श्वत्वारश्वाभवत्सुक्ताः तेषां मध्ये तु यः श्वः सम
 हापापसंयुतः २० परदाराभिगामी च वेदथासंगरतः सदा पितुर्द्रव्यं सपापि शो गमया माससर्वशः २१ असहृत्तिरतो नित्यं देवता
 द्विजनिदकः वैष्णवानां च देवानां नित्यं निदारतः सर्वे २२ ईदृग्विधतदा दृष्ट्वा पुत्रमाहिष्मतो नृपः लुपको नाम न्मेति कृतवानत्यम
 र्षितः २३ राज्यानि काशितस्तेन पित्रै चैवापि बंधुभिः परिवारजैः सर्वे स्वस्त्यक्तो राज्ञो भयादिति २४ लुपकोपि न द्रात्यक्तश्चिंतया

मासद्विक्रलः मथात्रकिंप्रकर्तव्यं त्यक्तः पित्राचर्वांधवैः ३५ इतिचिंतापराभूलासमिंतं पापेनदाकरोन् मयातुगमनं कार्यवेनेत्यस्कापु
 रंपितुः ३६ तस्मादनात्पितुः सर्वव्यापथयेपुरंनिशि दिवापेनचरिथ्याभिरान्नाविपिपितुः पुरम् ३७ इत्येवंसमिंतं कृत्वा लुंपिका
 देवपातितः निर्जगामपुरानस्माद्गतोसौराहनवनं ३८ जीवघातकरोनिर्त्यंनित्यंस्तेयपरायणः सर्वेचनगरंतेनमुषिषिंतं पापकर्म
 णा ३९ गृहीतश्चपरित्यक्तोराज्ञोसाहिभ्योतर्भयात् जन्मान्तरीयपापेनराज्यभ्रष्टः सपापकृत् ३९ आग्निषाभिरतोभित्यंनित्यंवेफ
 लमक्षकः आश्रमस्तस्यदुष्टस्यवास्तुदेवस्यसंमतः ३९ अश्वत्थोवर्ततेनत्रजीणोबहुलशीर्षिकः देवलंतस्यष्टक्षस्यवर्ततेतद्दनेमह
 त् ३२ तंत्रैवानवसंश्चासौलुपकः पापुडिमात्र एवकालकर्मणोववस्तस्मत्स्यपापिनः ३३ दुर्कर्मनिरतस्यास्यकुर्वतः कर्मनि
 दितं षोडस्यदृक्कापक्षेत्तुपूर्वाणहसफलादिने ३४ दशमीदिवसेराजन्मनिशाशीतपीडितः लुंपकोवस्त्रहीनोवैनिश्चैष्ट्यात्यभ्रवत्
 दा ३५ पीड्यमानस्तुशीतनिअश्वत्यस्यसमीपगः ननिद्रानस्करवंतस्यगतम्राणइवाभवत् ३६ पाडयन्तदशनेदंतानिवंचर्गामिनानि
 शा भ्रातृदयेपितस्थायनसंतासमजायत ३७ लुंपकोगतसंज्ञस्तुसफलादिवसेतदा मध्याह्नसमेयशोसेसंज्ञालेभिसलुंपकः ३८
 ग्राससंज्ञोमुहूर्तेनचोत्थितोसौतदासनात् प्रस्वलश्चपदव्योसेः पंगुवच्चलितोसुहः ३९ वनमध्येगतस्तत्रक्षुचुवापीडितोभवत्
 नशक्तिर्जीवघातस्यलुंपकस्यदुरात्मनः ४० फलानिभ्रष्टोपितानान्याजहारसलुंपकः यावत्सचारातस्तत्रतावदस्तमगाद्रधिः
 ४१ किंमविध्यतिनातेतिविललाषमिंतदुःखितः फलानितानिसर्वाणिष्टक्षमूलन्यवेदयत् ४२ प्रलुवाचफलेरेभिः प्रीयतांभगवा
 न्हरिः उपविष्टो लुंपकश्चनिद्रालेभेनैवेनिशि ४३ तेनजागरणंजातेभगवान्मधुसूदनः फलानां पूजनंभेनेसफलायास्तथाव्रतं
 ४४ कृतंभेलुंपकेनत्यक्स्माद्गतमुत्तमं तेनव्रतमभावेनयांमंराज्यमकंदकम् ४५ पुण्यांकुरोदयाद्राजन्प्रथयापापंनयाश्चपु
 रवेरुदयेबलायादिव्योश्चाजगामह ४६ दिव्यवस्तुपरीवारोलुंपकस्यसमीपतः तस्योसत्पुरोराजन्प्रवागुवाचाशरीरिणी ४७
 प्रासुहितलुंपकनस्वराज्यं हतकंदकं वास्तुदेवमसादेनसफलायाः प्रभावनः ४८ पितुःसमीपंगच्छत्संभुस्तराज्यमकंदकम् ॥

तथेत्युक्त्वा त्वेति तत्र दिव्यरूपधरो भवत् ४९ कृष्णेभ्योऽन्यतस्यास्तीत्सरभो वैष्णवतया दिव्याभरणशोभाऽऽस्तानं तन्वास्थितो गृह
 वैष्णवायनेनोदत्तं पित्रा राज्यमकंदकं कृतं राज्यं दुर्नेनेन वर्षाणि सप्तद्वहृन्वपि ५१ हरिवासरसंलीनो विष्णुमक्तिपरतः सदा कर्त्तव्यो
 ज्ञास्तस्य पुत्राः स्युर्दाराः कृष्णमसादनः ५२ ततः तत्रार्थे किराज्येनाधिपुत्रनिवश्यन् वनेगतः संयतात्मा विष्णुमक्तिपरायणः ५३
 साधयित्वा तथात्मानं विष्णुलाके जगाम ह गतः कृष्णस्य सान्निध्ये यद्गन्तव्यमशौचं तं एवेयैवै प्रकुर्वति सफलैकादशीद्वयम्
 इह लोके यथाः प्रायमोक्षयास्यं त्यसंशयः ५४ ध्यास्तेभ्यो नाना लोके सफला व्रतकारिणः अस्मिन् जन्मनि ते मोक्षं लप्स्यन्ते नाना
 संशयः ५६ सफलायाश्च माहात्म्यं यत्रादि विद्यापते राजस्य फलनाम्न्येव सेत्सुर्वै चमानवः ५७ इति श्रीपौपकृष्णोकादशो
 सफलानाम्यामाहात्म्यं संपूर्णम् अर्थपौपशक्रेकादशीकथा बुधिविरुद्धाच्च कथितो वै त्वया कृष्णसफलेकादशीशरुभा
 कथयस्व मसादेन शक्रपौषस्य या भवेत् १ किं नाम कोविधिस्तस्याः कोदवस्तत्र पूज्यते कस्मिन् देशे तद्दृषीके शस्त्रमेव पुरुषोत्तम २
 श्रीकृष्णउवाच शरपुराजन्मवद्व्यामिशकृद्भोषावस्य या भवेत् तस्या विधि महाराजन्तोलोकानां च हितायैव ३ पूर्णनिविधिनारा
 जन्म कर्तव्ये षामथलतः पुत्रदेति च नाम्नासौ सत्तथापहरापरा ४ नारायणो धिदेवो स्याः कामदः सिद्धिदायकः नातः परतदा कानि
 श्रेणोकेय सचराचरे ५ शृणुराजन्मवद्व्यामिशकृद्भोषापहराशो दुरीप्रदावर्तमान्नीराजान्मरुकेतुमान् ६ तस्वराज्ञो यराज्ञी
 च शोभ्यानाम्भोनिविश्रुता पुत्रहीनेन राजात्तु कालो नीतो मने रथेः ७ नेवात्मजं नृपो लभे वंशकर्तारमवच तेनेव राजाशोधसुंयन्ति
 निते बहुकालतः ८ किं करोमि क्व गच्छामि स्तनमापिः कथं भवेत् नराक्षेनपुरसौरव्यने भिराजास्केतुमान् शोभ्याकांतयासा
 ईप्रत्यहं दुःखितो भवत् ९ तावुमोदपती नित्यं चिंताशोकपरायणो धिनरस्तु जलदत्तं कवेत्थासुपसुजते १० राज्ञः पश्चान्नपश्या
 मोयोस्मान्संतर्पयिष्यति इत्येवं संस्मरं लोस्थपिनरो दुःखिनो भवत् ११ तेषां तद्दुःखं भूलं च ज्ञात्वा राजाप्यतथ्यत न बांधवान
 भिन्नाणि नामात्याः सुहृदस्तथा १२ रोचंते तस्य भूपस्य नराजाश्च पदानयः नैराशं यद्दृष्टे तस्त्वय न स्ववलयजायन् १३ नरस्य पु-

अहीनस्य नास्ति वैजन्मनः फलं असुत्रस्य गृहशस्य ल्ददयं दुःखितं यथा १४ पितृदेवसमुप्याणानान्निषत्वं सक्तं विना तस्मात्सर्वप्रयत्नेन सक्तं सुखादेयन्तरः १५ इह लोके यथास्तेषां परलोकिके धर्मा गतिः येषां तु कर्म कर्तृणां पुण्यजन्मशतोद्भवम् १६ आरुरोरायसंपन्नस्तेषां गेहप्रवर्तने पुत्राः पौत्राश्च लोकाश्च भवेयुः पुण्यकर्मणां १७ पुण्यं विना च प्राप्तिर्विद्युष्मक्तिर्विना तथा पुत्राणां संपदो वापि विद्यायाश्चेति भेदमिति १८ एवं चिंतयमानो सौमराजाशर्मिनलब्धवान् मत्स्येषु चिंतयद्वा जानिशीये चिंतयन्त्या १९ ततश्चात्मविनाशो वैविचार्याथस्फुक्केतुमान् आत्मधाते दुर्गतिं चिंतयित्वा तदानृपः २० दृष्ट्वात्मदेहं प्रक्षीणमपुत्रत्वं क्षेप्येव च पुनर्विचार्यात्मबुद्ध्यात्प्राप्तमनोहितकारणं २१ अश्वाकुरुदस्तु तोराजाजगाम गहनं वनं पुरोहितदत्तः सर्वे न जानन्ति गतं नृप २२ गंभीरे विधिपने राजासुगणपक्षिनिषेविते विचचारतदा तस्मिन् वनदृष्ट्वा न्निषेविते २३ वदानश्च त्यागित्वाश्चरवर्जं रानुपन सांस्तथा बकुलाश्च सदापणान्निदुलांस्तिलकानपि २४ शालांस्तालांस्तमालाश्च ददर्श मरुलानृपः इगुदीककुभाश्चैव श्लेष्मातकविभीतकान् २५ शालुकीकरमदीश्च पाटलान् रवदिरानपि शाकांश्चैव पलाशांश्च शोभितान् ददर्शो पुनः २६ सृगव्याघ्रवराहोश्च सिंहान् शारवासृगानपि ददर्श भृजगान् राजावल्मीकादिभिनिःसृतान् २७ तथा वनगजान् मत्तान् कलकैः सह संगतान् यूथपांश्च चतुर्दंतान् करिणीगणमथ गान् २८ तान् दृष्ट्वा चिंतयामास त्यात्मनः संगजान् नृपः तेषां सविचरन्मध्यराजाशोकमवापह ३० महदाश्चर्यं संयुक्तददर्श विपिननृपः क्वचिच्छिवाकृतं मृगवन्तु लूकविकृतं तथा ३१ तांस्तान् पक्षिगणान् पश्यन् बभ्राम वनमध्यगः एवं ददर्श गहनं नृपो मध्यगं तेषौ ३२ कुरुदृश्यापीडितो राजा इतश्चेतश्च धावति चिंतयामास नृपतिः संश्रुत्कृगलंकपरः ३३ मया तु किं कृतं कर्म प्राप्तं दुःखं यदीदृशो मयो वै तं पितादवाच्यो पूजाभिरेव च ३४ तथैव ब्राह्मणादानैस्तो धितामिष्टभोजनैः प्रजाश्चैव यथाकालं पुत्रवत्परिपालिताः ३५ कस्माद्दुःखं मया मामीदृशं दारुणं महत् इति चिंतापरो राजाजगामाथाग्रतो वने ३६ कुरुदस्थप्रभावेन सरोदृशं मनोरमं मानसं स्पृधमानं च पद्मिनीपरिशोभितं ३७

कारंडवैश्वक्रवाकैराजहंसैश्चनादितं मकरैर्बृहस्पिर्भृगुकर्मण्यैर्जलचैर्युतं ३८ समीपेसरसस्तत्रसुनीनामाश्चायावबहून् ददर्शराजा
 लक्ष्मीवाल्मीकिः शरभशंसिभिः ३९ सव्यात्परतरचक्रः प्रास्फुरच्चतथाकरः स्फुरितैस्तस्यराज्ञश्च शंसितं शरभलक्षण ४० न
 स्थितैरसुनीन्वृद्धस्त्राकुर्वाणान्निगमंजपं अवतीर्यहयानस्मान्सुनीनामयतः स्थितः ४१ पृथक्पृथक्वन्देससुनींस्तान्शंसितव
 तान् कृतंजलिपुटोभूत्वाद्दवच्चमृणम्यसः ४२ हूर्षणमहताविष्टोबभूवन्पुंससमः तमूत्तुस्तेपिसुनयः प्रसन्नास्मोवयतव ४३
 कथयस्वाद्यैवैराजन्पत्नेमनसिवर्तने राजोवा० केयूयमुयनपसः किमारव्याप्तवतामपि ४४ किमर्थमागतायूयवदंतुमभवत्वतः
 सुनयऊचुः विश्वेदेवायंराजन्स्तानार्थमिहन्तागताः ४५ माघानिकटभायानएतस्मात्पंचमेहन अद्यत्येकादशीराजन्पुत्र-
 दानामनामतः ४६ पुत्रददात्यसौशरुक्कापुत्रदापुत्रमिच्छतां राजोवाच एषवैसशायोमन्येकृतस्योत्पादनेमहात् ४७ यदितु
 द्याप्तवतोमेपुत्रोवैदीयतांदा सुनयऊचुः अस्मिन्नेवादिनेराजन्पुत्रदानामवर्तने ४८ एकादशीतिविरव्यानाक्रियतां व्रतमुत्तम
 आशीर्वादेनचास्माकं केशवस्य प्रसादतः ४९ अवश्यं तवराजेंद्रपुत्रमाप्तिर्भविष्यति इत्येववचनात्तेषां कृते राज्ञा व्रतं शरभम् ५०
 द्वादश्यापारणकृत्वामुनीन्नितापुनः पुनः आजगामगृहं राजाराज्ञीगर्भसमादेशो ५१ सुनीनोवचनेनैवपुत्रदायाः प्रसादतः
 पुत्राजातस्तथाकालेतेजस्वीपुण्यकर्मकृत् ५२ भितरंतोषथामासप्रजापालोवभूवसः एतस्मात्कारणाद्वाजन्कर्तव्यंपुत्रदा
 व्रतम् ५३ लोकानां हितार्थीयातवोप्रेकथितंमया एतद्ब्रतं तु येमत्याः कुर्वन्तिपुत्रधाप्रिये ५४ तेषंचैव भवेत्पुत्रोत्पन्नैवशयमोक्ष-
 सागिनां पतनच्छ्रवणाद्वाजन्मन्थमेधफलमेत ५५ इति श्रीमं० पौषश० पुत्रदानान्ध्यामा० सं० अथमायकृष्णोकाद
 शीकथा दाल्म्यउवाच मर्त्यलोकैस्तु संप्राप्ताः पापं कुर्वन्निजंतपः ब्रह्महत्यादिपापैश्च स्यत्येव्यविधेर्युताः १ परद्रव्यापहारा
 श्वपरव्यसनमोहिताः कथं नायानिरकान्ब्रह्मस्तद्ब्रह्महतस्तनः २ अनायासेन भगवन्वदनेनाल्पेन केनचित् पापं प्रशममायति ये
 नतद्बहुमर्हसि ३ गभस्तिरुवाच साधुसाधुमहाभागगुस्थमेतद्ब्रह्मन् यन्नकस्यचिदारव्यातं ब्रह्मविष्णुब्रह्मदेवैतेः ४

एतज्ज्ञातमथाब्रह्मन्मृत्युलोकसुपागतः कापिलरूपमास्थायभिक्षाप्राप्तिगयाचिना ३९ आस्त्रिपुत्रुवाच कस्मात्स्वसागिनोब्रह्मन्
वदयस्मात्समागतः पुनरवमथोक्तोदेहिभिक्षां च संस्तरि ३० तयाकोपेनमहतासुर्वपिंडस्ताम्बभाजने क्षिप्तोऽथावत्तयादिव्या
पुनःस्वर्गोत्तोजि ३१ ततःकोलेनमहतातापसीरूपमहाव्रता कदाचित्स्वर्गमापानाब्रतनचथाप्रभावतः ३२ सुर्वपिंडस्यप्र-
भावेनगृहं प्रासंमनोरसं संजातंचैवविषयैधान्यकोशविवर्जितं ३३ गृहंयावन्निरीक्षेतनकिंचित्तत्रपश्यति तावद्गृहाद्विनिक्रान्ताम
सोत्तागताद्विज ३४ कोथेनमहताविष्टाददंवनमब्रवीत् मयाव्रतेश्चकृच्छेत्स्यत्पुत्रोसैरेनेकशः पूजयाराधितोदेवःसर्वलो
कस्यभावनः नधनंदशयतेकिंचिद्गृहंमभजनार्दन ३६ ततश्चोक्तमयासात्तुगृहं गच्छयथागत आगमिष्यंतिस्वतरोकोत्तहूलसम
न्विताः ३७ देवपत्यस्तवद्भृद्विस्मयनसमन्विताः द्वारनोद्घाटनीयं हि पट्टं नित्वा पुण्यवाचनात् ३८ एवमुक्तागतासातु यदावैसा
नुषीतदा अत्रानेरसमायाता देवपत्यश्चनारद ३९ तामिश्चकथिततत्रत्वाद्दुहिंसभारताः द्वारमुद्घाटयत्वंचपश्यामन्लोशरुभा
नने ४० मानुष्युवाच यदिद्भुमथाकार्यसत्यवान्चविशेषतः ४१ तद्विस्तारवदत्तपुण्यद्वारोद्घाटनकारणात् ४१ एकपितत्रनवद
त्षट्तिताव्रतनाशनः अन्ययाकथिततत्रद्भृद्व्यामानुषीमया ४२ ततोद्घारसमुद्घाट्यदृष्टानामिश्चमात्तुषी नृदेवीनचंगंधवी
नास्तरिनचपन्नगी ४३ दृष्ट्वापूर्वतयानारीद्दृष्टशीसाद्विजर्षम रूपकानिसमायुक्तोक्षणेनसमपद्यत ४४ धनंधान्यन्वचरुत्वा
दिसूर्वणैरौषभेकच सर्वभवनसंपन्नषट्तितायाःप्रसादतः ४५ अतिसृष्ट्यानकतं व्यावृत्तशाक्याववजयत् आत्मन्विना
नुसारेणतिलाचवरुत्वादिदापथेत् ४६ लभंतेचैवमारोग्यतनोजन्मभिजन्मनि दारिद्र्यानचकष्टवैचदोभीर्युभक्त्व ४७ नभवे
द्देद्विजंशेषषट्तितायामुपोषणात् अनेनविधिनाराजन्तिलदानान्नसंशयः ४८ मुच्यतेपानेकैःसर्वैर्नानकार्योविचारणा दानं
चविधिनासम्यक्सर्वपापप्रणाशनं ४९ नानर्थःकश्चिन्नायासःशरीरेऽमुनिसत्तम ५० इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेमाघकृष्णे
कादशीषट्तितानाम्नीमाहात्म्यं संपूर्णम् अथमाघशक्रेकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच साधुकृष्णस्वयामोक्ता आदि

देवजगत्सु स्वेदजाअंजज्यैवउद्दिजाअंजराजुजाः १ तेषां कर्ता विकर्ता चपालकः क्षयकारकः माघस्य कृष्णपक्षे षड्मिलाक
 थिनात्वया २ शुक्रे चैकादशीयाचकथयस्व प्रसादतः किं नाम केन विधिस्तस्याः कोने वस्त्रं प्रयत्ने ३ श्रीकृष्णारवाङ् कश्च
 थियाभिराजे दशक्रे माघस्य यागमेव जयानाम्नीति विख्याता सर्वपापहरापरा ४ पवित्रापापहृन्नीच पिशाचत्वविनाशिनी ने
 वनस्याव्रते चैर्णै प्रेतत्वं जायेत नृणाम् ५ नानः परतराकाचित्यापथीमोक्षदाग्निनी एतस्मात्कारणाद्राजचकृत्तल्यं प्रयत्नतः ६ श्रु
 यन्तराजशादूलकथांपौराणिकीं श्रुत्वा पंकजे च पुराणे स्यामहिमा कथितो मया ७ एकदानगलोके वेङ्गोराज्यचकारह देवाश्च
 नत्रसौरव्येन विवसति मनोरमे ८ पीयूषानभिरताद्यप्युरोगणसोविताः नन्दनं तु वनं तत्र परिजातो पशाभिनम् ९ रमंयंति रमं त्य
 चत्वाप्सरोभिर्दिवोकसः एकदारममाणोसो देवं द्रः स्वेच्छयानृप १० नर्त्यामासद्दृष्टोत्सपंचाशात्कोटिनाथिकाः गंधर्वास्तत्रगायं
 तिगंधर्वः पुष्यदंतकः ११ चित्रसेनश्च तैत्रैव चित्रसेनसकृतातथा मालिनीति च नाम्ना तु चित्रसेनस्य काभिनी १२ मालिन्यां तु ससु
 त्यन्तः पुष्यवर्णिनामनः पुष्यदंतस्य पुत्रो वै माल्यवान् नामनामनः १३ गंधर्वापुष्यवन्यारव्यामाल्यवत्यतिमोहिता कामस्य च शरे
 स्तीक्ष्णैर्विद्वांगीसावभूवह १४ तयाभ्रावकटोक्षेश्च माल्यवांस्तु वशीकृतः लावण्यरूपसंपन्नानस्यारूपं नृपटणु १५ बाहूनस्या
 स्तु कामेन कंठपाशैर्कृताविव चंद्रवद्दन्तस्यानयने च वगायते १६ कर्णौ तु शोभिन्नोतस्याः कुंडलाभ्यां नृशेत्तम कंबुघ्नीवासुतत्त्रि
 वीदव्याभरणभूषिता १७ पीनोन्नतौ कुचौ तस्यामुष्टिमात्रं च मध्यमं नितंबौ विपुन्नोतस्या विस्तर्णं जयनस्थलम् १८ चरणौ शोभ
 मानौ तौरक्तोत्पलसमद्युती ईदृश्यापुष्यवत्या च माल्यवानतिमोहितः १९ शुकस्य परितापाय नृत्यार्थं तोसमागतौ गायमानौ चेतोतत्र
 त्वाप्सुरोगणसंगतौ २० नशकृद्गानं गायेतां चित्तश्रमसमन्वितौ बद्धहृद्घातथान्योन्ये कामवाणवशंगतौ २१ ज्ञात्वलिखितं वर्षभस्त्र
 संगतमानसतथाः तालकालिक्रियामानलोपाद्गीतावभंजनात् २२ चिंतयित्वा तु मधवानवज्ञाततयात्मनः कुपितश्च तत्र योरित्यं-
 शापं वास्मिन्निदं जगौ २३ धिगवापापरतोमूढावाज्ञाभंगकैरोमम युवांपिशाचौ भवतां दंपतीरूपधारिणौ २४ मृत्युलोकमनुगमौ

शुंजानौकर्मणः फलम् एवंमथवताशासावुभौदुःशिवतमानसौ ३५ हिमवंतंगिरिग्रामाविंद्रशापविमोहितौ उभौपिशाचतांप्राप्तौ
 दारुणंदुःखमेवच ३६ संतप्तमानसोतत्रमहाकृच्छ्रगतवुभौ गंधरसंचस्पशंचिनजानंतौविमोहितौ ३७ पीड्यमानोतुदाहेन
 देहपानकरेणच नोननिद्रासुरवंप्रसौकर्मणानपीडितौ ३८ परस्परं द्वादसौतौचेरतुर्गिरिगह्वरं पीड्यमानोतुशीतिसुषारप्रभवे
 नतौ ३९ दंतपर्वप्रकुर्वाणैरोमांचितवपुर्धरो ऊचेपिशाचः शीतार्तः स्वप्रह्लोंतुपिशाचिकां ३० किमावाप्त्याकृतपापमत्यंतदुः-
 खदयकम् येनप्रासंपिशाचल्यस्वेनदुःकृतकर्मणा ३१ नरकंदारुणंमत्वापिशाचत्वचर्गाहिं नस्मात्सर्वप्रयत्नेनपापंनेत्रस-
 माचरेत् ३२ इतिचितापरोतचत्यास्तांदुःखेनकशीतौ देवयोगानयोःप्राप्तामाधस्यैकादशीसता ३३ जयानाम्भोतिविरव्याताति
 शीनासुनमानिधिः तस्मिन्दिनेतुसंप्राप्तेतावाहारविवर्जितौ ३४ आसूनित्रनृपनेजलपानविवर्जितौ नरुतेजीवघातश्चनपत्रफ-
 लप्रक्षरणम् ३५ अश्वत्थस्यसमीपेत्तुपतितौदुःखसंयुतौ रविरस्तगतोराजन्तथैवस्थितयोस्तयोः ३६ प्रासात्तेवनिशाधोरा-
 दारुणाशीतधारिणी वेपमानोतुतौतत्राहिमेनचजडीकृतौ ३७ परस्परंसांसेल्लोगात्रयोर्भुजयोरपि ननिद्रानरतितत्रनचेसौरव्य-
 मविंदताम् ३८ एवंतौराजशार्दूलशापेनंद्रस्यपीडितौ इत्यंतयोर्दुःशिवतयोर्निर्जगामतदानिशा ३९ जयायास्तुव्रतेधीर्णरात्रो-
 जागरणेकृते तथैर्व्रतप्रप्तविनयथाद्यासीचथाशृणु ४० द्वादशीदिवसेप्राप्तेताभ्यांचीर्णेजयावने विष्णोःप्रभावावन्तृपतेपिशा-
 चत्वंतयोगिनं ४१ पुष्यवतीमाल्यवांश्वपूर्वस्तेषुषभभूवतुः पुरातनस्त्वहयुतोदूयात्कारसंयुता ४२ विमानमधिरूढातावप्सरा
 गणसेवितौ स्त्स्यमानोनुगंधर्वैस्तुंबकप्रसुरैवेस्तथा ४३ हावभावसप्तमायुक्तौगतौनोकेमनोरमे देवेंद्रः स्थात्रतोगत्वाप्रणांसच
 क्रतुर्मुदा ४५ तथाविधोतुतोदृष्ट्वामथवांस्विस्मिनोब्रवीन् इन्द्रउवाच वदंतंकेनपुण्येनपिशाचत्वविनिर्गतम् ४५ मम
 शापवशांप्राप्तौकेनदेवनमोचितो माल्यवानुवाच वासुदेवप्रसादिनजयायाःरुव्रतनच ४६ पिशाचत्वगतस्त्वामिन्सत्य
 भक्तिप्रभावनः इतिश्रुत्वावचस्तस्यप्रत्युवाचकरेश्वरः ४७ पवित्रोपावनेोजान्तौवदनीथोममापिच हरिवासरकर्तारौविष्णुप्र

क्तिपरायणौ ४८ हरिभक्तिरतायेच शिवभक्तिरतास्तथा अस्माकमपितेमर्त्याः पूज्यावंद्यानसंशयः ४९ विहरस्वयथा-
 सौरव्यं पुष्यवत्यास्करालये एतस्मान्कारणाद्वाजन्कर्तव्योहारिवासरः ५० जयाव्रतं तुराजेंद्रब्रह्महत्यापद्मारके सर्वदानानि
 दत्तानियज्ञास्तेन कृतानृप ५१ सर्वतीर्थेषु कस्त्नातः कृतयेन जयाव्रतम् यः करोति नरो भक्त्या श्रद्धासुक्तोजयाव्रतं ५२ कल्प-
 कोटिशतं यावदेकुरेमोदते भवे पठनाच्छ्रवणाद्वाजन्मिश्रिभो भक्तलभत ५३ इति श्रीभविष्यात्तरपुराणमाध्याशक्तुका
 दशीजयानास्यामाहात्म्यसंपूर्णम् अथ फाल्गुनकृष्णोकादशीकथा शुधिश्चरउवाच फाल्गुनस्यासितेपक्षे किं
 नाभ्येकादशी भवेत् वासुदेवप्रसादेन कथयस्व ममाग्रतः १ श्रीकृष्णउवाच कथयिष्यामि राजेंद्रकृष्णाय फाल्गुनी भवेत् वि-
 जयेति च सांभोक्ताः पूर्णजयदासदा २ तस्याश्च व्रतमाहात्म्यं सर्वपापहरपरं नारदः परिरपच्छब्रह्माणकमलासनम् ३
 फाल्गुनस्यासितेपक्षे विजयानामयातिथिः तस्याव्रतं सरश्चैष्टकथयस्व मसादतः ४ इति पृष्टो नारदेन प्रत्युवाच पिनामहः
 ब्रह्मोवाच शृणु नारद वद्व्यामि कथां पापहरांपरां ५ यन्नकस्य चिदारव्यातं मेयेत द्विजयाव्रतं पुरातनं व्रतं ल्येतत्पवित्रं पा-
 पनाशनम् ६ जयं ददाति विजयानृणां चैव न संशयः रामस्तो धावने यातो वर्षाण्येव चतुर्दश ७ न्यवसत्पच वद्व्यातु मसीतश्च
 सलक्ष्मणः तत्रैव वसतस्तस्य राघवस्य सह्यात्मनः ८ रावणेन लहता भार्यासीतानास्मीतपत्स्विनी तेन दुःखेन रामोसोमोह
 मस्यागतस्तदा ९ भ्रमजटाशुभं तत्र ददर्श विगताशुषम कबंधो गिहतः पश्चाद्भ्रमत्तारण्यमभ्यतः १० राज्ञो विज्ञाप्य तत्सर्वं सो-
 पिमृत्युवशागतः सः श्रीविणसमं सारथ्यमर्जयन् भ्रमजायत ११ वानराणां भनीकानि रामार्थं संगतानि वै ततो ह नू मता हृष्टालंको-
 द्यानि तु जानकी १२ रामसंज्ञापनगणैश्चेत्तन्कर्ममहत्कृतं समेत्य रामेण पुनः सर्वं तत्र निवेदितं १३ अथ श्रुत्वा रामचंद्रो वाक्यं
 चैव ह नू मतः सः श्रीवानुभतेनेव मस्थानं समरोचयत् १४ सगलावानैरः सार्द्धं नारदनदनीपतेः दृष्ट्वाब्धिदुस्तरामो विस्मिनो-
 म्लूत्कपिप्रियः १५ प्रोक्तुं ह्यलौचनो म्लूत्वालक्ष्मणो वाक्चम ब्रवीत् सो भित्रैकेन पुण्येन तीर्यते वरुणालयः १६ अगाधसलि-

लः पूर्णानेकैर्भौमैः समाकुलः उपायं नैव पश्यामि येनैव सुकरो भवेत् १७ तद्वस्यण उवाच
 अस्मात्स्थानाद्योजनार्थमाश्रमस्तस्य राघव अनेन दृष्टा ब्रह्मिणो बहवो रघु-
 नन्दन १९ तं दृच्छ्य गत्वा राजेंद्रपुराणमृषिपुंगवम् इति वाक्यं ततः शुक्लालक्ष्मणस्थिति शोभनं २० जगाम राघवो ब्रह्मकदाल्म्यमहा-
 मुनिं प्रणनाम मुनिमृश्या रामो विष्णुभिवामरः २१ मुनिश्चत्किन्तोरामपुराणपुरुषोत्तमं केनापि कारणेनैव प्रविष्टं भालुर्षोत्तु २२
 उवाच सत्कृषिस्तत्र कुतोराम न वागमः तत्र प्रसादाद्देहो विप्रवरुणा लयसन्निधिम् २३ आगतोऽस्मि ससेन्यात्र
 लंकां जेतुं सराक्षसां षवतश्चानुक्लेश्य न तीर्येते च्छिर्यथा मया २४ तमुपायं वद मुने प्रसादं कुरु सुव्रत एतस्मात्कारणादेव द्रष्टुं त्वा
 महभागतः २५ मुनिरुवाच कथयिष्याम्यहं रामव्रतानासु त्तमव्रतं कृतेनेयेन सहसा विजयस्ते भविष्यति २६ लंकाजित्वा
 राक्षसांश्च दीर्घार्थं किन्ति मवाप्स्यसि एकाग्रमानसो भूत्वा व्रतमेतत्समाचर २७ फाल्गुनस्यासिते पक्षे विजयैकादशी भवेत् तस्यात्र
 ते कृते रामा विजयस्ते भविष्यति २८ निःसंशयं समुद्रं च तिरथ्यसि सवानरः विधिस्तु श्रूयानां रामव्रतस्यास्य फलप्रदः २९ दशमीदि-
 वसे प्राप्ते कुंभमेकं च कारयेत् हेमवाराजं तं वापि नाम्बवाप्यथमुन्मयं ३० स्थापयेच्छोभितं कुंभं जलपूर्णं सफलं त्रसू तस्यापरि-
 न्यसेद्देवैर्हमनारायणं प्रभुं ३१ एकादशीदिने प्राप्ते प्रातः स्नानसमाचरेत् निश्चलं स्थापयेत् कुंभं गंधमाल्यानुलेपनैः ३२ द्वाद-
 शीदिनेऽपि पूजयेच्च विशेषतः समथान्यान्यधस्तत्र यवानुपरिविन्यसेत् ३३ गंधैर्धूपैस्तथा दीपैर्नैवेद्यो विविधैरपि कुंभानि
 तद्दिने रामनीयैते भक्तिभावतः ३४ रात्रौ जागरणं तत्र तस्याग्निं कारयेद्बुधः द्वादशीदिवसे प्राप्ते मार्तण्डस्यादयं प्रति ३५ नीत्वा
 कुंभं जलोद्देशेन द्यौः प्रस्त्रवणे तथा तद्दशोत्थितावापूजयित्वा यथाविधि ३६ दद्यात्सैदेवं तं कुंभं ब्राह्मणे वेदपारगे कुंभेन-
 साहराजेंद्रमहादानाग्निदापयेत् ३७ अनेन विधिनारायणं यूपैः सह संगतः कुरुव्रतं त्रयत्नेन विजयस्ते भविष्यति ३८ इ-
 तिशुक्लावचो रामाथ योक्तमकरो न दा कृते व्रते स विजयी बभूव रघुनन्दनः ३९ अनेन विधिनाराजन्त्ये कुर्वन्ति नराः सुवि इह लो

केजयस्तेषांपरलोकेतथाक्षयः ४० एतस्मान्कारणात्सुब्रकर्तव्यं विजयायाश्च माहात्म्यं सर्वकिल्बिषनाशनं
 ४१ पतनाच्छ्रं वणान्तस्य वाजपेयफलं लभेत् ४२ इति श्रीस्कंदपुराणे फाल्गुनकण्ठोकादशीविजयानाम्नीमाहात्म्य-
 संपूर्णम् अथ फाल्गुनशरैर्कादशीकथा मांधातोवाच वद ब्रह्मन् महाभारयेनेत्येयो भवेन्मम इदं दृष्ट्वा हि ब्रह्मस्यो
 नेयद्यनुग्रहनामपि १ सरहस्यसंगिहासं व्रतानामुत्तमं व्रतं वसिष्ठ उवाच कथयाम्यधुना तुभ्यं सर्वव्रतफलप्रदं २ आ-
 मलक्या व्रतं राजन्महापातकनाशनं भोक्षुदं सर्वलाकानां गोसहस्रफलप्रदं ३ अत्रैवादाहरतीमिति हासपुरात्तनं य-
 थासुक्तिमनुमासो व्याधो हिंसासमन्वितः ४ वैदशानगरं नाम त्दृष्टुषु जनानुकुलम् ब्राह्मणेः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च समलंक-
 तम् ५ रुचिरं नृपशादूलं ब्रह्मस्योषनिनादितं ननास्ति कोटुष्कृत्तस्मिन्पुरवरेसदा ६ तत्रसामान्वयं याराजाधिरव्यातः
 शशबिंदुकः राजा चैत्ररथेनामधर्मोत्सासत्यसंगरः ७ नागायुतबलः श्रीमाछस्वशास्त्रार्थपारगः तस्मिन्शासतिधर्म-
 शोधर्मस्मिन्धरामभो ८ कृपणो नैव कुत्रापि दृश्यते नैव निधिनः सुकालः क्षेममारोग्यं तस्मिन् राज्यं प्रशासति ९ विष्णुभक्ति-
 रनालोकास्तस्मिन्पुरवरेसदा हरिपूजारनाश्चैव राजा चापि विशेषतः १० नशक्तुं नैव कृष्णां च हादशीं भुंजेते जनाः सर्व-
 धर्मान्परित्यज्य हरिभक्तिपरायणाः ११ एवं सवत्सराजगमुर्बह्वोराजसत्तम जनस्य सारव्यसुक्तस्य हरिभक्तिरतस्य च १२
 अथ कालेन संशासाद्वादशीपुण्यसंयुता फाल्गुनस्य सितेपक्षेनाम्नात्पामलकीस्मृता १३ नामवाप्यजनाः सर्वे बालकाः स्थ-
 विरानुप नियमं चोपवासं च सर्वैश्च कुर्नराविभो १४ महाफलं व्रतं ज्ञात्वात्मानं कृत्वानदीजले तत्रैवालेयराजालोकसुकोम-
 हाप्रभुः १५ पूर्णकुंभमवस्थाप्य छत्रोपानहं संयुतं पंचरत्नसमायुक्तं दिव्यगंधादिवासितं १६ दीपमालान्वितं चैव जामद-
 ग्न्यसमन्वितं पूजयामास्वरथयाधात्रीं च मुनिभिर्जनाः १७ जामदग्न्यममस्तेस्तुरणुकानदवर्धन आमलकीकृतछायसृष्टि-
 मुक्तिवरप्रद १८ धात्रिधातृसमुद्भूते सर्वपातकनाशिनि आमलकिनमस्तुभ्यं गृहाणाद्योदकं मम १९ धात्रिब्रह्मस्वरू-

पासित्वंतुरोमेणपूजिता अदक्षिणाविधानेनसर्वपापहराप्रव २० तत्रजागरणंचक्रुर्जनाःसर्वेस्वभक्तितः एवस्मिन्नेवकालेजु
 व्याधस्तत्रसमागतः २१ क्षुधात्रमपरिव्यासोमहाभारेणपीडितः क्रुद्बार्थजीवघातीसर्वधर्मबहिष्कृतः २२ जागरनप्रसो
 पश्यदामलक्योक्षुधातुरः दीपमालाकुलंदस्वानेवैविनिषसादसः २३ किमेतदितिसेंचित्यप्राप्तोविस्मयनाभृशो ददशकुंभ
 नत्रस्यंदेवंदामोदरंतथा २४ ददशमलकीपृक्षंतत्रस्थोश्चैवदीपकान् वैष्णवंचतयारव्यानंस्सम्भावपवतानृणाम् २५ एकादश्या
 श्र्यमाहात्म्यस्त्र्यावक्षुधितोपिसन् जाग्रतस्तस्यसाराश्रिगताविस्मितचेतसः २६ ततःप्रभातसमयेविविशहर्नगरंजनाः
 व्याधोपिगृहमागत्यबुभुजेप्रीतमानसः २७ ततःकालेनमहताव्याधःपंचत्वमागतः एकादश्याःप्रभावेनरोत्रोजागरणेनच
 २८ राज्यंप्रपेदसुमहत्त्वतुरंगवलाबितं जयंतीनामनगरीतत्रराजाविद्वुरथः २९ तस्मात्सतनयोज्ञेनाम्नावस्करश्चोबली
 चतुरंगबलौपेतोधनधान्यसमन्वितः ३० दशायुतानियामाणोबुभुजेभयवर्जितः तेजसादित्यसदृशःकोत्याचद्रसमप्रभः
 ३१ पराक्रमोविष्णुसमः क्षमयाष्टथिर्वासमः धार्मिकःसत्यवादीचविष्णुभक्तिपरायणः ३२ ब्रह्मज्ञःकर्मशीलश्चप्रजापालनतल
 रः यजेतैवविधान्प्रज्ञान्स्सराजापरदर्पहा ३३ दानानिविधिविधान्येवप्रददातिचसर्वदा एकदाभुगयांयानोदेवानामार्गपरिस्तुतः
 ३४ नदिशैनेवविदिशोवेनितत्रमहीपतिः उपधायचदोमूलमेकाकागहनेवने ३५ आंतश्चक्षुधिनोत्यंतंसंविशेशमहीपतिः
 अत्रांतरंस्तेच्छगणःपर्वतांतरवासमाक् ३६ आयंशोतत्रयत्रास्तराजापरबलादनः कृतवैरास्तुतेराज्ञासर्वदेवोपनापिताः ३७
 परिवार्यततस्तस्थुराजानंभूरिदक्षिणं हन्यताहन्यतोचायंपूर्ववैरिविरुद्धोः ३८ अनेननिहताःपूर्वपितरोभ्रातरःसुताः यो
 चाश्चभागिनेयाश्चमालुलाश्चनिपातिताः ३९ निकाशिताश्चसस्थानाद्विक्षिसाश्चदिशोदश एतावदुत्क्रांतैर्वेत्तैर्नहंतुसुघताः
 ४० पाशेश्चपद्मिणीःरवद्वैर्बाणैर्धनुषिसंस्थितैः सर्वनोरिगणास्तेचराजानंहंतुमुघताः ४१ सर्वाणिशस्त्राणिसमाद्रवन्तिनवैशरी
 रेत्रविधातितस्य तेचापिसर्वेहतशस्त्रसंधास्तेच्छावभूवुर्गतेदेहजीवाः ४२ यदापिचलितुंतत्रनशोकुस्तेऽरयोभृशाम् ३

स्त्र्याणि कुंदिनां जसुः सर्वेषां हतचेतसां ४३ दीनावशुबुस्तसर्वेषु हंतुं समागताः एतस्मिन्नेव काले तु तस्य राज्ञः शरारतः ४४
 निःस्तनामदाद्यैकासर्वावयवशोभना दिव्यगंधसमायुक्ता दिव्याभरणभूषिता ४५ दिव्यमाल्यांबरधरा मृकुटी कुटिलान
 ना स्फुल्लिगाभ्यां चनेत्राभ्यां पावकं वमती बहु ४६ चक्रोद्योतकरौ चैव कालरात्रि रिवापरा अभ्यधावतसं कुंडान्म्लेच्छानत्यानदुः
 खितान् ४७ निहताश्वनदाभ्लेच्छास्त्विकमरनास्तथा तनोराजा विबुद्धः सन् ददर्श महद्भूतं ४८ हतान्म्लेच्छगणान् दृष्ट्वा राज
 हर्षमवापसः इह केन हताभ्लेच्छाभ्यंतं वौरणोग्रम ४९ केन चैदं महत्कर्म कृतं मस्मदिनाधिना एतस्मिन्नेव काले तु धारावा
 चाशरीरिणा ५० तं स्थितं नृपतिं हस्त्वा निकामं विस्मयाच्चिन्तम् शरणं केशवादन्यो नास्ति कोपि द्वितीयकः ५१ वनात्तस्मात्सि
 कुशलीसमायातोपि मृभिमुक्त्वा राज्यं चकार धर्मान्माधरायो देवदेववत् ५२ वसिष्ठ उवाच ० तस्मादा मलको राजन् ये कुर्वन्ति
 नरोत्तमाः तेषां तैवैष्णवं लोकेनात्र कार्या विचारणा ५३ इति श्रीब्र० फाल्गु० श्रु० माहात्म्यसंपूर्णम् अथ चैत्रकृष्णोका
 दशीकथा युधिष्ठिर उ० फाल्गुनस्य सिते पक्षे श्रुता सामलर्कामया चैत्रस्य कृष्णपक्षे तु किं नो भोका दशी भवेत् १ श्रीकृष्ण उ०
 मृगुरो जं द्रवस्थाभिः अज्ञानपापनाशनं यज्ञो मशो व्रवीत्यदो मां यात्रा च कर्तव्यता २ मां धातो वाच भगवन् श्रोतुमिच्छामि लोका
 नोहितकाम्यया चैत्रमास्थसिते पक्षे किं नो भोका दशी भवेत् ३ कोविधिः किं फलं तस्याः कथयस्व प्रसादनः लोमशा उवाच
 श्रुयतां राजशार्दूलकामदो सिद्धिदा तथा कथा विचित्रा शक्रमदापापहा धर्मदायिनीम् ४ पुरा चैत्रशुद्धे शो असौ रागणसे वि
 ते वसंतसमये प्राप्ते पुष्ये राकुलिते वने ५ गधर्वकन्यास्ते त्रैवरमति सह किं नरेः पाकशासनसुरव्याश्वक्रोडने च
 दिवो कसः ६ नापरं सुंदरं किं विदुः किं चैत्रश्राद्धनम् तस्मिन्ने नु नु मयस्तपनि बहूलतपः ७ सहदेवैस्तु मघवारमते मधुमा
 धेवो एको मुनिवरस्तत्र मेधावीनामनामतः ८ अप्सरास्तमुनिवरं माहनायापचक्रमं मञ्जुघोषेति विख्याता भावतस्य विचिन्वती ९ क्रेश
 मात्रं स्थितानस्य प्रयादाश्रमसन्निधौ गायंती मधुरं साधुपीडयंती विपचिका १० गायंती नाम तथा लोकायुष्य चंदने वेष्टितां कामोपविज

याकांक्षीशिवभक्तंमुनीश्वरं ११ तस्याः शरीरसंसर्गेशिवैरमनुस्मरन् तुल्यश्रुवोधतुः केटीगुणं कृत्वा कटाक्षकम् १२ मार्ग
 षोडश्यापक्षशुक्लपंचम्यां कुचैकृत्वापटकुटीविजयायोपसंस्थितः १३ मंजुघोषामवत्तत्र कामस्यववस्तुथिनी मे
 धाविनं मुनिदृष्ट्वा सांप्रकामेन पीडिता १४ योवनाद्भिन्नदेहोसोमेधाव्यतिविराजते सितोपधीतस्मिंहितादडीस्मरद्वपरः १५ मे
 धाविवसतिस्मासौन्यवनस्थान्त्रमेशुमे मंजुघोषास्थितानत्र दृष्ट्वा तं मुनिपुंगवं १६ मदनस्य वशांश्रामामंदं मदगायत रणद
 लयसंयुक्तासिंजन्तूरमेरवला १७ गायंतीं भावसंयुक्ताविलोक्य मुनिपुंगवः मदनेन संसेन्येक्ष्मनीतोमोहवशो बलात् १८ मंजु
 घोषासमागम्य मुनिदृष्ट्वा तया विधं हावभावावकटाक्षेस्तुमोहयामास चांगना १९ अधः संस्थाप्य वीणां सासस्त्वेजेतं मुनीश्वर
 वल्लीवाकुलितादृक्षं वानवेगेन वेपिता २० सोऽपि रेमेतया साधैमेधावी मुनिपुंगवः तस्मिन्नेव नोदृशो दृष्ट्वा तं देहमुत्तमं २१
 शिवतत्संगतं नस्य कामतत्त्ववशागतः ननिशान्दिने सोऽपि रमन् नृजानानिकासुकः २२ बहुलश्र्वगतः कालो मुनेराचारलोपकः
 मंजुघोषाद्वलोकंगमनायोपचक्रमे २३ गच्छंतीं प्रत्युवाचा चोत्तरमतमुनिपुंगवः आदिशो दीयतां ब्रह्मनुस्वधामगमनाय मे २४
 मेधाव्युवा० अघेवत्वं समायातामदोषोदोषरानेन यावत्प्रभातसंध्यास्थान्नाविनिष्ठमसंतिके २५ इति श्रुत्वा मुनेर्वक्त्रे प्रयप्रो
 नाबभूवसा पुनर्वैरमयासासंतं मुनिं क्रुषिभक्तमं २६ मुनिशापमयाद्देता बहुलान्तरिवत्सरान् वर्षाणां पंचपंचाशच्छतं मा-
 सात्त्रदिनत्रयं २७ सारमे मुनिनातेन भिशार्द्धमिव चाभवत् साचतं प्रत्युवाचाथ नस्मिन्काले गंतं मुनिम् २८ आदिशो दीयतां ब्रह्म
 नृगतं व्यस्वगृहमम मेधाव्युवाच प्रातः कालो मुनेन वास्ते श्रुयतां वचनेन मम कुर्वसंध्यादिनयावत्तावत्सर्वे स्थिराभव २९
 इति वाक्यमुनेः श्रुत्वा भयेन च समाकुला स्मितकृतानुसाकिंचित्प्रत्युवाच सविस्मिता ३० अप्सरा उवा० कियत्प्रसम्प्राणा
 विप्रेन्द्रतवसंभ्यागतानया मयि प्रसादं कृत्वा तु गतः कालो विचार्यताम् ३१ इति तस्यावचः श्रुत्वा विस्मयोत्कुलुलोजनः सध्यात्वा
 त्कृदिवैभेदः प्रमाणमकरोत्तदा ३२ समाश्र्वसत्संपंचाशत्तरगताममतया सह नेत्राभ्यां विस्कुलिंगान्संयुचमानो गिकोपनः ३३

कालरूपं च तं दृष्ट्वा तपसः क्षयकारिणीं दुःखार्जितं मम तपो नीतं तदनया क्षयं ३४ संकपोष्ठो सुनिस्त्वन्नप्रत्युत्सवाकुलेंद्रियः सा
 तोशाशापमेधावीलं पिशाचिभवेति च ३५ धिक्त्वोपापेदुराचरे कुले देपातकप्रिये तस्यशापेन सादग्धा विनयावनता स्थिता ३६
 उवाच वचनं सुश्रूः प्रसादं कुरु विधेदृशापस्यानुग्रहं कुरु ३७ सतांसंगो हि फलति वचोभिः ससमेपदे त्वया
 सह मम ब्रह्मन् गताः स्वबहवः समाः ३८ एतस्मान् कारणात्स्वामिन् प्रसादं कुरु कुत्र न सुनिरुवाच वरुणमेव च न भद्रेशा
 पाचुग्रहकारकं किं करोमि त्वया पोपक्षयनीतं महत्तपः ३९ चैत्रस्य कृष्णापक्षे या भवेदेकादशी शक्रमा पापमोचनिका
 नाम सर्वपापक्षयं करी ४० तस्मात्त्रेते कते सुश्रुः पिशाचत्वप्रयास्यति इत्युत्कान्तं मेधाधीजगाम पितुराश्रमम् ४१ त
 मागतं समालोक्य वचनमत्युवाच ह किमेतद्विहितं पुत्रत्वया पुण्यक्षयः कृतः ४२ मेधासूवा पापं कृतं महत्तानरमिताचासराभशा
 प्रायश्चित्तं न्नीहितानयेन पापक्षयो भवेत् ४३ च्यवन उ० चैत्रस्य चासितपक्षे नाम्ना विपापमोचनी अस्या वने कृते पुत्रपापराशिः
 क्षयं व्रजेत् ४४ इति श्रुत्वा पितुर्वाक्यं कृतं तेन व्रतोत्तमं गतं पापक्षयतस्य पुण्ययुक्ते बभूव सः ४५ सायं वै संजुघोषाच कृत्वान
 द्रुतमुत्तमम् पिशाचत्वविनिर्मुक्ता पापमोचनिका व्रतान् ४६ दिव्यरूपधरा सा विगताना कवरासराः लोमशा उवा० इत्यमू-
 तप्रभा वहि पापमोचनिका व्रतम् ४७ पापमोचनिकाराज नये कुर्वीत च मानवाः तेषां पापचयत् किंचिन्नत्सर्वं क्षयतां व्रजेत् ४८
 पतनाच्छ्रवणाद्वा जनगोसहस्रफलप्रदा ब्रह्महो हेमहारी च क्रुरापो गुरुनल्पगः ४९ व्रतस्य चास्य करणात्पापमुक्ता भवति ते
 बहु सुक्तिप्रदं त्ये तत्करणं द्रुतमुत्तमं ५० इति श्रीम० चैत्रकृष्णोक्ता पापमोचनीमाहा० संपूर्णं अथ चैत्रशुक्लैकादशी कथा
 स्तूत उवा० देवकी नंदनं कृष्णं वसुदेवात्मजं हरिम् नमस्कृत्याम वदस्यामि महापातकहानि तु १ युधिष्ठिराय कृष्णे न कथितानि म
 हात्मना गांकादशी महात्म्यानि नाना पापहराणि च २ अष्टादशपुराणे पयो विवच्य सुमहात्मना चतुर्विंशति संख्यानि नाना-
 रव्यो नैर्द्युतानि च ३ तानि वदस्यामि मोविभ्राः शृणु अंस्कसमाहिताः युधिष्ठिर उ० वास्तुदेवनमस्तु भ्यं कथयस्व ममागतः ५

चैत्रस्य षडङ्गपक्षे तु किं नो मे कादशी भवेत् श्रीकृष्ण उ० शृणुष्वैकमनराजचक्रकथामेतां पुरातनीं ५ वसिष्ठो यामकथयत् प्राग्दिलीपाय
 पृच्छते दिलीप उवा० प्रगवन् श्रोतु भिच्छामि कथयस्व प्रसादतः ६ चैत्रमासि सिते पक्षे किं नो मे कादशी भवेत् वसिष्ठ उवा-
 साधु पृष्टं नृपश्रेष्ठ कथयामि तवाग्रतः चैत्रस्य षडङ्गपक्षे तु कामदानामनामतः ७ एकादशी पुण्यतमा पापघनेन दवानला श्शपुराज-
 नकथामेतां प्रापश्रीं पुण्यदायिनीं ८ पुरासौ गिपुरे रम्ये हृमरत्नविष्णुभिरेण पुंडरीकसुरबानागानि वसंसति सदोत्कटाः ९ तस्मिन् पुरे पु-
 ङरीको राजराज्यं करोति च गंधर्वैः किन्नरैश्चैव तद्यत्सरोभिः ससेव्यते १० वरासरास्तु ललिता गंधर्वी ललितस्तथा उभौरागण-
 संयुक्तौ दंपती कामपीडितौ ११ रेमते स्वर्गहरस्ये धनधान्ययुते सदा ललितायास्तु त्ददये पतिर्वसति सर्वदा १२ त्ददये तस्य ल-
 लिता नि संवसति भामिनी एकदा पुंडरीकाद्याः क्रीडंति सदसि स्थिताः १३ गीतमाने प्रकुरुते ललितो दधितो विना पदबंधे स्खल-
 जिज्ज्क्लौबभ्रूवल्लितां स्मरन् १४ मनोभावं विदित्वा स्वकर्कटो नागसत्तमः पदबंधं च्युतिं तस्य पुंडरीके न्यवेदयत् १५ शा-
 शापललितं तत्र मद्नातुरत्नसम् राक्षसो भवदुर्बुद्धे क्रव्यादः पुरुषादकः १६ यतः पत्नीवशो जातो गायमानो भमाग्रतः वच-
 नात्तस्य राजेन्द्ररक्षोरूपो बभ्रुवह १७ रोद्राननो विरूपाक्षो दृष्टमात्रो भयंकरः बहुयोजनविस्तीर्णो मुखं कंदरसन्निभं १८
 चंद्रसूर्यनिभेनेत्रे यीवापर्वतसन्निभा नासारं ये तु विवेरं अथैरो योजनार्धको १९ शरीरतस्य राजेन्द्र उच्छ्रितयाजनाष्टकम् ईदृशो
 राक्षसः सो षड्भुजानः कर्मणा फल २० ललिता तमया लोचस्वपतिं विहृताकृतिं चिंतया मास मनसा दुःखेन महतादिति २१ कि-
 करो भिक्कगच्छामि पतिः पापेन पीडितः इति संस्मृत्य मनसानशर्मलमेतुसा २२ चचारपतिना साहं ललिता गहनवने वप्रामवि-
 पिने दुर्गे कामरूपः सराक्षसः २३ निर्घृणः पापनिरतो विरूपः पुरुषादकः नक्तखलभनेरश्रोनदिबापापपीडितः २४ ललिता दु-
 भिवतातीवपतिहृत्स्वा तथा विधे भ्रमंतेति न सार्धं सारुदंती गहने वने २५ कदाचिदगमद्दिध्यशिरवेरे बहुकोतुके क्रथं शृंगसुने
 स्तत्र हृत्स्वाश्रमपदं शरुभ २६ शीघ्रजगाम ललिता विनया वनता स्थिता अत्युवाच सुनिहृत्स्वा कालं कस्यस्य कृता शरुभ २७ किमर्थं

हिंस न्यंबदममायतः ललितोवाच वीरधन्वेतिगंधर्वः सुतातस्यमहात्मनः २८ ललितांनानामंविद्धिपत्यर्थीमहचागता
 भर्तमिशापदोषणराक्षसोपृन्महामुने २९ यौद्ररूपोदुराचारस्तदृत्वानास्तिमेकरव सांप्रतंशाधिमां ब्रह्मन्प्राथश्चिन्वदप्रभो ३०
 येनपुण्येनविमैद्रराक्षसत्वाद्भिसुच्यते ऋषिरुवाच चैत्रमासस्यरभोरुक्कृपक्षस्यसांप्रते ३१ कामदेकादशीनाम्नाया-
 कृताकामदाशुणां कुरुध्वतद्भ्रतंभेद्रविधिपूर्वमयोदितं ३२ तस्यव्रतस्ययदुप्यंतस्त्वभत्रैप्रदीयतां दत्तेपुण्येस्तृणानस्यशापदो-
 षःप्रशाम्यति ३३ इतिश्रुत्वासुनेर्वाक्यंललिताहर्षिताभवत् उपोष्येकादशीराजन्द्वादशीदिवसेतदा ३४ विप्रस्येन्द्रमभीपे-
 तुवास्तेवायतःस्थिता वाक्यश्रुत्वेचललितास्वपत्युस्तारणायैव ३५ मयातुयद्भ्रतंवीर्णकामदायासुपोषणं तस्यपुण्यप्रभावेन
 गच्छत्वस्यपिशाचना ३६ ललितावचनोदववर्तमानोपितन्क्षणे गतपापःसललितोदिव्यदेहोवभूवह ३७ राक्षसत्वंगंत-
 स्यमासोगंधर्वतांपुनः हेमरत्नसमाकीर्णोरेभेललितयासह ३८ तौविमानसमारूढौपूर्वरूपाधिकारुभौ दंपतीचापिशोभे-
 तांकामदायाःप्रभावनः ३९ इतिज्ञात्वामृपञ्चैष्टकतंचैषाप्रयत्नतः लोकानांचहितार्थायतवायेकथितामया ४० ब्रह्महत्यादि
 पापघ्नीपिशाचत्वविनाशिनी नातःपरतराकांचिन्नैलोक्येसचराचरे ४१ पठनाच्छ्रवणाद्वापिवाजपेयफलंलभेत् ४२ इतिश्रीवरा-
 हपुराणेंचैत्रशु० कामदानमैका० माहा० संपूर्णं अथवैशारवहृक्कोकादशीकथा युधिष्ठिरउ० वैशारवस्यासितपक्षेकिं-
 नाभेकादशीभवेत् महिमानंकृत्यमेवांस्तेदवनमोस्तुते १ श्रीहृष्णउवाच सोभाग्यदायिनीराजन्निहलोकिकपरवच वै-
 शारवहृष्णपक्षेत्तुनाम्नात्तैववच्छिनी २ वरूथिन्यांभ्रतेनैवसौरच्यंभवतिसर्वदा पापहाभिश्चभवति सोभाग्यभाभिरवच ३ दुर्भ-
 गापिकरोत्येनांस्त्रीसोभाग्यमवाप्तुयात् लोकानांचैवसर्वेषांशुक्तिमुक्तिप्रदायिनी ४ सर्वपापहरानृणांगार्षंवासनिंकृतनी वरू-
 थिन्यांभ्रतेनैवमांघातास्वर्गतिगतः ५ धुंधुमारदायश्चान्येराजानावहवस्तथा ब्रह्मकपालनिमुक्तोवभूवभगवान्भवः ६ दशवक्-
 साहस्राणितपस्तप्यतियोनरः तस्युत्पलमामेतिवरूथिन्यांभ्रनादपि ७ अश्रुवान्यस्तुकुरुतवरूथिन्यांभ्रनंनरः वंछितंलभते

सोपिदहलोकेपरत्रच ८ पवित्रापावनीत्येषामहापातकनाशिनी सुक्तिमुक्तिप्रदाह्येषाकर्तृणांनृपसत्तम ९ अश्वदानान्पृथैषुगजे
 दानंविशेषतः गजदानान्दूमिदानंनिलदानंनंतोधिक १० ततःसुवर्णदानंनु अन्नदानंनंतोधिक अन्नदानान्तरक्षानंनभूतंनभ
 विष्यति ११ पितृदेवमनुष्याणांनृसिस्त्रिनेनजायते तत्समंकाविभिःशोक्तंकन्यादानंनृपोत्तम १२ धेनुदानंनृपसत्तम १३
 गवान्स्वयं शोक्तैःश्वःसर्वदानेष्वोविद्यादानंविशेष्यते १३ तत्फलसमवाप्नोतिनरःकृत्वावस्तुथिनी कन्यावित्तेनजीवंतियेन
 राःपापमोहिताः १४ तेनरानरकंयांनियवदाभूतसंश्रुवम् तस्मात्सर्वत्रयत्नेनयात्यकन्यकाधनम् १५ यश्चगुणहातिलोभे
 नकन्यांश्रीत्वात्नह्ननम् सोत्यजन्मनियजेंद्रओतुर्भवनिनिश्चिंतं १६ कन्यांविनेनयोद्द्याद्यथाशक्तिस्त्वंकृताम् तत्पुण्य
 संख्याकर्तुंहिचित्रगुणोपावत्यलं १७ तत्फलसमवाप्नोतिनरःकृत्वावस्तुथिनी कांस्यमांसमस्तरान्चणकांकोद्रवांस्तथा १८
 शाकंमधुपरान्चपुनर्भोजनंमैथुने वैष्णवोव्रतकर्ताचदशम्यादशावर्जयेत् १९ द्यूतश्रीडांचनिद्रांचतांबूलदंतधावनम् परा
 पवादपैश्वर्यपतितैःसहभाषण २० क्रोधंचेवानृतंवाक्यमेकादशयाविवर्जयेत् कास्यमांसमस्तरान्चणकांकोद्रवांस्तथा १८
 २१ व्याथामंचप्रवासंचपुनर्भोजनंमैथुने क्षोद्रंतेतंपरान्चद्वादशयांपरिवर्जयेत् २२ अनेनविधिनाराजन्विहितायेवस्तुथिनी
 सर्वपापक्षयकृत्वाद्द्यात्प्रानेक्षयागतिं २३ रात्रौजागरणकृत्वापूजितोर्जनादनः सर्वपापविनिर्मुक्तास्तेयातिपरमागतिं
 २४ तस्मात्सर्वत्रयत्नेनकर्तव्यापापश्रीरुषिः क्षुपारितनयाद्गतिर्नरदेवस्तुथिनी २५ पठनाच्छ्रवणाद्भजन्गोसहस्रफलंलभेत्
 सर्वपापविनिर्मुक्तोविष्णुलोकमहीयते २६ इतिश्रीभविष्यो० वे० कृ० वस्तुथिनीना० मा० संपूर्णम् अथवैशारवशक्रेकादशी
 कथा युधिष्ठिरउवा० वैशारवशक्रेपक्षतुकिंनोमैकादशीभवेत् किंफलंकोविधिस्तस्याःकथयस्वजगदानं १ श्रीकृष्णउ
 वाच कथयामिकथामेतांशृणु धर्मनंदन वसिष्ठोयामकथयत्पुरारामायटच्छने २ रामउवाच भगवन्शृणु
 भिच्छामिब्रतानामुत्तमं व्रतम् सर्वपापक्षयकरं सर्वदुःखनिहंतनम् ३ मयादुःखानिभुक्तानि सीतानि विरहजानि वै

ततो हंभयभीतोस्मिष्टच्छामित्वा महासुने ४ वसिष्ठ उवा० साधुष्टं लयारामतैवैषो षिष्टकीमतिः त्वन्नामग्रहणेनेव पूतो भवति
मानवः तथापि कथयिष्यामि लोकानां हितकास्थया पथिप्रं पावनानां च व्रतानां सुनमं व्रतं ६ वैशारवस्वसिं तपं क्षेद्वा दशो रारामया-
भवेत् मोहिनी नाम सा प्रोक्ता सर्वपापहरा परा ७ मोहज्जालान् प्रमुञ्चेत् पातकानां समूहतः अस्या व्रतमभावेन सत्यं सत्यं वदास्य
हे ८ अतस्तु कारणाद्रामकर्मैषो भाषवादेशैः पातकानां क्षय करीमहादुःखविनाशिनी ९ शृणु वैकमनाराभकथां पुण्यप्रदां श-
भाम् अस्याः श्रवणमात्रेण महापापप्रमणश्चरति १० सरस्वत्यास्तदंतरस्य पुरीषद्रावती शक्रभा द्युतिमान्नाम नृपतिस्तत्र राज्ञ्यकरा-
तिवै ११ सोमवंशोद्भवो राजा द्युतिमान् सत्यसंगारः तत्र वैश्यानि वसति धनधान्यसमृद्धिमान् १२ धनपाल इति त्र्यातः पुण्यकर्मप्र-
वर्तकः यपः सत्राद्यायतनतडागाराभकारकः १३ विष्णुभक्तिरतः शांतस्तस्यासन् पंचपुत्रकाः सुमनाद्युतिमांश्चैव मेधावीस्त-
कृती तथा १४ पंचमोष्टुष्टुद्धिश्च महापापरतः सदा वारस्त्रीसंगतिरेतो विदंगोष्ठीविशारदः १५ द्यूतादिव्यसनासक्तः परस्त्री
रतित्वालसः नंदवान्नातिथी नृहृद्धानीपवृष्ट्वैवदिजानापि १६ अन्यायकर्ता दुःशाल्मापितुर्द्व्यक्षयंकरः अपमसूभसक्तः पापः स्त-
रापानरतः सदा १७ वेश्याकंठसिसबाहुं प्रमृष्टश्चतुष्पथे पित्रा निष्काशितो गेहात्परित्यक्तश्च बांधवैः १८ स्वदेहभूयणा
न्येवक्षयंतीति तेनैव गणिकाभिः परित्यक्तो निर्दिशतश्च धनक्षयात् १९ ततश्चिंतो प्रो जातो वस्त्रहीनः दूकधादितः किं क-
रोमिक्कगच्छामि केनोपायेन जीव्यते २० तस्करत्वं समाख्यं तत्रैव नगरे पुनः गृहीतो राजपुरुषेषु संतुः श्रुत्वा पितृगौरवान् २१ पुनर्ब-
द्धः पुनर्मुक्तः पुनर्मुक्तः ससंक्रमैः धृष्टबुद्धिर्दुराचरो निबद्धो निर्गोर्दंडैः २२ कशापोनेस्ताडितश्च पीडितश्च पुनः पुनः न
स्थानव्यह्निमदात्मन्वयामेद्देशोचरे २३ एवमुक्त्वा ततो राज्ञो मोचि तोष्टु वंधनात् निर्जगाम भयान्तस्यगतो सो गहनं वनम्
२४ कृतृषापिडितश्चापि तश्चेतश्च धावति सिंहवल्निजधानो सो भृगुस्तस्करचिन्ततात् २५ आभिषाहारनिरोधेन तिष्ठति सर्व-
दा करशारासनकृत्वानिषंगंष्टसंगतं २६ अरण्यचारिणो हंति पक्षिणश्च चतुष्पदान् चकोराश्च मधुराश्च ककास्ति निसृषूकान्

२७ एतानन्यान्हंतिनित्यं घृष्टधीर्नर्गतघृणः पूर्वजन्मकृतैः पापैर्निमग्नः पापकर्तृभे २८ दुःखशोकसमाविष्टश्चित्तयत्सोव्यहर्नि
 शो कौण्डिन्यस्याश्रमपदप्राप्तः घृण्यवशात्कचित् २९ माधवमासिजान्हृद्याकृतस्नाननयोधन आससादद्यष्टबुद्धिः शोकसोरणपीड
 नः ३० तद्वत्स्वविदुस्मशीनगतपाश्चाहताशरुमः कौण्डिन्यस्याग्रतःस्थित्वाप्रत्युवाचकृत्वाजलिः ३१ घृष्टबुद्धिरुवाच प्रायश्चि
 नं वद ब्रह्मन्विनायत्नयद्भवेत् आजन्मकृतपापस्यनास्ति धिन्ममाधुना ३२ ऋषिरुवाच शृणुष्वेकमनाभूलायनपापक्षयस्तव
 वैशारवस्यमितेपक्षे मोहिनीनामनामतः ३३ एकादशीव्रतनस्याः कुरुमद्वाक्येनोदितः मेरुतुल्यानिपापानि क्षयनयनिदेहिनां ३४
 बहुजन्मार्जितान्येषामोहिनीससुषोषिता इतिवाक्ये सुनेः श्रुत्वा घृष्टबुद्धिर्हंसवृद्धिर् ३५ व्रतचकारविधिवत्केदिल्यस्यापद
 शतः कृतव्रतनृपश्च श्रुत्वा हतपापो बभूवसः ३६ दिव्यदेहस्ततोभूत्वा गरुडाय रिसंस्थितः जगाम वैष्णवलोके सर्वोपद्रववर्जित ३७
 इतीदृशं रामचंद्रतमोमोहनिर्कृतं नानः परतरं किंचिच्छ्रेलोक्ये सत्वरत्नरे ३८ यज्ञादितीर्थदानानि कलां नार्हं निषोडशो पठनाच्छ्रव
 णाद्वाजन्गोसहस्रफलं लभेत् ३९ इति श्रीकूर्मपुराणे वैशारवशकृमोहिनीनोमेकादशीमाहात्म्यसंपूर्णम् अथ ज्येष्ठह
 षोकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच ज्येष्ठस्य कृष्णापक्षे तु किं नोमेकादशी भवेत् श्रोतुमिच्छामि माहात्म्यं तद्दत्स्व जनार्दन १
 श्रीकृष्णउवाच साधुष्टं त्वयाराजं द्वौ कानोहितकाम्यथा बहुघृण्यं प्रदात्येवामहापातकनाशिनी २ अपरानामराजिद् अपार-
 फलदायिनी लोकेऽसिद्धतां याति अपरायस्तु सर्वते ३ ब्रह्महृत्याभिसूतेऽपि गोत्रहाप्लूणहानथा परापवादवदोत्त्वि परस्त्रीरसिको
 पितृ ४ अपरासेवनाद्वाजन्विपाप्मा भवति ऋक् कूटसाक्षिमानकूटं तुलाकूटं करोग्रियः ५ कूटवंदं पर्वेद्विमः कूटशास्त्रं करोति च
 ज्योतिषीकूटगणकः कूटायुर्वेदकोमिषकू ६ कूटसाक्षिसमाख्येन विज्ञेयानरैकोकसः अपरासेवनाद्वाजन्पापमुक्ता भवन्ति ७
 क्षत्रियः क्षात्रधर्मयस्त्यक्त्वा सुखात्सत्यायतं स्याति नरकं घोरं स्त्रीयधर्मबहिष्कृतः ८ अपरासेवनाद्वाजन्पापत्यक्त्वा दिवं व्रजेत् वि
 द्यामधीत्ययः शिष्योऽशुरुनिंदां करोति च ९ महापातकयुक्तेऽपि निरयंथातिदारुणं अपरासेवनात्सोऽपि सद्गतिं प्राप्नुयान्नरः १०

महिमानं चापरायाः शृणुराजन्वदाम्यहं पुष्करत्रितयेत्स्वात्वाकार्तिक्वोयत्फलं भेत् ११ गंगायां पिंडदानेन पितृणां तृप्तिदोषाणां सिंहास्थि
नेदेवयुगैर्गौतमीस्त्वान्तकेनरः १२ यत्फलं समवाप्नोति कुम्भेकेदारदर्शनात् बदर्याश्रमयात्रायां तत्तीर्थसेवनादपि १३ यत्फलं समवा
प्नोति कुम्भेत्त्रैरविग्रहे गजाश्वहेमदानानियजेत्कृत्स्नसुवर्णदः १४ यत्फलं समवाप्नोति अपरायात्रतान्तरः अर्धपस्तुंगां दत्त्वा सु
वर्णेषु सुधां तथा १५ नरस्तत्फलमाप्नोति अपराव्रतसेवनात् पापद्रुमकुरारोयं पापं भ्रनदधानलः १६ पापोधकारस्त्रयोयं पापसारगैके
सरी बुद्धदाइवतोपिपुष्टुनिकाइवजंतुषु १७ ज्ञानं ते मरणाद्यैव एकादश्याव्रतं विना अपरांससुपोथैव पूजयित्वा त्रिक्रमं १८ सर्व
पापविनिर्मुक्तो विष्णुलोकं व्रजेन्नरः लोकानां च दत्तायानुव्रतयोगिकथितं मया १९ परनाच्छ्रवणाद्वा जन्मसर्वपापैः प्रमुच्यते २० इति
श्रीब्रह्मांडपुराणे ज्येष्ठहोत्रे एकादशी अपरानाम्नामाहात्म्यं सं ४ अथ ज्येष्ठहोत्रे एकैकादशीकथा श्रीमसेन उवाच पिना
महमहाबुद्धे शृणु मे परमं वचः सुधि शिरश्च कुर्वीच तत्राद्रुपदं निर्दिश १ अर्जुनेन कुलश्रेयसहेदेवस्तेथैव च एकादश्यां नभुं जतिक
दाचिदीपि सुव्रत २ नेमांशुवोतेवेनित्यं मासुं सुखं वृकोदर अहं गानवुवंतात् बुभुक्षादः सहामम ३ दानं दास्यामि विधिधिवत् पूजयिष्या
मिकेशवं विनोपवासं लभ्येत कथमेकादशीयते ४ श्रीमसेन वचः सुखात्थासावचनमव्रवीत् व्यास उवाच यदि स्वर्गोत्पत्ती
एस्तेनरकोटुष्टएव च ५ एकादश्यां नमोत्सवं पशुयोरुपमयोरपि श्रीमसेन उवाच ६ पितामहमहाबुद्धे कथयां भितवायतः ६
एकमुक्तेन शक्तो हसुपवासः कुनो मुनि वृकनामपुत्रो विद्मिः ससदा जनेरमम ७ अतीवार्येयदाश्राभितदाससुपशाम्यमि ८ एक
शक्तोऽस्म्यहं कर्तुं चोपवासमहाभुते ९ येनेव शक्यं स्वर्गस्तत्करोमि यथात्थम् नदेकं वदन्निश्चित्येन श्रेयोहमाप्तुयाम् १० व्या
स उवाच श्रुताभिमानवाधमां वैदिकाश्रद्धाशुभाश्वया कलौ युगेन शक्यं तेनैव कर्तुं नराधिप ११ स्तुरेवापायश्चान्यधनमन्यैः कृशा
महाफलं पुराणानां च सर्वेषां सारं त्वं वेदामितं ११ एकादश्यां नभुं जीतपक्षयोरुपमयोरपि एकादश्यां नभुं क्तेशो नश्रानिनर
कंतुसः व्यासस्य क्वचनं हृत्वा कार्पण्यं त्यक्तवत् श्रीमसेनो महाबाहुर्भति वाक्यमसापत् १३ श्रीमसेन उवाच पितामह

सकांचनः प्रदातव्यापदोवस्त्रेणसंभुतः तोयस्यनियमंतस्यांकुरुतेवैसपुण्यभाक् ३८ पलकोटिसुवर्णस्य चोभेयामिश्रुतेफलम्
स्नानदानंजपंहोमंयदस्यांकुरुतेनरः ३९ तत्सर्वंवाक्षयंप्रोक्तमेतत्तृष्णास्यभाषितं किंवापेरणधर्मणनिर्जलैकादशीनृप ४० उ
पेपिताचविधिवद्वेष्णवंपदमाश्रुयात् सुवर्णमन्त्रवासांसि यदस्यासंप्रदीयेते ४१ तस्यैवचकुरुश्चेष्टसर्वंवाप्यक्षयंभवेत् ए
कादशीदिनेयोन्मुक्तेपांपुनक्तिः ४२ इत्येकैसचाडालोमृतः आम्रोनिदुर्गतिं येप्रदास्यतिदानानिद्वादशीसमुपोष्यन् ४३
ज्येष्ठमासेसितपक्षेमाप्यनिपरमपद ब्रह्महामयपस्तेनोगुरुदेषामदानुनी ४४ सुच्यंतेपातकैःसर्वैर्द्वादशीयैरुपोषिता विशो-
पंष्टपुकोत्तेयनिर्जलैकादशीदिने ४५ यत्कर्तव्यंनरैःस्त्रीभिः श्रद्धादमसमन्वितैः जलशायीतुसंशुज्योदेयाथेनुश्चनन्ययी ४६
प्रत्यक्षवानुपश्चिद्युतधेनुमथापिवा दक्षिणाभिश्चश्रेष्ठाभिर्मिथान्नेश्चष्टयग्विधैः ४७ तोषणीयाः प्रयत्ननिर्दिजाधर्ममृतावर
तुष्टोभवतिवैक्षिप्रंनेस्तुष्टैर्मोक्षदोहरिः ४८ आत्मद्रोहः कृतस्तेस्तुष्टैर्नैषासमुपोषिता पापात्मानोदुराचारादुष्टास्तेनाश्वसंश
यः ४९ कुलानांचशतसाग्रमनाचारतंसदा आत्मनासहसन्नीतवासुदेवस्यमंदिरं ५० शान्तेदानपरेश्वेव अर्चंद्भिश्चतथाह
रिं कुर्वेद्भिर्जागरंरात्रौयेनरेःसमुपोषिता ५१ अन्वपानंतयागावोवस्त्रशय्यासनंशरुमं कर्मउलुस्तथाछत्रंदातव्यंनिर्जलादिने
५२ उपानेहोचयोदयात्प्रातश्चैतद्विजोत्तमे ससेवर्णेनयानेनस्वर्गलोकैर्ब्रजेत्कृत्वा ५३ यश्चेमांष्टपुयाद्दन्त्यायश्चापिपरिक्रान्ते-
त् उभौनोस्वर्गनोस्यानांनान्नकार्योचिचारणा ५४ यद्वृत्तंनुसिनोवाट्याराहुयस्तेदिवाकरे कृत्वाश्चाद्वलंभेन्मर्त्यस्मदस्याःश्र
वणादपि ५५ नियमंचप्रकुर्वीतंदंतधावनपूर्वकं एकादश्यानिराहारोवर्जयिष्यामिवैजलं ५६ केशवशीणनार्थीयअन्यदाचम
नादृते द्वादश्यादेवदेवेशः पूजनीयस्त्रिविक्रमः ५७ गंधधुष्येस्तथादीपैर्वीरिभिः प्रीणयेद्द्वारिम् पूजयित्वाविधानेनमंत्रमेनमुष्टी-
रयेत् ५८ देवदेवत्त्वपीकेशसंसारार्णवतादक उदकुंभप्रदानेननयमांपरमांगतिम् ५९ ततःकुम्भाःप्रदातव्याब्राह्मणेभ्यःस्वशा-
क्तितः सान्नावस्त्रसुतामीमलत्रोपानत्फलान्विताः ६० दानान्यन्यानिदेयानिजलधेस्तुर्विशेषतः भोजयित्वाततोविभ्रावस्वयंशु

जौनवारयतः ६१ गवंपयः कुरुतेपूर्णांशदशोपापनाशिनीं सर्वपापविनिर्मुक्तः पदं गच्छत्यनामयं ६२ ततः प्रमृतिपीमेन हृतात्येका
 दर्शशक्रमा पांडवदशानीनाम्बालोकरव्यातावभृवह ६३ इनित्रीब्रह्मवेवर्तपुराणे ज्येष्ठशक्रं निर्जलेकादशीमा संपूर्णम्
 अथापाटकृणोकादशीकथा युधिष्ठिरउ० ज्येष्ठशक्रे निर्जलाशामाहात्म्यवैश्रुतमया आषाढकृष्णपक्षे हृकिंनोमैकादशी
 भवेत् १ कथयस्वमसादेनमसायेमधुस्तदन श्रीकृष्णउवाच व्रतानामुत्तमं राजन् कथयाभितवाग्रतः सर्वपापक्षयकरं मुक्तिमु
 क्तिप्रदायकं आषाढस्यासिंतेपक्षे योगिनीनामनामतः ३ एकादशीनृपञ्चैष्टमहापातकनाशिनी संसारार्णवमग्नानोपोतरूपास-
 नातनी ४ जगन्त्रयेसारम्भतायोगिनीतिनराधिप कथयामि कथां तस्याः योगिणीपापहारिणी ५ अलकाधिपतिर्नाम्ना कुबेरः शि
 वपूजकः तस्यासीत्तुष्यवदुको हेममालीतिनामतः ६ तस्यपत्नी स्फुररूपाच विशान्नाक्षीतिनामतः सतस्यांस्नेहसंयुक्तः कामशा
 शवशगतः ७ मानसालुष्यनिचयमानीयस्वयेहस्थितः पत्नीपेमसमायुक्तो नकुबेरालयगतः ८ कुबेरो देवसदने करोमि शिवपू-
 जनम् मध्याह्नसमये राजन् पुष्याणिमसमीक्षिते ९ हेममाली स्वभवेन रमते कान्तया सह यक्षराट् भक्षुवाचाय कालातिक्रम-
 कोपितः १० कृस्मान्नायाति शोचस्सा हेममालीदुरात्मवान् निश्चयः क्रियतामस्य भक्षुवाच पुनः पुनः ११ यक्षाऽऽत्तुः वनिताका-
 मुको गेहे रमते स्वच्छयानृप नैपावाक्यं समाकर्ण्य कुबेरः कोपप्ररितः १२ आह्वयामासंतं पूर्णवदुर्कं हेममालिनं ज्ञात्वा कालालयं
 सोपिमय व्याकुललोचनः १३ आजगाम नमस्कृत्य कुबेरस्याग्रतः स्थितः तं हस्वाधनदः कुबेरः कोपसंरक्तलोचनः १४ प्रत्युवा-
 चरुपाविष्टः कोपान् प्रस्फुरिताधरः धनदउवाच रेपापदुष्टदुष्टं कृतवान् देवं हलनम् १५ अतो भवति श्वत्रयुक्तो विशुक्तः कांतया-
 सदा अस्मात्स्थानादपध्वस्ता गच्छस्थानमथाधमम् १६ इत्युक्ते वचने तेन तस्मात्स्थानात्पपातसः महादुःखाभिभूतश्च कु
 ष्टपीडितविग्रहः १७ नवैतोयं नमस्कृत्य च वेनरोद्रैलभत्यसौ नस्तरंबं दिवसे तस्य ननिद्रां लभते निशि १८ छायायां पीडित ननु निर्दा
 घेत्यतपीडितः शिवपूजापत्रावेन स्मृतिस्तस्य ननु पुर्यते १९ पातके नामिभूतोऽपि पूर्वकर्मस्मरत्यसौ प्रथममाणस्ततो गच्छति

द्विपर्वतोत्तमम् २० तत्रापश्यन्सुनिर्वरं मार्कण्डेयं तपोनिधिं यस्याशुविद्यते रात्रन् ब्रह्मणो दिनमामकं २१ असंशयतस्तस्य ब्र-
 यत्रैस्ससदः समम् एवं देवैश्चरयोनस्य दूरतः पापकर्मकृत् ३२ मार्कण्डेयोसु निर्वयो ह्रस्वातं कुष्ठिनं तदा परोपकरणार्थाय सभाहृयेद
 मब्रवीत् ३३ मार्कण्डेय उवाच कस्मात्कुष्ठाभिभूतस्त्वं कुतो निद्यते रोह्यसि इत्युक्तः मत्पुत्राचार्यमार्कण्डेयेन धामना २४
 हेममाल्युवाच यक्षराजस्यानुचरो हेममालीति नामतः मानसात्तुष्पनिचयसानीयमयहसुने २५ शिवपूजनं वलायां कुबरायस
 मर्षये एकस्मिन्निर्दिवसे काललोपश्चिर्विहतो मया २६ पत्नीसौरव्यमसंकेन कामव्याकुलं चेतसा ततः कुण्डेन शसोद्गराजराजेन वैशु-
 ने २७ कुष्ठाभिभूतः संजातो विभक्तः कान्तया सह अधुना तव सांनिध्यं प्राप्सोस्मि शरुमर्कणा २८ सतां स्वभावतश्चिन्तयरोप
 करणक्षणम् इति ज्ञात्वा सुनिश्चेदशुभं तस्मात्तस्मै २९ मार्कण्डेय उवाच त्वया सत्यमिह प्रोक्तं नासत्यं प्रापितं यतः अ-
 तो व्रतोपदेशान्ते करिष्यामि शरुमर्कणं ३० आषाढे कृष्णपक्षे तं योगिनीव्रतमाचर अस्य व्रतस्य पुण्येन कुष्ठत्वं मुच्यसे सुवम् ३१ इ-
 तियाचं सुनेः श्रुत्वा दंडवत्सतितो मुवि उत्थापितश्च सुनिनावभूवती वद्भूषितः ३२ मार्कण्डेयोपदेशेन कृतेन व्रतेन तन्मम् नद्भुतस्य
 प्रभावेन देवकृत्सोवभूवसः ३३ संयोगं कान्तया लेभे बुभुजे सौरव्यसुत्तमम् इदं गिषंधं तु पश्चेष्टकथितं योगिनीव्रतम् ३४ अथाशीत
 सहस्थाणि द्विजान् सोजयेतेतुयः तत्फलं समवाप्नोति योगिनीव्रतकृत्तरः ३५ महापापप्रशमनी महापुण्यफलमदा शंभो कृष्णो-
 कादशीच कथिता योगिनीनृप ३६ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते आषाढे कृष्णे कादशीयोगिनीना० म् अथ आषाढशुक्ले कादशीकथा
 युधिष्ठिर उवाच आषाढस्य सिते पक्षे किं नो भेकादशी भवेत् कौदेवः को विधिस्तस्या गतदारव्याहि केशव १ श्रीकृष्ण उवा-
 कथयामि महापालकथा माश्चर्यकारिणीम् कथयामास यो ब्रह्मानारदाय महात्मने २ नारद उवाच कथयस्व मया देवि विष्णो
 याराधनाय मे आषाढशुक्ले पक्षे तु किं नो भेकादशी भवेत् ३ ब्रह्मोवाच वैष्णवो मिसुनिश्चेत्स आधुष्टं कलिप्रिय नातः पर-
 तं रं लोके पवित्रं हरिवासात् ४ कर्तव्यं तु प्रयत्नेन सर्वपापापसुत्तं तस्मान्नेहं मवस्थाभिश्च कृत् एकादशीव्रतं ५ एकादश्या व्रतं पुण्यं

पापघ्नं सर्वकामदम् ७ कथयामितवयोर्हं कथं पौराणिकीं श्रुताम् यस्याः श्रवणमाश्रेण महापापप्रणश्यति ८ साधातानामराज
 तं व्यं व्रतसुत्तमम् ९ बभूव स्वक्रवती ससत्यसंधः प्रतापवान् ९ धर्मतः पालयामास प्रजाः पुराभिबोरसाच्च नतस्वराज्ये दुर्षि
 षिर्विवस्वदंशसभयः बभूव स्वक्रवती ससत्यसंधः प्रतापवान् ९ धर्मतः पालयामास प्रजाः पुराभिबोरसाच्च नतस्वराज्ये दुर्षि
 क्षनाधयो व्याधयस्तथा १० निरातकाः प्रजास्तस्वधनधान्यसमन्विताः नान्याथोपाजितं द्रव्यकोशेन स्वमहीपतेः ११ तस्यैव
 कुर्वतो राज्यं बहु वर्षणोगतः अथो कदाचित्संप्राप्ते विपके पापकर्मणः १२ वर्षत्रयं तद्विषयेन वर्षवत्साहूकः तेनोद्दिष्टाः प्रजा
 स्तत्र बभूवुः क्षुधया दिताः १३ स्वाहा स्वधावषट्कारवेदाध्ययनवर्जिताः बभूवुर्विषयास्तस्य सस्याप्ता विनपीडिताः १४ अ
 थ प्रजाः समागत्य राजानमिदमब्रुवन् श्रूयतां वचनराजन् प्रजानां हितकारकम् १५ आपो नारा इति प्रोक्ताः पुराणेषु मनीषिभिः
 अयं नतामगवतस्तेन नारायणः स्मृतः १६ पर्जन्यरूपी मगवान् विष्णुः सर्वगतः सदा स एव कुरुते दृष्टिं दृष्टेरन्नंततः प्रजाः १७
 तं दभा विनष्टुपते क्षायं गच्छंति वै प्रजाः तथा कुरुटुपम्रेष्टुयोगक्षेमो यथा भवेत् राजो वाच सत्यमुक्तं च भवता नमिथ्याभिहि
 नं वचः अन्नब्रह्ममयोक्तमन्नेसर्वमिच्छितं १९ अन्नाद्भवंति मृतानि जगदन्नेन वर्धते इत्येवं श्रूयंतलोकपुराणे बहुविस्तेर
 २० नृपाणामपचारं प्रजानां पीडनं भवेत् नाहंपश्याम्यात्मकृतं दोषं बुद्ध्या विचारयन् २१ तथापि प्रपत्तिष्यामि प्रजानां हितका
 म्यथा इति कृत्वा मतिं राजा परिमेष बलान्वितः २२ नमस्कृत्य विधानारंजगामगहनं वनं च चारसुनि सुख्यानामाश्रमांस्तु प्रसेधि
 तान् २३ ददशीथि ब्रह्मरुतमृषिभिरसंनृपः तेजसाद्यो तितदिशं द्वितीयमिव प्रमजं २४ तदृत्वा हर्षताराजा अवताय च वाह
 नात् नमश्चक्रे स्वचरणौ कृताजलिष्ठदोवशी २५ मुनिस्तमभिनं द्याथ स्वस्ति वाचनपूर्वकं पप्रच्छ कुशलं राज्ये सप्तस्वंगुप्त
 पतेः २६ निवेदयित्वा कुशलं पप्रच्छानामयं नृपः ततश्च मुनिनाराजा दृष्ट्या गमनकारणः २७ अन्नवीन्मुनिशादूल स्वस्या गमनका
 रणम् राजो वाच मगवन् धर्मविधिनाममपालयतो महीम् २८ अनादृष्टिः संप्रवृत्तानां ह वैव्यत्रकारणम् संशयच्छेदनाथी

पद्यागतौहंतवातिकम् २९ योगक्षेमविधौनेनप्रजानोकुरुनिर्वर्तिं ऋषिरुवाच एतत्कृतसुगंराजन्सुगानासुत्तसंस्मृतं
 अत्रब्रह्मोनरालोकार्थमश्वात्रचतुष्पदः ३० अस्मिन्सुगतेपायुक्ताब्राह्मणानेतरजनाः विषयतवराजंद्रष्टपलोपगपस्थिति ३१
 अकार्यकरणात्तस्यनवर्षतिबलाहकः कुरुतस्यवधेयत्त्रेयेनदोषःप्रशास्यति ३२ राजोवाच नाहमेनवधिव्याभितपस्यतम
 नागसं धर्मोपदेशंकथयत्सुपसर्गविनाशनम् ३३ ऋषिरुवाच यद्येवंतीर्हन्पतेकुरुष्वेकादशीव्रतम् श्रुचिमा-
 सेसिनेपक्षेपद्मानोभितिविश्रुता ३४ तस्याव्रतप्रभावेनस्रष्टिर्मंविताशुवम् सर्वसिद्धिप्रदात्येषासर्वोपद्रवनाशिनी ३५
 अस्यावर्तंकुरुन्पसप्रजः सपरिच्छदः इतिवाक्यंशुनेःशुलाराजास्वयहमागतः ३६ आपादमासेसंप्राप्तेपद्माव्रतमथाक
 रोत् प्रजाभिःसहसर्वाभिश्चातुर्वर्ण्यसमन्वितः ३७ एवंकृतव्रतेराजन्मववर्षबलाहकः जलेनह्लाविताभूमिभभवत्सस्य
 मालिनी ३८ तृषोकेशप्रसादेनजनाःसौरव्यप्रपदिरे एतस्मान्कारणादेवकर्तव्यव्रतसुत्तमम् ३९ सुक्तिसुक्तिप्रदंचेव
 लोकानांस्मरवदायकं पठनाच्छ्रवणादस्याःसर्वपापैःप्रसुच्यते ४० इयमेकादशीराजन्शयनीत्यभिधीयते विष्णोःप्रसाद-
 सिद्धयर्थमस्याचशयनव्रतम् ४१ कर्तव्यंशयनव्रतम् ४२ कर्तव्यंशयनव्रतम् ४३ कर्तव्यंशयनव्रतम् ४४ कर्तव्यंशयनव्रतम् ४५
 युधिष्ठिरउवाच कथंछ्रवणाप्रकर्तव्यंश्रीविष्णोःशयनव्रतम् तद्ब्रूहिहृपयादेवचातुर्मास्यव्रतानिच ४३ श्रीकृष्णो
 श्रुणुयार्थमवह्याभिगोविंदशयनव्रतम् चातुर्मास्येचयान्युक्तान्यासेस्तानिव्रतानिच ४४ कर्कराशिगतंसूर्येवहृत्चौश्रुंश्रु
 पक्षके एकादश्याजगन्नाथंस्वापेन्माधुसूदनं ४५ तुलाराशिस्थितेनस्मिन्पुनरुक्त्यापयेद्धरिम् अधिमासेपिपतितेगषएव
 विधिःऋमात् ४६ नान्यथास्वापेदेवंनेवेत्यापयेद्धरिम् आपादस्यसितपक्षेएकादश्यासुपोषितः ४७ चातुर्मास्यव्र-
 तानांशुक्वीतपरिकल्पनम् एवंचप्रतिमांविष्णोःस्थापयित्वाशुधिष्ठिर ४८ स्नापयेत्प्रतिमांविष्णोः शंखचक्रगदाधराम् पी-
 नांबरधरांसौम्यापर्येकैवेसितेशभे ४९ सितवस्त्रसमाच्छन्नेसोपयानिशुधिष्ठिर इतिहासपुराणशौब्राह्मणोवेदपारगः ५०

स्नापयित्वादधिसीरघृतसोदसिनादिभिः समात्तव्यशशैर्गंधैर्धूपैर्दीपैश्चहरिषाः पूजयेत्तदुक्तंभैः शस्त्रैर्मंत्रेणानेनपांडव
 ५१ शाथिनस्त्वत्तृषीकेशशृजगित्वाश्रियासह नसादंडुकुदेवेश लस्यासहजनार्दन ५२ कृतेत्वयिजगन्नाथजगत्सुसंचरा
 चरम् एवतां प्रतिमां विष्णाः स्थापयित्वायुधिधिर ५३ तस्याएवायतः स्थित्वागृह्णायान्नियमान्नरः चत्वारोवार्षिकान्मासा
 न्देवस्योत्थापनावधि ५४ प्रातःसंध्यादिकसर्वनित्यकर्मसमाप्यच गृह्णायान्नियमान्नरुद्धान्निर्विघ्नं कुरुमेप्रसो ५५ इति सं
 नार्थं देवेशं शक्रः संशक्तमानसः स्त्रीवानरो वाम इक्तो धर्मोर्ध्वश्चतव्रतः ५६ गृणहीयांभियमानेनानन्दतथावनपूर्वकम् व्रत-
 मारं प्रकालास्तु मोक्ताः पंचैव विष्णुना ५७ उपक्रमंचतुर्मासव्रतानंचनरः शक्तौ एकादशीद्वादशीचैर्पोषिमाचनथाष्टमी ५८ क
 र्कटोचैव संक्रान्तिस्तु शुक्रुयीद्यथाविधि चतुर्धा गृह्यैर्वैधीणंचातुर्मास्यव्रतनरः ५९ कार्तिकेशक्रुपक्षे तु द्वादश्यातत्समापयेत् तेषां फ
 लानि वक्ष्यामि कर्तृणां ते एथ कृ एथ कृ ६० आषाढशक्रुपक्षे तु एकादश्यासुपोषितः चानुर्मास्यव्रतकुयीद्यत्किंचिदवनीपते ६१
 नान्यथाचाब्दकथापविनिहंतिप्रयत्नतः नेशेषां नमोदयचशक्रुगुर्वाने वार्धकं ६२ रवंडलेचिंतेयदादोचातुर्मास्यविधौ नरः रवं
 डांगव्यापीत्मानेडोयद्यरवंडाभवेत्तथिः ६३ अशुचिर्वीरशुचिर्वीरपिपयिदस्त्रीयादिवापुमान् व्रतमेकनरः कृत्वा सुच्यते सर्वपातकैः
 असंक्रान्तं थामासे देवेपि अचकर्मणि मलरूपमशौचं च बर्जयेन्मतिमान्नरः ६५ प्रतिवर्षतु यः कुर्याद्ब्रतं वै संस्मरन् हरिम् देहाने
 तिप्रदीपेन विमानेनार्कतेजसा ६६ मोदते विष्णुलोकैः सौयावदाभूतसंभ्रवं देवतायतेनित्यं मार्जनजलसंचनं ६७ प्रलेपंगो-
 मयेनरंगवल्यादिकं तथा यः करोति नरः अष्टचातुर्मास्यमर्तद्विनः ६८ समोसोचयथाशक्त्या कृत्वा ब्राह्मणभोजनं सप्तजन्म
 सुविभ्रं द्रः सत्यधर्मपरो भवेत् ६९ द्वास्त्रीरेणचाज्येनसोद्रेणसितया तथा स्नापयेद्भिविदोवंचातुर्मास्येजनाधिप ७० स
 यानि विष्णुसाख्यं सारवमक्षय्यमश्नुते त्रुपेणभूमिर्दीतव्यायथाशक्त्याचकाचनम् ७१ विप्रायेद्वसुदृश्यसफलंचसदस्ति
 णं अक्षय्यालभते भोगान् स्वर्गदंद्दवापरः ७२ लोकंच समवाप्नोति विष्णोरन्नसंशयः देवायेह मपमृतुदद्योन्नेवद्यसंयुतम् ७३

गंधपुष्पाक्षनाद्यैर्देवब्राह्मणथारुपि पूजायः कुरुते नित्यं चतुर्मास्येत्रनीनरः ७४ अक्षयं स्वरमामोनिपुरंदरशंभवेत् ७५
 स्तुवेत्तुरोमासानतुलस्याहरिमर्चयेत् ७५ तुलसीकांचनीकृत्वा ब्राह्मणार्थमिव दयेत् कांचनेन पिमानेनेष्यतीति मनेरा-
 ति ७६ देवाय गुरुलंघ्यैवेदीपंचार्पयेत् नरः समो गीजायेत श्रीमान् तथा सोभाग्यवानपि ७७ समाप्तौ धूपिकादद्याद्दीपि-
 कांचमहामते प्रदक्षिणांतुयः कुर्यान्ममस्कारविशेषतः ७८ अश्वत्थस्याथवा विष्णोः कार्तिक्यामवधिर्मवेत् पादं प्रदानं
 रत्यस्य करो कृत्वा च संयुतो ७९ स्तुतिं वा चिह्निहृदि ज्ञानं च तुरंगाप्रदक्षिणा संघ्यादीपप्रदोयस्तु प्रांगणे द्विजदेवयोः ८० समाप्तौ
 दीपिकादद्याद्दृक्चैकैककांचनं वा सुमालभेनेयस्तु तेजस्वीसप्तवेदिह ८१ वैमानिको भवेद्देवो गंधर्वाप्सरसेवितः विष्णु-
 पादोदकं यस्तु पिबेच्छ्रद्धासमन्वितः ८२ विष्णोर्लोकमवाप्तो तिनचास्मिन् जायेते नरः शतमशो चरयस्तु गायत्रीजपमाचरेत्
 त्रिकालं वेष्णवे हर्म्येसनपापेन लिप्यते अक्षस्तत्रं पुस्तकं च धत्ते प्रदं कं डलु ८४ चतुर्वक्त्रा तु गायत्री श्रोत्रियाणां गृहे स्थिता
 सर्वलोकमयी देवी गायत्री यात्रयी मयी ८५ नित्याशास्त्रसमारव्याना लोका न्यातु प्रबोधयेत् व्यासस्तु ध्यनितस्याशत्र विष्णुलो-
 कं सगच्छति ८६ अत्र चोद्यापेनेशास्त्रपुस्तकदानमेव च सर्वविद्यासंशानकरणं ललिनाक्षरस्य पुस्तकं संभयच्छामित्रीना-
 मवत्प्रभारती ८७ पुराणं पुरायानित्यं धर्मशास्त्रमथापि वा पुण्यवान् धनवान् भोगी स्वत्यशौचपरायणः ८८ ज्ञानवान् लो-
 कविरव्यानो बहुशिष्यः सुधार्मिकः कांचनेन युगं वस्त्रं पुस्तकं च निवेदयेत् ८९ नाममंत्रत्रतपरः शंभोर्वैकिशवस्थवा समाप्तौ
 प्रतिमादद्यात्तस्य देवस्य कांचनी ९० पंचवक्त्रो वृषारूढः शनिवक्त्रं त्रिलोचनः कपालशूलरवद्वर्गा चंद्रमौलिः सदाशिवः ९१
 त्रयासु राणाममूर्तं विहाय हालाहलं संहृतं मेव यस्मात् तथास्कराणां त्रिपुरं च दग्धमेकेषुणालो कहितार्थमाशा ९२ तद्रूपद-
 नादरहुपुण्यवांश्च दोषैर्विपुक्तश्च गुणालयो हम् तथा कुरुत्वांशरणं प्रपद्ये मम भो देव वरप्रसीद ९३ कृतनिस्त्यक्रियो मूलोस्त-
 र्पाथैर्धनिवेदयेत् सूर्यमंडलमध्यस्थं देवध्यालाजनादनम् ९४ समाप्तौ कांचनं दद्याद्देवकं च वगां तथा आरोयं पूर्णमायुश्च

कीर्तिलक्ष्मीबलंभेत् ९५ निलहोमंतुयः कुर्याच्चातुर्मास्येदिनेदिने भक्त्याव्याहृतिभिर्मंत्रैर्गीय्यावाव्रतान्वितः ९६ अष्टोत्तर-
शतंवाथअष्टाविंशतिरेववा निलपात्रंसमासौतुदद्याद्विप्रायधीमते ९७ वाङ्मनःकायजनितैः पापैर्मुच्येतसंविदैः नरोर्गैर-
भिष्मृयेतलभेत्संततिमुनसाम् ९८ देवदेवजगन्नाथवाहिनार्थफलप्रद निलपात्रंप्रदास्याभिनेनपापंयथोहनु ९९ अन्न
होमंतुयः कुर्याच्चातुर्मास्यमंतंदिनः समासौष्टनकुंभंतुवस्त्रकाचनसंतुनम् १०० आरोग्यंकांतिमनुलांपुत्रसौभाग्यसंपदः
शत्रुक्षयचलभनब्रह्मणाप्रतिभोभवेत् १०१ अन्धत्यसेवायः कुर्यात्सर्वपापैः प्रमुच्यते विष्णुभक्तोभवेत्पश्चादेतवस्त्रप्रदाप-
येत् २ सकांचनंब्राह्मणायनेवैरोगानुसविंदेत तुलसीधारयेद्यस्तुविष्णुपीतिकरांशक्तसाम् ३ विष्णुलोकमवाप्नोति सर्व-
पापैः प्रमुच्यते ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चाद्विष्णुमुद्दिश्यपांडव १०४ यस्तुस्केल्लथोकेशदूर्वाभमृतसंभवाम् सदाप्रातर्वहेन्मूर्ध्नि
शरुद्धाल्माचक्रतुद्दये १०५ मंत्रेणाननरोजद्रलक्ष्मीनाथस्यतुष्टये त्वद्दूर्वमृतजन्मासिदिनासिस्करास्करैः १०६ सौभाग्यंसन-
निंदत्वासद्यः कार्पकरीभव व्रतानेचकुरुश्चेष्टदूर्वीस्वर्णविनीर्भताम् १०७ सायसर्वदलोपतासवस्त्राद्विजपुंगवे अदद्याद्-
क्षिपासाद्धंमंत्रेणानेनस्कव्रत १०८ यथाशारवामशारवाभिर्विस्तृतासिमहीतेले तथासमापिसंतानं देहित्वमजरासरम् १०९
एवंधृतयः कुर्यात्तत्रातुर्मास्यमंतंदिनः नचतुःश्वभयंतस्यनचैरोगभयंभवेत् ११० नाशरुसंभ्रामुशज्जानुपापेभ्यः त्रिविसुच्य-
ते मुक्तातुसकलान्भोगान्स्वर्गलोकमहीयते १११ गीतंतुदेवदेवस्यकेशवस्मशिवस्यवा करोतिमित्यमभोतिन्नरोजा-
गरणफल १२ व्रतानेचव्रतीदद्यात्घंटादेवायसुस्तराम् गुरोरवक्त्यायचानध्यायेध्ययनंरुतं १३ सरस्वतीजगन्नाथज-
गज्जाड्यापहारिणी साक्षाद्ब्रह्मकलत्रंचविष्णुरुद्रादिभिः स्तुता १४ तन्मसाध्यनोत्यन्नजाड्यंहरवरानने घंटादानेनतु-
ष्टात्वंब्रह्मणीलोकपालिनी १५ विप्रपादविनिर्मुक्तनोर्ययः प्रत्यहंपिबेत् चातुर्मास्येनरोभक्त्यामद्रूपं ब्राह्मणस्मरन् १६
मनोवाक्कायजनिनेर्मुक्तोभवति किल्बिषैः व्याधिभिर्नाभिष्मयेत् श्रीरायुस्तस्यवर्धते १७ समाप्तोगोशुगदद्याद्भूमिकावा-

पयस्विनीम् तत्रायशक्तोराजेन्द्रदद्याद्वासायुगं व्रती १८ ब्राह्मणं च देतयस्तु सर्षदेवमयं स्मृतम् हृतदृत्वो भवेत्सद्यः सर्वपापैः
 प्रमुच्यते १९ अस्यय्यं स्वरवमामोतिपितृप्रक्तिपरोनरः समसोभोजयेदियानाशुर्वित्तचर्षिदातं २० सभ्रामानतरः कृत्वासमातो
 घृतकुंभदः वस्त्रयुग्मं तिलान्घंटां ब्राह्मणापिनिवेदयेत् २१ सारस्वन्वयानि तर्लविद्यावास्तु भवेदिति संस्पशेत्कृपिलां यो वै निसं
 मक्तिसमन्वितः २२ तामेवांलं कृतां दद्यात्सर्वीशूभिर्मयापिवा सार्वभौमो भवेद्भजादीर्घसुश्रमवापवान् २३ दानशीलः सदार
 भः सर्वकंठकवर्जितः रूपवान् साग्यसंपन्नो लभते स्वरवमस्यम् २४ स्वर्सेदिन्द्रवत्सर्वे वत्सरानुरोमसमिमान् नमस्करो
 नित्यः सूयगोणेशं वापिनित्यशः २५ आयुरारोग्येभ्यश्चैतलभते कांतिमुत्तमाम् विमराजमसादेन प्राशुयादीप्सितं फलम् २६
 सर्वत्रविजयं चैव नात्र कार्यं विचारणा रविः कार्यः स्वरुणस्य सिंदूरारुणासनिभः २७ निवेदयेद्ब्राह्मणाय सर्वकार्यसिद्धये
 उरसाशिरसाहत्यामनसावचसातथा पद्मांकराभ्यां जानुभ्यां प्रणामो द्वांग उच्यते अद्वांगसिद्धिनेनापिनमस्कारेण योर्चयेत् २९
 सयागतिमवोमोतिनतां क्रतुशतैरपि यस्तुरोय्यं शिवमीत्येदद्याद्द्वेषोऽक्रतुद्वये ३० तान्प्रवाप्रत्यहं दद्यात्स्वशक्त्या शिवतुष्टये
 सुरूपान् लभते पुत्रान् रुद्रप्रक्तिपरायणान् ३१ समसोमधुर्घणं तु प्राञ्जराजतमुत्तमम् मदद्यात्ताम्रदाने तु नाम्नापात्रगुडान्वितं ३२
 तान्प्रष्टुष्टिकरं देवदेवमीतिकरं शरभं सर्वरक्षाकरं नित्यमनः शान्तिं प्रयच्छमे ३३ यस्तु कृतैस्तृषीकेशो स्वर्णदानं स्वशक्तिः व
 स्त्रयुग्मं तिलैः साहं देवतापैः प्रमुच्यते ३४ इह सुक्तामहाभोगानंते शिवपुरं व्रजेत् स्वरुणं रजतं ताम्रानित्यदानं च धान्य
 कम् ३५ नित्यश्राद्धं देवपूजां सर्वमेतत्सदस्मिणं वस्त्रदानतुयः कुर्याच्चतुर्मास्ये हि जानये ३६ अप्यन्वयं पपुष्पाद्यैः सविष्णुः
 प्रीयतामिति शय्यां दद्यात्समासोतुवासः कांचनपट्टिकां ३७ अक्षयं स्वरवमामोतिधनं च धनदोपमम् योगोपी चंदनं दद्यान्नि
 त्यवर्षा स्तमानवः ३८ श्रीपतिस्तस्य संतुष्टो भक्तिं सुकिंददाति च ये देवांगसंतयं कुकुमादिविलेपनम् ३९ जलक्रीडास्त्रगोपीना
 द्वारवत्यामृदान्वितम् गोपीचंदनमित्युक्तं सुनीदं ४० तस्माद्द्वैपंप्रयत्नेन विष्णुदिशति वांछितं समासावपितदद्या

तुलापरिमितंशभं ४१ नदंपंवातदंपेवासवस्त्रंचसदक्षिणं यस्तुसप्तैहधीकेशेभप्रत्यहंतुव्रतान्वितः दद्याद्दक्षिणयासाद्धेश-
 करामपिवागुडम् अमृतस्यकलाप्रोक्ताइक्षुसारजशर्करा ४३ तस्यादानेनसंतुष्टोभासुद्विशतिपंचोच्छितम् एवंव्रतंतुसंपूर्णकुयो
 दुद्यापनबुधः ४४ कारयेत्ताम्बपानाणिप्रत्येकतुपलाष्टकं विन्तशाठ्यमकुर्वाणोयद्वापलचतुष्टयम् ४५ अष्टोचत्वार्यथेकचाप्रत्ये
 कचसशर्करम् दक्षिणाफलवस्त्रेणप्रत्येकंवेष्टितामिच ४६ सहधान्यानिविधेभ्यः श्रद्धयाप्रतिपादयेत् ताम्बपानसवस्त्रंच
 शर्कराहोमसंपुतं ४७ सूर्यमीतिकरंयस्माद्रोगभंगपापनाशनं सुष्टिदंक्रातिदंनृणांनित्यंसंनानकारकम् ४८ सर्वकामप्रदंस्वर्ग्ये
 मापुर्वेधनमुत्तमम् तस्मादस्यप्रदानेनक्रातिरस्तुसदाभम ४९ एवंव्रतंतुयः कुर्यात्तस्यपुण्यफलंशृणु गंधर्वविद्यासंपन्नःस
 र्वयोषित्प्रियोप्रवेत् ५० राजापिलभनेराज्यपुत्रार्थीलभनेरुतान् अर्थाथीप्राप्तुयादर्थनिकासोमोक्षमाप्नुयात् ५१ य
 स्तुवैचतुरोमासान्शाकमूढफलादिकम् नित्यददानिविधेभ्यः शान्कायत्संभवेद्विजः ५२ व्रतंतेवस्त्रयुग्मचशक्त्यादद्या-
 त्सुदक्षिणम् सूरवीभूत्वानिरकालराजयोगीभवेन्नरः ५३ सर्वदेवप्रियंयस्माच्छाकट्टिकंरत्नंरुणाम् देवर्षिमीतिदंकेदसू-
 लपत्रसपुष्पकं ५४ ददाभितेनेदवाद्याः सदाकुर्वंतुभंगलम् यस्तुसुप्तैहधीकेशप्रत्यहंतुक्रतुरदये ५५ दद्यात्कटुत्रयंमर्त्यागृहप
 र्यासमादरात् ब्राह्मणायसुशीलायदिनेशमीतयेनघ ५६ दक्षिणासीहंतंविभ्रंनेत्रेणानेनसुव्रत कटुत्रयमित्यस्माद्रोगभंसर्व
 देहिनां ५७ तस्मादस्यप्रदानेनप्रीतोभवतुभास्करः एवंकृत्वाव्रतंसम्यक्कुर्यादुद्यापनेबुधः ५८ कृत्वाम्बर्णपर्यीशंरुदींमशर्चीमा
 गधीमपि सवस्त्रांदक्षिणायुक्तांदद्याद्द्विप्रायधीमिते ५९ एवंव्रतंयः कुरुतेसजीवेच्छरदांशं यापुण्याद्विशितानर्थानेनेस्वर्गंविजे
 दिनि ६० सुक्ताफलानियोनित्यंदद्याद्द्विप्रायसन्मतिः अन्नवान्कीर्तिमान्प्रीमान्जायतवसुधाधिप ६१ चातुर्मास्येप्रत्यहं-
 तुक्षीरकुभंपदापयेत् वेष्टयित्वासवस्त्रेणफलेदक्षिणयामह ६२ स्ववासिनोभ्रियंमलागंधपुष्पैरथार्चयेत् तांबूलंफलमं-
 कवादद्याच्छीपतयेपुनः ६३ समाप्तोयोषितविप्रसूक्ष्मवस्त्रविभूषणेः मिथुनंभूजयित्वातुजातीपुष्पैः सुशोभनेः ६४ तुमा

स्तुत्रियमाप्नोति नारी प्रत्नारमाभुयात् पुमास्तुत्रियमाप्नोति कमलाभिवसाधवः ६५ तांबूलदानयः कुरं ज्ञयेद्भजितेन्द्रियः
 रक्तवस्त्रद्वयं दद्यात्करंकरं च सदक्षिणं ६६ महालावण्यमाप्नोति सर्वरोगविवाजंतः सैधावोस्फभगः प्राञ्चोरक्तकठञ्जजायते ६७
 गंधर्वत्वमवाप्नोति स्वर्गलोकं च गच्छति तांबूलं श्रीकरं प्रद्वं ब्रह्मविष्णुशिवात्मकं ६८ अस्वप्रदानाद्ब्रह्माद्याः श्रियं ददत्तु पुष्क-
 लाम् सुगोब्रह्माहरीः पत्रे चूर्णे सास्त्रान्महेश्वरः ६९ एतेषां संप्रदानेन सनुमे भाग्यसंपदः प्ररितं पुगञ्चूर्णेन नागवल्लीदलान्वितं
 ७० सञ्चूर्णरवादि रं चैव पत्रीफलसमन्वितम् एलालवंगं संभिन्नगंधर्वास्मरसांप्रियम् ७१ कनकलनिरानकं लभसादात्कुरुष्वमाम्
 चानुभोस्वप्नोपेतः सुवासिन्स्ये हि जायच ७२ नारीवापुरुषोवापि हरिद्रां संप्रच्छति लक्ष्मीमुद्दिश्य गौरीवानत्तु पात्रं दक्षिणां वि-
 तं ७३ प्रदद्याद्भक्तिं सपुंक्तं देवीसंप्रीचतां भित्तिं प्रत्नोसहस्ररत्नसुक्तेनारीनार्थानथापुमान् ७४ सोभाम्यसक्षये प्रान्वयनपुत्रस-
 मुन्वति संभाव्यरूपलावण्ये देवीरूपमहीयते ७५ उमासंहशमुद्दिश्य चानुभोस्येदिनेदिने संपूज्यावप्रामिद्युनतस्मै विभापशक्ति-
 तः ७६ दद्यात्सदक्षिणं हेमउमेशः प्रीयतां भित्तिं उमेशप्रतिमो हेमोदद्यादुद्यापने बुधः ७७ पंचोपचौरैः संपूज्यधेन्या च द्रुषेण
 च भोजयेदपि भिद्यन्तस्य पुण्यफलं स्पृणु ७८ सोभायं पूर्णमायुष्यं संपत्तिं चानपायिनी संपत्तिरक्षया कितिर्जायते वने रभवान्
 ७९ इह मुक्ताखिलात्कामानंते शिवपुरं ब्रजेत् तत्र स्थित्वा चिरं कालमुपसृज्य करं वमहत् ८० पुण्यशेषादिहागत्य जायते धर-
 णीपतिः फलदानंतु यः कुर्याच्चानुभोस्यसंतं द्रितः ८१ समाप्तो कलधौतानि तानि दद्याद्भुजांतेय सर्वात्मनो रथान्माय्यसंतं गिंचा-
 नपायिनीम् ८२ फलदानस्य माहात्म्यान्मोदते नंदने वने पुष्यदानं वने चापि स्वर्णपुष्पादिदापयेत् ८३ ससोभायं परंप्राप्य गंधर्व-
 पदमाभुयात् वासुदेवे प्रमुसै च चानुभोस्यसंतं द्रितः ८४ नित्यवामनमुद्दिश्य दध्यन्तस्त्वादुपद्रुसेः भोजयेदथवा दद्यादेकादश्या
 नभोजयेत् ८५ दानेनैव प्रकुर्वीत ग्रहणोदोने चैव च अशक्तो नित्यदानंतु कुर्यात्पंचसुपर्वसु ८६ भृताटस्याममार्थो च पूर्णिमाया
 तेषां पितृ प्रत्येकं वारमथवा प्रतिभागे ववासरम् ८७ पक्षद्वये पि द्वादश्यामवशदानमेव एव कृत्वा समाप्तोतु यथाशक्ति मही

देतेत् ८८ अशक्तो मृभिदाने तु धेनुं दद्यादलङ्कृतम् नत्राप्यशक्तो वास्तश्च सरुक्मं पादुके तथा ८९ लत्रोपाग्न इच्छन्नुनं दानं सर्वेषु शस्य
 ते द्विजानां भोजनं चैव स्तत्रियस्य यथा सरुक्मम् मृष्यादि सुमिश्रादुल्लेवेशस्य वसुधा विना ९० ब्राह्मणस्यापि शक्तस्य शरद्रस्यापि
 नयाभनम् कुबेरेण पुरा चैर्णशंकरस्योपदेशतः ९१ जन्तुना गीते मर्नापशक्तैः कणापि कृतपुरा अशुच्यमन्मामोति पुत्रे पोत्रादिसे
 पदम् ९२ ददांगः पूर्णमायुष्यं लभते वैशनाशनम् सस्त्रियं विष्णुभक्तिं च नयाति हरिभदिरम् ९३ आवाग्यं सारथ्यमनुलक्ष्य स
 पत्निसवच अवध्याकर्तृकं च दमनं फलदायकम् ९४ नित्यं पयस्विनीं दद्यात्सालं कारां रुक्मावहो दन्तानुदक्षिणां शक्त्या सस-
 र्वज्ञानवान् भवेत् ९५ न परमैर्यतां याति ब्रह्मलोकं च गच्छति असंशयं सरुक्मामोति पितृभिः सहितो नरः ९६ वार्षिकान् चतुरो
 मासान् माजापत्यं चरेन्नरः समाप्तो गोशुंगं दद्यात्कृत्वा ब्राह्मणभोजनं ९७ सर्वेषां पयश्कृदात्सायाति ब्रह्मसङ्गानं एकांतयाप
 वोसेतुं सीराण्यथो भद्रापयेत् ९८ वस्त्रकाचनं युक्तानि शय्यायासहस्राणिनी अनडुद्वयसयुक्ते लांगलं कर्षणक्षमम् ९९ सर्वोप-
 स्करसयुक्तं ददाभिप्रीयतां हरिः शाकमूलफलैर्वीपिचानुमोस्यनं यन्नरः १०० समाप्तो गोप्रदानेन स गच्छेद्दिष्णुमदिरं पयोवती तथा
 मोति ब्रह्मलोकं सनातनम् १ व्रतोत्तमथा दद्याद्दामेकाचपयस्विनीं रमायाश्च पलाशेशु योऽशुं क्ते च कतुद्वय ३ वस्त्रयुग्मचका
 स्यं च शक्त्या दद्यात्सर्वी भवेत् कांस्यं ब्रह्माशिवो लक्ष्मीः कांस्यमेव विभावसुः ३ कांस्यविष्णुमययस्मादतः शान्तिं प्रयच्छमे
 नित्यं पलाशो जीचैते लास्यंगवि वर्जितः ४ सदहृत्यति पापानि तूलराशिं मिवा नलः ब्रह्ममन्त्रं करपश्च दालघातकरश्चयः ५
 असत्यवादिने ये च रश्च्रीघानां व्रतघातकः अगम्यागमिनश्चैव विभवागां भिनस्तथा ६ चांडालीगां भिनश्चैव विप्रश्च्रीगां भिनस्तथा
 ते सर्वेषां पितृभुक्तानां व्रते नानेकेशव ७ समाप्तो कांस्यपात्रं तु चतुःषष्टिपले पुनम् सवत्सांगां चोदद्यात्सालं कारापयस्विनीं ८ अलं
 कृताय विदुषु स्तुपस्त्राय स्तुवेषिणे स्तुमो विलिप्य योऽशुं क्ते देवं नारायणं स्मरन् ९ दद्याद्भूमि यथाशक्ति कृत्वा बहुजलांतिके आरोग्य
 पुत्रसंपन्नो राजा भवति धार्मिकः १० शत्रोर्मयं न लभते विष्णुलोकं स गच्छति अयाचिते त्वनङ्गाहं सहिरण्यं स च दत्त ११ षड्संभो

जंनं दद्यात्सयातिपरसांगतिं यस्तुस्मेत्सुक्ष्मकेशीनेन कंचकुरुते व्रतम् १२ ब्राह्मणान् सो जयेत् पश्चाच्छिवलोके महीयते एकमुक्तेन
 रः कृत्वा मितानी च ददव्रतः १३ यो च्छेयेच्चतुरोमासान् वास्तुदेवं सनाकमाकृ समासा भोजयोद्मान् शक्त्या दद्याच्च दक्षिणाम् १४
 यस्तुस्मेत्सुक्ष्मकेशीनेन शयी भवेन्नरः शय्यासौ पस्करा दद्याच्छिवलोके महीयते १५ पादाभ्यंगनरो यस्तु व्रजियच्च क्रुद्रुदये
 पादाभ्यंगनरः कुर्याद्ब्राह्मणानां च भोजनं १६ दक्षिणां च यथाशक्त्या सगच्छेद्दिव्युमां दिरम् आषाढादिचतुर्मासान् वर्जयेन्नरव
 कृतन १७ आरोग्यपुत्रसपन्नो राजा भवति धार्मिकः पायसलवणं चैव मधुसर्पिः फलानि च १८ चातुर्मास्यवर्जयेत्तमैरीशं क
 रुरुष्टये कार्तिक्यां च पुनस्तानि ब्राह्मणाय निवेदयेत् १९ सरुद्रलोके मांभोति रुद्रव्रतनिषवणात् यवान् भक्षयेद्यस्तु अथवा
 शालयः शक्राः २० पुत्रपौत्रादिभिः सार्द्धं शिवलोके महीयते नैलाभ्यंगपरित्यागी विष्णुभक्तः सदाव्रती २१ वर्षीकृ विष्णुभ-
 प्यच्यैवेष्णवीलभते गतिं समासोकास्य पात्रचक्रवर्णेन समन्वितं २२ तैलेन शरितं कृत्वा ब्राह्मणाय निवेदयेत् वार्षिकान् च तु
 रोमासान् शाकादिपरिवर्जयेत् २३ विष्णुलोके मांभोति पितृवृत्तिः प्रजायते व्रताने हरिसुहृदशय पात्रराजतमे वरिह २४ वस्त्रेणैव
 पृथेयं द्रुपत्रपुष्पैः समर्चयेत् मूलपत्रकरीराय फलकांडादिरुद्रकाः २५ तस्सुष्पं कवचं च तिशकमष्टविधं स्तनम् समस्य च यथा
 शक्त्या ब्राह्मणान् वेदपारगान् २६ दद्याद्दक्षिणायामार्धं व्रतसंपूर्णहेतवे शिवसायुज्यमांभोति प्रसादाच्छूद्रपाणिनः २७ असृपव
 जंनं कृत्वा भोजनव्रतमाचरेत् कार्तिकेस्वर्णगोधूमान् वस्त्रदत्वाभ्यर्धयेत् २८ गोधूमाः सर्वजंतूनां बलपुष्टिवर्धनाः सुरध्यात्र
 हव्यकथेषु तस्मान् च मेददतः त्रियम् २९ आषाढादिचतुर्मासान् व्रतं तां कवर्जयेन्नरः कारवह्नीफलवापि आलांबुपडूलतथा ३० यद्यत्
 फलं भ्रियं चास्ति वर्जयेत्तु च तत्फलम् चातुर्मास्येन तोर्वैरो व्यान्येति नकारयेत् ३१ मध्ये विद्रुमशुक्लानि त्वचि त्वातुशक्तिः
 दद्याद्दक्षिणायामार्द्धं ब्राह्मणायतिभक्तिः ३२ अर्भाष्टदेवसुहृदशयदेवो मभीयतामिति सदा घमायुरारोग्यपुत्रपौत्रान् सरुपता
 म् ३३ अस्यव्यांसं तं किं नित्यं लब्ध्वा स्वर्गं महीयते फलत्यागी भवद्यस्तु विष्णुलोके स पूज्यते ३४ समासो क लधो नानि तानि दद्या

द्विजातंश्च श्रावणेवर्जयेच्छाकं दधिभाद्रपदे तथा ३५ दुग्धमाश्वयुजेमासिकान्तिके द्विदलेत्यजेत् चत्वार्येनानि नित्यानि चतुरा-
श्रमचर्त्तनीभिः ३६ प्रथमेमासिकर्त्तव्यं नित्यं शाकवर्तनेनैः द्वितीयेमासिकर्त्तव्यं दधिव्रतमनुत्तमम् ३७ पयोव्रतं तृतीयेतनुत्तयेद्वि-
दले तथा कृष्णोदराजमाश्वसूलके गंजनं तथा ३८ करमदं चैकदंडं चातुर्मास्येत्यजेन्नरः मसूरं बहुबीजं च दृताकं चैव व-
र्जयेत् ३९ नित्यान्येनानि विषैर्द्रवनात्याहुर्मनापिणः विशेषाद्दूरीधीन्नीमलांबुं विष्णोत्वजेत् ४० ज्योतिषात्रो फलं प्रात्य-
जीर्णो ग्रात्याचंचिंषिणा वार्षिकान् चतुरोमासान् प्रसूते च जनादेने ४१ मंचखद्वादिशयनवर्जयेद्रक्तमान्तरः अनर्तौ वर्जयेद्वा-
योर्भूतो गच्छन्नदूष्यति ४२ मधुचैर्लचिंषिणुं च चानुर्मास्येत्यजेन्नरः द्वंताकं च कलिंगं च विल्योदुंबरीभः सदाः ४३ उदरे यस्य
जीयंते तस्य हृत्तराहरिः उपवासस्तथानक्तमेकप्रसूतमथान्वितम् ४४ अशक्तस्तु यथा कुर्यात्सायनांतरं रंदिनं स्नानपूज्यादि-
संयुक्तैः सनेरो हरिलोकसाक ४५ गीतवाद्यकरो विष्णोर्गांधर्वलोकं भासुयात् मधुसुकुचभवे द्राजा पुरुषो गुडवर्जनात् ४६
लभेच्च संततिदीधिं पुत्रैश्चादि वर्धिनीम् तैलस्य वर्जनाद्वाजन्सूदशीर्गः प्रजायते ४७ कौसुंभे तैलसंख्यागाच्छुनाशमवासु-
यात् मधूकैर्तैलत्यागाच्च सूसो भाग्यफलं लभेत् ४८ पुष्यादिभोगत्यागेन स्वर्गे विद्याधरो भवेत् योगाभ्यासी भवेद्यस्तु स-
ब्रह्मपदवीं भिष्यात् ४९ कटुतिक्तं च मधुरकषायलवणान् रसान् वर्जयेत्सर्वैरुष्यैर्दोर्गंधैर्नास्रयात्सदा ५० नांबूलवर्जनाद्दोर्गो-
सद्यो मुक्तामयो भवेत् पादाभ्यंगपरित्यागाच्छिरोभंगस्य पार्थिव ५१ दीप्तिमान् दीप्ति करणो यस्तद्भव्यपतिर्भवेत् दधिदुग्ध-
परित्यागी गोलोकं लभते नरः ५२ इह लोका मभो निस्थालीपाकं विवर्जनात् एकांतरोपवासो न ब्रह्मलोकं महीयते ५३ च-
तुरो वार्षिकान् मासान् न र्षेरो भाषिणो धारयत् कल्पस्थायी भवेद्वाजन्सनेरो नात्र मशयः ५४ नभो नारायणाय तिजपित्वानंत-
कं फलम् विष्णुपादांबुजस्पर्शात् कृतकृत्यो भवेन्नरः ५५ लक्ष्मणदक्षिणायस्तु करोति हरि मव्ययम् हंसयुक्तविमानेन
सयाति वैष्णवीपुरीम् ५६ त्रिरात्रभोजनत्यागान्मोदनेति द्विविधवत् परान्नवर्जनाद्वाजन् देवो वैभालुषो भवेत् ५७ प्राजापत्यं

चरेद्योवेचानुभास्येव्रतंनरः सुच्यतेपार्तकैः सर्वैस्त्रिविधेनान्नसंशयः ५८ ततकृच्छ्रान्तिकृच्छ्राभ्यांयः क्षिपेच्छयनंहरैः सयातिपरमं-
 स्थानंपुनरावृत्तिवर्जितम् ५९ चांदायणेनयोरान्क्षिपेन्मासचतुष्टयम् दिव्यदेहाभवेत्साथशिवलाकचगच्छति ६० चातु-
 भास्येनरोयोवेत्यजेदन्नादिभक्षणम् सगच्छेद्धरिसायुज्येनभूयस्तुभजायते ६१ भिक्षामोजनिरोयोहिंसभवेद्देवधारगः
 पयोव्रतेनयोरान्क्षिपेन्मासचतुष्टयम् ६२ तस्यवशासमुच्छेदः कदाचिन्नोपपद्यते पंचगव्याशनः पार्थिवाद्रायणफललभेत्
 ६३ दिनत्रयंजलत्यागान्नरोगरभिभूयते एवमादिव्रतेः पार्थतृष्टिमायानिकेशवः ६४ स्मृतउवाच ऋणुञ्जंक्रपयः सर्वेऽत्रावणे
 व्रतमुत्तमं सर्वदुःखोपशमनंसर्वसंपत्प्रदायकं ६५ यमस्यदंडनयस्माद्दरीकृतमनुत्तमम् सुवासिनीनांसौभाग्यपुत्रपौत्रप्रव
 र्धनम् ६६ ऋषयञ्जुः कस्मिन्मासिकथं कृत्वाकिंफलकस्यपूजनं कौचिधिः केचनियमास्तत्सर्वकथयस्वनः ६७ स्मृतः
 आवणेशक्रुपक्षस्यपतिपद्यांविशेषतः तदारभ्यचदर्शांतमाचंरद्रतमुत्तमम् ६८ युधिष्ठिरः यत्कृत्वासुच्यतेजलुर्महापातक
 पंचकान् तत्सर्वंभूहिगोविंदयादितुंशोसिकेशव ६९ श्रीकृष्णउवाच आवणस्यविधिं वंद्यसम्यक् ऋणुसुधिष्ठिर यच्छुला-
 सादरंभूयोननरोजायतेभुवि ७० पुण्यभाससितेपक्षप्रतिपद्यारभेद्रुतम् एतेष्वन्यतमंपक्षसमारभ्यव्रतंचरेत् ७१ नभमासे
 भ्रियंदेचमंकरगणपतिशिवां उमापतिंचसहितमाधवपूजयेन्नरः ७२ पंचामृतैर्गंधपुष्पैर्नैवेद्यंधूपदीपकैः नपुष्पैः पूजयेद्यत्
 माधवंचशिवापतिं ७३ कुलनाशाभवेत्तस्यपुण्यंतस्यविनश्यति आवणेपूजयेद्देवबिल्वपत्रैश्चपुष्पकैः ७४ कुलकोटिसमापुक्तोमा
 देतेविष्णुमंदिरं मौल्यादानायपुष्पाद्यंस्त्रीशर्द्राद्येवंपोत्तम ७५ ब्राह्मिणोः कारयेत् पूजाभासेमंकरंतरम् माधवमुलसीपत्रैः क
 केदस्येदवाकरे ७६ सकृदभ्यर्च्यदेवेशंनपुनर्जायतेभुवि यः कुर्यात्कुलसीहीनां आवणोसिंहोरेशो ७७ कुलानांचशतंस्वस्य
 नरेकेपातयत्यसौ योर्चयेद्विल्वपत्रेणशिवगणपतिशिवाम् ७८ कुलकोटिसमापुक्तेऽशिवलोकमहीयते पितृन्शरूत्समुद्दिश्य
 तुलसीविष्णवेर्पिता ७९ ब्रह्महत्याकोटिशतमगम्यानांसहस्रकम् यः पूजयतिदेवेशंकमलेः कमलेक्षणम् ८० तस्यपुण्यफल

वक्तुकः शक्तेदि विवासुवि आवर्णेमासियोदद्याज्जातीषुषुमुमापतिष्ठ ८१ जन्मकोटिसहस्रेषु नदरद्रोभवेन्नरः वैधव्येनैवमाभोतिना
 रीजन्मशतेषुपि ८२ नारीवापुरुषोवापिनभेपुरुष्वसुगंधिच दत्वोचिकमहाविष्णोब्रह्महत्याव्यपोहति ८३ दशांगगुणुलक्षुप
 समर्पयतिविष्णवे नतस्यसंततर्हान्नपार्थिजायतेकुले ८४ घंटानादेतुयः कुर्यात्तूजाकालेमहात्मनः स्तूपमानेसुनिग
 णीर्विष्णुलोकमहीयते ८५ घंटानादविहानंतुयः कुर्याद्वैवतर्चिनं ससुत्कानरकानेघोरानसमूकोविरोभवेत् ८६ दीपदा
 नंतुयः कुर्याद्देवायपरमात्मने अज्ञानाधर्तमोषित्वासाक्षात्पश्यतिर्तहरिं ८७ दीपायैतंलवर्तिवापान्नयायोददातिच स्त्री
 नराश्चपुनः कर्मलेशमात्रेनविद्यते ८८ तेलपात्रतथावर्तिनददानिस्वशक्तिनः अभावेसर्वथाकुर्यात्परदीपत्रयोवोधनम् ८९
 भूत्वापश्चाद्द्विजकुलेजन्मसोपिमहायशाः कर्षुरस्थार्तिकमन्त्रयाविष्णोयस्तुनिवदेयत् ९० ब्रह्मलोकंसमासाद्यशुक्लाभोगा
 न्मनोरथान् नभोमासि शिवंविष्णुकुर्याद्यदिप्रदक्षिणं ९१ प्रदेपदैत्यमेधस्यफलंभोसोतिनित्यशाः एवंसंपूज्यदेवेशकथा-
 शुक्लाहरिरमाम् ९२ एवंस्त्वात्मासासकभक्तयेन्माधवंशिवं इमाः कथास्तथाशुत्वानगर्भेवसतिभ्रवं ९३ युधिष्ठिरउवाच
 तववागमृतपीत्वान्मिर्नास्तीन्ममात्मनः विनाजडमर्तिलोकेश्रवणात्कोनुत्प्यति ९४ षड्युः आवर्णमाहात्म्यनात
 विस्तरतोवद श्रीभगवानुवा० शृणुराजेंद्रवह्यामिनभोमाहात्म्यमुत्तम ९५ यत्ज्ञात्वाजायतशक्तिर्मनसोभहदह
 सः आवर्णेतुस्सवेतिष्ठन्शः स्नाद्यादुष्णवारिणा ९६ बह्निरशिमहाचारपतत्याधत्नसंशयः आवर्णमाधववपयसास्त्वा
 पयेद्यदि ९७ स्नापयेत्पंचगव्येनसर्काटिकुलमुद्धरेत् रुद्रस्तेकेनदेवेशास्त्रापेयन्माधवंशिवं ९८ कल्पकोटिसहस्रानि
 सोदनेशिवमंदिरे आवर्णेमासिराजेंद्रयः कुर्यान्नक्तभोजन ९९ अश्वमेधफलंभ्राय्यशिवलोकचगच्छति यः कुर्याच्छ्रावणे
 मासिसुनिपत्रेषुभोजनं ३०० ब्रह्मलोकंसमासाद्यमोदतेब्रह्मवर्षसा शिवंविष्णुसमुद्दिश्यब्राह्मणान्भोजयेद्यदि १ आ
 वर्णेशुकुदादश्यामुच्यतेचक्रणत्रयात् आवर्णेमासिकर्तव्यंफलराशिशिविमोक्षणम् २ तस्यैवैसतेर्हानिराकल्पेनैवजायेते

यो दद्याच्छ्रावणेमासिमातुलिंगं द्विजातये ३ तस्य पुत्रो भवेद्राजन् सर्वपापैः प्रमुच्यते श्रावणे तु च्यती पति ब्राह्मणान् शो जयेद्यदि
 पायस्नेन सृता क्तिन वंध्या पुत्रमवाप्नुयात् ये च विष्णुकथासक्तये चतुर्दशनाशया ५ गायत्री जपेनिरतानं गयति च चालयम् स
 हस्वनामपदनेनिरतास्त्रोत्रपाठकाः ६ गीतापोतचनिरतास्तेनयांति यमालयम् गोदानस्य प्रदातारः शिवयात्रा परायणाः ७ गो
 पीचं दनसिंसागानेयांति यमालयम् येषां गृहेऽग्निहोत्रं पुस्तकं भागवतस्य च ८ गीतायाः पुस्तकं वापिनतेयांति यमालयम् रुद्रा
 संच प्रवालं च हेममुक्तागले स्थिताः ९ धारयन् रवद्रूपान् च ननेयांति यमालयम् श्रावणे मासि कर्तव्यं सोमवारत्रयं शतम् १० नक्त
 व्रतप्रदोषं च कर्तव्यं विधिपूर्वकं इत्यादिष्टा भगवता क्रुषयः शंसिनव्रताः ११ सदा विष्णुकथासक्तं च तसां भाविनात्मनाः कर्मलोपं
 पूर्यन्ति हृत्वा हृत्वा व्यहृन्निशम् १२ स्माला विष्णुकथां श्रुत्वा तथा संपूज्य माधवम् सर्वबंधादिनिर्मुक्तो विष्णोः सासृज्यमाप्नुयात् १३
 आदावैते तथा मध्ये यथाशक्तियथारुचि उद्यापनं विनाराजन् फलने वेषे च्छेचित् १४ तस्मात्सर्वत्रयं लेन उद्यापनं विधिचरेत्
 पंचाशत्तशतं वापि ब्राह्मणान् शो जयेन्नतः १५ एतच्छास्त्रं प्रवक्तारं यथाविभवमर्चयेत् अपूजयित्वा वक्तारयः श्रुणोति कथाभि
 माम् १६ इक्षुयंत्रे चिदं स्थित्वा शुभिव्यालोलो द्विजायते नष्टणोति कथां यस्तु वाच्यमाना द्विजावरः १७ अरण्ये निर्जले देशे भ
 वति ब्रह्मराक्षसः धर्मशास्त्रं प्रवक्तारं शान्तं दानं जितं द्वियम् १८ भिक्षुनेर्भोजयेद्यस्तु सर्वपापैः प्रमुच्यते अनेन विधिनाय
 स्तु चातुर्मास्यं व्रतं चरेत् १९ तस्य पुण्यफलं वक्तुं विष्णुब्रह्माशिषो यमः नेदोनसूर्यो वरुणो मन्वाद्याः किमुतापरं २० व्रते रने
 कर्मियमैः पांडवैश्चैश्च सावनः कल्पस्थायी विष्णुलोकैव सतेनाम्रसशयः २१ ततो विवाहयेद्देवं शरवचक्रगदाधरम् कार्तिकेश-
 कृपस्यत्येकादश्यां पृथ्वास्तन २२ उनिष्ठो निष्ठे देवेश योगिन्द्रां विहाय च लक्ष्मीं विस्तृज्य लोके त्वमलक्ष्मीं च नृकेशव २३
 श्रुणोति ध्याति यस्तेनोति शुभे त्वारव्यातियोनरः हरेर्मत्तिकरः पार्थसगच्छेद्दृष्ट्वा वपदम् २४ दुग्धाब्धिर्विचिशयेने भगवानने
 तोयस्मिन् देने स्तपिति चाथि विबुधेने च तस्मिन्नन्यमनसा सुपवासभाजां पुसाददाति च गतिं गरुडासनोसौ २५ इति श्री

मविद्योत्तरपु० विष्णोः शयन्येकादशीचा. सा. आवणक. सं. अथआवणह्येकादशीकथा युधिष्ठिरउ. आषाढशुक्ल
 पक्षेनुयद्देवशयनव्रतम् तन्मया श्रुतपूर्वदिपुराणेबुहविस्तरं १ आवणेशुक्लपक्षेत्किंनोमेकादशी भवेत् एतत्कथययोगोविंद
 वासुदेवनमोस्तुते २ श्रीकृष्णउ० शृणुराजन्भवस्यामिब्रतपापप्रणाशनं नारदायपुराराजन्पृच्छतेचपितामहः ३ परयदुक्तवा-
 स्तानतदहंतेवदामिच नारदउवाच भगवन्श्रोतुमिच्छामित्त्वाहकमलासन ४ आवणस्यासितेपक्षेकिंनोमेकादशी भवेत् कोदे-
 वः कोविधिस्तस्याः किंपुण्यकथयममो ५ ब्रह्मोवाच श्रुतुनारदतेवच्चिलोकानाहितकाम्यया आवणेकादशीकृष्णाकामिकनि-
 चनामतः ६ तस्याः आवणामिप्रिणवाजपेयफलमेत् तस्यापः पूजयेद्देवंशंखचक्रादाधरम् ७ श्रीधरारवंहरिंविष्णुमाधवंमधुस्तदने
 यजतेध्यायेतेयोवेतस्यपुण्यफलंशृणु ८ नंगायानकाशयैर्वैभोमियनचपुष्करे नत्फलसमवाभोनियत्फलविष्णुपूजनात् ९ केदारो
 चकुरुक्षेत्रेराहुग्रस्तेदिवाकेर नतत्फलमवाभोनियत्फलकृष्णपूजनात् १० समागरवर्नोपतांशोददानिवस्करंशं गोदावयंशुशोसिहे
 व्यतीपातेचगडेके ११ नतत्फलमवाभोनियत्फलकृष्णपूजनात् कामिकाव्रतकारीचतुष्टुशोफलसमोस्तुते १२ मसूयमानोयोधिंशु-
 दधात्सोपस्करानरः नत्फलसमवाभोनिकामिकाव्रतकारकः १३ आवणेश्रीधरंदेवपूजयेद्योनरोत्तमः ननेवंपूजितोदेवांग-
 धर्वैरगपल्नगाः १४ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनकामिकादिवसहरिः पूजनीयोरथाशाशक्त्यामनुष्यैः पापभीक्ष्मिः १५ ससाशरणवस
 मायेपापंपंकसमाकुलाः तेषामुद्धरणार्थायकामिकाव्रतमुत्तमम् १६ नातः परतयाकानिनत्पुत्रियाणपुत्रागिणी यक्षनारदजा
 नीहिस्वयमाहपुराहरिः १७ अथात्मविद्याभिरंतैर्यत्फलंप्राप्यतेनेरः ततोबहुतरंविदिकामिकाव्रतसेवात् १८ रात्रोज्ञा
 गरणकुर्यात्कामिकाव्रतकृन्नरः नपश्यतियमरोद्रंनैवपश्यतिदुर्गतिं १९ नपश्यतिकुश्यामिंचकामिकाव्रतसेवनात् कामिका
 याव्रतेनैवकेवल्ययोगिनोगताः २० सर्वैः सर्वमयत्नेनकर्तव्यानियतात्मभिः तुलसीभभैवेः पत्रैर्येनितः पूजयेद्धरिम् २१
 नैवेसालिप्यतेपापैः पद्मपत्रमिवांमसा स्वरुणभारसेकंपुरजंतचचतुरंगम् नत्फलसमवाभोनितुलसीदलपूजनात् २२

रत्नमौक्तिके वैडूर्यप्रवालादिभिरर्चितः नतु अथिन तथा विष्णुस्तुलसीप्रजनाद्यथा २३ तुलसीमंजरीभिस्तुष्टुजितोयेन केशवः आ
 जन्मकृतनप्रापस्यतेन संसर्गाजितादिभिः २४ यादृशानि शिवलायस्य शमनीदृष्टावपुः पावनो रागाणामाभावादता नरसना। सक्तानकभा
 सिनी प्रत्यासन्नविधायिनीभगवतः कृष्णस्य संरोपितान्यस्तान् च्चरेणैविसुक्तिफलदातस्य तुलस्येनमः २५ दीपंददाति योमत्योदिवा
 राश्रोहेरदिने तस्यपुण्यस्य संख्या न चिन्नगुप्तोपिवेचिन २६ कृष्णायिदीपकोयस्य ज्वलंदेकादशीदिने पिनरस्तस्य त्वय्यति अमृतेन दि
 विस्थिताः २७ घृतेन दीपं प्रज्वाल्य निलैलेन वापुनः अयानि स्वर्यलोके सोदीपकोटिशोते हंतः २८ अयंतवाये कथितः कामिकाम
 हिमामया अंतोनैः प्रकृतव्यासर्वपानकहारिणी २९ ब्रह्महत्यापहरिणी मृणहत्याविनाशिनी त्रिदिवस्थानदात्री च महापुण्यफलप्रदा
 ३० श्रुत्वा माहात्म्यमेतस्यानरः अद्वासमन्वितः विष्णुलोकमवा मोति सर्वपापैः अमुच्यते ३१ इति श्री ब्र० वैव० आ० कृ० कामिकाना०
 माहात्म्यसंपूर्णं अथ आवणशरकुंकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच आवाणस्थसितेपक्षे किं नो मकादशी भवेत् कथयस्व प्रसादन
 ममाग्रमधुसूदन १ श्रीकृष्णउवाच ऋणुषावहितो राजन्न कथापापहरा पराम् यस्याः अत्रणमात्रेण वाजपेयफललभेत् २ द्वापर
 स्यपुगस्थादोपुराभाहिस्रतेपुरे राजासहीजिदारव्यो राज्ञ्यपालयति स्वयं ३ पुत्रहीनस्य तस्यैव नतद्राज्यं स्वरुपं अत्र पुत्रस्य स्वरुवंना
 स्ति इह लोके परत्र च ४ यततोस्य सुतश्रीसौकालावहुरागतः नम्रासश्च सुतो राज्ञा सर्वसौख्यमदोदृणा ५ दृष्ट्वात्मानप्रवयसं राज्ञा-
 चिंतापरोभवत् सद्गोगतः प्रजामध्ये इदं वचनमब्रवीत् ६ इह जन्मनि सोलोकानमया गतकुरुत अन्यथा याजिते वित्तं क्षिप्तं कोशमया
 नहि ७ ब्रह्मस्वदेवद्विषाणनगृहीतमया क्वचिन् न्यासापहारानकृतः परस्ववद्गुहापदः ८ कृतवत्यादितालोकार्धेर्गणाविजितामहो दु
 ष्टेषु पातितो दंडो बंधुषु चोपमेषुपि ९ शिष्याः सुष्टुजिता लोकाद्रप्याश्चापि महाजनाः १० इत्यंबं व्रजंतो मार्गे धर्मयुक्ते द्विजोत्तमाः क
 स्मान्मम गृहे पुत्रो न जातस्तद्विचार्यताम् ११ इति वाक्यद्विजाः श्रुत्वा सप्रजाः सपुरोहिताः संत्रयित्वा नृपहितं जमुस्ते गहनवनम् १२
 इतस्ततश्च पश्यतश्चाश्मान्नुषिसेवितान् नृपतेर्हितमिच्छंतेो ददृशुर्मुनि सत्तसं १३ तप्यमानं तपोयोरविशानंदमिरामयं निराहारं जि

तात्मानंजितक्रोधंस्नानतनं १४ लोमशार्धमनत्वज्ञसर्वशास्त्रविशारदं दीर्घायुषंमहात्मानमेनेकब्रह्मसंभितं १५ कल्पेगतेयस्यएक
मेकंलोमविशीर्षिणे अतोलोमशानामानंघिकालज्ञंमहासुनिं १६ तंदृष्ट्वाहर्षिनाःसर्वेआजगमुस्तस्यसन्निधौ यथान्यायंयथाहं
नेनमश्चक्रुर्यथोदितम् १७ विनयावनताःसर्वेऋतुश्चैवपरस्परं अस्मद्भाग्यवशादेवशासौर्षेसुनिसत्तमः १८ तांस्तथाप्रणता
नृदृष्ट्वात्युवाचसुनिसत्तमः लोमशउ० किमर्थमिहसंप्राप्ताःकथयध्वंस्वकारणम् १९ महर्शनाल्हादगिरःस्तुवंतद्दृष्ट्वाकि
सु असशयंकरिष्यामिप्रवतांयद्विदंभवेत् २० परोपकृतेजन्ममादृशानानंसशयः जनाऋतु श्रूयतामभिधास्यामिवा
यमागमकारणम् २१ संशयच्छेदनाथीयतवसन्निधिमागताः पद्मयौनेःपरतरस्वजःश्रेष्ठेनविद्यते २२ अतःकार्यवशात्प्राप्तः
समीपंभवतोवयम् महीजिन्नामराजसौपुत्रहीनास्तिसांप्रतं २३ वयतस्यप्रजाब्रह्मन्पुत्रवनेनपाठिताः तंपुत्ररहितंदृष्ट्वा
तस्यदुःखेनदुःखिताः २४ तपःकर्तुमिहायातामतिकृत्वानुनैरुकीम् तस्यभाग्यवशाद्दृष्टस्वमस्माभिर्द्विजोत्तम २५ म
हतादर्शनैनेवकार्यसिद्धिर्भवेन्नृणाम् उपदेशं वदसुनेराज्ञःपुत्रायथाभवेत् २६ इतितेषांक्वःश्रुत्वामुहूर्तं ध्यानमास्थितः प्र
त्युवाचसुनिर्ज्ञानस्यजन्मपुरातनम् २७ लोमशउवाच पूर्वजन्मनिवेशयोयधनहीनोनुशंसकृत् वाणिज्यैकर्मणिरतोया
माद्रामांतरंभ्रमन् २८ ज्येष्ठमासिसितेपक्षेदशमीदिवसेतथा मध्यान्ह्युमणौप्रोप्तयामसीन्मिजलाशयं २९ कूपिकां -
सजलादृष्ट्वाजलयानेमनोदधौ सद्यःस्रतासवल्साचधेनुस्तत्रसमागता ३० तृषानुरानिदाघानान्तस्यानीरंपयोनुसाःपिबन्ति
वारथित्वातामसौतोयंस्वयंपयो ३१ कर्मपास्तस्यपाकेनसपुत्ररहितोनुपः पूर्वजन्मकृतात्पुण्यात्प्रांसराज्यमकंठकं ३२
जनाऋतुः पुण्यात्पापक्षयंयातिपुराणेऽभ्युत्थेतेसुने पुण्यापदेशकथयथेनपापक्षयोभवेत् ३३ यथाभवत्प्रसोदनपुत्रो
स्यभवितानथा लोमशउवाच श्रावणेपक्षेपक्षेत्पुत्रदानामविश्रुता एकादशीतिथिश्चास्ति कुरुध्वंतद्वं तंजनाः ३४ य
थाविधियथान्यायंयथोक्तंजागान्वितम् तस्याःपुण्यस्तविमलंददंतुवृपतेर्जनाः ३५ एवंकृतेसन्मियतराज्ञःपुत्रोभविष्यति श्रु

स्वतल्लोमशवचस्तंप्रणम्यद्विजोत्तमं ३६ मजसुः स्वगृहात्सर्वे हर्षोत्कृन्नुविनोचनाः श्रावणंतसमासाद्यस्थलालोयशप्रापिषितम् ३७ राशास-
 हवनेचक्रुः सर्वे श्रद्धासमन्विताः द्वादशीदिवसेषुपुण्यंददुर्दृष्टपतयेजनाः ३८ दत्तेषुपुण्येथाराज्ञीर्गर्भमाधनशासनं प्राप्सिप्रसवकालसा-
 सुषुवेषुअर्जितम् ३९ एवमेपानृपेषु पुत्रदानामविश्रुता कर्तव्यासुखमिच्छद्भिरिहलोकैपरत्रच ४० श्रुत्वासाहात्म्यमेतस्याः सर्वेषा-
 म्ः प्रसुच्येते इहपुत्रस्सर्वंप्राप्यपरत्रस्वर्गतिर्भवेत् ४१ इतिश्रीमद्विद्योत्तरपु० श्रावणद्व० पुत्रदानास्त्यामा० संपूर्णम् अथभा-
 द्रपदकृष्णोकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच भाद्रस्यद्व० षष्ठीनुकिंनोमंकादशीभवेत् एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं कथयस्वजनार्दन १
 श्रीकृष्णउवा० शृणुष्वैकमनाराजन्कथयिष्यामि वित्तशतं अजेतिनामतः प्रोक्तासर्वपापप्रणाशिनी २ पूजयित्वात्दृषीकेशं व्रतंतस्याः
 करोतियः पापानितस्यनश्यति व्रतस्यश्रावणादपि ३ नातः परतराराजन्लोकद्वयहितावहा सत्यमुक्तपथाद्येनन्मसंत्यं मापितंम
 म ४ हरिशंभुइतिरव्यातोबभूवतृपतिः पुरा चक्रवर्तीसत्यसंधः समस्तायासुवः पतिः ५ कस्यापिकर्मणोयोगाद्वाज्यं प्रशेवभूपसः
 विक्रीत्वाविनितांपुत्रंसचकारात्माविक्रये ६ पुलकसस्यचदासत्वंगतराजासपुण्यकृत् सत्यमालंघ्याज्ञेद्रुतेचैलापहारकः ७ सोम
 वनृपतिश्चेष्टोनसत्याच्चलितस्तथा एवंगतस्यनृपतेर्बहवोवत्सरागताः ८ ततश्चिनापरोराजावभूवाच्यनदुःखिनः किंकरोमिक्रग
 च्छामिनिहृतिर्मकथंभवेत् ९ इतिचिंतयंतस्तस्यमग्नस्यहजिनार्णवे आजगाममुनिः कश्चिच्छात्वारजाज्ञानभालुर १० परोपकरणा
 र्थायनिर्मितो ब्रह्मणाद्विजः सतदृच्छाद्विजवरंननामन्नृपसत्तमः ११ कृताजलिपुटोभूत्त्वोशोतमस्यायतः स्थितः कथयामासहजा
 तमात्मनोदुःखसंयुतम् १२ श्रुत्वा नृपतिवाक्यानिगोतमोविस्मयान्विनः उपदेशानृपतये व्रतस्यास्यसुनिर्देदौ १३ मासिष्ठादपदे
 राजन्कृष्णपक्षे तुशोभना एकादशीसमायाता अजानान्यतिपुण्यदा १४ तस्याः कुरुव्रतराजन्पापनाशोभाविष्यति तवभाग्य-
 वशादिशासमेहिन्समागता १५ उपवासपरोभूत्वारोभोजागरणंकुरु एवंतस्याव्रतेषीर्णंसर्वपापक्षयोभवेत् १६ तवपुण्यप्रभावे
 नचागतोहंतृपोत्तम इत्येवंकथयित्वातुमुनिरंतरधीयत १७ सुनिवाक्यं नृपः श्रुत्वाचकारव्रतमुत्तमं कृतं तस्मिन्व्रतेराज्ञः पापस्या-

नो भवतु क्षणान् १८ श्रूयतां राजशादूलमभाधोऽस्य त्रनस्य च यद्दुःखं बहुभिर्वेषैर्भोक्तव्यं तत्स्यो भवेत् १९ निस्तीर्णदुःखो राजाऽसी
 द्रुतस्यास्य मभावनः पत्यात्सहसमाधारांशुब्रज्जीवनभापसः २० देवदुःखयोगेन दुःखवर्षमश्लिष्टिवः एकादश्याः त्रभावेन प्रासराज्य
 मकंठकं २१ स्वर्गलेशे हरिश्चंद्रः संपुरः सपरिच्छदः ईदृग्विधं वतराज नृयकुर्वति द्विजोत्तमाः २२ सर्वपापविनिमुक्तास्त्रिदिव्या
 भित्तिध्रुवम् पठनाच्छ्रवणाद्राजन्त्येसधफलभेत् २३ इति त्रीद्वि० भाद्रपद कृष्णा अजानारुयेकादशीमाहात्म्यसंपूर्णं अ
 थस्माद्रपदशक्केकादशीकथाप्रारभ्यते युधिष्ठिर उवाच न भस्मसितपदस्तु किं नोमेकादशी भवेत् को देवः के विधिस्तस्याः किं
 पुण्यं च वदस्व नः श्रीकृष्ण उवाच कथयामि ममाहापुण्यास्वर्गमोक्षमदायिनीम् वामनेकादशीराजन्सर्वपापहरांपरां २३ इति भविज
 यंत्यारव्यां माहरेकादशीं नृप यस्याः श्रवणमात्रेण सर्वपापक्षयो भवेत् ३ वाजेपथफलभोक्तवानः परतरं नृणाम् पापिनां पापना-
 शाय जयंती व्रतमुत्तमं ४ नानः परतराजन्नेवमोक्षमदायिनी एतस्मात्कारणाद्राजन्कर्तव्यागतिभिच्छ्रिता ५ वैष्णोवैर्ममभक्तैस्तु
 मनुजैर्मत्परायणैः न भस्मयेवामनोयेस्तु पूजितं रमजंगत्रायं ६ पूजितं नान्नामस्य देहहस्तेयंति हरिसन्निधिं वामनः पूजितो येन कम
 लेः कमलेक्षणः ७ न भस्मसितपक्षेवृजयत्येकादशीदिने तेन चितं जगत्सर्वत्रयो देवाः सनातनाः ८ एतस्मात्कारणाद्राजन्क
 र्त्तव्यो हरिवासरः अस्मिन्कृतेन कर्तव्यं किंचिदस्ति जगत्रये ९ अस्यां प्रसुधां भगवति रंगपरिवर्तनं तस्मादेतं जनाः सर्वे वदंति प
 रिवर्तनीम् १० युधिष्ठिर उ० संशयास्ति महात्मस्य श्रूयतां व्रतं जनादेन कथं कृष्णमिदं देवाकंशं यास्यं गतं नम ११ किं मर्थं देवदेवशा
 बलिर्बन्धस्त्वथास्तरः संतुष्टाः पृथिवी देवाः किं कुरुवन्तु जनादेन १२ को विधिः किं व्रतं च वचानुभास्य सुपासतां त्वयि स्मजगन्न्यायिकिं
 कुर्वंति जनाः प्रभो १३ एतद्विस्तरतो ब्रूहि संशयं हरसे प्रभो श्रीकृष्ण उवा० श्रूयतां राजशादूलकथां पापहरांपरां १४ बलिर्वैदान
 वः पूर्वमासीच्चिन्तायुगे नृप अप्रजयंश्चर्मानि त्यं मद्रको मत्परायणः १५ जपेस्तु विधिः स्तुते यजेतां सानित्यशः द्विजानां पूज-
 को नित्यं यज्ञकर्मकृताशयः १६ परं त्विंद्रकृतेर्देवी देवलोकमजीजयन् सद्दत्तामिह लोके वैजितं तेन महात्मना १७ धिलो कथंचतनः

सर्वदेवाः संहत्यसंघयन् सर्वैर्मलित्वागतव्यदेवं विज्ञापितुं प्रभुम् १८ ततश्च देवान् क्रिषिभिः साकृमिदो गतः प्रभुम् शिरसात्स्य वनस्य वा
 स्तुतद्रेण स्तुतिभिः गुरुणा देवैः सार्द्धं बहुधा पूजितो त्यहम् ततो वामनरूपेण त्यवतां णश्च पंचमं २० अत्युग्ररूपेण पापदासं वदन्
 ह्योडरूपिणा बालकेन जितः सो वै सत्यमालं च्यत स्थिवान् २१ युधिष्ठिर उवाच त्वया वामनरूपेण सोऽस्मिन् अजितः कथम् एतत्
 कथय देवेश मद्यं मन्ताय विस्तरान् २२ श्रीकृष्ण उवाच मया लीकेन स बधिः प्राथितो बहुरूपिणा पदत्रयभिर्तोऽस्मिं देहि मे सु
 वनत्रयम् २३ दत्तं भवति ते राजानानात्र कार्या विचारणा इत्युक्तं मया राजा दत्तवांस्त्रिपदां सुव २४ सकल्पमात्रा
 इदं धेदुहस्त्रे विक्रमः परं मूलोके तु कृतो पादौ सुवर्लोकै तु जालुनी २५ स्वर्लोकै तु कटिं न्यस्य महर्लोकं तथोदरम् जनलोकं तु लू-
 दयत्तपो लोके च कंदकम् २६ सत्यलोके सुरवस्थाप्य उत्तमार्गं तोर्ध्वतः चंद्रसूर्यग्रहाश्चैव भ्रमणो यो रासंयुतः २७ सैन्द्राश्चैव नदा-
 देवानागाः शोषादयः परे स्तुवतो वेदसंभूतैः सूक्तैश्च विधेयैस्तु माम् २८ केरुही त्वा तु बलिमभुव वचनं नदा एकै न प्ररिता पृथ्वी हि
 तीयेन त्रिविधं परं तृतीयं स्तुपादस्य स्थानं देहि ममानय एव मुक्ते मया सोऽपि मस्तकं दत्तवान् बलिः ३० ततो वै मस्तके त्येकं पद
 न्यसन् मथानदा क्षिभारसाते लराजन् दानवो मभयूजकः ३१ विनया वनं दृष्ट्वा प्रसन्नोऽस्मि जनार्दनः बेलवसा मिसततं सन्निधौ तव मान
 द ३२ इत्यवोचं महाभागं बलिं वैराचनं तदा न भ्रम्य शक्यं पक्षे तु परिवर्तिनिवासरे ३३ ममैकान्तं भूमिंश्च बलिमाश्रित्य तिष्ठति हि
 तीया शेषे षट्शे वैक्षीराब्धौ सागरोत्तमे ३४ सुष्यते बल्दशैकेशो यावच्छायातिकार्तिका तावद्भवति न तु पुण्यं सर्वपुण्योत्तमोत्तमः ३५ एत
 स्मात्कारणा द्राजन् कर्तव्ये या प्रयत्नतः एकादशी महापुण्या पवित्रा पापहारिणी ३६ अस्यां मसुभा मगवाने त्वगपरिवर्तनम् ए
 तस्यां पूजयेद्देवं त्रैलोक्यस्थिपितामहं ३७ दधिदानं न कर्तव्यं रोप्यं तु लसंयुतं रात्रौ जागरणं कृत्वा मुक्तो भवति मानवः ३८ गवयः कु
 रने राजन्नेकादश्यां न शक्यं सर्वपापहरं चैव सुक्तिं सुक्तिमदायकं ३९ सदेव लोकं संप्राप्य प्राजंति चंद्रमा यथा शृणुयाच्चैव यो म-
 त्यः कथायापहरापरा ४० अश्वमेधसहस्रस्य फलमाप्नोति मानवः ४१ इति श्रीस्कंदपुराण भाद्रपदशतक परिबर्तिनोऽंशे काण्ड सं १५

अथ आश्विनह्रौकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच कथयस्व प्रसादेन समाग्नेमधुसूदन आश्विने ह्रौष्णपक्षे तु किं नो भेषे क्वदशी भेषेत् १
श्रीह्रौष्णा उवाच आश्विनस्यासिते पक्षे इंद्रानामनामतः तस्याव्रतप्रभावेन महापापप्रणश्यति २ अथो यो निगतानां च पितृणां गतिदा
यिनी शृणुवाच हितो राजन् कथां पापहरां पराम् ३ यस्याः श्रवणमात्रेण वा जपेय फलं लभेत् पुरा कृतयुगे राजा बभूव रिपुसूदनः ४
इंद्रसेन इति रव्यातः पुरोमाहिष्मती प्रति सराल्यपालयामास धर्मं यशसा न्वितः ५ पुत्रे पौत्रसमाप्तौ को धनधान्यसमन्वितः माहि-
ष्मत्यधिपो राजा विष्णुभक्तिपरायणः ६ जपत्रगोविंदनामानि मुक्तिदा निराधिपः कालं नर्याति विधिवद् ध्यात्मात्मस्य विधितकः ७ ए
कस्मिन् दिवंसे राक्षि सुरवासीने संदोगते अवतीर्योगमग्दीमान् बरान् नारदो मुनिः ८ तमागतमभिभेत्स्य प्रत्युत्थाय कृतं जलिः पू
जयित्वा र्घविधिना चासने संन्येवेशयन् ९ स्मरेणोपविष्टः ससुनिः प्रत्युवाच तृपोत्तमं कुशलं तव राजेंद्रसप्तस्वंगेषु वर्तते १० धर्मसातिर्व
र्तते न विष्णुभक्तिरस्तथा इति वाक्यं तु देवैर्वैश्रुत्वाराजातमब्रवीत् ११ राजोवाच तत्र प्रसादान्मुनिश्चिष्टसर्वत्र कुशलं मम अद्य
तुभियाः सर्वाः सफलास्तव दर्शनात् प्रसादं कुरु विभर्षे ब्रूत्यागमनकारणम् इति राजोवाचः श्रुत्वा देवर्षिर्वाक्मब्रवीत् १३ नारद उवाच
श्रूयतां राजशादूलमद्बचो विस्मयमदम् ब्रह्मलोकादहं प्रोक्तोऽथ भूलोकं नृपान्तम १४ शर्मनेनार्चितो भक्त्या उपविष्टो ब्रह्मसेन धर्मशी
लः सत्यवांस्तु भ्रास्करेऽसुपासते १५ बहुपुण्यप्रकर्तव्यं ब्रतं वै कल्पदोषतः सभायां श्राद्धदेवस्थमया दृष्टः पिता तव १६ कथिते स्तेनसे
दशस्तं निबोध जनेश्वर इंद्रसेन इति रव्यो तो राजामाहिष्मती प्रभुः १७ तस्योत्रे कथय ब्रह्मन् स्थितं भायमसन्निधौ केनापि कौतरायेण
पूर्वजन्मोद्भवैवै १८ स्वर्गं प्रेषय मां पुत्र इंद्रिदराव्रतदानतः इत्युक्तेो हं समायातः समीपं तव पार्थिव १९ पितः स्वर्गते यो राजन्निदिरा-
व्रतमाचर तेन व्रतप्रभावेन स्वर्गं यास्यति ते पिता २० राजोवाच कथयस्व प्रसादेन भगवन्निदिराव्रतम् विधिना केन कर्तव्यं कस्मि
न्यक्षेति यो तथा २१ नारद उवाच शृणुराजन् हितं वच्मि व्रतस्यास्य विधिं यत्र भ्रम आश्विनस्यासिते पक्षे दशमी दिवसे शक्यं २२ प्रातः
रत्नान् प्रकुर्वीत अष्टासुक्तेन च तस्मा ततो मध्याह्नसमेपे स्नानं कृत्वा बहिर्जले २३ पितृणां प्रीतये श्राद्धं कुर्याच्छुद्धात् २४ तः एकमुक्तिं

नः कृत्वारोत्रो ह्यमौशयीतं च २४ प्रभाते विमले जाते प्रावेकादशीदिने सुखप्रदालने कुशाङ्कत आषुर्पके २५ उपवासस्य नियमं गृह्णी
 याद्भक्तिमावतः अद्यस्थित्वानिराहारः सर्वभोगविवर्जितः २६ श्वाभ्राद्व्यङ्गुडरीकादशशरणं भवत्युत इत्येवं नियमं कृत्वा मध्याह्नस
 मंयनया २७ शालग्रामशिलायेतु श्राद्धं कृत्वा यथाविधि भोजयित्वा द्विजान् शकृन् दक्षिणाभिः सुश्रुजितान् २८ पितृशेषसमाश्रायण
 वेदद्याद्विचक्षणः पूजयित्वा तृषीकेशधूपगंधादिभिस्तथा २९ रात्रौ जाग्रणं कुर्यात्केशवस्त्रसमीपतः ततः प्रभातसमये सप्तोत्सवाद्
 शीदिने ३० अर्चयित्वा हरिसक्त्या भोजयित्वा द्विजानय बंधुदोहित्रप्राद्यैः स्वयं भुंजीत वायतः ३१ अनेन विधिनाराजकुरुव्रतमने
 दिनेतः विष्णुलोकं प्रयास्यति पितरस्तव भूपते ३२ इत्युक्तान् पतिराजन् मुनिरंतरधा यत यथोक्तविधिनाराजाचकारव्रतमुत्तमम् ३३
 अंतःपुरेण सहितः पुत्रभृत्यसमन्वितः कृतेव्रतेतु कौंतेयपुष्यहासि रसूदिवः ३४ तत्पितागरुडास्तुदोजगामहरिसंदिश्यं इंद्रसेनोपिरा
 जर्षिः कृत्वारज्यसंकटकं ३५ राज्यनिवेशयत नयं जगाम त्रिदिवं स्वयम् इंद्रिराजतमाहात्यं तवाग्नेकथितं तथा ३६ पठनाच्छ्रवणा
 च्चास्य सर्वपापैः प्रमुच्यंत सुक्तेहर्निरखन्तान् भोगान् विष्णुलोकं वसेत् चरम् ३७ इति श्रीब्रह्म आम्बि० कृ० इंद्रिरासा० सप्तमम्
 अथ आम्बिनसुक्ते कादशीकथा यथिष्ठिरउ० कथयस्व यथासादनं भगवन्मधुसूदन इषस्य शकृत् पसेत्तु किं नोमिं कादशीभयत् १
 श्रीकृष्णउवाच शृणुरजिद्रवक्ष्यामि माहात्यं पापनाशनं शकृत्पद्मचाम्बुजिभवेदेकादशीतुया २ यथाशकृत् शान्तिविरत्यानास
 र्वपापहरापरा पद्मनाभाभिधानतु पूजयन्त प्रमानवः ३ सर्वाभीष्टफलमाप्स्ये स्वर्गमोक्षमदन्तुणा तपस्त्यानरस्त्रीत्रिचिरस्कनि
 यतेन्द्रियः ४ यत्फलं समवाप्नोति तन्न त्वारुडध्वजं कृत्वा पिबदुशः पापनरो मोक्षसमन्वितः ५ नयाति नरकं यारनत्वा पापद
 रंहरं सृष्टिव्यायानि तीर्यानि पुण्यान्याथतनानि च ६ तानिसर्वाणि प्राप्नोति विष्णोर्नामानुकीर्तनात् देवंशाङ्गधरं विष्णुयमप
 न्नाजनादनम् ७ नतेषां यमलोकं च नृणां वैजायते क्वचित् उपोष्येकादशीमिकां प्रसंगेनापि मानवाः ८ नयाति यातनायापीपाप
 कृत्वा तुदारुणम् वैष्णवः पुरुषो भूत्वा शिवनिंदोक्तरोतियः ९ यानि देहेष्वावलोकं सयाति नरकं भुवम् अथमेधसहस्त्राणि यजस्तु

यशतानिच १० एकादशसुपवासास्यकलानाहंतिषोडशीं एकादशीसंमपुण्यं किंचिल्लोकिकविद्यते ११ नेहशंपावनं किंचिच्छिषुलोकेशु वि
 द्यते यादृशंपद्मनाभस्यदिनं पातकहानिदम् १२ तावत्प्रपापानि तिष्ठन्ति देहेस्मिन्मनुजाधिप यावन्तोपोष्यते जंतुः पद्मनाभदिनश-
 मम् १३ व्याजिनापिहृता राजन्मदशयनिभास्करिं स्वर्गमोक्षप्रदाह्येषाशरीरारोग्यदायिनी १४ सकलत्रयदाह्येषाधनत्रयप्रदा
 यिनी नगगानगयाराजन्मकाशीनचपुष्कर १५ नचापिकोरवंक्षेत्रं पुण्यं भूपहेरदिनात् रात्रौजागरणकृत्वासमुपोष्यहेरदिने १६
 अनायासेन भूपालयाप्यते वैष्णवं पदं दशैवैमान्तैः पद्मेदशराजिंद्रपेतके १७ प्रियायादशपक्षितुं पुरुषासु ईरन्तरः चतसृजादिव्यरू-
 पानागारिद्वैतकैतनाः १८ स्त्रविषयः पितृवस्त्राश्च यथातिहरिसादिरं बालत्वैयौवनत्वनिष्टं च त्वचतुपात्तम् १९ उपाध्यदादशीनू-
 नैर्नैतिपापोपिदुर्गानिम् पाशांकुशासु पोष्येव आश्विनस्यासिते तरे २० सर्वपापविनिर्मुक्तो हरिलोकंसगच्छति दत्वाहमविलान्मू-
 र्मिं गामन्नमुदकं तथा २१ उपानदृक्छात्रादिनपरयति यत्तन्तरः यश्चतुष्टयविहीनानिदिनान्यापयति तानिच २२ सलोहकारभस्त्रैव च
 सन्निपिम्बृतीहैवे नवैथ्यं दिवसं कुशो हरिदोपिचृपानम् २३ समाचरन्त्यथाशक्तिस्त्वानदानादिकाः क्रियाः तडागारानसोधामासत्राणां पु-
 ण्यकर्मणा २४ कर्तारो नैव पश्यन्ति धीरास्तोयमयाननाम् दीर्घायुषो धनाढ्याश्च कुलीनारोगवर्जिताः २५ दृश्यंते मानवा लोके -
 पुण्यकर्तारैर्इहशाः किमत्र बहुनेकेन यत्सर्वैर्षणदुर्गानि २६ आरोगं हति दिवैर्धर्मैर्नात्र कार्या विचारणा इति न कथितं राजजनयन् -
 पृथो हंत्वानघ २७ पाशांकुशायामाहास्यकिमन्यच्छ्रेतुमिच्छसि २८ इति श्री ब्रह्मसंहिता १८ पाशांकुशां समाप्तं
 अथ कार्तिके कृष्णोक्तादशीकथा यथिष्ठिरउवाच कथयस्व प्रसदिनमस्मिन्हाज्जनार्दन कार्तिकस्यासिते पक्षे किं नामिका
 दशी भवेत् १ श्रीकृष्ण उवाच श्रूयतां राजशादूतकथयामि तवाग्रतः कार्तिके कृष्णपक्षे तुरमानास्नीकृशोभना २ एका
 दशी समाख्याता महापापहरापरा अस्यः प्रसंगतो राजन्माहास्यं प्रवदामि त ३ सुतु कुंद इति रव्याना बभूव नृपतिः पुरा दे
 वेद्रेण समंयस्य भित्तत्वमभवन्तु ४ यमेनवरुणेनेव कुबेरेण समं तथा बिर्भाषिणेन एतस्य सखित्वमभवत्सह ५ विष्णुभ-

कः सत्यसंशो बभूव नृपतिः सदा तस्यैवंशासिनो राजन् राज्यं निहतकन्दकं ६ बभूव दुःहता गङ्गा चन्द्रभागा सा रदरा ३० मनाय च सा दना चन्द्रसे
 न सुतायै ७ सकदा चित्समायातः श्वशुरस्य गृहे नृप एकादशीवर्तमिदं समायात सुपुण्ड्रं ८ समायाते व्रतार्दिने चन्द्रभागा त्वचिंतय
 त् किं प्रविष्यति देवेश मम मनोपि दुर्बलः ९ हृद्यानसहते सोढुं पितृचिं वोगशासनः पदहस्ता ज्योतिरस्य ममसे दशमक्षीर्दिने १०
 न भोक्तव्यं न भोक्तव्यं न भोक्तव्यं हरिदं श्रुत्वा पदहर्षिर्घोषं शोभनस्त्वब्रवीत् प्रियां ११ किं कर्तव्यं यया कांते देहि शिष्टं सांस्त्वशोभने
 कृतनेये न मे सम्यक् जीवितं न विनश्यति १२ चंद्रभागा वाच मस्मिन्नेव शमनि विभो भोक्तव्यं नापिकेनचित् गजैरश्वेस्तथा चोद्देशैर-
 न्यैः पशुभिरेव च १३ तृणमन्तथा वारि न भोक्तव्यं हरिदं माने वैश्वकुतः कांतमुज्यते हरिवासरे १४ यदि त्वं भोक्तव्यं सेकांततनो गे
 हात् प्रयास्यतां एवं क्विचार्थमनसा स्फुटं मानसं कुरु १५ शोभन उवाच सत्यमेतत्त्वे यो वांक्तं करिष्ये ह सुपुण्ड्रं देवं न विहतं
 यदेतत्तेषु वै भविष्यति १६ इति दिष्टमतिं कृत्वा च कारमृतमुत्तमं सुतृपापीडिततनुः सबभूवति दुःखितः १७ इति चिंतयतस्तस्य आ
 दित्योस्तमगाद्दिरे वेष्वावानो नराणां सा निशाहर्षी विचर्हिनी १८ हरिपूजा रतानां च जागरासकंचनसाम् बभूव नृपशाई लशाभनस्या
 त्तिदुःसहा १९ रवेरुदयवेलायां शोभनः पंचतागतः दाहयाभासराजांतं राजये रये च्छदाकृषिः २० चंद्रभागा नात्मदेहं ददाह पितृव्य
 रिता कृत्वोर्ध्वदेहि कंनस्य तस्थोजनके वेशमनि २१ शोभने नृपश्चरमाव्रतप्रभातः मासं देवपुरं रस्यं मंदरात् च लसानुनि २२ अनु
 त्तममना पृथ्वी मसं रव्येयगुणां बिनं हेमस्तममयेः सोधि रत्ने वैदूर्यमंडितैः २३ स्फाटैकैर्धिविधाको रैर्धिविभेकपयोमितम् सिंहास
 नसमाकूटः सुश्वेतच्छत्रचासरः २४ किरीटकुंडल युतो हारिकेशूरमूर्धितः स्तूयमानश्च गंधैर्वैरसुरोगणसेवितः २५ शोभनः शोभ
 नेतत्र देवराडपरायथा सोमशर्मिणो विरव्यातो सुतु कुटपुंरवसत् २६ तीर्थयात्राप्रसंगेन भ्रमन् विभो ददर्शतं नृपजाभातरज्ञात्वा न
 त्समीपं जगाम सः आसनादुत्थितः शोभनमश्च केद्रिजात्तमं २७ चक्राक्षुःशुलभश्च शरस्त्वनृपस्त्व २८ कांताशाम्बुद्भागा यस्तथैव नगरस्य च सोम
 शर्मिणो कुशले वर्तते राजन् चक्रस्त्वगृहेतव चंद्रभागा कुशठिनो सर्पिनः कुशलेपुरे २९ स्वहृत्कंठ्यं ताराजन् व्यास्यै परममम पुरं विभिकं चिरेन

दृष्टं केन चित्कृत् ३० एतद्यच्चक्षुःशृणोतः श्रोत्रमिदं तथा श्रोत्रमण्डलं ३१ नासिकास्थानं पक्षेनास्थानं चैकादशीरस्या ३२ नासुप्रोथमया प्रासादं जिह्वं
 रसशुभं शुभं प्रवर्तितेनैव तत्कुरुष्विजोत्तमं ३३ जिह्वं ३४ कथमशुभं वेपथि कथं हि भवति ह्रुवं तत्त्वं कथय रात्रिं द्रतत्करिष्यामि नान्यथा ३३
 शोत्रमण्डलं मयेतत्कथितं विप्रश्नदाहीनं व्रतोत्तमं तेनाहमशुभं मन्ये अशुभं भवति तच्छृणु ३४ मनुकुन्दस्य दुहितान् चंद्रभागासुशोभना
 नस्ये कथय दृष्टानं शुभं मेतद्भविष्यति ३५ तच्छुत्वाथ द्विजवरस्त्वेत्येसर्वं न्यवेदयत् शुत्वाथ सा द्विजवेचो विस्मयोतः कुल्लोचना ३६ य
 त्यासमथवा स्वमस्त्वयेतत्कथ्यते द्विज सोमशर्मा वा ० प्रत्यक्षं प्रुचितं कांतो मया दृष्टो महारवेने ३७ देवतुल्यमना धृवं दृष्टं तस्य पुरं
 मया अशुभं तेन तत्शोक्तं शुभं भवति तत्कुरु ३८ चंद्रभागावाच नम्रमानय विप्रर्षेपतिदर्शानलालसाम् आत्मनो व्रतपुण्येन करि
 ष्यामि परं शुभं आवयोर्द्विजसंयोगो यथा भवति तत्कुरु प्रायते हि महत्पुण्यं कृत्वा योगं विसुक्तयोः ४० इति शुत्वासह तया
 सोमशर्मा जगाम ह आश्रमं वामदेवस्य मंदराचलसन्निधौ ४१ वामदेवोऽष्टपोत्सर्वं वृत्तान्तं कथितं तयोः अशुभं चंद्रभागा वैद-
 मंत्रैरथोर्जितं ४२ ऋषिसंव्रमभावेन विष्णुवाससे वनात् दिव्यदेहा बभूवोसौ दिव्यांगतिमवाप ह ४३ पत्युः समीपमगमत् प्र
 हर्षेत् कुल्लोचनाना सहर्षः शोभनो नीवदृष्ट्वा कानां समागतान् ४४ समाहूय स्वकेचमि पार्श्वे तां संन्यवेशयत् सा चोवाच पि यं ह
 यो चंद्रभागा शरुभक्चः ४५ नृशुकांतं हितवाक्यं यत्पुण्यं विद्यते मयि अष्टवर्षाधिकं जातया दहं पितृवेषमनि ४६ मया ततः य
 ष्ठिनि चकृते मेकादशी व्रतं यथोक्तं विधिं संयुक्तं श्राद्धं युक्तं चेतसा ४७ तेन पुण्यं प्रभावेन भविष्यति परं शुभम् सर्वं कर्म समुच्छं
 चयावदाभूत्तसंश्रव ४८ एवं सानुपशादूत्तरमते पतिनास ह दिव्यभोगा दिव्यरूपा दिव्याभरणभूषिता ४९ शोभनो पितया
 साहृदमते दिव्यविग्रहः रमाव्रतप्रभावेन मंदराचलसानुनि ५० चिंतामणि समात्ये षा कामधेनु समाश्रया रम्यं ५१ शानुपैते तवा
 प्रकथिता मया ५१ इदं शं च व्रतं यजत्रे कुर्वति नरोत्तमाः ब्रह्महत्यादि पापानि नाशं योति नृत्क शयः ५२ एकादशी व्रतानां चाक्षयोरुम
 यारपि यथा शरुह्कृतया हृष्णातिथिभेदनकारयेत् ५३ सेविते कादशी नृणां मन्त्रिसुद्धिः प्रदायिनी धेतुः कृष्णातया चैतानुभयोः स

हृषीपयः ५४ नैथैवतुल्यफलदंस्मृतमेकादशीव्रतं एकादशीव्रतानां च माहात्म्यं शृणुयान्तरः सर्वपापान्वाप्तुं शक्नोति वष्णुलोके महीयते ५५
 इति श्री ब्रह्मवैवर्ते म० का० स्क० रमाना० संपूर्णम् अथ कार्तिकशतकृत्वाकादशीकथा ब्रह्मावाच प्रबोधिन्याश्च माहात्म्यं पापमं-
 पुण्यवर्धनं मुक्तिमदं सुबुद्धीनां शृणुष्व मुनि सत्तम १ तावद्गर्जति विभ्रं द्रुंगामागीरथी क्षितौ यावन्नायाति पापस्त्री कर्तनं के हरिबोधि-
 नी २ तावद्गर्जति तीर्थानि समुद्रादिसर्वांसि च यावत् प्रबोधिनी विष्णोस्तिथिर्नायाति कार्तिकी ३ अश्वमेधसहस्राणि राजस्त्वयशानि
 च एकैनेवोपवासेन प्रबोधिन्यालभन्तरः ४ नारद उवाच एकमुक्तेन किंपुण्यं किंपुण्यं नक्तमोजने उपवासेन किंपुण्यं तन्मे ब्रू-
 हि पितामह ५ ब्रह्मोवाच एकमुक्तेन जन्मोत्पन्नेन द्विजसुभवं सप्तजन्मभवं पापसुपवासेन नश्यति ६ यदुर्लभं यदभ्यायै लो-
 के ननु गोचरं यदव्यग्रार्थितं पुत्रददाति हरिबोधिनी ७ मेरुसंदरसानाणि पापास्तु श्राणिथानि तु एकैनेवोपवासेन दं हते पापहारिणी
 ८ पूर्वजन्मसहस्रेस्तु यद्दुष्कर्म उपार्जितं जागेरेण प्रबोधि न्यां दहेते तद्वलराशिवत् ९ उपवासं प्रबोधि न्यां यः करोति स्वभावतः वि-
 धिवन्मुनिशा दुर्लभश्चोक्तं लभते फलं १० यथोक्तं सकृत्तयस्तु विधिवत्कुरुते नरः स्वल्पं मुनिवरश्च मेरुत्पुल्यं भवेत्फलम् ११ वि-
 धिहीनतु यः कुर्यात्सकृत्तमेकमात्रकं अपुमात्रं नचाप्नोति फलधर्मस्य नारद १२ संघ्राहीनि मत्प्रष्टेनास्ति केहेतुके शोढनेतेषांति
 ष्टते देहधर्मशास्त्रविदूषके १३ परदाररते मूर्खे च कृतमेव च केतया धर्मेन तिष्ठते देहेतेषामपि दिहना १४ ब्राह्मणो वापि शूद्रो वा
 सेवेते परयोषितम् ब्राह्मणीं च विशेषेण च डालसदशाशुभौ १५ समर्पकां वा विधवा ब्राह्मणो ब्राह्मणीयति सेवेत्सुनिशा दुर्लसा
 न्वयोयाति संक्षयं १६ परदाराभिगमनं कुरुते यो हि जाधमः संततिर्न भवेत्तस्य फलं जन्मार्जितं न हि १७ गुरुणा सह विप्रैश्च यो हं
 कोरेण वर्तते सकृत्तान्मश्यते शीघ्रं धननामोति संततिम् १८ आचारप्रष्टे देहानां षड्भेदाणां भिन्नानुत यस्तुतेः सेवमानोऽपि धर्मस्ते-
 षां पराङ्मुखः १९ पापिनस्तेन शोभेः संगतिं पतितैः सह ये कुर्वन्ति नुपैश्च ते गच्छन्ति यमालयम् २० धर्मेन शैलनृपां येषां स्वागतास-
 नमोजनेः तेषां वै नश्यते स्वर्गः कीर्तिरायुः प्रजासखं २१ साधूनामपमानं तु ये कुर्वन्ति नराधमाः त्रिवर्गफलहीनास्ते दत्तं ते नरकामि

ना २२ कृत्वावमानंसाधूनांयेत्द्वयंतिनराधमाः वारयंतिनयेमूढास्तेपशयंतिकुलक्षयं २३ आचारम्रष्टेहस्यहेतुकस्यशतरस्यच ददतो
जुहुतोवापिगतिस्तस्यनविद्यते २४ तस्मान्त्वान्चरेक्लिंक्षिदशम्रभ्लोकगर्हितम् सदाचारवत्ताभावंयथाधैमेनिनश्यति २५ येआयंति
मनीहृत्याकरिष्यामः प्रबोधिनीं तेषांविलीयतेपापंपूर्वजन्मशतोद्भव २६ समतीतंभविष्यंचवर्तमानंकुलायुतं विष्णुलोकंनयत्या-
श्रुप्रबोधिन्यांनुजागरे २७ वसंतिपितरोत्तृष्टाविष्णुलोकैत्यलं कृताः विसृक्तानारकैर्दुःखैः पूर्वकर्मसमुद्भवैः २८ कृत्वातुपातकं
घोरं ब्रह्महत्यादिकंनरः कृत्वातुजागरंविष्णोर्धौतपापामवेसुने २९ दुःप्राप्ययत्नफलंविमेश्चमेधादिभिर्मरैवैः प्रायतेतत्स्फुरंवेवैव
प्रबोधिन्यांनुजागरे ३० आशुत्यसर्वनीर्थेषुदलागाःकांचनमहो नतत्फलमवामोतियत्कृत्वाजागरंहेरः ३१ जातःसएकसकृतीकु-
लंतेनैवपावितं कार्तिकेसुनिशादूलकृतयेनप्रबोधिनी ३२ यथाशुवंनृणांमृस्युर्धननाशास्तथाभ्रवं इतिज्ञात्वासुनिशेषकृतंयवैष्णवं-
दिनं ३३ यानिकानिचतार्थानिभ्रैलोक्येसप्रवंतिच तानितस्यगृहेसम्यकृतयः करोतिप्रबोधिनीं ३४ सर्वकृत्यंपरित्यज्यत्स्यर्थंचक्रपा
णिनः उपोथैकादशरिष्यांकार्तिकेहरिबोधिनीं ३५ सजानीसचयोगीचिसनपस्वीजिनेंद्रियः भोगोमोक्षश्चनस्यास्तित्युपास्तेहार
बोधिनीम् ३६ विष्णुप्रियनरात्येषाधर्मसारस्यदाशिनीं सहदेनासुपोथैवभक्तिमाकूचभवेन्नरः ३७ प्रबोधिनीसुपोषित्वानगर्भविश
तेनरः सर्वधर्मांचपरित्यज्यत्स्मान्कूर्वीतनारद ३८ कर्मणामनसावाचापापंयत्समुपाजितं तत्सालयतिगोविंदःप्रबोधिन्यांनुजा-
गरे ३९ त्वानंदांनजपोहोमःससुदृश्यजनार्दनं नैर्येक्क्रियतेवत्सप्रबोधिन्यांतदक्षयं ४० येचंच्रितिनरास्तस्यांभक्त्यादेवंचमाधवम्
ससुपोष्यप्रसुचंतेपापैस्तेशातजन्मजेः ४१ महाव्रतमिदंभुवमहापापोघनाशनं प्रबोधवासंभ्रंस्तेषाम्भक्त्यादेवंचमाधवम्
नानेनदेवेशंपरितोष्यजनार्दनं विराजयन्दिशाःसर्वाःप्रयातिमवन्हेरः ४३ कर्तव्येषामयेत्येषादिवाबहु ४५ शक्रमाश्रीदिपदा
अष्टकार्तिकेनुप्रबोधिनीं ४४ बाल्येयच्चाजितंवत्सयोगेवनेवार्धकेतथा शातजन्मकृतंपापं यथासर्वपापहरापरा तासुपोष्यहेरभक्त्यप्रसह
स्वसुत्यमपिनारद तत्सालयतिगोविंदोत्स्यसामस्यर्च्यशक्तिः ४६ धनधान्यवहाशु

लसंनभवेत्कचित् ४७ चंद्रसूर्योपरागेचयत्फलंपरिकीर्तितं तत्सहस्रगुणयोगेत्प्रबोधिव्यातुजागेरे स्त्वनंदानंजनिहोमः स्थाय्यो
 प्रचर्चनंहेरेः तत्सर्वकोटिगुणितं प्रबोधिव्यातुयत्कृतं ४९ जन्मप्रष्टितयत्पुण्यंनेरेणाभ्यर्जितंभवेत् वृथाभ्रवतितत्सर्वमद्वत्वा-
 कार्तिकव्रतं ५० अद्वत्वाभियमंविष्णोः कार्तिकेयः क्षिपेन्नरः जन्मार्जितस्यपुण्यस्यफलंनमोतिनारद ५१ तस्मात्स्वयंप्रयत्नेनदेव
 देवोजनार्दनः उपासनीयोविमंद्रसर्वकामफलप्रदः ५२ परान्नवर्जयेद्यस्तुकार्तिकेविष्णुतत्परः परान्नवर्जनादहत्सत्त्वांद्रायणफलंल
 भेत् ५३ नित्यंशास्त्रविनोदनकार्तिकेयः क्षिपेन्नरः निर्दहेत्सर्वपापानियज्ञानुनफलंलभेत् ५४ नतथातुभ्यंनयज्ञेर्नदानैर्वीगजा-
 दिभिः यथाशास्त्रकथालोपैः कार्तिकेमधुसूदनः ५५ येकुर्वंतिकथांविष्णोयेष्टुंभंनिसमाहिताः श्लोकाहंश्लोकमेकंवाकार्तिकेगो
 शंतफलं ५६ सर्वथर्मान्परित्यज्यकार्तिकेकेशवाग्रतः शास्त्रावधारणंकार्यंश्रोतव्यंचमहासुने ५७ श्रेयसंलौभमुद्भवावायः करोति
 हेरेः कथां कार्तिकेसुनिशादूलकुलानोतारयेच्छतं ५८ नियमेनरोयस्तुशृणुतेवैष्णवीकथां कार्तिकेनुविशेषेणगोसहस्रफलं
 लभेत् ५९ प्रबोधवासेरविष्णोः कुरुतेयोहरेः कथां समस्तीपवनीदानेनतत्फलंलभतेसुने ६० श्रुत्वाविष्णुकथांदिव्यायेर्वयंनिक-
 थाविद स्वशक्त्यासुनिशादूलतेषालोकाः सनातनाः ६१ ब्रह्मणोवचनेंश्रुत्वानारदः पुनरब्रवीत् नारदउवा ७ विधानंश्रुहिमेस्वा
 भिन्नेकादश्याः सरोत्तम ६२ चीर्णेनयेनभगवन्त्यादृशंफलमाप्नुयात् नारदस्यवचः श्रुत्वाब्रह्मावचनमब्रवीत् ६३ ब्राह्मिसुदूर्तेचो
 त्थायत्येकादश्यांदिजोत्तम स्त्वनंचैवमकर्तव्यंदतथावनपूर्वकं ६४ नद्यातजंगकूपेवावायोपेहेतेयवच केशवश्चैवसंपूज्यःक
 थायाः श्रवणंनथा ६५ नियमार्थेमहाभागद्रमंत्रमुदीरयत् एकादस्यांनिराहारः स्थित्वाहनिपरेत्यहं ६६ मोक्ष्याभिपुंडरीकाक्ष
 शरणंमेभवाच्युत असुंसंनसुचार्यदेवेदेवस्यचक्रिणः ६७ प्रक्तिंभावेनतुष्टाल्माद्युपवासंसमर्पयत् रात्रौजागरणंकुर्यादेवेदेव-
 स्वसन्निधौ ६८ गीतंनृत्यंचवाद्यंचनथाहृष्याकथांसुने यः करोतिसपुण्यात्सात्रेलाकोषपरिसंस्थितः ६९ बहुपुथेर्बहुफलेः कपूराग
 रुंकुकुमैः हरेः पूजाविधानव्याकार्तिकेवावोधवासे ७० विनशाख्यंनकर्तव्यंसंप्राप्तिहारिवासेरे यस्मात्पुण्यमसंरच्यांतं प्राप्येत्सु

निसत्तम ७१ फलेनानाविधेद्विधेः प्रबोधिन्यानुजागे शरवेतोयंसमादायत्याधेदेयोजनार्दने ७२ यत्फलसर्वतीर्थेषुसर्वदानेषु
 नत्फलं नत्फलंकोटिशुणितं दत्त्वाधेवोधवासरे ७३ अगस्त्यकुम्भमेर्देवं पूजयेद्योजनार्दने देवंद्रोपिसुनिश्रेष्ठकशोनिकरसंपुटम्
 नत्त्वेतिविषेद्रतपसातोषितोहरिः यत्करोति त्वेषीकेशोसुनिपुषेरत्कृतः ७५ बिल्वपत्रैश्चयेहृषांकार्तिकेकलिबर्धन पू
 जयनिमहाप्रत्थासृक्तिसंप्रामयोदिता ७६ तुलसीदलपुष्पैश्च पूजयंतिजनार्दनम् कार्तिकेसकलवत्सपापजन्मायुतेदहत् ७७
 दृष्टास्पृष्टायवाथानाकीर्तितानभितास्तुता योपितासंचितानित्यपूजितातुलसीशक्त्या ७८ नवधातुलसीभक्तियेकुर्वीतिदिनेदिने
 युगकोटिसहस्राणिनेवसंतिहरेर्गृहे ७९ योपितातुलसीयावत्कुकुतेमूलविस्तरं नावद्युगसहस्राणितनोतिसुकृतंमुने ८० यावच्छ
 रवाभशारवाभिर्बजिपुष्पदलेमुने योपितातुलसीपुष्पिर्भवेत्तवसूयातले ८१ कुलेतेषांनुयेजातायेभविष्यंतिरिगताः आकल्पयु
 गसाहस्रानेषांवासोहरेर्गृहे ८२ कदंबकुम्भमेर्देवंयेचयंतिजनार्दनं तेषांयमालयंनेवप्रसादाच्चक्रपाणिनः ८३ इत्थाकदंबकुम्भ
 मंभीतोभ्रवतिकेशवः किंपुनः पूजितोविमसर्वकामप्रदाहरिः ८४ यः पुनः पाटलापुष्पैर्वसनेगरुडध्वजम् अर्चयेत्परयाभक्त्या
 मुक्तिमागीभवेद्दिसः ८५ बकुलाशोककुसुमेर्येचयंतिजगत्पतिं विशोकास्तेभविष्यंतियावच्छंद्रोदिवाकरः ८६ येचयंतिजगला
 धकरवीरैःसितासितैः चतुर्युगानिविम्रदश्रीतोभ्रवतिकेशवः ८७ संजरीसहकारस्वकेशवोपरियेनराः यच्छंतिनेमहाप्रागागा
 कोटिफलप्राग्निः ८८ दूर्वाकुरेहरेर्भस्तुपूजाकालियच्छति पूजाफलंशतगुणंसम्यगाभोतिमात्रवः ८९ शमीपत्रैश्चयेदेवं
 पूजयंतिसुरवप्रदं यममागोमहाधोरानिस्तीर्णस्तेस्तुनारद ९० वर्षाकालेतुदेवंशकुम्भेभ्यंपकोद्भवेः येचयंतिनेतमन्याः स
 सैरपुःपुनर्भवे ९१ कुंभीपुष्पंतुविषर्षेयेयच्छंतिजनार्दनं स्रवणपत्नमात्रनेलभतेवैफल्यंने ९२ स्रवणकेतुप्रपुष्पंयोददति
 जनार्दने कोटिजन्मार्जितंपांपदहेतगरुडध्वजः ९३ कुकुमारुणवर्णाच्चगंधाद्योशातपस्विः क्वो योददतिजगन्नाथेच्छीपाल
 येवसेत् ९४ एवंसंपूज्यराशौचकेशवंमुक्तिमुक्तिदं प्रातस्त्याचब्रह्मसूत्रगत्यानुसजः अनदी ९५ तत्रस्नात्वाजपित्प्रमत्तया

णिहूकाः क्रियाः गृहगलाचसंश्लेषः केशविधिबन्धनैः ६६ व्रतस्यपूरणायाय ब्राह्मणान्भोजयत्स्वर्थाः क्षमापथञ्चशिरसार्भक्ति-
 युक्तेनचितसा ६७ गुरुहूजाततः कार्यभोजनाच्छादनादिभिः दक्षिणागोश्रवदातव्यातुष्ट्यर्थंचक्रपाणिनः ६८ मृत्युस्वीचिवसं-
 देया ब्राह्मणेभ्यः प्रयत्नतः निषमश्चैवसंस्याज्यो ब्राह्मणायै प्रयत्नतः ६९ कथयित्वादिजेस्यश्च दद्याच्छक्त्याचदक्षिणां न
 कभोजीनरोराजन् ब्राह्मणान् भोजयेच्छुभान् १०० अयान्चितेवत्तीवर्देसहिरण्यं प्रदापयेत् असांसाशीनरोयस्तु प्रददेद्द्रांसदक्षि-
 णां १ धात्रीस्वायीनरोदद्याद्दधिमालिकमवच फलानानियमेराजन्फलदानंसमाचरेत् २ तैलस्थानेघृतं देयं घृतस्थानेपयः
 स्मृतं धान्यानां नियमेराजन्दीयंनेशालितंडुलाः ३ दद्याद्द्रुशयेनेशान्थांसात्लोकसपरिच्छदां पत्रभोजीनरोराजन्भोजनं घृतसं-
 युतं ४ मौनेघंटां तिलोश्चैवसहिरण्यं प्रदापयेत् दंपत्योभोजनं देयं निःस्नेहंसर्पिसत्कृतं ५ धारणेचस्वकेशानामां दर्शोदापयेद्बुधः
 उपानेहोप्रदातव्यो उपानत्परिकर्जनात् ६ लवणस्यचसंत्योगशर्करांच प्रदापयेत् नित्यं दीपप्रदोयस्तु विष्णोर्वीविबुधालये ७ सदीपं
 सघृतं ताम्रकांचनं वा दशाशुतम् प्रदद्याद्दिष्ट्युभकायसंपूर्णव्रतहेतवे ८ एकांतरोपवासितु कुंभान्शेषप्रदापयेत् सवस्त्रान्कांचनं
 पेनान् सर्वान्स्नालं कृतान्शुभान् ९ सर्वेषामथलाभितुयथोक्तकरणविना द्विजवाक्यस्मृतं राजनसंपूर्णव्रतसिद्धिदं १० नत्या-
 विसर्जयेद्विमान्ततोभुंजीतचस्वयं यत्त्यक्तं चतुरोमासान्स्वसांभितस्यचाचरेत् ११ एवंयथाचरेत्पार्थसौनेतफलमाप्नुया-
 त् अवसानितुराजेंद्रवास्केदेवपुरं व्रजेत् १२ यथाविशंसमायैवंचातुर्मास्येव्रतं नृप सभवेत्कृतकृत्यस्तुनपुनर्मासुषोभवेत् १३
 एतत्कृत्वा महीपालपरिपूर्णव्रतं भवेत् व्रतवैकल्यमासाद्यत्पथः कुक्षीप्रजायते १४ एतनेसर्वमारव्यातयत् एद्योहामिहत्वया
 परनाच्छ्रवणादापिलभेद्दोदानजं फलं ११५ इति श्रीस्कंदपुराणे कार्तिकश० प्रबोधिनीमा० संपूर्णं सुधिधिरत्तयाच-
 मलिस्तुचस्यमासस्यकावाएकादशीभवेत् किं नामकोविधिस्तस्याः कथयस्वजनादेन १ श्रीकृष्णउवा० मलमासस्ययासु-
 ण्याशोकानाम्नाचपदिनी सोपोषितामयत्नेनपद्मनाभपुरंनेयेत् २ मलमासमहाशुण्याकीर्तिनाकल्मषापहा तस्याः फलं क-

शयितुं शक्तश्चतुराननः ३ नावदायपुरांश्रोक्तं विधिनात्र नमुत्तमं पद्यन्याः पापराशिभ्रंश्रुक्तिमुक्तिफलमदं ४ श्रुत्वावाक्यं सुरोरस्तु-
 प्रोवाचवातिमुदात्तितः युधिष्ठिरोजगन्नायं विधिपमच्छधमवित् ५ श्रुत्वा राज्ञस्तुवचनं प्रत्युत्तक्रुत्वां बुजेद्वृषणः श्रुत्पराजन्भव-
 द्याभिसुनीनामप्यगोचरं ६ दशमीदिवसे प्रोत्तमत्रारंभो विधीयते कांस्यं मांसं मसूरं शत्रुचणकान् कोदण्डं वास्तथ ७ शाकं मधुपुरा
 न् च दशम्यादशवर्जयेत् हविष्यान् च भुंज्यात् अक्षरं लवणं तथा ८ मृमिशायी ब्रह्मचारी भवेच्च दशमीदिने एकान्दशोदिने प्रादे
 प्रानरुस्थायस्मादरं ९ धिधाय च मन्त्रोत्सर्गं न कुर्यात् हंत धावनम् गंडुधान् द्वादशान् हस्ताशः निर्मूत्वा समाहितः स्तूर्योदये शक्रेतीर्थि-
 स्नानार्थं प्रव्रजत्कधीः गोमयं मृत्तिकां गृह्णीतिलावदभान् शकचिस्थलात् ११ त्रुणैरामलकीभूर्तेर्विधिनान् स्नानमाचरेत् उद्धृता
 सिवरोहेण हृष्णो न शतबाहुना १२ मृत्तिके ब्रह्मदत्तासिकाशयपनाग्निभंश्रिना त्वं मे कुरु प्रविभ्रांगं त्रयोनेत्रेशिरोकहे १३ हरिपूजनयो-
 र्यंसां मृत्तिके कुरुतेनमः सर्वोषधिसमुत्पन्नंगोवादरमधिष्ठितं १४ पवित्रकरणं भूर्मेभीपावयतु गोमयं ब्राह्मणो वीवनसंभृताधात्री
 सुवनपावनी १५ संस्तरापावयांगोमनिर्मलं कुरुतेनमः देवदेवजगन्नाथ शंखचक्रगदाधर १६ देहि विष्णो ममात्तुज्ञानवतीयावगा
 हने वारुणांश्च जपेन्मंत्रांस्नानं कुर्यात् द्विधानतः १७ गंगादितीर्थं संस्मृत्य त्रिकुञ्जलाशये पश्चात्समार्जयेद्द्रात्रि विधिनान् नृपसत्त
 म १८ सुरवेष्टे च त्दयेवाक्त्रोः शिरसि चाप्यधः परिधाय सुरवंशांसाशकृशकचित्यरवंडितं नतः कुर्यात् पूरेः पूजामहाभापविन-
 श्रयति १९ संख्यासुपास्य विधिनान्तर्पथित्वा पितृचक्रान् हरिमीदिरमागम्य पूजयेत्कमलापतिं २० स्वर्णमाषकृतं देवं शिधि का-
 सहितं हरिं पार्वत्यासहितं देवं पूजयेत् द्विधिपूर्वकं २१ कुंभोपरित्यजेत् देवं ताम्रपात्रेथ मृन्मये दिव्यवस्त्रसमाप्तुं क्तदिव्यगंधामुष्य
 सिते २२ तस्योपरित्यजेत् तान्त्रोप्यहिरण्मयं तस्मिन्सांस्थापयेद्देवं विधिनान् पूजयेन्नतः २३ संस्त्रायस्त्राद्विदेः श्रेष्ठं शिधिपूपादि
 वासितैः चंदनागरुकपूरैः पूजयेद्देवमीश्वरं २४ नानाकुरुनकस्तूरीकुं कुमनसितां बुद्धेः तत्कालजोतेः कुस्केमेः पूजयेत्प्रपरमेश्व
 रं २५ नैवेद्योर्विधेः शक्त्या नथानी राजनादिभिः धूपैर्दीपैः सकपूरैः पूजयेत्केशवं शिवं २६ नृत्यगीतं तदथेतु कुर्याद्भक्तिपुत्रः स

रम् नालपत्यनितावृषापान्तस्मिन्नहनिनस्पशत् २७ नानृतं हि वेददाकंसत्यप्तं वैचो वेदत् रजस्तानपश्यत न निर्देह्यो ह्यस्य शुकं २८ पु-
 राणपुरतो विष्णोः शृणुयात्सह वैष्णो वैः निर्जला सामकर्त्तव्या च शक्रक्रेमलिस्तुचे २९ जलपानमावाकुर्याद्दग्धाहारिणान्यथा इति जागर-
 णं कुर्याद्दीतवादि वस्युतं ३० मथमेप्रहरेपूजानारिकैलार्धमुत्तमं द्वितीयं श्रीफलं श्वेवत्ततीयवीजशूरकैः ३१ चतुर्थं पूजं फल्गु-
 गौर्नारिगैश्च विशेषतः मथमेप्रहरेपुण्यमधिष्टोमस्य जायेत ३२ द्वितीयवाजपेयस्य तृतीयैहयमथजम् चतुर्थराजसूयस्य जाग्रतो-
 जायेत फलम् ३३ नातः परतरं पुण्यं नातः परतराभरथाः नातः परतसा विद्यानातः परतरं तपः ३४ पथिव्यां यानि तीर्थानि पुण्यान्यायत-
 नानि च तत्सन्नातानि च हृष्टानि येनाकारिहरेर्धनम् ३५ एवं जागरणं कुर्याद्यावत्सूर्योदयो भवेत् सूर्योदये शशभृतीर्थे गत्वा स्नानं समाच-
 रत् ३६ स्नानैवागत्य प्रवेने पूजे ये देवमीश्वरम् पूर्वोदितेन विधिना प्रोजयेद्ब्राह्मणान् शरभान् ३७ कुंभादि कृत्वा च यत्सर्वं प्रतिमो केशव-
 स्य च पूजयित्वा विधिनैव ब्राह्मणाय समर्पयेत् ३८ एवं विधं व्रतं यो वै कुरुते मुविमानवः स फलजायेत नस्य व्रतमुक्तिफलप्रदं ३९ एतत्
 सर्वमारव्या नं यत् पृष्टं ह्येह लयात्पु मलिस्तुत्तस्य मासस्य शक्रकूपाया विधिमुत्तमं ४० पथिन्याः प्रीतिशुक्तोयः कुरुते व्रतमुत्तमं व्रतानि ते-
 नचीर्णानि सर्वाणि नृप नन्दन ४१ ह्युष्णायामलमासस्य विधिस्तस्यापि नादृशाः परमासानुविज्ञेया सर्वपापक्षयं करी ४२ अत्रैक-
 थयिथाभिकथामेकामेनोरमात् नारदाय पुलस्त्येन विस्तरं निवेदिताम् ४३ कार्त्तवीर्येण कारायां निक्षिप्तवीर्यस्य रावणम् विमोचि-
 तः पुलस्त्येन याचयित्वा महीपतिम् ४४ तदाश्चर्यं तदाश्चत्वानारदो दिव्यदर्शनः पप्रच्छ च यथा प्रच्छ्या पुलस्त्यमुनिपुंगव ४५ दशानेने-
 न विजिताः सर्वदेवाः सवासवाः कार्त्तवीर्येण विजितः कथं रणविशारदः ४६ नारदस्य क्वचः श्रुत्वा पुलस्त्यामुनिरब्रवीत् शृणु वत्स मव-
 ह्याभिकार्त्तवीर्यसमुद्भवं ४७ पुरात्रिनायुगे राजन्मामिह पत्यां महत्तरः हेह यानां कुले जातः कृतवीर्यो महीपतिः ४८ सहस्रं प्रमदास्त-
 स्य नृपस्य प्राणवह्युष्माः नतासाननयं कं विह्विभेराज्यपुरंधरं ४९ यजन् देवान्यितृनिमिहान् प्रचिकित्सान् महत्तान् तेषां वाक्पाद्व्रतं-
 कुर्वन् न लब्धस्तनयस्तदा ५० कर्त्तव्ये विना तदारज्यं न स्रवाथमहीपतेः ह्युधितस्य यथाभोगानमं वति सरवप्रदाः ५१ विचार्य चित्ते नृप-

तिस्तपस्तुमनोदधे तपसेवसद्यसिद्धिर्जायतेमनसेसिता ५२ इत्युक्तासोसभार्थश्चवीरवासोज्ज्वलाधरः तपस्तुंगतः सद्योगेहृदयस्य
 स्रमंत्रिणम् ५३ निर्गन्तुर्पतिंवीस्यपद्यिनीप्रमदोत्तमा हरिश्चन्द्रस्यतनयाइत्वाकु कुलसंभवा ५४ पतिव्रताप्रियं हश्चातपस्तुसुहृ
 तोद्यमं स्मृषुणाभियरित्यज्यवीरमेकसमाश्रयत् ५५ जगामपतिनासाहृदपर्वतेगंधमादने गालातत्रतपस्तेपेवर्षाणामद्युतं दृष्टः ५६
 ननेपेतनयंराज्यध्यायन्देवंगदाधरं अस्थित्वायुमयंकांतं हस्त्रासाप्रमदोत्तमा ५७ अत्रसूयामहासाध्वीपच्छविनयाल्विता मर्तुः
 प्रतपनः साधिवर्षाणामद्युतं गतम् ५८ तथापिनप्रसन्नोऽस्तुः केशवः कष्टनाशनः व्रतमममहाभागिकथयस्वयथागतम् ५९ येनप्र-
 सान्नाभगवान्ममप्रक्त्याप्रजायते येनैकजायते पुत्रश्चक्रवर्तीमहत्तरः ६० श्रुत्वातस्यास्तुवचनपतिव्रतपरायणा यमव्रजतनूपीतस्व
 यंमवाजदीप्सितम् ६१ तदग्रावाचसंतुष्टापद्यिनीपद्यलोचनम् स्नात्वाभलिस्तुचेसुप्तुमासद्वादशसंमितं ६२ त्रिंशद्विनेश्वरम
 वतिमासः पूर्णः शुकभानने तन्मध्येद्वादशीयुगमंपद्यिनीपरमातया ६३ उपोष्यतत्प्रकर्तव्यंविधिनाजागरेः समं शीघ्रंप्रसन्नोभ-
 गवान्प्रभिव्यतिस्रुतप्रदः ६४ इत्युक्त्वाकथयत्सर्वमयापूर्वोदितं नृप विधिं व्रतस्य विधिवत्प्रसन्नाकर्दमागजा ६५ श्रुत्वाव्रतवि-
 धिसंर्वयथोक्तमनुस्तूयया चैकराज्ञीत्तत्सर्वंपुत्रनासिमभीसती ६६ एकादश्यानिराहारासदाजानाचनिर्मला जागरेणयुगारोत्रो
 गीतनृत्यसमन्विता ६७ पूर्णव्रतवैशोम्यंप्रसन्नः केशवः स्वयं बभ्राषिगकडारुढो वरवरयशोभने ६८ श्रुत्वावाक्यंजगद्धतुःस्तु-
 त्वाप्रीत्याशुचिस्मिता ययान्वेद्यवरं ब्रूहिममभर्तुर्महत्तरः ६९ पद्यिन्यास्तद्वचः श्रुत्वा कृष्णः प्रीतः शिखरामं त्वयाहंतोभिनोभद्रे
 प्रत्युवाचजनार्दनः ७० सस्तिस्तुचश्चमसोसोनान्योमप्रीतिदायकः तन्मध्येकादशीरस्याममप्रीतिहेमाश्राना ७१ सात्वयोपोषिता
 सुप्तुयथोक्तविधिनाशरसे तेनत्वयामसन्नोहं कृतोऽस्मिसुभगानने ७२ तवमर्तुः प्रदास्यामि वंकार्ष्या ७३ त्वत्प्रत्युत्सृज्यन्ममिप्राहवि-
 श्रुविश्वार्तिनाशनः ७३ वरवरयराजेंद्रयत्नेमनसिर्काक्षितं संनाषितोहीप्रयतातवसिद्धिर्तिः जेतुंशक्योज्ज्वलसमेः पूजशोः प्रसन्ना
 नृपसत्तमः वधेसुतंमहाबाहुं सर्वलोकनमस्कृतं ७५ नदंवेमनुषेर्नगैर्देत्यदानवरासं

इत्युक्तो बाढमित्युक्त्वा तत्रैवांतरधीयत नृपोपिसुप्रसन्नात्मा लृष्टः पुष्टः प्रियायुतः ७७ समायास्त्वपुरंभ्यं नरनरशिमनोरमम् सपत्न्यि-
 म्यासु नं लेभे कान्तवीर्यं महाबलं ७८ नतेन सदृशः कश्चिन्निपुलोकैकेषु मानवः तस्मान्तराजितः संख्ये रावणेत्पदशकंधरः ७९ न
 नं जेतुं समर्थोऽस्ति निपुलोकैकेषु कश्चन विनानारायणं देवं चक्रपाणिं गदाधरम् ८० नत्वया विस्मयः कार्यो रावणस्य वरजयै मलि-
 म्बुचप्रसादेन पद्मिन्याश्चाप्युपोषणान् ८१ दनो देवाधिदेवेन कान्तवीर्यो महो बलः इत्युक्त्वा प्रययौ विप्रः प्रसन्नेनांतरात्मना ८२ श्रीहृण्ण
 उवाच एतने सर्वमारव्यातयत्पृष्टो हत्वयानय मलिम्बुचस्य मासस्य शक्रकृपायाः स भवो महात् ८३ ये करिष्यंति मनुजान्तेषां स्यंति ह-
 रेः पदं त्वमेवं कुरु राजे द्रुपदि चेष्टमभीप्ससि ८४ केशवस्य वचः श्रुत्वा धर्मराजो निहर्षितः चक्रैत्रं विधानेन बंधुभिः परिस्वारितः ८५
 सूत उ० एतने सर्वमारव्यातयत्पृष्टो हपुरादिज पुण्यं पवित्रं परमं किं षूयः श्रानुमिच्छसि ८६ एवं विधेये पवित्रं मंत्रुष्यामक्त्या करि-
 ष्यंति मलिम्बुचस्य उपोषितो येस्तु स्मरवप्रदात्रीया शक्रकृपद्वेषु विनोति धन्याः ८७ श्राप्यंति ये तस्य विधिं समग्रं ते व्यंशभाजो मनुजाः
 प्रशस्ताः ये वै पठिष्यंति कथासमग्रान्ते वै गमिष्यंति हरेर्निवासं ८८ इति अधिकशतकैकादशीसभासा अथ अधिककृष्णाएकाद-
 शीकथा युधिष्ठिर उवाच मलिम्बुचस्य मासस्य हृष्णाकाकथ्यंते विभो किं नाम को विधिस्तस्याः कथयस्व जगत्पते १ श्रीकृ-
 ष्णा उवाच परमेति समाख्याता पवित्रा पापहारका मुक्तिमुक्तिप्रदानृणां स्त्रीणां चापि युधिष्ठिर २ पूर्वोक्तविधिनो कार्या यारु-
 षोकादशीजनेः पूजयेत् परया मक्त्या नाम्ना देवं रोत्तमं ३ अत्रने कथयिष्यामि कथा मना मनोरमां कोपित्यनगरीजातां सुनीना
 मयतः श्रुताम् ४ आसीद्द्विजवरः कश्चित्सूतमेधानामधार्मिकः तस्य पत्नी पवित्रारथापातिव्रत्यपरायणा ५ कर्मणो कनिचिद्भ्रमाथ
 नधान्यविवर्जितः नक्षापिलभते भिक्षायां च न्निपपरात्बहून् ६ न भोज्यं लभते नादृष्टं वरत्रने वंमडनं रूपयौवनमाधुर्यं नारीयत्
 श्रुषते पतिं ७ अतिथिं पूजयेत् क्वापि तदासाक्षरुधिता गृहे निष्ठत्येव विशालाक्षी चास्तान्मुरवंपकजा ८ विलोक्य भार्योऽसूदती कर्षं
 तीं स्वकलेवरम् न प्रतारं कश्चिच्चैव नास्त्यन्मिति प्राचेते ९ विचार्य ब्राह्मणश्चित्ते भार्यायाः प्रेमबंधनम् निंदन् साप्यं स्वकं विप्रः प्रोचते

वाक्यप्रियंवदात् १० कान्तिकरोमिकिंकार्यनमयालभ्यतेन धनं याचयाभिनरान्प्रव्यान्त्यच्छन्तिमेधनं ११ किंकरोमिकगच्छामि-
 लंमकथयशोभने विनाधनेनसुश्रोणिगृहकार्यनिमित्तस्यति १२ देव्याज्ञांपरदेशायगच्छामिधनलब्धये यस्मिन्देशेचयत्प्राव्यप्रा-
 रयतेत्रैवलभ्यते १३ उद्यमेनविनासिद्धिः कर्मणोनापलभ्यते तस्माद्दुःखाःप्रशंसन्तिसर्वथैवशफोद्यमं १४ श्रुत्वाकोतस्यवचनं-
 साश्रुनेत्राविवक्षणा प्रोवाचप्रोज्जलिभूत्वाविनयाननकधया १५ तन्नोनास्तिस्त्विजानात्वयाज्ञसाब्रवीम्यहं हिनैविणानरा-
 श्रुयुः शश्वत्साधुत्वसाध्यपि १६ पूर्वदत्तंहिलभ्येतयत्रकुत्रमहीतले विनादानंलभ्यतेमेरोकनकपर्वते १७ पूर्वदत्ताहियावि-
 द्यापूर्वदत्तंहियधनं पूर्वदत्ताहियाभूमिरिद्धजन्मभिलष्यते १८ यद्वाश्राद्धिरितंभालितेनैवहिलभ्यते विनादत्तेनकिंक्वापि
 लभ्यतेनैवकिंचन १९ पूर्वजन्मनिबिभ्रेद्भनमयानत्वयाक्वचित् सत्यात्राणांकरेदत्तंस्वल्पंभूर्यपिसद्भनं २० इहदेशेपरेषापि-
 दत्तंसर्वत्रलभ्यते अन्नमात्रंतुविश्वेशोविनादत्तेनयच्छति २१ तस्मादेवैवविप्रायस्थानव्यंभवतामया भवद्विनानतिष्ठाभिस्त-
 णामात्रंमहाधुने २२ नस्मानानिपताप्रानानश्चभूः श्वशरोजनः नसत्कुर्वतीतौकेपिस्वजनाश्चापरेकुतः २३ मर्तुहीनांविनि-
 दंतिदुर्मोगेनिवदन्ति नस्मादत्रस्थिरोभूत्वाविहरस्वयथास्करवं २४ भवतोभाग्ययोगेनप्राप्तिश्चात्रप्रविष्यति श्रुत्वातस्या-
 स्तुवचनंस्थानस्तत्रविचक्षणः २५ तावत्तत्रसमायातः कौडिन्योसुभिसत्तमः दृष्ट्वासमागतंलष्टः सस्मधाद्भिजसत्तमः २६ स-
 प्तार्थःसहस्रोत्यापननामशिरसासदत्त्वं धन्योस्यनुगृहीतोस्मिसफंडंजीवितंमम २७ यद्दृष्टोसिमहद्भाग्यादित्युवाचसुनीश्व-
 रं दत्त्वास्तुविष्टरंस्मैभूजयामासतेद्विजं २८ भोजयित्वाविधोनेनपप्रच्छममदोत्तमा विद्वन्केनमकरणदरिच्यस्मस्तयोभवे-
 त् २९ विनादत्तंकथंलभ्येच्छन्नंविद्यांकुडुंबिनीम् मांमेभ्रतांपरित्यज्यंतु कामोद्यवर्तते ३० अन्यदेशेप्राप्तत्वेत्कज्जयान्तिप-
 रपत्तने रक्षितोस्तिमयाविद्वन्हेतुवाक्येर्महत्तरैः ३१ नादत्तंलभ्यतेकिंचिदित्युक्त्वासाविष्णोर्वचः ३२ अन्वदेशेप्राप्तत्वेत्कज्जयान्तिप-
 समागतः ३२ लवत्प्रसालाहरिदंमेषीघ्नंनश्यत्यसंशयं केनोपायेनविषेन्द्रदरिद्रंनशक्यंनचिनेनः सिहराशिः पाशांसिद्युत्वमंत्रैव
 ऽऽगरिहनायांपारणकुर्वन्ति तथाऽऽंतीर्यंत

पादिकम् श्रुत्वान्तस्थाः सुशीलायास्मापितं सुनिपुंगवः ३४ प्रोवाच भव रं चित्ते विचार्यं हरेत् आषाढमाद्रकार्तिकशुद्धगानासुत
मव्रतम् ३५ सर्वपापौघशमनंदुःखदारिद्र्यनाशनं परमानामविरव्याताविष्णोस्तिष्णाल्यपोदमतिबोधमति श्रुतकृष्णाम-
न्किमुक्तिफलप्रदा तस्यासुषोषणं कृत्वा धनान्ययुतो भवेत् विधिना जागरेः साकं गीतवादिन्न संयुत ३७ घण्टं भिपुराचीर्ण-
व्रतमेतत्कृशोभनं नदात्तेन रुद्रेण धनानामधिपः कृतः ३८ हरिश्चंद्रेण च कृतं पुरार्कितस्मृतं नैवे पुनः प्रासाप्रियानेन राज्ञ्यनि-
हतकंदकं ३९ तस्मात्कुरु विशालाक्षि व्रतमेतत्कृशोभनं विधिना विधियुक्तेन संजागरणेन च ४० इत्युत्कान्तिद्विषिं सर्वक-
थयामास वाडवः प्रीत्या परमसंतुष्टस्ततो भक्त्या प्रसादतः ४१ पुनः प्रोवाच तं विप्रं पंचरात्रव्रतं शरुमम् यस्यानुष्ठानमात्रेण मुक्ति-
मुक्तिश्च प्राप्यते ४२ परमादिवेसप्रातः कृत्वा पूर्वाह्निकं विधिं कुर्यात्स्फनियमान् शान्त्या पंचरात्रव्रतादरात् ४३ प्रातः कृत्वा निराहा-
रो यस्तिष्ठेद्दिनपंचकं सगच्छेद्दंष्ट्रावंध्यांश्च ४४ एकाशानस्तु यो भूयाद्दिनानां पंचकं नरः सर्वपापविनिर्मुक्तः
स्वर्गलोकं महीयते ४५ स्नात्वा यो भोजयेद्दिप्रदिनानां पंचकं नरः भोजितं तेन विधिना सेवे वा स्फुरमासु ४६ घृणकुंभं संतोयेन यो दद्यात्
द्दिजातये दत्तं तेनैव सकलं ब्रह्मांडं सचराचरं ४७ तिलपात्रतु यो दद्याद्ब्राह्मणाय विपश्चिते तिलसंख्यावसे त्वे र्गोसनो रानाकं मंडले ४८
घृतपात्रतु यो दद्यात्स्नात्वा पंचदिनं नरः समुत्काविपुनान् भोगान् स्तूर्यलोके महीयते ४९ ब्रह्मचर्येण यस्तिष्ठेद्दिनानां पंचकं नरः
सस्वर्गं भिंजते भोगान् स्वर्गेषु यामिः संसमुदा ५० एवं विधं व्रतं साधिकुरु लंपति नाशरुमं धनयान्ययुता मृत्वा स्वर्गयास्यसि सुव्रते
५१ इत्युत्कासाव्रतं चक्रे कौंडिलेन यथोदितं प्रत्रांसंभवावयुता स्नात्वा मासि मलिस्तुचे ५२ पंचरात्रव्रतं पूर्णपरायाः पियसंयुता सा
पश्यद्वाजसवनदादायातं नृपनदनं ५३ दलानवीनं मुननं दिव्यस्तुसमन्वितम् वासया मासां विधिना विधिना प्रेरितः स्वयं ५४ द-
त्वायामं वृत्तिकं ब्राह्मणाय कृमयेसे प्रसन्नस्तपसा राजानं स्तुत्वा स्वयं दृश्येयो ५५ मलिस्तुचस्य मासस्य परायाः परमादरा-
त् कृष्णास्तुषोषणात्सद्यः पंचरात्रव्रतेन च ५६ सर्वपापविनिर्मुक्तः सर्वसौख्यसमन्वितः सुत्काभोगान् प्रियासाधयेते विष्णुपुरय

यो ५७ येकरिष्यतिमनुजाः परापावतमुनमं पंचरात्रप्रचंपुण्यंमयावकुंनशक्यते ५८ पुकरायाभितीर्थाणिगंगाद्याः सरितस्तथा धे
 नुसुरव्यानिद्यनानितेनचीर्णानिसर्वथा ५९ गयाआखं कृतंतेनपितरः परितोषिताः वतानितेनचीर्णानिव्रतवंडोदितानिवै ६० दि
 पदांब्राह्मणः अश्लेगोर्वरिष्ठात्तनुष्यदास्य देवानांवासधः अष्टस्तथासासोमलिम्बुचः ६१ मलिम्बुचेपंचरात्रमहापापहरंस्मृतं पंच
 रात्रेचपरमापदिनीपापशोषणी ६२ साय्यशक्तेः प्रकर्तव्याथयाशान्थाविचस्संगेः भानुपंजनुरासाद्यनस्तानोपेर्मलिम्बुचः ६३
 तेजन्मघातिनोन्नंनोपोथ्यांनिहरेर्दिनं चतुराशीतिलक्ष्णाणिफ्रभंतेयानिसंकेद ६४ प्रायतेमानुषंजन्मदुर्लभंपुण्यसंचयेः तस्मा
 त्कार्यंमयत्वेनपरमायाव्रतंशुभं ६५ श्रीकृष्णउ० एतन्तेसर्वेसारव्यातंयत्संशोहंतयानघ मलिम्बुचस्यमासस्यपरमायाःस
 सुद्रवम् ६६ तत्सर्वंतेसमारव्यातंकुरुषावहितोवृष ६७ अथैतद्यदुपतिनोदितंमहात्म्यंतच्चक्रेव्रनमनुजेः प्रियासंभतः सुक्क
 सोदिविष्णुविदुर्लभांश्चभोगान्भोसोस्वरवर्मादिरस्कृष्टः ६८ यैव्यंवंशुविमनुजामलिम्बुचस्यसुस्ताताः शक्रमविधिनान्ब्रतंच
 रंति तेसुक्कादिविषभवंसुरेद्रतुल्यंगच्छुक्त्रिसुवनवंदितस्येगहं ६९ इतिअधिकमासहृषोकादशीपरभ्रानास्नीमाहात्म्यं
 संपूर्णम् ७० अथद्वादशीव्रतानिद्विरच्यंते तत्रचैत्रशुक्लद्वादश्यादमनोत्सवः द्वादश्यांचैत्रमासस्यशुक्ल-
 क्रायादमनोत्सवः बोधायनादिभिः प्रोक्तः कर्तव्यः प्रतिवत्सरम् १ रामार्चनचंद्रिकायाम् ऊर्जं व्रतंमधेदोलांश्रावणेन
 तुशुजनं चैत्रचदमनारोपमकुर्वणोव्रजत्यधः २ इदंशुक्लास्तादावपिकार्यं उपाकर्मोत्सर्जनंचपविचंद्रमनारपणम् ईशानस्य
 बलिंविष्णोः शायनंपरिवर्तनं ३ कुर्याच्छुक्लेगुरोसूदेष्टंस्वर्गात्पेणउच्यते इतिचैत्रशुक्लद्वादशी चैत्राशुक्लद्वादश्यायोगवि
 शेषोहोमोदो पंचाननस्योगुरुभूमिपुत्रोभेषरविः स्याद्यद्विशुकूपक्षे पाशाभिधानाकरभेणयुक्तातिथिर्वैश्वानरतीहयोगः
 अत्रस्तानादिकंकुर्याद्दोषस्वस्त्रहिरण्यकैः नरः पापान्प्रमुच्येतमाधिवस्यतुशुजनात् पंचानिनैः सिंहराशिः पाशाभिधानाम-
 तिथिर्द्वादशीकरभोहस्तः इतिवेशारवद्वादशी आषाढशुक्लद्वादश्याअनुराधायां गगरीहनायांपारणं कुर्यात् तथाविहमाद्रे

भाविष्ये आभाकासिनपक्षेषुमेत्रश्रवणरेवती संगमेनहिभोक्तव्यं द्वादशद्वादशीहरेत् आषाढमाद्रकार्तिकशुक्लद्वादशीषुअ
 नूराधाश्रवणरेवतीयोगपारणनकुर्यात् अत्रविष्णुधर्मे भेत्त्राद्यपोदस्वापतीहविष्णुः योष्णात्यपोदयतिबोधमेति श्रुतश्चमथ्येपरि
 वर्तमेतिसुसिमबोधपरिवर्तनेभववर्ज्यं इतिआषाढशुक्लद्वादशी अथश्रवणशुक्लद्वादश्यादधिर्नत नकादीनांननिषेधः तत्रद
 ध्यव्यवहारात् तत्रैवद्वादश्यांविष्णोः पवित्रारोपणमुक्तम् हेमाद्रौविष्णुरहस्ये श्रवणस्यसितपक्षेकर्कटस्थेदिवाकरे ह्य
 दश्यावासुदेवायपवित्रारोपणंस्मृतं द्वादश्यांश्रावणेवापि पंचम्यामथवाद्दिज अनुकूलशुक्तव्यंपंचदश्यामथापिवा पवित्रा
 रोपणविश्याञ्छ्रावणेनभवेद्यदि कार्तिक्यवधिशुक्लस्नेकर्तव्यमितिनारदः हेमरोयताश्रमोमैः स्वंत्रैः कौशेयपद्मजेः कुशैः
 कौशेश्चकार्ष्णिभैः ब्राह्मण्याकार्तिभैः शकैः हत्वात्रिगुणितंस्त्रंत्रिगुणीकृत्यशोधयेत् तत्रोत्तमंपवित्रंनुषष्ट्यासहशोनेस्त्रिभिः
 सप्तत्यासहितंद्वाभ्यांशानाभ्यामध्यमंस्मृतं साशीतिनाशोतेनैवकनिष्ठंनत्सभाचरेत् साधारणपवित्राणित्रिभिः स्वंत्रैःसमाचरेत्
 उत्तमंतुशतयंथिपंचाशान्द्रिधिमध्यमं कनिष्ठंतुपवित्रंस्यात्षट्त्रिंशद्द्विंशोभिर्न षट्त्रिंशच्चतुर्विंशत्द्वात्रिंशदितिकेचन
 चतुर्विंशद्वादशाष्टावित्येकेषुनयोविदुः शिवपवित्रंनुत्त्रैव एकादशभिर्वास्त्रंस्त्रिंशानावाहयुक्त्या पंचाशानावाकर्तव्यंतु-
 ल्ययथ्यतरालकं द्वादशागुलनामानिव्यासादष्टगुलानिच लिंगविस्तारनामानिचतुरगुलकानिच नक्तरोतिविधानेनपवित्रारोपणं
 तुयः तस्यसावत्सरीपूजानि फलासुनिसत्तम तस्माद्भक्तिसमायुक्तेनरैर्विष्णुपरायणैः वर्षेवर्षप्रकर्तव्यंपवित्रारोपणंहरेः इति
 श्रीभविष्योत्तरपुराणश्रवणशुक्लद्वादश्यांविष्णुपवित्रारोपणविधिः अथभाद्रशुक्लद्वादश्याश्च वणद्वादशीयोगोव्रतंकार्यं त
 याचमात्स्य द्वादशीश्रवणस्पृष्टास्पृष्टेकादशीयदि साएवैषेष्णोवैथिगोविष्णुष्टंरवलसंज्ञितः तस्मिन्नुपोष्यविधिवन्तरः सं-
 स्तीणकल्मषः प्रोमोत्यज्ञानमांसिद्धिपुनराहन्निदुर्लभा विष्णुधर्मे एकाद्दशीद्वादशीचविष्णवर्त्मसंपियत्रच तदिष्णुष्टंरव-
 लेनामविष्णुसायुज्यकुरुवेत् एकादशीतितंत्रेणद्वादशशुपवासकृत् संस्पर्शेयकादशीराजनद्वादशीयदिसंस्मृशेत् श्रवणं-

ज्योतिषांश्च संब्रह्महृत्याथपोहति भाद्रशुक्लद्वादश्याश्रवणयोगरहिनायापारणं कुर्यात् आभाकामितपक्षेषु इति दिवादा-
सोदात्तत्वनान् उपोथ्यैकादशीमोहात्पारणश्रवणेषु यदि करोति हतियत्पुण्यद्वादशाद्वाद्दशीभवम् विशेषणमहीपालश्रवण-
वर्धनेयदि निधिसंयेन भोक्तव्यंद्वादशीलवयेन्न हि इह च श्रवणं क्षत्रिधा विमज्यमध्यविशति घटिकायोगंत्यक्तापारणकार्य-
नदुर्कविष्णुधर्मं श्रुतेऽश्रमध्यसुमिप्रबाधपरिवर्तने भववर्ज्यं कश्चित् चतुर्धा विमज्यमध्यपादद्वयमित्याहुः अत्रैव विष्णुपरि-
वर्तनात्संबं कुर्यात् अत्रैव शंकात्थापनमुक्तमपराकर्मोपादान्ना तत्रैकादश्याद्वादशीश्रवणयोगं सेवोपाया विष्णुशंखलविशेषयोगात् एकाद-
श्याश्रवणयोगात्प्रार्थनावच्छेदेन श्रवणस्पष्टद्वादशीयोगो देवविष्णुशंखलमिति हेमाद्रोमते निर्णयामृतेन श्रवणद्वा-
दशीयोग एव विष्णुशंखलनान्वयेति यथानिशीथानंतरं सूयोदश्यावधिकला मात्रमपि श्रवणं क्षतदापि पूर्वैव दिवादासी-
येतुरात्रैः प्रथमयोमश्रवणयोगपूर्वा अन्यथानंतरं त्युक्तं इयं च ब्रुधवारं गतिप्रशस्ता यदातु एकादशीश्रवणसुतानद्वाद-
शीनदा एकादश्यामवव्रतम् अशक्तस्तु एकादश्यायोगोपावासं कृत्वाद्वादशीसुपवेसेत् इदं व्रतं काम्यमिति गोडाः नि-
त्यमिति दाक्षिणात्याः पारणंतु उभयानि अन्यतरानि वा कुर्यात् भाद्रपदे श्रवणेकादश्यामध्याह्नं वामनावतारः श्रवणसुक्त-
शुद्धैकादश्यलाभे तु दशमीविद्धापिश्रवणसुतायाद्या तथा च मदनरत्ने विहृपुराणे दशम्यैकादशीयत्रसानोपोभ्यामवेति
श्रिः श्रवणेन तु संयुक्तासोपोभ्यामसर्वकामदा अस्याद्वादश्यां दुग्धव्रतसंकल्पः दुग्धव्रते तु पायसादिकं वर्ज्यं दधिघृतादय-
स्तु विकारायात्या एव नन्वं संधिन्त्यादिस्तीरनिषेधे पितृध्यादियाद्यस्यादिमिचेत् तत्र वाचनिकनिषेधसत्वात् तदाह अपराकै-
शारवः स्तीराणियान्यमस्त्यापि नदि काराशनेषुधः सत्तराव्रतं कुर्यात्प्रयत्नेन समाहितः व्रतंगोमूत्रपानकं अच्यवतविपिः
कृष्णाउवाच विधानं स्तपुराजं द्रयथाहृष्टं मनीषिभिः यथोक्तं नियमं कुर्यादेकादश्यासुपोषितः दंतान् संशोध्य यत्नेन वाग्यतो-

नियतेन्द्रियः श्रवणद्वादशीयोगेसमुपाष्यजनादेनं अर्जथित्वाविधानेनत्रयोदश्यापरेहनि नदीनांसंगमेस्त्रायादर्वेद्यदत्रवामनम्
 सौवर्णविक्रमसंयुक्ताद्वादशागुलमुच्छ्रिताम् पीतवस्त्रैःशरभैर्वैश्वभृत्पात्रमणनवं हिरण्यमेयनपात्रेण अर्ध्रपात्रप्रकल्पयेत् द
 ध्याक्षतफलेञ्चैवसहिरण्यसचदनम् नमस्तेपद्मनाभायनमस्तेजलशायिने तुष्यमर्घ्यप्रयच्छामिबालवामनरूपिणे नमः शाले
 सीरवाणपाणयेवामनाय च यज्ञसुकृफलदात्रेचवामनायनमोनमः देवैश्वरायदेवायदेवसंभृतिकारिणे प्रभवेस्सर्वदेवानावा
 मनायनमोनमः मलयकूर्मेवराहस्यानारसिंहस्वरूपिणे रामचंद्रायराभायवामनायनमोनमः श्रीधरायनमस्तेस्तुनमस्तेगरुडध्व
 ज चतुर्बाहोनमस्तेस्तुनमस्तेधरणीधर एवंसंस्तूयविधिवन्नरः प्रस्कंदनाभमिः रात्रोजागरणकुयोत्पुरतोजलशायिनः धृत्वा
 बालमयरूपेदेवाक्रोडत्ययोनियो ब्रह्मांडसुदरेयस्यमहद्भूतेरधिष्ठितं मायावीमानवः श्रीशःसोत्रायानुर्जगल्पतिः एवंसं-
 स्तूयतंभक्त्याद्वादश्यामुदयेरवेः शृगारसहितंतेचब्राह्मणायनिवेदयेत् वामनःप्रनिगृणहानिवामनोहंददाभिते वामनंसर्वतो
 षड्रद्विजायप्रतिपादये जलधेनुंनथादद्याच्छत्रचैवतुपादुके सहिरण्यनिवस्त्राणिद्वयधेनुंनथातृप यत्किंचिद्दीयतेतत्रतद्दाने
 प्राप्यतेध्रुवं श्रवणद्वादशीयोगेसंयुज्यगरुडध्वजं दत्त्वादानंदिजातिभ्योवियोगे पारणंततः सिंहास्थितेतुमार्तेडेश्रवणस्थे
 निशाकर युधिष्ठिरउवाच उपवासासमर्थानांकिंस्थोदेवसुयोधितम् महाफलंमहोदेवतन्ममाचस्त्वत्च्छतः श्रीहृष्णाउ०
 याराजश्चूवणोपनाद्वादशीमहतीनुसा नस्यासुयोधितः स्त्रानः पूजयित्वाजनादेनं नामोत्पयत्नाद्धर्मजद्वादशाद्वादशीफलम्
 दध्योदनयुतेनस्याजलपूर्णतथाघटम् वस्त्रसंवेष्टितंदत्त्वाञ्जोपानहमेवच नदुर्गतिमवामोतिगतिमय्याचविंदति अस्ययस्थान
 मामोतिनात्रकार्योविचारणा श्रवणद्वादशीयोगेबुधवारोमेवेद्यदि अत्यंतमहतीनामद्वादशीसाप्रकीर्तिता स्नानंजायंतथादा
 नेहोमः श्राद्धंसुरार्चनं सर्वमस्य्यमाप्नोतिनस्यामृणुकुलोद्दह तस्मिन्दिनेनथास्नानोयत्रक्वचनसंगमे संगगास्नानंजराज
 नूफलंमामोत्यसंशयं श्रवणेसंगमाःसर्वेपरंतुधिप्रदाःसदा विशेषाद्वादशीयुक्ताबुधयुक्ताविशेषतः तथेवद्वादशीयिक्ताबु

धश्चवणसंयुता शरुद्धाश्चवणसंयुक्तासंगमेवजयास्मृता वारिकुंभप्रदायास्याद्ध्योदनसमायुतं त्रेतयोनोजयितपूजयि-
त्वात्रवामने वंशःसमुद्भूतस्तेनमुक्तःपितृऋणादसौ नमस्त्यसंगमेस्तात्वावामनेयेनपूजितः सप्रतिपरमस्थानंविष्णुसा
युज्यमानुयात् युधिष्ठिरउवाच उपवासासमर्थानोनेदेवपुरुषोत्तम एकायाद्वादशीपुण्यातोवदस्वभमानघ श्रीऋ-
मासेषाद्रपदेशरुक्माद्वादशीश्चवणान्विता सर्वकाममदापुण्याउपवासमहाफला संगमेसरितोस्तात्वाद्वादश्यासमुपोषितः स
मंत्रसमवाभोनिद्वादशाद्वादशीफलम् त्वमेवतीर्थराजोसित्वमेवसरितांपितः संगमस्त्वमसन्निभमस्रादेकुरुसगम साधिनुद्वा
दशीज्ञेयानस्यांषाद्रपदेशसा दशम्यकादशीयत्रसानोपोव्यामवन्तिथिः श्रवणेनतुसंयुक्तासशक्रमासर्वकामदा प्रारणतिथि
हृद्देशेस्तुद्वादश्यामुहुसंक्षयात् हृद्देशेकुर्यान्त्रयोद्श्यातत्रदोषोनविद्यते इत्येषाकथिताराजनद्वादश्याश्चवणेनया कर्तव्यासा
प्रयत्नेनइहामूत्रफलमदा द्वादश्यामुपवासोत्रयोद्श्यातुपारणे निषिद्धमीपकर्तव्यमित्याज्ञापारमेभ्यरी बुधश्चवणसंयुक्तासि
वन्वेद्वादशीष्मवन् अतीवमहतीतस्यांसर्वकृतमिहाक्षयं द्वादशीश्चवणोपनायदाभवतिभारत संगमेसरितास्तात्वागगादि-
स्तानजंफलम् सोपवासःसामोभितानात्रकार्योविचारणा जनपूणंतदाकुंभस्थापयित्वाविचक्षणः पंचरत्नसमोपेतंसोपवा
नंसवरत्रकं तस्यापरिस्थापयित्वाल्लस्यासहजनार्दनम् यथाशक्त्यास्वर्णमयंशंखशार्ङ्गविभूषिते स्थापयित्वाविधिनिसि
तचंदनचर्चितं सितवरुद्रपुगच्छन्नंछत्रोपानयुगान्वितं ॐ नमोवामदेवायशिरःसंपूजयेत्ततः श्रीधरायसुरवंतदेहेकुंभद्वयेन
मः नमः श्रीपतयेनेत्रमुजोसर्वास्त्रधारिणे व्यापकायनमःकुक्षीकेशवायोदरंनमः त्रैलोक्यजनकायितिमेद्रंसंपूजयेद्देवैः सर्वा
धिपतयेजंघेपादोसर्वात्मनेनमः अनेनविधिनाराजन्पुष्पधूपैःसमर्चयेत् ततस्तस्याग्रतोदेयंनेद्यंघृतपान्चितं द्वादशाब्राह्मणा
नूकृमानुशक्त्यादद्याच्चदक्षिणाम् एवंसंपूज्यगोविंदंजागरंतत्रकारयत् प्रभातंविमलेस्तात्वासंपूज्यगरुडध्वजे पुष्पधूपान्न
वेद्यैःफलैर्वस्त्रैःसुशोभनेः पुष्पाजलिततादलामंत्रमेतमुदीरयेत् नमोनमस्तेगोविंदबुधश्चवणसंयुक्त अथोयसंस्तयंकृत्वास

वंसोत्थप्रदोभव अनंतरंब्राह्मणेत्तुवेदेवांगपरगे पुराणज्ञैविशेषेणविधिवत्संप्रदापयेत् श्रीयत् शोभसमित्यंजना
 र्दनः अनेनैविधिनेनदद्यात्स्त्रीवानरोत्तमः सर्वनिवर्तयेत्सम्यगेकप्रकिरतोपिसन् श्रीकृष्णपु० ७ इरंतीसमितिहा
 संपुरातने महत्यरण्येयद्वृत्तंभूमिपालभृणुषतत् देशोदाशार्णकोनामतस्यभागेतुपश्चिमे अस्तिराजन्मरुदृथाःसर्वसत्वभ्र-
 यंकरः सुतस्रवालुकाभूमियत्रदुःशामहोरागाः अत्यच्छाय्यादुमास्तत्रभृतपाणिसमाकुलाः शभीरवादिरपालाशकरीदैश्र्वस-
 पीलुभिः यत्रभीमगणाद्युक्षामकंदैः परिवेष्टिताः दग्धपाणिगणाकोर्णायत्रभृदृश्यतेकृत्वित् अर्कप्रतापैः संतस्तपुरुषानि
 स्तृणामहो ज्वलितान्प्रिसमंवेयत्किंचित्तत्रदृश्यते तथापिलोकजीवंतिसर्वैकर्मनिबंधनात् नोदकंनोत्प्राप्नोताराजंस्तत्रब-
 लाहकाः कदाचिदपिदृश्यंतेसुवमानाविहंगमाः तैः कानारगतेः कैश्चित्तृपितैः शिशुभिःसंभं सैकतेषेवनश्यंतिजैलेः सैकतसि
 तुवत् तस्मिंस्तथाविधेशैकश्चिद्देववशाद्दणिकू हरिदत्तइतिरव्यातावणिक्कूर्ध्वोपजीवकः निजसार्थपरिभ्रष्टः अविशेषमरुजा
 गले दृष्टवान्मलिनान्कूक्षान्निर्मोसान्भीमदर्शनान् बभ्रामभ्रान्मृदयः द्रुत्तुषाभ्रमकशीतः कृग्रामः कृजनः क्काहंक्क-
 यास्याभिकिमाचरे अथभेतान्ददर्शिसौस्मन्त्तुषाभ्रकुलेद्रियः द्रुत्तुक्षामान्लेबहृषणान्निर्मोसान्दृश्यकाकसान् स्त्रायुव
 द्वास्थिचरणान्धावमानानितस्ततः वणिकूसोपितदाश्चर्यदृष्ट्वाभयसुपागतः भीतभीतस्तुतेः सार्द्धजगामपथिवंचयन् तनोग
 त्यापिशाचास्तेन्ययोधंमहदाश्रयं शीतच्छायंस्त्रविस्तीर्णतवेनेससुपाविशन् निविष्टेपुतस्तेषुएकेदेशेस्थितोवणिकू प्रेतस्कं-
 धसमारूढमेकंविहृतदर्शनं ददर्शैबहुभिः प्रेतैःसंमतात्परिवारितं आगच्छन्शश्वभक्षीसस्तुतिशब्दः पुरःसारम् प्रेतस्कंधान्म
 हींगत्वात्स्यानिकसुपागतं सोपिवाचावणिक्श्रेष्ठमिदंषचनमब्रवीत् अस्मिन्धोरतेरेदेशेप्रवेशोभवतः कथम् तसुवाचवणिक्कू
 धोमान् सार्थेभ्रष्टस्तदावशाः प्रवेशोदेवयोगेनकष्टकर्मकृतमनु तृष्णामिवाधित्वयंस्तुत्तुषोचभृशंतथा प्राणाः कंदमनुप्रासा-
 वत्कनश्यतीवये अत्रोपायंनपश्यामिजीषेयंयेनकेनचित् श्रीकृष्णपु० इत्येवमुक्तः प्रेतस्तुवणिजंवाक्यमब्रवीत् पुन्यागमि

ममाश्रित्यपनीक्षस्त्वमुहूर्नेके कृतातिथ्योयथापद्याह्नमिष्टिसिथथासुरंवे एवभुक्तस्तथा कंकशवणि कृतपयादंतः मध्यान्हसम
 येमसिननस्तंदेशभागतः पुन्नागहस्ताच्छीतोदावारिधानीमभारमा दध्मोदनसुरुत्तेनवर्धमानेनसंयुता अवनीयंततः सौत्रेददा-
 वनिथयेतदा दध्मोदनेचतोयंचक्षुत्तृष्वापीडितार्यंवे दध्मोदनेनतोयनपशानुमिसुपागतः वितृष्णोविज्वरश्चापिप्लुणेनचव
 ष्वहृ तनस्तुभेनसंधस्य तस्माद्भागक्रमाहृदो दध्मोदनात्सपानीयात्प्रतास्तृप्तिपरागताः अतिथिंतर्पयित्वाचप्रतलो कंचसर्वशः
 तनः स्वयंबुभुजेभुक्तशोबंधयथासुरं ततोभुक्तवतस्त्वन्नपानीयंचस्वयंपपो प्रेताधिपंततस्तुशेषवणिग्वचनमब्रवीत् वणि
 गुवाच आश्चर्यमेतत्परसंवेनेस्मिन्प्रनिभातिमे अन्नपानस्यसंभ्राप्तिः परमस्यकृतस्त्व व स्तोकेनचतथान्नेनविभर्षिःकृबहून्ने
 तृसिंगताः कथंत्वेतेनिर्मासापीमकुक्षयः अपरंचकथंत्वेहमवासावापरिक्षये हिमाचलंचकस्मात्वंसंप्राप्तोनिर्जलेवेने तृप्तश्चा-
 सिकथंयासमात्रेणैवशक्तसंब्रवीः पिशाचपतिरुवाच शृणुमद्रं यवहृयामिदृष्टं कर्मचात्मनः शाकलेनगोररस्येअहमांसस्
 दुर्मतिः वणिगांसंपुराकाले ततोमद्रमवापह शाकलेनगोरस्येनस्ति कस्यदुरात्मनः धनलोभानथ्यातत्रकदचित्तममेदिरता नद
 नाभिक्षुचेभिस्सात्प्रितेतुकदाचन मतिवेश्यस्तुतन्नासीद्ब्राह्मणोगुणवान्मम अरणद्वादशीयोगमासिष्माद्रपदेतथा सकदा-
 चिन्मयासाईतापीनामनदीययो तस्यास्तुसंगमः पुण्योयत्रासीच्चंद्रभागाया चंद्रभागासोमसुनातापीचेवाकंनेदिनी तयोः
 शीतोष्णसलिलेसंगमेकमनोहरे तनीर्थवरमासाद्यप्रतिवेश्यः संसंह्रजः अरणद्वादशीयोगेस्तातन्त्रेवोपवासकृत् चंद्रभा
 गस्यतोयस्यवारिकुंभंनवंददं दध्मोदनयुतेः सार्द्धंसंपूर्णवर्धमानैकेः लुत्रोपानद्युगंबस्त्रप्रतिमांविधिवर्द्धरः प्रददौविप्रसुरव्या
 यरहस्यशोमहासुनिः विचंसंरक्षणार्थोयतस्यापिचततोमया सोपवासेनदनावैवारिधानीसुशोभना चंद्रभागास्यविप्रायद्-
 ध्मोदनयुतातदा एतत्कृत्वाशुंहंभासस्तनः कालिनेकनचिन् पंचत्वमहमासाद्यनास्तिष्यात्प्रेततांगतः अस्ममदब्धोधोरायांत-
 यास्वकुशलंतदा पुरोहितोमयादृष्टः स्नात्वाशुहसुपागतः शिष्यहस्तः सकलशोभादश्यांससुपोषितः तेनापिकथितानत्रअथ

णद्वादशीशरुभा सविनयंसोपदेशं व्रतं कृत्वा भयानघ नस्थेयं कर्मणः पुष्टियं दृष्ट्यात्थानघ यदन्नचमयादत्तसजलघटकां च
 नं तन्नन्मोभाजते नित्यं पिशाचलेपिनित्यशः सेयं मध्याह्नसमेये दिवसे दिवसे भय उपनिष्ठनिवेशे ह्यथा दृष्टं त्वयानघ उपवा
 सफलैर्नैव जातिस्मरणमेव च दधिभक्तप्रसादेन जलान्नेचाह्नयं मम ब्रह्मस्वहारिणस्त्वेतं पापाः येन त्वभागताः परदारताः कंचित्
 स्वामिद्रोहरताः परे भिन्नद्रोहरताः केचिद्देशोस्मिंस्तु सुदारुणं संमैते मृत्युतां प्राप्ता अन्नदानादिकेन च अक्षय्यो भगवान् विष्णुः पर
 मात्मा सनातनः यद्दीयेते तसुद्दिश्य अक्षय्यं तत्प्रकीर्तितं तेनाक्षय्येन चान्निनत्सा एते पुनः पुनः प्रेतभावाच्चेदोर्बल्यं न सुचनिक
 दाचन अहं च पूजयिष्यात्वा मतिथं ससुप्रस्थितं प्रेतभावाद्दिनिर्मुक्तो यास्यामि परमांगतिं मया विहीनाः किल्वेते येनेस्मिन् मृ
 शदारुणे पीडासुभवंत्येतेदारुणां कर्मयोनिजां एतेषां तु महाप्रागमभा लुग्रहकास्यथा अनेकनामगोत्राणि गृणहोषत्व-
 खिलं मम अस्तिकक्षागता चैव तत्त्वसंपुटिकाशरुभा हिमवंतमथासाद्य तत्र त्वं लप्स्यसे निधिं गयाशीर्षं ततो गत्वा आर्द्धं कुरु म
 हाभने एकमेकमथोद्दिश्य प्रेते येनेयथास्वरं एवं संभाष्यमाणस्तनसजाडूनदप्रभः समारुद्धविमानं सस्वर्गलोकमिति गतः
 स्वर्गने प्रेतनाथैवैव प्रभावात्सवणिक्कमात् नामगोत्राणि संपुत्य प्रयातः सहिमालयम् तत्र प्राप्य निधिं गत्वा विनिक्षिप्य स्वर्के गृहे
 धनभारसुपादाय गयाशीर्षं वटं येथो प्रेतानां क्रमशस्तत्र चक्रैश्चार्द्धं दिनेने यस्य यस्य यथा आर्द्धं सकरोमिदिने वणिक् सोपि
 तस्य नदास्वमेदशीयत्यात्मनस्तनुम् ब्रवीन्निचमहाप्रागप्रसादेन तवानघ प्रेतभावाभिमं त्यक्त्वा प्राप्सोस्मि परमांगतिं ततस्तुने वि
 मानस्थाऽऽजुश्च वणिजं तथा त्वया हितारिताः सर्वे किल्बिषा इति जेतम मया मः स्वर्गतिं सर्वे इदानीं त्वत्प्रसादतः साधुसंगे
 न हि दृश्या कदाचिदपि जायते एवमुक्त्वा गताः सर्वे विमानैः स्वर्गनिभैः दिव्यरूपधराः सर्वे द्योतयंते दिशो दश हरिदत्तश्च-
 तान् सर्वान् ससुद्दृत्य जगाम ह स्वदेशस्थं च नगरं स्वगृहे च निवेश ह सहस्राधनलोभेन प्रेतानां मद्भक्तिं वणिक् जगाम स्वगृहं तत्र
 मासिमादे सुधिश्चिर श्रवणद्वादशीयोगं पूजयित्वा जनार्दन दानं दत्त्वा च विशेष्यः सोपवाप्तोसो जितेन्द्रियः संगमे च महानद्योः प्रति-

वर्षमन्त्रिनः चकारविधिवद्दानंतेनोद्वेष्टान्तमागतः अद्यापरद्वानंदुर्लभंसर्वमानैवैः यत्रकामफलाद्युत्पन्नानद्यः पायसकंदमाः श्री
 नत्तामलपानीयाः पुष्परिणयोमनेरभाः नदेशमासाद्यबभूविक्रमहात्माप्रतसजांबुनदभूवितंगः कल्पसमग्रस्तरस्केदरीभिः स्व
 रीसरेभेमुदितः सैदेव बुधश्रवणसंयुक्ताद्वादशीसर्वकामदा दानदध्यादनशास्त्रमुपवासः पुरोविधिः सगैरणककुनस्थनधुः
 धुमाणेणगाधिना एतेभ्योत्येभ्यराजेद्रकामदाद्वादशीकृता याद्वादशीबुधपुनाश्रवणेनसाहसोवेजयेतिकथितसुभिभिने
 प्रस्ये तामादेरणसमुपोष्यनरोहिंसस्यकृप्राभेतिंसिद्धिमणिमादिगुणोपपन्ना इतिहेमोदोभविष्यान्तरेश्रवणद्वादशीव्रतं
 अस्याभिवचामनजयतीव्रतं हेमोदोभविष्ये श्रीकृष्णउवाच द्वादश्यास्तेविधिः प्रोक्तः श्रवणेनयुधिष्ठिर सर्वपापप्र-
 शमनः सर्वसौख्यप्रदायकः एकादशीयदासास्याच्छ्रवणेनसमन्विता विजयासातिथिः प्रोक्ताव्रतिनामभयप्रदा पुरोदेवगणैः
 सर्वैः समेत्यत्रसुधिष्ठिर वरदः प्रार्थितोविष्णुरिंद्रात्मनिलसंयुतेः बलंधानजितोदेत्योबलिर्नाममहावलः तेनदेवगणाः सर्वे
 पातितानिजमंदिरं त्यगतिः सर्वदेवानांशीघ्रकष्टात्समुद्धर देत्यंजहिमहाबाहोबलिंबलवतांवर श्रुत्वाविष्णुस्तदावाक्यं देवानां
 करुणोदयं उवाचवाक्यंवीक्यंजोदेवानांहिनकाम्यया विष्णुरूजांतंरोचनेः पुत्रं बलिं जैलेक्यंशंकिंतं तंपसाभाषितात्मानंशांतं दोतंजितोद्वयं मरुक्तं
 मद्गतभागंसत्यसंधेसमहाबलं भजापतिसमंस्वात्मप्रजानांप्रियकारणं नगुणास्तस्यशक्यंतेवक्तुंकेनापिभूतत्वे अवश्यंतप
 सोपैतेभोक्तव्यंतपसः फलम् तपसांतस्तुबहुनाकालेनास्यभविष्यति यदाचविजयंदेत्यं ज्ञास्यकालेनकेनचित् समाहृत्यश्रि
 यंतस्यर्षदादास्येदिवोकसाम् अदिनिर्भाषयन्तोद्हेपुत्रार्थेपुत्रगुंथिनी तस्यामनीषितं देवकार्यंविष्णुरचिंतयन् सचिंतयित्वा
 स्मिंश्चिरेदेव्याग्नविधारणं अदितिंवरयामासवांछितंतभविष्यति अथकालेबहुतिशेगतेसागुर्विणीभनद स्मृदेवतपसेनसि
 पुत्रंसावामनंहरिम् हृस्वपादं हृस्वकायंमहाशिरसमर्षकम् पाणिपादोदरकृशं हृस्वजंघोरुकेसरम् हृस्वालुवामनंजान
 मदितिर्मैदसापैव अयंबभूवैदेत्यानां देवानां तोषभागम् जानकादीन्शुभकराचसंस्कारान्स्वयंमवर्हि चकारक-

श्यपोधीमान् प्रजापतिसमन्वितः आबद्धमेखलादंडीजटीयज्ञोपवीतवाच कुशचर्मजिनधरः कमंडलुविभूषितः बलेर्बलवतोयज्ञं
 जगामबहुविस्तरं दृष्ट्वादेत्यबलसंबंधामनस्तुजगाद्दह अर्थाद्विहंयज्ञपतेदीपानाममर्षेदिनी पदत्रयप्रमाणोहिपठनार्थमर्षोमम
 दत्तादत्तातवतथाबलिः ग्राहद्विजोत्तमं ततोवर्धितुमारथोवाभनोनंतविक्रमः पादोभूमोप्रतिष्ठाप्यशिरसाहृत्यरोदसी नास्या
 स्वर्गादिकोलोकानुल्लोरेब्रह्मणः पदम् ननुतीयंपदलेभेकिंदर्ममनद्द नदृस्वामहदाश्रुदंमिद्ग्रादेवर्षयस्तथा साधुसाधि
 निंदेशंप्रशंससुदान्विनाः ततोदैत्यगणानुसर्वाच्चित्वाभिभुवनंवशी बलिप्राहचभोगच्छपातालंसबलानुगः नत्रत्वमीप्सि
 तान्भोगान्भूक्त्वामद्बाहुपालितः अस्थेन्द्रस्यावसानेनुत्वमेवेदोमविष्यसि एवमुक्तोबलिः आयान्मस्तृत्यस्फुरोत्तमम् विस
 र्जचबलिदेवोतोकपालानुवाचह स्वानिधिष्यथानिगच्छध्वंनिष्ठध्वंविगनज्वराः देवेनात्कगतोदेवाः प्रत्तथाः पूज्यंवाभनं देवः कृत्वा
 जगन्कोर्पितेत्रैवानरधीयत एतत्सर्वसमभवेदेकादश्यानराधिप तेनेशोदेवेदेवस्यसर्वथाविजयानिधिः मासिभाद्रपदेशुक्रेद्वाद
 शीश्रवणान्विना विजयाश्रोच्यतेसद्भिः केदिकेदिदगुणोत्तरा एकादश्यांसापवासेरोत्रोसंपूजयेद्धरिं रोच्येस्वरुर्णपात्रेवादारुवे
 शमयेपिवा सौवर्णवामनंकुर्यात्स्वविभक्तस्यानुसारतः शिरवाकमंडलुधरंछत्रयज्ञोपवीतकं एवंदक्षणसंपन्नं वामनंपूजयेद्धरिम्
 आच्छाद्यपात्रवासोभिरहनेः फलसंयुतेः मार्गणचर्मणाकुर्याद्भक्त्यावाशक्त्यपेक्षया तिलादकेनसंपूर्णप्रस्थेनकुडवेनच अला
 भयवगोधुमेः फलेः शतकृतितेर्मवेत् अतसीपुष्पसंकाशंतिदृष्ट्वाजिनोपरि पुष्पैर्गंधैः फलेधूपैः कालोत्थैरर्चयेद्धरिम् नाना
 विधैश्वर्यैर्वेद्यैर्मस्यभोज्यैर्गुडोदनेः स्वस्यविन्तानुसारणसहिरण्यंचकारयेत् एभिर्मंत्रपदेस्तत्रपूजयेद्गुरुद्वयं उपहारैर्नरेश्वर
 शतविर्मूलवासमाहितः धत्वाबालमयंदेवेदेवस्यचक्रिणः ब्रह्मांडमुदरेयस्यमहद्भूतेरधिष्ठितं मायावीवामनः श्रीशोसमायातु-
 जगत्पतिः युधिष्ठिरउवाच उपवासासमर्थानांयचियंयुक्तेषोत्तम एकाचद्वादशोपुण्यावदस्ववदतावर श्रीब्रह्माउवाच मा
 सिभाद्रपदेशुक्रेद्वादशीश्रवणान्विना सर्वकामयदापार्थउपोष्यामिगमात्सदा सरितोसंयमेस्त्रात्वाद्वादशांसुपोषयेत् स्वानंदा

नंजपोहिमः स्वाध्यायः पितृतर्पणं तस्यायत्त्रिक्रियेतपार्थतदनतफलसेत् युधिष्ठिरउवा० त्वत्प्रसादाच्छ्रुतेः कृष्णामयातुवामन
व्रतं इदानीं ब्रह्मिमेकृष्णव्रतोद्यापनमुत्तम श्रीकृष्णउवाच मयुग्राडवदुश्रामि व्रतोद्यापनमुत्तम हृतेनसफलपार्थव्रतं भवेति
निश्चितं आदौ मध्ये तथा चोत्तेव तस्याद्यापनं भवेत् मम इह जन्मनि जन्मानंत च कृते दोष प्रायश्चित्तार्थं पुत्रोपोत्राद्यभिहृद्यर्थं वाम
नजयतीव्रतमहं करिष्ये वतस्य संपूर्णतासिद्धयर्थं उद्यापनं च करिष्ये इति संकल्प्य श्रवणद्वयादशीव्रतांगत्वेन पुरुषसूक्तेन षोड
शोपचारैः वामनपूजनं च करिष्ये द्वादशीश्रवणोपेताद्यदाभवति भारत सरितासंगमे स्नात्वा हृदेवाधियथा क्रमात् पितृदेवा-
र्चनं हृत्वा ध्यायेच्च परमेश्वरं जलेन पूरयेत्कुंभं स्थापयित्वा विचक्षणः पंचरत्नसंभोजितं लोपरि सुपूजितं तस्मिन् संसृज्यदि
ते स्थापयित्वा च वामनं सौवर्णचयथाशाक्त्या शंखशार्ङ्गविभूषितं सुभगं वरुनसंयुक्तं द्वादशांगुलसुदृढं पीतवस्त्रैः शतं भैव-
ष्टयअजिनं च कमंडलुं अतसीपुष्पसंकाशं तिलकृष्णाजिनोपरि स्थापयित्वा विधानेन च दनेनाजले पयेत् धृत्वा बालमयं रूपां देव-
देवस्थचक्रिणः ब्रह्मांडमुदरयस्य महद्भूतेरधिष्ठितं मायावीवामनः श्रीशोसमायातुजगत्पतिः आवाहनं अजयाय महेशाय ज
लजास्वायशंसिने नमस्ते केशवानंतवासुदेवनमोस्तुते ध्यानं कमंडलुशिरवाधारीकुञ्जरूपोसिवामन छंदउदयोदेवपा
द्यं गृह्णनमोस्तुते पाद्यं सहस्रशीर्षाल्वेदेष्वश्रवणसंभान्वितः अर्घ्यगृह्णाण देवेश मया संहितो हरे अर्घ्यं कमंडलुस्थि
तंचारुंगंगादकमपूरितं देवेशात्तमनार्थं च तोयं प्रतिगृह्यतां आचमनीयं गंगासरस्वतीरिवापयोष्णीनर्मदाजलेः स्नापितो-
सिमयो देवतया शांतिं प्रयच्छेम स्नानं अतसीपुष्पसंकाशं तिलकृष्णाजिनोपरि कुरुक्षेत्रे प्रतिष्ठाप्य वामनं स्थापयाम्यहं आस-
प्रसीदे देवैश्चानमरेत्स्वस्तिवामन नमस्ते ब्रह्मरूपाय पीतनिर्मलवाससे वस्त्रं श्रीखंडं चंदनं दिव्यं गंधां ल्यं सुभगो हरे पिल
पनंसुरश्रेष्ठ चंदनं प्रतिगृह्यतां चंदनं मद्भिक्षाशतपत्रं च जातिपुष्पसुगंधकं च पकेर्जले जैत्रुकं पुष्पगृह्णनमोस्तुते पुष्पं ना
मः कमलकिंजल्कपीतनिर्मलवाससे महाहविरिपुस्कंधधृतचक्राय चक्रिणे पूजासंघः मत्स्यं कूर्मं वराहं च नारासिंहं च वामनं

रांभरांभरामकृष्णबौद्धकल्किहिनेमः पादाद्यैकैकमत्स्यांगपूजयेच्छीर्षमंततः पादोमत्स्यायचमनमोमनमः कूर्मोयजालुनी वराहाय
 नमोगुह्यंनुसिंहोयनिनामनः उरस्तेवामनायिनिसुजोराभायैवेनमः कर्णोरामायचनमः कृष्णायचनमोसुरवं बौद्धायचनमोनित्रिक
 ल्किनेचनमः शिरः इत्यंगपूजा धूपोयदेवदेवेशशंखचक्रगदाधर अच्युतानंतगोविंदवासुदेवनमोस्तुत धूपं त्वमेवष्टयि
 वीज्योतिर्वीसुराकाशभेवच त्वमेवज्योतिषाज्योतिर्दीपोयंमतिगृह्यतां दीप अन्नंचतुर्विधंस्वादुरेसैः षड्भिः समन्वितं मयाभिवे
 दितं देवप्रसीदपरमेश्वर अग्निंयमोर्वेश्रवणः पापभेहंतुचाव्ययः नैवेद्यं आचमनं करोद्धर्तनं फलं तावुलं दक्षिणां नीराज
 नं मंत्रपुष्पांजलिं प्रदक्षिणां नमस्कारान् प्रार्थना जगदादिर्जगद्रूपअनादिर्जगदंतकृत् जलाशयिजगद्योनिः प्रीयातांमजनादं
 नः अनेककर्मनिर्बंध्वंसिंजलशाशिनं नतोस्मिभयुरावासंभाधवंमधुसूदनं नमोवामनरूपायनमस्तेस्तुत्रिविक्रम नमस्तेव
 लिंबंधायवासुदेवनमोस्तुते इत्युक्त्वाथयुरुनत्वापूजयित्वाजनार्दनं सूसौजपेज्जितक्रोधशब्दादिविषयस्तथा उद्यापनंनतःकु
 र्याद्वादेशीर्वत्सरेस्तदा सोवणीराजतीतास्त्रीसूर्तिं कृत्वाचतुर्भुजां द्वादश्यास्तुदिनेप्रसित्गुरुमप्यर्च्यशक्तिः सदाचाररतंपार्थवे
 दवेदांगपारंगं अस्मदायंघ्रतंविप्रविष्णुवासरसंभवं संपूर्णतुभवेद्येनतत्कुरुष्वद्विजैनम तस्योत्रेनियमः कार्पोदंतधावनपूर्वक
 स्नानं कृत्वाभत्रपूर्वनद्योदोषिमलेजले तर्पयित्वापितृनुदेवान्पूजयेन्मधुसूदनं एवंसंपूज्यविधिवद्रात्रोजागरणंचरेत् ततः प्रभा
 तसमये स्नात्वात्वार्यादिभिः सह वामनं पूजयेत् प्राग्वत् होमं कुर्याद्विधानतः मंत्रेणोदंविष्णुरितिसमिदाज्यतिलोदनेः प्रतिद्रव्यं स
 हसंवाशानमधोत्तरहुनेत् ब्राह्मणान्भोजयित्वातुद्वादशाष्टव्रतीन्पू प्रतिमाचतथाधनुमाचार्योयनिवेदयेत् एवं कृतेतुरा-
 जेंद्रगाः कृष्णाद्वादशाष्टवा षड्चतस्रोथवादयाएकावापियस्विनी वामनः प्रतिगृह्णानिवामनोवेददातिच वामनस्तारकोष्पांश्या
 वामनायनमो नमः एवंदत्त्वाततः प्रातर्भोजनं षडक्षयकं पूर्वदद्याद्ब्राह्मणभ्यः पश्चाद्भुज्जीतवारयतः प्रत्येकंब्राह्मणान्कुर्यात्
 दक्षिणावस्त्रचंदनं सूसोयथेच्छयाराजन्सर्वत्रैषविधिः स्मृतः एवंव्रतेकृतेत्ब्रह्मचर्यत्पुण्यतन्निबोधमे यावत्कल्मषान्तं पूर्ण

मेकसप्ततिसंख्यया प्राप्यविष्णुपुराणो गान्मुञ्जतेकालमक्षयं इहागत्यभवेद्वाजनराजभिश्चसुसेवितः अथशिक्षादानसंकं ह्यत
 श्रवणदादशीव्रतांगत्वेनविहितंश्रीवामनप्रतीत्यर्थंइददधोदनसहितंशिक्षादानंकरिष्ये ब्राह्मणपूजनं वायनमंत्रः दधोदनयुतंशि-
 क्वांवारिधानीयुतंविभो छत्रोपानहंसंयुक्तब्राह्मणायददास्यह इददधोदनसहितंशिक्षाअसुकशर्मणेब्राह्मणायतुभ्यमहसंपदद इति
 वायनं इतिश्रीमवि० वामनद्वा० व्रताद्यापनेसंपूर्णं अथोषकृष्णदादश्यासुररूपदादशीव्रतं गुर्जरदेशप्रसिद्धं उभोवाच स
 गवन्मनुभिच्छामिमसादंकुरुसमप्रभो कथितव्यमसादेनयद्यस्तिमथिसौत्वेदं व्रतेनकेनचिर्णनिर्विरूपत्वेप्रणश्यति सोभारग्यंवेव
 मतुलंभाव्यतेकस्यपूजनात् तन्मेकथयदेवशपरमाभीष्टदायक ईश्वरः० श्रूयतांपरमंयुक्तंव्रतंश्रापहरंशतं सुररूपादादशीनाम
 महापातकनाशिनी स्वरूपदायिनीचिवमहापातकनाशिनी कुलद्विकरीचैवसर्वसोऽगव्यप्रदायिनी नच्छृणुवन्नयत्नेनकथ्यमानं
 मयानघे पुरोवेदापरस्योतेविष्णुर्देत्यनिष्टूदनः अवतीर्णोमर्त्यलोकेवसुदेवकुलेकिल तेनोदारुकिणीनामभीष्मकस्यकनापुरा
 अत्यंनरूपसस्रगापतिव्रतपरायणा नहितस्याधिनाहृष्ट्याः स्तोत्रकमुद्रहतेस्तरं स्वश्रूः स्वशरयाः पादोवदेसापुनःपुनः केनापि
 कर्मदोषेणकुपिताविष्णुमातरः नमसादयतिस्त्रिभिर्जिज्ञातुदेवकी हृष्ट्यांश्रावाचकुपितायदितंजननीत्यहं तेनस्वयाहिवेवा
 त्थाकुलरूपगुणाधिका मदाक्यमन्यथाकर्तुंनार्हसिचकुलोदह हृष्ट्याउवाच सायानुरुक्षिणीत्यक्ताउदहहंकथशरभे यः
 परित्यज्यतेभार्यामविक्लवशरीरिणीं संभामेतिहिमदत्तदोभारंयसमपोरुषं विरूपत्वमवोमातिनस्तरंविंदतेकृत्विच व्या
 धिर्बोजायतेलोकैर्निदनीयः सदेहिना इत्यहंदेविजानामिकथंयुर्वोवचस्तव देवस्युवा० सर्वभामेवदेवानोतीर्थादीनामपिभ्र
 वं मातारुतरापुत्रकस्तस्यावचनंत्यजेत् समवाक्यस्यकरणात्कथंयापिष्ठताभवेत् जननीपूज्यतेतेनभार्याचियदुनंदन ह
 ष्टाउवाच परित्यजामिनोमीरुमियामाणधेनश्चरी इतिहृष्ट्यांपराभूतांमातरंमेदस्यकेशवः चितयामासपश्यंकांसांरक्षांसेवे
 दिति एतस्मिन्नेवकालेनुनारदोभागवाचूऋषिः अभ्युज्जगामसहसाविष्णुसंप्रस्यधिसिमांतं पूजितः परयाभक्त्याअर्थ्यजग्राह

नारदः उपविशोयथान्यायंपर्यसच्छदानामयं नारदउ० किंत्वंवेदं करोषीत्यं कथमुद्दिगकारणं किंनसिध्यतितीषीष्टंयजोहोंग्यदु-
त्तम कृष्णउवा० मात्रानियुक्तोदेवर्षेपरिणेतुं हिजोत्तम कन्यासुदाहायिष्यामिस्वरूपाकस्यचित्तप्रभो नारदउ० श्रूयतामभिधा-
स्यामिपूर्ववृत्तान्तमादरात् लक्ष्मीयुक्तः पुरानाथः श्रीडर्मानोहिंनंदते तत्रागमत्सभगवान्दुर्वासाक्रुषिसत्तमः अस्युत्थानाद-
विधिनासत्कृतं ज्ञानमूर्तिना प्रेक्ष्यबीभत्सस्वरूपं तदेव्याहास्मं कृतं तदा सकोपेनमहातेजो वैश्वानरसभप्रभः शशापलक्ष्मीं दुर्वसा-
मुनिः क्रोधेन संयुतः हसितो हंत्वया सुगंधे आत्मनोरूपमीक्ष्य च विरूपाभवा दुर्दृते किं ज्ञानोत्था हंत्वया इत्युक्तया तददिव्यायथाश-
क्त्या प्रसादितः प्रसन्नो जगंदेवाक्यं मच्छापेनान्यथा भवेत् जन्मान्ते रणास्य फलं करिष्यति विरूपिता सेयमर्त्ये वतीर्णा हि गोपक-
स्य गृहे शरुष्मा सत्यभामा विरूपाक्षी विरूपदशाना तथा कर्णनासाति विरूपता संजाता तत्प्रभावतः पाणिपादकृटित्री वंसर्वे वैरु-
लसणं तत्र गच्छ महाप्राज्ञसेने कन्या प्रदास्यति कृष्णउ० विरूपवदनां ब्रह्मन्त्रकथं द्रक्ष्यामि नित्यशः कांगतिं वेगमिष्यामि मतां विवा-
त्य कुरु कृपिणी नारदउ० रुक्मिण्यास्तु प्रसादेन शापान्मुच्येत तत्क्षणात् उत्तमप्राप्य ते रूपं सोभाग्य परमं सूरवं देवक्याश्च प्र-
सादेन धर्मकामार्थसिद्धये एवं मविष्यति न वसंबंधो विहितः सुरैः त्वया च नान्यथा कार्यं गुरुरूणां वचने महुत् माता गुरुतराप्तसेरिति
वेदेषु गीयेने ईश्वर उवा० एवमुक्त्वा महो देवि नारदस्त्रिदिवगतः कृष्णोपि मातरं प्राहू वेचात्यहिविधीयते विवाहितो च सातेन वे-
दोक्तविधिना ततः आनीपस्व गृहमातुर्दर्शया मासतां वधूम पश्योद्यो वमथा मामापरिणीता शरुचित्रना निवृत्तिपरभा गच्छ प्रसा-
दस्तु सुरवीभव इत्युक्त्वा वीक्ष्य तो कृष्णः प्रणिपत्य च मातरं बभूव कृतकार्योणां कृतकृत्यो महाबलः तां दृष्ट्वा देवमाता च बभौ दुःखा-
धिकामृशं ईदृक् विरूपा विरूपतां कथं मतीं स्मि गोपितो चिंतामवापमहती भती चोदियमानसा कस्यापि नावचंसेथा विरूपं त-
च्छरीरं अथ रुक्मिण सुकाले तु रुक्मिणी तत्र प्रावतः नमस्कृत्य ततः श्वश्रुंसंस्वहं गेमयतदा उवाच प्रष्टतं वाक्यं मक्तिपुनक्त शरुष्मा
बहं अंबाहं दृष्टुमिच्छामि सपत्नी कृष्णावत्सुमां तां दर्शयितुं मे शीयं मसादं स्तु विधीयते देव्युवाच श्वश्रुत्य हं ते सः प्रगे ममापि वच-

नंरुः पूर्वमाचरितं कर्मः सुरूपाद्वादशीव्रतं संप्रयच्छन्ति चेत्तदर्थं दर्शनं तस्माद्विद्यति रुक्मिण्युवाच कश्चन क्रियते धर्मो व्रतं चापि-
सद्गुणैः कथं न स्ये प्रयच्छामि फलं देवैः सुदुर्लभं देवक्युवाच अर्धप्रदोयतामस्येतदर्थं मथवा पुनः पंचमांशमथोपपञ्चोऽशांश
मथापि वा रुक्मिण्युवाच सुरूपाद्वादशीपुण्यं नित्यार्द्धमपिनोत्सहे किंपुनः षोडशांशं तु सपत्यादुःखं चेतसि एवं सुक्त्वाजगामा-
शरुमंदिंस्त्वशरुमेस्सणा पुनः प्रयच्छद्गुणसाप्रणियानेनैवैरुषा देवैश्छामिते सर्वे ननु तु शोभिसि मे प्रभो कथं पश्यामि तामद्य न चो
दां कृष्णावल्गुमा श्रीकृष्णा उवाच दर्शयिष्ये त्वहं सुश्रुतिर्विरूपांतां सुमथ्यमे विरूष्प्रवणादीनां कुरूपां विकृताननां अहं एवै चित्र्यह-
नरूपाद्यन्नसशयः इत्युक्त्वा रुक्मिणीं हृष्ट्याः सत्यस्मात्तां तां द्रवीत् प्रार्थयार्थं भियां सुश्रुं सुरूपाद्वादशीव्रतं नित्यादिप्रतिषष्ठांशं
देहि मे सेवकास्यहं सागतानत्सकाशं तु पिधायद्धारमादरात् उवाच रुक्मिणी त्सा तु सत्यस्मात्साश्चित्रता एकामप्याहुतिं देवि देहि प्री
ष्माकनंदिनि अर्धाहुतिर्वा मे देयाय द्यास्ति मयि सोऽहं रुक्मिण्युवाच कोयं सति प्रमत्सैवै सुरूपाद्वादशीव्रतं नित्याहुतिं प्रयच्छा-
मि उद्धाटय कपाटकं इत्युक्त्वा त्वरितं स्मात्वा दत्वाद्ये कां नित्याहुतिं तस्योचैव प्रदत्तायां रूपेण साधिका भवत् तां दृष्ट्वा विस्मयपरां प-
प्रच्छदयि तां हरेः कथं तां मम काहित्वं किमर्थं मिह चागता सत्यस्मात्सोवाच तवाहं भगिनी भद्रे कृष्णो नोटास्मि धार्मिके सत्यस्मात्सि
मेनामनमा मिचरणोतव इति श्रुत्वा तु वचनं विस्मयोत्फुल्ललोचना नोवाच किल चार्वांगीत्यत्यर्थं विस्मिता भवत् एतस्मिन्निवकाले
तु वायुवाचा शरीरिणी नवदानप्रसाधेन सत्यासीच्चिररूपिणी सुरूपाद्वादशीपुण्यं देवानामपि दुर्लभं देव्युवाच कर्मणा कि-
नकर्तव्या किमाचारवदस्वमे नियमं हेमदानं च प्रसादं मे विधीयतां ईश्वर उवाच येषु कृष्णो नुसं प्रासिषु व्यक्रं स यदा भवेत् तस्यारा
त्रोसयतात्मा ध्यात्वा विष्णुं सनातनं श्वेतगौरेकवर्णवानस्याश्रायं तु गोभयं अंतरिक्षान्तु पतितं शक्रिर्भौनमवस्थितः तस्य हस्तदु-
तीनां तु शतमशोचरं गैलेः प्रतीक्षे ह्यदशी कृष्णासु पवासपरायणः स्त्वात्मानद्यो न डंगे वा विष्णुं मवाथान्विनयेत् सौवर्णं तु हरिं कृत्वा
शोष्यवाप्तिक्रियाकृतः तिलपात्रोपरि स्थंचनं तोविष्णुं प्रपूजयेत् इति संप्रपूज्य विधिवत्पुष्पधूपैः कृदीपैकैः नैवेद्यां तिलमंत्रं तु फलः

निर्विधाभिच नमः परमशांताथिविरूपाक्षनमोस्तुते सर्वसंकटनाशापगृहाणार्थंनमोस्तुते एवंसंपूज्यदेवेशकुर्याद्धोमंसमाहितः
आवात्स्यदेवलक्ष्मीशां होमये होमपाहुतीः शान्तमश्नाधिकं चेतित्वात्तद्व्याहृतिसंयुतान् सहस्रशीर्षितिसंज्ञेणत्तद्विद्यात्वाजनादने त्
क्ष्मीपुत्रं च मेयाभं शंरक्वक्वगदाधरं होमांतेकारयेच्छ्राद्धं वैष्णवं द्विजसन्नेभैः दत्त्वाच भोजनं तेभ्यो घृतकुंभं सदक्षिणं कथाश्रवण
संयुक्तं जागृथाचुततोनिशां तं कुंभं वैष्णवीसूक्तिः ... भनिपादयेत् संव्रहीनं विहीनं च सर्वैत्रक्षमापयेत् ईश्वर उवाच एवंयः
कुरुते देवि सुरूपाद्वादशीव्रतं नरोवायदिवानारीतच्च पुण्यं ऋषुषेभ्यो दोर्भायं नश्यते नस्य अपि जन्मोत्तराजितं अपि प्रभृमस्यसंप
कीजायते कारणानरात् तस्यापिनश्यते दुःखं वैरुखं जन्मत्पनि पतिनानवियोगस्यान्तंष्टेः सहवियोगता जायते गोत्रवृद्धिश्च
तं स्वर्गलोके महीयते इति श्रीभविं स्वरूपाद्वादशीव्रतोद्यापनं संपूर्णं पठ्यमानं भिदं फक्तयायः शृणोति समाहितः पुण्यमाप्नोति सत
तिरव्यंते आषाढशतकृत्योदश्याजयापार्वतीव्रतं भविष्योत्तरपुराणे श्रीनक्ष्मीरुवाच देवे देवजगन्नाथमुक्तिमुक्तिप्रदायक
कथयस्व मसादेन लोकानां हितकाम्यया नारीणां तु व्रतं देवैर्वेधव्यकरं शतं येन चोर्णेन नारीणां सरवंडफलदं भवेत् श्रीभगवा
नुवाच सत्यमुक्तं तयोर्देवि न्वभिष्यात्तयोर्दितं तद्भ्रतं कथयिष्यामि नारव्यातं कस्यचित्पुरा अकथं परमं गुह्यं पवित्रं पापनाशनं
येन चोर्णेन नारीणां वेधव्यं प्रजायते आषाढे च मर्कतव्याशकूपक्षेत्रयोर्दशी गृण्हीयानियमं तत्र दंतधावनपूर्वं तत्र भोजनः आ
सुर्बल्यशोर्वचः प्रजाः प्रशुत्रस्त्वनिच ब्रह्मप्रज्ञां च मेधां च त्वं नोर्देहि वनस्मते नियमात् फलमाप्नोति निषलं नियमं विना एतत्सर्वं प्रय
त्नेन व्रतं नियमपूर्वं एकमुक्तं व्रतं वैवकारिष्ये हं सुदाधुना स्वादहीनेन धान्येन मम पापं व्यपोहतु उमार्महेश्वरो कार्योस्त्ववर्णरजता
दिभिः अथवा सुन्मयो कार्यो दृषस्के धोपरिस्थितौ गोष्ठे देवा लये वापितया ब्राह्मणं वेश्मनि स्थापयेत् देवमंत्रेण प्रतिष्ठा नत्रकारयेत्
तद्दिने दंतकां छंहि र्योथि कंच वरानने स्नानशतद्विंततः कृत्वा ततः प्रजापतयः प्रजापतयः सप्तर्षिभिः सभंतत्र पूजां कृत्वा एथ कृपय कृ कु

कुमागरकस्तूरीसिंदूररहगंधकैः चंपकैः शतपत्रैश्चयूथिकादिभ्रूद्रवैः श्रीवास्त्रेणदूर्वाभिः पूजयित्वाविधानतः अर्घ्येणवारिश
 चैनउत्तरीपयुगेनच श्रीफलद्राहादादिभ्रूक्तुजातफलेनच आद्येदेविवशर्वाणीशंकरस्यसदाप्रिये अर्घ्यंशुहाणेदेवशिममोपरि
 कृपाकुन्त इतिपूजाप्रकर्तव्याकथाश्रूयाद्द्विजानमात् श्रीमहालक्ष्मीरूपाच अच्युतायनमस्तुभ्यपुरुवायादिरूपिणे व्रताध्यक्षमहा
 माजलवृद्धिस्यकारक कथयस्वप्रसादेनव्रतानामुत्तमं व्रतं केनचदोपुराचीर्णंमर्त्यलोकंचकारकः एतत्सर्वप्रयत्नेनब्रूहिमेजग-
 दीश्वर श्रीभगवानुवा० अथातःसमवस्थामिषावर्षत्याश्चकथाभिर्मां याश्चुत्वासर्वपापेभ्योमुच्यतेनात्रसंशयः आसीत्पुराह
 तयुगेकोडिन्येनगरेवरे ब्राह्मणोवदतत्वज्ञःसत्यशोचपरायणः गुणवान्शीलसंपन्नोवामनोनामनामतः तस्यभार्याप्रियासत्या
 रूपलक्षणसंयुता धनाद्येवेदविदुषोयुहंवेसर्वसंपदः पूर्वकर्मविपाकेनसतानरहितोभवत् अपुत्रस्यगृहंशतल्यम्प्रशानसदृशो
 पमं दंप्तीतिनन्दुःखेनक्षीणो जातोशरीरतः एकदाशुभकालेनुरादोगृहमागतः अर्घ्यपाद्यादिकंकृत्वाकथंचक्रमुनासह वाम-
 नउवाच नारदत्वष्टुधिश्चेष्टःसर्वज्ञानपरायणः कथयस्वप्रसादेनकथदुःखं प्रशास्यति दानेनकेनेदेवेष्वेतेननियमेनच तीर्थे
 नचमुनिश्चेष्टसंतानंमैकयंप्रवेत् नारदउवा० ऋणुविप्रमवदस्याभिसंतानंतप्रविष्यति वनस्यदक्षिणेपार्श्वेबिल्वयूथसुमध्यतः
 भवानीसहितःशरद्विलिंगरूपेणतिष्ठति सपर्यंकुरुयत्नेननुष्टोदास्यतिसंतानम् अपूज्यंलिंगमभ्यर्च्यसंतानिश्चप्रजायते अना-
 श्रयेतसंस्कारोकोटियज्ञफलमेत् इत्युत्कानारदःस्वर्गगतोवैमुनिपुंगवः वनमध्येगतोऽनुदंपतीपुत्रकांक्षिणो बिल्वमध्येत
 तोदृस्वाशिवलिंगपुरातन बिल्वपत्रैश्चजीणैश्चपिहितंसर्वतस्तनः विहायबिल्वपत्राणिसममार्जोपलेपनं पंचामृतेनप्रमसाल्य
 पूजाचक्रैमनोरमां नित्यंनियमसंयुक्तोःपूजयत्परमेश्वरं पंचाब्दंशुजितस्तेनपार्वतीसोहोहरः एकदाहृगतःसोथगुणार्थंज
 ह्मणान्तमः कुरुभंशुत्यतेयावत्तावदृष्टःसपन्नर्गेः पतितस्तद्दूनेघोरेसिंहव्याघ्रसमाकुले तर्नयिनमुहूर्तेनतद्भार्याचिंतयन्तदा
 केनापिकारणेनैवकथंनार्थानिमेपतिः रुदंतीशोकसंयुक्तावनमध्येगतासती आगतायत्रनवास्तेभर्ताचपतितोऽसुवि भर्तारंपति

नंहस्वात्तदोहसुपागमत् तत्पश्चाच्चेतनायुक्तासास्मरद्धनेदेवतां पार्वतीनुसमायातायत्रतिष्ठतिब्राह्मणी आक्रंदमानांतां दृष्ट्वापा-
 र्वतीवरदाभ्रवत् संधासुभ्रगहस्तेनविप्रवक्त्रेविसुंचति उस्थितोब्राह्मणस्त्रनिशीथिनिद्रितोयथा तावेवचरणोगृह्यदंपतीविनया
 न्वितो पार्वत्याः पूजनंभक्त्याचक्रतुसोसुदान्वितो पार्वत्युवाच त्वत्पूजनादहंभीलावरंवरयस्मन्नत ब्राह्मण्युवा० त्वत्प्रसादनरू-
 द्राणिमयातब्धंचवोच्छितं संनानंचैवमेनास्तिएतद्दुःखंचमेत्दिदि पार्वत्युवा० व्रतंकुरुविधानममनास्नाच्चविश्रुतं जयाममव्रत
 नामत्रैलोक्येपावनंपरं जयापार्वतीव्रतंनामआपाटंचारुलोचने स्वादहीनेनधान्येनत्याज्यंलवणसुतंसं दृढव्रतचकर्तव्यंभोक्त-
 व्यंरिनपंचकं त्रयोदश्यांव्रतारंभस्तृतीयायांसमापनं शक्रुपक्षेव्रतारंभः कृष्णपक्षेसमापनं पंचाब्दगोधुमन्नेनव्रतंकार्यंप्रयत्न-
 तः पंचाब्दंहियेवैश्वेवव्रतंतुलवणंविना पंचाब्दंतंडुलेः कार्यंइत्तूरसविवर्जितं सुद्धेः कार्यंपंचवर्षमेवंहायनविंशतिः विशत्यब्दे-
 समासेतुव्रतोद्यापनमाचरेत् दंपत्योः परिधानंहिदद्याद्दूषणपूर्वकं भोजनचक्रुवासिन्येत्तृतीयायांयथोदितं विंशतिंप्रथमेवर्षेवि-
 त्तशाक्यापनः परं पंचकेपंचकेकार्यंपरिधानेश्वभोजनैः नानारंसेः सामायुक्तंएतत्तुलवणंइसमन्वितं सप्तर्तुकांश्चदातव्यंभोज्यसोभ्रा-
 ग्यहेतवे कुंकुमंरुज्जलंदेयमब्देअब्देस्वशक्तिः रात्रौजागरणंकर्यादरवडफलदंभवेत् अनेनविधिनायस्तुकुरुतेव्रतमुत्तमं रा-
 त्रौजागरणंकार्यंव्रतसंपूर्णहेतवे व्रतेनसुविनानारीविधवाजन्मजन्मनि शोचर्त्तदुःखसेयुक्तानचसोभाग्यभागभवेत् नारीयां
 तुव्रतेद्विर्नैर्यदिसक्त्याततः परं सोभाग्यमतुलंयानिपतिसीतोपदानतः एवमुक्त्वाव्रतभित्तनेत्रेवांतरधीयत पश्चाद्गृहसभागत्यदं-
 नीचसुदान्वितो पूर्वोक्तेनविधानेनमांसंशुभ्रसखंतयोः दंपतिभ्यांविशेषेणअवेधव्यंपरंस्वरं सुक्त्वाचविधिधानंभोगानंतंभ्रा-
 तावालयं एवंयाकुरुतेनारिनचभर्त्रावियुज्यते कुलव्ययसमुद्भूत्यर्नयेतेशिवभंदिंरं सान्निध्यस्मरवमोतिशिवलोकसहीयते
 आश्रुत्याविधानेनसर्वपापात्प्रमुच्यते इतिश्रीमवि० जयापार्वतीव्रतोद्यापनंसंपूर्णम् इतिगुर्जरदेशेगुर्जराचार्यासं अथ
 द्रपदशक्रुत्रयोदश्यांगोत्रिराव्रतंहेमाद्रौमविद्योत्तरे शुधिधिरु० भगवंस्त्वत्प्रसादेनबहूनिस्मरुतानिसे श्रुतानिबहुपुण्या

निहृताभिमधुसूदन सर्वपापहराणिस्तुः सर्वकामप्रदाभिच सांप्रतंश्रोतुमिच्छामि व्रतानामुत्तमं व्रतं किंचिद्योगव्रतं ब्रूहि यदितुशेषिमा-
 धव यत्कृत्वा सर्वपापेभ्योनरोनारीभमुच्यते श्रीकृष्ण उ० कथयामि नृपश्चैव व्रतानामुत्तमं व्रतं यन्नकस्यचिदारव्यातच्छुशुचनृपोच
 म यान्यान्कामाच्च वाछयति लभेन्नोत्सास्तेथैवच तच्छृणादेवमुच्यते नरानार्यैश्च सर्वशः प्रभो र्मगवतो राजन्कामधेनोः प्रसाद-
 तः सोऽस्माग्यसंतिलहस्मीप्राप्नोति स्करवमुत्तमं युधिष्ठिर उवा० यदितुशेषिभगवन्व्रतस्यास्य विधिं श्रुप्तं ब्रूहि मे देव देवेश क-
 रोमिह व्रतप्रसादतः केमेवाः केनमस्कारादेवतार्येप्रकीर्तिताः किंदानमत्रमर्ध्वं च कथयस्व स्फुरोत्तम श्रीकृष्ण उ० नारदेन पुरारा-
 जन् यदुक्तं सगरादिषु स्मारितं तत्स्वयाराजन् शृणुष्वेकमना व्रतं मासिमाद्रपदेशः क्लृप्तयोदश्यां समासमेत् त्रयोदश्यां प्रभाते तु स-
 मुन्याय शरुचिर्भवेत् गृणहीयान्नि यमंपूर्वं दंतधावनपूर्वकं आचस्योदकमादाय इमं व्रतमुदीरयेत् गोत्रिरात्रव्रतस्यास्योपवासक-
 रणमम शरणं भवेदेवित्वं नमस्तेधेनुस्तृपिणि प्रसीदतु महो देवो लहस्मीनारायणः प्रभुः लहस्मीनारायणं देवं सोवर्णवास्वशक्तिः प्र-
 चासृतेन गव्येन स्नापयेत्कमलापतिं स्थापयेत्सर्वतोभद्रमंडलं दृष्टलेपिवा गंधपुष्पैः संनैवेद्येस्तु निगीतादिनर्तनैः नारिकेलार्धद-
 नेन प्रीणयेद्गोहरितंथा लहस्मीकांतजगन्नाथगोत्रिरात्रव्रतं नमः परिपूर्णं कुरुष्वेदं गृहाणार्धं नमोस्तुते अति कंचिततः कुर्याद्-
 क्था कृष्णस्य तुष्टिदं नवकुंभं जलभृतं हविष्यान्नि नशूरितं कृत्वा दिनत्रयं पाथ्यधीतये विनिवेदेयेत् धेनुपूजाततः कुर्याज्जलधारां प्र-
 दक्षिणां पुरादत्वात्सुकुटं कुंडलं कुंकुमं तथा अन्नाच्छादनं गांधादिदिव्यपुष्पैः सदीपकैः अहोरात्रं भवे किंचित् घृतदीपं दिनत्रयं
 अर्घ्यदानं ततः कुर्यान्नारीकलादिभिः फलैः अर्घ्यं व्रतः पंचगावः समुत्सन्नामय्यमानिमहोदधौ तासां मध्ये तु यानं दानं देयेधेनू-
 नमोनमः प्रदक्षिणां कृतीयेन धेनुमीर्गानुसारिणी प्रदक्षिणां कृतीनेन सप्तद्वीपावसुंधरा गावो ममाग्रतः स्तु गावो ममाग्रतः स्तुः-
 गावो महेदये संतु गांवाभ्यं आरानिकं संनैवेद्यं गीतवाचमहोत्सवैः कुंकुमं कलशं सूत्रं धेनूदद्यात्स्वक्षणाः एवं संपूज्यतां धेनुं सम्यग्-
 भक्त्या दिनत्रयं यवांश्च यवसंचैव चास्येत् पाथयेत्पः गोमयादागतैर्धान्यैः कुर्यान्नैवेवपारणं धेनून्नि प्रजागंकुपीत्सर्वं प्रपणायानं त्रिविधानुच्यते पप्रा-

त्महरार्थेनपांडव तस्योत्तरान्कृतात्पापात्महरार्थेनसुच्यते चत्वारिवेषुपात्राणिकारायित्वाप्रपूरयेत् नारिकेलसुद्दलद्राक्षारवर्ज
 रदाडिमेः शतेभैर्विहृटेः सिद्धैरेर्वरुक्कुंकुमकज्जलेः प्रथमेबीजपूरार्थंदितीयेदाडिमंशकं तृतीयनारिकेलं च दद्यात्तृतीयेदिनत्रयं प्रा
 कारस्तुत्रयः कार्याहविष्यान्ननपूरिताः लक्ष्मीनाराणंदेवंब्राह्मणंभार्ययासह पूजयेत्कुसुमेर्वस्त्रैर्हस्तत्रैर्युधिष्ठिर दंपत्योभोजनं
 देयंथेजुमन्त्रादिनत्रयं पारणेगौरिणींविमानि शान्बंधूंश्चभोजयेत् गुरुकृपायंतंधेनुद्विजायप्रतिपादयेत् सकुंकुमांसवत्सां
 घंटसुकुटस्त्रीषणां गीतवादित्रनुत्थादिशानिपाठपुरःसरं याथादिप्रगृहयावत्प्राप्तयेत्फलस्यैवै एवंयाकुरुतेपार्थगोत्रिरात्रव्रतौ
 नमं दुर्लभंनुसदास्त्रीणांनराणांनृपसत्तम अश्वमेधसहस्त्राणिवाजपेयशानानिच कृत्वायन्फलमाप्तौतिगोत्रिरात्रव्रतेकृते प्रभासे
 चकुरुस्त्रैचंद्रस्तर्येहेतया हेमभारशतंदद्यात्फलंनत्रप्राप्तयान्नुप धेजुदानंततःपश्चात्सवरुचं सर्वकामदं साण्प्रोंबरसंयुक्तादन्ना
 तेनवसुधरा एवंयाकुरुतेपार्थोत्रिरात्रव्रतमुत्तमं भवानरकृतात्पापात्रिप्रविधानुच्येतेनरः यावाकाचिन्नपश्येत्भर्तुः रवंनराधिप पु
 त्रपौत्रसुरवंनस्याप्रविष्यनिनसंशयः जन्मान्तेर्यसौनारिविधेध्वंनैवपश्यति वैधव्यं चमहदुःखंनप्रवेत्तुभवांतेर अपुत्रालभतेपुत्रान्
 धनहीनाधनलभेत् कथेन्नमनसैवैवकर्मणाद्यदुपाजितं तत्सर्वविलयंयातिगोत्रिरात्रव्रतेनैव इहभोगान्सुविपुलान्सुक्त्वायुः पूर्णमेव
 व्रतस्यास्यप्रभावेनगोलोकेचमहायते कीर्तिदंजनदैवैवसौभाग्यकरणंनृप आयुरारोग्यकरणं सर्वपापप्रणाशनं एतस्मान्त्कारणाद्वा
 जन्मसंप्रार्थस्त्वेकुरुव्रतं राज्यंवायदिसत्कीर्तिंनित्यंप्राप्तुमिहेच्छसि तच्छ्रुत्वापांडवश्रेष्ठोत्रंगं चक्रेसमाहितः व्रतस्यास्यप्रभावेनलब्धेरा
 ज्यमकटकं इतिहे० भवि० गोत्रिरात्रव्रतंसं० अथप्राश्विनशुक्लत्रयोदश्यायुजैरन्वारप्राप्तं गौत्रिरात्रव्रतं युधिष्ठिरः० येनलक्ष्मीन्
 सकलानराणांभवेनेभवेत् संततिर्बधेतेस्त्रीणांतद्व्रतंवदसेप्रभो श्रीकृष्णः० शृणुराजन्मवक्ष्यामि व्रतानामुत्तमव्रतं येनैवेकियमा
 णेनसर्वपापक्षयोभवेत् गोत्रिरात्रभितिरव्यातंनृस्त्रीणांफलदायकं वीक्षितं जायेतेतंत्रायेतंत्रचित्तसिर्वर्तनं युधिष्ठिरः० कीदृशंतद्व
 तंदेवविधानंतत्रकीदृशं कथमेषाससुत्सन्नाकस्मिन्कालेनुकेषप श्रीकृष्णउवाच पुराकृतयुगेपार्थमनुर्नामवभूवह वैवस्वत

कुलेजानोबध्वपृथिवीपतिः तदन्वयेदिलीपञ्चमस्ततः पतिरुत्तमः नृपाः सर्वेशान्तस्यसंजानाः करदायकाः नित्यधर्मपरोराजापू-
जनीयोमनीषिभिः नजायतेससंतानंतस्यनीतिमतः सदा बाछयस्तनयराजासर्वकोसलपालकः पुत्रार्थंचसपत्नीकोवसिष्ठस्य
असंयथो पश्यन्हिपथिकंल्याणंसारंसेस्तोरणंकृतं विविधानिअरण्यानिमार्गेषुफलितानिंवे राजामहिव्यासहितोगजारूढः सु-
वाहनः संध्यायांयोगिनस्तस्ममहर्षेः प्रापदात्रमं साराथिंचसमादिश्यवाजीन्वित्रामयेत्यथ रथादुत्तीर्यदंपत्यावाअभजग्मतुसु-
नेः स्थितं कर्त्तृणसंध्यायांदिलीपिददृशेयुक्तं अरुंधत्यासहासीनंसावित्र्यंविपितामहं तौप्रणम्यरुक्तत्रमुनिपत्नींविशेषतः स्थि-
नौतस्यसमीपेनुप्रीतावानदपूरितौ दिलीपंचतथात्यर्थमंजलोकपालकं पत्रच्छकुशलंराल्येवसुधायाश्चवेसुनिः दिलीपउवा-
कुशलंमेसदादेवस्थितेत्वथिगुरोस्मति सुराणांचमनुष्याणांविपत्तोरक्षिताम्रवान् विषयेममकांतायामपत्याकिनजायते किंतुका-
र्थधरित्र्यामेनिराशाः पितरोगताः तथाकुरुमुनिश्चेष्टपुत्रोमवतिमयथा राज्ञोविपदिप्राप्तायोतदापत्यसुरवंसुने वेदतिकथितंराज्ञा
मुनयेवैयुधिष्ठिर तदासुनिःक्षणंतस्थो ध्यानस्तिमितलोचनः कारणंसंतंराज्ञोसुनिदंस्त्वासमाधिना पश्चान्निवेदिततस्मैदिलीपा
यमयलतः वसिष्ठउ० पूर्वेष्टत्रारिमाराध्यवसुधांगच्छतात्वया कल्पमूलेचतिष्ठतीकामधेनुर्नवंदिता जातस्तस्यास्तदाकोपोदन्-
स्तेशापईदृशः नवंदिताहंभवतासांप्रतंयदिभूमिप भविष्यतिनतेपुत्रस्तच्छापोनश्रुतस्त्वया नपूजयेद्यः पूज्यानांवेद्यानांयोनव
द्यते नजायंतुकल्याणपातकैरेविलय्यते दिलीपउवाच कृतोमथापराधोयंकरामिकमहंसुन सतर्तर्जायतेयेनतद्भूतवद्भ्रमभ्रा
वसिष्ठउवा० अन्येनानाविधैः पुण्येस्तपोभिर्नृपदुःसहैः नजायंतनुंसानांगोत्रिभ्रात्रव्रतंविना सपत्नीकः सवत्सोमेधेनुराजनृफ-
लप्रदां आराधयेकाग्रमनगोत्रिभ्रात्रव्रतंकुरु यावदित्येदिलीपस्यसुनिनाकथितंव्रतं तावच्चर्नदनीधेनुर्वनादावह्वतशुभा कुभाभ्रा
ग्रीवलंबासुनसुरवफलदानंदिनोलोकमातादेवानांवरदाशुभोदधिसवाकामप्रदापाटला गोवर्षणाः सकलाः श्रुतावपुर्वेतिष्ठन्ति-
यस्याश्वने संपूर्णाः शशिनः कलाश्चदधतीत्रियस्करौषेणिसा माद्रेमासिसमायानेशुकु पक्षेनुपार्थिव प्रातः कुर्यात्रियोदश्यां

निधमंलसुभक्तिः ससुपोथ्यगोत्रिरात्रंभक्त्याहृत्वाव्रतंनव सोद्वेयहनिचतुर्थेऽहंसोभ्रायंदेहिगोर्मम इतिनियममंत्रःततोगावंसमप्रार्थ्यं
 उल्लगंधीपकैःतगैरेःशतपत्रैश्चंपकाद्यैःशुभ्रानना गावोभ्रानतःसतुगावोभ्रंसंतुष्टतःशावोभ्रैहृदयेसंतुगवांमथेवसाम्महं पंचगावःससुत्पन्नामथ्यमा
 नेमहोदधौ नासांमध्येतुयानंदातस्येधेन्वेनमोनमः इतिपूजामंत्रः फलेनानाविधैःपुष्पगंधैरपिस्वशक्तिः पूजनीयाप्रयत्नेन
 दद्याद्धर्मविधानतः नारीकेलेसकूष्मांडमानुलिंगचदाडिमं हविष्यान्नेत्रेणैवद्यकारयद्यवसंयुतं गोत्रिरात्रव्रतार्थायसफलचकरश्च
 तं सर्वकामप्रदेदेविगृहाणार्घ्येनमोस्तुते इत्यर्घ्यमंत्रः वस्त्रयुग्मंविधानेनदद्याद्दासांसिदक्षिणा सपत्नीकायगुरवेस्वशक्त्याचव्रतीनरः
 दिनानिद्यतिभिरुन्नीणिश्रोतव्याचक्रथाशुभा जितकोधेस्ततःसर्वैस्त्रीभिर्वीरुषैरपि एवंसंपूज्यविधिवल्लह्मीयुक्तंतुकेशवं चतुर्थीदिवसे-
 प्राप्तेततोधेनुंविस्सर्जयेत् ततोधेनुंसवल्सानुमंत्रेणानेनपार्थिव दद्याद्दिभ्यार्थिवदुपधर्मणेशाल्त्रज्ञानिने परिपूर्णव्रतहृत्वादत्वाकामानभी
 प्सितान् विभ्रायलंभयादत्तामातर्गच्छयथासुखं दानमंत्रः सर्वदानानिदेयानिस्वशक्त्याजनिप्रिर्नरेः विविधेष्व्योद्दिजेभ्यश्चदक्षिणांच
 स्वशक्तिः विनशाख्यनहृत्वातुदापयेच्चतानरः गृह्यावद्भजेत्तद्वेर्गतुष्टुत्पुत्रःसरं गोपालानांचपायियदद्याद्देधेनुतुष्टये यवाद्या
 श्वारितानित्यंफलेनानाविधैःसह युक्तवैकामधेन्याचसंयुक्तागामयेनतु पारणतैःअकृतंत्वंसर्वैरिष्टजनेःसह सपत्नीक्यगुर
 वेदद्याच्चान्सदक्षिणं श्रीकृष्णः प्राद्विस्मासिसितपक्षेत्रयोदश्यांनशधिप एवमारामानांधेनुंदिल्लीपाभक्तितनूपरः ततःप्र
 जानामधिपःप्रभानिसुरभिसुनेःसःपूजितोविधानेनसुमोचलरितशक्तिः संध्यायाःप्रभृतिस्थित्वाआययोपुनरभ्यमे अर्चंसिदक्षि
 णाकर्तुंगृहीत्वाविधिवह्लिं ययोधेनाःसमीपेतुबलिंदत्वादिनत्रयं अजुयातस्ततोधेनोर्वनंगत्वाततःपरं जयशब्दप्रवदतःपक्षिणः
 सुंदराननान्दृष्ट्वाचवनदेवीभिर्गीयमानंतथायशः शश्रावचतनोराजाभृशामनसिहर्षितः चिरंशुभेवनेव्यक्तेस्त्रीमिपेकभितेसति
 धेनुश्चशुभ्रभैराजाराजाधेन्वावभ्रौपुनः नदिनेचसुनेर्धेनुराज्ञोभावचपश्यती विवेशगद्गुरेतत्रपार्वत्याश्वपितुर्नृप हृत्रिमश्चकृतः
 सिंहोसुभिधेन्वाभयंकरः सिंहश्चददशोराज्ञाधेनुंकर्षनबलेनैव दृष्ट्वाराजात्वंगंधेनुंकंदमानास्वरोल्बणैः ततोधनुर्धरःसोपितोमो-

कुमुदपत्रकमे वध्यसिंहवधाथारजाबाणकरेदधौ उत्पन्नस्तुतदाशोकः कोपयुक्तो बभूवसः धनुष्यारोपयन् बाणं चित्रव्यस्तद्वस्थितः
 हस्तस्य निश्चलत्वेन क्रोधस्तस्य व्यवर्धत विस्मयं प्रापयन् सिंहो राजानं वैयुधिधिर मानवस्य गिरामाह दुष्टत्वेन गविस्थितः सिंह उवाच
 बाणः प्रयुक्तो भवता वृथा मथि मथि विध्यति ततः कश्चन महता अभ्रमा कुरु सर्वथा मामारुतस्य वेगोऽपि पर्वतोन्मूलनेक्ष्मः ज्ञापते न महारा
 जगवां ककुदि वैस्थितः महेश्वरस्य मारजन्नाम्ना कुमोदरेण तु सेवकानां च सर्वेषां सुरव्यंजानी हि मृमिप विलोकये मपुरतो देवदारु
 हादुमं सिक्तः स्नेहेन मूपादशिवयाचसुतः कृतः कदाचिदागतो हस्ती भग्नस्तेन महादुमः तस्य संरक्षा पार्थयि न्युक्तो हं शिवेन तु
 कृत्वा शिवेन सिंहलमुक्तो हं तीव्रभोजने तर्हीयं वल्लुगो राजन् प्रक्ष्यामे समुपागता त्ववत्वालज्जो निवर्तस्व भक्तो सिगुरवेषवान् आपत्को
 लददं वृत्तं न स्माच्छुस्व भ्रतो यदि दोषो न जायते तस्य यशो राजन् गच्छति शुद्धागिरं च सिंहस्य राज्ञे न सुवाच ह ईश्वरेण समोनान्यो
 यदि सिंहो भवानपि समीपाच्च कथं याति मम धेनुगुरोरयं प्रसीद मक्षमे देहं धेनुं सुचसवत्सकां भविष्यति जनन्याश्च वत्सो मार्गं वि
 लोकयन् सिंहं नृदिलीपश्च कथितो वै तदा पुनः देहांते च दृष्टानि प्रयं काराणि कुर्वतां स्तोके न हेतुना पार्थ कीर्तिं छत्रं च सक्तं
 सर्वस्य जगते राज्ञ्यं वपुरे तं न वं वयः त्यक्तुमिच्छसि वाराजन्मूर्खं स्वमीदृशः कथं ददासि च कथं प्राणान् मृजा पाळनतत्परः
 जीवन्किं महाराज युनः कोपमपास्थसि तनोरक्षयं देहं स्तं राज्ञ्यं स्वेकुरु मृमिप यावच्चोवाच सिंहो सो नगेनानुगतं गिरं दिलीपोपिन
 दापार्थवाणीमिना सुवाच ह धेन्वाभिरिस्ति तथैव मृमिपोदीनया गिरा किं नो राज्ञ्ये न मे सिंहविषये जीवेनेन वा यशोगतं च भिसर्वै यदि
 धेनुं ग्रसिष्यसि एवमुक्त्वा ततश्चोयि सिंहस्य पतितस्तदा यावदित्यं च पतितो मांसस्थपिंडवन्तुपः तावत्सिंहो रवकृत्वा धावतश्च भय
 करः दृष्ट्वा सिंहनिपातं च कंचलीन बभूव ह तावत्तस्यो परिष्टाच्च पुष्पहृष्टिः पपातं वै उनिष्ठवत्साम् मूपादवाच भित्यं निशम्य सः उत्थित
 स्तुपुनश्चाग्नेगोददर्शने वै हरिं सेवयाचगुरोः पार्थ भक्त्या चापि विशेषतः प्रीताकामदुयातस्य वरं वरयस्व न योजयित्वा कैरो राज्ञा
 यथा च तनयस्ततः वंशकर्म महाप्राज्ञो शिव भक्तो निरंतरं गौरुवाच गोभिराश्रयं तं राजन् प्रयुक्त्या भवता कृतम् ॥

प्रविध्यन्ति चेतदस्यः पुत्रो गोरुषविग्रहः अन्येपियेकरिष्यन्ति गोगोत्रिरात्रव्रतं मस तेषां कामं च दास्यामि मनसीष्टं न संशयः इत्युक्त्वा च त्रि-
 नाथे लुर्वेसिष्ठस्याश्रमं प्रति बलिं संगृह्य विधिवद्यथा वाशरुक्कटक्षिणा यज्ञो कृत्वा विधानेन राजपत्नीं विशेषतः प्रदक्षिणात्रयं कृत्वा-
 चलिनीं वैयुधिष्ठिर आश्रमं च ततो गत्वा दिलीपो सोऽपुनस्तदा गुरोरेव च तत्सर्वं ह्यन्तमवदत् पुनः नदितो च तदा पार्थिवं पत्नीं तौ स्मृत्वा
 मलौ पारणं च ततः कृत्वा प्रस्थितौ नगरं प्रति हुताशं च नमस्कृत्य होतारं गातं यैश्च आगतश्च ततो राजा अयोध्यानगरं पुनः दिलीप-
 श्वमहाराजः प्रजापालनतत्परः दिनैः कतिपयैरेव गोगोत्रिरात्रप्रभावातः राज्यं च कुर्वन्तस्तस्य सुषुषुवे मीहिषीतदा प्रस्मृते सुसुहृते च उ-
 तन्नोरधुवंशजः रम्यं जानं तदा सर्वं संजातानि मर्मादिशः आददे ब्राह्मणे भ्यश्च गार्गो वैवस्व संयुताः सृदंगस्य स्वने दिव्ये रम्भं जानं पुरं
 महत् प्रजाः सर्वास्तदा पार्थिवं दंति स्म पुनः पुनः गोगोत्रिरात्रप्रभावाच्च राज्ञः पुत्रो बभूव ह पुरंदरस्य जन्तश्च महाधर्मपरायणः दिशां जे-
 ता च यज्ञस्य कर्ता सोऽपि युधिष्ठिर तदा प्रभृति लोकेऽस्मिन् लोकाः कुर्वन्ति न द्रुते देवैः सर्वैः कृतं तत्र सर्वे कामार्थं सिद्धये सर्वा भिर्देवपत्नी-
 भिः कृतं च व्रतं सुत्तमं गोगोत्रिरात्रव्रतं पुण्यं विधानेन फलप्रदं कुरुष्वत्वं महाराज प्रक्त्या चापि युधिष्ठिर साप्सादन्तं रमातुः कृत्वा मनसि व-
 र्त्तते साद्रपदे सवत्सां तु भक्त्या ताराधयस्व गां एव यः कुरुते भक्त्या गोगोत्रिरात्रव्रतं पुनः सिद्धं इति सर्वकार्योणि सुखं वै प्रवर्धते कर्तव्यं
 पुत्रकामेन गोगोत्रिरात्रव्रतं शरुभं तपोभिर्दुःकरैः किंचिद्यज्ञे स्तीर्य गथादिभिः न भवेच्च फलं राजन् भवेत्तच्च विधानतः कुर्वन्ति यत्र तमिदं ज-
 गतिप्रसिद्धं पापापहं सकलचिंतितकामदं च आरुत्यै चैव तु विमानमनुत्तमं च स्वर्गं प्रयाति यमं तोहि भयं विहाय इति गोगोत्रिरात्रव्रतं
 अथ उद्यापनं युधिष्ठिर उवाच कथयस्व महापुण्यं गोगोत्रिरात्रव्रतस्यैव उद्यापनविधिं कृष्णायै नवीर्णे न तत् फलं श्रीकृष्ण उवा-
 च वैचतुर्यै संभाषे गोगोत्रिरात्रव्रतस्यैव उद्यापनविधिवस्यै सर्वेषां व्रतसिद्धये तृतीये दिवसे स्नायान्मन्वाह्ने विधिपूर्वकं देवान् पितॄन्
 समभ्यर्च्य शरुच्चस्वपृहे मनी राज्ञो च सर्वतोऽद्रं गोरितिलकमेव च पूरयेत् पंचभिर्वर्णैः शोभमानं भवेद्यथा नामस्य कलशं कृत्वा पू-
 णपात्रसमन्वितं भाषेण च सुवर्णनिलरुसीनारायणं मसुं नूतनं वस्त्रयुग्मं तु स्रुत्सं नत्रकल्पयेत् वंशपात्राणि कुर्वन्ति सोऽप्यार्यद्रव्यं स-

युनेः विरुद्धवस्त्वपकान्नेनरीकित्तादिभिः फलेः विलेपनेश्वपुष्पेऽथपुष्पेर्दीपेस्तथोत्तमैः पंचामृतेऽथनेवेद्यैः पूजयेद्विधिपूर्वकं लक्ष्मी-
नारायणदेवगांसवत्साविशेषतः रात्रौजागरणं कृत्वागीतवादित्रनिस्तनैः ततः प्रभातसमयेद्वाभक्तुर्थाञ्चैवेष्णैः आचार्यविरयेत्तत्र-
वेदेवेदांगपारगं तदाज्ञायत्कर्तव्यंसायुर्कर्मप्रबन्धतः तिस्रोगावः प्रदातव्याएकावापिसवत्सका बहुद्दोग्ध्रीस्तृतीयालाच तरुणीचक्रशो-
भना दंपतीपरिधानंचवत्त्रैराभरणैः शरभैः शय्यांसोपस्करांदद्यात्पानपात्रकमंडलुं श्रीमरुधृतपात्रचितिलपात्रसदक्षिणं दा-
नानिचसुवर्णानां भोज्यागव्येनैवेद्द्विजाः एवंधनुंचविमायदत्वाचष्टधनोव्रजेत् पदेपदेश्चभेधस्यफलंशामोत्यसंशयं अथान्यानि
चदानानिदद्याद्विभेष्यएवच भूर्यसीदंस्त्रिणांदद्याद्द्रुतसंपूर्णहेतवे गोपालिभ्यश्च पापेयंशकुल्यादिचक्रं बलं सर्वस्वमापयित्वा
सुपारणंचततश्चरेत् अनार्थैर्व्याधियुक्तेऽथसीदंद्दिश्चकुटुंबैकैः गवाभक्षिद्रमन्नंचदुग्धेनपरिपाचितं तेनान्नेनप्रकर्तव्यंदेहस्यप-
रिपालनं भक्तिभावेद्विजासुजांगुणहीसुव्रतिनः सदा नयात्तत्पूणताभितिनान्यथापिकदाचन एकमुद्यापनंकार्यं व्रतस्यफलमिच्छ-
ता नारीवापुरुषोवापिसुव्रवान्जान्जायतेभुवं इहलोकैस्सुरवंसुक्त्वाअनेगोलोकमाप्नुयात् श्रीकृष्णाउवा० एतत्तकथितं राजन्-
व्रतस्वोद्यापनंशरभं श्राव्यंनियेपवंतीतितेषांसर्वभनोरथाः येकरिष्यंत्यसंदेहेनेषालोकाश्चशाश्वताः इतिश्रींभविष्योत्तरपु-
गोत्रिभ्रव्रतंसं० अथचैत्रशरकुकुत्रयोदश्यांअशोकत्रिरात्रव्रतंभविष्ये साचपूर्वाश्रात्था तत्रत्रयोदशीतिथिः पूर्वांसितेति
दीपिकोक्तैः श्रीकृष्णाउवा० श्चशुराजन्पुराहृनमयोध्यायां व्रतंशरभं वसिष्ठेनसुनींद्रेणसीतांयेथन्निवेदितं विधायश्रावणवध-
यदारामःपुरेभ्यगात् तदादेवीप्रणम्याथवसिष्ठेवाक्यमब्रवीत् सीतोवाच भगवन्तुडकारणयाद्वावणेनन्तत्तत्पुगा नपश्या-
भिनदाकिंचिदात्मीयंविकलेन्द्रिया लंकायांप्रापितातेनराक्षसेनदृतात्थह अशोकवृक्षंमणतामहाचिंतापरायणा उत्तंभ्रिजटया
तत्रवाक्यंहेल्यर्थंसंयुतं अशोकस्यव्रतं कृत्वाविशोकात्वंभविष्यसि तथेत्युक्तंमयाब्रह्मनृयोक्तंभ्रिजटावचः ततःप्रभृत्यहंश-
श्वदशोककवचंभ्यारभं तेनव्रतमप्रावेनहनूमान्प्रवनात्मजः शतयोजनविस्तीर्णंतीर्त्वासागरमद्भुतं मयाहृष्टः कपिश्रेष्ठः साभि

ज्ञानोत्सहाबलः पुनश्चकुशलीजातोदग्ध्वालंकांमहाबलः ततोभिप्रत्ययोजातोव्रतस्यास्यमहान्तरोः व्रतराजप्रभावेनरामः शीतोमहाह
 रिः गतः कैश्चिदहोरात्रिर्भक्तोपिपाद्योबद्धो निहत्यावपांसंख्येसांशिशुद्धांगृहीतवान् तदहंभगवन्निप्रच्छामित्वांहृदव्रतं अशोक
 स्यप्रभावंभैवकुमर्हस्यशेषतः व्रतस्यनस्यपुण्यतुपुराणोक्तंमहीतले अथवासुरलोकेषुसुरनारीनिषेवितं वासिष्ठउवाच एवम-
 तोज्ज नकजेयथावक्ष्यसिसुव्रते अशोकस्यप्रभावेनरामोदृष्टः पुनस्त्वया शृणुचात्रमहारव्यानंनंदलेदिव्यकानने हृहस्पति-
 सुरवाह्येयज्जातंपरमाद्भुतं वृथासुरमहापुष्टेदेवंद्रश्चमहासुरं निहत्यसर्वधर्माणांस्थापनंचचकारह ब्रह्महत्यामवाप्याद्यदे
 वेद्रोमष्टचेतनः त्रैलोक्यराज्यत्यक्त्वाप्स्रमभज्जारिप्रथादितः एतस्मिन्नंतरेदेविनक्षेत्रेषुपुंसनामः त्रैलोक्यराज्यस्सकलंनहारबल
 दर्पितः नतः शचीप्रव्यथिताहतंराज्यमेवेत्यसा नंदनोतंसमासाद्यतपस्तेपञ्जुकरं नाश्रुत्वाधर्मानरतांहृहस्पतिकृदारधीः आ
 गत्यनंदनदेदीवाक्यमाहमहातपाः हृहस्पतिरुवाच किमर्थंनप्येतेदेविनपः परमदुकरं त्वयाकिंप्राथ्यतेतेनतपसाद्भृहका
 राणां शशुवाच हताहिभूतंदेवंद्रंहरराज्यहतद्विषं कापिप्रनष्टंतेविप्रनजानेद्दंप्रियपति एतस्मात्कारणाद्ब्रह्मनृतपउद्यसमा
 श्रितं यथापुनर्निजंराज्यंदेवंद्रः मासुयादिति कतिष्ठतिमुनेद्ब्रह्मसुरादृशाश्रुतापनः प्रसीदकुरुभेदेवसयोगान्तनचासुया वाचस्पतिरु
 शृणुपौलोभिदेवंद्रोयथानघोप्रयातुरः मानसांभसिसंभृतंपंकजांतरमाश्रितः हृवहत्याप्रभावेनउदंगगुरुरूमाश्रितः अभिमूतभिवाप-
 प्रयस्तनोस्फभिलयगतः कामंतपःप्रसंगेनसर्वपाप्यसिसुव्रते बहुकालंस्थितंयस्मान्तपसालभ्यतेफल स्त्रीणांपुष्टिकरंत्यकव्रतंत्रो
 कंस्वयंपुवा सावित्र्याः पृच्छमानायास्तत्त्वंकर्तुमिहाहसि अशोकव्रतमित्यंकंनान्मारव्यातंत्रिविष्टपे येनचोर्णेनेवेसद्योनारिदुः
 रंवनसंस्मरत् हरः स्वयंवसनृसाक्षाद्दृक्षराजेपुनंदते अस्मिंस्तुष्टेहरस्तुष्टइतिजानामिभिश्चितं शशुवाच पुन्रांगनागबकुलंच
 पकाद्यान्महीरुहान् परित्यज्यकथंचान्यान्हरास्मिन्नृकृतसन्निधिः वाचस्पतिरुवाच निर्मायहृक्षप्रवरंप्रणम्यप्सक्त्याचिथिला
 विधिमस्यविभ्रं पप्रच्छदेवीपुनराहविभ्रोदेविशृणुध्वंविधिमस्यसर्वं वाचस्पतिरुवा० आरभ्यतद्गतंकार्येभिरात्रंससुपोषणं त्रि

रात्रंदेविविरव्यातयशोकनरुमूलके कार्यनारीभिरमलमनोवाक्कायकर्मभिः ततःप्रदक्षिणादेयाअक्षतरशतेः फलेः नारीकैरंश्वरवज्रै-
 गोस्तर्धभिर्दिनेदिने मंत्रेणानेनमनसाध्यात्नित्यंसदाशिवं अशोकशोकापशुदसर्वकामफलप्रदं व्रतेनानेनचीर्णेनयथोक्तफलदोष
 व तनस्त्वर्धेदिवसेसम्यगप्यर्थ्यप्रामिनि महादेवंप्रयुतंवंशपात्राणिकारयेत् अनेनैवविधानेनयाकुर्याद्भुतमुत्तमं वेधव्यनासुया
 न्नारीपुत्रसौरव्ययुताभवेत् वसिष्ठउवाच इहस्यतिसुरवाञ्छुत्वाशर्विकेव्रतंशुभं शास्त्रोक्तविधिनासीतेभक्त्यादेवःसमागतः
 इत्रहृत्याविनिर्मुक्तोनात्रकार्योविचारणा तथात्वमपिवांछार्थंव्रतमेतत्समाचर तथासाध्विसुपुष्टश्रीप्राधान्यंजायतेक्षितौ व्रतएवंकृ-
 तेलोकेरव्यातोदोविभविष्यसि श्रीकृष्णउवाच व्रतमेतदशोकस्यअयोध्यायांचकारसा सीताव्रतेकृतेतस्मिन्नूदुःखहीनाबभूवह
 युधिष्ठिरउवाच अशोकस्यसमारव्यातापूजादेवविधानतः कदेवतानुभूज्यानारीणाव्रतमिदृश्ये श्रीकृष्णउवाच अशोकवृक्षे
 तिष्ठंति सर्वे देवायुधितोमतः पृथङ्दंष्ट्रैः पृथक्वैश्वरशोकारव्यायथाक्रमं पूजात् भरतंश्वरपुराणोक्तविधानतः अशोकवृक्षनिहताः
 जन्विष्णोरंशोयतोमतः पृथङ्दंष्ट्रैः पृथक्वैश्वरशोकारव्यायथाक्रमं पूजात् भरतंश्वरपुराणोक्तविधानतः अशोकवृक्षनिहताः
 शिवाद्यायेसुरोत्तमाः अशोकपूजनेनाशक्तुशस्तेभवंत्विह गौर्यालक्ष्म्यातथेद्राण्या अरुंधत्यात्वसीतया त्वंसमाराधितः पूर्वमशोकफल-
 दोप्तव अशोकशरिकामध्येसीतामूलत्नप्रसादनः अशोकशार्वसफलगृहाणार्ध्यं कृतेमया रावणस्यवधार्थीयउत्पन्नस्त्वमहीतले वि-
 ष्णोरंशोसिदेवेशगृहाणार्ध्यंनमोस्तुते दशानारयहणंकरोषित्वंमभाचतः गृहाणार्ध्यंमयादत्तंसीतालक्ष्मणसंयुत तातमक्त्युत्सुरवं
 वीरंवंयोजुयथोतदा तंलक्ष्मीवर्धनगौरलक्ष्मणंपूजयास्यहं अवनीतलसंभृतेसीतसर्वंगसंदरि गृहाणार्ध्यंमयादत्तंयुजाजनकं
 दिनि लक्ष्मीस्त्वमर्वदेवस्यविष्णोरसिमहीतले अवनीर्णमयादत्तंगृहाणार्ध्यंनमोस्तुते एवंसंपूज्यविधिनासर्वेषोऽकविनाशनम्
 सर्वपापप्रशमनं सर्वकीर्तिविवर्द्धनं अपुत्रयपुरापार्थपार्वत्यासंदराचले अशोकःशोकशमनःपुत्रत्वेपरिकल्पितः जातकर्मदिकंतस्य
 त्वशोकस्यमहानरोः कारिर्नोविधिवत्तस्यतेनद्युक्षीनगेनमः यावतंकुरुतेनारीपुराणोक्तविधानतः अशोकस्यमसादेनसर्वान्कामा

नवासुयात् अवेधव्ययुतासानुलक्ष्मीसाम्निध्यासुयात् सर्वोपहारानुराजेंद्रवाह्यणायनिवेदेयत् कथासपिसमाकर्णयः कुर्याद्द्विजन-
पणं व्रतस्याफलमाप्नोति सुव्रतोपिनसंशयः युधिष्ठिरउवा० विशेषं ब्रूहि मे देव त्वद्यशोकतरुपूजने येनान्वितेनेगे कृष्णाप्राप्यते समकनक-
लम् श्रीकृष्णउवाच कथयाभिकथं राजन् यथाभिर्व्रतमिदं हतं मनुष्यदेवगंधर्वनारीभिः पुत्रहर्षये अनुसूययात्रिपत्न्याद्यरुंधत्या
नथैवच देवक्यासीतयाचैद्यादोपद्यासत्यभामया दसयंत्याचसावित्र्याहृततद्भुतमुत्तमं सर्वाभिः प्रजितो वदो यथावच्छृणुपाथिव अ
शोकं राजतंचैवसौवर्णचनथाशिवं नथैवकारयेत्सीतांसेवर्णौरामलक्ष्मणौ पूजयेद्विधेयैर्भ्रैः प्रवोक्तैर्नृपसत्तम अशोकपूजयेद्दृक्षं
प्ररुदशभपद्मैः विरूढैः समधान्यैश्च गुणैर्केसोदेकैः शरभैः कालोद्भैः शरभैर्दिव्यैर्नारिकेलैः सदाडिभैः पुष्यादिनातथाधूपैः पूज-
येत्तरुमुत्तमं अशोकं पांडवैश्चशोकोनश्यति तदक्षणात् पितृमातृपतीनां वैश्वशरणाणान्थैवच अशोकत्वशोकहरो भव सर्वत्रनः
कुले अशोककठिकाम्बोशेयेपिबंति चहस्तभे चैत्रशक्रुत्रयोदश्यांनतेशोकमवाप्नुयुः तामशोकहरामीष्टमधुमाससमुद्भव पिबा-
मिशोकसंतसोमामशोकं द्राकुरु हस्तक्षेत्रबुधोपेतं त्रैशक्रुत्रयोदशी मातस्तुविधिवत्त्वात्वावाजपेयफलं लभेत् ॥ ७९ ॥ इ-
ति श्रीमहाविष्योत्तरपुराणे चैत्रशक्रुत्रयोदश्यां अशोक० संपूर्णम् अथचैत्रकृष्णात्रयोदश्यां महावारुणी संज्ञको योगः ॥
॥ ७९ ॥ नहुक्तं वाचस्पतिनिबंधे ॥ ७९ ॥ शनिवारसमायुक्तासामहावारुणीस्तृता मथोकृष्णात्रयोदश्यांशनी
शानभिषायदि गंगायाद्यदित्थ्येतकोटिस्सूर्यग्रहाधिका शरभयोगसमायुक्ताशनीशानभिषायदि महायोगेति विख्यातात्रिकोटिकुल
मुद्धरेत् अथस्कंदपुराणशानिमदोषव्रतं सूतउवाच शनीशक्रुत्रयोदश्यांकार्तिर्नैत्रावणेथवा जयापूर्वीपरायात्याव्यामा
चैदजनीसुरवं लोमशउवाच पुराहत्रादिभिर्देवैर्वनमानिमहाहवे हतः शक्रेण नमुचिरपांफनेन वैचला देत्यान्मन्त्राधितान् दृष्ट्वा
हन्यमानान्स्फेरैर्दृशे वृत्रः कोपपराविष्टो देवान्योऽबुमथायथौ कालाशिरूपसदृशरूपकृत्वा महाजवं व्यवर्धनमहानेजारोदसीपुर-
यन्निव तं दृष्ट्वा प्रयवित्रस्तादेवाः शक्रपुरोगमाः कर्तव्यं नाभ्यपद्यंततदागुरुः रुवाच ह गुरुः रुवाच तपसास्सुमहो यो गवनेन नियमे

नच अजयोयमहानेजादृत्रः शत्रुविनाशनः आसाधयन्तेदिवं पूज्यं शंकरमव्ययं व्रतनविधितुकेन वृज्जेथशमभिरं देवा ऊचुः सुरो-
 केनविधानिकीदृश्रानव्रतनच असाधनीयोगीशोऽह्यस्माभिर्जयकार्मुकैः तद्दत्स्वसुराचार्यत्वंहिनः परमागतिः गुरुरुवाच का
 र्त्तिकदिषुमासेषुमदवोरत्रयोदशी विशेषाच्छुक्लपक्षे बुधसर्वकामकरीश्रुमा तस्याप्रदोषसमये लिंगरूपीसदाशिवः पूजनीयोहि
 देवैः सर्वकामसमृद्धये स्नात्वा मध्याह्नसमये नितामलकंसंयुते शिवस्य चर्चनं कुर्याद्द्रुधुष्यफलादिभिः पश्चात्प्रदोषसमये स्थाव
 रलिंगमचर्यन्त स्वयंपुस्त्यापिनंचापिपोरुषेयमंपोरुषं जनेवाविजनेवापि अरण्यवातपोवने ग्रामाद्बहिः स्थितं लिंगं ग्राम्याच्छतगुणं स्तु
 ते बात्याच्छतगुणं वृण्यमरण्ये च प्रपूजने वन्याच्छतगुणं पुण्यं लिंगं वैपर्वते स्थितं पर्वनाच्चायुतं पुण्यं तपोवनसमाश्रितं काश्यादिसं
 स्थितं लिंगं पूजितं स्थादलंतकं एवं विशेष लिंगानां तीर्थानां निपुणेऽर्चंशं ज्ञात्वा च शिवपूजाया विधिं शंभुं प्रपूजयेत् कूपवापीनडागेषु
 देवरवातनदीषु च क्रमाच्छतगुणपुण्यं गंगायां स्थादलंतकं पंचपिंडाननुष्टुत्य सुस्नायात्परवारिणि ततः प्रदोषसमये स्नात्वा लामो न-
 समान्चरन् प्रदीपानां सहस्रेण दीपनीयः सदाशिवः शतनाम्यथवा देवोद्वात्रिंशद्दीपमालया घृतेन दीपयेद्दीपानुशिवस्य परितुष्टये
 तथा फलेश्च धूपैश्च नैवंदोर्विधेरपि उपचारैः षोडशभिर्लिंगरूपीसदाशिवः पूज्यः प्रदोषसमये वृभिः सर्वार्थसिद्धये नाम्नांश-
 तेन रुद्रोऽसौ स्नानव्यञ्चस्तुतिप्रियः नमोरुद्राय भीमाय नीलकंठाय वैधसे कपर्दिने स्मरे शाय व्योमकेशाय वै नमः वृषध्वजाय सो-
 माय सोमनाथाय वै नमः दिगंबराय प्रगाय उमाकांतकरदिने तपोमणाय व्यासाय शिषिषिष्याय वै नमः आलप्रियाय च्यालाय च्यालानो
 पतये नमः महीधराय व्याघ्राय पशुनांपतये नमः त्रिपुरांतकाय सिंहाय शार्दूलाय श्वाय च मिताय भितनाथाय सिंहाय परमेश्विने का
 सांतकाय बुद्धाय बुद्धिनांपतये नमः कपोताय विशिष्याय शिष्याय परमाल्यने वेदगीताय गुप्ताय वेदगुप्त्याय वै नमः दीर्घाय दीर्घरू-
 पाय दीर्घार्थाय मृडाय च नमोजगत्प्रतिष्ठाय व्योमरूपाय वै नमः गर्वकृत्स्नमहोदये अंधकासुरभित्ति नीललोहितशुक्लाय
 चेंडुंजुंभिष्याय च भक्तिप्रियाय देवाय ज्ञानज्ञानात्वाव्यथाय च महेशाय नमस्तुभ्यं महोदेवहराय च त्रिनेत्राय त्रिदेवाय वैदांगाय नमोनमः

अर्थाथअर्थरूपायपरमार्थाथैवेनमः विश्वरूपायविश्वनाथाथैवेनमः शंकरायचकालायकालावयवकृपिणे अरूपायविरूपाय
 स्वरूपस्वरूपाथैवेनमः श्मशानवासिनेतुभ्यंनमस्तेहनिवाससे शशांकेशरवरोथैवकद्रुम्भिप्रयायच दुर्गायदुर्गापारायदुर्गावयवसा
 क्षिणे लिंगरूपायलिंगायलिंगानांपतेयेनमः नमःप्रभावरूपायप्रणवार्थाथैवेनमः नमानमःकारणकारणायमृत्युजयायात्मप्र
 वस्वरूपिणे त्रियंबकायासितकंठभगौगौरीपतेमंगलहेतवेनमः नास्नांशतंमहेशस्यउच्चार्यैव्रतिनासदा प्रदक्षिणानमस्कारारण
 त्संरत्याःप्रयत्नतः कार्यःप्रदोषसमेतुस्वार्थंशंकरस्यच एतद्भनंमयादिष्टतवशाक्रमहामते शीघ्रंकुरुमहाभागपश्चाद्युद्धं कुरुप्रभो
 शंभोःप्रसादात्सर्वेभविष्यतिजयादिकं शक्रउवाच वृत्रःकदामहेशानंस्माराधयदादरात् कथंचसवरंभ्रातःपुराकञ्जाभवद्दृ
 ज गुरुरुवाच ह्यत्रोत्थहंमहानिजास्तपस्तीनपसापुरा शिवंभ्रसादयामासपर्वतेगंधमादने नास्नाच्चित्रथोरजावंचित्रथस्य
 तत् एतज्जानीहिभोईदतवपुर्योःसमीपतः यस्मिन्नेमहाभागवसंतिचमहर्षयः तस्माच्चित्रथंनामवनपरममंगले तस्यदत्तेशि
 वंनेवथानंचपरमाद्भुतं कामदोकिंकिणियुक्तंसिद्धचारणसंयुतं गंधर्वैरप्सरसंयुतं किंनैरुपशोभिने ततस्तेमेवयोनैनयथिवीपपै-
 दन्पुरा तथागिरीन्समुद्रांश्चद्रीपांश्चविधिंस्तथा एकदापर्थटनुराजानास्नाच्चित्रथोमहान् कैलासभागतस्तत्रददर्शपरमाद्भु
 तं तदासभामहेशस्यगणेश्वेविवराजितं अधोगलशयोदव्याशोभितंचमहेश्वरं निरीक्ष्यदेव्यासाहितंसदाशिवंकर्पूरगोदंवरमंबुजे
 क्षणं कपर्दिनंचंद्रकलाविष्णुषितंगंगाधरंदेववरंसभायां ग्रहस्वराजात्तयागिरीशंन्यायान्वितंवाक्यमितंब्रभाषे वयंचशशोवि
 षयान्विताश्चमत्यादयःस्त्रीविजिनास्तथान्ये नलोकमध्येचमयाविलोकितान्श्चास्त्रिगुणानांसदासिप्रविष्टाः एववाक्यनिशम्या
 थगिरीशःग्रहसन्निव उवाचन्यायसंयुक्तंसर्वेषामपिष्टपवतां शिवउवाच ममलोकापवादश्चसर्वेषानमवेद्यथा मक्षितंका
 लकूटंमेसर्वेषामपिदुर्जयं लोकानांतंचमहत्तन्थाप्युपहसत्यसौ नतश्चित्रथंदेवीगिरिजावाक्यमब्रवीत् कथंहुयात्मनानिनाश
 करश्चोपहासितः मयासेहवमदात्मन्नीष्टसेकर्मणःफलं साधूनांसभचिन्तानामुपहासंस्करोनियः देवोवाप्यथवामर्त्यःसविते

योषसाधमः एतेसुनीदाश्वमहाशुभावास्तथाहि एतेऋषयोदगर्भाः तेश्वसर्वेसनकादयोऽह्यमीअज्ञाननाशाच्छिवमर्चयन्ति
 रमृदुसर्वेषुजनेषुभिन्नस्त्वमेवचैकोसिपरोनकश्चन तस्मादतिशोदतर्नरत्वांसिशिक्षयेनेकुर्याद्यथात्वं अस्मान्पुनर्विभा
 नात्वंदेत्याश्रुत्वास्त्रुर्भूते ममशापेनदग्धस्त्वंगच्छाद्यचमहीतले एवशासस्तदोदव्याभवान्याराजसन्तमः राजात्त्रियः
 सद्यःपपातसहसादिवः आसुरीयोनिमापन्नोवृत्रोनाम्नाभवत्तदा नपसापरमेणैवत्वश्रांसंयोजितःऋमान् नपसाब्रह्मच
 र्येणशांभोराराधनेनच अनेनानेनवबलीजिघृक्षकोनकेनचित् आसुरेणहिभ्रावेनव्यंगं चक्रव्रतंयतः तेनच्छिद्रेणचैवांसोपश्चा
 ज्जयोषमविष्यति तस्मात्त्वमपिदेवंद्रकृत्वचित्दव्रतशुभ्रं हनिष्यसिमहाबाहोवृत्रनास्त्यत्रसंशयः गुरोस्तदचनश्रुत्वात्पुत्रावाचा
 यशतक्रतुः उद्यापनविधिञ्चूहिप्रदोषस्यचमेधुना गुरुरुवाच कृतिंकेश्चावणेमात्सिमंदवारत्रयोदशी संपूर्णातुप्रवेद्या
 सासमयव्रतसिद्धये वषभोरान्तः कार्योदृष्टेनस्वसुपीठकं तस्योपरिन्यसेदेवसुभाकांतत्रिलोचनं पंचवक्त्रदशसृजमर्धगे
 गिरिजासतीं सोवर्णीप्रनिमाकृत्वानाम्भकुंभंजलेसुते पंचरत्नफलोपेतं पंचपद्मवशीभितं चंदनेनसुगंधेनभिश्चितंशोभितन-
 शा रोष्यपात्रंततःकृत्वाकुंभस्योपरिविन्यसेत् अशक्तोमृन्मयकुंभंवंशापात्रमथापिवा पर्णशरावसस्थाप्यसौवर्णीप्रतिमातया श
 क्त्याकृतांप्रतिष्ठाप्यवक्त्रमाल्यविभूषणैः पूजयित्वाविधानेनरात्रोजागरणंचरत् पुष्पमंडपिकामोदोकृत्वाश्रद्धासमन्वितः वि
 तानमंडपंकुर्यान्नानावर्णैःसमन्वितं ततःप्रभानसमयेनद्यादौविमलेजले स्नात्वापुनःसमभ्यर्च्यशुद्धुयात्पायसेनच उमयास
 हितंकरुंदृष्टयगशेत्तरुंनेत् गोरीर्मिमायमंत्रेपाश्र्यंबकेणचशंकरं आचार्यैचसपत्नीकवरुत्रालंकारचदलैः तोषगिन्याश्रन्निना
 तंगाद्याच्चपयस्विनी ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चादक्षिणाभिःप्रतोषयेत् दीनानाथाश्रंसनव्येत्यच्छिद्रंवाचयेत्ततः लब्धानु-
 ज्ञां ब्राह्मणेभ्योबंधुभिःसहितः शक्रचिः त्दृष्टिसमरन्शिवंभक्त्याभुंजीतनियमेनच अनेनैवविधानेनकुर्यादुद्यापनव्रती एवंयः
 कुरुतेभक्त्याप्रदोषव्रतमुत्तमं शनिवारणसंयुक्तंसोद्यापनविधिंनरः आयुगोरोग्येभ्यश्चैपुत्रपौत्रसमन्वितः शश्वन्विजयेतेभित्यं

प्रसादाच्छंकरस्य च तस्मात्त्वमपि देवंद्रूपजयस्वसदाशिवं एवंप्रदोषविधिनायुद्धेद्वंविजेष्यसि एवंनिशाम्यशुकः प्राकथितं
 दानीभिद्रोयमेनविधिनागिशांप्रपूज्य लोकप्रसन्तमिवदेत्यपतिप्रवृद्धंतेनदक्षणादगमयत्क्षयमीशतुस्या ईश्वरउवाच त्रयोद
 श्यातथात्रोसोपहारत्रिलोचनं पश्यतिप्रथमियामेसुच्यतेसर्वपातकैः तस्युवाच देवकेनविधानेनप्रदोषमगसुत्तमे विद्यातव्यजेने
 स्त्रीभिः संतानफलसिद्धये ईश्वरउवाच यदात्रयोदशीकृष्णामंदवारणसंयुता आरव्यव्यंत्रंतेनत्रसंतानफलसिद्धये ऋणभि
 र्मोचनार्थोयमोमवारणसंयुता एकवत्सरपर्यंतं प्रतिपक्षत्रयोदशी प्रदोषेशिवमभ्यर्च्यनक्तंमोक्ष्यामिशंकर तत्रचोक्तंनमंत्रेणव्रत
 संकल्पमाचरेत् स्त्रात्बानुलोहितेभ्रानोनेद्योदोनियमीव्रती शिवालयेतंतोगत्वामदोषेशिवमर्चयेत् पूजासंनः ॐ संवायनमः
 महादेवाय० रुद्राय० नीलकंठाय० शशिमोक्षिने० उग्राय० उमाकांताय० ईशानाय० विश्वेश्वराय० अंबकाय० त्रिपुरांत
 काय० त्रिकालाधिकालाय० कालाधिकद्राय० नीलकंठाय० सर्वेश्वराय० १६ पंचामृतेनस्नपनमेभिर्मंत्रैः प्रपूजयेत् दधिभक्तेनेवे
 द्यंपक्वान्नेष्टं संयुतं दत्त्वासुसुखवासंवेतांबूलंफसुकादिकं समर्थाष्टदिशस्तत्रदीपानाज्यसमन्वितात् यथाभवान्समस्तानांप्र
 कानांपापमोचनः तथाव्रतेनसंतुष्टं पुष्टं देहिसलक्षणं ऋणरोगादिदोरिच्यपापदुःखापसृज्यः ऋणशोकमनस्तापानशरत्तुमसर्बद्या
 एशिष्यांनित्थीनिसागरांतानियानि च अंडमाश्रित्यतिष्ठतिप्रदोषेगोघृषस्यतु स्तस्त्वानुवृषणातस्यशृंगमध्येविलोक्य च पुच्छे
 चककुदं चैवसर्वपापैः प्रसुच्यते निवेद्यकर्मजातंचदद्याद्द्विजानुसारतः दक्षिणाब्राह्मणेभ्यश्चततोमोनां विसर्जयेत् संदवारघदोषो
 यंशक्रेकृष्णेत्रयोदशी यश्चतुर्विंशतिकुर्याद्यथांक्तफलमाप्नुयात् अथपूजनं आवाहयेत्प्रथमतोमंत्रेणानेनसुव्रत एष्टेहित
 सुमाकातस्थानेचात्रस्थिरोभव यावद्भतंसमाप्येतकृपयादीनवन्सल आवाहनं आसनेस्मिन्नुमाकांतसुरवस्पर्शसुनिर्मलेऽ
 पविश्यमृडेदानीं सर्वशांतिप्रदोभव आसनं पाद्यं चनेमयादत्तं पुष्पगंधसमन्वितं गृहाणदेवदेवशामयादत्तं हिमभक्तिः अर्थे श्री
 तलंनिर्मलेनोयं कर्षुरेणसुवासिभ आन्वभ्यतांसुरश्रेष्ठमयादत्तं शिःसक्ति आन्वमनीयं पंचामृतेनस्नपनंतत्तन्मंत्रैश्चकारयेत् गोक्षी-

रथाभन्देवेशगोक्षीरगमयाकृतं स्तूपनदेवदेवशशगृहाणपरमेश्वर दुग्धस्नानं दध्निभयदेवस्तूपनंक्रियतेतव गृहाणभक्त्यादत्तेभि
 प्रसन्नोऽम्भवाव्यय दधि० सर्पिषादेवदेवेशस्तूपनंक्रियतेमया उमाकातगृहाणेदंशश्रयासुरस्तमम घृतस्ना० इदमधुमयादत्तंतवपुष्य
 र्थमेवञ्च गृहाणशंभोत्वंभक्त्याममशानिमदोऽभव मधुस्नानं सितयादत्तेवदेवेशस्तूपनंक्रियतेमया गृहाणशंभोभिमभक्त्यासुप्रसन्नो-
 भवप्रभो शर्करास्ना० कावरीनर्मदेवेषीतुंगमद्रासरस्वती गंगाचयमुनोचैवताप्यः स्थानार्थमान्दने गृहाणत्वसुमाकांत स्नानायश्च-
 द्धयाजले स्नानं एतद्वासोमयादत्तंसोत्तरीयंशुशोभनं गृहाणत्वसुरेश्वरमवासः प्रदोऽभव वरुचं यज्ञोपवीतंसौवर्णमयादत्तंचशं
 कर गृहाणपरयातुव्यानुदितोऽभवसर्वदा उपवीतं सुगंधंचन्दनंदिव्यंमयादत्तंतवप्रभो भक्त्यापरमयाशंभोसुमंगंकरुस्वप्रभो चंद-
 मालतीचंपकादीनिकुमुदान्युत्यलानिच बिल्वपत्राणिपूजार्थस्वीकुरुत्वसुमापते सुधं धूपंविशिष्टंपरमंसर्वोषधिविजृम्भितं गुहा
 णपरमेशानममोपरिदयांकुरु धूपं दीपंचपरमंशंभोघृतवर्तिसुयोजितं दत्तगृहाणदेवशममज्ञानप्रदोऽभव दीपं शाल्योदन-
 घृताशूपपायसादिसमन्वितं नैवेद्यंविधिदत्तंभक्त्यामेमतिगृह्यतां नैवेद्यं नैवेद्यमध्येपानीयमयादत्तंहिमक्तिः स्वीकुरुधमहादेव
 प्रसन्नोऽभवसर्वदा मध्येपानीयं उत्तरापोशानार्थंवाआनीतंजलसुत्तमं गृहाणत्वसुमाकांतसर्वदुःखनिवारक उत्तरापोश० कर्पूरे
 लालवंगीफलसमन्वितं तांबूलंफलसन्वितंभक्त्यागृहाणगिरिजाप्रिय तांबूलं इदंफलंमयादेवस्थापितंपुरतस्तव तेनमेसफ
 लावाचिर्भवेज्जन्मनिजन्मनि फलं हिरण्यगर्भगर्भस्थंहमवीजंविष्मावसाः दक्षिणाकांचनीदेवस्थापितामेतवायतः दक्षिणा-
 दीपाचलीमयादत्तासुवर्तिसुवर्तिसंशुला पंचार्तिक्यप्रदानममतेजःप्रदोऽभव पंचार्तिक्यं यानिकानिचपापानिजन्मनातर्कानि-
 च तानिनानिविनश्यतिप्रदक्षिणपदेपदे प्रदक्षिणा मृत्युंजयायरुद्रायनीलकंठायशंभवे अमृतेशायशशंभवेमहादेवायतेनभ-
 नमस्कारं सेवंतिकाबकुलचंपकपाटलांजैः सुल्गागजानिकरवीरसालपुष्पैः बिल्वप्रवालतुलसीदलमालतीभिः खंडूजयाभि
 जगदीश्वरमेप्रसीद मंत्रपुष्पं निपत्यदंडवद्भूमोप्रणाम्यचपुनःपुनः क्षमापयित्वादेवेशंशत्रोऽजोगरणंचरेत् गीतवादिब्रह्म

द्यौर्गृहेवादेवनालये एवंपूजाप्रकर्तव्याशांकरस्यत्तुष्टिदा इच्छितंचनराणांलुददातिभगवान्हरः इतिश्रीस्कंदपुराणेशनिप्रबं कथोद्यो
 पूजासमाप्ता अथप्रदोषव्रतं स्तुतुवाच काचिच्चविप्रवनितासपुत्राहुः रवकशिता शांडिल्यस्यसुरवाच्छ्रुत्वाप्रदोषो दावपूजनं इ
 त्युक्तसुनिनासार्धोस्माविप्रवनितापुनः तंप्रणम्याथपमच्छशिवपूजाविधिं क्रमात् शांडिल्यउवाच पस्इत्यत्रयादश्यानिराहारा
 मवेद्विवा घटित्रयादस्तभयात्पूर्वस्नानं समाचरेत् शक्रूंवरधरोमूल्वावारयतो नियमान्वितः कृतसंध्याजपविधिः शिवपूजासमारभे
 त् देवस्यपुरतः सम्यगुपलब्ध्यानवाप्तसा विधायमंडपं रस्यधोतवस्त्रादिभिर्हृतं वितानाद्यैरलंकृत्य फलपुष्पनवोकरैः विचित्रपद्मसु
 स्त्रियवर्णपंचकसंयुतं तत्रोपविश्यतु श्रुतेस्तूपिष्टः स्थिरासने सम्यक् संपादिताशेषपूजोपकरणैः शक्तिः आममोक्तैर्नमंत्रेणपी
 दमामंत्रयेत्सुधीः ततः कृत्वात्मशक्तिं च स्मृतशक्त्यादिकं क्रमात् प्राणायामत्रयं कुर्याद्बीजमंत्रैः सविंदुकैः मातृकान्यस्यविधिवत्प्रा
 तातोदेवतांपरां वामभागं गुरुं नत्वा दक्षिणे गणपं यजेत् अंसोरुगुरुं मेधमादीन्यस्य नोभोचपार्श्वयोः अधर्मादीनं नदी नृत्तदिपी
 दमनुन्यसेत् आधारशक्तिमारभ्य ज्ञानात्मानमनु क्रमात् उक्तक्रमेण विन्यस्य त्दये साधुभाषिते नवशक्तिमपेरस्ये ध्यायेद्देवमुमाप
 तिं चंद्रकोटिप्रतीकाशं त्रिनेत्रं चंद्रभूषणं आपिंगलजटाज्जटूरत्नमोलिविराजित नीलश्रीवसुदारांगनाहारोपशोभितं वरदाप्रयह
 स्तंच हरिणचपरश्वधं दधानं नागवलयं कैयूरगदभूषणं व्याघ्रचर्मपशुधानं रत्नसिंहासने स्थितं ध्यात्वा न ह्यमभागे च गिरिजां भक्त
 वत्सलाम् भास्वज्जपामस्तनाभामुदयार्कसमप्रभा विद्युत्कंजनिभातन्वीमनोनयननंदिनीं बालेदुशो वरां स्निग्धानीलांकुञ्चितकुंतला
 मृगसंघातरुचिरनीलालकविराजितां मणिकुंडलविद्योतमुरवमंडलविभ्रमाम् नवकुंकुमंपकां मां कपोलतलदर्पणां मधुरस्मितवि
 फ्राजदरुणाधरपल्लवाम् कंबुकंठीं शिवामुद्यत्कुरुपंकजकुण्डलां पाशांकुशभयाभीष्टविलसतीं चतुर्भुजां अनेकरत्नविलसतुं कं
 कणांगदभूषितां वलित्रयेण विलसच्छेकचक्रिगुणान्विताम् रक्तमान्यां वरधरां दिव्यचंदनचर्चितां दिव्यालवनितामोलिसन्ततां चि
 सरीरुहा रत्नसिंहासनारूढां संपराजपरिच्छदां एवं ध्यात्वा महादेवं देवीं च गिरिजां शक्रमा न्यासक्रमेण संपूज्य देवं गंधादिभिः क्रमात्

पंचभिर्ब्रह्मिभिः कुर्यात्प्रोक्तः स्थानेषु वात्सृदि पृथक् पृथ्वांजलिदेहेमूलेन च त्द्वित्रयं पुनः स्वयंशिवोपमृत्वा मूलमंत्रेण साधकः ततः स
 पूजयेद्देवबाल्यात्पुनः क्रमात् २५ सकल्पप्रवेदनत्रपूजारंभे समाहितः कृताञ्जलिपुटो मूलाचिंतयेद्दृदिशकरं ऋणपानकदोषप्रि-
 ग्यदारिद्र्यादिनिवृत्तये अशेषाद्यविनाशाय प्रसीदममशंकर दुःखशोकप्रिसंतप्तं संसारमयपीडितं बहुयोगकुलं दीनं प्राहि सोऽष्टपदा
 हन आगच्छेदेवेवेशमहोदेवाभयंकर गृहाणमहर्षवत्यात्वं च पूजां मया कृता इति संकल्प्य विधिवद्वात्सृजामाचरेत् गुरुगणपति-
 चैव यजेत्सव्यापसव्ययोः क्षेत्रेशमीशकोणेतु यजेद्दास्तोष्यति क्रमात् वाग्देवीं च यजेन्नततः कात्यायनीं यजेत् धर्मज्ञानं सेवे रागयैभ्य
 र्चंचनमोतैकैः स्वरेरीशादिकोणेषु पीठपादावनुक्रम्यात् आप्यां विदुविसर्गाभ्यामधर्मादीन् प्रपूजयेत् गात्ररूपां च तु दिक्षु मध्यं नतं-
 सतारकं सत्यादिभिरगुणांस्तं तुरूपां पीठेषु विन्यसेत् अत ऊर्ध्वं छेदमाया लक्ष्म्ये देव्यां शिवं च तदंतं चांबुजं मूयः सकलमंडलान् प्र-
 यत्नं करिकं जलकव्याप्तं तत्राक्षरैः क्रमात् आत्मत्रयमथाभ्यर्च्य मध्ये मंडपमादरात् वामाज्यं शंखं गोरिंचिमवाथै दिक्षु पूजयेत् वा
 माद्यानवशक्तौ च्चनवस्वरयुताजपेत् त्दृदिबीजत्रयाद्यैश्च पीठमंत्रेण चार्चयेत् आवृत्तिः प्रथमं गेस्तु पंचभिर्मूर्तिपंक्तिभिः त्रिंशद्भिर्मू-
 र्तिभिश्चात्यैर्निधिरयसमन्वितैः अनंताद्यैः पराद्यान्यामातृभिश्च दृष्टादिभिः सिद्धिभिश्चाणिमाद्याभिरंद्रोद्यैश्च तद्वाचुषैः दृषमक्षे-
 त्रचंद्रेशदुर्गाश्च स्केतं दंतो गणेशस्यैतौ चैव स्वस्वतस्तुणलक्षितौ ६० अणिमामहिमो चैव गुरोस्मालाधिमातया ईशित्वं च वशित्वं
 च प्रसिः प्राकास्यमेव च अष्टैश्वर्याणि चोक्ता निजेजोरूपाणिकेवलं पंचभिर्ब्रह्मिभिः पूर्वत्दृष्टे रवाद्यादिभिः क्रमात् अंगैरुमाद्यैरि-
 द्राष्टैः पूर्वैर्नैर्मुनिभिः स्तुतैः उमाचंद्रेश्वरादींश्च पूजयेदुत्तरादितः एवमावरेणैर्भुक्तं तेजोरूपसदाशिव उभयासहितं देवसुपचारैः
 प्रपूजयेत् सप्रनिहितशंखस्वतीर्थैः पंचाभ्युत्तैरपि अभिषिच्य महोदवंद्रुस्तुतैः समाहितः कल्पयेद्देविकैर्मंत्रैरासनाद्युपचार
 कान् आसनं कल्पयेद्देमदिव्यवस्त्रसमन्वितं अर्घ्यमष्टगुणोपेतं पाद्यं शकृद्भोदेकेन च तैर्नैवाचमनं दद्यान्मधुपर्कमभूत्तमं पुनरा
 चमनं दत्त्वा स्नानमंत्रैः प्रकल्पयेत् वसंतै चोपवीतं च मूषणाभिनिवेदयेत् गंधमष्टागसंयुक्तं सुसूतेषु निवेदयेत् ततश्च बिल्वमदार-

कल्हारसरसीरुहं धत्तूरकर्णिकारं चद्रोणपुष्पं च महिष्किं अपामार्गं च तुलसीमाधवीचिंपकादिकं बृहतीकरवीराणि यथा लब्धानि भाभिनि
 निवेदयेत्स्रगंधीनिमात्याग्निविधानि च धूपकालागरूत्पलदीपं च विमलशुभ्रं अथ पायसनेवेद्यसद्युतं सोपदेशकं भोदकास्रपसद्यु
 क्तशर्करागुडसंयुतं मधुरान्नेदधियुक्तं लपानसमन्वितं तेनैव हविषावन्नो जुहुयान्मंत्रभाविने आगमोक्तेन विधिनानुरुवाक्यनिय-
 त्तितः नैवेद्यं शंभवेभूयोदत्तानां बूलमूनमम् फलं नीराजनं दिव्यं छत्रं दर्पणसुत्तमं सू समर्पयित्वा वि-
 धिवन्मंत्रैर्वैदिकतांत्रिकैः यद्यशक्तः स्वयं निस्वोयथा विभवमर्चयेत् भक्त्या दत्तेन गौरीशः पुष्पमात्रेण तु च्यति अथायं भूतानुसक
 ल्पान्गणेशादीन् प्रपूजयेत् स्तवैर्नानाविधैस्तुत्वासाष्टांगं प्रणमेद्बुधः नतः प्रदक्षिणीकृत्य दृक्चंद्रेश्वरादिकान् पूजांसमर्प्य विधिव
 त्प्रार्थयेद्दिरिजापतिं जयदेवजगन्नाथजयशंकरशाश्वत जयसर्वस्कराध्यस्तजयसर्वसुरार्चितं जयसर्वगुणातीतं जयसर्ववरप्र
 द ६९ जयनित्यनिराधारजयविश्वभाराय च जयविश्वैकवंद्येशजयनगेन्द्रसूषण जयगौरीपते शंभो जयनित्यं निरंजन जयनाथ-
 कृपासिंधोजयभक्तार्तिभंजन जयदुस्तारसंसारसागरोत्तारणप्रभो प्रसीदमेमहोदवसंसारोद्दृष्टरिवद्यतः सर्वपापक्षयं कृत्वा रक्ष मां पर
 भेश्वर महादोरिद्यममस्य महापापहतस्य च महाशोकनिविष्टस्य महारोगातुरस्य च ऋणभारपरीतस्य दद्यमानस्य कर्मभिः ग्रहेः
 प्रपीड्यमानस्य प्रसीदममशंकर दरिद्रीप्रार्थयेद्देवं पूजोत्तंगिरिजापतिं अभाग्योवापिराजावाप्तार्थयेद्देवमीश्वरं दार्ढ्यमायुः सदा-
 रोग्यकोशावृद्धिर्बलोल्लसतिः ममास्तु नित्यमानंदः प्रसादान्नवंशंकर शत्रुवधश्क्षयं यांतु प्रसीदंतु मम प्रजाः नश्यंतु दस्यवो राज्ञेजनाः
 संतु निरापदः दुर्भिक्षमरिसंतापाः शमं यांतु महीतले सर्वसस्यसमृद्धिश्च मृत्यान्तरमयादिशः गवभाराय देवंप्रदोषगिरिजापतिं
 ब्राह्मणां च प्रोजयेत्पञ्चादक्षिणाभिश्च पूजयेत् सर्वपापक्षयकरी सर्वदोरिद्यनाशिनी शिवपूजयमारव्यातासर्वाभीष्टफलप्रदा म
 हापातकसंघानमधिकंचोपपातकं शिवद्रव्यापहरणात्सर्वमन्यद्दिनाशयेत् ब्रह्महत्यादिपापानां पुराणेषु स्मृतिष्वपि प्रायश्चिन्ता
 निदृष्टानि न शिवद्रव्यहारिणां बहुनात्किमुक्तेन भ्रष्टोकार्हेन ब्रवीम्यहं ब्रह्महत्याशतं वापि शिवपूजाविनाशयेत् मया कथितमेत

नेप्रदोषेशिवपूजनं रहस्यंसर्वजन्तुजात्रास्त्ववनसंशयः एताभ्यामपिपुत्राभ्यांशिवपूजाविधीयतां अनः संवत्सरोदवपरांसिद्धिसवा
 स्यथ इतिशांडिल्यवचनमाकर्ण्यद्विजभाभिनी नाभ्यांतुसहबालाभ्यांप्रणनामभुनेःपदे स्त्रीरुवाच अहमद्यद्भजाथोस्मित
 वददर्शनमात्रतः एतेकुमारीभगवन्त्वाभिवशरणंप्रभो एषमेतनयोद्भ्रान्तश्रुत्स्विन्नइतीरितः ८० एषराजस्तोनाम्नाधर्मपु
 त्रःकृतोमथा एतावहचभगवन्भवच्चरणकिंकराः संसुद्धरास्मिन्पतिनाचधिरदारिद्र्यसागरे इतिप्रपन्नाशारणद्विजागनात-
 स्थाथवाक्येयस्मृतोपमानैः उपादिदेशापितयोःकुमारयोर्मुनिःशिवाराधनमंत्रविद्यां अथोपदिष्टोमुनिनाकुमारोब्राह्मणीचसा
 नंप्रणस्यसमाम्ब्यजग्मुस्तेशिवमंदिरम् ततः प्रभृतिनोबालोमुनिवयोपदेशतः प्रदोषेपार्वतीशस्यपूजाचक्रतुरजसा एवंपू
 जयतोदैवंद्विजराजकुमारयोः सुरसेनेवव्यतीचायतयोर्मासचतुष्टयं कदाचिद्वाजपुत्रेणविनासोद्विजनंदनः स्त्वातुगतोनदीतीरे
 चचारबहुलीलया तत्रनिर्झरनिष्यातनिर्मिन्नेवप्रकटंसे निधानकलशंस्थूतमस्फुरंतंददर्शह तदृश्यासहसागत्यहर्षकोतुक-
 विक्रलः देवोपपन्नंभन्वानोगृहीत्वाशिरसादधौ संसंपन्नंसमानोयनिधानकलशंबलात् निधायभवनस्यांतभानरसमभापत्वं
 मातभानरिसंपश्यप्रसादंशिरजापतेः निधानंकुंभरूपेणदर्शितंकरुणात्मना अथसाविस्मितासाध्वीसमाहूयपुत्रीत्मजं स्वपुत्रंम
 तिनद्याहमानयतीशिवात्वनं शृणुतांमेवचःपुत्रोनिधानकलशीभिमां समंविभ्रज्यगृण्हेतांममशासनगौरवात् इतिआतृवचःश्रुत्वा
 नुतोषद्विजनंदनः प्रत्याहराजपुत्रस्तांविश्रब्धः शंकरार्चने मातस्तवस्तुस्यैवमुह्यतेनसमागतम् नाहंहीतुमिच्छामिभिसक्तंभनसंच
 ये आत्मनःसुहृताद्भुत्स्यभक्त्यभक्त्यसौ सएवभगवानीशाःकरिष्यतिहृष्यामिथ एवमप्रयत्नताःशंभुभृतोपिपरमासुदा सब
 त्सरोच्यतीयाथतस्मिन्नेवगृहंतयोः अथैकदाराजस्तुःसहतेनद्विजन्मना वसंतसमयेशोविजहारवनांतरं अथदूरंगंतोक्तापिवने
 द्विजनृपालमंजौ गंधर्बकन्याःकीडंतीःशतशस्तावपश्यतां ताःसर्वाश्चारुसर्वगीर्विहंरंतीर्मनोहरं दृश्याद्विजात्मजोदूरादुवाचनृपने
 दनं इतःपरनगंतव्यंविहरंत्ययतःस्त्रियः स्त्रीसंनिधानंविशुधास्त्वजंतिविमलाशयाः एताःकैतवधारिण्योधनयोवनदुर्मदाः सोहयं

योजने हक्षावाचानुयकावदाः अतः पात्यजन्स्त्रीणासन्धि सहाषणं निजधर्मरतो विद्वान्ब्रह्मचारी विशेषतः अतो हं नोत्सहंगं तुं प्र
 डास्थानं सुगीदृशां इत्युक्तादिजपुत्रस्तु निष्टनोदूरतः स्थितः अथासौराजपुत्रस्तु कौतुकाविष्टमानसः नासो विहारपदवीसंकरवाप्रयो
 यथौ तत्रगंधर्वकन्यानामथैत्वेकावरागना दृश्यांतराजपुत्रं चिंतयामासंचतसा अहोकोयसुदाराणोदुवासवांगस्करः मत्तमान-
 गरासनोलावण्यामृतवारिधिः लीलालोलाक्षालाक्षोमधुरस्मितपेशलः मदलोपमरूपश्रीः स्फुमारंगलक्षणाः इत्याश्चर्ययुतावा
 लादुराहृश्यातृपाल्मजं सर्वाः सरवीः समालोक्यवचनंचेदमब्रवीत् इतोप्यदुरेहसरोव्योवनमस्त्येकमुत्तमं विचित्रंचपकाशोकपुन्नागा
 बकुलेषुतं तत्रगत्वातरुसर्वप्रसिच्यकुसुमोत्करं भवंत्यः पुनरायांतुतावनिष्पाम्यहंत्विह इत्यादिष्टः सरवीवर्गेजगामाधिवनंतरसू
 सापिगंधर्वजातस्थोन्यस्तदृष्टिर्नृपाल्मजे तांसमालोच्यतन्वगीनवयौवनशार्जनीं बालांस्वरूपसंप्रत्यापरिभ्रूतभिलोचनसौ राजपुत्रः
 समागम्यकौतुकोत्फुल्लोचनः अत्रापेदेवयोगेनभदनस्यशरद्व्यथां गंधर्वतनयासापिप्राप्तायनुपपन्नंचे उत्थायतरसातस्मेप्रददौ
 पल्लवासनं कृतोपचारभासीनितमासाद्यसुमध्यमा पमच्छतद्रूपगुणोर्ध्वस्तवीर्याकुलेद्रिया कस्तंकमलपत्राक्षकस्माद्दृशादिहागतः
 कस्यपुत्र इति प्रेम्णाष्टष्टः सर्वेन्यवेदयत् विदर्भराजतनयं विध्वस्तपितृमातृकं शत्रुभिश्चत्तस्थानमात्मानं परयागिरा सर्वप्रावेक-
 म्पुस्तोपप्रच्छनृपनंदनः कात्वंवासोरुकिंचान्नकार्येति कस्यचात्मजा किमिवध्यायसि त्दिकिं वावक्तुमिहेच्छसि इत्युक्तासापुनः
 प्राहृष्टपुराजेंद्रस्तम आस्तेविद्विकोनामगंधर्वाणाकुलाग्रणीः तस्याहमस्मिननयानान्वाचांश्रुमतीश्रुप्ता त्वाभायातविलोकाह
 त्वत्सप्राषणलालसा त्यक्त्वासरवीजनं सर्वमेकैवास्मिन्दाभते सर्वसंगीतविद्यासुनभनोन्यास्ति कात्तन ममगोनेनतुं श्यंति सर्वाअ-
 पिसुरस्त्रियः साहं सर्वकलाभिज्ञाज्ञातसर्वजनेंगिता नवाहमीसितं वद्विमधितेसंगंतमनः तथाभमापितेसौरव्यं देवेनप्रतिपा-
 दितं आवयोः स्निहमेदोत्रनाभिभृयादितः परं इतिसंभाष्यतेनाश्रुप्रेम्णागंधर्वकन्यका मुक्ताहारंदेदीतस्मेस्वकुंचांतरभूषणं
 तस्मादायाद्धृतं हारं सतस्याः परमाकुलः गृहहर्षपरासिक्ताभिदमाहृत्पात्मजः सत्यसुकंतलयप्रीरुतथाप्येकं वदाम्यहं त्यक्तगज्य

स्थानिः स्वस्य कथं भवसि प्रियाः यात्वं पितृमती बाला विलंथ्य पितृशासनं स्वच्छं दाचरणं कर्तुं मूढे त्वं कथमर्हसि इति तस्य वचः श्रुत्वा न
 प्रत्याह शक्तिस्मिना अस्तु नाम ते यं वाहं करिष्ये पश्य को तु कं गच्छ स्वभावं कांत परश्वः यातरे वतु आगच्छ पुनरेवैव कार्यं मस्ति च नो म्मु
 षा इत्युत्कान्तं प्रकांतं सासंगत सर्वाजना अपक्रामन चार्वांगी स चापि नृप नंदनः ससमभ्येत्य हर्षेणा द्विजपुत्रस्य सन्निधिं सर्वमारत्या
 यान्तं नैव सादं स्वभावं येयो तां च विमसतीं प्रियेयो हर्षेण धिन्वा नृपाल्मजः परश्वो द्विजपुत्रेण सार्धं तस्मिन् नयेयो सतया पूर्वनिदिष्टस्थान
 प्राप्य नृपाल्मजः गंधर्वराजमद्राहो दुहित्रा च स मन्वितं स गंधर्वपतिः आसावस्मिन् यद्युक्तमारंको उपवेश्यासनं रस्य राजपुत्रमभापय
 गंधर्व उवाच राजेन्द्रपुत्रपुर्वेषुः केंद्रासंगतवाहनं तत्रापश्यं महादेवं पार्वत्यासहितं विसुं आहूय मां स देवेशः सर्वेभ्यो द्विदि वोकसा
 सन्निधावाह भगवानुकरुणा मृतवारिधिः धर्मगुसाक्षयः कश्चिद्वाजपुत्रोऽस्ति मूर्खे अकिंचनो म्भारराज्याहृतबंधुश्च शत्रुभिः सबा
 लो गुरुवाक्येन मद्रवो यारतः सदा अद्य तत्पितरः सर्वेभ्यो म्यासास्ततः प्रभावंतः तस्य त्वमपि साहाय्यं कुरु गंधर्वसत्तम यथासनिज-
 राज्यस्थो हतशत्रुर्भविष्यति इत्याज्ञा सोहमी शोन सं प्राप्य निजमंदिरं अनया च दुहित्रा च बहुशोभ्यं धितस्तथा ज्ञात्वैसं सकलं शंभो
 न्नियोगं करुणात्मनः आदयो मादुहितं रं शोस्मीदं वनांतरं अतरानां प्रयच्छामि कन्यामं शतमतीतव हत्वा शत्रून् स्वराष्ट्रत्वास्थापया
 मि शिवाज्ञया तस्मिन् पुंरत्न मनया शुक्ताभोगान् प्रयथा चिनात् दशवर्षसहस्रांतरं गतासि गिरिशालय तत्रापि मम कन्येयत्वाभेव म-
 तिपत्स्यते अनेनैव स्वेदेह नदिव्येन शिवसन्निधौ इति गंधर्वराजस्तमाभाप्य नृप नंदनं तस्मिन् नैव स्वदुहितुः पाणिशाहमकारयत्
 पारिवर्हमदानं स्मेरत्नभारान्महोज्ज्वलान् चूडामणिं च द्रनिभं सुक्ताहारांश्च भास्वरान् दिव्यालंकारांस्तिस्रस्रतस्परशुं चिद्र-
 नृ गजानामयुतं मयुं निसुतं नीलवाजिनो स्वदनानां सहस्राणि सोवर्णा निमहांति च पुनरेकरं यदिव्यं धनुश्चक्रासुधापम मंत्रा
 रुद्राणां सहस्राणि तूष्णीं चाक्षय्यसायको अभेद्यो सर्वजंतनां शक्तिं चरिषु मर्दिनो दुहितुः परिचर्यां यदासीना त्वसहस्रकं दं दोषी
 तमनास्तस्मै धनानि विविधानि च गंधर्वसैन्यमत्युग्रं च सुरंगसमन्वितं पुनश्च तत्सहायां र्गंधर्वाधिपतिददौ इत्यराजेंद्रतनयः स म-

कथियसुनामा अमीष्टजायासहितोसुमुदेनिजसंपदा कारयित्वास्वदुहितुर्विवाहंसमयोचितं यथोविमानमारुन्द्गंधर्वाधिपतिदिवं द्य
 र्मगुमः हृतोद्वाहः सहगंधर्वसंनया निःशेषितारातिवलः प्रविवेशनिजपुरं ततोभिपिक्तः सविवेश्राक्षेणश्चसहोत्तमैः रत्नसिंहासनात्
 दृश्यैराज्यमकंदकं याविप्रवनितापूर्वतस्मपुष्पात्स्वपुत्रवत् सेवमानाभक्तस्यसप्तम्याताद्विजनदनः गधवतनयाजायावदभाप
 येश्वरः आराध्यद्वेगिरिशोधर्मगुतोन्नृपाभ्रवत् एवमन्येसमारार्थाप्रदोषगिरिजापतिं लभतेभीस्मिन्नुकाभान्दहोतेतुपरागतं
 स्ततउवाच एतन्महाव्रतपुण्यप्रदोषशंकरार्चनं धर्मार्थकाममोक्षाणायदेतत्साधनंपरं यएतच्छुणयान्नित्यमारुत्यानेपरमाद्भु
 तं प्रदोषशिवपूजांतेकथयद्वासमाहितः नभ्रवन्नस्यदारिद्र्यंजन्मांतरशतंचपि ज्ञानेश्वर्यसमायुक्तः सोतेशिवपुरं व्रजत् यथायदुल
 भमितमनुजाः शरीरं कुर्वत्यहोत्रपरमेश्वरपादपूजां धन्यास्तावनिजपुण्यजितभिलोकस्तौषोपापदोबुजरजोभुवनंपुनाति १६४ ॥
 अथोद्यापनशनिप्रदोषवत् तिथ्यादीनांतुसकल्प्यपुण्यवाचनपूर्वकं अद्भुतकंव्रतंरुत्वातेतोद्यापनमाचरत् उभयासहितंरुद्रसुव
 र्णेनचकारयत् शैव्येणहृषंसंरुत्वाकलशापरिपूजयत् अस्माद्यावाहयन्नत्रोलिंगतोभद्रमंडलं स्वशारवोक्तनविधिनाहूनेतुरतिलो
 दनम् एयकृशिविशवामंत्रैरदोन्नरशतद्वयम् ॥ ७ ॥ इतिश्रीस्कंदपुराणसोद्यापनप्र
 क्षप्रदोषः समाप्तः ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ अथमार्गशीर्षशकृत्रयोदश्यामंगत्रयोदशीव्रतं श्रीकृष्णाउवाच
 अष्टपुरार्थव्रतंश्रेष्ठंनान्मानंगत्रयोदशी याशिवायंपुराप्रोक्ताप्रसन्नंनंदुमोदिना गीर्षुवाच पुरासौभाग्यकरणारुत्यामानंगत्र
 योदशी हरयाभ्रमंडोद्वममापिकथयममो कस्मिन्मासमकतल्यसंपूर्णचक्रंभवेत् पूज्यानिनिमानामानिविधिनिकतंवेचुः
 दुर्मगानांचनारीणांसौभाग्यकरणममो वंध्यानांपुत्रजनकंधनधान्यविवर्द्धनं एतद्व्रतंमहादयमसाहस्यंयर्द्धिमं इत्युग्रव्रतान
 कथयाभिनसंदहोमहापुण्यमहाफलं त्रीर्णेनयनद्वयशिसर्वसंपद्येतसुरव रुद्राभिश्चैवाथधानव्यकतंअचभयलनः हंसतद्विक्र
 तोनासेमामिसिमागेशिरेशरुभे शक्रूपसंप्रयोदश्यामुपवासितुकारयेत् सच्चिकादतकाष्टचपूजांचमरुवेणतु नारयेणाध्यदानंचनेव

द्यौःफलिकास्तथा गंधपुष्पेस्तथापुष्पैर्वयैश्च यथाविधि असृतेष्वफलेष्वेवराकायन्ददस्थितः सम्यक्जितेन्द्रियोभूत्वाअनंगन्ददिक
 न्ययेत् पश्चान्मृदक्षिणाहन्वाअर्घ्यंचैवनिवेदयेत् नमस्कुर्यादनेंगंचमंत्रणाननभामिनि नमोस्त्वंनंगदेवायसर्वसगनिवसिने दृष्टु
 यस्थायमित्यायन्तृत्स्मायपरमेष्ठिने स्वर्गंचैवतुपातालमर्त्यलोकंतेयैवच सर्वव्यापिन्ननेगत्वगृहाणार्घ्यनिमोस्तुने इत्यर्घ्यं पूजयेत्स्व
 स्थचिन्नेनप्राशयन्मपुष्पमिश्रिंश रंभान्तृत्याभवेन्नाशेसोभामितिमानवः पौषेशुकुत्रयोदश्यामोदुंबरदंतधावनं जीतिपुष्पैः पूजनंस्थ्याद्दिग्दिमेनाद्यै
 पेःश्वर्यसमन्वितं अश्वमिधस्ययज्ञस्यफलंभामितिमानवः उपोष्यपूजयेद्द्वेषक्त्यानाद्यश्वरंप्रिये नाद्येश्वरायसर्वाय ईश्वरायनमोनामः
 भवच अशोकवर्तिकाः स्तिग्धानंबद्योचमकल्पयेत् उपोष्यपूजयेद्द्वेषक्त्यानाद्यश्वरंप्रिये सर्वपापविशुद्धात्मासोभारयमतुलसंवेत्त
 नमस्ते सुवनेंशायगृहाणार्घ्येनमानमः इत्यर्घ्यं व्रतस्थः स्वस्थचिन्तेनचंदनंमृदंनंशशाधयेच्छुचिः कुदपुष्पैः समभ्यर्च्यअर्घ्यंजंबारपूरकं नैवेद्ये
 माघेशुकुत्रयोदश्यासुपवासंचकारयेत् विष्णुक्रांतनकाहेनदंनान्संशाधयेच्छुचिः कुदपुष्पैः समभ्यर्च्यअर्घ्यंजंबारपूरकं नैवेद्ये
 शर्करादद्याद्द्वैवायोगेश्वरस्तथा योगेश्वरायदेवाययोगजंबूनिवासिने गृहाणार्घ्यमयादत्तयोगेश्वरनमोस्तुते इत्यर्घ्यं भौतिकं
 प्रायायेद्द्वौवाजपेयफलंभेत् फाल्गुनस्यासितपक्षेत्रयोदश्याशक्तविस्मिता वदयादंतकाश्चजपापुष्पैस्तुपूजयेत् अपूपैस्तुच
 नैवेद्यंवीरिशंनामपूजनं वीरेश्वरवीरभद्रउमाकोतसुरेश्वर सपूगंचगृहाणार्घ्यमयादत्तमहेश्वर सीतातुल्याभवेन्नारीकंकालप्राश
 यन्निशि चैवशुकुत्रयोदश्यामहिकादंतधावनं दसनानचयेद्द्वैवंबीरार्घ्यंप्रकल्पयेत् नैवेद्येशकुली प्रोक्ताविश्वरूपंतुपूजयेत्
 नमस्तेविश्वरूपायस्वरूपायगहात्मने गृहाणार्घ्यमयादत्तंविश्वरूपनमोस्तुते इत्यर्घ्यं उमातुल्याभवेन्नारीकेश्वरगोदोयविक्रि
 वैशारवशुकुपक्षेत्तुअपामोर्गिणापूर्ववत् पूजाचमहिकापुष्पैः खर्जूरार्घ्यंतुदापयेत् नैवेद्येवटकदद्यान्महासूतपुपूजयेत् महारू
 यनमस्तेस्तुसर्वविज्ञानरूपिणे गृहाणार्घ्यमयादत्तंमहारूपनमोस्तुते इदमर्घ्यं ततःशुद्धमनाभूत्वाजातीतियापिबेन्निशि
 ज्येष्ठेशुकुत्रयोदश्यानिर्गुंडीदंतधावनं पूजाबकुलपुष्पेश्वथीफलेनार्घ्यकल्पना नैवेद्येमंडकान्दद्याह्रवंगप्राशयेन्निशि मद्युक्ते

पूजयेद्देवसर्वपापमणशानं नमस्तेपशुपतयेप्रद्युम्नसुवनेश्वर गृहाणार्थ्यमयादत्तं प्रद्युम्नपरमेश्वर इत्यर्थ्यम् सुवर्णश
 नदानस्यफलमष्टगुणं भवेत् शक्रचिश्कुकुत्रयोदश्यांनारिणांदंतधावनं कर्दबैः पूजयेद्वेनारिकेलार्थ्यदानतः नैवेद्यं दधिप्रक्तेचपूज
 येच्चउभापतिं स्वस्थेनमनसातत्रबिल्वतोयंपिबेन्निशि उमापतेमहाबाहोहोकारमदवस्यनायक गृहाणार्थ्यं चद्रमौले उमाकांतनमोस्तुते
 इत्यर्थ्यं वाजपेयस्ययज्ञस्यफलं प्रोत्तमानवः श्रावणस्यसितेपक्षेत्रयोदश्यांशुभ्रतः करजदंतकाष्ठचपस्रपुष्पेस्तुपूजयेत्
 भानुलिंगं चार्थ्यदानेदद्यात्प्रद्वेनचेतसा नैवेद्यं पायसं दद्याच्चूलपाणिं तु पूजयेत् प्राशयेदगर्कृत्वेवरोत्रोजागरणं चरत् नमस्तगिरि-
 जानायनमस्तेभक्तिभावन गृहाणार्थ्यमयादत्तं शूलपाणं नमोस्तुते इत्यर्थ्यं सौत्रामणेऽथयज्ञस्यफलमष्टगुणं भवेत् माद्रेश
 कुत्रयोदश्यांकोलदंतधावनं अर्चयेच्चंपकेः पुष्पैर्नैवेद्यं दद्यात्प्रूरिकाः अर्घ्यं निंबफलं दद्यात्सद्योजातनुपूजयेत् ततः स्वस्थमनामूला
 केशरंप्राशयेन्निशि त्रिदशेशायेदेवायसद्योजातायेवेनमः गृहाणार्थ्यमयादत्तं सद्योजातनमोस्तुत इत्यर्थ्यं दशानामश्वमे-
 धानांफलमामोतिमानवः आश्विनेचत्रयोदश्यांककतीदंतधावनं अर्चयेत्कुरुवीरस्तु अर्घ्यं कर्कटिकाफलं त्रिदशाधिपतिः पूज्ये
 नैवेद्यं शक्रमंडकान् प्राशयेत्काचनंतोयंनिशिदेवं प्रपूज्यच त्रिदशाधिपदेवेशउमाकांतमहेश्वर त्रिधारूपमयस्त्विह अर्घ्यं यंम-
 तिगृह्यतां इत्यर्थ्यं चातुर्मासस्ययज्ञस्यफलं दशागुणं भवेत् कार्तिकेचत्रयोदश्यांकदंबदंतधावनं रक्तोत्पलेः पूजनंचक्रुआं डार्थ्यं
 प्रदापयेत् नैवेद्येऽूरिकादद्यात्पूजयेज्जगदीश्वरं प्राशयेन्मोक्तिकजलं निशि चैवं समाहितः नमस्तेजगदीशायतापिनेशूलपाणये
 गृहाणार्थ्यं महेशानं जगदीशानमोस्तुते इत्यर्थ्यं पूजांतेजागरंकुर्याद्ज्ञानवाद्यमहोत्सवैः आर्धनारीश्वरंकुर्यात्सोवर्णः स्वयं भवच व
 र्चसुग्मेनसंवेस्यशाय्यांयं निवेशयेत् एवं कृत्वा तु देवं शशांभानं त्रनुकारयेत् श्वेतपुष्पेस्तुसंपूज्यं चैवं दूनचर्चितं धूपेदीपिंश्च
 नैवेद्यैः सवत्सारांपयस्विनीं श्वेतवस्त्रपरीधानाघटाभरणसृष्टिनां स्रस्त्रमवस्त्रयुगुलभाचार्याय निवेदयेत् तथैवदक्षिणां द
 द्यादासनं चैव पादुके लत्रंचसुद्रिकां चैव कंकणं भूषणं शक्रं शय्यादिव्याप्रदेयांतूलाच्छादनंसंयुतां गृहापस्करसंयुक्तां म

क्तिंसंयुक्तचेतसा तत्रोपवेश्यचाचार्यमुपवासव्रतीततः पादोऽमूर्धिसमारोव्यग्रणिपत्यवचोवेदेत् अगवंस्वत्प्रसादेनव्रतसंपूर्णतामस
 एवंमस्विनिसञ्चयानवतुष्टोस्तुशंकरः ईश्वरउवा० एवं ह्यत्वाप्रयत्ननदंपतीचैवपूजयेत् तयोश्चभोजनंदद्याद्द्वयान्याः पारितोषकं
 अनेनविधिनातुव्याम्यहंयुक्तस्त्वयानघं तेष्योदत्तंचयत्किंचिदस्त्रयनात्रसंशयः आचार्यमग्रतः ह्यत्वातस्यादशतुकारयेत् नत्या-
 चार्यसंमतींनत्याचार्यसंमंतपः तस्याहकापमास्थायसर्वसिद्धिनयद्भुवं तैनेवाचार्यदानेनसर्वभवतिचाक्षय एतद्भूतंममश्रेष्ठ
 गुह्याद्भुत्यंतरंपरं राज्यमर्थानुसुतान्निदिमैवेधय्यत्रयच्छति रूपंधनंधान्यमायुरारोग्यंचप्रदापय इदृलाभंचसोप्साग्यवृध्दिधिच्य
 वरानने त्रयोदशीव्रतान्निर्वासोभारयकरणपरं इतिप्रथित्यंतरंअनगत्रयोदशीव्रतंसंपूर्णं इतित्रयोदशीव्रतविस्ममात्तानि
 अथचतुर्दशीव्रतानिर्वायंते नत्रंचैत्रशुक्लचतुर्दशीपूर्वायात्या निशुक्लमंतिस्रुतानिशक्तयः शुक्लशृद्यतः अतस्तत्रचतुर्द-
 श्यासत्यातन्पूजनंभवेत् मधोःश्रावणमासस्यशुक्लायातुचतुर्दशी सारात्रिव्यापिनीश्राद्यानान्याशुक्लाकदाचन चैत्रदृष्ट्याच
 तुर्दश्यांविशेषः स्मर्यंते स्रष्ट्वीचंद्रोदयेपुलस्त्यः चैत्रहृष्णाचतुर्दश्यायः स्नायाच्छिवसन्निधौ नमेतत्वमवासातिगंगायातुविशे-
 षतः इयंचपूर्वायात्या इतिचैत्रशुक्लघ्णाचतुर्दशी अयंवंगारशुक्लचतुर्दश्यांनुसिंहचतुर्दशीव्रतं तच्चप्रदोषव्यापित्या-
 कार्यं तदुक्तचसिंहपुराणेहमांशौ वैशारवेशुक्लपक्षतुचतुर्दश्यांनिशासुरवे मज्जन्मसंभवपुण्यव्रतपापप्रणाशनं वर्षेवैषे
 चकन्यंममसंनिधिकारणमिति स्कांदिपि वैशारवस्यचतुर्दश्यांमामचोरनिन्दक्षंके अश्वतोथुर्दश्यांनेपापप्रणयिष्ये
 स्वानी द्विनद्वयेनद्व्यामावव्यांशोअशनः समश्रांशोचपरा विषमव्यांशोत्वधिकव्यामिशिति दिनद्वयव्यांशोपूर्वो पूर्वदिनेरौ
 णकालव्यासः सत्वात्परदिनेचतदभावात् अस्याचसकल्परूपव्रतोपक्रमेभ्यान्हएवकर्तव्यः स्वातेनदशत्रयोगेचशनिवारमहद्वे
 तं सिद्धियोगस्यसंयोगेवणिजेकरणेतथा पुंसांसोभारयोगेनलभ्यतेदंवेयोगतः एभिर्योगैर्विनापिस्थान्महिंनंपापनाशनं स
 वैषामेववर्णानामधिकारोस्तिमद्भेते तथा अनंगेनसमाशुक्तानसोपोष्याचतुर्दशी धनापत्त्यैर्विषुज्येततस्मान्ताणपरिवर्जयेत् इ

नित्तैवनिषेधात् विज्ञायमहिर्नयस्तुल्यं घयेत्पापहृन्तरः सयातिनरकं घोरं यावच्चंद्रदिवारो नतोमथान्द्वेलायांनद्यादोस्नानमाचरेत् परि
धायततोवस्त्रं व्रतकर्मसमारभेत् इति व्रतविधिः अथकथा सूतउवाच हिरण्यकशिपुं हलोदवदेवंजगद्गुरुं स्मरवासीनंच
हरिशानकायंरमापानं प्रहादोशानिनांश्रेष्ठः पालयन् राज्याभ्युत्तमं एकार्काचितदुस्संगं प्रियवचनमब्रवीत् प्रहादुवाच नमस्तभग
वन्विष्णोर्नृसिंहरूपिणेनमः त्वद्भक्तोद्गंशेरीकंत्वांपृच्छामि तु त्वतः स्वाभिस्त्वधिममभिन्नाभक्तिर्जाता त्वेकधा कथंचने प्रियो-
जानः कारणं भवदप्रभो नृसिंहउवाच कथयाभिमहाभ्राज्जष्टणुषैकाग्रमानसः भक्तैर्यत्कारणं वत्सप्रियत्वस्यत्वकरणं पुराका
लेत्यभूद्भिः किंचिन्वनाप्यधीतवान् नाम्नाखंवासुदेवोहि वेश्यासंसक्तमानसः तस्मिन्जानुनेचैवत्वंचकथं स्रज्वते कियत् हतवान्मद्रतं
चैकं वेश्यासंगतिलासः मद्रतस्यप्रभावेनभक्तिर्जातातवानघ श्रीनृसिंहोच्यतांतावत्कस्यपुत्रस्यकिंघृतं वेश्यायं
वर्तमानेनकथंनचक्रुतंपया येनत्वन्मीनिमापन्नोवक्तुमर्हसिसांप्रतं नृसिंहउवाच पुरावर्तपुरेत्यासीद्ब्राह्मणोचेदपारगः तस्यनाम
स्रशर्मेनिवद्गुल्लोकेषुविश्रुतं नित्यहोमक्रियांचैवविदधातिइजोन्मयाः ब्रह्मक्रियासुनियतः सर्वास्सुकित्तनत्परः अग्निदोमादिभिर्यज्ञै
रिष्टाः सर्वसुरोत्तमाः तस्यभार्यासुशीलाभूद्दिव्यानासुवनत्रयं पतिव्रतासदाचारपतिभक्तिपरायणा जज्ञिरेस्यांसुताः पंचतस्माद्दि
ज्वरानथा सदाचारेषुविदांसः पितृभक्तिपरायणाः तेषामध्येकनिष्ठस्त्ववेश्यासंगतितत्परः तथापि वियमोनेनसुरापानंरुषा
तकं सौवर्णंचाथपहृतं चौरैः सार्द्धंत्वयावद्दु विलासिन्यासमंचैवत्वयार्चार्णमघंबहु एकदातद्दुहेचासीन्महात्कतिस्त्वयासह ते
नकलहभावेनघतमेतत्वयाकृतं अज्ञानान्मद्रतंजानं व्रतानासुतमंहितत् तस्यांविहारयोगेनरात्रौजागरणंकृतं वेश्यायावल्लुभं
किंचित्प्रजानंतवयासह रात्रौजागरणंचीर्णत्यक्तंमोज्यमेनेकधा व्रतेनानेनचीर्णंनमोदंतिदिदिदेवताः स्वस्यर्थंचपुराब्रह्माच
क्रेत्येतदनुत्तमं मद्रतस्यप्रभावेननिर्मितंसत्चराचरं ईश्वरेणपुरास्तीर्णंविधाथंत्रिपुरस्यच महाप्राज्ञेनविहितं व्रतमेतन्महाफलं
एतद्ब्रतप्रभावेनसर्वैसिद्धिसुपागताः वेश्यापिमनूभियाजानंत्रैलोक्यसुरवचारिणी ईदृशंमद्रतंवत्सत्रैलोक्येषुविश्रुतं कलहेन

विलासिन्याव्रतमेतदुपस्थानम् प्रहादतेनतेभक्तिर्मथिजाताद्यनुनमा धूर्तियाचविलासिन्याज्ञात्वाव्रतमिदमहत् कलहश्चकृतेयनमद्वते-
 यत्कृतंभवेत् सावेशयानुवराजानामुक्ताभोगाननेकशः सुक्ताकर्भविलाजानानुत्प्रहादविशास्वमौ कायार्थेचभवानास्तेमच्छरीरप्रय
 क्तया विधायसर्वकार्योणिशीघ्रंवेवगमिष्यसि यददं व्रतमावश्यंप्रकरिष्यतिमानवाः नतेषापुनराज्ञानिरतःकल्पशान्तेरपि अमुत्रोच
 मनेपुत्रंधनकासोधनंतथा ज्ञानीचममभक्तश्चदिव्यंसौरथलभन्नरः स्त्रियोवापुरुषाश्चापिकुर्वेतिव्रतमुत्तमं तेष्योददाम्यहंसौरव्यं
 भुक्तिसुक्तिसमन्वितं बहुनोक्तैर्नाकिंक्त्स्वव्रतस्यफलमुत्तमं प्रहादुवाच व्रतस्यास्यफलंसाधुत्वयिमेभक्तिश्चरणात् स्वामिन्-
 जान्तंविशेषेणत्वत्तःपापनिहंतनं अशुनाश्यातुभिच्छाभिप्रतस्यास्यविधिंपरं कस्मिन्मासेभेदेतत्कस्मिन्वतिथिवासेरे एतदिस्र
 रतोदेवबक्तुमर्हसिसंप्रतं विधिनार्येनेवेत्स्वामिन्समग्रफलमुग्भवेत् ममोपरिहृपांकृत्वाञ्चहितंमकलंप्रभो नृसिंहउवाच साधु
 साधुमहाभागव्रतस्यास्यविधिंपरं सर्वकथयतोमेद्यत्वेमेकाग्रमनाःशृणु वैशारवशक्तुपक्षानुचतुदश्यासमाचरेत् मञ्जान्मसंभ
 वंपुण्यव्रतपापप्रणाशनं वषवर्षेतुकर्तव्यममसंतुष्टिकारकम् महापुण्यमिदंश्रेष्ठंमानुषेभर्भवभीरुभिः तेनेवक्रियमाणेनसह-
 स्त्रहादशीफलं जायेतमद्भुताह्चिमानुषाणामहात्मनां स्वतीनस्तत्रयोगेशनिवासरसंयुते सिद्धियोगस्ययोगेचवणिजकरणेन
 या पुण्यसोभाग्ययोगेनलभ्यतेदेवयोगतः सर्वैरेतैस्तुसंयुक्तंहत्याकोटिविनाशनं केवलेपिचकर्तव्यंमदिनेव्रतमुत्तमं अन्यथानरकंया-
 नियावचंद्रदिवक्त्रे यथायथाग्रहनिःस्यात्पातकस्यकलौयुगे तथातथाप्रणश्यंतिसेवैधमीनसंशयः एतद्व्रतमभावेनमद्भक्तिः
 स्यादुत्सनां विचार्येत्यंप्रकर्तव्यंभाधेवमासितद्वृतं निश्चयश्चप्रकर्तव्योदंतभवनपूर्वकं श्रीनृसिंहदशोक्तत्वामहाविष्णोममोपरि
 अद्याहंतेविधास्याभिव्रतेनिर्विघ्नानय इतिनियमंत्रः व्रतस्थेननकर्तव्यासंगतिःपापिभिःसह मिथ्यालोपोनकर्तव्यः स
 मग्रफलकोस्सिभिः स्त्रीभिर्दुष्टैश्चआत्मापानुव्रतस्थोनेवकारयेत् स्मर्तव्यंचमहास्वरूपंमदिनेसकलंशुभे ततोमध्यान्हवेलायान
 घादोविमलेजले ग्रहेवादेवरातेवातलागेविमलेजले वैदिकेनचमंत्रेणस्नानंकुर्यादिवस्त्रपाः मृत्तिकागोमयेनेवतथाधात्रीफलेनच

निलेश्वरसर्वपापघ्नैः त्वानंकार्यमहात्मभिः परिधायशक्तिर्वासीनित्यकर्मसमाचरेत् ततो गृहं समागत्य स्मरन्मां भक्तियोगतः गोमयेन प्रलिप्या
थ कुर्यात् दृष्टदंशरुमं कलशं तत्र संस्थाप्य तां क्रूरलसमन्वितं तस्योपरित्यसेत्यात्रं वंशजं व्रीहिपूरितं हेमीतत्र च मन्मूर्तिः स्थाप्या लक्ष्म्यास्तथे
वच पलेन वातदर्धेन तदर्धेन वा पुनः यथाशक्त्यथ वा कार्या वित्तशाठ्यविवर्जितैः पंचासृतेन संस्तवाप्य पूजनं तु समाचरेत् ततो ब्राह्म-
णमाहूय तन्नायं मूलोपं सदाचारसमायुक्तं शांतं दांतं जिर्णोद्द्रियं तेनेव कारयेत् पूजां दृष्ट्वा शास्त्रानुसारतः आचार्यवचनादीमा
न पूजां कुर्याद्यथाविधि मंडपं कारयेत् तत्र पुष्पस्तबकशोभितं ऋतुकालोद्भवेः पुष्पैः पूजयेत् स्वस्थमानसः उपचरैः षोडशभिर्मंत्रैर्वेदो
द्भवेस्तथा ततः पौराणिकैर्मंत्रैः पूजनीयो यथाविधि चंदनं शीतलं दिव्यं कस्तूरी कुकुम तथा ददाति न वतु स्थथै नृसिंह पस्मेश्वर चंदनं
कलां देवानि पुष्याणि तुलस्यादीनि वैश्राम्भो सम्यक् गृहाण देवेश लक्ष्म्या सह न मास्तुने पुष्याणि ह्रस्वागुरु मयं धूपं श्री नृसिंह जगत्पते
त वतु ह्येव दास्यामि सर्वदेवनामास्तुते धूपं सर्वतेजाद्भवं तेजस्तस्माद्दीपं ददाभिने श्री नृसिंह महाबाहोति मरभो यनाशय दीपं नैवेद्यं गु
त्यां देव प्रक्ष्य भोज्यसमन्वितं ददाभिने रमाकांत सर्वपापक्षयं कुरु नैवेद्यं पीतांबर महाबाहो यद्ग्राहय नानाशन तथा ऋते नार्चनेन
यथांक्त फलदो भव इति प्रार्थना यत्रो जागरणं कुर्यात् क्लृप्तवादि त्रिभिः स्वैर्नैः पुराणश्रवणोद्यैश्च श्रौतव्याश्रकथाः शरुमाः ततः प्रप्ता
तसमये त्वानं कृत्वा जिर्णोद्द्रियः पूर्वोक्तेन विधानेन पूजयेन्मां प्रयत्नतः वैष्णवान् पूजयन्मंत्रान्मद्ये स्वस्थमानसः ततो दानानि देया
नि वक्ष्यमाणानि यानि च पत्रेषु स्तुद्धिजेभ्यो हिलोकदूर्पजिगीषया सिंहः स्वर्गमयेदो वेतो भम संनोषकारकः गोसूतिलिहिरण्यानि
देयानि च फलेस्तुभिः शय्यासत्त्विको देयाससधान्यसमन्विता अन्यानि च यथाशक्त्यो देयानि मत्तुष्टये वित्तशाठ्येन कुर्वीत यथा-
क्त फलकांक्षया ब्राह्मणान् भोजयेत् श्रान्तं भ्यो दद्याच्च दक्षिणां निर्धनेनापि कर्तव्ये देयशक्त्यनुसारतः सर्वेषामेव वर्णानामधिकारो-
क्तिमद्भूते मद्भूक्तेस्तु विशेषणकर्तव्यं मत्परायणैः तद्दंशेन भवेद्दुःखं न दोषो मत्प्रसादतः मांसमुद्धरेदेवैश्च दुःस्तराद्भवसागरात्
पातकार्णवममस्य व्याधिदुःखं वां बुवासिभिः जीर्वैस्तु परिभूतस्य भो हदुःखगतस्य मे करावलंबनं देहि शेषशायि नूजगत्पते श्री नू-

सिंहमार्कांतपत्तकानां प्रयत्नाशन स्त्रीरांबुनिधिवासित्वं चक्राणो ज्जादनं जनेनानेन देवेश मुक्तिमुक्तिप्रदाप्रवृत्तं चार्थ्यं ततोदिवं विश्वं
 ज्यचथयाविधि उपहारादिकं सर्वमाचार्याय निवेदयेत् दक्षिणाप्रित्तु संतोष्य ब्राह्मणास्तु विसर्जयेत् मध्याह्नं तु रुक्मयन्ते सुजीतस-
 हवं धुभिः चरदंश्च यथा द्वात्रिंशत्पात्रानि यस्य स्मरणमात्रेण ब्रह्महत्याय पाहति पवित्रं परमं शुद्धं कीर्तयेद्यस्तु मानवः सर्वा-
 न्कामानामोतिव्रतस्य च फलं लभेत् इति हेमाद्रौ ब्रह्मपुराणे नृसिंहचक्रं व्रतकथासमाप्ता अथ अनंतचतुर्दशीव्रते स्थापनाकार्ये
 भूजनकालव्यापित्वात् तथान्नं अनंतपूजयेद्यस्तु प्रातः काले समाहितः अनंतालम्बने सिद्धिं च कृपाणोः प्रसादनः इति ब्रह्मपुराणे
 नदभावे पूर्वा उमा यदिने स्तृयोदयव्यापिले पिष्टुणो युक्तत्वे पिपरेधयात्या प्राद्वेसिते चतुर्दश्यामनेन पूजयेत्कधीः हासनेन सर्वकर्मो
 णिमानेरबहिपूजनं शरुक्काभाद्रपदस्यापि अनंतरव्याचतुर्दशी उदयव्यापिनीयात्यायतिके कापियाभवेत् इति हेमाद्रिः तस्मा
 न्परेवेति सर्वसमनं अथ अनंतपूजाविधिः प्रातर्नद्यादिकं स्नात्वा नित्यकर्म समाप्य च अनंतं तद्दये कृत्वा शक्रचित्तत्रसमाहितः
 अब्रणं कलशं चैष वस्त्रयुग्मेन वेष्टिनं सुष्टिभात्रिणदेषैस्तु फणिराजचकारयेत् स्थापयेत् कलशास्याधो जगदाधारमव्ययं आराधयेदने
 न चैनस्मिन्नुंशेषे विशेषतः गोचर्ममात्रमातिथ्यगोमयेन विचक्षणः तन्मध्ये स्थण्डिलं कृत्वा पद्ममण्डलं लिखेत् तस्योपरित्यसेत् कुंभं चूतपल्लव
 संयुतं प्राणाशामंततः कृत्वा तिथ्यादिपरिकल्पयेत् मम सकुटुंबस्यैसिंस्थेर्य आयुरारोग्यचतुर्विधं पुरुषार्थसिद्ध्यर्थं मम अश्वरितस्य-
 आचरिं म्पाणस्य व्रतस्य संपूर्णफलमाप्त्यर्थं श्रीमदनंतपूजनमहकरिष्ये तथा चासनादिकलशाशानं करिष्ये कलशास्यं सर्वसम्-
 स्तितमिते कलशो वरुणासपूज्यं ततो शंखं घंटां च पूजयेत् श्रीमदनंतव्रतांखेन श्रीयसुना पूजां करिष्ये तद्यथा लोकपालस्तुतोद-
 वीमिंदनीलससुदवाम् यसुनेत्वामहं ध्याये सर्वकामार्थसिद्ध्ये ध्यानं सरस्वतिनमस्तुभ्यं सर्वकामप्रदायिनि आगच्छेदे विषयसुने व्रतसे
 पूर्णहेतवे इमं गंगे इत्यावाद्य सिंहासने समाकृते देवेश किं समन्विते सर्वलक्षणसंपूर्णयसुनो येन मोस्तुने आसनं रुद्रपादेन म
 स्तुभ्यं सर्वलोकहिते पिष्ये सर्वपापप्रशामनिरंगिण्येन मोस्तुने पाद्यं गरुडपादेन मस्तुभ्यं शंकरप्रियमिनि सर्वकामप्रदेदे विष्य

सुनेतेनमो नमः अर्धं विष्णुपादोद्भवेदेविसर्वाभरणभूयितं कृष्णामूर्तिमहोदयिकृष्णविवेकं योऽप्येनमो नमः आचमनं सर्वपापहरेदेविविष्वस्यथियद
शिनि सौभाग्ययसुनेदेहियसुनायेनमोस्तुते मधुपर्कं नंदिपादोद्भवेदेविसर्वाभरणभूयितं सर्वलोकाहितेदेविसौभाग्येनमोस्तुते पंचा
सुतस्नानं सिंहापादोद्भवेदेविसर्वाभरणभूयितं सर्वलोकाहितेदेविसौभाग्येनमोस्तुते मधुपर्कं नंदिपादोद्भवेदेविसौभाग्येनमोस्तुते पंचा
पथगाभिनि सर्वापापहरेदेविसर्वाभरणभूयितं सर्वलोकाहितेदेविसौभाग्येनमोस्तुते मधुपर्कं नंदिपादोद्भवेदेविसौभाग्येनमोस्तुते पंचा
मोस्तुते कंचुकीं माणिक्यमुक्तावलिंकोस्तुमाश्रुगोमेदंवेदुयसुपुष्पगोः वज्रेश्वरींलश्वस्तुशोभितानिगृहाणसर्वाभरणानिदेवि
आभरणानि चंदनागरुकस्तूरीराचनंकुंकुम तथा कपूरैणसमातृक्तं गंधैद्विचिभक्तिनः गंधं श्वेताश्वत्थद्रवणां फाच हरिद्रापागरजि
तान् अक्षतांश्चरुंश्चैददाभियसुनेशुभे अक्षतान् मंदारमालतीजातीकं तकीपाटलेः शरभैः पूजया भिचदेवैशियसुने भक्तवत्सले
पुष्पाणि अथांगपूजा चंचलायै० पादोपू० चपलायै० जानुनीपू० भक्तवत्सलायै० कटीपू० हरोयै० नाभिपू० मन्मथवासिन्यै० गुह्यपू० अ
ज्ञानवासिन्यै० लटयंपू० भद्रायै० स्तनोपू० अघहंभ्यै० मुजोपू० रक्तकंठ्यै० कंदपू० भवत्स्यै० सुरवंपू० गौर्यै० नेत्रे० प्रागीरश्वे० ललाटपू०
यसुनायै० शिरःपू० सरस्वत्यै० सर्वांगपू० अथनामपूजा यसुनायै० सितायै० कमलायै० उत्पलायै० अमीरुप्रदोयै० धात्र्यै० हरिहररूपिण्यै०
गंगायै० नर्मदायै० गौर्यै० प्रागीरश्वे० तुगायै० भद्रायै० कृष्णविण्यै० भवनाशिन्यै० सरस्वत्यै० कांवर्यै० सिंधव्यै० गौतम्यै० गोमत्यै० गायत्र्यै० ग
रुडध्वजायै० गिरिजायै० चंद्रभूजायै० सर्वश्वर्यै० महालक्ष्म्यै० सर्वापापहरेदेविसर्वाभरणभूयितं सर्वलोकाहितेदेविसुनायेनमोस्तुते
इतिनामपूजा दशांगगुणुलाङ्गुत्तुश्चंदनागरुकसंशुनः कफिवाद्युतसंशुकोधूपोयं प्रतिगृह्यतां धूपं द्युतवर्तिसमायुक्तं वह्निनायोजितं
मया गृहाणदीपकं देविसर्वैश्वर्यमदायिनि दीपं शंकरामधुसंयुक्तं दधिहीरचसर्पिषा पक्वमन्तमयादत्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां नैवेद्यं
पानीवापवनं श्रेष्ठं गंगादिस्सिद्धं हस्तमक्षालनं देविगृहाणसुरवशोपनं हस्तम० सुरवम० कपूरैणसमायुक्तं यसुने चारुचंदनं सर्वाधि
तं मया तुभ्यं करोदत्तं कंकुरु करोदत्तं इदं फलमिति फलं पूगीफलमिति तांबूलं हिरण्यगर्भेति दक्षिणां त्रैलोक्यपावनेनेने गंगेयं

धकारविनाशिनि पंचार्तिक्यगृहाणदंविश्वभ्रीत्येनमोस्तुते आर्तिक्यं केतकीजातिकुसुमेर्मल्लिकामालतीप्रवेः पुष्पांजलिर्मयादत्तो
 तवभ्रीत्येनमोस्तुते पुष्पांजलिं यानिकानिचेतिप्रद० अत्यथाशरणना स्तीति नमस्कारं सुरासुरैर्द्रादिकरीदभौक्तिकैश्चुम्बसदायत्नव
 पादपंकजं परावरंपातुवरंस्कसंगलनभामिभक्त्यातवकामसिद्धये भवानिचमहालक्ष्मीसर्वकामदायिनि व्रतसंपूर्णतायातियसुना
 येनमोस्तुते इतिप्राथनां इतियसुनापूजासमाप्ता अथानंतपूजा ततस्तुमूलमंत्रेणनमस्कृत्यजनादने नवान्चपल्लवाभासिपि
 गन्ध्याश्रुविलोचनं पीतांबरधरंदेवंशंखचक्रगदाधरं अलंकृतंसमुद्रस्थंविश्वरूपंविचिंतये ध्यायामि आगच्छानंतदेवेशेनेत्रोराशो-
 जगत्यते इमामयाकृतापूजागृहाणपुरुषोत्तम सहस्रशीर्षेत्यावाहनं विष्टरंदेहिगोविंदगोवर्धनधरप्रभो अनंतदीयंतयन्मेरत्न-
 सिंहासनेविशं पुरुषपावदमित्यासने यथात्वंसर्वदेवानामिंद्रादीनांचरुसि तद्यामांपालयानंततदंघ्रिशरणगागतं एनावानस्येति
 पाद्यं अनंतानंतदेवेशअनंतफलदायकं अनंतानंतरूपेसिगृहाणाध्वंनमोस्तुते त्रिपादूर्ध्वं इत्यर्ध्वं गंगोदकंसमानीतहेमकुंभेनयो
 जितं आचम्यतात्त्वधीकेशप्रसीदपुरुषोत्तम तस्माद्द्विराखेत्याचमनीयं अनंतगुणरूपायविश्वरूपधरायच नमोमहात्म्यदेवाय-
 अनंतायनमोनमः यत्पुरुषेणेतिस्त्वानं ततःपंचामृतस्त्वानं सरभस्तुससुत्यन्नंदवानामिदुर्लभं पयोदामिंदेवेशस्त्वानार्थप्र-
 तिगृह्यतां आप्यायस्वेतिपयःस्त्वांचंद्रमंडलसंकाशंसर्वद्विप्रंयहियन् ददामिदधिदंवेशस्त्वानार्थंप्रतिगृह्यतां दधिकाव्योऽप्रकारिष्वभितिद-
 धिस्त्वानं आज्यंसुराणासाहारआज्यंयज्ञेप्रतिष्ठितं आज्यंपवित्रंपसंस्त्वानार्थंप्रतिगृह्यतां घृतंमिमिक्षेद्यतमस्येतिघृतस्त्वानं सर्वौ-
 षधिसमुत्पन्नपीयूषसदृशंमधु स्त्वानार्थेनेमयादत्तंगृहाणपरमेश्वर मधुवोतेतिमधु इदंरुदंज्ञात्समुद्भूतोशंकरामधुराशुभा स्त्वानार्थ-
 नेमयादत्तागृहाणपरमेश्वर स्वादुःपवस्वतिशंकरास्त्वानं शक्योदकस्त्वानं नाममंत्रैःपूजयेत् पुरुषस्तुक्तनेअभिषेकः तसकाचतवर्णभ्रं-
 कोशेयंचस्मनिर्भितं वस्त्रंगृहाणदेवेशलक्ष्मीशुक्लनमोस्तुते तंयज्ञमिति वस्त्रानंतरं प्राचमनीयं दामोदरनमस्तेस्तुत्राहिमांभव
 सागरान् ब्रह्मस्त्रंसेनरीयंगृहाणपुरुषोत्तम यज्ञोपवीतंपरमंपवित्रं० तस्माद्यज्ञादित्युपवीतं उपवीतानंतरंआचमनीयं श्रीस्वंबुदंचंदनं

दिव्यं तस्माद्यज्ञात्सर्वदहनं इति चंदनं अक्षताश्चसुरश्चेष्टा अलंकारार्थे अक्षतान् माल्यादीनि स्फुंगंधानि तस्मादश्चिनपुष्पं
अथग्रंथिपूजा त्रियेन मोहित्ये पद्मिन्ये महाबला अजाये मंगलाये वरदाये शरभाये जयाये विजयाये जयंत्ये पापनाशि
त्ये विश्वरूपये सर्वमंगलाये इतिग्रंथिपूजा अथांगपूजा मल्याय पादांपू कुर्माय गुल्फांपू वराहाय जानुनीह नारसि
हाय उरूपू वामनाय कटीपू रामाय उदरपू श्रीरामाय त्दयंपू कृष्णाय मुरवंपू सहस्रशिरोसेनमः शिरःपू श्रीमदनेता
य संवीगं अथावरणपूजा अनंतस्वदक्षिणपार्श्वे रामोये वामपार्श्वे भृंगोये इतिप्रथमावरणं आवरणदेवतामावाह्य हस्तप्रदता
व्यांगधपुष्पंतर्जनीमध्यमांशुश्चेर्धृत्वामध्यंशं वोटकं मुहीत्वामंत्रांतं शंखोटकं भूमौ निक्षिप्य पुष्पदेवोपरिनक्षिपत् दयाद्ये त्राहिंससा
रसर्पान्मांशरणागतं भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं प्रथमावरणाचनं इति मंत्रमुच्चार्य जलं त्यक्त्वा पुष्पदेवोपरिन्यसेत् इति पूर्वोदिक्रमेण वृ
द्धौल्काय महौल्काय शतौल्काय सहस्रौल्काय दयाद्ये त्राहिंसं द्वितीयावरणं २ तंथं वास्तुदेवाय संकर्षणाय प्रद्युम्नाय अ
निरुद्धाय दयाद्ये त्राहिंसं तृतीयावरणं ३ प्राच्यां केशवाय नारायणाय माधवाय गोविंदाय विष्णवे मधुस्तुदनाय भिविक्र
भाय वामनाय श्रीधराय त्दधीकेशाय पद्मनाभाय दयाद्ये त्राहिंसं चतुर्थावरणं ४ पूर्वोदिक्रमेण मत्स्याय कू
र्माय वराहाय नारसिंहाय वामनाय रामाय श्रीरामाय कृष्णाय बौद्धाय कल्किनं अनंताय विश्वरूपिणेन दयाद्ये प
चमावर ५ पूर्वोदिक्रमेण अनंताय दक्षिणस्यां ब्रह्मणं पश्चिमायां गायत्रे उत्तरायां ईशानाय आग्नेय्यां वारुण्ये नेत्रं
त्यां गायत्र्यै वायव्यां भारत्ये ईशान्यां गिरिजायै अग्रे गरुडाय वामे सुपुण्याय दक्षिं दयाद्ये त्राहिं पद्मावरणं ६
पूर्वोदिक्रमेण इंद्राय अग्रेय्यमाय नेत्रंतये वरुणाय वायवे सोमाय ईशानाय दयाद्ये त्राहिंसं सममावरणं ७ आग्ने
य्यां शेषाय नेत्रंत्यां विष्णवेन वायव्यां विधये ईशान्यां प्रजापतये दयाद्ये त्रा अष्टमावरणं ८ आग्नेय्यां गणपतये नेत्रं
त्यांसममात्तभ्यो वायव्यां दुर्गाय ईशान्यां क्षेत्राधिपतये दयाद्ये नवमावरणं ९ मध्ये ब्रह्मणं मास्कराय शेषाय सर्वव्या-

पिने० ईश्वराय० विश्वरूपाय० महाकामाय० स्तुतिकर्त्रे० कृष्णाय० हरये० शिवाय० स्थितिकारकाय० अंतकाय० दयाब्धे० दशमावरण
 १० शीरसे० वैकुण्ठाय० महाबलाय० पुरुषोत्तमाय० अजाय० पद्मनाभाय० मंगलाय० त्वर्षिकेशाय० वरदाय० माधवाय० मधुसूदनाय०
 अच्युनाय० अनंताय० गोविंदाय० विजयाय० अपराजिताय० कृष्णाय० दयाब्धेत्राहिसंसार० एकादशाव० ११ अनंताय० कपिला
 य० शोषाय० संकर्षणाय० हनायुधाय० नारकाय० सौरपाणये० यत्नमद्राय० दयाब्धेत्राहिसं० द्वादशावरणं १२ क्षीराब्धिशापिने० अ
 च्युनाय० सस्याधाराय० लोकनाथाय० फणामणिविभूषणाय० सहस्रसूर्धे० सहस्राविये० दयाब्धेत्रा० त्रयोदशावरणं १३ केश
 वादिचतुर्विंशतिनामभिः दयाब्धेत्रा० इतिचतुर्दशावरणं १४ अश्वपुत्रपूजा कृष्णाय० पलाशप० विष्णवे० आहुवरप० हरये० अ
 श्वस्यप० शंभवे० सृंगराजप० ब्रह्मणे० जटाधारप० भास्कराय० अशोकपत्र० शोषाय० कपित्थप० सर्वव्यापिने० वटपत्रे० ईश्वराय०
 आम्नाय० विश्वरूपिणे० कदलीप० महाकाशाय० अपासांगप० स्तुतिकर्त्रे० करवीरप० स्थितिकर्त्रे० पुन्नागपत्रे० अनंताय० नागवल्के
 पत्रे० १४ अश्वपुष्यपूजा ॐ अनंताय० पद्मपुष्पं० विष्णवेन० ज्ञानीपुष्पं० केशवाय० चंपकपु० अलयाय० कन्हारपुष्पं०
 सहस्रजिते० केतकीपुष्पं० अनंतरूपिणे० वकुलपु० इष्टाय० शतपु० विशिष्टाय० पुन्नागपु० शिष्टेष्टाय० करवीरपु० शिववंदिने०
 धन्तरपु० नहुषाय० कुंदपुष्पं० विश्वबाहवे० मल्लिकापु० महाधराय० सालतीपुष्पं० अच्युताय० कर्णिकापु० १४ अथाष्टोत्तरंशतनामभिः
 अनंताय० अच्युताय० अद्भुतकर्मणे० अभितंत्रिक्रमाय० अपराजिताय० अम्बुदाय० अग्निनाय० अभिवपुत्रा० १० अमुकृष्णाय० अनाशिने० अन
 याय० असुनिलपाय० अहोहाय० अष्टसूर्तये० अनिरुद्धाय० अग्निर्विष्टाय० अचंचलाय० अम्बुदिकाय० २० अनन्तरूपाय० अश्वत्थराय०
 अव्यक्ताय० अनुरूपाय० अभयंकराय० अहस्ताय० अवपुत्रे० अयोनिजाय० अरविंदादाय० अशानवर्जिताय० अधोक्षजाय० ३१ अ
 दिदिपुत्राय० अंबिकापतिपुत्रंजाय० अपस्मारनाशिने० अव्ययाय० अनादिने० अमगाथाय० अधशत्रवे० अमरारिभ्याय० अनीश्व
 राय० अजाय० ४१ अधोराय० अनादिनिधनाय० अमरभ्रमवे० अयात्राय० अक्रुगाय० अनुत्तमाय० अरुण्याय० अन्धेनमः अमो

पाधिपत्तये० अजाय० ५१ अस्माय० असृताय० अघोरवीर्याय० अचंगाय० अधिघ्राय० अतींद्रियाय० अमितैजसे० अमितये० अष्टमू-
 र्तेये० अनिलाय० अवशाय० अणोरणीयसेन० अशोकाय० अरविंदाय० अधिष्ठात्रे० अमितनयनाय० अरण्यवासिने० अममत्ताय० अने-
 तरूपाय० अनलाय० अभिमिषाय० अस्त्ररूपाय० अयगण्याय० अत्रमिताय० अंतकाय० अविंताय० अर्षाभयं० आतंकराय० अ-
 सरप्रियाय० अष्टसिद्धिप्रदाय० ८१ अरविंदप्रियाय० अरविंदोद्भवाय० अनयाय० अर्थाय० अक्षोभ्याय० अर्चिषानेन० अनैकमूर्ते-
 ये० अनंतब्रह्मांडपत्तये० अनंतशयनाय० अमराधिपत्तये० अनाधाराय० अनंतनाम्ने० अनंतश्रिये० अक्षराय० अमाश्र० आश्रम-
 स्थाय० आश्रमातीताय० अन्नादाय० आत्मयोनये० अवनीपत्तये० अवनीधराय० अनादिने० आदित्याय० असृताय० अपवर्ग-
 प्रदाय० अनंताय० १०८ इत्यष्टोत्तरशतनामभूजा दशांगशुगुलोद्भूतंचंदनागरुसंयुतं सर्वेषामुन्नमधूपंशुहाणास्करभूजि-
 वयत्पुरुषभित्तिभूषं साज्यंचवर्तिसंयुक्तंबन्दिनायोजितंमया दीपंशुहाणदेवेशेत्रैलोक्यभित्तिभिरापह ब्राह्मणोस्येतिदीपं अन्व-
 तुविधंस्वादुपयोदधिपृथंतथा नानाव्यजनशोभाद्यैर्वेद्यंभित्तिशुभ्यता चंद्रमामनसइतिनेवेद्यं नैवेद्यमभ्यपानीयं उत्तरापोशाना-
 र्घ्येतिदधितोयंसुबासितं शुहाणस्तुसुरबोभृत्वाअनंतायनमोनमः उत्तरापोशानं सुरवप्रक्षालनं हस्तप्रक्षालनं करोद्वर्तनकंदेवम-
 यादन्तंहिमक्तिनः चारुर्चंद्रमभ्रिदिव्यशुहाणजगदीश्वर करोद्वर्तनं इदंफलंमयोदेवस्थापितंपुरनस्तव तेनमेसफलावाधिभ्र-
 वेज्जन्मजिज्जम्भि नारिकेलफलं यूगीफलंमहद्विच्यंगवत्यादलैर्युतं कर्पूरणसमायुक्तंतांबूलंभित्तिशुभ्यता तांबूलं हिरण्य-
 गर्भेतिदक्षिणां० यामिकानीति नाभ्याआसीतिप्रदक्षिणां नमस्तेभगवन्भूयो नमस्तेसर्वनागेन्द्रनमस्तेम-
 धुस्वदनं सप्तस्वैतिनमस्कारं नमस्तेदेवदेवेशनमस्तेगरुडध्वजं नमस्तेकमलाकोनंअनंतायनमोनमः यजेनयज्ञभित्तमं
 चपुष्यं० अथदोरकप्रार्थना अनंतायनमस्तुभ्यंसहस्रशिरसेनमः नमोस्तुपद्यनाम्नायनागानांपतयेनमः अनंतः कामदः
 श्रीमान्नंतोमेप्रपच्छु अनंतदोरकपेणपुत्रैशोचान्प्रवर्द्धतु इतिदोरकप्रा० अथदोरकबंधनमंत्रः अनंतसंसारमहासमुद्र

मयंसमस्तुद्धरवास्तदेव अनंतरूपेविनियोजयस्वत्यननस्तुत्रायनमोनमस्त इतिबध्वा अथजीर्णदोरकविसर्जनमंत्रः नमः सर्वहितार्थी
 यजगदानंदकारक जीर्णदोरमसुदेवविसृज्येहंलदाज्ञया इतिवस्त्रेजन् अथवायनमंत्रः गृह्णोददिजयेष्ववाचनदस्त्रिणाद्युत ल
 त्रससादादहदवमुच्येयकर्मबंधनात् प्रतिगृणद्दिजयेष्व अनंतफलदायक पक्वान्फलसंयुक्तदक्षिणाद्युतसंयुत अथजीर्णदोरक
 दानमंत्रः अनंतःप्रतिगृणहानिअनंतोवेददातिच अनंतस्तारकाष्पाश्याअनंतायनमोनमः इतिदद्यात् ततःपथाशक्तिब्राह्म-
 णान्भोजयेत् अनंतकृतपुजननेतेनश्रीमद्वनंतःप्रियता इतिपूजाविधिः अथकथा सूतउवाच पुरातुजान्द्वीतीरिधर्मोय
 र्मपराक्रमः जरासंधवधार्थीयराजसूयमुपाक्रमत् कृष्णेनमहधर्मोसोमीभाभ्युनसमन्वितः यज्ञशालामकुर्वीतमहेद्रालयसन्निभा
 यज्ञार्थीन्भूपनीन्सवान्समानोयमथलतः गाधारीतनयाराजाएकद्वानृपनेदनः दुर्योधनइतिरव्यातः सभागत्यभरवालये दृष्ट्वा
 दुर्योधननामप्रागणजलसन्निभं ऊर्ध्वं कृत्वानुवस्त्राणितत्रगच्छन्शनैः शनैः स्मितवक्त्राश्वताःसर्वाद्वीपद्यादिवरांगनाः दुर्योधन-
 स्तनोराच्छन्जलमधिपपातह पुनःसर्वेनृपाश्चैवक्रुपयश्चनपोधनाः उपहासंचक्रुस्ताद्वीपद्यादिरुत्लोचनाः महाराजाधिरा-
 जासोमहा क्रोधपरायणः विनिर्गत्यस्वकराञ्ज्आतुलेनाहतो नृपः तस्मिन्कालेतुशकुनिःप्रोवाचमधुरेवचः श्रुचराजनमहारी
 यंपुरतः कार्यगौरवात् गंतुमुत्तिष्ठराजेद्रसत्रात्त्वसदनमति तथ्युक्त्वामहाराजः समागत्यमखालयात् विनिर्गच्छन्प्राःसर्वेव्य
 क्त्वायज्ञंस्वराष्ट्रकं राजभिःससमागत्यदुर्योधनगजाह्वयम् आनीयपांडुपुत्राणाधर्ममीमार्जुनान्वरान् द्यूतारंभंचक्रुःकृत-
 स्वराज्यमाप्तुयात्तनः द्यूतेनैवजिताःसर्वेपांडवावीतकल्मषाः तनोरपयोत्तरगत्वावर्ततेवचरिषिः ततोदृतापिआपन्नो रनार-
 षिःसहपांडवः सूतउवाच अरण्येवर्तमानास्ति पांडवाहुःखकथिताः कृष्याहृष्ट्वामहान्मानेप्रणिपत्ययथाक्रमम् युधिष्ठि
 रउवाच अहंदुःखीहसंजातोऽप्यातृभिःपरिवारितः कथंमुक्तिर्ब्रुवास्माकमनंतादुःखसागरात् कंदेवंपूजयिष्यामिराज्यमा
 स्याप्यन्तुत्तमं अथवाकिंघनं कृत्वात्वत्प्रसादाद्भवेद्धितं श्रीकृष्णउवाच अनंतव्रतमस्त्यं कंतिथावस्यामनुत्तमं सर्वपापहरन्-

णारूपाणां चैव युधिष्ठिर शक्रपक्षे चतुर्दश्यां भासिभाद्रपदे भवेत् तस्यानुष्ठानमात्रेण सर्वपापव्यपोहनि युधिष्ठिर उ० कृष्णाकोयमन्तंति
 प्रोच्यन्ते यस्त्वया विभो किंशोपनाग आहोस्विदन्तस्तत्सकः स्मृतः परस्मात्साथवान्तउताहो ब्रह्मगीयन्ते कर्णोपान्तसंज्ञो वेतय्यं मे ब्रूहि
 केशव कृष्णा उवा० अनन्त इत्यहं पार्थममरूपं निबोधतन् आदित्यादियहात्मासौ यः काल इति पठ्यते कलाकाशासु हनो दादवारा-
 त्रिशरीरवान् पक्षमासर्वैर्भ्रक्ष्णाणि युगकालव्यवस्थया श्रेयं कालामथारव्यान्तं सोऽनन्त इति काल्यन्ते सोऽहं कृष्णावतीर्णोऽत्र भूभारोत्तार
 णाय च दानवानां वधायाय वस्देव कुलाद्भवं मां विद्धि सततं पार्थसाधुनां पालनाय च अनादिमध्यमिधं कृष्णां विष्णुं हरिं शिवम् वै
 कुंभं भास्करं सोमं सर्वव्यापिनमीश्वरं विश्वरूपमन्तं च यस्मिन्निद्राश्वतुदंशे विश्वरूपमन्तं च यस्मिन्निद्राश्वतुदंशे वसन्नाशुदशादि-
 त्यारूद्रा एकादशे स्मृताः सप्तर्षयः समुद्राश्च पर्वताः सरितोऽदुमाः नक्षत्राणि दिशाश्च मिः यानालं भृशुवादि कं मां क्रुवात्र संदेहसाहपा
 र्थनसंशयः युधिष्ठिर उवाच अनन्तव्रतमाहात्म्यविधिं विदं विदं वर किं पुण्यं किं फलं चास्य अनुष्ठानवतां नृणां केन चोदी पुराचीर्णमर्त्यके
 न प्रकाशितं एवं सविस्तरं सर्वैर्भूयान्तव्रतं तमम कृष्णा उवाच आसीत् पुरा कृत युगे सुमनुनामि वैद्विजः वसिष्ठगान्त्रसंभूनां करुपा-
 च भृगोः सुता दीक्षानान्त्वां चोपये मे वेदोक्तविधिनानुप तस्याः कालेन संजानाद्दुहितानंतलक्षणा शीलानान्त्वास्तीस शीलान्त्वासावर्धने पि
 नृवंशमनि माता च तस्याः कालेन ज्वरदोहेन परिडिता विनशासानदीतीर्थयोस्वर्गपतिव्रता स्रमं वृत्तुततो न्यायैधर्मपुंसः सुनायुनः
 उपये मे विधाने नदुःशीलानामनामतः दुःशीलोककेशां चोन्मित्यं कलहकारिणी सापिशीलापितुर्गेहगृहार्जनपरावभा कुड्यस्तंभव
 हिद्वीरदेहलीनारणादिषु वर्णकेश्चिन्नमकरोन्नीलपीतसिनासितैः स्वस्तिकैः शंखपद्मैश्च अर्चयती पुनः पुनः ततः काले बहुश्रुते को
 मारवशावर्तिनी एवं सावर्धते शीलान्त्वापितृवैशमिमंगला तां हस्वाचिंतयामास वराननुगुणान् सुवि कस्मै दयामया कन्यां विचार्यति-
 सुहृः शिवतः एतस्मिन्नेव काले तु मुनिर्वेदविदां वरः कन्याथीन्वागतः श्रीमान्कोटिण्यो मुनि सत्तमः उवाच रूपसंपन्नान्वदीयां
 तनयाहणे पितादौ द्विजेंद्राय कौटिण्यया यशुभेदिते गृह्योक्तविधिनापार्थविवाहमकरतदा मंगलाचारनिघोषंतं ब्रह्मकुर्वतीत्योषि

दारकंस्वेतकिमर्थं ब्रूहि तलवः शीलौवा० यस्यमसादात्सकल्यधनधान्यादिसंपदः लभ्यंतेमानवेद्यपिसो नंतोयंमया धृतः शीलयास्तद्वचः शुक्लाभप्रो
 तेनद्विजन्मना श्रीमदोधेनकौरव्यसाक्षेपं श्रोतितस्तदा कानंतइति मूढेनजल्यतापापकारिणा स्तिसोज्ज्वलाकुडैवन्दौहाहाकृताप्रभावनी
 शीलौगृहीत्वातत्सूत्रंक्षीरमधेसमाक्षिपन् तेनकर्मविपाकेनसाध्वीस्त्वस्यस्यंगता गोधनंतस्करनेतिगृहदग्धनगत यद्यथेवागतंगंह
 तन्नेथेषुपुनर्गतं स्वर्जनेः कलहो नित्यंबंधुभिस्ताडनंतथा अनेनाक्षेपदोषेणदादिद्रिंयतिनंतगृह नकश्चिद्दत्तेलोकस्तेनसाध्वीशुधिश्चिर श
 शीरेणातिसंतसोमनसाप्यतिदुःखिनः निर्वेदंपरमंभासः कौण्डिन्यः ग्राहंतंशिया कौण्डिन्यउवा० शीलमेतदमुत्पन्नसहस्राशोककारणं
 येनातिदुःखितोस्माकंजातः सर्वधनक्षयः स्वर्जनेः कलहो गेहेनकश्चिन्मांमभाषते शरीरेनित्यसंतापः खेदश्चेति सिदारुणः जानासिदुर्नयः
 कोत्रकिंकलत्वासुकृतंभवेत् शीलौवाच प्रत्युवाचाथातशीलासुशीलाशीलमंडना प्रयानंतकृताक्षेपपापसंभवजंफलं भविष्यतिम
 हाभागतदर्थंयत्नमात्र एवमुक्तः सधिमर्षिर्जगाममनसाहारिस्त्वं निर्वेदंनिर्जगामार्थकौण्डिन्यः प्रगतावनं तपसेकृतसंकल्प्यावाशुभक्षो
 दिजोत्तमः मनसाध्यायमानस्तत्कद्रस्याभितंविषु यस्यमसादात्संजातमाक्षेपान्निधनंगतं धर्मादिकंमभार्तविसूखदुःखप्रदायकं ए
 वंसंचितयन्सोथबभ्रामगहनेवने तत्रापश्यन्महाचूतंपुथितंफलितंदुमं वर्जितंपक्षिसंघातैः काटकोटीसमाहृतं तमपच्छिद्रिजोत्त
 तः क्वचिद्दृशेमहादुम द्वाहिसौम्यमभार्तवहुरुः खंचेतसिवर्तते सोब्रवीद्भद्रानंतोक्वचिद्दृशेमयादिज एवंनिराकृतसंनसंजगामाथादुःखिनः
 कद्रस्थामीतिगच्छन्सगादत्संसवत्सका वनमध्यमधावंतीमितथैतत्प्रपांडव साध्वीद्वैत्रुकृद्द्विहयद्यनंतस्त्वयंक्षितः गौतम्युवाच
 गौरुवाचाथकौण्डिन्यंनानंतवेद्यहंदिज ततोव्रजन्ददशांश्रवषभंशाडूलोस्थितं दृष्ट्वापमच्छगोस्त्वामिन्नंतोवीक्षितस्त्वया वृषभस्तमुवा
 चेदंनानंतोवीक्षितोमया ततोव्रजन्ददशांश्रव्यंमुकुकिरिणीद्वयं अन्योन्यजलकल्लोलंवीचीपयंतसंगतं छन्नकमलकल्हारैः कुमुदोत्प
 ल्मंडितं सेविनंभ्रमरैर्हंसैश्चक्रकारंडैर्वकैः तेषपच्छिद्रिजोत्तंतेषुभाष्यो नोपलक्षितः ऊचुत्संपुक्रिदण्यो नानंतोवीक्षितोदिज ततोव्रजन्ददशांश्रव्यंमुकुज
 रतथा नावपच्छिद्रिजोत्तंतेषुभाष्यो नोपलक्षितः एवंसपच्छन्नशशस्तंत्रेवनिपसादह कौण्डिन्योविह्वलीभूतेनिराशोजीवितेषुष दीपमुष्णांचनिः स्यस्य

पपातमुनिभारत प्राप्यसंज्ञामनेतितजल्यस्तुत्यायसिद्धिजः नूनत्यस्याप्यहंभाणानिति संकल्पयेत्तमि याप्रदुद्धेधनवृक्षचक्रतावद्युधिधिर ह्यपयानंतदे
 चोपिप्रत्यक्षसमजायत दृष्ट्वात्सणरूपेणइतएहीत्युवाचनं प्रशुद्वदक्षिणप्राणोगुहायोगप्रविवेशतं स्नापुर्देशायामासदित्त्वानारीनरैरुतां यस्यानिविद्यम
 त्मानंदिव्यसिंहासेनशरभे पार्थस्यशंखचक्राज्जगदगरुडशोभितं दशायामासविप्रायविभ्रुत्तमनतकं विभ्रुतिभेदेत्यानंतैरनंतममितोजसं कौतुके
 नविराजंतवनमालाविभ्रुषितं तं दृष्ट्वानाहंशंरूपमनमपशजितं वंद्यामनोजगदोच्चैजयशब्दपुरःसरं याप्राहपापकमाहंपापात्सापापसंप्रभवः त्रा
 हिमापुंडरीकाक्षसर्वपापहरोभव तच्छ्रुत्वानंतदेवशः प्राहस्फुस्तिग्धयागिरा मोमेरुत्वेद्ब्रुहि विप्रद्वयत्तमनसिवर्तेते कौंडिण्यउ० मयाभूत्वबिलिमेन
 चोदिनोनंतदोपकः तेनपापविपाकेनधृतेभेनल्यगता स्वर्गेनः कलहोगेद्वेनकश्चिन्माप्रभाषते निवेदाद्भ्रुमेरण्येवददर्शनकोक्षया ह्यपयादिवेदेवश
 त्वयात्मासंप्रदर्शितः तस्यशापस्यभशान्तिकारुणयाद्भ्रुकुमहसि श्रीसुधादे० तच्छ्रुत्वानंतं देवेशउवाचविद्विजसन्तं भक्त्यासितोषितोदेवः किंनदया
 द्युधिधिर अनंतउवा० स्वशृंहंगच्छेकौंडिण्यभाधिउंबेकुरुद्विज चराननत्रतंभक्त्यानववर्षागिपचच सर्वपापविशुद्ध्याप्राप्त्यसिसिद्धिसुतमा
 पुत्रोपेत्रात्रसमुत्पाद्यशुक्ल्याभोगाचरंयथासिनाम अनेमत्स्मरणपायामामुपेयस्यसंशयं अन्यचतवरं दीप्तसर्वलोकापकारकं इदमारव्यान
 कवरंशाल्लिनंतत्रतादिकं कारिष्यतिनवायस्तुकुर्वन्त्रनमिदंशतंभं सोचिरात्वापनिभुक्तः मामानिपरमागतिं गच्छविप्रशृंहंशीअयथायिनो
 गतोत्थसि कौंडिण्यउवा० स्वामिन्पच्छामितेद्ब्रुहि किंचित्कोतूहलमया अरण्यंभननादृष्टं दृष्टस्वजगद्गुरो यश्चतुष्टयः कस्त
 त्रकागोः कोष्टपप्रस्तथा कमलात्पलकल्होरैः शोभितंसुमनाहरं मयादृष्टमहारण्येकिंतनपुष्करिणीद्वयं कः खरः कुंजरः कौसोको
 सोमः चोद्विजेनमः अनंतउवाच ससूतमृत्साधिमसोविद्यावदविशारदः विद्यानदत्ताशिव्यभ्यस्तनासातरुतागतः यागावस्तुध-
 रादृष्ट्वापूर्वसाबीजहारिणी ह्यषोधसंस्त्वयादृष्टः शाडुलंसत्यमास्थितः धर्माधर्मव्यवस्थानंतच्चपुष्करिणीद्वयं ब्राह्मण्योकिंचिदव्या-
 स्तोमगिन्योतेपरस्परं धर्माधर्मादियत्किंचित्किंचित्निवेदयंतोमिथः विभ्रायवेदविदुषेनदंतं दुर्बलायैवे मिस्यादन्तान्चाशिस्यस्तेनपापे
 नकर्मणा वीचीकल्लोलमालाभिर्गच्छतेस्तेपरस्परम् खरः क्रोधः स्तथादृष्टः कुंजराभदुच्यते ब्राह्मणोसावनेतोहृद्यहाससारगह्वरं

इत्युक्त्वा देवदेवेशस्त्वैवांतरधीयान स्वभायंततोदस्तातः स्वगृहमागतः कृत्वानंतव्रतसम्यक्कनववर्षाणिपंच सुक्त्वा सर्वमनेन यथोक्तं पांडु
 नंदन अनेवस्मरणं प्राप्यगतो नंतपुरोद्विजः तथा लम्पिराजर्षिकथां शृण्वन् व्रतं नंदुरु प्राप्यसेधिते सर्वमनंतस्य वचोपया यद्वचनुदेशो वर्षे
 फलेभासं द्विजन्मना वर्षेकेन तदांशानि कृत्वो पारथ्यानकव्रतं एतन्के कथितं भूपव्रतानां शुभमव्रतं यच्छ्रुत्वा सर्वपापभ्यां मुच्यन्तानां त्रसशायः ये
 पिशृण्वन्ति सततं पठ्यमानं पठन्ति य नोपापविनिर्मुक्ताः प्राप्यन्ति चंद्रैः पद संसारगह्वरगुहासंस्मरन् विहर्तुं वाञ्छन्ति यं कुरुकुलोद्भवः कुरु
 स्थाः संप्रत्यचित्रमुवनेशमनंतदेवं धीनिदक्षिणकरवरदोरकंते इति अनंतव्रतकथासभासा अथानंतव्रतोद्यापनं युधिष्ठिर उ
 त्वात्थसादाच्छ्रुतं कृष्णायानंतव्रतं शर्म इदानीं ब्रूहि मे नंतव्रतोद्यापनमुत्तमं कृष्णा उवाच शृणु पांडव ह्यथा भिन्नतोद्यापनमुत्तमं कृतेन स
 फलं कार्यव्रतं सर्वानिश्चितं आदो मध्ये तथा चोतैव्रतस्योद्यापनं भवत् यदि विनम्य चित्तस्य संपनिः शर्मकालना तदांशोद्यापनं कुर्याच्छुभ
 लये शर्मदं चतुर्दशैषु वर्षेषु मुख्यमुद्यापनव्रतं कायशतद्विस्त्रयोदश्यां ब्रह्मचारी व्रती ततः एकमकेन नियमकृत्वा मक्ति समन्वितः न
 तः प्रातश्चतुर्दशैकैस्त्वानीर्थिशोभेशक्तिः संकल्पयेद्द्रमाकांतदेशकालावनुस्मरन् ततो नद्यादेवरवांतरिथे प्रत्यवर्षातथा सर्वेषु पथीः सर्वेण
 धेस्तिलकलेरथामेलेः वैदोक्तविधिना स्नायात्संतर्प्य पितृदेवताः ततो गृहसमागत्य वदति कृत्वा सुशोभनां तन्मध्ये न्युपविश्याथ्यदेशकृत्वा
 स्मरन्ततः गणेशं पूजयित्वाथ पुण्यां ह्यर्चयेत् पूजेः आचार्ये च सपत्नीकं वरयेद्ददपारगं ब्राह्मणं च सदस्यं च क्रत्विजश्च चतुर्दशं सर्वान्
 स्त्रैरलंकारैर्जलपात्रादिना चयेत् तत्रालिखितं डलकैश्च वर्षेः सशोभनेः विरच्य भवतो भद्रमंडपातस्तु भद्रं तस्मादिदं यथा स्तस्मिन्नावा
 ह्याधिकं पूजयेत् तन्मध्ये पंक्तये धान्ययथाशक्तिं क्षिपेत्ततः सोवर्णीराजंतवापिनाम्रजोगीपसुसुपं नस्योपरित्यसेत्कुंभमत्रपांसुनवटं न
 स्मिन् जलंगंधेषुष्णफलपल्लवमृत्निकाः क्षिप्तारत्नैर्हिरण्यं च वस्त्रयुग्मं न वेष्टयेत् सोवर्णीराजंतनां च्युसुन्मयं वंशजंतया पात्रतदुपरित्यस्य
 पट्टकृत्वादिकं शर्म लिखेत्पट्टं तत्र चंदनेन रूपाधिना पद्मविच्यतन्मध्ये नतमूर्तिं विधाय च पत्तेन यानतर्धेन भायकृणापि वा कृता सो
 वर्णीरिमयायुक्तांशं स्वचक्रगदाजंका आवाहनाद्युपचरैः पूजयेत्ससमाहितः पंचासृतेन स्वपयेत्ततश्च वसनदयं पट्टकृत्वादिकं पीतम

पथितार्चयेद्गती शुष्यप्रेस्तद्वादीपेनैवेधेश्चप्रसूजयेत् पुनः प्रव्याणिसंशुद्धपूजयेन्नाभिमिः क्रमात् अननायनमः पादौगुल्फौसंकर्षणायच
 कालात्मनेजासुनीचजयनेविश्वरूपिणं कर्तव्यैविश्वरूपायमंद्रवैविध्यसाक्षिणं नाभिलुपमनामायत्तदचंपरमात्मने कंठश्चीकंठनाथायबाहू
 सार्धस्त्राधारिणो सुरवंतुवाचस्मनेयचक्षुषीफपित्नायच तलादकेशशायतिशिरःसर्वात्मनेनथा नमः पादौपूजयामीत्यिवमादिप्रसूजयेत् ए
 वंसंपूज्यविधिनारोत्रौजागरणंचरेत् गीतवादित्रनृत्यादिपुराणत्रयवाण्वितं प्रतिमांचमकुर्वीतिपूजांगंधादिनाहरेः नानाफलानिप्रस्था-
 णिरगाद्यानिचर्भिवंदयेत् ततः प्रभातसमयेस्नात्वाचार्यादिभिः सप्त अनंतपूजयेत् प्राग्वत्पुहुयात्पश्चिमेततः कुंडेवास्थंडिलेकुर्यादग्नि
 स्थापनपूर्वकं आज्यभागानमाचार्यैः स्वशुद्ध्यात्कविधानतः ततोऽश्वत्यसभिदिरुतदमावेन्याभिरैवच दुग्धमध्वाज्यदधिभिस्तिसेवांपाय
 सेनच आज्येनचप्रतिद्रव्यमशोचरसहस्रकं अष्टोत्तरशानवाष्टाविंशतिजुहुयात् क्रमान् अतोदेवेतिमंत्रेणस्त्रीणांवेनासमंत्रतः प्रणवा-
 दित्चतुर्थ्यंतनमोनांतननामतः नाममंत्रेश्चजुहुयाच्चतुर्दशभिरादरात् पुरुषसूक्तेनजुहुयादतोदेवेतिवापुनः शतमष्टोत्तरंयावत्प्रत्येकं
 जुहुयाच्चकः चरुहोमस्तथाकार्योमंत्रैरेतैर्विचक्षणः एतैर्विद्व्यमाणमंत्रैर्जुहुयाच्चरणतया ॐ अनंतायस्वाहा ॐ कालात्मने ॐ उपसेन ॐ
 अहारात्राय ॐ अर्धमासाय ॐ मासाय ॐ ऋतुष्य ॐ परिवत्सराय ॐ शेषाय ॐ कालात्मने ॐ उपसेन ॐ
 काशाय ॐ सुहृताय ॐ शोषाय ॐ भूरग्रेयच एधिद्येचमहेतचस्वाहा ॐ सुवोवायेचांतरिक्षायचमहेतचस्वाहा ॐ सुवरादि
 व्यायचदिवेचमहेतचस्वाहा ॐ मूर्धुवस्तुवश्चंद्रमसेचमक्षेत्रेऽश्वदिरभ्यश्चमहेतचस्वाहा आज्यतिलैः स्विष्टकृतप्रजापतिभ्यो-
 जुहुयात् समिदादिभिरैवंचप्रत्येकंजुहुयात् क्रमात् एवंस्विष्टकृतादीनिपूणपात्रानमाचरेत् जपेत्युरुषसूक्तंतुस्मृत्वानंतसुरोत्तमं पू-
 णाहुतिं चजुहुयाद्दोषातेविश्वमित्युचा होमशेषसमाप्त्याथकृत्वाभ्यायुषेभवच ततोर्वेलोकशालाश्चग्रहान्पूज्ययथाक्रमं गीनवादित्रनिन्दे
 र्दत्तापूर्णाहुतिंमति केचिन्मतेरान्विहोमः पूजयित्वाहरींदेवमाचार्यपूजयेत्ततः परिपूज्यसपत्नीकवस्त्रालंकारभूषणेः वस्त्रालं
 कारभूषाद्यैस्ततोर्धेनुंसमर्चयेत् पथस्तिर्नास्त्रीलाचवस्त्रालंकारभूषितानां स्वर्णचंद्रौषरीनाम्ब एष्टींस्त्रीभानां कांस्यदोहारत्नपु-

दाचोद्यापनं कुर्वाण्युभयभ्रमश्रीदिने कायशत्रुद्विस्थयोदश्यां ब्रह्मचारीव्रतोहृती एकभक्तेन निरयं कृत्वा भक्तिसमन्वितः ततः प्रातश्चतुर्दशं
स्नात्वानीये शक्रभ्रमश्रुचिः उपवासं तु संकल्प्य देशकालान्वावतुस्मरन् ततो गृहं समागत्य वेदांकृत्वा स्फोषनां तन्मध्ये उपविश्याथ देशकालोत्स
रचनः गणेशं पूजयित्वाथ पुण्याहं वाचयेद्द्विजैः आचार्यैश्च सपत्नीं करयेद्देवयारणं गोचर्ममात्रं सलिय्य सर्वतोमंडलं शक्रं लिखेत्सम्यक्
तथा वर्षेर्नोत्पत्तिः सितसितैः विरच्यलिंगानामद्रमंडपं स्तुभयग ब्रह्माद्यादेवनास्तत्रस्थापयित्वा प्रपूजयेत् अथ वास्वस्तिकं कुर्यात्
पद्मसदृशदलेनुवा ततः साशासुपर्णोत्सम्यग्रहृत्तोस्फोषना समूलाकदलीस्थाय्यपूजयेत्तथायाविधि उत्तमोदकमानीयसंज्ञेचां स-
माहितः यथारंभे विद्विस्ते शारवादीनां सदाभवेत् तथा वद्भ्यमादीविसेचये पार्वतीप्रिये इति संचनमंत्रः तन्मध्ये पंचकथान्यय
थाशक्तिस्त्रिपत्ततः सौवर्णराजतं वापिताम्बजं वापि मुन्मयं कुंभं न्यसेत्तदुपरि अत्रणं सूनवं दटं तस्मिन् जलं गंधपुष्पं फलपद्मवृत्तिकाः
स्त्रिस्वारत्नं हिरण्यं च वस्त्रयुग्मेन वेष्टयेत् सौवर्णराजतं ताम्बुमुन्मयं वंशजंतया पात्रं तदुपरिन्यस्य पट्टकूलादिकं शक्रं लिखेत्सदलं
तत्र चंदनेन स्रगंधिना पलेन वा तदर्धेन मापकेणापि वा हृत्तो उमासहस्रं चोरोत्तमूलयंत्रेण पूजयेत् इति कस्तूरीव्रतविधिः अथ उमा
सहस्ररसहितकदलीपूजनं मासपक्षाद्युत्थिरव्यममपापनिर्मुक्त्युत्तमभिद्धिपुत्रपौत्रो वैधव्योऽसितभोगाधनधान्यप्राप्तये उमासहस्र
सहितकदलीपूजनं करिष्ये तथा च कलशात्वनं करिष्ये कदल्यागच्छेद्देवि सोमाय फलदायिनि रूपे देहजयं देहि यशो देहि हस्तिनि
श्रित आगच्छ वरदे देवि शंकरेण महेश्वरि करिष्यमाणो पूजो मे गृहाणानुग्रहकुरु आवाहनं कार्तस्वरमयो देव्यनानामणिगणान्वित आ
धितिः तमहादेवि शिवेन सह पार्वति आसनं दूर्वास्तदादिभिर्पुष्पैः स्वर्णपात्रं स्थितं शक्रं पाद्यांशं कल्पितं भक्त्या गृहाण परमेश्वरि राध
प्रार्थय पात्रं स्थितं तीर्थं फलपुष्पसमन्वितं अर्घ्यं गृहाण मे देवि भक्त्या दत्तं शिवप्रिये अर्घ्यं कपूरांशीरस्करभिशीतलं विमलजलं गंगाया
स्तुसमानीतं गृहाणा च मनीयकं आचमं गंगादि सर्वतीर्थेषु मया प्रार्थनया हृतं स्नानार्थं तु मया देवि गृहाणे दंस्करेश्वरि स्नानं यथा-
रंभे विद्विस्ते शारवादीनां सदाभवेत् तथा वद्भ्यमादीविसेचनात् पार्वतीप्रिये सेचनं वस्त्रं शक्रं मिर्दादं व्यंकुं कुम्भात्कस्तूरीमने गृहाणा

च्छादनं देवितया ह्युदयमांसदा वस्त्रं उपवस्त्रं कंचुकीसुपवस्त्रं च नानारत्नैः ससन्वितं गृहाणान्तं मया दत्तं पार्वत्यै च नमो-
 स्तुते कंचुकी-उपवस्त्रं गंगादिसर्वतीर्थेष्वयमथानीतं स्फुनिसर्पलं तोयमेतत्सुखस्पर्शगृहाणात्चमनीयकं आचमनं श्रीवंदं
 चंदनदिव्यगंधाह्यसुमनोहरं विलेपनं गृहाणंदं रुद्राणी प्रियवस्त्रं चंदनं अक्षतांश्चक्रं हरिद्राकुंकुमं साभाग्यद्रव्याणि सा
 लतीचंपकादीनि शतपत्रादिकानि च स्रग्धीनि गृहाणत्वपूजायै सुमनासि च पुष्पाणि अगुरुगुलधूपं दशांगसुमनोहरम्
 गृहाणोमंतृमिकरं घ्राणस्य दधितं परं धूपं चक्षुर्दंसर्वलो० दीपं नानापक्वान्संयुक्तं० नैवेद्यं पूगीफलमहं तांबूलं इंदुफ
 लमिति फले हिरण्यगर्भेति दक्षि० नीराजयामि देवेशि भक्तानां मयनाशिनिं देहि मे सर्वं सोभाग्यं पार्वत्यासहितेन च ॥ नीराजनं या
 निकानि च पापानि० प्रदक्षिणां आश्रये देवपत्नीनां पूजिते च श्रिया स्वयं सोभाग्यो रोग्यमायुश्च देहि रंभीनमोस्तुते नमस्कारं त्वमि
 द्राणी प्रियानित्यं पार्वत्याश्चातिवल्लभा सर्वानां कामदा पूज्यां कामान्मे परिपूरय प्रार्थना इति पूजनं अथ कथा युधिष्ठिर उवाच ह
 ष्याह्मण्यमहाबाहो सर्वविद्याविशारद अनथनाथ विश्वात्मन् दीनं देव्यनिहृतन त्वमस्माकं परो बंधुस्त्वमस्माकं परसखा त्वयामि
 रक्षितानित्यं विचरामोऽत्र निर्भयाः किंचित्पृच्छामि देवेश कृपाकुरु वदस्व मे यद्दुःखं सर्वं धर्मपुरुकृतं यस्मिन् महत्फलं सोभाग्यो रोग्य
 दंपुण्यं धनधान्यं विवर्धनं अन्नाच्छादनं पुत्रादिवर्धनं श्रीनिकेतनं तन्ममाचक्ष्वस गवन्लोकानामुपकारकं श्रीकृष्ण उवा
 च गुरुराजन् प्रवक्ष्यामि ब्रतानामुत्तमं ब्रतं यत्कृत्वा सर्वदुःखं त्यो नारी मुच्येत संकटात् वरुणान्पानविच्छिन्नं भवेत्तु कदाचन तु
 रामामत्येवै कंठारुस्मिणी प्राणवल्लभा प्रणिपत्या ब्रवीद्दीना सर्वकामासये सुभ्रा सोभाग्यं मे कथं देवमं वै ज्जन्मनि जन्मनि सप
 त्नीनां श्रियं वीक्ष्य स्पृहामे जायते प्रभो इति प्रियाया वचनं श्रुत्वा हंतां समद्भवं रंभात्रतं कुरुषाश सोभाग्यावाप्तये शप्तं कृते यस्मिन्
 वने देवि परं सोभाग्यमाश्रयसि इति श्रुत्वा वचो देवि रुरुस्मिणी मामभाषत रंभात्रते भवति सोको विधिः किंच पूजनं केन चादौ तु-
 राचीर्णमर्त्ये केन प्रकाशितं रुक्मिण्याभाषणं श्रुत्वा सुनरे वाहमसुवम् रंभात्रतं विधिं वक्ष्ये शृणु देवि वियथोदितं गोचरं सत्वांसंस्तिय

सर्वतोर्लिङ्गप्रदकं त्तिरेवेस्सम्यक्पंचवेर्णेनीलिपीमैः सितासितैः ब्रह्माद्यादेवताः सर्वाः स्थापयित्वा प्रपूजयेत् कलशोपरिसंस्थाव्यवैणिवे
 पदलशरुषे उमाभहेश्वरोत्तमूलभन्नेणपूजयेत् अथवास्त्वस्तिकेकृत्वापद्यमददत्तुवे ततः सायां सपर्णांचसम्यग्दत्तां सुशोभ
 नीं समूलोकदलीस्थाव्यपूजयेत्तथाविधि उन्नजोदकसानीयसेचयेत्तासमाहितः यथारंभेविद्विहस्ते शारवादीनांसदाभवेत्
 तथावर्द्धयमादेविसेचनात्पार्वतीप्रिये सदा यथातेमसवोवर्द्धते कदलीशरुषे तथासनीरथानामेप्रभवोभवतु स्वयं एवंसे पूज्यविधिव
 द्भक्तियुक्तैनेचेतसा रात्रोजागरणंकुर्याद्दीर्घादित्रिभिः सदा यथातेमसवोवर्द्धते कदलीशरुषे तथासनीरथानामेप्रभवोभवतु स्वयं एवंसे पूज्यविधिव
 भास्यंविदने भवे एवंयाकुरुतेदेविकदलीव्रतसुत्तमं तस्मात्कुरुविधानेन यथोक्तफलमाप्स्यसि इतिश्रुत्वाविधानेन चकारव्रतमु
 त्तम अत्रापसकलकाममनसायदभीप्सितं अत्यच्चशृणुराजैव्रतस्यफलसुत्तमं अस्याश्चर्यकरंपुसाशरणुषावहितोभवान् द्यु
 तेयदाजिनात्पूर्वकृष्णानीनासभाभक्ति दुःशासनेतदुष्टेनद्रोपदीमुक्तमूर्धजा आरुष्यमाणेवस्त्रे तु चित्तेमामस्मरन्तदा तूपात्
 व्रगतोराजन्क्षेपद्यास्थाणनायैवे अदश्योहंतुकृष्णायैव्रतंससुपदिष्टवान् तदाकर्तुमशक्येतुव्रतेस्मिन् राजसत्तम रुक्मिण्याच
 रितं पूर्वेपदेतद्व्रतसुत्तमं तस्यपुण्यफलदत्तकृष्णायैराजसत्तम तत्कालमववस्त्राणां समृद्धिरभवत्पुरा दुःशासनेनदुष्टेन आदि
 तेषधक्केषुच प्रादुर्भूतानिवस्त्राणिनावावर्णानिभारत शिवन्नोदुःशासनः पापोविररामांशरुक्ग्रहात् तावद्भूतुर्वस्त्राणिकदलीगर्भव
 न्नुप इत्यैव्रतप्रभावायगुल्फोपिकथितोमया कारयस्वविधानेन पूर्णकालोभविष्यसि इतिकदलीव्रतकथासमाप्ता अथो-
 घ्यापन युधिष्ठिरउवाच कस्मिन्मासेतियोकस्यामाचरेद्रतसुत्तमं कदल्यभावोकेकायंतन्ममाचष्टकेशव श्राकृष्णउ-
 शरुक्पक्षेचतुर्दश्यांसासिष्माद्रपेदेव्यप कार्तिकेमाघमासेषावैशाखेचैत्रेतरथा पुण्येसासिप्रकुर्वीतपोर्णमास्यांशरुषोदिने तिथि
 क्षयवर्जयेत्तरुमाथासुसमाहितः यस्मिन्देशेनलभ्येतकदलीराजसत्तमं स्रवणस्यशरुष्मातत्रकृत्वा पूजां समाचरेत् यदिनभ्येत
 कदलीमारोयोदोमपूजयेत् यावच्चस्याफलतावत्सिचैत्स्नीरेणभूपते फलेषुपक्वजातेषुपश्चाद्दिमान्समाह्वयेत् प्रभातेविमलेस्त्वा

त्वानद्यादौर्वमलेजले अहतेवाससीपृथक्कृत्वासंध्यादिकर्मच अरतिमात्रं कृत्वानुस्यंङ्लं वाग्यतः शक्तिः अशिसंस्थाप्यविधि
 वनत्रोमंसमाचरेत् शतमशोत्तरं विदाचनिलज्याहुनिभिस्यथा गंकायचिचः सन्दृष्टः कृतीव्याहृतिभिः पथक् ब्रह्मादिदेवता
 ष्यश्च नामसंज्ञैः पथक् पथक् उमामहेश्वरायापिसूलमंत्रेण दापयेत् आचार्यं च सपत्नीकं वस्त्राद्यैः पूजयेत्ततः धेनुं पयस्विनीं व
 त्सवस्त्रालंकारं स्मृषिताम् स्वर्णशृंगीरोय्यरुशोताश्च पृष्ठीं सुवासससं कास्यदाग्नीरत्नपुच्छानि कृकंठीसर्पटिकां अश्वत्थं वेद
 विदुषे आचार्याय निवेदयेत् पादुकोपानहो छत्रमलंकारानेकशः यथाशक्तिः प्रदेयानि व्रतस्य परिपूर्तये चतुर्विंशत्तत्रोडशवायुरमान्या
 ह्यसयतः वस्त्रालंकारगंधैः पूजयित्वा तु भोजयेत् वायनानि च देयानि वंशपात्रैस्तु शक्तिः दद्याच्च दक्षिणासम्यग्यथाधिसवसारतः
 अन्येभ्योपियथाशक्ति दद्यादन्नं सूसक्तं क्षमापयिता तां देवीं व्रतस्य परिपूर्तये कट्येकामदायिन्येमेधायेतं नमो नमः रंभायेभू
 निसारोये सर्वसौरव्यप्रदेनमः यथायथा नमसवो वन्देते कदलिं च न तथासंनारथानो मप्रसन्नो वर्धतु स्वयं इति कदलीदानमंत्रः एवं नारीन
 रोवापियः कुर्यात् कदलीव्रतं सर्वोत्कामानवाप्नोति स्वर्गलोके महीयते इति श्रीश्रीविष्वान्नरकदलीव्रतोद्यापनं संपूर्णं अथ पौर्णमा
 नमासेन कार्तिककृष्णचतुर्दशी नरकचतुर्दशी तस्यां निलेनेन स्नानमुक्तं शिव्यं कार्तिकस्यासिते पक्षे चतुर्दश्यां निशासुरे यमदी-
 पं बहिर्दद्यात् पशुं विनश्यति कार्तिकस्यासिते पक्षे चतुर्दश्यां विधूय अवश्यं मय कर्तव्यं स्नानं नरकभीरुभिः दिनद्वये विधूये चतुर्दशी
 सत्त्वं पूर्वविद्धं चतुर्दश्यां कार्तिकस्यासितेरे पक्षे प्रत्युपसमये स्नानं कुर्यात् प्रयत्नतः इति निर्णयदीपिकोक्तः परदिन एवेत्यं न्ये दि
 नद्वये चतुर्दश्याभावे तु चतुर्दश्यां चतुर्थ्यामे स्नानं भित्तिदिवोदासनिबंधं स्मृतिदर्पणोपि चतुर्दशीयाश्वयुजस्य कृष्णास्वात्यर्क्षयुक्ता
 हि भवेत्प्रभाते स्नानं समभ्यर्च्य नरेस्तु कार्यं स्रगंधनेलेन चित्रप्रुक्तेः नैलेन दक्षी जेले गंगादीपाव्याश्वतुर्दशीं प्रायेति विशेषः आश्विनस्या
 सिते पक्षे भूताया नोदितो रविः यामिन्याः पश्चिमे यामिते लाभ्यगोविशियते मृगाकोदयं वलायात्रयोदश्यायदा मवेत् दर्श्यामंगलस्नानंदुःख-
 शोकभयप्रदम् कालादर्शत्रयोदशीनिषेधश्च त्रयोदशीयादाप्रासाक्षयं चातिचतुर्दशी रात्रिशेषे तत्र भावास्यातदाभ्यगात्रयोदशी चतुर्थ्यामे स्नान

निथयस्त्रयः दीपदानादिकोर्ध्वकर्तव्याः पूर्वसंयुताः इति नरकचतुर्दशीदिपदानसमाप्तं अथकार्तिकशकृच्चतुर्दश्यावैकुण्ठचतुर्दशी
 तदुक्तं सनत्कुमारसंहितायां वर्षवैहेमले चारव्ये मासि श्रीमतिकर्तिके शकृपक्षे चतुर्दश्यामरुणोदयसप्तमे महादेवतिथौ ब्राह्मसुहृते
 मणिकर्णिके स्नात्वा विश्वेश्वरो देव्या विश्वेश्वरमपूजयत् संक्षिपं ज्योतिषस्तस्य प्रतिष्ठारव्यतटाकरोत् स्वयमेव तदात्मानं चरन् प्राश
 पतव्रतं ततः प्रभाते विमले कृत्वा पूजामहद्गुतां दंडुषणे मंहानाप्तिवने स्मिन्कृतपारणः श्रीसद्गवानी सदनं प्रविश्य दमनुत्तमं इति स न
 त्कुमारसंहितोक्तेः अथ कथा बालसिंथ्या ऊचुः कार्तिकस्य सिते पक्षे चतुर्दश्यासमागमत् वैकुण्ठेशस्तु वैकुण्ठाद्वाराण स्याकृते-
 युगे रात्र्यां तुर्योसशेषां स्नात्वा सोमणि कर्णिके गृह्णात्सहस्रपदानां सहस्रवैततौ ब्रजत् अतिभक्त्या पूजयितुं शिवश्यासि हर्तवि
 ष्कं विध्यय पूजावैश्वशीतनः पद्मं पूजयत् सहस्रसरव्या कृत्वा दोवे कनास्नाततः परं आरब्धपूजनं तेन शिवस्तद्भक्तिमेकत एक
 पद्मपद्ममध्यानि लीयात्तहरणतु ततः पूजितवान्निष्ठुरं कोनकमलत्वमूत् इतस्ततस्तेन दृष्टपद्यतिष्ठति न क्वचित् कसलेषु प्र
 मोजालोः शवानामरुमेप्रमः क्षणं विचार्य सहर्दिने मेनामप्रमोभवत् पद्मे शेषे वफ्रमोजालो विचार्यैवं पुनः पुनः सहस्रपद्मसंकल्पः
 पूजार्थं तु कृतो मया अर्घ्यः कथं महादेवो एकोनकमले मया यद्यनि तुं गमिष्यामि भगः स्यादासनस्य तु किं विधेयमतेः शंभोः पूजेन-
 चितयद्दरिः एकः प्रकार उत्पन्नाद्दृश्यं सुनीश्वराः पुंडरीकाक्ष इत्येवमां वदति सुनीश्वराः नेत्रं मे पद्मसहस्रं पद्मार्थं त्वर्पयास्य
 हं इति निश्चित्य मनसि दत्वा तजनि कासतु नेत्रमध्यात्तदुत्पत्स्य महादेवस्तु पूजितः ततो महेश्वरस्तु द्योवाक्यमेतदुवाच ह महादेव
 उवा० त्वत्समो नास्ति मद्भक्तस्त्रैलोक्ये स चराचरे राज्यं दत्तं त्रिलोक्यास्ति भवत्त्रैलोक्यालकः अत्यद्दरुम इति वरपद्मनामसि त
 अवश्यमेव दास्यामि नात्र कार्या विचारणा मद्भक्तिं तु समां लब्धये द्विषंति जनार्दन ते मदे ध्यानरा विष्णो ब्रजे तु नरकं भवं विष्णु
 वाच त्रैलोक्यरक्षा करणं ममादिष्ट महेश्वर दुर्मदाश्व महासत्त्वा देत्या मायाः कथं मया शिव उवा० एतत्स्फुटं दर्शनं चक्रं सर्वदे-
 त्यनि कृतं न गृहाण भगवन् विष्णो मया तु स्य निवेदिनं अनेन सर्वदेत्यानां भगवच्छक्रदं नं कुरु एवं चक्रं हरेर्दत्तातेनोक्त्वनम ब्रवीत् शि-

वउवाच वर्षेच हेमलंबारव्यमासि श्रीमतिकार्तिके शक्रपक्षेचतुर्दश्यामरुणाभ्युदयंप्रति महादेवतिथीं ज्वालिसुहूर्तेमणिकर्णिके
रत्नात्वावैश्वेश्वरलिंगवैकुण्ठादेत्यपूजनम् सहस्रकर्मलेस्तस्माद्भविष्यतिममप्रिया विरव्यातासर्वलोकेषु वैकुण्ठारव्यचतुर्दशी
अन्यं वरप्रदास्यामिष्टणुविष्णोवचोमम पूर्वरात्रोतुतेपूजाकनेव्यासर्वजातिभिः उपवासं दिवाकुर्यात्सायकालतवाचनम् पश्चान्म
मार्चनं कार्पस्यथानिष्फलं भवेत् आख्यातुर्हरिपूजायारात्रिव्यासाचतुर्दशी अरुणादथेवलायाशिवपूजासमाचरेत् सहस्रकर्मलेषु
रादोयैः पूजितो नरेः पश्चाद्दशः पूजितश्च ज्जीवन्मुक्तास्तएव हि सायं स्नात्वापचनं देविदुमाधवमचेयेत् सहस्रनामज्ञाविष्णोः क
र्मलेः स्रमनो हरेः मणिकर्णयोततः स्नात्वा विश्वेश्वरमथार्चयेत् सहस्रनामभिः पुण्येर्जीवन्मुक्तः साएव हि स्नात्वा विश्वेषु को
व्यावानंतं संनमसर्चयेत् रुद्रकाव्यां नतः स्नात्वा विश्वेश्वरमथार्चयेत् सद्गुरुनामभिः पुण्येर्जीवन्मुक्तः साएव हि स्नात्वा विश्वेषु को
कार्यो विचारणा आदौ स्नात्वा विन्दुतीर्थं यजेन्नाशयणं नतः रेतोदं कृततः स्नात्वा केदारेशमर्चयेत् इहे वार्धवनामयौ सवन्नास्त्यत्र संश
यः स्थलपद्मैस्त्वत्रपूजाकर्तव्या जलजक्षयात् आदौ स्नात्वा सूर्यपुत्र्यां वीणाधवमर्चयेत् जानूव्याचततः स्नात्वा संगमशानप्र
जयेत् रक्तपद्मैः श्वेतपद्मैर्हीरुद्रं क्रमेण तु सर्वोः श्रियस्तस्य वश्याः सत्यविष्णोभयोदित मोक्षार्थं काशिका मर्थतिष्ठतः शक्रमृदाय
को बिन्दुमाधव विश्वेशो जगदानंददायको नलमं तूजयित्वा किं मोक्षं विश्वेश्वर हरिं विना यो हरिपूजां तु कुर्यात्तु दुःस्य च्चान
दृथातस्य भवेत् पूजासत्यमेतद्ब्रुवाम एव तस्मै वरदत्वा तत्रैवांतरधीयत तस्मात्सर्वप्रयत्नेन पूज्या हरिहराबुभो प्राप्नोति युगो
रेशो चाचारविजने तत्संख्ये वर्षशतं गर्ते देवो महेश्वरः वाराणसीस्थलिंगानि पातालं सनिपुंसति तताद्दिगुणवर्षेस्तु गंगा वाराणसी
तथा भविष्यति अष्टशयासांतो वै स्रसुनीश्वराः अंतर्हि ता यदा काशीं भविष्यति तदा सुते नाशस्तुलिंगचिन्हूनां निःप्रभाः सकला जनाः
चतुर्दशब्दुभिर्दक्ष महामारी ससुद्रवः गोवधश्चापि सर्वत्र मृत्निकाभस्मसन्निभा गगोत्तरी तु या धारा पतद्गिरयाश्चमे हरिद्वाराच्च
बायव्यातस्थालोपां भविष्यति भागीरथ्या गतायां तु म्रकटीतंतु सन्निभाः भविष्यति जले कीटास्तोयनीलीनिभ्रतया चतुर्वर्षे सहस्रे

स्वशैलस्थाः सर्वदेवताः सलंत्य क्कागमिथ्यतिमानसंचसरोवरम् गतेषुशैलेवेपुराजानोधैर्येविच्युताः पापिष्ठाश्चदुराचारानानादुः
 खेन्दुःखिताः कलेरयुतवर्षीणामविथ्यनियदारवगा श्रौतसार्गस्यलोपाहिंसविथ्यतिनसशायः तदालोकाप्रविथ्यतिमद्यपानपरा
 यणाः स्वत्यायुषः स्वल्पभाग्यानानारोगंश्चपीडिताः द्वित्रास्तुदक्षिणंदेशेदज्ञाःसप्तवेतिच आनीयतान्शाककर्तधर्मसं
 स्थापयिथ्यति इतिसनलुकारसंहितायांवेकुंडचतुर्दशीकथासमाप्ता अथशिवरात्रिब्रतं अभातमासेनमाघकृष्णा
 चतुर्दश्यांशिवरात्रिब्रतं तच्चाधरात्रव्यापित्याकार्यं तदुक्तंनारदसंहितायां अर्धरात्रयुतायत्रमाघकृष्णाचतुर्दशी शिवरात्रि
 ब्रततत्रसोन्धमेधफलंलभेत् ईशानसंहितायामपि माघकृष्णाचतुर्दश्यामादिदेवोमहानिशि शिवलिंगसम्भूतत्रकेटिस्त
 येसमभ्रं तत्कालव्यापिनीयात्याशिवरात्रिब्रतेतिथिः माघकृष्णाक्षत्रात्त्रासातमासपरत्वेन अतएव चतुर्दश्यातुष्ट्या
 यांफाल्गुनेशिवपूजनं तामुषोध्यप्रयत्नेनविषयानुपरिवर्जयेत् इतिस्मृतुक्त्वेणोणमांतमासोप्युक्तः महानिशाच महानिशोहे
 घटिकेरात्रमधमयामयोरितिदेवलोकनिशीथरूपैव एवचाधरात्रशब्दोपितत्परएव दिनद्वयेनिशीथव्यासावव्यासोवापरेवमदोष
 व्यापिनीलाभात् दिनद्वयेचतुर्दश्यापूर्वाव्याज्यापराशरुभा आदित्यास्तमयेकालेअस्तिचेद्याचतुर्दशी मदोषपूर्व्यापिनीयात्याशिव
 रात्रेचतुर्दशी रात्रोजागरणंयस्मान्स्मान्नासमुपोषयेत् अहोरात्रव्रतंयच्चएकमेकानिथोगंत तस्यासुभययोभिन्यामाचरेत्तद्
 तत्रतीतिकामिकाशिवरात्रिः शिवरहस्य स्मृत्यन्तरादिवचनाच्च नचपूर्वदिनेधिकव्यासिवशात् पूर्ववेतिशक्यम् एतस्यसू
 यमास्यात् अर्धेत्विभितिन्यायमात्रत्वेनक्त्वनवाधकलायोगात् प्रकृतनिरुक्त्वेनेरेवतद्वाधाच्च पूर्वदिनेनिशीथेपरदिनेमदो
 खेनदापूर्वैव अर्धरात्रात्पुरस्ताच्चैज्जलायोगोयदाभवेत् पूर्वविद्धेवकतेव्याशिवरात्रिःशिवप्रिया इतिपाप्मिजयायोगस्यविहित
 त्वात् महतामपिपापानादृष्ट्वावेनिःकृतिःपुरा नदृष्टाकुर्वतापुमाकुह्युक्तानिथिंशिवां इतिस्कांदे दर्शयोगस्यनिर्दिशितत्वाच्च य
 नुकालतत्त्विवेचनेनयैदिनद्वयेनिशीथव्यासावपूर्वविद्धाविधायकान्युत्तरविद्धानिषधकानिवचनाभिसावकाशानीत्कक्कापू

धैवशास्त्रं तन्मसंजसं निशादयेचतुर्दश्यापूर्वात्याज्यापराशभिमाधवाद्युदाहृतकामिकवचनविरोधात् नच पूर्वविद्वा-
 विधायकानाउत्तरविद्धानिवेधकानाविषयालाभइतिशक्यम् प्रदेशनिशीथयोर्विरोधेनिशीथयात्यतायाउपो ह्यज्जबललेनविषयला-
 भास्यानुपदेभेवोक्तत्वात् प्रदेशव्याप्तिभावात् यदादिन्द्येनिशीथव्याप्तिस्तदापरेवमाधासितेभूतेदनाहराजन्तुपातयोगाय
 दिपचदश्याः जयाम्युक्तानतुजातुकुर्याच्छिवस्यरात्रिप्रियकृच्छिवस्य इतिहेमाद्रिमाधवेषुदाहृतपुराणवचनान्दितिपरेव
 अस्मिन्त्रतेउपवासजागरणपूजायाफलसंबधात् त्रयमपिप्रधानं तथाचनगररवडे उपवासप्रभावेनबलादपिचजाग्रात् शिवरात्रि-
 स्तथातरस्यालिंगस्यापिमपूजया आक्षय्यात्प्रतेकामान्शिवसाधुज्यमानुयात् इदत्रप्रतसंयोगपृथकूलन्यायेनित्यकास्यच परात्
 रतरनास्तिशिवरात्रिपरात्तरा नपूजयतिमन्त्रेशोरुद्रत्रिभुवनेश्वरं जंतुजन्मसहस्रपुत्रुज्यतेनात्रसशायः इतिस्कांदे पारणन्चे
 नद्वते स्कांदेतिथिमध्येतदेतौके उपाषणन्चतुर्दश्याचतुर्दश्यातुपारणं कृतेःसकृतलक्षेत्र्यलक्ष्येनयदिदिवानवा ब्रह्मांडोदरमध्येतु
 यानितीर्थाभिसंनिधौ संस्थिताभिप्रवंतीहूमृतायापारणेकृतं तिथ्येतेपारणंकुर्यादित्नाशिवचतुर्दशी तथा कृष्णाष्टमीस्कंदषष्ठीशिवरा-
 त्रिस्त्रिधैव एताःपूर्वशुनाःकायोस्तिथ्येतेपारणंभवत् अनयोर्विरुद्धवचनयोर्व्यवस्थेवमाधेवनाम्ना यामत्रयोर्ध्वेगामिन्याप्रान्तेरवाहि-
 पारणमिति वचनाद्यामत्रयमध्येचतुर्दशीसमाप्तौतिथ्येतेतदुत्तरगामित्येतेप्रातस्तिथिमध्येवेति तिथिमध्यकालोसुपव्यस्तदंतकालोगोणः
 उत्तरमावित्वादित्याहुः केचित्तु शक्तस्तिथ्यंतं अशक्तस्तिथिमध्येवेत्युचुः शिवरात्रिग्रहणतुपूर्वविद्वाविधानार्थमिति वस्तुतस्तु सात्वस्त
 मयपर्यंतव्यापिनीचिन्तरेहूनि दिवैवपारणंकुर्यात्पारणनेवदोषभाक् शिवरात्रिकरणपठित्वकालादृशादिलिरिवतवचनानि ह्येवातिथिसमा-
 प्तौतिथ्येतेन्यथातन्मध्येवेति इतिनिर्णयः अथप्रतविधिः मासपक्षाद्युद्धिरव्यमपापक्षयार्थमक्षय्यमाक्षमाग्रास्यर्थेशिवरात्रिग्र-
 नंकरिष्ये इतिमंकत्य षोडशापंचारेःशिवपूजांकुर्यात् तत्रपूजा आगच्छदवदेवेशमत्यलोकहितेच्छया पूजयाभिवधानेनप्रसन्नः
 सुसुरेशोभव सहस्रशीर्षत्यावाहनं पादासनंकुरुभ्रातृनिर्मलस्वर्णनिर्मितं मूषितंविधैरत्नेःकुरुत्पादुकासनं पुरुषएवेदमित्यासनं

गंगादिसर्वतीर्थेष्वोसयाप्रार्थनयाहृतं तौयमेतत्स्रस्वशीपाद्यार्थप्रतिगृह्यतां एतावानस्यतिपाद्यं गंधोदकेनपुष्येणचंदनेनस्रंगंधि
ना अर्थीगृहाणदेवेशभक्तिसेत्स्यलांकुरु धिपादूर्ध्वइत्यर्घ्यं कर्पूरोशीरस्करभिशीतलंविमलंजलं गंगायास्तुसमान्तीतगृहा
णाचमनीयकं तस्माद्द्विराकृत्याचमनीयं मंदाकिन्याः समानीतिहंसाभोरुहवासिते स्नानायतेमयाप्रत्त्यानीरस्वीक्रियतांवि
क्षौ यत्पुरुषेणेतिस्नानं वस्त्रासूस्मदुहूलंचदेवानामपिदुर्लभं गृहाणत्वसुमाकांतप्रसन्नोभवसर्वदा तंयज्ञमिति वस्त्रं य
ज्ञोपवीतसहजं ब्रह्मणानमिर्भिनंपुरा आशुख्यंभववर्चस्वउपवीतंगृहाणसे तस्माद्यज्ञात्सर्वैत्कपवीतं श्रीखंडंचदंकीद्विव्यंगंधा
ह्यस्मन्नोहरं विलेपनंस्करंश्रष्टचंदनप्रतिगृह्यतां तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतइतिगंधं मात्स्यादीनिस्करगंधिनि० तस्मादस्वितिपुष्य
वनस्पतिरसाद्भूतो० यत्पुरुषमितिधूपं साज्यचवीतं० ब्राह्मणास्यतिदीपं नैवेद्यंगृह्यतांदेव० चंद्रमासनसदितिनेवेद्यं
पूगीफलमहद्विष्यं० तांबूलं हिरण्यगर्भैतिदक्षिणां चक्षुर्देसर्वलोकानांतिमिरस्यनिवारणं आतिक्यं कल्पितमन्थागृहा
णपरमेश्वर नीराजनं फलनफलितसर्वत्रैलोक्यसचराचरं तस्मात्फलप्रदानेनसफलाश्वमेनोरथाः फलं याभिकानिचया
पानि० नाश्याः आसीतिप्रदक्षिणां मंत्रहीनोक्रशाहीनंभक्तिहीनंस्करंश्वर यत्सृजितंमयादेवपरिपूर्णतदस्तुमे सप्तस्थासन्निनिम
स्कारं सद्योजानमिति वामदेवायेतिवा यज्ञेनयज्ञमिति मंत्रपुण्याजलिं श्रूयतांथर्मसर्वस्वशिवावरात्रोशिवाचंनं मन्त्रयज्ञविधिनेनस्व-
र्गपुण्येनकर्मणा कृत्वास्नानंशक्तिर्भूत्वाथोतवस्त्रसमन्वितः स्थापयेद्देवंशंभंत्रैर्वेदसमुद्भवेः ततः पूजाप्रकर्तव्यापूर्वीक्त
विधिनाततः नमोयज्ञजगन्नाथनमस्त्रिभुवनेश्वर पूजागृहाणमहन्नामहृशमथमपदं प्रथममहूरपूजा पूर्वेनदीमहाकालाशु
गीभृंगीचदक्षिणे हृषस्कीपश्चिमेचदेशकालोत्थान्तरं गंगाचयमुनांचैवपार्श्वेचैवव्यवस्थितं नमोव्यक्तायसूक्ष्मायनमस्ते
त्रिपुरांतक पूजागृहाणदेवेशायथाशक्त्यापपादितं द्वितीयमहूरं वृद्धाहंविधिः पाशैः संसारभयबंधने पतितंमोहजाले
मात्वंसमुद्धरशाकर तृतीये चतुर्थेमहुरेआद्यवत् नमःशिवायशान्तायसर्वपापहरायच शिवरात्रौमयादत्तंगृहाणाद्यं-

प्रसीदसे द्वितीये दुःखदारिद्र्यभावेऽथ दग्धो हंपार्वतीपते मां वैत्राहि महो देव गृहाणा र्ध्वेन मोस्तुने तृतीये किंनजावासि देवेशानावद्भू-
 किंपयच्छमे स्वपादाग्रतले देवदास्ये देहि जगस्यते चतुर्थे इति प्रार्थना इति शिवपूजासमाप्ता अथ कथा मन्त्रवाच्य मकारण
 मशेषस्य जगतः सर्वदा शिवः गोब्राह्मणनृपाणाञ्च िवेषवतु मे सदा कैलासशिखरासीनं देवे देवजगद्गुरुं पंचवक्त्रं दशसुख-
 त्रिनेत्रं शरलपापिणं पिनाकशोभितकरं रवद्गुरवे दकधारिणं कपालरत्नं द्वांगधरं नीलकण्ठं सुशोभितं भस्मांगव्यालशोभाढ्यम-
 स्थिभालाविभूषितं नीलजीमूतसंक्राशस्त्रयुक्तं टिसमप्रभं कीर्तुं च शिवं तत्र गणेशं परिवारितं विशुज्ये देवताः सर्वास्तिष्ठन्ते
 परमेश्वरं तं दृष्ट्वा देवं देवेशं महस्योत्फुल्ललोचनं पार्वतीपरिपश्यन् च्छविना याचनता स्थिता गोशीमोवाच मर्नारं त्रिस्मयौत्फुल्ललोच-
 ना पार्वत्युवाच कथयस्व प्रसादुनयद्गोप्यं व्रतमुत्तमं श्रुत्वा स्वयोक्ता देवेशात्रतानां निर्णयाः शक्रभाः तथोवेदानधर्मीश्वतीर्थध-
 र्मीस्त्वयोदिनाः नास्ति मे निश्चयो देव प्रजाताहं च पुनः पुनः तस्माद्ददस्व मे देव त्वेकं निः संशयं प्रभो व्रतानामुत्तमं देव भुक्तिमुक्तिम-
 दायकं तदहं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व समप्रभो ईश्वर उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि व्रतानामुत्तमं व्रतं यन्न कस्यचिदाख्यातरह-
 स्यं भुक्तिदायकं येनेव कथ्यमानेन यमो विलयतां व्रजेत् तदहं कथयिष्यामि शृणुष्वेकमनाः प्रिये माधमासे कृष्णापक्षे अमायु-
 क्ता चतुर्दशी शिवरात्रिस्तु साज्ञेया सर्वयज्ञोत्तमोत्तमा दानैर्यज्ञैस्तेषामिश्च व्रतेश्च विविधेषु नतीर्थैस्तद्देवत्सु पुण्यं यशिवरात्रि-
 व्रतोद्भवं शिवरात्रिसमनास्ति व्रतानामुत्तमं व्रतं ज्ञानतो ज्ञानतो वापि कृत्वा मोक्षमया मुयात् मृतास्ते निरयंत्यत्कागतास्ते शिवसन्नि-
 धौ सर्वमंगलशीला च सर्वा मंगलनाशिनी भुक्तिमुक्तिप्रदायैषा सत्यं सत्यं वरानने देव्युवाच कथय मम पुंरं त्यक्त्वा शिवलोके व्रजेन्नरः ए-
 तन्मे महदाश्चर्यं मत्पक्षं कुरु शंकर शंकर उवाच शृणु देवि यथा ह्युक्तां कथां पौराणिकीं शक्रभां यमशासनहं श्रीच शिवस्थानमदा-
 यिनी कश्चिदासीत् पुरा देवि निषादे जीवातकः प्रत्यंत देशावासी च भूधरा सन्निकेतनः स्त्रीमांते ससदा तिसृक्षुं दुंब परिपालकः शूरो
 नित्यं धनुर्धरी शक्रभागः कृष्णाकंतुकः बभूव गोशं गुलित्राणः सदैव मृगया रतः एव विधे निषादे सो चतुर्दश्यां दिने यक्रभे यवहारिकेऽश्रद्ध-

व्यार्थेवागरोपरोधितः तेनापि देवतादृष्टाजन्मान् वचनं श्रुतं उपवासव्रतानां च शिवः शिवशिवोति च दिनांते तेस्तदायुक्तः शान ईव्यं प्रक्षेयतां नतो
 सौधनुगदाय दक्षिणेनगतः स्वयं आगच्छन्सवनादेशे जनहासंचकारसः शिवः शिवकिमेतदेकैर्वीतिनगरेजनाः वनेचरान्निरीक्षंस्तुच
 नुदिक्ष्कइतस्तनः पदंचमृगमागंचअन्वेष्यचसूकरान्चमृगान् इतश्चेतश्चधावन्वे आमिषेषु लुब्धमानसः वनेचपर्वतान्सर्वान्प्रमिभित्वा
 गिरिकंदराः संप्राप्ततेननोकिंचित्मृगसूकरचिचलं निराशोलुब्धकस्तिष्ठन्तदात्यस्तंगतो रविः चिंतयित्वा जलोपांते जागरजीवधानेन
 संविधास्यास्यहोरत्रोनिश्चितमसजीवनं गतोसोजलमासीव्यतीरस्योजालिमध्यतः आश्रमकर्तुं सारेभे आत्मनो गुप्तिकारणात् जालिम
 ध्यमहालिंगं स्थितं स्वयंभुवंशरुप्तं बिल्वदृक्षामहावृद्धिव्यो जालिमध्ये च संस्थितः गृहीत्वा तस्यपणोनिमार्गशतद्वयर्थमसक्षिपत् क्षि-
 स्वानि दक्षिणेभागे निपेतुलिंगमूर्धनि नदिवाभोजने तस्य आमिषेषु लुब्धमानसः ततश्चिंतयमानस्यनिनिद्रासमजायत तस्यगर्धसमासाद्यलुब्ध-
 कस्यवरानने ननिष्ठंतिमृगाः सर्वेशरघातप्रयात्तदा मृगान्निरीक्षतस्तस्यनिद्रानाशोव्यजायत बिल्वमध्येगतस्यास्यप्रथमः महारोगतः त
 लोजलार्थमायाताहरिणीगर्भसंयुता योवनस्थामरूपाचस्तनयीनासूशांभना निरीक्षंतीदिशः सर्वांशुशसुखुल्लोचना लुब्धकेनापिसादृष्ट
 बाणोचरमागता बाणश्चसंधितस्तेनरकदंष्ट्रेनचेतसा त्रोटयित्वाथपत्राणिप्रक्षिप्तानि शोवापरि शिवंदेवसदाध्यायन्शीतिनपरिपीडि
 तः एतस्मिन्नंतरेदृष्टोहरिण्यालुब्धकस्तदा लुब्धकस्तुस्वरूपेण कृवातद्वदश्यते दृष्टानुतस्यसंधानयमदृष्टासंप्रभ्रं मृगीसिदिव्ययावा
 चालुब्धकंबाक्यमब्रवीत् मृगयुवाच स्थिरोभवमहाव्याधसर्वजीविनकृतन कथयस्वमहाबाहोकिमर्थंसाहनिष्यसि लुब्धकठवा० कुटुंबपी
 डितंमेधक्ष्मकथयस्वमयासह पुष्यास्यहंसं देवापित्यामिषाहारभोजनेः धनं वैमहूहेनास्ति तेनत्वाहन्मिशोभने स्तउवा० याचहृजानमा
 वेनजागरोपोषणेनच चतुर्यंशेनपापानांविमुक्तोलुब्धकस्तदा लुब्धकस्तुतेतादृश्वामृगीमातुषभाषिणी आश्रयंपरमदृष्वाकिचि
 चर्मसमन्वितः लुब्धकठवाच मयाहिद्यतितजीवाउत्तमार्धममध्यामाः नश्रुताईदृशीवाणीश्वापदानाकथंचन कस्मिन्देशेत्वमुत्स
 न्नाकस्मात्स्थानादिहागता कथयस्वप्रयत्नेनपरंकोतूहलाहिमं मृगयुवाच मृणुत्वलुब्धकश्चेष्टकथयामितवारिवलआसीत्सर्वमहाव्य

स्वर्गेशकस्थचाभरा अनंतरूपलावण्यासोभारयेनचगर्विता सोभारयमदपुसांगोदानवोबलगर्वितः मयेवच कृतोभर्ताहिरण्याक्षा
 महासुरः तेनसार्द्धंमयासुकुर्विकालंयथेक्षितं एवंकालोगतोव्याधक्रीडंन्यामसुरेणच एकद्वोप्रोक्षितुंनृत्यंशस्त्रस्यगततदा यावद्ग
 च्छाम्यहंतवन्माशंफरोच्चबीत् कृगतात्वंबराहंकेनवासगनाशरुभे किंवासोभारयगर्वेणायानाममर्दिरे सन्यकथयशीघ्रंनो-
 वाशापददाभिते शापभीत्यामयातत्ररुक्कंशंकरायनः शृणुदेवप्रवह्यामिशानुग्रहकारक ममास्तिभर्ताविश्वशदानवेदोमहाबलः
 तेनसार्द्धंमयोदेवक्रीडितंनजसंदिरे तेनाहनागताशीघ्रंस्थक्षिसंहारकारक रुद्रस्त्रुचनृनृत्यासकोषोवाक्यप्रवीत् सुगःकामातुरोभिन्योहि
 रण्याक्षोभविथानि तंमुगीतस्यभार्योवैभविथिसंसंशयः त्यक्त्वास्वर्गतथोदेवानदानवभानुमर्हसि द्वादशाब्दानिभोभद्रप्रविताशापगव
 ते परस्परस्यशोकनशापानोपिप्रविथ्यति अनुग्रहः पुनस्त्वेषःशंकरेणकृतः स्वयं कदाचिद्भिव्याधंकरामसाल्निध्यमाश्रितः वधार्थंन-
 स्वसंभ्रासापूर्वजन्मस्मरिथ्यसि तत ऊर्ध्वतदारुद्रदृष्ट्वासोक्षमवाप्यसि शंकरानमयादृष्टोऽसन्त्यास्मिन्महावने ननादुःखमनुमासामासमद
 विवर्जिता गर्भोक्तांतांशोपेणनवथ्यचिभिनश्चितं त्वंकुंडंबस्वनेनूनंभोजनंनभिव्यति आयास्यतिमुगीत्वन्यामार्गेणानेननुद्यक पीन
 योवनसपन्नाबहुमासामदोर्बता भोजनंसकुटुंबस्यनवसद्योभविथ्यति अथवान्यामुगीव्याधपानार्थंनुजलागये आगमित्यतिप्रत्यूषरु-
 धानस्यनसंशयः गर्भंत्यक्त्वापुनःनानबोन्नानुसंदिष्यबधुषु शपथैरागमित्यामिसंदिश्यचसरवीजनं नस्यास्मद्वचनंशुलाव्याधोवि-
 स्मयमागतः स्तूणमेकंनथास्त्रिताव्याधोवचनमप्रवीत् नागमित्यनित्वेदंत्योजीवल्लमपिगच्छसि क्षुरययापीडितोहवेकुंडंबचविशेषनः
 प्रानस्त्वयाममग्रहमागतव्यंथायषं शपथैश्चजज्वंदिद्यथाभिमथयोभवत् एथिवोवायुरादित्यःसत्यंतिष्ठंतिदेवताः नस्मान्सत्येन
 गंतव्यंभवत्यास्वग्रहंप्रति तस्यतद्वचनंमुत्वागभ्रान्तंसाभूगीतदा चक्रसत्यप्रतिज्ञोवैव्याधस्यांभपुनःपुनः मुग्धुवाच द्विजोमूलतु
 योव्याधेवेदप्रसोभिजायेन स्वाध्यायसध्यारीहृतःसत्यशौचविवर्जितः अधिक्रयाणांकिनाअथाज्यानांचयाजकः नस्यपापेननि-
 व्याभियग्रहंनागंमपुनः दुष्टदुष्टैर्नृपत्यांपूर्तवायामकंवके नास्तिकंचविशिलेचपरदाररेतथा वेदविक्रिणित्चिबशवस्तुकमोजने

तेन पापेन लिप्याभियद्यहं नागमिषुनः सृतायायाप्रतिशोहं सानातिशोरपालकं तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं दानंदातुं प्रहृत्तस्यथो
 नरायकरेनरः तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं देवद्व्यंगुरुद्रव्यं ब्रह्मद्व्यं हरेत्तुयः तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं दीप
 दीपेनयः कुर्यात्सादपोदलथावेयत् तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं मर्तन्स्नामिन्मित्रसात्मानं बाल्मसेवच गावित्रचगुरुनारीशोमारय
 निदुर्मतिः तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं अवेप्यावेचयन्तापयत्यापदोभिकेजेने अजितोद्वेषुयत्यापपरदोषानुकीर्तने कृत
 अचकदर्थे च परदाररेनेतथा सदत्वारविर्हनिनपरपीडाप्रदायके परंपश्यत्ययुक्तेचकन्याविक्रयकारके हेतुकेबकहेतोचक्रुदसास्य-
 न्दतथा एतेषांपातकमन्थयदिनायाभितेगृहं यन्तापं ब्रह्महत्यायांपितृभ्रातृवधेतथा तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं यत्पापु
 व्यकानाचयत्तापगरदायिना तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं विभार्यः पुरुषोयस्तुसमहृष्टानपश्यति तस्य पापेन लिप्याभि
 य० सकृदह्वानुयः कन्यां द्वितीयायप्रयच्छति तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं कथायांकथ्यमानायाभितेगृहं यत्स्य पापे
 न लिप्याभियदिनायाभितेगृहं पत्नीनदापयानिन्यवदनिदापरोद्दयः तस्य पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं यत्स्य पापेन लिप्याभियाया
 स्मणीचविशेषतः तस्य पापेन लिप्याभिय० तेन श्राद्धितुयामुद्देः पतितबहुभान्क असच्छास्त्रार्थानिपुणोपुराणार्थविवर्जिते सूरवेपारं
 डनिरतेकयविक्रयकेद्विजे एतेषांपातकमन्थयदिनायाभितेगृहं एकार्कमिष्टमश्रातिभार्यापुत्रविवर्जितः आत्सेजागुणासपल्नास-
 मानसहेशेवरे नप्रयच्छतियः कन्यान्तरोवेजानुल्लसः तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभितेगृहं सुग्रीवाक्यंतनः श्रुत्यालुब्धकोल्हृष्टमान
 सः संन्दत्यबाणसंधानान्मुचहरिणीतदा तस्यामुक्तिप्रभावेन लिङ्गस्थापितप्रतनात् मुक्तोसोपातकेः सर्वस्मनस्सणान्नात्रमशयः
 द्वितीयेप्रहरेप्रानिमध्यरात्रेमहानिधि तस्मिन्नेवक्षणेप्रानिपराप्तासमृतीतदा संवस्नामयसंमद्यपनिमन्वेव्यतीसुहुः जानिमध्य-
 स्थितेनाथदृष्टासालुब्धकेनतु पुनर्दृष्टस्यपत्राणित्रोटयित्वाकरेणतु द्विस्तानिदक्षिणेभागेलिङ्गोपरिदिदृक्षया तस्यायथार्थेने
 नाथोबाणोधनुषिसंधितः तिसंस्तत्रेकचित्तेनकुटुंबार्थंजिघांसया निरीक्ष्यन्नुब्धकोयावद्दणंत्स्योविमुचति तावन्पुण्यास-

संहृष्टो हस्वातं विह्वलाभवत् अद्यैव भगिनी मे हि लुब्धकेन विनाशिता मम किं नो वितयेन तस्यादुःखेन पीडिता १०० वरो मृत्युर्न शोको वेदु
द्वाव्याधे विशेषतः एवं संचिंत्य हरिणी लुब्धकं वाक्यमब्रवीत् हरिण्युवाच धनुर्धरवरव्याधसर्वजो वानिकृतन दुहिमेव च न चैकपश्चा
त्त्वमां निपातय आयाता हरिणी चैकामार्गेणानेन लुब्धकः समायाताथ वानैव सत्यकथयत्सुव्रत नच्छुलालुब्धकस्तत्राविस्मताक्षणमसत न
स्यास्तुयादृशीवाणी अस्याश्चैव तु तादृशी सा चैषा चागता नूनं प्रतिज्ञापालनाय च अथ वान्यासमायातायातया कथितापुरा लुब्धक उवाच
अहो रात्रं कृतं कष्टं कुटुंबार्थं मया मृगि अधुना तां हनिष्यामि देवानां स्मरणं कुरु व्याधोक्तं वचनं श्रुत्वा हरिणी दुःखिता भृशम् व्याधमाहू
दित्वा वैभोमां व्याधनिपातय तेजो बलं तथा सर्वे निर्दग्धं धिरहाग्निना अहमप्राणान्विभो स्यामि भोजने तेन जायते बलबांश्च महान्तेजो न
दमांससमन्वितः अन्यश्च पीने गौरां गोमृगो ह्यत्रागमिष्यति अहं च दुर्बलानूनं मे दमांसं विवर्जिता केवलं पापभाक्त्वां हं मम प्राणविमोचकः
मार्गेणानेन भो व्याधमृग आयास्यति स्फुटम् तं हत्वा ते कुटुंबस्य तृप्तिं मित्रं न भविष्यति तयोक्तं लुब्धकः श्रुत्वा किं करोमीत्संचिंतयत् मृ
ग्योक्तो हि सयुक्तार्थ एष मे निश्चयो हृदि संचिंत्य लुब्धकः याह मृगेशो कातुरां हृशाम् सत्यं वद महामागे प्रत्ययो मे यथा भवेत् तस्य तद्
च नं श्रुत्वा हरिणी दुःखकर्षिता चक्रे सत्यप्रतिज्ञां तु व्याधस्याप्ये पुनः पुनः मृग्युवाच क्षत्रियस्तरुणश्रुत्वा संशामयो न गच्छति तस्य पापेन
ल्लिप्ये ह्यदिनायामिते गृहम् भेदयंति तडागा निवापि म्वायगवामपि मार्गस्थानं च ये मंत्रितं सर्वं सत्वभयं क्रमाः तेषां वैपातकं मस्य यदि
नायामिते गृहम् एतच्छ्रुत्वा तु व्याधेन सापि पुक्ता मृगी तदा जलं पीत्वा तु बहुशो गता स घोययागतम् जालिमथ्ये स्थितस्यास्यः द्वितीयः प्र
हरो गतः चोदित्वा चित्त्वपत्राणि पुनर्देवे नियोजयत् पीडितो तीवशीतेन स्फुर्या गृहचिंतया शिवः शिवेति जलत्वेन निद्रामुपलब्धवा
न कृतं स्फुरत्नेन महरेमहरे गते वीक्ष्यंश्चैव दिशः सर्वाः सत्वमार्गां निरीक्षयत् लुब्धकेनाथ दृष्टो सो हरिणश्चंचलेक्षणः विलोक्य
न्दिशः सर्वा मार्गमाप्नो मृगीपदः सो भाग्यबलदं फल्यो मदनो न्यत्तपीवरः तं हस्वाबाणमाकृष्य स्या कर्णं तु घृयानसः बाणमुंचति यावेह
तावदृशो मृगेण तु कालरूपं तु तं हस्वा मृगश्चित्तितवान् स्फुराम् निश्चितं भविता मृदुर्गो चरस्य सत्प्रयतः भार्या प्राणसमाभयः घव्याधे

नेहनिपातिता नयाविरहितस्याद्यनूनंभृत्युभिर्विष्यति ह्यहाकालकृतंपापंपयद्दारादुःखमागतम् भार्ययानसमंसेरत्यंगृहेपिचवनेपि
 च तथावनानधर्मोस्तिनार्थकमौविशेषतः दक्षमूलेः पिदधितायत्रतिष्ठतितद्दहम् प्रासादोः पितयाहीनः कांतारादतिरिच्यते धर्मका
 मर्थकार्येषुभार्यापुंसः सहाधिनी विदेशेचगतस्यापिसेवविश्वासकारिणी नास्तिभार्यासमोबंधुनास्तिभार्यासमस्करवम् नास्तिभार्यासम-
 लोकेनरस्यार्तस्यभेषजम् यस्यभार्यागृहेनास्तिसापिचेदियवादिनी अरण्येतेनगंतव्यंयथारण्यंतथागृहं एकागणसमामेष्टृतीयाप्राणदा
 प्रम इत्येवंचिंतयित्वातुलुब्धकंवाक्यमब्रवीत् मृगउवाच शृणुव्याधनश्चेष्टह्यामिपाहारभोजन यत्तेपृच्छाम्यहंवीरतद्व्यक्तंवेदमप्रसो आग
 तंहरिणीपुगमंकेनमार्गेणतद्गतम् त्वयाविनाशितंषाथसत्यंकथयमेः धुना तस्यतद्वचनंश्रुत्वालुब्धकोविस्मयंगतः असावपिनस्वामान्योदेवताक
 प्यवृत्तमाऽवाचलुब्धकः सद्यस्सस्याग्रोवाक्यमुत्तमम् लुब्धकउवाच तेगतेःनेनपार्गेणसत्यकृत्कृत्वाममाग्रतः ताभ्यादत्तोसिभुक्तयर्थेममत्वम
 धुनानध संपतित्वांहनिष्यामिनेवमोक्ष्यामिर्कहेचिन् मृगउवाच तत्सत्यकीदृशंताभ्यांवाक्यसुकृतवाग्रतः येनतेमत्ययोजातोसुकृत-
 रुरिणीद्वयम् तेगतेकेनमार्गेणयेमुक्तेव्याधतेऽधुना व्याधउवाच तेगतेःनेनमार्गेणस्वमाश्रमपदंप्रति व्याधेनकथितास्ताभ्यांशापथायेह
 तास्तदा तच्छ्रुत्वावचनंतस्यहरिणोहृष्टमानसः मृगउवाच ताभ्यांव्याधयदुक्तंचतत्करोमिनचान्यथा प्रभातेतद्दहनूनमार्गमिष्यामि
 निश्चितं भार्याकृतुमतीमेघकामार्तोप्यधुनाशुशाम् गत्वागृहेथशुक्तामापृच्छयत्सहृज्जनान् शपथैरागमिष्यामिगृहतेनप्रसंशयः म
 देहंस्वगृहेनाद्यनेतुशक्तः कथंचन तद्व्यामरणंमेस्याद्यद्यहयातितस्तथा लुब्धकउवाच असत्यंभाषसेधूर्तप्रतारयासिभांयथा कृत्वा
 मूर्त्संस्थितंतेचतदागच्छतिकेत्यधीः व्याधस्यवचनंश्रुत्वाहरिणोवाक्यमब्रवीत् शपथैरागमिष्यामियथातेमत्ययांमवत् व्याधउवाच
 मृगत्वंशपथान्बृहिविशवासोमेभवेद्यथा यथाहिपेषयाभिलांस्वगृहंप्रतिकामुक मृगउवाच भर्तारं वचयेद्यारुस्वाभिनवंचतेनरः
 भिचंचवंचयेद्यस्तुगुरुद्रोहंकरोतियः विरसंतुरसंदद्यात्सेमभेदं करोतियः भेदयेद्यस्तुडागानिप्रासादंपातयेन्नथा प्रवासशीलोयेवि
 प्रः क्रयविक्रयकारकः संख्यास्नानविहीनश्चवेदशास्त्रविवर्जितः मद्यपास्त्रीपुरुक्तयेपरनिदारताश्चये परस्त्रीसेवकाविभ्याः परपेशृत्यसूच

काः शूद्रान् भोजिनोन्वभार्यपुत्रास्त्यज्जतिये वेदिनिंदापरायेच वेदशास्त्रार्थनिंदकाः तेषां वैपातकं मर्दयति दिनायाभिते गृहम् भार्यासंयहणा
यस्य व्रतशौचविवर्जिता सर्वाशीसर्वविभ्रंजाद्विजानामपि निंदकः त्रिषु वर्णेषु शूद्राणां यः शूद्रो न करोति वै विप्रवाक्यपरित्यज्य पागवद्भ्रांभि
रताः सदा ब्रह्मचर्यरताः शूद्रायेच पारवंडसंश्रिताः तेषां वैपातकं मर्दयति दिनायाभिते गृहम् गिलासैलं घृतं सौद्रं कंबलं लवणं गुडम् लोहं
स्नादिकं सर्वरंगान्भानाविधानपि विक्रियान्तेन शूद्रश्चेत्त्रयोदशो न विद्यते मद्यं मांसं विषं दुग्धं नीलं च हृषभं तथा मीनं क्षीरं सर्पकूटं चित्रा
न्मकफलानि च मद्यादिविक्रयेद्यं शूद्रोपमदं भोहितः आदित्यं धिष्युमीशानं गणाध्यक्षं त्रुपावर्तताम् एतान् न त्यक्त्वा गृहं मृदोयान्यपूज
यते नरः तस्य पापेन लिप्याभियदिनायाभिते गृहम् योगांस्तृशतिपादेन ह्लादितैः कंचसूत्र्यति एकं कोभिष्टमश्रानितस्य पापस्य भार्य
हम् भानापि चौरपोषात्त्रिक्रियामुद्दिश्य पाचकः कन्याशुल्कोपजीवी च देवब्राह्मणनिंदकः गोघ्रासहंकारच अतिथीनां च पूजनम् येन
कुर्वति गृहिणस्तेषां पापं भवेन्मम वृताकंच पदोलंच कालिंगंतुं बिकाफलम् मूलकं च शुनकं दं कुसुमं कनशाककम् एतानि भक्षयेद्य
स्तुनरो वैशानदुर्बलः तस्य वैजायते शकृद्द्विधां द्रायणशतैरपि एतेषां पातकं मर्दयति दिनायाभिते गृहम् यः पठेत्सरहो न च लक्षणं न विवर्जि
ते इयासुः संचरन्निशोवेदानुद्गुरये नुयः विप्रस्य पवतः कापि शृणोति इह चान्त्यजः वेदोपजीविको विप्रोऽनिलो भान्च्छूद्रभोजनः तस्य पापे
न लिप्याभियदिनायाभिते गृहम् शूद्रान्नेषु च ये सक्ताः शूद्रसंपर्कदूषिताः तेन पापेन लिप्याभियदिनायाभिते गृहम् नरवक्रश्चित्रकतंच वै
द्यो न क्षत्रसूचकः कूटकर्तो द्विजो यश्च तस्य पापस्य भार्यहम् कूटसाक्षी मृषावादापरद्वयस्य तस्करः परदारभ्रिगामी च ये च विंशत्सथा
तकाः द्रव्ये द्रव्यं विनिक्षिप्य पानकूटसमाश्रिताः वैशरताः सदा ये च दानदानतुर्निवारकाः भर्तारं द्रव्यहीनं च कुरूपं व्याधिपीडितम् यान
पूजयते नारीरूपयो व न गर्विता एकादशी तथामायेयासौ शिवचतुर्दशी तां पूर्वा विहा कुर्वीते तेषां पापस्य भार्यहम् अथ किं बहु नोक्ते न को
नुब्यक्तवाग्रतः यदिनायाभिते गृहं मम सत्यं भवेत्तव तेन चाक्येन संतुष्टो व्याधौ वैवातकल्पयः संदल्य धनुषो वाणं भृगो मुग्धे गृहं त्र
ति जलपीत्वा तु हरिणः प्रविष्टो गहनं प्रति गतो सौ तेन शार्गेण गतं येन मृगी ह्यम् लुब्धकेन तदा तत्र जालिभ्ये स्थितेनाहि प्रस्यूषं बिल्वपत्राणि

चोदयितामत्तर्वच शिवः शिवेति जल्यन्वैद्यारथातो निज्जन्मम् अथोदिते सूर्यबिंबे अकामाज्जागरे कृते पापान्मुक्त्यप्यसौ सद्यः शि-
 वपूजाप्रभावतः यावद्दिशो निरोह्सेत निराशो भोजनं प्रति तावच्छि श्रुत्वा न्यामृगीतत्रसमागता हस्त्रासृगीतदाव्याधो बाणंधनुषि
 योजयत् आबन्धुन्वत्यसौ बाणं तावदुक्तं यातदा माबाणान्बुधमात्सन्धर्ममासुचक्रुन्नत अहं नवध्यासर्वेषां भित्तिशास्त्रविनिश्चयः शया
 नो मैथुनासक्तस्तनपो व्याधिषोडितः नहंतव्योमृगो राज्ञामृगीन्च शिशुना वृता अथवाधर्ममुस्तु ज्यमां हनिष्यसिमानन्द बालकस्वगृहे सु
 क्लास रवीनां च निवेद्यै शपथैरागमिष्यामि शृणु व्याधवचोमम यास्व भर्तारमुत्सृज्य परेषुंसिरतासदा तस्याः पापेन लिप्यामि द्रिदिनाया
 भिते गृहम् मघमांसंबिषदुग्धं नीलीकुं भ्रफ्लानि च एतानि विक्रयेद्यस्तु नरो मोहसमन्वितः तेषां पापेन लिप्यामि यदिनायामिते गृहम् तस्या
 स्त हृत्तने शुलाव्याधो विस्मयमागामत् ततो व्याधेन सासुक्तागतो वै निजमदिरम् व्याधोपितस्थलं त्वत्काजगामस्व गृहं प्रति सर्वेषां वचन-
 ध्यायन्पृगाणां सत्यवादिनाम् एतेषां घातको नित्यमहं यास्यामि कागतिं कमाद्गृहसमायाता बालकः क्लृप्यार्दिताः नान्मांसगृहे तस्थौ
 जनं ये न जायते निराभिषंतुत हस्त्रानिराशास्तेऽभवंस्तदा व्याधोपि च तदा तत्र तेषां वाक्यानि संस्मरन् न भोजनं निद्रा च लभते विश्वि
 तस्यै आगमिष्यति ते नूनं शपथैरपियंत्रिताः न तानहं वाधिष्यमि सताव्रतमनुस्मरन् लुब्धकेन तदा मुक्तो हरिणः शपथैर्द्यतः स्वभा-
 अमंतु संमासो यत्र तद्दरिणीद्वयम् सद्यः प्रसूतासाचैका द्वितीयारतिलालसा तृतीयापिसमायाता बालकैर्बहुभिर्हता सर्वाः सभिताए
 कत्रमरणे कृतनिश्चयाः परस्परप्रजल्यत्यो लुब्धकस्य विचेष्टितम् आयाता हरिणोऽपुक्त्वा रूपाद्यारतिलालसाम् कृतहृत्यो भवन्नाभि
 सेभ्यो वाक्यमथाज्जवीत् युष्माद्दिरिह संस्थेय कर्तव्यं प्राणरक्षणम् व्याघ्राद्दीपा लुब्धकेभ्यो बालकानां प्रपन्नतः यो हि सत्यानुगो भायो न शुक्रे
 मोह संवृतः श्रूणहासतु विजये सस्य जन्मनि रथिकम् संतानात्सर्गभामोति इह कर्मिन् च शाश्वतीम् संतर्तयत् ततः पाल्यास्वर्गसौरव्यमदा
 यिका अपुत्रस्य गतिनां स्ति इह लोके परत्र च येन केनाप्यथेन पुत्रपुत्यादये तुमान् प्रयाचनत्रगतव्यत्रव्याधस्य मीरिम् सत्यं तु
 पालनीयं स्यात् सत्ये धर्मः प्रतिष्ठितः एतच्छ्रुत्वा तु तानां यो वाक्यमृत्तुः प्रकृतिताः वयमव्यागमिष्यामस्त्वयासाहै मुगोत्तम तथा

तेष्विषयंकांतनस्परामः कदाचन पृथितेषुवनतिषु नदीनांसंगमेषु च कंदरोषु च ॥ अनांशुष्याभीरक्षितावयम् नवार्थमद्यत्प्रसाकं
 कीदृतेनत्वथाविना नारीणांपतिहीनानांजीवितैः किंप्रयोजनम् भित्तददाति द्विपितामितं प्राताभितंरुतः अमितरथ्यहिदातारंभनो
 रंकानपूजयेत् अपिद्व्यथुतानारीबहुषुवस्रुहृता साशोच्यांबधुवर्गस्यपातहानाकुलागना गधमाल्यः । स्वयानित्यमायतभन्तुरग्या
 तः नातंनोवाद्यतेवीणानाचकीञ्चमतेरथः नापतिः स्वरवामोतिनारीपुत्रशतैर्दृता नास्तिभर्त्रासमोधर्मोनास्तिधर्मसमः सुहृत् नास्ति
 भवत्रिसमोनाथः स्त्रीणांभर्तापरागतिः एवंबिलव्यताः सर्वासरणेकृतमिश्चथाः बालकेसेः समायुक्तमर्तृशोकेनदुःखिताः मृगस्तासांबचः
 शुलाहृदितापरोभवत् गंतव्यं किंगतव्यं मयाव्याधस्यमंदिरेभू एकतस्सुकुतरं सज्जुदुंबस्यक्षयोभवत् नदंति कनचेषामिममसत्य
 क्षयंजोत् वरंपुत्रस्यमरणंभायाथाआत्मनस्तथा सत्येत्यक्तेनरोनित्यमाकल्परोरवज्जोत् तस्मात्सत्यपालनीयंनरेः श्रेयोधिभिः सु
 दा एवंसंचित्वाहरिणोधर्माहृदिमनोरमान् ताभिः सहेवशनकैः क्षयात्तस्यात्रयंयथो तस्मिन्सरसिसंस्वात्वाकर्मन्यासंचकारहृ नहृ
 गंप्रणिपत्याशुहृदिध्यायन्सदाशिवम् स्नानपानंपरित्यज्यपेशुनंभोगमेवच कामंक्रोधंतथालोभंभायांमोक्षविनाशिनीम् वदयित्वातु
 तंदंबलुब्धकाभिसुरवंयथो तस्यभार्याञ्चपुत्राञ्चमरणेकृतमिश्चथाः अनरानंजतंष्टुदापृष्टलगनाः सयापयुः भार्यापुत्रैः परित्ततोमृगस्त
 देशभागमत् क्षुधितैर्बालकैर्युक्तैर्लुब्धकोयत्रतिष्ठति मृगस्तदेशभागत्यकुदुंबेनसमन्वितः पालयन्सर्ववाक्यानि लुब्धकंवाक्यमब्रवी
 त् मृगउवाच हनमाप्रथमव्याधपश्चादेतान्क्रमेणतु बालकानिततः पश्चाद्द्व्यथोमाविडंबय लुब्धकैस्तु मृगाभक्ष्यानास्तिदोषः क
 दाचन वयंयास्थामः स्वलोकंसत्यपूतानसंशयः तथातेसकुदुंबस्यप्राणपुष्टिर्भविष्यति एतच्छ्रुत्वातुवचनंमृगेणपरिभाषितम्
 आत्मानंनिदयित्वातुलुब्धकोवाक्यमब्रवीत् व्याधउवाच अहोमृगमहासत्त्वगच्छस्वमाश्रमम् आमिषेणनमंकार्यय
 द्वाव्यंतद्भविष्यति जीवानांघातनेचैवविशुबस्तर्जनेतथा नेवपापंकरिष्यामि कुदुंबार्थकदाचन त्रंगुरुर्ममधर्मपासुपदेष्टा
 मृगेणम गच्छगच्छमृगश्चेष्टकुदुंबेनसमन्वितः मयात्यक्तमिशास्त्राणिसत्यधर्मसमाश्रितः मृगउवाच कर्मन्याससहं कृत्वा

त्वत्सकाशमिहागतः हन्यतांहन्यतांशीघ्रंनतेपापमविष्यति मयादत्तापुरावाञ्कतथाकदोनयाम्बहम् एतच्छ्रुत्वातुवचनंलुब्धकोबाक्य
 मभीत् लुब्धकउवाच त्वंबंधुस्त्वंगुरुखातातंभेमातापितासहृत् मयात्यक्तानिशस्त्राणित्यक्तंमायादिकंबलम् कस्यकार्योसुताःक
 स्यकुटुंबकस्यतन्मृग तैः स्वकर्मच मोक्तव्यंमृगच्छयथास्मरवम् इत्युक्त्वासतदातूर्णंबभंसशरंधनुः मृगंमदक्षिणीकृत्यनमस्तुत्या
 क्षमापयत् एतस्मिन्नंतरेनेदुदेवदुंदुभयोदिवि आकाशाद्युष्यष्टिस्तुपपातस्मतेोहरा तदादूतःसमायातोविमानंगृह्यशोभनम्
 देवदूतउवाच अहोव्याधमहासत्वसर्वसत्वक्षयंकर विमानमिदमारुह्यसदेहःस्वर्गमाविश शिवरात्रिप्रभावेनपातकंतेक्षयंगतम्उप
 वासस्तुसंजातोनिशिजागरणंकृतम् यामेयामेकृतापूजाअज्ञानेनशिवस्यच सर्वपापविनिर्मुक्तोगच्छत्वंरुद्रमंदिरम् विमानंचसमारु
 ह्यसत्याञ्चिपदंज मृगराजमहासत्वभार्यापुत्रसमन्वितः भार्यात्रितयसंयुक्तोनेक्षत्रपदमासृहि तवनाम्नातुतहसंलोकेरव्यातंभवि
 व्यति एतच्छ्रुत्वातुवचनंलुब्धकेनसमन्वितः विमानंतुतदारुह्यनक्षत्रपदभागतः हरिणीहयमन्वेष्टुपृष्ठतोमृगमेवच तारात्रितयस
 युक्तंमृगशीर्षंतदुच्यते बालकद्वितयंचात्रेवृतीयापृष्ठतोमृगा पृष्ठतस्तत्रसंप्राप्तामृगशीर्षस्यसन्निधौ मृगराट्टश्यतेद्यापिक्लंसंभ्योमगमुच
 मम् उपवासंकरिष्यंक्तिजागरेणसमन्वितम् यथोक्तशास्त्रमार्गेणतेषामोक्षोन्नसंशयः शिवरात्रिसमंनान्निजतपापसयावहं यत्कृत्वासवेषांपेभ्यो
 मुच्यतेनात्रसंशयः अश्वमेधसहस्राणिवाजपेयशतानिच प्रामोतितस्मलंसर्वनात्रकार्याविचारणा इतिश्रीलिंगपुराणेऽमापहेश्वरसंबादे
 शिवरात्रिव्रतकथासमाप्ता अथोद्यापनम् स्कंदउवाच अतस्योद्यापनकर्मकथंकार्यंचमानवैः कोविधिःकानिकर्माणिकथयस्वमप्रभो
 ईश्वरउवाच शृणुषणपुरवथलेनलोकांनाहितकाम्यया उद्यापनविधिंचैवकथयामितवाग्रतः यद्वासंजायतेोक्तंभक्तिःश्रद्धासमन्वितम् सएवब्र
 तकालःस्याद्यतोमित्यहिजोवितम् चतुर्दशाब्दंकर्तव्यंशिवरात्रिव्रतंशुभम् एकभक्तत्रयोदश्यांचतुर्दश्यामुपोषणम् संपाद्यसर्वसंभा
 रान्मंडपंतत्रकारयेत् वल्हेःपुष्पैःसमाच्छन्नंपट्टवस्त्रेश्चशोभितम् तन्मध्येलेखयेद्दिव्यलिंगतोभद्रमंडलं अथवासर्वतोभद्रमंडपांतःप्रक
 ल्ययेत् शोभोपशोभासंयुक्तंदीपैःसर्वत्रसोज्ज्वलम् आचार्यपुजयेत्तत्रऋत्विग्भिःसहितंशुचिः शिवरूपाश्चतेविप्राःप्रज्याभ्यंदनपुष्पकैः

अडुज्ञानश्चतैर्विभैः शिवपूजांसमारभेत् रुद्रनाम्नान्तर्भतेन ब्राह्मणानपि पूजयेत् अजगणसजलकुम्भंतस्योपरितुविन्यसेत् सौवर्णं
 जतंताम्रं मृन्मयवानवंददम् कुंभापरित्यसेद्द्वन्द्वमथासहितशंभुम् सौवर्णं व्यथवारोयेष्वभेमंस्थितंशभे रत्नालंकरणेर्हेमैरलंक्र-
 त्यप्रपूजयेत् पलेनवातदधेनतदधेनवासुनः वस्त्रयुग्मेनसंवेष्ट्यबिल्वपत्रैः प्रपूजयेत् उमामहेश्वरीं मूर्तिपूजयेद्दृषभेस्थिताम्
 सोमचसगणंचैवपूजयित्वा महेश्वरम् पुराणस्तोत्रपाठेश्चरात्रिशोधनयेद्दुग्धः ततः प्रभ्रातसमयेकृत्वासंख्यादिकाः क्रियाः ततः पूजां प्रकृषी-
 ततनोहोमसमाचरेत् तिलव्रीहियैश्चैवपायसान्नभक्तितः श्यंबकमितमंत्रेणद्ध्यानमः शंभवे तित्च गोशीर्मिमायमंत्रेणशतमद्योत्तर-
 दूयम् होमंकुर्याच्चमतिमान्बिल्वपत्रैश्च नामभिः अजैकपादहिरुद्यैश्च भवः शर्वउमापतिः रुद्रः पशुपतिः शंभुर्वरदः शिवईश्वरः महादे-
 वो हरो भीमो नामान्ये च तु देश पूर्णाहुतिं च तु हुत्वा कर्मशेषसमापयेत् एतेहोमः प्रकृतं व्यः कुम्भदानैः पितान्स्मरेत् भोज्यं स्समापयेद्देव-
 मेभिर्नोमपदैः पृथक् प्रतिमां कुम्भसाहितामात्वाथयनिवेदयेत् शंभोप्रभ्मीददेवेशसर्वलोकेश्वरप्रभो तवरूपप्रदानेनममसंतुमनो-
 रथाः आचार्यपूजयेद्भक्त्या वस्त्रालंकारभूषणैः सवस्त्रागततोदद्याद्दृतसंपूर्णहेतवे अन्येभ्योपियथाशक्त्या ब्राह्मणेभ्यो हि दक्षि-
 णाम् चतुर्दशप्रदातव्या विभ्रैभ्योजलपूरिताः कुंभा यज्ञोपवीतानिवस्त्राणि च पृथक् पृथक् सुसूक्ष्माणि च वस्त्राणि शिख्यांसोपस्क-
 रंतथा द्वादशैवतुगादद्यात्परिधानादिकं तथा अथवा दक्षिणामेव प्रदद्यात्तुष्टये हि ज्ञानं व्रतमेतत्कृतयन्त्ये पूर्णवापूणमेव च सर्वसंपूर्ण-
 तांथानुप्रसादाद्भवतांमम इति संप्राथ्यैतान् विभ्रात्प्रणम्य च पुनः पुनः ततश्च स्वर्जनेः सार्द्धं स्वयं युजातस्रजती इति शीर्षं दपुराणेशि-
 वरात्रि व्रतो धापनं संपूर्णम् इति चतुर्दशी व्रतानि समासानि अथ योर्णिमा व्रतानि लिख्यन्ते चैत्रीयैर्णिमा र्मासा मान्यनिर्णया-
 स्यैव अत्र विशेषो निर्णयासृते विष्णुस्मृतौ चित्राक्षयुता चैत्रापरारत्नानादिकर्मणि चित्रवस्त्रप्रदानेन सिद्धिमाप्नोति वै नरः मंदा-
 केंचतुरौ वारयदाभवति पूर्णिमा तत्राश्वमेधजपुण्यत्नान्थाद्वादिभिर्भवेत् वायवीयं संवत्सरकृताचार्यः साफल्यथासिद्धस्तुरानु-
 दयनेनान्ये चैत्र्यां विशेषेण सदाशिवम् इयं मन्वादिरापि इति चैत्रापूर्णिमा वैशाख्ये चैत्रापूर्णिमा वैशाख्ये वैशाख्ये वैशाख्ये वैशाख्ये

शिवाधीनिययोतीवपूजिताः स्नानदानविहीनास्ताननेयाः गण्डुनदत्त अयज्येष्टहृत्फण्योर्णमास्यांअमायांवावदसावित्रीव्रतलिख्यते इयंचपूर्व
 विद्यायाख्या भूतविद्वानकर्तव्याअमावास्याचर्षोर्णिमा वर्जयित्वाभुनित्रेष्टसावित्रीव्रतमुत्तमम् इतिब्रह्मवैवर्तात् ज्येष्ठमासिसप्तपक्षे
 द्वादश्यारजनीसुरवे इत्युपक्रम्य व्रतत्रिरात्रमुद्दिश्यदिवारात्रिस्थिराभवेत् ज्येष्ठमासिसितेपक्षपूर्णिमायांतथाव्रतम् शीर्षेत्रतंम
 हाभक्त्याकथितंतेमयानघे धर्मराजउवाच इतिदाक्षिणात्याञ्चैवमाचरंति पाश्चात्यादयस्तुअमावास्यायामाचरंति तच्चोक्तंनि
 र्णयामृतेभविष्ये अमायांचतथाज्येष्ठेवदमूलेमहासता त्रिरात्रोपोषितानारीविधिनानेनपूजयेत् अशक्तोतुत्रयोदश्यांनक्तकुर्या-
 ज्जितेद्विया अयाचितंचतुर्दश्याममायांसमुपोषणमिति हेमाड्यादिभिस्तुभाद्रपदपौर्णमास्याभिदसुक्तम् तेतुतदानोमाचरंति यदाव
 ष्टादशघटिकाचतुर्दशीतदापरैव पूर्वविद्वैवसावित्रीव्रतेपचदशीतिथिः नाड्योस्तादशभूतस्यनक्तकुर्यात्सरेहनीतिमाधर्वाक्तेः वस्तुत
 स्तुभूतविद्वानिषेधएव भूतोष्टादशनाडीभिरितिवाक्यम् अन्यथासावित्रीव्रतेष्टादशनाडीवेधदोषकल्यानायां निषेधांतरकल्पनागो
 रवम् ज्येष्ठेमासित्रयोदश्यादंतधावनपूर्वकम् दंतकाष्ठंशरभंशुभ्रंजानीयंचतुरंगुलम् तस्यापराहूसमयेन द्यौदोविमलेजले निलामल
 ककल्केनकेशान् संशोध्ययत्नतः स्नात्वाचैवशक्तचिर्भूलावटंसिंचेद्दहृदकैः वृद्धिसयेतथारोगेऽनुमत्यांतथेवच क्रारंयेद्विप्रहस्तेनसर्वेसं
 पद्यतेरुक्रमम् इदंचत्रयोदशीमारभ्यपौर्णिमांतं कर्तव्यम् सधवाविधवावापिसपुत्रापुत्रवर्जिता भर्तुराशुर्विद्वद्यर्थेकुर्याद्भुतमिदंशरभम्
 ज्येष्ठेमासेतुसंभासेपौर्णमास्यांपतिव्रता स्नात्वाचैवशक्तचिर्भूत्वानियमंकारयेत्ततः अथव्रतविधिः वटसमीपेगत्वातत्रसंस्कारयुक्तवट
 पूजाउक्ता आचम्यमासपक्षाद्दक्षिरव्यमभर्तुःपुत्राणांआशुरारोग्यप्राप्तयेजन्मजन्यवैधव्यप्राप्तयेचसावित्रीव्रतमदंकरिष्ये इतिमंत्रं
 ल्यम् वटमूलेस्थितोब्रह्मावटमध्येजनादनः वटाग्रेतुशिखंविद्यात्सावित्रीवटसंयुता वटसिंचामितेमूलंसलिलेरमृनोपमेः सूत्रेणवैष्ट
 येद्वन्मयागधपुष्पाक्षतैः शरभैः नमोवटसावित्रीभ्यांभ्रामयंतोपदक्षिणाम् सावित्रीचवटंसम्यगेभिर्मन्त्रैः प्रपूजयेत् एवंविधिविहितैः
 त्वासम्यवैगृहयागता हरिद्राचंदनेनैवगृहमध्येलिखेद्वटम् तत्रोपविश्यसंकल्प्यपूजाकार्यंप्रयत्नतः तिथ्यादिसंकीर्त्तंसमजन्मजन्यनिज

वैधव्यपातये भर्तृभिराशुरारोग्यसंपदादिकामनयासावित्रीव्रतमहं करिष्ये नियममंत्रः त्रिरात्रंलंघयित्वातुचतुर्थोदिवसेत्वहम् चंद्रा-
 यार्धप्रदत्वाचपूजयित्वाकृतांसतीं मिष्टान्नानियथाशास्त्राभोजयित्वादिजोचमान् भोक्ष्येहंतुजगद्धात्रिनिर्विघ्नकरुमेशभे इतिनिय-
 ममंत्रः अथपूजा ततः श्रुतिंस्मृत्वा महीद्वीः पृथिवीतिक्त् ओषधयः सं० आकलशशुक्लशानिधाय पंचपल्लवसप्तमृत्तिकाहिर-
 ण्ययवाकुंभेनिक्षिप्य तदुपरिवंशपात्रंनिधाय तस्येपरिसप्तधान्यानिपृथक्स्थायानिदुषरिवस्त्रं वस्त्रोपरिद्वात्रिंशद्बहुकरिभि-
 त्तोवालुकाप्रतिमां ब्रह्मणासहसंस्थाप्यपूजयेत् पद्यपत्रासनस्थश्च ब्रह्माकार्यश्चतुर्भुवः सावित्रीतस्य कर्तव्यावामोत्सर्गतात्था आ-
 दित्यवर्णाधर्मज्ञासाक्षमालाकरातथा ध्यानं ब्रह्मणासहितो देवींसावित्रीलोकमानरम् सत्यत्रतंचसावित्रीवंतंचावाहयाम्यहम् आवाहनं
 ब्रह्मणासहसावित्रिसत्यवत्सहितेप्रिये हेमासनगृह्यतांतुधर्मराजसुरेश्वर आसनं गगाजलसमानोतंपाद्यार्थंब्रह्मणाः प्रिये भक्त्यादत्तंधर्म-
 राजसावित्रीप्रतिगृह्यताम् पाद्यं भक्त्यासमाहृतंतोयं फलपुष्पसमन्वितम् अर्घ्यं गृह्णाणसावित्रिममसत्यव्रतप्रिये अर्घ्यं स्रगंधिसहकरूपं स-
 रभिस्वाद्गुशीतलम् ब्रह्मणासहसावित्रिकुरुषाचमनीयकं आचनीयं पयोदधिद्युतंचेशर्करामधुसंयुतम् पंचाभृतेनस्वपनंशोपतांपर-
 मेश्वरि पंचाभृतस्नानम् मंदाकिन्याः समानीतं हेमांभोरूहवासितम् सावित्रिद्भस्मराजेन स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् स्नानम् सूक्ष्मतंतुयुतंव-
 स्त्रद्युग्मंकार्पाससंभवम् सावित्रिसत्यवत्कोतंभक्त्यादत्तंप्रगृह्यताम् वस्त्रं सावित्रिसत्यवत्कोतधर्मराजसुरेश्वरि सावित्रिब्रह्मणासाक्ष-
 पवीतंप्रगृह्यताम् उपवीतं भूषणानिचिदिव्या नियुक्ताहारलुतानिच त्वदर्थमुपकृतानि गृहाणशरभलोचने भूषणानि कुंकुमाण-
 रूकरूपं कस्तूरीचनयुतम् चंदनंतमयादत्तंसावित्रिप्रतिगृह्यताम् चंदनं अक्षतांश्रुसुरेश्वरकुंभमात्रः सुशोभनाः मयानि वेदिताभ-
 क्त्यागृहाणपरमेश्वरि अक्षताः हरिद्राकुंकुमंचैवसिं दूरं कज्जलान्वितम् सौभाग्यद्रव्यसंयुक्तंसावित्रीप्रतिगृह्यताम् सौभाग्यद्रव्यम्
 माल्यादीनिस्सगंधीनिमालत्वादीनिवैषम्यो मयाहृतानिपुष्पाणिपूजार्थंप्रतिगृह्यताम् पुष्पाणि अथांगपूजा सावित्र्येनमः पादोपुज-
 यामि वटाप्रियायै० जंबे० कमलपत्राक्ष्यै० कटीपूज० भूतधारिण्यै० उदरं० गायत्र्यै० कवंपू० ब्रह्मणः प्रियायै० मुखं० सौभाग्यदात्र्यै० शिरः

पू० अथ ब्रह्मसत्यपूजा धात्रेणमः गदोपूजयामि विधात्रेण० जघेपू० स्वष्ट्रे० उरू० प्रजापतये० मेद्रे० परमेष्ठिने० कटापू० अग्निरूपाय० ना
 भि० पद्यनाभाय० त्ददसंपू० वेधसेन० बाहू० विधयेन० कंठे० हिरण्यगंशायन० मुखं० ब्रह्मणे० शिरःपू० विष्णवे० सर्वांगपू० देवदुमरसोद्भूतः क
 लागरुसमन्वितः आघेयतामयंधूपः सावित्रीप्रतिगृह्यताम् धूपम् चक्षुःक्षेपं सर्वलोकानां निमिरस्यनिवारणं आतिव्यक्तन्वितभक्त्यागुह्या
 णपरमेश्वरि दीप० अन्नचतुर्विधं स्वादुरसेः षड्भिः समन्वितम् मथानिर्वदितं भक्त्या नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् नैवेद्यं मध्येपानीयं उचरापोशनं
 सुखप्रक्षालनं इदं फलभित्तफलं पूगीफलभित्तानुबलं हिरण्यगर्भं नितदृष्टिणां नमो ब्रह्मण्यदेवित्वं सततं ब्रह्मणः प्रिये पूजितासि हृजेः
 सर्वैः स्त्रीभिर्मुनिगणैस्तथा त्रिसंध्यं देवभूतानां वंदनीयासु शोभने मया दत्ता च पुत्रेयं त्वं पूहाणनमोस्तुते पुष्याजलिं० ततोऽर्घ्यत्रयं दद्यात्
 त् ॐ कारपूवं केदेविसर्वदुःखनिवारिणि देवभूतनेमस्तुभयं सोभाय च यच्छमे इदमर्घ्यं पतिव्रते महाभारो ब्रह्मागित्च शुचिस्मिते
 इदं वने हटमते मर्तुश्च प्रियवादिनि अर्घ्यैः अवेद्यं च सोभायं देहित्वं मम कृत्रते पुत्रान्योत्रांश्च सोख्यं च गुहाणार्घ्यं नमोस्तुते अर्घ्यै
 ३ सावित्री ब्रह्मगायत्री सर्वदा प्रियमाषिणी तेन सत्येन मां पादिदुःखसंसारसागरात् त्वंगोरोत्वं शर्चां लक्ष्मीस्त्वंप्रभाचंद्रमंडले त्व
 मेव च जगन्माता त्वमुद्दरवरानने यन्मया दुहृतं सर्वकृतं जन्मशतैर्गणि भस्त्रीभवतु तत्सर्वं अवेद्यं च देहि मे अवियोगो यथा दे
 वसावित्र्यासहितस्येते अवियोगस्तथास्माकं भूयाज्जन्मनिजन्मानि इति मार्यना स्वर्वाभिन्यस्ततः पूज्या देवसेदिवसे गते सिंदूर
 कुंकुमचैव नाबूलचपक्विकम् तथा दद्याच्च शूर्पाणि भद्रस्य भ्रोज्यादिकं सदा माहात्म्यं चैव सावित्र्याः श्रोतव्यं मुनिसनम पुराणश्रवणं कार्ये
 संतीनां चरितं शूरुमम् इति पूजाविधिः ततः व्रतपूजासागतामिदं अर्थं ब्रह्मणा यवायनमदानं करिष्ये फलवत्त्वसमाशुक्तं सोभायद्रव्य
 संस्तुतम् वंशपात्रे निधायादौ ब्रह्मणा यनिवेदयेत् उपायनमिदं द्रव्यं व्रतसंपूर्णहेतवे वाणकं द्विजवर्थाय दसहिरण्यं ददाव्यहम् इति
 वायनम् इति वटसावित्रीपूजनसमाप्तम् अथ कथा सनत्कुमार उवाच कुलस्त्रीणां व्रतं देवमहाभाग्यं तथैव च अवेद्यं च कर
 स्त्रीणां पुत्रपौत्रप्रदायकम् ईश्वर उवाच आसीन्मिदं द्रुषुसवात्माज्ञानपरमधार्मिकः नाम्ना चाश्वपतिर्वीरो वेदवेदांगपारगः अनप

त्योमहाबाहुः सर्वैश्वर्यसमन्वितः सफल्तीकस्तपस्तेपेसमाग्राधयतेनृपः सावित्रीचक्रप्रसावित्रीजपन्वास्तेमहामनाः जुहोतिचैवसावित्रीप्र-
 च्यापरमथायुतः नतस्तुष्टातुसावित्रीसादेवीद्विजसत्तम सावित्र्यहवतीदेवीतस्यदशनिमागता भृशुर्वःस्वरवत्येथासासस्त्रकमंडलुः तंजुहत्वा
 जगद्दशासावित्रीचनृपोत्तमः प्रणिपत्यनृपोभक्त्याग्रहृष्टेनांतरात्मना तंहंस्वापतितंस्मृतुष्टादेवीजगादह सावित्र्युवाच तुष्टाहंतवराजेद्रवर-
 वरथस्रज्वत एषमुक्तस्तथाराजाप्रसन्नानामुवाचह अन्नपत्योद्यहद्वैविप्रुत्रभिच्छाप्रिशोभने नान्यदृणोमिसाविप्रिप्रुत्रमेवजगन्मये अन्यद्
 स्तिसमग्रभक्षितोयच्चापिदुर्लभम् प्रसादानवदेवेशितत्सर्वविद्यतेगृहे एवमुक्त्वातुसादेवीप्रत्युवाचनराधिपम् सावित्र्युवाच पुत्रस्तेना-
 स्तिराजेद्रकन्यकातेभविष्यति कुलद्वयंतुसाराज लुद्धरिस्थितामिनी मन्वान्नाराजशार्दूलतस्यानामभविष्यति इत्युक्त्वाजसुनिशेषु
 राजानं ब्रह्मणः प्रिया अंतर्धानगतादेवीसंतुष्टोस्मौमहीपतिः नतः कतिपयाहोभिस्तस्यराज्ञीमहीशुजः ससत्वासमजायतपूणेकालेसु-
 धावहे सावित्र्यातुष्ट्यादत्तासावित्र्याजसयातथा सावित्रीतेनवरदातस्यानामवभृवह राजतेदेवगर्भाक्रान्याकप्रल्लोचना तांहत्वा
 हेमगर्भाभारजाचिंतामुपेधिवान् अथाच्यमानाचवैरूपेणाप्रतिमाशुधि तस्यारूपेणतेसर्वेसान्भिरूढामहोशुजः ततःसराजाचाहृय
 उवाचकमलक्षणाम् पुत्रिप्रदानकालस्तेनचयाचंतिकेचन वरंवरयद्दधंतेप्रतिगुणसमन्वितम् मनः प्रह्लादकरणंशालेनाभिजनेनच
 इत्कृत्वांतं चराजेदोवृद्धामात्यैः सहेवताम् वस्त्रालंकारसहितंधनरत्नैः समन्विताम् विसृज्यचक्षणंतत्रयावनिष्ठतिश्रुमिपः ताव-
 तेनसमागच्छन्नारदोभगवानृषिः संपूज्यचततोरजाअर्घ्यपाद्येनंतंशुनिम् आसनेचक्रुस्वासीनः पूजितस्तेनश्रुशुजा पूजयित्वासुतिं
 राजाशोवाचेदंदिजोत्तमम् पावितोऽहंतयाविप्रदर्शनेनाद्यनारद यावदेवंवदेद्रजातावत्साकमलेक्षणो आश्रमादागतादेवीवृद्धा
 मात्यैः समन्विता अभिवाद्यपितुः पादौववंदेसामुनिंततः नारदेनतुष्टाताहत्वाशोवाचश्रुमिपम् कृत्वाचदेवगर्भाक्रान्तिमर्थनप्रयच्छसि
 वरायत्वंमहाबाहोवरयोग्यादिकंदरीम् एवमुक्तस्तदातेनमुनिनानृपसत्तमः उवाचतंशुनिवाभ्यमनेनार्थेनप्रेषिता आगतेयंविशाल्या
 क्षीमयासंप्रेषितासती अनयाचवृत्तोभर्तापृच्छ त्वंमुनिसत्तम सापृष्टातेनमुनिना तस्मैचाचष्टभाभिनी सावित्र्युवाच

मत्सेनस्वरज्यवैरीणारुक्मिणाहृतम् देवादंधः स्त्रीसहितः सत्यवान् तत्कृतो वने आश्रमे सत्यवान्नामधूमत्सेनसूतो मुने मर्ति
 निमनंसाविप्रहृतो सोराजनंदनः नारद उवाच कष्टकृतमहाराज दुहित्रातव सृजग अजानत्या वृतो भर्ता गुणवान्ति विद्युतः स
 त्यं वदत्यस्य पिता सत्यं माता प्रभाषते स्वयं सत्यं प्रभाषेत सत्यवान्नितीनेन सः तथा चाशवाः प्रियास्तस्य अश्वैः कीडति मृच्यथैः चि
 त्रेपि विलिखत्यश्वान् चित्राश्वस्तेन चोच्यते रूपवान्गुणवंशैव सर्वशास्त्रविशारदः न तस्य सदृशो लोके विद्यते चेहमानवः सर्वैर्गुणैश्च सं
 पन्नोरत्नैरिव महार्णवः एको दोषो महानस्य गुणाना वृत्त्यतिष्ठति संवत्सरेण क्षीणायुर्देहत्यागं करिष्यति अश्वपतिरूवाच . अन्ये
 रथ भद्रते वरं सा वित्रिगम्यताम् विवाहस्य तु कालोयं वर्तते श भलोचने सा विच्युवाच नान्यमिच्छाम्यहं तात मनसापि वरं प्रप्नो
 यो भयान् च हृतो भर्ता समे नान्यो म विष्यति विचिंत्य मनसा पूर्ववाचापश्चात्समुच्चरेत् क्रियते च ततः पश्चाच्छुभं वायु दिवाशुभम् तस्मालुभा
 संमनसा कथंचान्यं वृणोम्यहम् सहज्जल्यंति राजानः सहज्जल्यंति पंडिताः सहस्रकन्याप्रदायंते वीण्येता नि सष्टत्सकृत् पतिं मतानमे
 बुद्धि विचले च्च कथंचन सगुणो निर्गुणो वापि मूर्खः पंडित एव च दीर्याथुरथ चाल्यायुः सर्वे भर्ता मप्रभो नान्यं वृणोमि भर्तारं यादिवास्या
 च्छचीपतिः इति मत्वा तया तात यत्कर्तव्यं सूरवेन च नारद उवाच स्थिरा बुद्धिश्चरजेंद्र सा विद्याः सत्यवान्प्रति त्वरथ स्वविवाहा
 य भर्ता सहस्रकुरुलिभाम् ईश्वर उवाच निश्चिंतां तु सुनिर्ज्ञांत्वा स्थिता बुद्धिश्चान्महाराजः प्रतस्थो सो वनं प्रति
 गृहीत्वा तु धनं राजा द्दमत्सेनस्य सन्निधौ स्वल्पानुगो महाराजो वृद्धामात्यैः समन्वितः नारदस्तु ततः श्वेवंतत्रैवंतरधीयत सगत्बारा
 जशार्दूलौ द्युमत्सेनै न संगतः वृद्धश्चांधश्च राजा सो वृक्षमूलमुपाश्रिताः सा विच्यश्वपती राजायां दोजग्राह वायवान् स्वनाम च सुञ्चा
 र्थनस्थी तस्य समीपतः उवाच राजा तं धूपं किमागमनकारणम् पूजयित्वा र्थदानेन वन्यमूलफलैश्च सः ततः पप्रच्छ कुशलं सराजा मुनिमत्तम्
 अश्वपतिरूवाच कुशलं दर्शनेनाद्यत वराजन्ममाद्यै वै दुहिता मम सा विचीन वपुत्रममीप्सति भर्तारं राजशार्दूल प्राप्नोस्त्रियमनिदिता ममेदं
 कांशितं पूर्वभर्तारमनया विप्रो आवयोश्चैव संबोधो भवत्वद्यममेप्सितः द्युमत्सेन उवाच वृद्धश्चांधश्चरजेंद्र फलमूलाशनो वृप राज्या

श्युतश्चोपुत्रोवनेनाद्यन्वजावति साकथंसहतेदुःखं दुहितवकानने अनभिज्ञात्तदुःखानाभित्यहंनभिकंश्राये अश्वपतिरुवाच
 अनयाचतुतोमर्तजानंत्याराजसत्तम अनेनसहवाससेतवपुत्रेणमानद स्वर्गुल्योमहाराजसविष्यतिनसंशयः एवमुक्तस्तदातेनरा
 जाराजार्थिसत्तमः तथेतिस्पतिज्ञायवक्यरोद्गाहमुत्तमम् कृत्वाविवाहंराजेंद्रंसंपूज्यविविधधनैः अभिवाद्यद्युमत्सन्नजगाभनगरंप्रति
 सावित्रीतुवरंलब्ध्वाइंद्रंप्राप्यशचीयथा सत्यवानांपिरुजैर्धतयापत्याभिर्नदितः क्रीडतेतद्दृष्ट्वादेशोभोलाभ्यामघवाडुव नारदस्यचतेद्वा
 स्यहृदयेतुमनस्विनी वहंतो नियमंचकेवतस्यास्यचक्रामिनी गणयंतीदिनान्येवनलेभेहर्षमुज्ज्वलाम् ज्ञात्वातद्विवसाविप्रभर्तुर्मरणकारणं
 वतंचिरात्रमुद्दिश्यदिवारोत्थिरासवत् ततस्त्रिरात्रंनिर्वर्त्यसंतर्प्यपितृदेवताः अस्यांतंनियमं कृत्वात्रिदिनस्यमनस्विनी अस्मिन्दिनेच
 मर्त्यमिति सत्यवतामुने कुठारंसंपरिगृह्यपिटकं चैवदारूकम् प्रस्थितंचवनार्थेयसावित्रीवात्प्रभ्रज्वीत् नगंतव्यवनत्वद्यममवाक्येनमा
 नद अथवागम्यतेसाधोभयासहवनंचज संवत्सरंभवेत्युण्माश्रमेस्थिन्यमप्रभो तद्वनंद्रष्टुंश्रिच्छामिप्रसादंकुरुमप्रभो सत्ययानुवाच
 नाहस्तंतत्रः सुश्रोणिपृच्छस्वपितरोमम ताभ्यामस्थ्यापितागच्छमयासहश्रुचिस्मिने एवमुक्त्वातदांतनभत्रोसाकमलेसणा श्वश्रुः श्वश्रु
 रयोः पादौअभिवाद्येदमब्रवीत् वनंद्रष्टुंगमिष्यामिआज्ञामत्यंप्रदीयताम् उवाचत्वनंसाधोवरमेकप्रयच्छमे मर्वासहवनंगंतुमेतत्वरय
 तेमनः तस्यास्तद्वचनंक्रत्वाद्यमत्सेनोब्रवीदितम् वतंकृतंत्वयाभेदंपारणंकरूसज्वते पारणांततोमीकृतवनंगंतुत्वमर्हसि सावित्र्युवाच
 नियमश्चकृतोस्माभीरात्रोचंद्रोदयेसति जातेभ्याप्रक तव्यंभोजनंतातमेथुणु वनदर्शनकामोस्तिभर्वासहमभाद्येव नमेतन्नभवेद्वा नि-
 र्भत्रासिहनराधिप इत्युक्तस्तुतयाराजाद्यमत्सेनोमहीपतिः यत्नेदभिलषितपुत्रितत्कुरुवसुमध्यमे नमस्कृत्यातुसावित्रीश्वश्रुः श्वश्रु
 योरपि सहिताराजशार्दूलतेनसत्यवताविभो विलोकयंतीभर्तारंप्रामकालंमनस्विनी वनंचफलितंहस्तापुष्यितदुमसंकुलम् द्रुमाणां-
 चैवनाभानिभृगाणांचैवभाभिनी पश्यंतीमृगयूथानिहृदयेनमवेपती तत्रगत्वामत्यवान्वैफलान्यादायसत्वरम् काष्ठांनिचसमादायब
 बंधभारकंगदा काष्ठभारंक्षणात्कृत्वावटशारवावलंबनम् वटवृक्षस्यसासाश्चोडपविष्टामहासनी काष्ठपातयतस्तास्यजानाशिरसिसे

दना रत्नानिश्चमहतीजातागात्राणोवेषयुस्तदा आगत्यवृक्षसामीप्यंसावित्रीभिदमप्रवीत् मयगत्रेतिकंपञ्चजाताशिरसिवेदना कंटकैर्भि
 द्यतेभद्रेशिरोमेषूलसंमितैः उत्संगेतवसञ्चोणिसुमुभिच्छामिसुवते अभिज्ञातद्दिशालाक्षीतस्यमृत्योर्मनस्विनी प्राप्तकालंमन्यमानात
 स्यतत्रैवभामिनी सत्यवानपिसप्तस्तुकुलोत्संगेशिरस्तदा तावत्तत्रसमागच्छत्युरूपः कृष्णपिंगलः जाज्वल्यमानोवपुषाददर्शाथिमनस्वि
 नी उवाचवाक्यंवाक्यज्ञाकस्त्वंलोकप्रयंकरः नाहंथर्षयितुंशुक्थापुरःशेषापिकेनचित् इत्यक्तः प्रत्युवाचेंदयमौलीकभयंकरः यमउवाच
 क्षीणायुस्तुवराहोहेभर्तानवमनस्विनि नेष्याम्येनमहंबध्वाद्येतन्मेचचिकीर्षितम् इत्युक्त्वापितुराजेनतांदासंविक्कीर्षितम् यथाव
 त्सर्वमारव्यातंसत्क्रियार्थंप्रचक्रमे अयंहिद्यमसंयुक्तोरूपवान्गुणसागरः नाहोमत्युरुषेनेतुमतीस्मिस्वयमागतः ततःसत्यवतःकाथा
 त्पाशाबद्धंचसत्वरम् अंगुष्ठमात्रंपुरुषंनिश्चकर्षयमौबलात् ततःसमुत्थृतप्राणंगतस्यासंहतप्रभम् निर्विचेंष्टशरीरंतद्वृषूवाप्रियदर्शनम्
 यमस्तुतंतथाबध्वाप्रययोदक्षिणामुखः सावित्रीचापिदुःखांतयिममेवान्वगच्छत नियमव्रतसंपन्नामहाभागायतव्रता यमउवाच निव
 र्त्यगच्छसावित्रिकुरुष्वास्योर्ध्वदैहिकम् कृतंभर्तुस्त्वयानृण्यंयावदृश्यगंततथा सावित्र्युवाच यत्रभोनीयतेभर्तास्वयंवायत्रगच्छति
 मयापितत्रगंतव्यंएषधर्मःसनातनः तपसागुरुवृत्याचभर्तुस्नेहाद्रुतेनच तवचैवप्रसादेनमेव्यतिहृतागतिः साहुःसप्तपदभैत्रंबुधा
 स्तत्त्वार्थदर्शिनः मित्रतांतुपुरस्कृत्यकिंचिदस्त्वामितच्छुषु नानात्ववतोहिवनेचरंतिधर्मचसत्यंचपरिश्रमंच विज्ञानतोयममुदाहरति
 तस्मात्संतोधर्मसाहुःप्रधानम् यमउवाच निवर्त्यतुष्टोस्मितवानयागिरास्वराक्षरव्यंजनहेतुयुक्तथा वरंठणीषेहविनास्यजीवितंददामितेस
 र्वभर्तानंदितेवरम् सावित्र्युवाच च्युतस्वराज्यादृनवासमाश्रितोत्सुलब्धचक्षुःश्वशुरोमभाम्रमे सलब्धचक्षुर्वलवान्निवृत्पस्तवय सादाज्ज
 लनाकंसन्निभः यमउवाच ददामितेसर्वभर्तानंदितेवरंयथात्वयोक्तंप्रथितावक्तथा तवाध्वेषिलानामवापलब्धयोनिवृत्तगच्छस्वनेतंश्रमा
 भवेत् सावित्र्युवाच कुतःश्रमोभर्तुसमापतोद्यमेयतोहिभर्तामसागतिर्द्रवा यतःपतिनेष्यसितत्रमेगतिःसुरेशमृत्युश्चवचोमिबोधमे स
 तांसहस्रसंगतमीप्सितंपरेस्ततःपरंपित्रमितिप्रचक्षते नचाफलंसुरुषेणसंगतंततःसतांसन्निवसेत्समागमे यमउवाच मनोसुकुलंबुधव

भान्मद्रुसवात्सा।

उ न पा न भ ६ ४ क ५

द्विकर्तृत्वयापदुक्तं च नो हिताश्रयम् विनापुनः सत्यवतो हि जीवितं वरं द्वितीयं वरं स्वप्नामिनि सावित्र्युवाच हतं पुरा मे श्वशरस्य धीमान्
 स्वमेव राजस्यं सलभे तपार्थिवः न च स्वर्धर्मं जहीत मे गुरुर्द्वितीयं वरं वरं यामिते वरम् यमउवाच सुमेतं राजस्यं तानि गच्छेत् त्रिगल्लचस्य
 धर्मान्परिहास्यते नृपः कृतेन कामेन मथा नृपात्मजे निवर्तं गच्छस्व न तेऽसो भवेत् सावित्र्युवाच प्रजास्त्वयैतानि यमेन स यानि च यच्चैना
 नयसे न कास्यथा अतो यमत्वं तव देव विश्वं तं निबोधे मां गिरभीरितां मया अदोहः सर्वभूतेषु कर्मणामनसा गिरा अनुग्रहं श्रुदानं च सतां ध-
 र्मः सनातनः एवं प्रायश्चल्लोकोऽयं मनुष्याः शक्तिपेशलाः संतः स्वेधव्यभित्तेषु दुःखानामिदं कुर्वते यमउवाच पिपासितस्ये बयथा भवेत्प-
 यस्तथा त्वावाक्यमिदं स भीरितम् विनापुनः सत्यवतोऽस्य जीवितं वरं वृणीष्वेह शक्रभेयदीच्छसि सावित्र्युवाच ममानपत्यः पृथिवीप
 तिः पिता भवेत्पितुः पुत्रशतं च औरसम् कुलस्य संतानं करं च तद्देवैर्दत्तं तीयमेवं वरया मिते वरम् यमउवाच कुलस्य संवानं करं करं वरं संश-
 तं मुतानां पितुरस्तु तैश्चरमे कृतेन कामेन नराधिपात्मजे अतीव दूरं हि पथस्वमागता सावित्र्युवाच न दूरमेतच्च मम मर्तुं सन्निधौ मने
 हि मे दूरतरं प्रधावति अथ व्रजन्नेव गिरासमुन्नतं मयोन्मथमानं शृणु धर्ममेव चः विवस्व न स्वतन्तयः न तापवान् ततो हि वैवस्वत उच्यते बुधैः
 समेन धर्मणा चरं निताः प्रजास्ततस्तव देहेश्वर धर्मराजता आत्मन्यपि न विश्वासं स्तावद्भवति सत्सुभ्यः तस्मात्सत्सु विशोषेण सर्वः प्रणय
 मृच्छति सौहृदात्प्रणयाच्चापि विश्वासो नाम जायते तस्मात्सत्सु विशोषेण विश्वासं कुरुते जनः यमउवाच उदाहृतं ते वचनं यद्गणेश
 भं न तादृक्त्वह ते मया श्रुतं अनेन तु श्लोस्मि विनास्य जीवितं वरं चतुर्थं वरं यस्व गच्छ च सावित्र्युवाच ममात्मजं सत्यवतस्तु शौरसंभ
 वेदुष्माभ्यामिह यत्कुलोद्भवम् शतं संतानां बलिनां महात्मनामि मं चतुर्थं वरं यामिते वरम् यमउवाच शतं संतानां बलवीर्यशालिना
 भविष्यति प्रीतिं करं तवा बले परिश्रमस्तेन भवेन्नृपात्मजे निवर्तं दूरं हि पथस्वमागता सावित्र्युवाच सतां हि याशाश्वतधर्मवृत्तिः
 संतो न सीदति न च व्यथति ते सतां साद्भिर्नो म फलं संप्रथा तिस्र्यो भवन्तानु भवति सतः संतो हि मस्येन यजति सूयं संतो षूभिनप
 साधारयति संतो गतिं सूतं भव्यस्य राजन्सुतां मध्ये नावसीदति सतः आयुर्जुष्टमिदं वृत्तमिति विज्ञायशाश्वतं संतः परार्थं कुर्याणानवसे

तेमतिश्रियाम् नचप्रसादःसत्युरुषेषुभोधोचनचव्यर्थस्तपस्थितिचाभिमानः यस्यादेतन्वियतंसत्कनित्यंतस्मात्संतोरक्षितारोमवंति य
 मउवाच यथायथाभाषसिधर्मसहितंमनोतुलंसुफलमहार्थवत् तथातथामेत्वयिमक्तिरुत्तमावरं वृणीष्याप्रतिमपतिवने
 साविच्युवाच नतेपवर्गःऋक्तादिनाकृतस्तथान्यथान्येषुवरेषुमानदः वरं वृणोन्नीवतुसत्यवानयथामृतादिवभहंविनापतिम् नका
 मये भर्तृविनाकृतं सरवनकामयेमर्तेविनाकृतादिवं नकामयेमर्तुविनागताश्रियनमर्तुहीनाव्यवसामिजीवितुम् वरोपिवैवस्वत-
 त्दोरसात्प्रजशतेषुदत्तोभवताकृणालुना वरं वृणोन्नीवतुसत्यवानयंनवैवसत्यवचनंभविष्यति तथैत्कृत्कानुतान्याशानुमुक्त्वैवैवस्वतो
 यमः धर्मराजः ऋहृद्यात्सासावित्रीमिदमब्रवीत् एषभदेमथामुक्तोभक्तोनेकुलनेदिनि आरोग्यवयसीप्राप्यसिद्धार्थश्चम्रविष्यति च
 तुर्वर्षशतंचायुस्त्वयासार्द्धसुपेथ्यति सागतावटसाभाप्यं कृतलोसंगेशिरस्तनः प्रबुद्धस्तु ततो ब्रह्मन्सत्यवानिदमब्रवीत् मयास्वप्नेवरा
 रोहृहृष्टोद्यैवचमिभिनि तत्सर्वेकथितंतस्यायहृतं सर्वमिवतत् तथाचकथितः सर्वां सवादश्चयमेनहि अस्तांतततः सूर्येकमत्सेनोम
 हापतिः पुनस्यागमनेकांक्षीदतश्चेतश्चधावति आम्भमादाश्चमंगच्छन्पुत्रदर्शनकाक्षया आवथोरंधयोर्यष्टिः कुगनोसिविनावयोः एवं
 सविधिंधंकोशानुसपत्नीकोमहापतिः चकारदुःखसंतप्तः पुत्रपु त्रैत्तिसकृत् अकस्मादेवराजेद्रोल्ब्यचक्षुर्महोशवरः तद्दृष्ट्वापरमा
 श्वयंचक्षुःप्राप्तिं हिनोत्तमाः सांखपूर्वतदावाक्यमृचुस्तेनापसाभृशाम् चक्षुःप्राप्त्यामहाराजसूचितंमहीपते पुत्रेणचसमयोगप्राप्त्य
 सेनृपसत्तम इत्थरुवाच यावदेवदंत्येतेनापसाह्विसत्तम सावित्रीसहितःप्रातःसत्यवाचह्विजसत्तम नमस्त्यह्विजानुसर्वीच्यातर
 पितरंतथा सावित्रीचततो ब्रह्मन्ववंदेचरणविति श्वशूरवशरयोर्ब्रह्मन्सावित्रीकमलेक्षणा सुनयऋतुः वरंसावित्रिजानासिकारणंवर
 वर्णिनि हृहृद्योश्चक्षुषःप्राप्तेः शक्युश्चशरयोः यः क्रमे साविच्युवाच नजानामिसुनिश्चक्षुषःप्राधिकारणम् चिरंसुसस्तुमेमतोनेनका
 ल्व्यतिक्रमः सत्यानुवाच अस्याःप्रभावात्संज्ञानंदृश्यतेकारणंच तत्सर्वेविद्यनेविद्याःसावित्र्यास्तपस फलम् व्रतस्थवतुमाहात्म्य
 हृष्टमेतन्वयाधुना ईश्वरुवाच एवंतुवदतस्तस्यतदासत्यवतःप्रभो पौराःसमागतास्तस्य आचरन्पुतेहितम् येनराज्यबलादाज

नृदंतमंत्रेणाभिव्यक्तः सोऽपि इति पौराणिकः उक्तिधराजशाहूलसंराज्यंगालयप्रभौ अभिविचस्वराजेंद्रपुरे
 मंत्रिपुरोहितैः ईश्वरउवाच सगत्वारजशाहूलः स्वपुरंजनसंरुतः पितृपैतामहंराज्यसंभ्रासचमहात्मना सावित्रीसत्यवांश्चैवपराशु
 दमवापतुः जनयामासपुत्राणांशतैवेवाहशालिनाम् वतस्यैवतुमाहात्म्यान्तस्थाः पितुरजायतपुत्राणांशतज्जद्मन् प्रसन्नाच्चयमात्तथा
 एतन्नेकथितंसर्वेऽतमाहात्म्यमुत्तमम् क्षीणायुर्जीवितोभक्तोऽतस्यास्यप्रभावातः कर्तव्यं सर्वनाशोणामेवधव्यफलप्रदम् सनत्कुमारं उ०
 विधानं ब्रूहि देवेश द्रवतस्यास्य च व्यंबक क्रियते विधिना केन त्वीभिस्त्रिपुरसूदन ईश्वरउवाच वैर्षेकनियमं कृत्वा रकभक्तेन मानद नक्त
 हारेणताविमभुंक्ते प्राप्य हि जर्षम त्रिदिनं लघयित्वा च तुर्ये दिवसे शक्रे चंद्रायार्थ्यं प्रदद्याच्च पूजयितासु वासिनीम् सावित्री च प्रसावित्री-
 गंधपुष्पैश्च पूजयेत् मिथुनानियथाशाक्त्या फोजयित्वा यथासुखम् भोक्ष्ये हंतुं जगद्वात्रिनिविमं कुरु मे शक्रे दिनप्रतिदिनं श्रेष्ठकुर्या-
 न्ययोधसे च नम् कृत्वा वंशमयेपाने बालुकाप्रस्थमेव च सप्तधान्यमृतपात्रं प्रस्थैकेन द्विजोत्तम प्रस्थं द्वात्रिंशद्वृकं प्रमाणपरिसंभितं
 कारयेन्मुनिशाहूलवस्त्रयुग्मेन वेष्टयेत् तस्योपरिन्यसे देवं सावित्रीं ब्रह्मणा सह सावित्रीसत्यवांश्चैव कायैरिष्य मे यो शक्रे पितृकं च कुर्वारं
 च कृत्वारोप्यमयो शक्रे फलेः कालोद्देवं देवं पूजयेद्ब्रह्मणः प्रियाम् हरिद्रारंजितं श्रेवकं कंदसूत्रैः समर्चयेत् सतीनां कंठसूत्राणि त्रिदिनं
 प्रतिदापयेत् पक्वान्भानि च देयानि नित्यमेव द्विजोत्तमान् माहात्म्यं चैव सावित्र्याः श्रातव्यं मुनि सत्तम पुराणश्रवणं कायै सतीनां चरितं
 शक्रे पूजयेच्च तथानित्यं मंत्रेणानेन स्रज्जत सावित्री च प्रसावित्री सततं ब्रह्मणः प्रिया पूज्यमेह यसे देवि द्विजैर्मुनिगणैः सदाः त्रिसंध्यं
 देवि स्मृतानां वंदिता लंजगन्मये सावित्री लंपसा वित्री हि धाभूतासि शोभाने जगन्मयस्थिता देवि त्रिसंध्यं च तथानये श्रेष्ठे देवि त्रिलोके
 च वेतानं तं सुने शक्रे व्यापितः सकललोकः अतो मां पाहि सर्वदा रूपं देहिय शो देहि सोभायं देहि मे शक्रे पुत्रान् देहि न देहि सर्वदेज जन्म
 न्मसु यथानेन विद्ये गोप्ति भवति सहस्रे श्वरि तथा मम महाभागो कुरु त्वजन्म जन्मनि एवं संपूजयेद्देवं किं मलासनसंस्थिताम् एवं दिनत्र
 यं नीत्वा च तुर्ये हनि सत्तम मिथुनानि च संभोग्य षोडशानि द्विजोत्तम अर्चयित्वा तथा चार्यं संपन्नो लोकसंभ्रमं तम् तस्यै संकल्पितं सर्वं हम्

सावित्रीसंश्रुतम् मंत्रणानेनदातव्यं हि जसुरव्याथसुव्रत सावित्रीकल्पविदुषीप्रणिपत्यतथासुने सावित्रीजगतांभातासावित्रीजगताऽपिना म
यादन्तत्सावित्रीब्रह्मणः प्रतिगृह्यताम् अवैधव्यचमेवित्यंभूयाज्जन्मनिजन्मनि मृतत्ववसतेल्लोके ब्रह्मणापतिनासह नत्रैवचच्चिर-
कालं भुक्त्वाभोगाननुत्तमान् धर्मराजवरदानानंतरम् सावित्र्युवाच यामदीयवतं देव भक्त्या नारी करिष्यति मर्तुः सासाहि
तासाध्वीसमस्तसुरभागभवेत् धर्मराजउवाच गौरीप्रमुधातृद्वावाअपुत्रापतिवर्जिता सभर्तृकासपुत्रावाकुर्याद्भ्रतमिदंशु
भ्रं ज्येष्ठमासेतुसंप्रासेपोषमास्थापतिव्रता स्त्रालाचैवशक्तिभूलावटं सिन्धुबहूदकेः क्षेत्रणचैवयेद्भक्त्यागोधपुष्पाक्षतैः शुभैः नभोवैवला
तायेतिश्रामयतीप्रदक्षिणाम् गत्रौकुर्वतिबक्तचंद्राब्देमेकसमाहिता तथैववददृक्षचपक्षेपक्षेभपूजयेत् अनेनेवविधानेनकर्तव्यव्रतमुत्त
मम् सर्वान्धनोरथान्प्राप्यक्षंतैरुद्रोपरिजापते इतिश्रीस्कंदपुराणोवटसावित्रीकथासमाप्ता अथाद्यापनम् संप्राप्तेतुपुनज्येष्ठेनक्त
भक्तहादशीनियेत् दंतधावनपूषादिस्त्रालान्प्रियममाचरेत् त्रिरात्रंलघयित्वातुचतुर्थीदिवसैलहम् चंद्रायाध्यप्रदत्त्वाचपूजयित्वातु
तांसतीम् पिष्टान्प्रानिथशाशक्त्याभोजयित्वादिजोत्तमान् भोक्ष्येहंतुजगद्द्वानिर्विभक्तुरुभशमे नियममंत्रः कृत्वावशमयेपा
त्रेवालुकाप्रस्थमेवच सप्तधान्ययुतंपात्रंस्थेकेनदिजोत्तम वस्त्रद्वयोपरिस्थाय्यसावित्रीब्रह्मणासह हेमं कृत्वातयोर्मूर्तिचिरात्र
व्रतमाचरेत् न्यग्रोधस्यतलेतिष्ठेद्यावच्चैवदिनत्रयम् सोवणं चैवसावित्रीसत्येनसह कारयेत् शैव्यपयैकमारोव्यरथस्थोपरिविन्ध्य
सेत् पलादूर्ध्वयथाशा त्त्यारथरोव्यमथशमम् काष्ठभारं कुवारं च वटं चैवसुविस्तृतम् धर्मराजनारदं च तत्रैवपरिकल्पयेत् वटमूलेन
कुर्वीतमंडलगोमयेनहि संस्थाय्यतत्रसावित्रीचतुष्कोपरिशोभनाम् एवंचमिथुनं कृत्वापूजयेद्दत्तमत्सरा पंचामृतेनस्नपनंगंधपुष्पाद
कनच चंदनागरुकर्पूरमाल्यवस्त्रविष्णुषणैः पीतिपिष्टेनपदं च चंदनेनाथवालिखेत् देवीसंपूजयेत्तत्रमंत्रैरभिविधानतः नमः सावित्र्यैपीदौ
तुमसावित्र्यैतुजासुनो कीटकमलपत्राक्ष्येउदरंमृतधारिण्ये गायत्र्यैचनमः कंठेशिरसिब्रह्मणः प्रिये अथब्रह्मसत्यवतोः षोडशोधात्रेनमः पूज्याब्रह्म
ज्येष्ठायैवेनमः परमेष्ठिनेतुवेमेहमग्निरूपायैवेकटी वैधसेचोदरं पूज्यपद्मनाभायैवेहृदि कंठंविधात्रेपूज्यांहिहेमगर्भायैवेसुरवं ब्रह्मणे नेशिरः

पूज्यसर्वांगविष्णवे नमः अम्यर्थैर्वंक्रमेणोवशास्त्रोक्तविधिनाशकम् ततो रजतपात्रेण अर्घ्यं दद्याद्दुह्योरपि अथार्घ्यमंत्रः ॐ कारपूर्वके
 देवि वीणापुस्तकधारिणि देवमातर्नमस्तुभ्यमवैधव्यंप्रयच्छमे पतिव्रते महाभागो वह्निजाते शतचिस्मिते दृढव्रते दृढमने भर्तुश्च प्रिय
 वादिनि अवैधव्यंचसौभाग्यदेहि त्वं मम सुव्रते पुत्रान्योत्रांश्च सरव्यत्वं गृहाणा ध्येनमो नमः अथ ब्रह्मसत्यवतोरर्घ्यमंत्रः त्वया सृष्टं जगत्सर्वं सि
 देवासुरमानुषं सत्यव्रतधरो देवब्रह्मरूपनमोस्तुते अथ यमस्य अर्घ्यमंत्रः त्वं कर्मसाक्षी लोकांनां शुभाशुभविवेककृत् वैवस्वतगृहाणा ध्ये
 धर्मराजनमोस्तुते धर्मराजः पितृपतिः साक्षी मृतोसि जंतुषु कालरूपगृहाणा ध्ये मवैधव्यंच देहि मे गंधर्षुष्ये चने वेद्यैः फलेः कपूरदीपकैः रक्तव
 स्त्रैरलंकारैः पूजयेद्दुतमत्सरा सावित्रीप्रार्थना सावित्री ब्रह्मगायत्री सर्वदा प्रियमाषिणी तेन सत्येन मापाहि दुःखसंसारसागरान् त्वंगीशं त्वं
 शचीलक्ष्मीस्त्वंप्राचंद्रमंडले त्वमेव जगन्माता मासुद्धरं वरानने सौभाग्यं कुलवृद्धिं च देहि त्वं मम सुव्रते यन्मया दुष्कृतं सर्वं कृणु जन्मशतेरपि भ
 स्मीभवतु तत्सर्वमवैधव्यंच देहि मे अथ सावित्रीसत्यवतोः प्रार्थना अवियोगो यथा देवसावित्र्यासहितस्यते अवियोगस्तथास्माकं सूर्यात्
 ज्जन्मनि जन्मानि यमप्रार्थना कर्मसाक्षि जगत्सूज्य सर्वबंधप्रसीद मे संवत्सरं व्रतं सर्वपरिपूर्णं तदस्तु मे सावित्रीप्रार्थना सावित्री तयथा दे
 वि चतुर्वर्षशतायुषं पतिमासासिगुणिनं यमदेवितथा कुरु सावित्री च मसावित्री सततं ब्रह्मणः प्रिये पूजितासि द्विजैः सर्वैः स्त्रीभिर्भुवि ग-
 णेस्तथा त्रिसंध्यं देवि भूतानां वंदनीयासि सुव्रते भयादत्ता च पूजयेत्पंगृहाण नमोस्तुते जागरंतत्र कुर्वीतगीतवादित्रमंगलैः सुवासिभ्यस्ततः
 पूज्यादिवसे शक्राः सिद्धं कुरु मे चैव तौ बृलवसुपूगकम् तथा दद्याच्च शर्पाणि मस्यं सोभाग्यमष्टकं सतिष्ठेच्च दिवा रात्री कामक्रोधविबाजि
 ता दिनत्रयेपि कर्तव्यमेव मर्त्यादिपूजनम् ततश्चतुर्थी दिवसे यत्पर्यंतं चतुष्पथं मिथुनानि चतुर्विंशत्वाद्दशदशाष्टवा पूजयेद्ब्रह्मगोदानेभू
 षणाच्छादनासनेः अथ बागुरुमेकं बाव्रतस्य विधिकारकम् सर्वलक्षणसंपन्नं सर्वशास्त्रार्थारगं वेदविद्याव्रतत्वांतं शान्तु विजितेन्द्रियम् स
 फलीकंसमम्यर्थैर्वस्त्रालंकारमंडनैः शब्दांसोपस्करां दद्याद्दुहं चैव निशोभनं अशक्तस्तु यथाशान्त्यास्तो कस्तो कंच कल्पयेत् सावित्री तय
 था देवि चतुर्वर्षशतायुषा सत्यवसतिनासाहं भयादत्ता तथा कुरु भयादत्ता च सावित्री ब्रह्मण प्रतिशुद्धतां भयादत्ता सावित्री तया दत्ता सु

शोभने यावच्चंद्रश्चसूर्यश्च सहभर्त्तासरवीभव न्यग्रोधस्यसमीपितुगृहेवास्थाडिलेपिवा सावित्र्याश्चैवमंत्रेणघृतहोमंतुकारयेत् पाषांसंयुह
याद्गन्त्याघृतेनसहभर्त्ताभिनि व्याहृत्याचैवमंत्रेणनिलज्जीह्रियवास्तथा गुरुचगुरुक्षालित्ततोभक्त्याक्षमापयेत् धर्मराजोयगोधातानीलः क्वेलो
तकव्ययः वैवस्वतश्चित्रगुप्तोद्गोमृत्युः क्षयोवटः प्रासिमासितथाद्यैतेर्नामभिः सेचयेद्दटम् न्यग्रोधेहं वसाभ्येवतस्माद्यत्नेनसेचयेत् होमा
नेदक्षिणाद्घाटुत्विजश्चक्षमापयेत् कुंजीतवासरांतुनक्तेशानातपस्विनी अर्घ्यदद्याद्रुंध्रत्वेहृत्त्वाचैवप्रणम्यच अरुधतिनभस्तेस्तुवसि
धृत्यप्रियशस्त्रे अर्घ्यमेतन्मथादत्तं फलपुष्पसमन्वितम् पुत्रान्देहिस्सर्वदेहिगृहाणार्घ्यंनमोस्तुते सरवीभिर्ब्राह्मणेः सार्द्धं कुंजीतविजितं
द्विधा एवकरोतियानारीव्रतमेतदनुत्तमं श्वातरः पितरोपुत्राः श्वशुरौस्वजनास्तथा चिरायुषस्तथारोगाभवंतिचनसंशयः शर्त्तचसहिजा
साध्वीब्रह्मलोकेमहीयते इतिश्रीस्कंदपुराणेसावित्रीव्रनोद्यापनसंपूर्णम् . अथआषाढपौर्णमास्यागोपद्यव्रतंतत्रपूजा चतुर्भुजंमहा
कायंजांबूनदसमप्रमम् शंखचक्रगदापद्मरमागरुडशोभितम् सेवितंमुनिभिर्देवैर्यक्षगंधर्वैकनैरेः एवंविधंहरिंध्यात्वाततोयजनया
रभेत् ध्यानं आवाहयाभिदेवेशंभक्तानामभयप्रदम् स्निग्धकोमलकेशचमनसावाहयेद्हरिम् सहस्रशीर्षेत्यावाहमं स्रवर्णमणिभिर्दि-
व्यैरचित्तेदेवनिर्मिते दिव्यसिंहासनेकृष्णउपविश्यप्रसीदमे पुरुषएवेदमित्यासनं पादोदकंस्मरंश्रेष्ठस्रवर्णकलशेस्थितम् गंधपुष्पाक्षतैर्यु
क्तंपाद्यंमेननिगृह्यताम् एतावानस्येतिपाद्यं अष्टद्वयसमायुक्तंस्वर्णपात्रोदकंशुभ्रं भोःप्रयंकरंभक्तानांगृहाणार्घ्यंजगत्पते त्रिपादूर्ध्वदल
र्घ्यं कर्पूरेणसमायुक्तमुशीरेणस्रवासितम् दत्तमाचमनीयार्थनीरंस्वीकुरुतांममो तस्माद्द्विराख्येत्याचमनीयं गंगागोदावरेचैवयमुनाच
सरस्वती नर्मदासिंधुकावेरीताम्यः स्नानार्थमाहृतम् यत्पुरुषेणितस्नानं वस्त्रयुग्मंसमानीतंपट्टसूत्रेणनिर्मितं स्रवर्णवचित्तंदिव्यगृह
णलंसुरेश्वर तंयज्ञमितिवस्त्रं कार्पासतंतुभिर्युक्तंब्रह्मणानिर्मितंपुरा अनेकरुलरवचित्तमुपवीतगृहाणभो तस्माद्यज्ञादितियज्ञोपवीतम्
चंदनमलयोद्भूतकस्तूरीचारुचंदनम् कर्पूरेणत्वसयुक्तंस्वीकुरुषानुलेपनम् तस्माद्यज्ञात्सर्वहृतमितिंगंधं शतपत्रैः कर्णिकारेभ्यंपकेभेक्षि
कादिभिः तुलसीयुक्तपुष्पाणिगृहाणपुरुषोत्तम तस्मादश्वेतिसुषुं दशांगंगुगुलोद्भूतंसुगंधिचमनोहरं कृष्णागरुसमायुक्तंयूपदेवगृह्य

णमे यत्सुरुषं व्यवदधुरिति धूपं सार्ज्यं च वरति संसृक्तं बन्दिना योजितं मथा दीपं पृहाण देवेश त्रैलोक्यमिति भिरापहन् आत्मणोऽप्येति दीपं अ-
 न्नं चतुर्विधं स्वादुरसैः षड्भिः समन्वितम् भक्ष्यमोज्यसमायुक्तं नैवेद्यप्रतिपृथ्यताम् चंद्रसामनसेति नैवेद्यसमं आचमनीयं करोह-
 र्त्नं इदं फलमिति फलं प्रगो फलमिति ब्रूलं हिरण्यगर्भेति दक्षिणां यानिकानि० नाभ्या आसीदिति प्रदक्षिणां नमोस्त्वं न तायः सप्ता-
 स्यासन्निनिमस्कारः देवदेव जगन्नाथगोपालप्रतिपालक गोपदेहृतसंत्राणगृहाण कुसुमांजलिं यज्ञेन यज्ञमिति पुष्पांजलिं तद्दशोक्तं वा
 यनं परमान्मिदं विप्रकांस्थपत्रेण संयुतं त्वत्सदादा दहं विप्रव्रतस्य फलमायुषाम् मन्वहो नो क्रियाहीनमिति प्रार्थना इति गोपद्वयपूजम् अथ
 कथा सूत उवाच नाथैकं लोहिपृच्छामि चतुर्वर्गफलप्रदम् सर्वरोगप्रशमनं विष्णुसारूप्यमुक्तिदं नारीणामथवापुसां भक्तिमुक्तिफलप्र-
 दम् ब्रह्मिचैदस्मि देवैर्षुकृपां कृत्वा ममोपरि नारद उवाच भगवन् सर्वमारव्यास्ये यत्पृष्टं विदुषा त्वया गोपद्वयं व्रतं द्ये तद्गतानां व्रतसुत्तमम्
 कर्तुः सिद्धिं करं दिव्यविरव्यात् भुवनत्रये सनत्कुरमार उवाच भगवन् भूतभव्येश सर्वशास्त्रविशारद तद्दत्तं ब्रह्मिचैदमेव ज्ञानं कथमुच्चापनं भ-
 वेत् पुरेदं केन वाचीर्णो देवैर्षुकथय व्रतम् नारद उवाच आषाढपौर्णमास्यां वातथाष्टम्यां हरेर्दिने प्रारभे द्भ्रतमेतच्च कानिकावधितति-
 शो नित्यामलककल्केन स्नानं नित्यं विधाय च नदीतीरेथवा गोष्ठे शिवागारे हरैर्गृहे चंदावनेवापिलिखेद्गोपद्वयकपदं शरभं वयस्त्रिंशत्पुण्या
 निरुर्थाद्भक्त्यादिने दिने तत्संख्याप्रकर्तव्या अर्घ्यप्रदक्षिणानतोः बालकृष्णसमुद्दिश्य लक्ष्यासहजगद्गुरुम् गथायैरुपचौरैस्तु यथाशा-
 न्त्या प्रपूजयेत् ब्राह्मणास्तु ततः पूज्यपद्वयसंख्याकमुत्सृजेत् प्रथमाब्देथ वटकैर्द्वितीयपृषकैर्व्रती तृतीयशालिपिष्ठान्श्चतुर्थपूरिका-
 दिभिः पंचमपरमान्नेस्तु सम्यक्पूजयेद्भूता अत्रैवोदाहरतीमिति हासं पुरातनम् ऋषीणां पृच्छमानानां सूतेनोक्तं पुरातनं सूत उवा-
 च पुराशक्रोमरावत्यां देवं दानवकिन्नरैः रुद्रैरादित्ययक्षाद्यैर्षु वैवस्वभिः सह रभ्रातृत्यं समारभे श्रीडालोभेन विकला एव नृत्से
 क्रियमाणे त्रुटितं बाष्पमंडलं क्षणमात्रं विचार्याथ धर्मराजस्तु उक्तवान् यम उवाच जन्ममध्ये व्रतं येऽश्नन् कृतं पाणिभिः क्वचिन् तच्च
 भस्त्रायुभिः शक्यं कर्तव्यं छादनं टके नारदेन श्रुतं तच्च जगाद यदुनदं न सर्वथिता तु तं कृष्णो वचनं चेदम ब्रवीन् कृष्ण उवाच सर्वलोकस-

देवर्षिसुवनेषु चरन्सदा आश्रयैर्वदेवर्षेद्यस्तिशुभ्रदायकम् नारदउवाच गतंमथामरावत्यामाश्रयैर्मसंसदि तत्रसर्वेसमाया
नाः सरा इद्राश्चतुर्दश रुद्राएकादशविधिरादित्याद्वादशापिच वसवोष्टोतथानागायस्सराक्षसपन्वगाः रंभयाचसमारब्धंनृत्यंशक्र
स्यपश्यतःत्रुदित्तचमेवाद्यानामब्रुवंस्तस्यसाधनम् यमःप्राहतथादूतान्सुभद्राह्यव्रतास्तिमोतामानयध्वंतच्चर्भवाद्ययोग्यंसदास्ति
तच्छ्रुत्वातुमथामीत्यासर्वैत्यिनिवेदितं सूतउवाच इतिनारदवाक्येत्तुश्रुत्वाकृष्णस्वरान्वितः सुभद्रायागृहं गत्वापूजितस्तामुवाचह श्री
कृष्णउवाच किंचिद्गतंलयाभद्रैरुतंवानेति संशयः सःभद्रोवाच सर्वव्रतानिमोकृष्णकृतान्येवन संशयः नोचेत्सद्गिनिचाहनस्याम
र्जनवसुसा पुत्रोभिमन्युश्चकथं कथयस्वजगत्सते कृष्णउवाच तथापित्वंमहाभागव्रतमेकं समाचर गोपद्येतिचविरव्यातंत्रिषुलोके
षुविश्रुतम् इतिकृष्णवचःश्रुत्वासुभद्रात्तदाकरोत् कृष्णोपदिष्टविधिनासत्वरंचसमापितम् सोद्वापनेव्रतेचीर्णेकालेयममराययुः
दूताउचुः सुभद्रेतवेदहस्यचभयैर्ह्यागतावयम् त्वच्चर्मसरवाद्यार्थयमेनचप्रकल्पितम् इतिदूतवचःश्रुत्वासव्रतास्मीतिचाब्रवीत् ततो
भयःसर्वएवदहशुःसादरास्तदा पद्मानोनिचयंनस्थागृहेगांचसवत्सकाम् स्थंडिलेहस्तमात्रेत्सुसामिद्धहताशनं कृष्णोपदिष्टंवीक्ष्ये
वदूताजस्युर्यमानिकम् प्रतिपेदेप्रभावेनसुभद्रापदमच्युतं नारदउवाच इतिस्मृतवचःश्रुत्वाऋषयश्चक्रिरेव्रतम् सूतउवाच भोभो
नारददेवर्षेसर्वशास्त्रविशारद शीघ्रंभूहिस्सखेपयव्रतस्योद्वापनेविधिः नारदउवाच पूर्णेतुंपंचमेवर्षेव्रतस्योद्वापनेन्रवेत् श्री
कृष्णप्रतिमाकार्यास्सवर्णस्यपत्नेनैव पुष्यमंडपिकाकार्यंचतुर्दरिसुशोभना तन्मध्येपूजेयद्भक्तस्यारमयासहितंहरिं त्रयस्त्रिंशत्
तोविभ्रान्त्वलाहोमसमाचरेत् अतोदेवेतिमंत्रेणजुहुयान्तिहपायसम् ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चाद्भोभिःसंपूजेयद्दती यंयंचितयते
कामंतंमामोत्यसंशयम् इतिभ० गोपद्वव्रतोद्या० संपूर्णं अथआषाढशुक्लपौर्णमास्याकोकिलाव्रतम् यदाआषाढाधिकमा
सस्तदाकोकिलानुष्ठानंकार्यं तद्विधिः आचम्यमाणानायम्यमासपक्षाद्युल्लिख्यममहजन्मनिजन्मांतरस्थसर्वेणपक्षयार्थंपुत्रपौत्रलाक्ष्मी
वृद्धेसौभाग्यवृद्धिद्वाराअवेधव्यसपत्ननाशायकोकिलासूपगोशोभीत्यर्थकोकिलाव्रतंकरिष्येइतिसंकल्प्य आषाढपौर्णमास्यातुसंध्याक

लक्ष्मिस्थिते संकल्पयेन्नासमेकं व्यावर्णप्रत्यहं हं स्नानं करिष्ये नियमात्सु चर्यां स्थितासती भोऽद्यामि नक्तं मृशाय्यां करिष्ये प्राणिनां
 दयाभित्यक्त्वा स्नानं करोमि देवेशि को किले प्रीतयेतव जले स्मिन्यावने पुण्ये सर्वदेवजलाशये इति मंत्रेण तिला म्लुक कल्केन सर्वेषु
 धिजलेन च च्चापिष्टेन वाष्टो दिनानि प्रत्येकं चोषधियुक्तेन च षट्दिनान्येवं मासावधि स्थानेन कमः एवं त्वात्वारिंशत्यातात स्था अर्घ्यं
 च दापयेत् आदित्यमास्कर रवे अर्कसूर्यो दिवाकर प्रभाकर नमस्तुभ्यं गृहाणा अर्घ्येन मोस्तुते इति सूर्या अर्घ्यं मंत्रः ततः स्वर्णपद्मसंरोष्य पादौ
 भोक्तिरुनेत्रां प्रवालमुखी मुत्यन्ना नदनेने चूतचंपकवृक्षस्थ्यां पुष्पिणी को किलां लिखित्वा पूजयेदित्युक्तं स्वर्णपद्मसंरुक्तेन चोषवालमुखप
 कजां कस्तूरी वर्णसंयुक्ता मुत्यन्ना नदनेने चूतचंपकवृक्षस्थ्यां पुष्पसंरुक्तेन चोषवालमुख्यां चोषवालमुख्यां चोषवालमुख्यां चोषवालमुख्यां
 गच्छ को किले देवि देहि मे वाञ्छितं फलम् चंपकद्रुममारुतां कीडंती नदनेने आवाहनं आसनं क्षौमवस्त्रेण भिर्मितं ह्यनघेतव गृहाणेदं
 मया देवि को किले प्रियवर्द्धिनि आसनं तिलस्त्रेहे तिलसुरवे तिलसोरथ्ये तिलप्रिये सोमाय धनपुत्रांश्च देहि मे को किले नमः तिलपुष्पफ
 लैर्पुंक्तपाद्यं मे प्रतिगृह्यतां पाद्यं रत्नचंपकपुष्पैश्च पीतचंदनसंयुतं हेमपात्रे स्थितं गायं गृहाणा अर्घ्येन मोस्तुते अर्घ्यं निर्मलं सुखिलं गंग
 को किले पक्षि रूपिणि वासंते नस्तु गंधेन गृहाणा च मनीयकं आचमनीयं पंचामृतेन स्नपनं को किले कलकंठके मया दत्तेन शीतले म
 व मे परमेश्वरि पयोदधि घृतचैव शर्करामधुसंयुतम् पंचामृतेन स्नपनं दत्तं स्त्रीकुरुः को किले पंचामृतस्नानं मंदाकिनी जलं पुण्यं सर्व
 तीर्थसमन्वितम् स्नानार्थं ते भयादंनं को किले गृह्यतां नमः स्नानं यस्मात्कयाससूत्रेण वासांसि विधासि च पीतवस्त्रप्रदाने न श्री
 ताभवमभांबिके वस्त्रं कंचुकं मया दत्तं नानावर्णा विचित्रितम् को किले गृह्यतां देवि मसीद परमेश्वरि कंचुकीं हरिद्रां रजितेदुविकं
 वसूत्रं समर्पितम् को किले सुसंगे देवि वरदायुष्मवांबिके कंठसूत्रं यानि रत्नानि सर्वाणि गंधं च पूरुंगेषु च तैर्पुंक्तं पूषणं हेमं ककि
 ले प्रतिगृह्यताम् पूषणानि श्रीरवंडं चंदनं दिव्यं गंधाद्यं सुसंगे देवि हरिद्रां विलेपनं करुण्ये चंदनं प्रतिगृह्यतां चंदनं अक्षतां प्रसुं अस्त
 तान् कुंकुमाच्छकं दिव्यं क्षमिनीं मृषणास्पदं सोमाय दे गृहाणेदं मसीद हरिवस्त्रं हरिद्रां कुंकुमं चैव सिद्धं रूकज्जलान्वितं सोमाय च

द्रव्यसंयुक्तगृहाणपरमेश्वरि सौभाग्यद्रव्यं करवीरैर्जानिकुसुमैश्चंपकेर्बकुलेः शभैः शतपत्रैश्चकल्होरैश्चयेत्परमेश्वरीपुष्पा
 णि वनस्पतिरसोद्भूतो धूपं साज्यंचेतिदोषं शर्करारबडवाद्यानिदधिक्षारघृतानिच आहारार्थमयादनैवेद्यप्रतिगृह्यतां न
 वेद्यं पाटलोशीरकूपूरभूरभिस्वादुशीतलं तोयमेतत्स्वरस्यशंकोकिलेप्रतिगृह्यताम् आचमनीयं चंदनागरुकूपूरकस्तूरी
 केसरान्वितं करोद्धर्तनकदेविगुह्यताहरवल्लभे करोद्धर्तनं कूष्मांडनारिकेरंचपनसंकदलीपूलं जंबीरंभतुलिंगंचफलगृण्हेन
 भोस्तुते फलं पूगीफलभित्तिवृत्तं हिरण्यगर्भेतिदक्षिणां कोकिलेकृष्णवर्णत्वंसदावससिकानने भवानीहरकात्सिकोकि
 लायेनभोनमः नैराजनं पूजितापरथाभक्त्याकोकिल्लगिरिश्रिया पुष्यैर्नानाविधैः श्रेष्ठैर्वदास्तुसदामम पुष्याजलिं यानिका
 निचेतिप्रदक्षिणां नमोदेव्यै नमस्कारं कोकिलारूपधारिण्येजगन्मान्त्रेनमोस्तुते शरणागतदीनानानाहादिदेविसदांबिकेगंध
 पुष्याक्षैर्नैर्दुक्ततोयंहेमफलांल्वितम् अर्घ्यपुहाणदेवेशिवाच्छितार्थप्रयच्छमे आषाढस्यसितेपक्षेमेघवर्णेहरिप्रिये कोकिलेखंज
 गन्मातगृहाणार्घ्येनमोस्तुते पुनरर्घ्यम् निलस्नेहे रूपदेहिजयदेहि अर्थना व्रतांतैर्हेमंतितापिष्णुंकोकिलो कृत्वाविषायदद्यात्
 देविचेत्रथोत्पन्नेविध्यपवनवासिनि अर्चितापूजितासितंकोकिलेहरवल्लभे कोकिलेकलंकटासिमाधवेमधुरस्वरे वसंतैर्देविगच्छ
 त्वदेवान्नांदनेवने इतिविसर्जनं इतिकोकिलापूजा अथकथा युधिष्ठिरउवाच स्वभर्वासिहसंयोगः स्नेहः सौभाग्यमेवच भ
 वेद्यथाकुलस्त्रीणांतद्गतंभूहिकेशव श्रीकृष्णउवाच यमुनायास्तटेरस्येमधुरानगरीशरुद्रा तस्यांशत्रुघ्ननामाभूद्राजानाघववंशज
 तस्यभार्याकृतिमालानाम्नासोत्सथितासुवि प्रणम्यभगवान्युद्योवसिष्ठोसुनिसत्तमः कीर्तिमत्तोवाच वदमेत्वंसुनिश्रेष्ठसौभाग्यप्राप्ति
 दमत्तम् पूज्यः कथंचभगवान्शिवः केनव्रतेनच वसिष्ठउवाच यदिपृच्छसिमेत्वंहि व्रतानासुचमं व्रतम् तारणंसर्वपापाना
 कथयामिनिबोधतत् दक्षप्रजापतेर्यज्ञेपुरादेवाः सभागताः ऋषयश्च तथासर्वेविधाधरणास्तथा ब्रह्माविष्णुश्च वायुश्च देवरा
 जस्तथैवच वरुणोऽग्निर्वायुश्चैवथेचान्येच दिवोकसः वसिष्ठोवाल्मीकिर्गन्धर्वो विशवाभिन्नो महानृक्रुषिः एतेचान्येच ऋषयः अंबेवसाथ्यभागात्

अपश्यन् नारदस्तत्र संति केनागता इति ईश्वरेणाविनासम्य कृद्दृष्ट्वा सर्वान् सुमागतान् शिरवांसं स्पृश्य गणिष्यान् नर्तकलहप्रियः जाल्वासक
 लमूलं च ततः कैलासमाययौ सवाद्यनाशनं पुण्यं कैलासशिखरं शक्रम् तत्र दृष्ट्वा समासीनं गौरीसहितशंकरं कृतोजलिपुत्रो भूत्वा भणिप
 त्ययुनिः स्थितः ईश्वरस्तमुवाच यनिः श्वसंतमनं कथा किमागमनकृत्येते मदीयं सदनं प्रति श्वासोशवासेन संयुक्तं लक्ष्म्ये बृहद्दिजे नम ईश्वरस्य
 वचः श्रुत्वा शिरवांसं स्पृश्य पाणिना दुःखयुक्तदंवाच नारदः कलहप्रियः नारद उवाच यन्निमित्तं महादेवमत्यंतो कांत्समागतः वदामि दुः
 खसंयुक्तं तच्छृणुष्व जगत्पते दक्षयज्ञमहद्द्रुमद्यौ वत्समागतः तत्रयज्ञो स्थिताः सर्वे दक्षजा मातरः प्रमो हस्वातांश्च न तन्मध्ये दृष्ट्वा स्त्रिभुव
 नेश्वरः तवावज्ञाकृतानेन दक्षेणापुण्यकर्मणा तेनैवैवासंयुक्त आगतोः स्मितवातिकम् ईश्वरेण विना किंचिद्दर्मकार्येन भिद्यति अतोस्य वि
 फलः सर्वः प्रयासः स्वभरवमति तस्य तद्भाषितं श्रुत्वा न तन्मिथ्यत्यचिंतयन् सन्मध्यस्तनदाजातो हीश्वरो जगदीश्वरः गौर्याचिप्रार्थितो देवः श्रु
 त्वा तन् नारदेरितम् तस्य यज्ञस्थघानार्थं देवतत्रव्रजाम्यहम् इत्युक्त्वा च लितारोषादीश्वरुणा निवारिता जगदीशानमस्तुभ्यं व्रजाभिपित्वेशम
 नि नारदेनाथसहिनागणेशो न च संयुता यज्ञार्थमागता चैव दक्षहोरे शिवप्रिया वृद्धो दृष्ट्वा वसो धारो न्वज्जितान् च शिवप्रिया निषंतो ह्यारिता द
 क्षो न ददर्श महासतीम् क्षणमेकं च तिष्ठंती यदा दत्सो न पश्यति तदेवंचिंतितं गौर्या नो वितव्यं मया कथम् धाविता कुंडनिकटे हाहा कृत्वा च सात
 तः क्षिप्तवृद्धो तदा गौर्या शापदत्त्वा च दारुणम् दृष्ट्वा तच्च गणेशो न पाशाः परशुरुद्धतः कृत्वा न्यसोत दाल्यर्थं गौर्ये च गणाधिपः पाशो न व
 ध्याकृति चित्कोपा निहतवान् सरान् दक्षेण नोदिता देवाः सर्वे युद्धाय निर्ययुः महद्दह्म भृद्भूयः सहदेवैर्गणेशितुः तं दृष्ट्वा नारदः शीघ्रिपुनः
 कैलासमाययो निवेदयामास तदा युद्गौर्या विसर्जनं तच्छ्रुत्वा स्फालयासास जटां कोपादुभापतः ततो जातोति विकटः पुरुषोत्कलोचनः सब्रमाषमहादेव
 स्वाभिन्नाज्ञांचे हि मे धीरमद्रंतिनामास्य कृत्वा चाज्ञासमर्पयत् दक्षयज्ञविघ्नार्थं गच्छ वीरानि सुत्वरम् अत्वा तदाश्वरवचः सर्वं प्रमथ संवृतः आ
 ययौ यज्ञसदनमसुगवन्दिषु निक्षिपन् तत इन्द्राद्यो देवास्तदृथाय विनिर्ययुः क्षणात्पराजितास्तेन विद्रुताश्च द्दिशा दशा अनुद्रुतश्च नान् सोपपूष्णा
 दंतोनपातयन् भगस्य नत्रेनासांच सरस्वत्या न्यरुंतत एवं विद्राव्यतान् सर्वान् शिरां दक्षस्य विच्छिद् कृत्वा वयं जघानं स आजगाम शिवांतक

नमस्तस्यसुरः स्तस्यौकृतंकार्यमितिब्रुवन् तथाप्यशांतः कोपोस्यज्ञात्वेतिज्ञानचक्षुषा प्रसादयितुमासीनंब्रह्मविष्णुसमीचतुः नम
स्कृतस्ततस्ताभ्यामसन्नोभूत्सदाशिवः नारदस्तुंबरश्चैवगीतैः शिवमतोपयात् असन्नंवीक्ष्यतंविमर्शिवंसंस्मृशयषाणिना ननदंनारद
स्तत्रनोषयन्धिकंशिवम् एतास्मिन्नंतरेब्रह्माविष्णुश्चप्रमथाधिपम् व्यजिज्ञपत्तंदत्सादीत्तूरुपाहस्याविलोकय कृन्नांगान्कुरुपूणंगान्
तान्स्मजीवयप्रभो विलोकितोस्तेदेनरूपाहस्याविलोकितः पूषादयश्चसांगावैअभूत्स्तद्वसादतः उल्लिखितः पादयोर्मूलंयथोदक्षः पिनाकि
नः अपराधक्षप्रस्वेतिपुनःपुनरुवाचह उल्लिखितःकोणोसोतनोदक्षः पिनाकिना उक्तश्चमापुनःकार्षीरेवमीशावमानकम् विचरस्वस्वमेवेति
भूयस्तकोपविधात् शशापचतदंगोरीयज्ञविम्रकरीशिवः सुरविम्रकृतवनीदक्षस्यैषाततोचिरात् तिर्यंगोनिंसमापन्नाविचरिष्यसिभूतले
नंतोगोरीबभाषेतंमणिपत्यसदाशिवम् कथंथास्यामितिर्यक्त्वभूतलेचस्थितिः कथंअन्यथानैवभविताशापएषत्वयोदितः कोकिलामधुशला
पाभवेयंनंदनेवने कोकिलानांस्वरोरूपरूपंस्त्रीणांपतिव्रतम् विद्यारूपकुरूयाणांक्षमारूपतपस्तिनाम् अचिरादेवचपुनःकुलेमहतिजन्ममे भू
यास्वमेवमर्त्तचनवियोगश्चमेमतः वर्येकुलजांमातः कुरूयामपिकन्यका दुष्टेकुलेसमुत्पन्नाभर्तुः पातयतेकुलम् नदीपातयतेकुलंनारी-
पातयतेकुलं नदीनांचैवनारीणांस्वच्छंदललितागतिः तनस्तुष्टोमहादेवश्चकेशापधिमोचनम् दशवर्षसहस्राणिकोकिलारूपधारिणी नंदने
देवविपिनचरिष्यसितनः परं हिमाचलसुताभूत्लामस्त्रियलपुष्यसि देवानाचयथाविष्णुः सहकारोमहीरुहा गंगाचसर्वतीर्थानंतथातिर्येस्त
कोकिला आषाढोद्वेयदास्यातांकोकिलायास्तदावर्नम् तथायाकुरुतेनारीनसावैधव्यमाजुयात् वसिष्ठउवाच एतद्वाक्यावसानेनुगोरी
साकोकिलाभवत् तदारस्यशक्तिसिद्धौतद्वाधितंकोकिलाव्रतम् यानारीनेवकुरुतेमोहात्साविधवाभवेत् कुरुत्वमेतत्कल्याणिकीर्तिमालेव
तोत्तमम् कीर्तिमालोवाच कथमारोध्यतेदेवीकोकिलारूपधारिणा विधानंभूहितद्विपत्यसदात्केशस्यहम् वसिष्ठउवाच कोक
लाव्रतमाहात्म्यंविधानंचवदामिते शृणुदोषप्रयत्नेनमंत्रैः पौराणिकैर्युतम् मलमासैस्त्वत्किंतेषुहृदाघादंसमागते आपात्प्रायोर्णशास्यातु
संख्याकालैरुपस्थितै संकल्पयेन्मासमेकआवणप्रघृतिस्त्रहं त्वानकारिष्येनित्संचद्वत्तचर्यंस्थितासती भोस्येनक्तंचमृशाल्यांकरिष्यन्वा

णिनां दयाम् सौभाग्यधनधान्यादिप्रानथेशिवतुष्टये इति संकल्प्य विप्रग्रेनाशिविप्रैश्च एव च प्राप्यानुज्ञांतु संपाद्य सा मश्रीसंकल्पामपि प्रत्युपैच
 प्रतिदिनं दंतधावनपूर्वकम् नद्यांगलाथावाप्यां नडागोशिरनिश्चरे स्नानं करोमि देवेशि द्यो किले प्रीतयेन व जलेस्मिन्वावने पुण्ये सर्वदेवजला
 शये स्नानं कृत्वा त्रीदो विसृगधामले केशिलेः दिनाष्टकततः पश्चात्सर्वेषु अध्यापुनः पृथक् वचापिठेन च स्नानं दिनान्यष्टौ समाचरेत् गिला
 मलकापिठेन चोषधियुतेन च षट्दिनानिततः स्नानं संपूर्णफलनिष्पया स्वाल्वाध्यात्वारं वितं सौ दद्यादर्थ्यं प्रयत्नतः आदित्यभास्वररवे
 अर्कसूर्यदिवाकर प्रभाकरनमस्तुभ्यं गृहाणाध्यंनमोस्तुते सूर्यार्थ्यं चः कारयेत्कोकिलां देवीं सौवर्णां सिक्कामदां रोप्यं चरणयोश्चैव
 नेत्रयोश्चापिमौक्तिके इत्यानि पंचपृष्ठे तु त्रूनट्टसमाश्रिताम् अथवा तिलपिष्टेन कोकिलां पक्षिरूपिणीम् निययताश्रयात्रेतां पूजयत्सुस
 माहितः उपचारैः षोडशभिर्यथावित्तनिवाधम आवाहयामितां देवीं कोकिलारूपधारिणीं अयतारं कुं रुखात्रमसादं कुरु सज्जते आगच्छ क
 किले देवि देहि मे वांच्छितं फलम् इत एक्षं समारूढ्य रमसे न देवने तिर्यग्यो निसमुद्गते कोकिले कलकंतके तिलपुष्पाक्षतैर्युक्तं गृहाणत्व
 नमोस्तुते आषाढस्यासिते पक्षे मेघवर्णसरूपिणि कोकिलानामट्टवित्त्वानाथं मातृगृह्यताम् कुर्यादेवंविधां पूजां श्रावण्यतं च पूजयेत्
 विसर्जयेच्च पश्चात्तौ सौवर्णां कोकिलां यदि यदा च तिलापट्टस्य कोकिलां क्रियते तदा कुर्यादप्यहमाद्भ्यं न भिन्वावास्तु विसर्जनम् रम्यं वने स-
 मागत्य शुक्ला कोकिलकूजितम् यदानश्रुत्मे शब्दमुपवासं तु तद्दिने कोकिले कृष्णवर्णं सदावासो वनेषु ते सौभाग्यमवुलं देहि गृहाणाध्यं
 नमोस्तुते वसंते च समुत्पन्नं विंध्यं पंचतवासिनि गच्छ गच्छ महादुर्गं स्वस्थाने न देवने विसर्जनं रूपं दोहि धनं देहि सर्वसौभाग्यदेहि
 मे पुत्रान् देहि यशो देहि सौभाग्यं देहि संपदः इत्युक्त्वा ततः पश्चाद्दिव्यन्नेन स्रवती नक्तभोजी भवेद्वाशियावन्मासः समाप्यते मासा
 तेनाश्रयात्रे तु कोकिलास्वर्णनिर्मितां वस्त्रधान्यगुंडुं क्तां श्रावणं कुंडं न तथा दद्याच्च दक्षिणां चापि देवजवापुरोहिते एवमाषाढमासस्य
 द्वैविध्ये समुपस्थिते सधवाविधवावापियानां कोकिलाजगत्मं करोति सन नन्वा निसौभाग्यं नूनं तु सा मृतागौरीपुरं याति विमाने
 नाकैर्तेजसा श्रीभगवानुवाच एतद्भूतं वसिष्ठे न सुनिना कथितं पुरा तथा कृतं तु तत्पार्थ समस्तकीर्तिमालया तस्याश्च सर्वनिष्प-

न्बंसिष्ठवत्तनंतथा एवमन्यापिक्वतेयकोकिलावतमुत्तमं नकरोतियदानारीव्यालीभवतिकानने एकतः सर्वदानानिकोकिलाव्रतमे
 कतः कृतपुरासरोभिश्चक्रुषिपत्नीभिरादरात् अहिल्यथाचसापूर्वमर्निताशापमुक्तये अरुंधत्यासहस्तात्वापूजिताकोकिलानृप सीतथा
 पूजितासापि सर्वकामार्थसिद्धये गौतम्यादडकारण्ये रत्नानं कृतायथाविधि नलान्वेषणकामनंदमयत्याचपूजिता रुक्मिण्याचततः
 स्त्रालापूजिताकोकिलाशिवा विष्णोः पत्यरवास्यर्थतच्चजातनसशयः कुचैलामलिनीदीनापरकर्मरतातथा एवंवेथ्याकाकवेध्याविवत्साम्
 तवत्सका सर्वास्ताः फलभाजः स्वुर्वतस्थास्यप्रभावतः आयुरारोग्यमेश्वर्यं सरवं वृद्धियशः प्रजाम् सोभार्यं संदरं रूपं नारीयाभोतिनात्यथा
 एतद्व्रतं मथारथ्यात् कार्यं शरत्रयं नृप तृतीयातेचविधिवत्कार्यमुद्यापनं शतमं एकस्मान्जायते द्रव्यो द्वितीयात्त्वभते रक्तान् तृतीयाच्चापिसौभा
 ग्यमात्रुयान्नात्रसशयः इति वराहपुराणेकोकिलावतम् अथोद्यापनम् अद्यापनविधिञ्चिद्विद्वत्स्यास्यमप्रभो येनविज्ञानमात्रेण
 सौभार्यचभविष्यति श्रावणेपौर्णमास्यांतु शकृपक्षेनथैवच द्वितीयायामेकशुक्लं दंतधावनपूर्वकम् उपवासस्यनियमं कर्तुं वत पराय
 णं तृतीयापुण्यफलदामध्यान्देसमुपेक्षिता उपलियशक्तौ देशे मडलेतत्रकारयेत् अष्टदलोलिखेत्पद्मं चतुकोणं च भद्रकं कलशं वारिपुं
 चंपरलेसमन्वितम् तस्योपरिन्यसेत्सात्रमस्थेनकेन पूरयेत् तदभावेतदधेवाकृडवेनाथनारद उणापिदं कृष्यावर्णयुग्मं दद्याच्चशक्तिः वे
 स्योपरिन्यसेद्देवीकं किलाप्रतिमांतथा अत्रगंधमदानेन धूपटापप्रदानकम् नैवेद्यं मोदकान् दद्यात्पक्वान्द्यंत संयुतं अर्घ्यं चैव प्रदातव्यं ता
 बूलं फलमुत्तमम् रात्रौ जागरणं कार्यवाद्यनृत्यप्रसूषितम् पूजिता एकचित्तेन फलमाभोतिचाक्षुस्यम् प्रभाते विले स्नातासं ध्याकृत्वा विधा
 नतः पूजयेद्विधिवद्देवीं होमं च विधिवद्भिज तिलचंपकपुष्पैश्च तंडुलेद्यंतपायसैः अष्टोत्तरशतहृत्वा दुर्गमंत्रैश्च वैदिकैः कोकिलाप्रीतये
 ब्रह्मन्याहृतीनां शतत्रयम् आद्युणानभोजयेत्पश्चात्सपत्नीकाश्चपंच अशक्तौत्वेकयुग्मं च भोजयेत्तथागुरुम् त्रिस्त्रिंशत्यश्चप्रदात
 व्यथारिकापंचकंतथा मोदकाश्चससूत्राश्चवंशपात्रसमन्वितान् कृष्यावर्णसमायुक्तान् पक्वान्नेन प्रूरितान् सर्वोपस्करसंयुक्तां त्रिस्त्रि
 षत्यश्चप्रदापयेत् आचार्यपूजयेदन्त्यागाकृष्यां च सर्वस्वकाम् उपानहोतथाशय्यां चामरं छत्रं च चंद्रं कुसुमानि च

सर्वदेद्याद्विजेंद्रायसपत्नीकायनारद् दापर्येद्विधिवत्सर्वब्राह्मणायकुटुंबिने वतोपदिष्टदानंचभोजनंचसदक्षिणां एवंथाकुरुतेराजनृको
किलाव्रतमुत्तमम् सर्वेयामोति सौभाग्यंपुत्रधान्यधनानिच ततोमुंजीनैवेद्यंपुत्रपौत्रैः सामन्विता कोकिलेपूजितेगच्छ विधिवत्सर्व
कामदे कारयेत्कोकिलादेवीसौवर्णासिर्वकामदां रोव्यत्तरणचंचूभिरचिंतानंचमौक्तिकाम् पंचरत्नानिपृष्टेचतृत्वक्षसमाश्रिता एवंत्वं
यथापूज्यायथोक्ताचशनेः शनैः विप्रकारार्चितालक्ष्मीः स्वस्वभावमिदंशृणु महाफलमवामोति महामायाप्रसादतः इतिवराहपुराणेका
ब्रिल्लावतोद्यापनंसंपूर्णं अथश्रावणपौर्णमास्यांरक्षाबंधनम् उक्तंहेमाद्रौभविष्ये युधिष्ठिरउवाच सर्वरोगोपशमनंसर्वाश
भविनाशनम् सकृत्कृतेनाब्दमेकंयेनरक्षाकृतोभवेत् श्रीकृष्णउवाच शृणुपांडवशादल्लइतिहासपुरातनं इंद्राण्यायत्कृतंपूर्वं
शक्रस्वजनयवृद्धये देवास्तरुमभूद्वृद्धपुराद्वाद्दशवार्षिकम् तत्रास्तरैर्जितःशक्रःसहस्रैर्वैःसुरोत्तमैः बृहस्पतिमुपामंत्र्यइदंवचनमब्र
वीत् नस्थातुंचेशक्रोभिनगंतुंतेरभिद्रुतः सर्वथायोद्दुभिच्छाभिगुरुस्त्वचन्यवारय तयोःसंवदतोरैवशाचीयाहस्रैश्वर अद्यभूत
दिनंदेवमातःसर्वंभविष्यति अहरक्षांविधास्यामयेनाजैयोभविष्यसि इत्युक्त्वापौर्णमास्यांसांपोलोभीकृतमंगला बबंधदक्षिणपणोरै
क्षापोल्लिकांततः बहुरक्षस्ततः शक्रः कृतस्वस्त्ययनोर्द्विजैः दुदावदानचनीकंक्षणात्कालइवयजाः शक्रस्तुविजयीभूत्वापुनरेवज
गत्रये एषमभावोरक्षायाः कथितस्तैयुधिष्ठिर जयदःसूखदश्चैवपुत्रारोग्यधनमदः युधिष्ठिरउवाच क्रियतेकेनविधिन्मरक्षाबंधःसू
रोत्तमैः कस्मिन्निथोकदादेवद्यैतन्मेवकुमहोसि यथाहिमगवन्देवविचित्राणिप्रभाषसे तथानथानमंतृसिर्बह्वर्थाः शृण्वतःकथाः कृष्ण
उवाच संप्राप्तेश्रावणमासिपौर्णमास्यादिनोदये त्वानंकुर्वीतमतिमान्श्रुतिस्मृतिविधानतः ततोदेवान्पितृंश्चैवतर्पयेत्परसांप्रसाउपा
कर्माणिचैवोक्तसृषीष्णांतर्पणंतथा कुर्वीतब्राह्मणैः साह्रैवेदान्द्विशयशक्तिः शूद्राणामंत्ररहितत्नानदानंचशस्यते ततोपराणहसमयेरक्षा
पोल्लिकांशरुमां कारयेच्चाक्षतेस्मद्दस्मिदाथैर्हमचर्चिनेः क्वापसिः क्षौमवस्त्रैर्वोविचित्रैर्मलवर्जितैः विचित्रतंतुयथितांस्थापयेद्भ्राज्जनोपरि
कृष्णगृहस्वरक्षावैगोयथैः शकृतंडुलैः दूर्वावैर्घृंसितैश्चित्रैःसर्वपापविनाशिनी उपलिसेगृहमध्येस्मान्कुंभंचविन्यसेत् पीठोपरिविशेदा

आसत्त्रिवैः ससुहृत्के वेरयाजनेनसहितोसंगलेः सहितः स्थितैः रसाबंधः कार्यसिद्धिः सर्वविघ्नोपशान्तिदः पुरोधानुपतेरक्षासाम्यव
 धीतमानवः येनकेदोबलाराजादानवेदोमहाबलः तेनत्वामपिबभारक्षेमचलमाचल आह्वणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैरन्यैश्चमानवैः
 कर्तव्योरक्षिकबंधोद्दिज्ञानसंपूज्यभक्तिः अनेनविधिनयस्तुरसाबंधसमाचरेत् ससर्वदोषरहितः सरुवांसवत्सरभवेत् रक्षाबंधो
 भद्रायानकार्यैः भद्रायाहूनकर्तव्यैश्चावणीफाल्गुनीतथा श्रावणीनृपतिहृतिग्रामदहतिफाल्गुनी इतिवचनात् इतिभविष्योक्तंरक्षाबंध
 नंसंपूर्णम् अथभाद्रपदपौर्णमास्यामहेश्वरव्रतंशिवरहस्ये राजोवाच भगवन्मुनिशार्दूलव्रतमेकंवदस्वमे सांगोथसिद्धव्रतंचीर्णिस
 सर्वात्कमानवासुयात् उमामहेश्वरनामव्रतमस्तिव्रतोत्तमम् मासिभाद्रपदेशरहूषोर्णमास्या
 प्रयत्नतः तद्भूतकार्यमनघैर्जास्राण्याद्यैर्विधानतः भाद्रशरहूचतुर्दश्यां प्रातः स्नात्वाविधानतः शिवंसंपूज्यविधिवत्शैवानप्यनित्यलतः शि
 वंध्यात्कजगद्द्वयसौमसौमार्थशिवरहू कृतांजलिपुटोष्मृत्वामंत्रमेतत्पठेन्नरः श्वः करिष्येव्रतंयत्नादुमामहेश्वराभिधम् आज्ञोदेहिमहादे
 वसौमसोमाहेश्वर इतिविज्ञाप्यवेदेवंपुनः संपूज्ययत्नतः मथ्यान्देपिमहादेवमर्चयेन्नियतोव्रतो ततोदेवानृषीन्सुवीनस्य न्यविधिवा
 न्दृप हविष्याशोशिवसायपूजयेद्द्विधिपूर्वकम् निद्राकार्यातथायोगमहादेवस्यसन्निधौ उत्थायपश्चिमेषोममहादेवगतः स्मरेत् ततःशो
 चादिकंसर्वनिर्वत्यग्नीतमानसः स्नानकुर्याद्यथाभोगयथास्त्रयथाक्रमं परिधायततोवस्त्रंदाडितिशरमसृतं उद्धूलनततः कार्यत्रिपुंड्र
 चयथाक्रमम् रुद्रासधारणकार्येसंध्याकार्याततः परम् ततः शिवाचनंकार्येविल्वपत्रादिभिरनरैः ततोहांसोपिकर्नव्यैः शिवशीत्यथमादरा
 त्ततः परानियमनप्रणमेसोममव्ययम् सयंत्रिकुशापिजूलंततः संपाद्यमादरात् गव्यपंचदशग्रंथितं तूजितं शिवात्मकम् एवंपंचदश
 ग्रंथिंदोरकंकुकुमान्वितम् संपादनीयंयत्नेनव्रतनिष्ठैरनाकुलैः उमामहेश्वरंचैवसौवर्णप्रतिमाहूयम् संपादनीयं
 यत्नेनराजनंवाभनोहरम् पलाटूननकर्तव्यं प्रतिमाद्वयमुत्तमम् अधिकंचेद्यथाशक्तिकर्तव्यमतियत्नतः
 सौवर्णराजतत्रापिताम्नवाभृन्मयनवं संपादनीयंयत्नेनप्रथमेव्रततत्परैः ततः सदभृमूर्तिंचवस्त्रयुग्मेनवेष्टयेत् पृथक्पृथक्

कक्षापत्नीयंकलशोप्रतिमाद्वयम् आषोहिष्ठादिभिर्मंत्रैस्तथाच्यवकमंत्रकैः अभिविच्ययत्वेनपूजयेत्प्रतिमाद्वयं ततः प्रकृतो गच्छे
 दलंकृतशिवालयेम् शिवस्थानतोगच्छन्तोरणाद्यैरलंकृतम् ततः षोडशक्रेपत्रे बहिरंतश्चतुर्गुणे अलंकृतैः स्वस्तिकाद्यैः स्थापयेत्कल
 शानवम् आयेनतोमहादेवपुमादेहाहृद्यारिणम् मुक्तामालापरीतांगदुकूलपरिवेष्टितम् पश्चाननसुमाकानमनलंदुरविप्रसम्युचंद्रशशि
 सरनिखंजटासुकुटमंडितं विपुडुलखाविलसद्भालनेत्रोपागस्थितं भस्माद्रुलितसर्वंगं रुद्राक्षाभ्रणान्वितं मंदस्मितमनाधारसाधारज
 गतोपसुदैवैरनेतरनिशस्तूयमानमेकथा देवात्मकदेववद्यं विष्णुब्रह्मादिवैदितं विष्णुनेत्रान्कपादपंकजमुनमं अप्रतिद्वंद्वमहद्वं
 सर्वद्वारकार्थितं सर्वोत्तममनाद्यंतसर्वदेवनिवेदितं मलयशःहृपरं ब्रह्मपुरुषं कृष्णपिंगलं उर्ध्वकेशं विश्रूपाक्षं विश्रूपाचिदात्मकं निष्कलं
 निर्गुणशान्तिरवद्यं निजं नम अप्रमंयं जगन्मध्यस्थितं सद्भारकारणं विश्वबाहूं विश्वपादं विश्ववाक्षं विश्वसंभवं विश्वनामयंगंसा अमसंरपर
 मंपदं विश्वतः परमं नित्यं विश्वस्य शमनाभयं एवं ध्यात्वा महादेवसर्वदेवोत्तमोत्तमं ध्यायेत्ततः परंगोरीमादि विद्यामनामयीं लक्ष्मीसिधितपादा
 आशन्धीसेवितपादुका सरस्वत्यादिभिर्नित्यस्तूयमानपदांबुजा अधरोसुधरीभूतपद्मं बिंबफलामुमं सुखकांतिक लोपेतां पूर्णचंद्रामनामया
 निरस्कुतालिमालांताम्रकान्दिभिः सदा पीनवक्षोजनिधूतचक्रबाकवंगानां नित्यं निरस्कुतांभोजानयनाभ्यामनिंदितौ सोमंतधिकृतौ शो
 षकामभ्रवामहर्निशम् भ्रुकुटीविकृतशोषशामभ्रवामनाकुला बाहुनालकजोद्धृतहेममालां विल्लासिनाम् गंगामालीनिरोधृतश्चमद्भ्रमर
 नास्तिकां नाभिरधनिरोधृतघनावर्तामवर्तुलां उत्तमोरुनिरोधृतं रभ्रास्तं भास्त्रं भोवहा पादयुग्ममस्माक्यतिभिर्जितारुणपंकजां उपेद्रोपे
 द्रजननीमहेशाहो गभागिनीं मद्देशाभिरुषवामाणां वरदाभयदासदा प्रसन्नवदनाशानां स्मितपूर्वाभिराविणीं पूर्णचंद्रदुःकुलाद्योनिना
 भ्रणसृष्टिनां स्तूयमानां सदा देवैर्होतैश्च कोटिशः एवं ध्यात्वा ततः मन्थगुण्चाराद्यकल्पयेत् ततः पुष्पाणि संगृह्य शिवमावाहये
 ष्टिकां महादेवदयासिंधो विष्णुब्रह्मादिवैदित आवाहयामि देवत्वात्सीदपरमेश्वर इत्यावाहनं आसनं पाद्यं अर्घ्यं आचमनं मधुपंक
 पंचासृतस्नानं स्नानं वस्त्रं उपवीतं गंधं आभरणानि विल्वपत्रं पुष्पाणि धूपं दीपं नैवेद्यं आचमनीयं फलं तांबूलं दक्षिणां छत्रं चामरां

अजन्तानि नीराजन्तं गुण्यांजलिः प्रदक्षिणां नमस्कारान् अथांगपूजा रूपदिवेनमः शिरःपूजायामि आललोचनार्थं आलः सोपसू
 र्यादिननोचनार्थं नैत्रत्रयं पू० सूत्रोत्राय० श्रोत्रं पू० घ्राणगंधाय० घ्राणं० स्मृतिदंताय० दंताभ्युः स्मृतिजिह्वाय० जिह्वां पू० सूक्तपोलाय० कपोलो
 ज्ञानोघ्राय० ओष्ठोपू० विश्वजंघाय० जंघे० विश्वपादाय० पादौ० विश्वनखाय० नखान् पू० सर्वात्मिकायन० सर्वांगे० अथशक्त्यंगपूजा शि
 वांगे० शिरःपू० पृथ्वेवर्णन० वेणीपू० सीमंतराजिताये० सीमंतं पू० कुंकुमाब्ज्यै० आलं पू० चसुख्यै० नैत्रे० स्तुतिश्रोत्रायै० श्रोत्रे० गंधप्रियायै०
 घ्राणं पू० सुसगकपोलायै० कपोलोपू० कुङ्कुमलदंतायै० दंताभ्युः विघ्वाजिह्वायै० जिह्वां० विबोधायै० ओष्ठोपू० घृतकंतोयै० कंठं पू० पृथुल
 कुचायै० कुचोपू० विश्वगर्भायै० उदरपू० श्रमकट्यै० कटीपू० दिव्यरुद्रेशायै० रुद्रपू० कृतजंघायै० जंघेपू० लक्ष्मीसिंघातपादकौयै०
 पादौ० महेश्वरप्रियायै० नखान् पू० शोभनविघ्नहायै० सर्वांगे० अंगपूजासमोयवंदोरकत्रविभ्रजंघयत् पत्येकं अथिपुस्तच्छंभुश्चैर्विल्वदला
 दिभिः प्रथमयंथिमारभ्यनमःसौमितिमंत्रतः यथाक्रमेणसंपूज्यततोद्योयैर्द्विदोरकम् तत्रोपचरः सर्वपितेनमंत्रेणसादरं प्रतिभिर्यत्न
 तः कार्यकुंकुमांकितदोरकं ततः पंचदशमस्थ्यांगोभ्रुमास्तुडलाश्चवा उपायनाथमानेयाः शरद्वृगोघृतपाचिताः यद्वापंचदशाभ्यांकारोभ्रु
 मापूपमंडक्यः ततः शिवैकशरणाः शैवाशिवव्रतप्रियाः पूजनैयाः प्रयत्नेनगंधपुष्पादिभिः क्रमात् ततः सवस्त्रकलशशिवयोः प्रतिमाद्वयं शैवा
 यदेयत्येनसूवर्णफलसयुतं आदावुपायनदत्तादेयं ह्येतदतः परम् उपायनस्यत्रोपिबस्यतेत्रविशेषतः उमेशः प्रतिगृह्णातिरूपेणशोवैददा
 तित्त्र उमेशस्तारकोभ्राम्भ्यासुमेशायनमोनमः असुमंत्रसमुच्चयं दत्त्वादानं भिदेयेत् अतः शैवाः मयत्येनभोजनीयाविशेषतः सुवामिन्योपि
 यत्येनभोजनीयाः प्रयत्नतः शैवानेवंभोजयित्वा स्वयंभुं जीतवारयतः अतिथीनपिसंतव्यं द्वारदेशस्थितान्पृष एवंप्रयत्नतः कार्यमनिवन्सर
 सादरात् नियमेनैवविधिवदुत्करीत्यायथाक्रमम् ब्राह्मणाद्यैरिदंकार्यंघृतमाहितमानसैः सर्वामीष्टमदंपुण्यंघृतमेतच्छिवात्मकम् ग्रामेत्तुषो
 उशैवैर्कार्यमुद्यापनं नृप उद्यापनविधानं च वस्यत्युण्यथाक्रमम् षोणमास्थांसाद्रपद्यां व्रतोद्यापनमादरात् कर्तव्यमित्यत्नेनद्रव्यसंपाद्यसा
 दरं हेमीकार्यासाहर्षद्विः प्रतिमानपलैः शुभा तदर्धेनाथवाकार्यातदहं नाथवानृपरजनेनाथवाकार्यायैोक्तपलमानतः संपादनीयाः कुंभाश्च

होमाः पंचदशोत्तमाः अथ वाराजताः कार्या यद्वा ताभ्यमथानुप भाद्रशुक्लचतुर्दश्याशेषाद्वाद्भागपुंगवाः निमंत्रणीयायत्नेन प्रातः सप्तदशोत्त
माः ततो गृहवितानां धौरल्यं कृत्य प्रयत्नतः स्वस्तिशोचैरलं कुर्याच्छिवस्थानं शक्रमावहम् ततः सायप्रयत्नेन तस्मिच्छेकरमंदिरं पूजनीयाः प्रयत्नेन
शिवयोः प्रतिमयाभे पूर्वोक्तेन वधानेन मंत्रैस्तैर्वराधनेः रात्रौ जागरणं कार्यं सायवासयत्नतः मंत्रिभिः सह सोमसाहं पयाभात्राशानेन वारात्रौ
शिवकथाः श्राव्याः श्रोतव्या यत्नतो नुप कृतव्या यत्नतो नुप जायामचतुष्टये ततस्थं यं यत्नेन स्नात्वा शोकरसन्निधौ पूजनीयः प्रयत्नेन शी
वो देवशिखामणिः चतुरस्रं ततः कार्यकुंडमटलान्वितम् तत्र वन्दित्वा व्याधिवदुद्धामार्गतः साज्येन परमाल्नेन होमः कथयन्ततः परं पंच
विंशतिसाहस्रं होमः सोमं तमत्रतः कार्यः प्रयत्नतो राजन्ममः पूर्वास्मदारतः ततः पूर्णाहुतिं दुस्वाशेषोवाल्सेपूजयेत्ततः धिन्वपत्रैः पुष्यमाल्यैश्च
नाचरथाक्रमं एकैकस्मै प्रदातव्यं शिवयोः प्रतिमाद्वयम् कल्पशापि प्रदातव्यं स्ततो वस्त्रद्वयान्वितः आचार्याय प्रदातव्यं प्रवणशतमादरात्
ततो यत्नेन शैवंदाः पूजनीयाः रूतजनैः सखाभिन्यां पशोत्रानां भोजनीयाः प्रयत्नतः ततो देवाः स्वगन्ध्याच भोजनेभ्यश्च दक्षिणाः ततश्च स्व
कृतं कर्म शिवाय च निवेदयेत् उद्यापनं कृतं शंभो मयं तदभूनाभं मा इदं संपूणतो यातुं त्यत्सादा न्य हे श्वर मंत्रहानं भक्तिहानं शक्तिहानं भुमा
पते कृतं कर्म भवत्येव त्यत्सादा त्कलमदं प्रायश्चित्तं वैदिकानां व्यगानामपि कर्मणाम् शिवस्मरणमेवेति श्रुतिरप्यास्ति शोकरा अतः कृतमिदं
श्रुतं कर्म व्यगमपि प्रभो सांगं भवतु पिशेशतं वैवस्मरणात्प्रभो इति संप्राथ्यं देवैर्वासां वसवं सुरानमं भंजीयाद्दुधिभिः सादृसंभोजं तैलवज्रं
त एवयः कुरुते सम्यगुमामहे श्वरं व्रतं ससंधं प्रागानुष्कृतं मोक्षभासांति मयदा राजोवाच गौतमे दं व्रतं चोणपुरां कनवदस्वमे कस्यका
मम मृत्सिद्धिर्दिव्यतस्यास्य प्रभावतः गौतम इवाच पुराशैवरो राजन् दुर्वासारथ्यो मुनीश्वरः कदाचिन्मंत्रं चन्द्राकाण्डदेशे कर्मलापतिं ततः स
भागतह स्वादुर्वासो मुनिमन्त्रमः बिल्वमालां देवो तस्मै शक्रेण समर्पितां गृहीत्वा बिल्वमालां तां हर्गमनमश्नमात् शिरसात् पूजनीयां तां गरुडे स विभिक्षि
पत् ततस्तं तां हराह स्वादुर्वासः क्रोधमृच्छितः हरिशशाप बहुधाधिगमन्मेति च संवदन् मया शिवापि तां दत्त्वा मालानुष्यमयापहा साकथं गरुड
स्क्रंधे विनिक्षिप्त्वा बयाहरे गवस्य मूलं मुतं यत्नस्मै स्तव विनश्यतु वैकुंठस्थाधिकारापितवभास्तु ममाज्ञया निरुते जस्को वनीपृष्टे संचराद्या

वधिभ्रमम् इत्युक्तमनुदुर्वासायथोलोकांतरं नृप ततः पपातदुग्धाथ्यौलस्मीर्विष्णुमनोहरा उवासविपिनिघोरस्वकृतं कर्मसंस्मरन् ततः
 कदाचिद्दूपालभया तत्रगतपुरा तदाभामगतं हस्तापूजयामासमाहरिः नतोद्युपूनिम्वनः कृतांजलिपुटोहरिः जगादपूर्ववृत्तांतं स्वल्क्ष्मीना
 शकारणम् तनोनिहूना चिन्तायविषावे व्रतमुचमम् तत्पूयेनमयामूपकथितं सादरं शिवम् ततो बिलंबं विधिवच्चकारथदूयाचितः ततः
 प्रसन्नो भगवान्हरयेपावैतीपतिः ददौ लक्ष्मीं सगरुडां करुणा निधिव्ययः इदमेव व्रतं चोर्णा भिक्षेणापि हनौ जंसा तनभासस्ततः स्वर्गः स्वर्गो भो
 गन्धशास्त्रतः ब्रह्मणापि पुराचीर्णा भिदमेव व्रतं नृप नद्यादागीश्वरीतेन संयासादुल्लभापिसा मुनिभश्च पुराचीर्णं व्रतमेतत्सुमुस्तुभिः अस्वव
 तस्याचरणायुक्तिः ज्ञातसुनीश्वरैः इदं व्रतं प्रयत्नेन यः करिष्यति मन्त्रितः तस्य सौभाग्यसंपत्तिर्भविष्यत्येव सर्वथा यस्यास्त्वं च यमोगेच्छा
 मोक्षेच्छा प्यनपाथिना यस्य सर्वाधिपत्येच्छा तेन कार्यं भिदं व्रतम् वैद्युतेनापि विद्येण मोक्षार्थमति यत्नतः कृतमेतद्भूतपूर्वसर्वाभीष्टफलप्रदं
 मुक्तिः आसाचेतेनापि व्रतस्यास्य प्रप्तावतः यंयं कामं समुद्दिश्य व्रतमेतदनुत्तमं यः करिष्यति तं कामं समाप्नोति निमलम् इदं व्रतं महेशो
 नसमारब्ध्या तमुत्प्रापति कुमाराय समारब्ध्या तमुत्तमम् व्रतं नभागरे मत्स्यमगस्त्येन महात्मना मयाति क्लिन्क्षिताय विष्णवे कथितं पुरा ते
 नयेततः दुर्वाससापि कथितमगस्त्याय व्रतोत्तमम् व्रतं नभागरे मत्स्यमगस्त्येन महात्मना मयाति क्लिन्क्षिताय विष्णवे कथितं पुरा ते
 नचीर्णं व्रतमिदं सर्वसौभाग्यदायकम् ब्रह्मणे कथितं पूर्णमिदमेव व्रतमया तेन चीर्णं व्रतं सांगवाणी प्राप्त्यर्थमादरात् सूयार्येन्द्राय च द्रा
 यमयेतत्कथितं व्रतम् तेन चीर्णं व्रतमिदं सर्वसौभाग्यदायकम् कश्यपादिमुनिभ्यश्च कथितं व्रतमुत्तमं तैश्च चीर्णं व्रतं सम्यग्भुक्तिमुक्तिः
 लभ्यते ऋषू व्रतानि सत्यं बहूनि विधिनिश्च तथात्रैतादृशं व्रतं नस्त्येव सर्वथा भवानपि कुरुषीत्यामृपालव्रतमुत्तमम् इदं व्रतं
 शिवक्षेत्रयः करिष्यति मन्त्रितः तस्य सर्वायुसंपत्तिर्भवत्येव न संशयः शिव उवाच इत्येतद्वचनं श्रुत्वा सराजापितमानसः संपुत्रः
 पूजयामास गौतमं शेषपुंगवम् ततो धर्मव्रतं चैव मुपादिश्वसंगौतमः पुनः संपूजितो राज्ञा स्वाश्रमं प्रति संययौ जगाम पुत्रस्तद्वाक्यमिदम्
 हे स्वर्गभियं व्रतं चकार विधिवद्यथा क्रममंतदितः इति शिवरहस्ये उवाच महेश्वर व्रतोद्योपनसंपूर्णम् इदं कर्नाटकप्रसिद्धं अथाश्विनपौर्ण

मास्यंकोजागरव्रतम् आश्विनपौर्णमासोपरायाह्या अश्वयुजिकर्मणिपूर्वाह्नव्यापिनादेवकर्मलाह्यास्मा अश्विनोजागरव्रतम्
 व्यापिनीरात्रौलक्ष्मीपूजनाक्षकीडाप्रधानत्वाद्वात्रिव्यापिन्येवकार्यं स्कांदे अस्तिकोजागरनामव्रतानामुत्तमव्रतम् यत्कृत्वासमवाप्तौ
 जंतुलोकाननुत्तमान् ऋषयर्द्धुः कार्तिकस्यउपांगानिद्रतानिकथयंतुनः कृतेषुयेषुभवति संपूर्णकार्तिकव्रतम् वाल्मिविन्याऽऽः
 आश्विनेयशक्नुपक्षेतुभवेद्याचैवपूणिमा तद्रात्रौपूजनं कुर्याच्छ्रियोजागृतिपूर्वकम् नारिकरोदकंधीत्वाअक्षकीडासमारसेत् निशाथिवर
 दालक्ष्मीः कोजागतीतिभाषिणा जगत्यमुमर्ततस्यालोक्चेष्टावलोकिनी तस्यैवचप्रयच्छामियोजागृतिमहातले सर्वथैवमकर्तव्यं
 तंदारिद्र्यभीरुभिः एतद्रुतप्रभावेनवलितोपिधर्नाभवत् ऋषयर्द्धुः वलितः प्रान्यतेकोसौलब्धवान्मकृतोव्रतम् एतद्विस्तरतोऽनुत्त
 लखिल्यास्तपोधनाः वाल्मिविन्याऽऽः ब्राह्मणोवन्निनोनाममागधः कुशासंभवः नानाविद्यामवाणोमोसंध्यास्नानपरायणः याचनम
 रणंतुल्यमन्यतेसहजानमः गृह्णागतसगृह्णातिनान्यथाचैतकचित् तस्यभार्यामहाचंडीनित्यंकल्हकारिणा मद्भगिन्यः स्पर्शोप्या
 लंकारादिविभूषिताः नानामाल्यावरधरादृश्यादेवांगनाइव अहंहरिद्रस्यग्रहंपतितास्मिदुगत्यनः लज्जाभावाद्यतेत्यंतज्ञानानामुसवदर्शने
 धिगस्तुचैवविद्यायानिधनस्यकुलस्यच एवंवदतिलोकंपुनकरोतिपतीरित्तम् संकल्पं कृतवानेक्यद्यद्वर्ता वदित्यति विपरोतं करिष्यामि
 यावल्लक्ष्मीः प्रसीदति भर्तः पाषाणबुद्धैर्बचोर्थकुरुः नृपालये आनीयतांधनंस्तरिनोचेल्लताडयाम्यहं सुगणरोदतिनाथनाति कदाचिद्दृहत्वा
 दति साकपालंताडय तीर्थेवकुशायतेपतिम् क्षत्वातस्यास्तुचिरंतथात्चनादुःखभंजितः नोवाचवचनं किंचिद्यथालाभेनतोक्तिः एकस्मि
 न्ब्राह्मणपक्षेतुत्कृद्दिग्गोमूढिजोत्तमः एकस्मिन्वत्सेरसवथाह्दसामागिकुहं वरतंतुह्रिगोच्यंनकरिष्यति किंचन इत्यह्दिग्गमनाविभो नभाष
 यतिकिंचन चिंतयाविष्टमेवतमाययोभिनमुत्तमम् नाम्नागणपतिरव्यातंतस्मिन्मस्यातेसति नोवाचपूर्ववद्दार्तीमिन्वचनमब्रवीत् भोभो
 वल्लितचित्तंते किमर्थं चिंतयान्वितम् अवश्यस्वधियाकुल्लान्तिंतोनेहराम्यहं वल्लितउवाच अशुनापिष्टपक्षेतुपितुः श्राहं समागतम् सा
 मधिकंचास्तिगृहे विपरोतकरिष्या कथंमपाद्वन्तथाह्दिभित्तिचिंतयुनोस्यहम् गणपतिरुवाच धन्योमि कृतकृत्याऽसि भार्यायस्ये

दशीगृहे ब्रूहिवैपरीत्येनभार्याकार्यंकरिष्यति बलितस्तु नथेकृत्कामाथंभार्यामभाषत अनर्थकारकेचंडिपरम्बः श्राद्धंकरिषुः न
 स्यापितधनयस्थान्वाद्यर्थेतेस्तुपापकेः तस्मान्भशीघ्रपाकंत्वकुरुदुष्टेकरोतिचेत् ब्राह्मणायद्युतकाराः शौचाचारविवर्जिताः निम्ब्या
 स्तेत्वथाभद्रे नोत्तमास्तुकदाचन इतिभर्तृवचःश्रुत्वासंभारस्तुमहान्कृतः निमंत्रितास्तुसद्विद्याः कल्पेपाकः कृतस्तथा विपरीतैरेवबाल-
 क्यैः श्राद्धसंपादितंतथा पिंडदानंततः कृत्वाभार्यं वचनमब्रवीत् विसर्ज्यपिंडान्बालांक्षिपंगंगजलेशभे पिंडान्चोतांस्तथेत्यक्तकार्योच
 कृपेव्यचिक्षिपत् तच्छ्रुत्वावलितोदुःखीबभूवाकुलिताननः कोधाद्दानययोगहात्संकल्पंकृतवानिति लक्ष्मीर्यदिमसन्नास्यातदान्यमसया
 म्यहं इतिसंकल्प्यसोविभोगहनेनिर्जनेवेन एकोधर्मनदीतीरेदृक्ष्वक्ल्लधारकः विशाद्दिनानिचतदाआगतात्पिपूणिभा कालीवंशसा
 सुदृत्तानागकन्याः सुल्लोचनाः निवसंतिवनेतस्मिन्वतचङ्कुरमाप्तय श्वतीकृततुसुधयागृहचंद्रगृहोपमम् मंडलानिविचित्राणानावापिष्टैः
 कृतानिच पंचामृतानिरत्नानिदुर्पणाच्छादनानिच स्थापयित्वेदिरापूजाकृताताभिः प्रयत्नतः एवमुपमयोयामोबालाभिनीति एवहि प्रारब्ध
 चतनोद्युतगुर्येतास्तु नलेभिरे चतुर्भिस्तुविनासाणांक्रोडननेवजायते तस्मान्मृग्यस्तुविचरन्विचार्थेषुनगलाः कन्यकातु नदीतीरेदृशव
 लितंद्विजे शाल्वांतसाधुचरितंसंचित्तुगुमुखाकृतेः उवाचवचनंचारुद्विजकोसिसमागतः याह्यद्युक्तीदितं द्युतंलक्ष्याः प्रीतिकरंपरम्
 इत्यतद्वचनं कृत्वावलितोवाक्यमब्रवीत् बलितउवाच द्युतेनस्तीयतेलक्ष्मीर्द्युताद्दुर्मौषिनशयति सुधैतद्वदसो क्लं कथलक्ष्मीः
 प्रसीदति कन्योवाच भाषसेत्वेपंडितवतकर्मनेस्तिगुभूखवत् इषस्यशक्रुप्रुणायाद्युताल्लक्ष्मीः प्रसीदति हातक्रोडांतु कृत्वेव
 कोगुकपथचैदिरम् इत्युक्त्वासोतयानतोऽपिडार्थस्वस्थमादरे दत्वातस्मनारिकेरंजलंभस्यादिकंतथा आरब्धंचतथाद्युतंश्रिलक्ष्मीः
 प्रीयतामिति लापितानिचरत्नानिकन्याभिर्ब्राह्मणेनगु कोपोनंलापितंस्तीयताभिर्निर्जितमेवतत ब्राह्मणः कोधसंयुक्तो कंतव्यमया
 धुना उपवीतंलापयित्वाततः स्वीयंकलेवरम् लापयिव्यविनिश्चिद्यत्पवीतंल्ललापसः ताभिर्जितंचतदपिशरीरलापितस्वकंततोर्ध
 रात्रिसंजातेलक्ष्मीनारायणावुभौ आगतौलोकचरितं द्रष्टुंविजंन्यर्थाः द्विजोपवीतंक्षेपीनंचिंतयानि कृशीकृतं उवाचवचनंविष्णुः शृणुलं

पद्मलोचने तवव्रतकरोविषः कथंजातः संचितकः तस्मादेनेकुरुक्षिप्रंलक्ष्मीवंतंस्मरवान्वितम् इतिविष्णु वचः श्रुत्वापद्ययौसौ
 कदाक्षितः बालाचिन्हरोजातस्तत्कालमदनेपमः ततः कामेनसंकिदास्तास्तुयानागकन्यकाः विप्रायवचनंप्रोचुः शृणुविप्रत
 पोधन यद्यस्माभिर्जितस्त्वंचभतोस्माकंचोनुगः वयंत्वयानिर्जिताश्चद्येच्छासितथाकुरु इतंतहचनश्रुलानथामेनसचंहिजः
 कीडनानाजिताः कन्यागार्धैर्षणविवाहिताः तासार्त्नानितान्श्चापिगृहीत्वास्वगृहयौ प्राप्तचंडीतिरस्कारान्मयेदंभाग्यपुत्र
 मम् तस्मात्समानितान्चंडीसापिधीतावभूवह चकारस्वामिनश्चाज्ञामिन्यंलक्ष्मीव्रतंलिवदंम् बहुशत्रिविव्यापिनीयासात्रपूणोवि
 शिष्यते तत्राराध्यमहालक्ष्मीमिंद्रमैरावतस्थितं उपवासंप्रकुर्वीतदीपान्दद्याच्चभाक्तिः लक्ष्मंतदधमयुतंसहस्रशतमेववा द्यु
 तेनदीयतेदीपान्तिन्नैलेनवाव्रती रात्रौजागरणंकुर्यान्नृत्यगीतपुरःसरम् यथाविभवतोदयाः पुरोवीथिषुदीपकाः देवता
 यतनैचैवधारांमेषुगृहेषुच ततःप्रभातेरुस्नातः संपूज्यचशतऋतुम् ब्राह्मणान्भोजयेत्क्षीरघृतशर्कराण्यसः वासाभिद
 क्षिणाभिश्चसवस्त्रान्पूजयेद्द्विजान् यथाशक्तिचदातव्यादीपाः स्वर्णविनिर्भिताः एवंविधिंविनिर्वर्त्यततःपारणमाचरेत् व्रत
 स्वास्यप्रभावेन कल्यसरेव्यावसेद्भुवम् अप्सरोभिः परिपृतः स्वर्गलोकेनहीयते इहचायुष्यमाराग्यपुत्रपान्नादिसपदः एवंलक्ष्मी
 व्रतंकृत्यानदरिद्रो नदुःखभाक् कथाकृत्वाविधानेनव्रतस्यापिफलंलभेत इतिसनत्कुमारसंहितायाकोजाधरव्रतंसंपूर्णम्
 अथकार्तिकेर्षोणमास्यात्रिपुरोत्सवः सचप्रदोषव्यापिन्याकार्यः बालखिल्याकृत्वुः कार्तिकेर्षोणमायांतुकुर्यात्त्रैपुरसुत्सव
 म् दीपोदयोवश्यमेवसायंकालेशिबालये त्रिपुरोनामदेल्यंद्रः मयागेतपआस्थितः लक्षवर्षेतेपस्मत्तत्रैन्नोत्पसचराचरम् तत्र
 पस्तेजसादग्धमारब्धभुवनत्रयम् नानादेवांगनादैवैः प्रेषितान्त्रिभिमोहितुम् नतासांशरागः सोभृद्दुर्षेणेश्चापिधर्षितः नक्षेधलो
 भमोहानावशोदेल्योनजायते वरत्वांतुंयथाब्रह्मानारदादिभिरन्वितः ब्रह्मोवाच वरंवरयमद्भतंसतुष्टाहंपितामहः तपसस्तु
 फलेसिद्धेकः क्लेशं कुरुतेजनः त्रिपुरउवाच अमरकुरुमाब्रह्मन्करोमित्यन्यथातपः दातुंभक्तोसिंचेद्ब्रह्मिदंनान्यथागच्छसत्त

रम् ब्रह्मोवाच मयापिबालमर्तव्यमितरेषांस्तुकाकथा अवश्यं देहिनां मृत्युः संभाव्यं याचयस्व मे त्रिपुर उवाच नमो मृत्युर्देव
 ताप्यो मनुष्योऽप्योनिशाचरात् नस्त्रीभ्यो न च रोगेण देह्ये न वरमुत्तमम् ब्रह्मणापितथेत्युक्त्वा सत्यलोकं जगाम सः एनं लब्ध
 वरं ज्ञात्वा नाना देत्याः समाययुः तान् देत्यानां गतान् देत्वा आज्ञापयत दानवान् अस्माद्द्विरोधि नो देवा हंतव्याः सर्वे एव हि नोत्ते
 दधानि चरन्तानि देवतानां समीपतः गृहीत्वा तानि सर्वोपि कुर्वन्तूपायनमम इत्याज्ञानं स्वशिरसि कृत्वा ते सर्वे राक्षसाः देवा
 न्जागाश्च यस्माश्च श्रुत्वा चाग्ने निवेदिताः प्रणम्य सर्वे देवास्ते त्रिपुरे च व्यजिज्ञपुः गृह्यतां देत्य राजेंद्र यदस्माकं भविष्यति व
 यं कृत्वा तु ते सेवां जीविष्यामो यथा तथा इति श्रुत्वा वचस्तेषामधिकारान् च किरे तेषां स्त्रियः समानीता देवेषु श्याः सहस्रशः ए
 वमास्करमुत्सृज्य सर्वे देवास्तदा जया चक्रुर्यथोक्तं देत्यस्य द्वारस्थाः सर्वे एव हि सूर्यस्य निकटे व्युक्तं महारेस्थीयतामदा तेनापि च तथेत्यु
 क्त्वा तद्द्वारे संस्थितः क्षणम् ददाह भुवनं सर्वं स्वकं रंः क्षणमात्रतः आदिष्टश्च ततस्तेन सेच्छयागम्यतामिति ततो गतो सोमगवान् भुक्त्वा
 निविभ्रावयन् तदा ज्ञात्वा चक्रुर्देवा द्वारे तिष्ठति वारिताः कदाचित्तस्य गेहे तु नारदः स सुपाथथो तेनापि पूजितो भक्त्या पमच्छस्व पराक्र
 मम् नारद उवाच ईदृशो जयघोषस्तु केनापि न कृतो भुवि अस्मिन्देशे तु देत्येन्द्रः किमिदानीं निगद्यताम् त्रिपुर उवाच सर्वस्थानेषु मे
 कातिर्न गता किनु नारद मया प्रस्थापिता देत्याः सर्वे एव इतस्ततः नारद उवाच यो यत्र च गतो देत्यो जातस्तत्र विभुः सा हि तव नाम न गृप्यति वन्ति
 च स्वपराक्रमं इति श्रुत्वा सुनेवाक्यं सद्य एव हि दारुणं क्रोधस्तस्मिन् महान् जातः किं कर्तव्यं मया धुना विश्वकर्माणमाहूय वाक्यं मे तु दुवाच ह शो
 षं कुरुन्निधातूनां विश्वकर्मेत्युपवयंम् विमानतुल्ययन्त्रेष्वात्तत्र तत्र गमिष्यति इति तस्य वचः श्रुत्वा तस्यैषापि च तथा करोतु रूपत्रयसमास्थायानि
 पुरेषु समाश्रितः नारदस्य तु वाक्येन देत्या बंदि कृतास्तदा पुरेणैकेन पातालेश्च मते त्रिपुरासरः स्वर्गे चापि पुरेकेण धरण्या भ्रमते पुरा कश्चित्स
 नाडयत्येवं संभारयतिकानपि ददाति केषां स्तामितं सेच्छाचारी महाबलः तेनेत्यं पंचलसाणि सर्वलोक उपदुताः तदा देवान् समागम्य नारदो
 वाक्यमब्रवीत् नारद उवाच पराक्रमायास्तु धिक्ते देवेंद्राधि कृतास्तु धीः विचरन्तु च भो देवा धाय त्रिपुरस्य च इत्थं मुनिवचः शुलासलज्जो

ष्टदशोसुरवः पुनस्तंनारदः ग्राह ब्रह्मा णंशरणं ब्रज तत उत्थाये देवेंद्राद्युदो देवगणैः सह नारदेन समायुक्तः सत्यलोकं जगाम सः तथा
 पश्यत्सधानारमुवाच करुणवचः इन्द्र उवाच धातरस्मानातिर्नास्ति ह न नीयास्व थावयथम् नासाग्रसंस्थिताः प्राणास्त्रिपुरस्वतुशासनात्
 इतींद्रस्य वचः क्रत्वा ब्रह्मासंद्रमुनीशरैः युक्तो वैकुण्ठमगमद्यत्रास्तेभ्युद्भूतः तत्रात्वा महाविष्णुं प्रणिपत्य स्थिताः सुराः अलुपृहीता दस्मा
 तान्तं ब्रह्मा वाक्यमब्रवीत् ब्रह्मोवाच भगवन् देवदेवेश देवायाता विनाशकं त्रिपुरास्मरनिर्देधान् किं देवास्तत्पुपक्षसे विष्णुरुवाच त्वयैव ना
 शितं ब्रह्मन् दत्ताना विधावराः देवादिभ्यः कथं तस्य मृत्युः संभाव्यते धुना न भ्रासते विचारो मे तस्य मृत्योः सुरेश्वराः आसिकश्चिद्दधोपायो
 विचार्य करवाण्यहम् इति श्रुत्वा वचो विष्णाः सर्वं बुभ्रुव्यातुकृतिताः यदानां तुर्वचः किंचिन्भारदो वाक्यमब्रवीत् नारद उवाच देवाः कुरुत भारवे
 दं उपायः कथं ते मया एको दृष्टः सृष्टिमर्थे न देवान् च भानुषः नराक्षसो नैव देवान् भूतान् भूतान् पिशाचकः नासौ पुमान् च त्र्यसिंसनजडो न च
 पंडितः नास्यतानो न वामातान् चाना भगिनीन् च नथैव तस्य संतानं स एनं भारगियति ब्रह्मोवाच एतादृशः क्रुदशोसौ सत्यवालीकमेव वा
 इति ब्रह्मवचः क्रत्वा योवाच जगदीश्वरः विष्णुरुवाच अहो त्रैलोक्यकर्त्तव्यो महादेवो वदध्वजः ब्रह्मन् कथं विस्मृतो भोसनः कथं स्मरि
 ष्यति इत्युक्त्वा सर्वैवैतेशंकरं शरणं यथुः देवदेव महादेव दुष्टदं त्यनिवर्हणं लोमेव शरणं प्रासास्त्रिपुरेण प्रतापिताः शिव उवाच ब्र
 ह्मस्तथा वरां दत्तोस्तु न्मत्तोसो भवन्नतः प्रददासि वरं कस्मात्पुनर्भारयसे कुनः मदीयं नाशितं नैव कस्माद्दध्यो भयास्मरः इति रुद्रवचः श्रुत्वा
 हताशास्तेस्मरास्तदा विषण्णांस्तान् स्मरान्दस्त्वा विष्णुर्वचनमब्रवीत् विष्णुरुवाच त्वया प्रतिज्ञालोकानां पालनाय सदाशिवं कृणततः
 समायाताः शरणं सर्वदेवताः भयानाना विधुदुःख हीयते तु सदाशिव एतद्दुःखं स्वभयाशक्यमपनेतुं यतो न हि अतस्त्वायावथाभ्यय देवान्
 धादिसोच्य शिक उवाच तव वाक्यं करिष्यामि सामग्रीनास्ति मे हरे मया परोयसाहितं हनिष्यामि हि दानव विष्णुरुवाच सामग्रीहिक
 रिष्यामि संगामार्थं सदाशिवं करिष्यामि कथं देव्यः शंभोरन्यायं वसुः इति विष्णुवचः श्रुत्वा ह्यकृशमिति चानुत् अत्रागतोश्च सोऽस्थानु हि शर
 णुषास्त्रिपुरास्मरः न विलंबमृतौ कुर्यात्किमिदानीं विधीयताम् स्मरान् चानुस्वान्दस्त्वा नारदो वाक्यमब्रवीत् नारद उवाच सामग्रीं क्रियन्वशी

ब्रभायातित्रिपुरासरः विष्णुपलायितंशोत्वाक्करुद्रोस्तीतिलोकयन् शिकुडवाच भयाननाशितंतस्ययदित्स्थास्यतिमत्स्थले योऽहुतदावश्य
 मेवमथामार्थः स्फुटोर्गदः इतिरुद्रवचः श्रुत्वासमाश्रवस्तास्तुदेवताः सामर्थीविष्णुरकरोद्युद्धार्थेसतुष्टुर्जटेः बाणः स्वयं च भूवास्य वन्दिः शा
 ल्यं बभूव ह वायुस्तुपुरवस्तुभून्मेनाकंचधनुर्वरं स्यदनेधरणीजातावेदा ज्ञानाहयात्तमाः विधाताभारथिर्जातः पताकाचदिवाकरः
 ज्ञातपत्रचवंद्रोभूद्रुणेशाद्याः पदांतयः तनावेगान्समुत्पत्यनारदस्त्रिपुरयथो हस्वानारदमायातंसत्कोरं चयञ्चतम् मुनेपुराणिमे
 पश्यसंत्यक्तानिस्फुरासुरैः त्रैलोक्येचाधुना ज्ञातं तत्कृपातोयशोभम इति नम्यवचः श्रुत्वाल्ललाटकुट्टयन्मुनिः तूष्णीमामोद्धिसिन्वितदव
 लोक्त्यास्फुरोन्नवीत् त्रिपुरउवाच किमर्थमीहशीचिच्छामुनेचाद्याकृतात्वया मद्भाग्यसमभाग्यश्चेदस्ति कश्चिन्निगद्यतां नारदउवाच के
 ल्यासेतुगानश्चाहदत्येदं दृष्ट्वाणुवैश्रवम् महेश्वरस्य किनाच्यतल्लक्षाशोपिनत्वयि इति तद्वचनं श्रुत्वा नारदस्तु विदग्धितः गृहीत्वा देत्यसंघां
 स्तान्कैलासं त्रिपुरायथा तत्र देवैर्महद्वक्त्रं ज्ञातं तत्रादि नत्रयम् पश्चाद्देगेगनिहंतस्त्रिपुरश्चैकबाणतः कार्त्तिक्यां षोडशमास्यां तु सर्वदेवाश्च
 नुष्टुबुः नस्मिन्दिने सर्वदेवैर्दीपोदजोहराय च सर्वथेवमदेयोस्यां दीपस्तु हरतुष्टुये विंशतिसप्तशतक सर्वाहनादीपवर्तयः इदं नदीपेषोपि
 स्थासर्वपापैः प्रमुच्यते षोडशमास्यां तु संध्यायां कर्तव्यश्चैपुरोत्सवः दद्यादनेन मंत्रेण मदीपांश्च सरालये कीदाः पतंगामशकाश्च वृक्षाज
 लेस्थले यै विचरति जीवाः हस्वाप्रदीपनच जन्मभागिनो भवति नित्यं शवपचाहिविनाः कार्यस्तस्मात्पूणिमायां धिपुरस्य महोत्सवः कार्त्तिक्या
 कृत्तिकार्योगेयः कुर्यात्त्वाभिदर्शनं सप्तजन्मभवे हि मीधनाद्व्योवेदपारगाः कार्त्तिक्यां तुष्टुयोत्सोर्गकृत्वानेकं समाचरेत् शेषं पदमवाप्तोति शिव
 व्रतं भिदं स्मृतम् इति सप्तकुम्भारसहिनायां कार्त्तिके षोडशमास्यां धिपुरोत्सवदीपदानं संपूर्णम् अथ कार्त्तिकमासोद्यापनं बालखिल्याऊ
 त्तुः अथोर्जमतिनः सभ्यगुद्यापनमथोच्यते कृते उद्यापनसंग्रवंतं भवति नित्यं तन्मूर्त्तेशं कृत्वा यो दृश्यो कुर्यादुद्यापनव्रती तुलस्याउपरि
 शारुकुर्यान्मं इपिकां श्रुत्वा तुलसीमूलदेशे तु सर्वतो भद्रमेव च तस्योपरिष्ठात्कलशपत्रत्नसमन्वितं पूजयेत्तत्र देवेशो वर्णेषु वसुज्ञया शत्रो
 जागर्ण कुर्याद्गीतवाद्यादि संगलैः ततस्तु षोडशमास्यां वै सपत्नीकान् द्विजोत्तमान् शिंशाम्भितान् व्यैकं वा स्वधत्स्वार्थिनिमंत्रयेत् अतो देवा इति

हाण्याहो भवितिलपावसम् ततो गां कपिलां दद्यात्सूजयेद्द्विधिवदुक्तं एवमुद्यापनं कृत्वा सम्यग्गतफलं भेत् परानुयोर्णमास्यत्र बाशपायां पुक
 रस्य च वराहलाय तोषिष्युर्मस्यारूशी भवत्ततः तस्यादत्तदुते जमेतदक्ष्य फलं स्मृतम् क्वातिक्यापोर्णिमायां तु विष्णुं नीराजयेत्सद्यः प्रदोषसमये
 राजन्मसदारिद्र्यमाशुष्यात् क्वातिक्यां कृत्वा निकायोगेयः कुर्यात्स्वामिदर्शनम् सप्तजन्मभवोद्दिशोधनाद्यो वेदपारगः एना निष्कृतिर्यासि नरः कु
 र्याद्दत्तानि च इह लोके शरीरस्वकेशाथित्वा फलं भेत् न क्वातिकसमो मासो विष्णुसंतुष्टिकारकः स्वल्पकेशो विष्णुलोक्यासि कृत्वा परो भवे
 न् सनत्कुमार उवाच इत्यत नैभिषारण्ये वालरिवल्यैरुदाहृतम् भास्करस्य सुखाच्छ्रुत्वा तन्स्तान भिवाद्य च ययुः सूर्यस्य निकटे गायंतो -
 भास्करलुतिम् इत्येतत्सर्वमारव्यातं क्वातिकस्य ज्योतोनमम् इति क्वातिकमासोद्यापनसंपूर्णम् अथ बन्निशोर्णिमा लिस्यते तच्च मार्ग
 शीर्षसितेपक्षे पोर्णमास्यां शचि वता प्रातः शकृत्तिलैः त्वात्वा परिधाय बरसतो पूजासमारमासाद्य पिष्टदोषं विधाय च पुत्रसोमाग्यया
 स्वर्थमध्याह्ने पूजयेच्छिवम् सात्त्वमां शीर्षोर्णिमामध्याह्ने व्यापिनी ग्राह्या तिथ्यादिसंकीर्त्यममहजन्मनि जन्मानरं च अरकडसो भाग्यपुत्र
 पोत्रमास्यर्थं बन्निशोर्णिमा व्रतं करिष्ये तत्र निविमिता सिद्ध्यर्थं गणपतिपूजनं कलशा राधनं करिष्ये पंचवक्रत्रिनेत्रं च जटारवं डंडुं भडित
 व्यालयसोपवीतं च भक्त्या नारदं शिवं ध्यायामि आगच्छ भगवन् शोभासर्वालं करभूषित यावद्गतसमाज्ये ततावत्त्वं सन्निधौ भव आवाह
 नं संसिंहासनं स्वर्णपीठं नानारत्नोपशोभितम् अने करत्न संयुक्तमासनं प्रतिगृह्यतां आसनं त्रिपुरांतकदेवेशं स्थिसंस्कारं कर पाद्यं गृह्याण
 देवेशमयादत्तो हि भक्तिः पाद्यं चंदनाक्षतसंयुक्तं नानापुष्पसमन्वितम् गृहाणार्घ्यमयादत्तं ईश्वरयतिगृह्यतां अर्घ्यं तोयमेतत्सूत्र
 स्वर्शं कर्पूरं षसमन्वितम् शंभो शंकर सर्वेश गृहाणात्त्वमनीयकम् आचमनः पयोदधिद्युतं चैव मधुशार्करयानुत्तम् पंचासृतेन स्नानं करिष्ये
 भक्तवत्सल पंचासृतस्नानं मथानीतानितोया निगंगादीनां च हेमजैः स्नानं तैः कुरु देवेश मशांतिविधीयतां स्नानं श्वेतांबरयुगं देव सर्व
 कामार्थे सिद्धये अविष्कम्बत देवेशमयादत्तं प्रगृह्यतां वरुणं कुंभान्कं सुरश्रेष्ठसोमसूत्रविनिर्मितम् उपवीतं मया देव भक्त्या दत्तं प्रगृह्यतां
 उपवीतं काशमीरजेन संयुक्तं कर्पूरं गरुभिश्चितम् कस्तूरिकासमायुक्तं चंदनं प्रतिगृह्यताम् चंदनं प्रक्षालिता श्वेदोता श्रुतं दुलाश्र

शिवप्रियाः मयानिर्दिताभक्त्यागृहाणजगदीश्वर अक्षता० कमलैर्मालतीपुष्पैश्चंपकैर्जीतिसंभवेः बिल्वपत्रैर्महादेवकारिष्वेतवपु
जनं पुष्पाणि दशांगोरुगुलोद्भूतः सराधिश्चमनोदहरः आद्येयतामयंत्रयोदेवदेवदयामिधे धूपं कार्पासवतिसंयुक्तमृताक्तमि
रापहम् भक्त्याममहन्तदीपमयादत्तयगृह्यतां दीपं नैवेद्यगृह्यतां देव भक्तिमेव चलांकुरु ईश्वरं च देहि परत्रचपरागतिम् नैवेद्य
नैवेद्यमभ्ययानीय उत्तरापाशा हस्तप्रक्षाल मुसप्रक्षा पूजाफलमहद्विष्यनागवल्यादल्लेयुतम् कपूरैलासमायुक्तताबूलप्रतिगृह्यतां गो
बूलं इदं फलं फलं वक्ष्यमाणषाडशानामभिः पूजयेत् शंकराय त्रिनेत्राय कालरूपाय शंभवे महादेवाय रुद्राय शंभवाय च मृडाय च ईश
राय शिवाय त्रिभूतेशाय कपर्दिने मृत्युं जयाय च त्राय शिवाय शिवे दुर्गा तैजोमयसलदुर्गा कंदवानामपि दुर्लभं हिरण्यं पावती
नाथमयादत्तं प्रगृह्यतां दक्षिणां प्रसीद देव देवेश चरजगद्गुरो कृपथ्वजमहादेव त्रिनेत्राय नमो नमः नीराजनं यानिकानि च
प्रदक्षिणाः इमानि बिल्वपत्राणि पुष्पाणि विविधानि च मया दत्तानि विश्वेश गृहाण वरदो भव पुष्पांजलिं नमोस्तु न ताथसहस्रमूर्तेय
इति नमस्कारं भवाय भवनाशाय महादेवाय धामते रुद्राय नीलकंठाय शंभवाय च नमो नमः ईशानाय नमस्तुभ्यं पथूनापतये नमः
गुणत्रयात्मने तुभ्यं गुणातीताये नमः नमः प्रसीद देवेश सर्वकामांश्च देहि मे त्वमेव शरणं नाथा क्षमस्व भयि शंकर प्रार्थनां वायने
उपयनमिदं तुभ्यं व्रतसंपूर्णहेतवे वाणकहिजवर्गाय सद्दिरण्यददान्यह वायने अस्मिन्नतस्य सिद्ध्यर्थं हिरण्यपापनाशनं ददामि तुभ्यं विभ्रं प्रणतो
स्मि प्रगृह्यताम् दक्षिणां महात्मना च्छकैलासंघा रूद्राणैर्घृतः आहृतस्तत्समस्त्वंपसीदस्सुखो भव विसर्जनम् इति पूजाविधिः अथ
कथा यशोदोवाच कृष्ण त्वं सर्वदेवानां स्थितिं संहारकारकः अयैधेव्यं करं स्त्रीणां यथार्थं च दत्तं त्वत् श्रीकृष्ण उवाच यशोदे साधुपुत्रो हं
सौभाग्यप्राप्तये स्त्रियः बन्धिशीनाम विख्यातं पोर्णमास्यां व्रतं भवेत् त इत्तस्य प्रभावेन स्त्रीणां सौभाग्यं दं भवेत् अवैधव्यकरणामशिवश्री
तिकरं महत् यशोदोवाच केन चोर्णो व्रतमिदं मृत्युलोककटावद् विधानं कीदृशं देवयेन शंसुः प्रसीदति श्रीकृष्ण उवाच कांतिस्त्वनामग
गरीयसि द्वाभुविमंडले अनेकरत्नसंपूर्णां च द्वासेन पालिता तत्रैवासीद्द्विजः कश्चिद्दूतेश्वरतिनामतः तस्य आर्थोयं कृष्ण आचारा नान्वा

स्वतीसती अनप्लोमहाभ्रातृभौतौदुःसितौसदा तन्गर्थादिजःक्रियोगाकरोद्विजोददी भिक्षांकरसर्वस्तद्द्रुहं चाप्यवर्जयन् त
 द्रुहं नैवभिक्षांसरूपवत्यांसमर्षिताम् यथौतटाकतीरंसभिक्षामक्षालयन्तुनः धनेश्वरेणतद्द्रुहयोगिनायच्छतशभम् भिक्षागृह्य
 सिसर्वेषांगृहस्थानां द्विजोत्तम कदापिमद्द्रुहविप्रनायासिबदकारणम् योभ्युवाच अपुत्रस्वगृहस्थस्ययदन्मसुपसुव्यते पुनिता
 न्नसमंतनुनभोक्तव्यं कदाचन धनेश्वरेणक्रलेतदात्मानंगृह्यन्द्द्रुह धनधान्यसमृद्धिश्चपुत्रहीनस्तद्द्रुहप्रभा इत्ककोसौजटोप्राह
 च्छाराधयचंडिकां तस्य तद्वचनंगेहेभार्थ्यांविनिवेद्य च तपसेनजगामसौ चंड्याराधनमाचरत् उपवासैः षोडशभिः सुभेषुवाहचंडिन
 भोधनेश्वरगच्छतंतवपुत्रोभविव्यति स्वसामर्थ्यवशाद्देवादीषावैषिष्टसंप्रभाः एकैकद्विजादानव्याः षोडशद्द्रुहपूणिमाः इदं व्रतं स्वपत्न्येव
 क्रथस्वययास्थितं आरुरोहाशत्रुभ्रंतं फलमादायसत्वरम् स्वगृहगच्छभार्थ्यैर्देहिगर्भाभिविष्यति ततः प्रभातसमये सहकारयस्य
 त आरोढुनैवशक्तः सचिंताव्याकुलमानसः स्तुतिचक्रेणोशस्यकृपां कुरुदशानिधे मनोरथोममैवास्तु त्वत्प्रसादाद्दशानिधे इत्कत्काचततः
 शीघ्रफलमादायवेगतः त्रिषारमावृत्तिं कृत्वा फलमेकददशसः वरासुब्धतदेवासीन्नान्यत्स्यादर्थनिश्चयः आगत्य कथिनतच्चभार्थोपेव
 तवान्पलं यद्यत्तद्वारूपक्याभक्षितगर्भमादधे तदादेव्याः प्रसादेनरूपोदायशुणान्वितः तस्यास्तदाभवतुत्रोदेषीदासेतिनामनः अतबंधतत
 म्भकेविवाहनकमोतिसः मानाचाग्रहतः प्रृष्टोसोवदत्सर्ववेधितम् ततस्तुदेवयोगेनकार्यानेयोमयाशिशुः इतिबुद्धिस्तदज्जानातदाचक्रेय
 नेश्वरः तंमेषयस्यहाश्वेनमातुलेनसहैवच कियंतिसमतीतानिदिनानिपथिगच्छता गच्छन्काशीपुरिंयासौ प्रागिनेषेनसंवृतः कस्यक्लि
 थविषस्यमंडलेयासवान्निशि तस्मिन्दितगृहस्वामीकन्यामुद्राहयच्छती तैलादिरापणं चकृत्त्वावरनिवेशनं लज्जनस्यसमयेप्राप्तधुवांग
 युनोनरः वरपित्रादिभिर्नेनविचार्यचपुनः पुनः असौकार्पटिकबालः संदरोमसुतोयथा संहर्तनेनलज्जनवैकरिष्यामः क्रमेणतु इतिनि
 धार्यमनसाभार्थ्यामासमलुलं घटिकाद्वयपर्यंतं देहिन्नंभगिनीसुतं मातुलुवच यक्षुपकैतथाकन्यादानेयद्यस्यदीपने नदस्मा
 कंयदिभवेत्तस्यसौभवतांवरः तथाभवतुतेनोकाविधिर्वैवाहिकोभवत् पाणिजयाहयामासवरेणत्पयथाविधि वध्यासहृत्तथाप्राप्तुं

सचनोत्सहितः शिशुः उचिष्ठाभीतिस्त्रित्यकस्यभार्याभवेदियं ततस्वेकांतसमयेनिष्वासास्तुपुत्रेबहून् साज्वीकथमेतस्मादन्वयाज्जस्र
सूत्रता त्वमेपतिरहंपत्नीदेवाग्निद्विजसन्निधौ सोम्रवीन्माकुरुष्वेवंमासुः स्वल्पमेवच तथातेपिगतिष्वात्सेयंमध्यंभवेदिति उचिष्ठाभान
मोनाथस्त्रधितोसिनसंशयः प्रीत्याभीतिनयासाहृद्भुक्तवान्साहृजस्तथा अंगुलीयंदौतस्याः स्पष्टस्त्रगतनवं अशक्तवददौतस्याः स्या
नत्रयविष्पुषितं नवरत्नमयीसुदांयुहोत्वाप्यशक्तंसा इतिसंकेतककृत्वामदृचः कुरुभेषिये ममसंजीवनार्थयिकुरुजात्यादिकाटिकां मनोरमा
पुष्पजानिसंगंधिनवमल्लिकः सिंचसिंचमतिदिनंक्रोडकुसुमथासूखं यस्मिन्दिनेनुमत्वाणवियोगः समजायते तदापुष्पाणांज्रानिनांश
णत्यागोभविष्यति पुनः संजीवितास्ताम्रे तर्ह्यहंजीवितोहृदं ततोत्रास्मिमुहंतेनुनिजगामवरः पथि अथमभातसमयेवाद्यनादोबध्ववह
आक्यरितान्चसाकन्याब्रूतेनायपतिर्मम यदिचायंपतिस्तातब्रूयादेवमर्थापितम् मधुपर्केतथाकन्यादानेयद्दूषणादिकं कथयिष्यतिचेत्तर्ह
वृत्तांतंरात्रिमाषितं इतिकन्यावचः श्रुत्वाउवाचसवरस्तदा नैवजानामितदहं कुर्वीदितोनिजगामह कृष्णउवाच ततस्तुबालकः कशो
मासवानध्ययनेरतः दि नानिकतिचिज्जग्मुः कालस्यवशभागतः ततः कृष्णोमहानागोरात्रोभक्षितुभागतः परितः शयनानस्यदाप
ज्वाल्वाभिरावृतः नैवशक्तस्तभसुवैश्वतराजप्रभावतः तन्मात्राबन्निशीनामपूणिमायांज्रतं कृतं ततोमथ्यान्हसमयेकालएवागमत्सयम्
ततस्तु कालसंविद्धस्त्वर्धोदकनियुजितः शंकरोप्यगमत्तत्रभवान्यासहएवच भवानीप्रार्थयाभासदृस्त्वावस्थातुतस्यनाम् अस्यभात्राकृत
पूर्वंबन्निशीज्वनमुत्तमम् तस्यप्रभावतः सोयंबालवैजीव्यनांपभो तथैवकृतबांस्तत्रभवानीप्रेमवत्सलः तद्वत्स्यप्रभावेनमृत्युनापिनिराकृतः
जात्यादिपुष्पवटिकांपत्रपुष्पविवर्जिताम् पुनः संजीवितोदृस्त्वापितरंकन्यकाज्वीत् अल्लसत्रकुरुष्वत्तज्जीवितस्यगवेषणे पत्यर्थंकुरुमोतात
कशोतोनिरगात्सुसः पुनस्तत्रैवसंयातोयत्रोद्वाहोभवत्पुरा ज्ञात्वाचपरमप्रीत्यादेवदत्तोनेयद्दृहं ततोजनपदाः सर्वेदितिब्रूयुः परस्परम् आ
मानादेवदत्तस्यअयमेवनसंशयः बालथाचतथाज्ञातः सोपिस्कैतमागतः प्रीत्याहृच्चुस्ततः सर्वेसाधुसाधुसमन्वितम् उत्साहोद्यमभवत्तत्रनि
र्जगामाथतसुरात् श्वशुरेणतथावधामातुलेनसमन्वितः सपितुः प्रेषयामासभवत्पुत्रः साभागतः तावृत्तुः कुतोः स्माकंदुर्भगानांतुपुत्रकः कश्चि

तोल्यैरपि जने स्ततः संदृष्टमानसः स्रुद्धिर्बोधैः सर्वैरानयाभासबालकम् ततो महोत्सवं कृत्वा दत्त्वा च बहुदक्षिणां एवं सपुत्रवान् जग-
 तो बान्निशीव्रतसेवया याः कुर्वन्ति व्रतमिदं विधवान् भवंति ताः जन्मजन्मनि सोभाग्यं प्राप्स्यन्ति च त्वो मम एतन्ने कथितं सर्वपुत्रपौत्रपुत्र-
 ईनं यं यंचिन्तयते कामं तं प्राप्नोति निश्चितं यशोदो वाच उद्यापनविधिं ब्रूहि पूर्णिमायाः सुरेश्वर भक्तितः श्रातुमिच्छामि व तसं पूर्णे हे-
 तवे कृष्ण उवाच पौर्णिमा मार्गशीर्षस्य माघवैशाखयोस्तथा व्रतं प्रारंभयेत्तस्यौषभाद्रतु कर्जयेत् उमयासहितो देवः पूजनीयौ वृषभ्वजः
 उपचारैः षोडशभिरागमोक्तविधानतः एकैकं दीपकं कृत्वा मासि च दद्यात् एवं सार्द्धं हयवर्षी हि मासावधि आचरेत् ज्येष्ठस्य पूर्णिमायां
 च कुर्याद्दद्यापनंततः अथ बाशुभमासस्य पूर्णिमायां समाचरेत् चतुर्दश्यासु पवसे द्वात्रिंशत् पूजनमाचरेत् अष्टहस्तप्रमाणं नभंडपंकारयेत्
 तः तन्मध्ये स्थापयेत् कुंभमव्रणमृन्मयं नवं तस्योपरि न्यसेत् यात्रैवेणव वस्त्रैवेधितम् माषमात्रसवर्णेन मतिमाकारयेत्स्थीः तददर्शनं वा कु-
 र्याद्दत्तशाठ्यविवर्जितः कृत्वारूपं प्रयत्नेन पार्वत्याश्च हरस्य च तस्यात्रे प्रतिमं स्थाप्य वृषभेण समाहिते पूर्वोक्तेन विधानेन समुपैष्ये व पूज-
 येत् धूपैर्दीपैश्च नैवेद्यैः फलेभ्यश्च विविधैः शुभैः एवं पूजाप्रकर्तव्या रात्रौ जागरणं चरेत् गीतनृत्यादि संयुक्तकथापुस्तकसंयुतं ततः प्रभातं सो-
 मये कृत्वा दानादिकाः क्रियाः पूर्ववदेवै देवं पश्चाद्देवं प्रकल्पयेत् स्वगृहोक्तविधानेन कृत्वाग्निस्थापनंबुधः प्रारभेच्च ततो होमं पंचास्तरमुत्सृज-
 तिलैर्ये वैस्तथाज्येन पृथगष्टोत्तरं शतं नमः शिवाय मंत्रेण उभाया इति नामतः एवं समाप्य होमं तु आचार्यो दीप्यपूजयेत् द्वात्रिंशद्दधने युक्तं वंशा-
 पात्रं मनोरमं द्वात्रिंशत्त्रयमद्वादीपैर्द्वात्रिंशत्त्रयमहाफलैः मातृलिंगं नारिकेलं नंबीरं स्वर्चुरीफलं अकोडं द्वाडिमं निंबं नारगादिशुक्राभिच कर्क-
 त्यादिशुभैः सर्वैर्ऋतुकालोद्भवैः शुभैः द्वात्रिंशदिः फले युक्तं सदीपं वस्त्रवेधितं व्रीहीणासु परिस्थाप्य आचार्याय निवेदयेत् वाणकंतवत्सु
 र्भट्टदामिगिरिजापते तत्र मंत्रः महेशः प्रतिगृह्णाति महेशो वैददाति च महेशस्तारकोभाभ्यामहेशाय नमोनमः द्वात्रिंशद्ब्राह्मणाश्चैव द्वा-
 त्रिंशद्योषितस्तथा अन्येष्वो ब्राह्मणेभ्यश्च भोजनं षड्रसैः सह पुमान्त्वत्सुतं धेनुमाचार्याय निवेदयेत् पश्चात्सूणाहुतिं कृत्वा होमशेषसमा-
 पयेत् पश्चाद्भुज्जीतपच्छंपं पदेव ब्राह्मणापिपितं इत्येवं पूर्णिमायास्तु उद्यापनविधिः स्थितः इत्येतत्कथितं सर्वं व्रतस्योद्यापनं तथा याः कुर्वन्ति क्रिया-

मिदं विधवान् भवन्तिताः इह सुखस्तु विपुलान् कामान् सर्वान्वनोगतान् स्वर्गं ते गमिष्यंति कुलकोटिशतैरपि इति भाविष्यपुराणे ब्रह्मण्य
शोदासंवादे वत्तिशीघ्रिणिमाव्रतकथासंपूर्णा उद्यापनसंकल्पः तिथ्यादिसंकीर्त्ययमआत्मनः इह जन्मनिजन्मांतरे च सकलसौभाग्यपुत्रपौत्रादि
प्रासर्थेद्वात्रिशतौर्णमास्याचरितव्रतस्य सृताक्तब्रीहियमदीपप्रज्वलनस्य संपूर्णफलावाप्त्यर्थं तदुद्यापनं करिष्ये तदंगणपतिपूजनं स्वस्तिना
चनं आचार्यवर्णं च करिष्ये इति संकल्पः अथ फाल्गुनेर्णमास्यां होलिकोत्सवः नृपं प्रतिभारद्वचोभाविष्ये नारद उवाच अप्यं च
दशीशुक्लाफाल्गुनस्य नराधिप अभयं चैव लोकांना दीयतां परमेश्वर यथास्त्वशां किनो लोकारमति च हसंति च दारुजान् चिचंबंडानि गृ
होत्तानुसमुत्सुकाः योधा इव विनिर्यातु शिशवः संप्रहृषिताः संवयं शक्रकाष्ठानामुपलानां च संवयम् तत्रान्निविधिबहुलामहामंत्रैश्च विन
भैः ततः किल किलाशब्दे स्तालशब्दे र्मनोहरैः तत्तेशब्देन सापायाहोमेन च सुमाकृताः सादु दाव्या राक्षसी तत्रैव सर्वदुष्टापहो ह्यप्रसर्वेणो
पशांतये क्रियते स्थां हि जैः पार्थनेन सा होलिकस्यूता तमां निधिः परिक्रम्य गायंति च हसंति च जल्पंति स्वेच्छवा लोका निः शकायस्य यन्मनः त
त्रैर्णैर्णमाप्रदोषव्यापिनी ग्राह्या तपस्येर्णमास्यां तुरजन्त्यां होलिकोत्सवः प्रतिपद्यत भद्रास्यार्चिता होलिकादिवा संवत्सरं च तद्राष्ट्र
पुरंदर हति साद्रुतम् प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या योर्णिमाफाल्गुनी सदा तस्यां भद्रासुरं त्यक्त्वा पूज्या होलीनिशामुखे निशागमेन पूज्ये बहो लिकास
र्वथाजनेः दिनद्वये प्रदोषेषु व्यासासानुपुरे वहि भद्रया दीपिका होलिराष्ट्रभृंगं करोति वै नगरस्य च नैवेद्यां तस्मान्नां प्ररिक्रम्यैत् दिवा र्थास
रतोथास्यात्फाल्गुनीर्णैर्णमायादि रात्रौ भद्रावसाने तु होलिकां तत्र दीपयेत् राकायामर्ह्या दूर्ध्वं चतुर्दशायदाभवेन होलीं भद्रावसाने तु नि
शीथानेपि दीपयेत् इति पुराणसमुच्चथाच्च यत्तु भद्रायां विहितं कार्यं होलिकायाः प्रपूजनम् गंधपुष्पैर्धूपदीपैर्नैवेद्यैर्दक्षिणाफलैः होला
नुनाममंत्रेण पूजयेच्च यथाविधि योनिनाम्ना च मंत्रेण महाशब्दं तु करयेत् तत्र किल किलाशब्दे र्न्योन्यमुच्चरेत्ततः योषितानां भ्रमं कुथयो
निर्भवेण पूर्वकम् योनिनामेव मंत्रं तु योनरः पठ्यते सदा न भवेच्च तदा पीडा आवर्षेतु सरवभवेत् मध्यरात्रि मतिक्रम्य विष्टेः पुच्छं यदा भवेत् प्र
दोषेज्वालयेदन्ति सरस्वती भाग्यदायिनम् प्रदोषमभ्यराच्यंत होलिका पूजनं शभम् यदा तु पूर्वा रात्रौ भद्रावसाने तस्मिन् भद्रादरहितक

लोचनमायतेउत्तरदिनेचप्रदोषैर्णिसाम्भावस्तदापुच्छेकार्यम् तथाल्लः पृथिव्यांयानिकार्योणिशक्तमानिद्वयमानिच तानिसर्वानिसिद्धयि
 विष्टिपुच्छेनसंशयः अस्मिन्नेवविषयेउत्तरदिनेर्णिसाम्साह्यमत्रयमितानतोधिकवायप्रतिपदश्चवृद्धिसदापेणिसोत्तरं प्रतिपदिहोलिका
 कार्यो नतुपूर्वैर्घोर्षिषुच्छे सादृश्यामत्रयंपूर्णाद्वितीयदिवसेयदा प्रतिपदद्वन्द्वमानानुतदासाहोलिकास्मृता इतिभविष्योक्तेः साउत्तरदि
 नेप्रदोषएकदेशव्यापिन्यस्तिपूर्वरात्रौचभद्रारहितानैवलभ्यते तदोत्तरैव यदापूर्वरात्रिभद्राव्यासाउत्तरप्रदोषेचचंद्रग्रहणंतदात्नव
 स्त्वात्कार्या सर्वेषामेववर्णानांस्मृतंकराहुदर्शने स्त्वात्कार्माणिकुर्वतिसूतकान्निविजयेत् फाल्गुनोमलमासश्चेच्छुद्धेऽसिचहोलिका पू
 जामंत्रस्तु असकृद्दयसंत्रस्तेः कृतात्तंहोलिबालिशोः अतस्त्वापूजथिथ्यामिभूतेऽस्मिन्मदाभव इतिहोलिकानिर्णयः इतिपूर्णिमाव्रता
 निसमाप्तानि अथासावास्याव्रतानिलिरव्यंते अथाभाद्रपदअमावास्यायाकुशग्रहणम् हेमाद्रौउक्तंहरितेज मासेनभस्यमाषा
 स्थानस्यादर्शोच्चयोमतः अथानयामास्तेदर्शानियोज्याश्चपुनःपुनः नभश्चावणदर्शतपसेणोदम् मदनरत्नेतु मासेनभस्य मतः
 इतिकुशग्रहणीअमा अत्रैवअमावास्यायांपिवोराव्रतम् मध्यदेशेतुपोत्वाइतिमसिद्धम् सामदोषव्यापिनीयाद्या यदापूर्वरात्रौष्वेदो
 षव्यास्यभावस्तदापराकार्या अथव्रतविधिः मासपक्षाहुल्लिरव्यममइहजन्मानिजन्मानरेवापुत्रपौत्रफलावाप्त्यर्थेपिवोराव्रतंकरिष्ये
 इतिसंकल्प्य देवीपूजाकृत्वासंध्याकालेस्त्वात्प्रदोषसमयेदर्शिसंपूज्यषोडशोपचारैः ब्राह्मणसुवासिनीसंभोज्यपञ्चात्स्वयंपुञ्जित
 इतिविधिः नमोदेव्यैइतिमंत्रेणषोडशोपचारैः पूजनंकुर्यात् अथकथा इंद्राणुवाच अपुत्रालभतेपुत्रंपरत्रचमहत्फल व्रतानांपरमेश्वरंकथय
 त्वंहिपावति पार्वत्युवाच प्राचीनःश्रीधरोविप्रअष्टपुत्रोद्यनेश्वरः तस्यकार्यस्मिन्नाचगृहधर्मेणवर्तते श्रीधरस्यसूतोऽज्येष्ठः शंकरेना
 मनामतः तस्यभार्याविदेहाचमृतापत्याभवत्तदा श्रीधरस्यापितुः श्राद्धेविदेहाचमसूर्यते दुःस्वयुन्मस्मिन्नाचविदेहापरिकर्जयत् दुः
 स्वयुक्तावनंभासामतमेकददर्शसा सरिच्चप्रबल्यत्रविदेहानत्रसागता मठमध्येस्थितानारीपश्यतीचपुनःपुनः कुत्रेयमभुनाप्रासान्
 क्षणान्वितसुंदरी मठाधिपाविचार्यैर्विदेहामाहसत्वरम् श्रोतुंगैर्यस्मवेतालैरनेकैः स्थितेशुभे लांग्रसिष्यंतिसकलागच्छशीघ्रयथागतम्

विदेहोवाच दुःखयुक्तां च मां च भ्रमंतीं च नान्तरम् मायसे च्चेत्तु पिंगाक्षिक्षेपं मम प्रसवे कथम् मठनाशुवाच अत्रागत्य चतुः षष्टिदिव्य
 योऽप्यादयस्त्रिमाः पूजनार्थं समायातानि शापमध्येशकमास्थिताः तव कामं प्रकुर्वीति जीविष्यं तिच बालकाः बिल्वपत्रेषु गुस्तास्व मधुमांभवमा-
 भिमि लुप्तानत्र विदेहाच्च बिल्वपत्रेषु संस्थिता क्षणेनैकेन श्लोडिं गामठमध्यसंयागताः ज्ञात्वा मनुष्यगंधं च मठनारीमपृच्छत कुतो मनुष्यगंध
 श्रमठगेहं समाश्रितः निशामध्ये चतुःषष्टिदिव्यस्तत्र समागताः अनंकेऽथ महारत्नेः फलेनानाविधैरपि निविष्टां मठे देवंतामाह्वानं कुर्वते स्म
 हि श्रावणस्थतु मासस्य कृष्णपक्षे कुहूतिथौ पूजाकृत्वा चतुःषष्टिरतिथ्यां चतुस्माह वदते स्म मनुष्यासाहुसाथमकटाभवत् ममारुचि
 त्वापन्नमानमे बालकं भूतम् तवाप्रभृतमादाय स्थितास्मीति च बालकम् मम गणभोऽश्रुतुः षष्टिसज्जीवाश्च भवन्ति तत्र स्थितं च नैवेद्यं ना-
 रित्वं प्रतिगृह्यताम् चतुःषष्टिस्ततस्तुष्टाददौ तस्येशकभंवरम् श्रीधरस्यस्तुषात्वं हि शंकरस्य च वल्लभा पुत्रपौत्रयुता राज्ञ्यं सुक्ता पूज्या
 सुरालये अष्टपुत्राभवंत्वाशकविदेहगम्यतां पुरम् आगता येन मार्गेण नैवेषु नरेर्बहिःपुरानंरं स्थिता गत्वा प्रविशेशस्वमंदिरम् श्रीधरश्च सुमि
 त्वाचशकरो बाधकैः सह विदेहाचाष्टुत्रैश्च युक्तासां गलोत्सवैः नापुर्मदं महाभागा देवीनां च प्रसादतः द्विजमंत्रादिनिर्वाषेर्दुर्भुभिपटहृद्य
 नैः मृगाक्षिमंगलाचारैर्मृदंगैर्नृत्यघोषकैः तथासंपूजिता देव्यश्चतुःषष्टिः प्रकीर्तिताः तद्दृजं शृणुचेद्द्राणि पवोरारव्यकुहूतिथौ तासां स्मरणं
 मात्रेण पुत्रपौत्रधनास्विता नारी भवति चेद्द्राणि शृणुत्वेनामपूजनम् दिव्ययोगीमहायोगी सद्वायोगी गणेशवरी प्रेतासीडाकिनी काली काल
 राक्षिनिशाचरी इंकारारोद्रं वेताली भूतली भूतडांबरी उर्ध्वकेशी निरुणासी शक्रा गोनरसोजनी षड्द्वारवीरमद्राचंद्रन्यासी कलदाप्रिया
 राक्षसीघोररक्ताक्षी विश्वरूपाभयंकरा चंडिकावीरकोमारी वाराहो मुंडधारिणी सासरीरोद्रसंकाशे भाषिणी त्रिपुरांतका भैरवीर्धंसिनोक्त्रा
 धीदुसुरवीमेतवाहिनी स्वद्वंगी दीर्घलंबोष्ठी मालिनी मंत्रयोगिनी कालाग्निग्रहणी चक्रा कंकाली सुवनेश्वरी कटककीकोटिनरोद्राय मद्रूनी क
 रालिनी घोराली कासुंकी चैव ककहृष्टी अधोसुरवी मुंडायधारिणी व्यासी किंकिणी तेन म्भाषिणी कालरूपा चकारा मारव्या उद्गाण्यायोगिणी विष्णु
 लक्ष्मी एकरारी कालराची चपीटिका नमोस्तु वश्चतुःषष्टिदेवीभ्यः शरणं व्रजे पुत्रश्रीर्वां चिकामोहं भक्त्या संपूजिताः एवमिन्द्राणि कथितं पि

वोरारव्यं महाव्रतम् भक्त्या कुर्वीत यानाथो, कल्याणवन्तिताः सरवसो प्राणसंयुक्ताश्चतुः षष्ट्याः प्रसादतः इति भविष्योत्तरपुराणे पिवोरा
 व्रतं संपूर्णम् अथ आश्विन वृक्षाः आवास्यायां गजच्छायापर्व अपराकेयमः हंसेकरिस्थिते यातु अमावास्या कथन्विता स्नाते याकु
 जरच्छाया इति बोधायनोः ब्रवीत् हंसेसूर्येकरे हेस्ते स्थिते सूर्ये तत्र स्नानं हुंजं सदानं दद्यात्सयत्नतः पितृभिः संप्रदास्याम अस्वय
 मुपनिष्ठतु इति गजच्छाया अथ कार्तिके अमावास्यायां लक्ष्मीव्रतम् बालपितृव्याः कृत्वा स्नाताम मातसमये अमायां च युनीश्वराः
 नत्वा देवान् पितृभक्त्या संपूज्याथ प्रणम्य च कृत्वा तु पूर्वगं श्राद्धं दधि क्षीरं घृतादिभिः भोज्येनाना विधेर्विशान् भोजयित्वा क्षमापयेत् दि
 वा तत्र न भोक्तव्यमृते बालानुराज्जनान् ततः प्रदोषसमये पूजयति दिं दिरांशुसाम् कुर्यान्नाना विधेर्वस्त्रैः स्वच्छं लक्ष्म्याश्च फंडपम् ना
 नापुष्पैः फलैश्चैत्रैश्चापि विचित्रितम् तत्र संपूजयेत् लक्ष्मीदेवांश्चापि मपूजयेत् संपूज्या देव नार्योपि बहुभिश्चापकारैः पादसंवाह
 नं कुर्यात्सुक्ष्म्यादीनां तु भक्तिः अस्मिन्नहनि सर्वेषु विष्णुनामाचिताः पुरा बलि कारा गृहा देवालक्ष्मीश्चापि विमाचिता लक्ष्म्यास्माद्दुर्गतो दे
 वा जग्मुः क्षीरोदधौ पुनः प्रसूसा बहुकाले ते सरवं तस्मान् युनीश्वराः रचनीयाः सूत्रगर्भाः पर्यं काश्च सतूलकाः दुग्धफेनोपमेवं स्त्रैरास्वना
 श्रयथा दिशम् स्वापयेत्तान् करान् लक्ष्मीं वेदयोषसमन्वितः लक्ष्मीं दैत्ये भयान् युक्ता सरवं सतांबुजो देव अतश्च विधि वत्सर्था तु स्यैतु स्म
 र्वस्मिन्का तदन्दिपद्मशय्यायः पद्मासौरव्या विवहृये कुर्यात्तस्य गृहमुक्त्वा तस्य द्याक्कापि नम्रजेत् न कुर्वीत न रादं थलक्ष्म्याये सुखसुमि
 का धनचिन्ता विहीना स्ते कथं रात्रौ स्वपंति हि तस्मात्सर्वप्रयत्नेन लक्ष्मीं स्तुत्वापयेन्नरः दुःखदारिद्र्यनिमुक्तः स्वजातोऽस्यात्प्रतिष्ठितः जा
 तीपत्रं लवंगैलाफलकपूरसंयुतम् पायथि त्वागव्यदुग्धं सितोदत्वाय शोचिताम् लक्ष्म्यास्तस्य कूर्वितोऽश्च लक्ष्म्ये समपयेत् अन्यच्चतुर्विधं
 भक्ष्यं देशकालादिसंभवम् सर्वे न वेदयेत्सुक्ष्म्येनमः श्रीः प्रीयतामिति दीपदानं ततः कुर्यात्सदोषे च न तोल्यकम् श्यामयन्वस्वस्थशिरसि
 सर्वांश्च निवारणम् दीपवत्सास्तथाकार्याः शक्त्या देव गृहादिषु चतुष्येषु शमशाने च न दीपवन्तैश्च मसु वत्सपूलेषु गोष्ठेषु च तरेषु गृहेषु च व
 स्त्रैः पुष्पैः शोभितव्यारजभार्गस्य भूमयः गृहेषु स्थापयेन्नानापक्वान्नि फलानि च नागवह्नीदलादीनि रचयित्वा च निक्षिपेत् शोभाकु

र्थाद्राजमार्गेकमलेऽथशिराषत् तदस्मावेंवरादीनांरुलाताभिचशोभयेत् एवंपुरमलंकृत्यप्रदोषेनदनंनरम् आह्मणान्भोजिथितादोस
 भोज्यन्नुभुक्षितान् लडुकापुष्पमंडाद्यैःशकुलापुरिकादिभिः अलंकृतेनभक्त्यनवत्वोपशोभिना ततोःपराण्हसमयेधोषयत्का
 रंरुपं अघराज्यबलेलौकायथच्छकीडयतामिति यथेच्छकीडयतांबालाइत्यादेश्यंभुषणत्तु विलोक्यबालक्रीडानानासापप्रिसंयुताः
 तेष्योदद्यात्क्रोडनकंततःपरयेच्छुमाशुसम् तेष्यदोषितोवह्निज्वालासुच्यतेयदा महामारीभयंघोरंदुर्भिक्षंवाथजायते बालशोके
 राजशोकस्तेषांहृष्टेनृपंस्सखं बालयुद्धराजयुद्धरादेनेबालकैःकृते अवश्यमेवप्रवतिथयाद्व्याघ्रविनाशनम् यदिष्टकादिकृतानशवान्य
 दारोहंतिबालकाः तदारान्नेजयोचाच्यः पराद्भविमदेयेत् यदाऽक्रोडंतिबान्नाश्च्युत्सिगोद्यत्वाकरादिषु नदाप्रसिद्धनारीणांव्यभिचारः
 प्रजायते अन्नंयदागोपयंतिक्रीडनेबालकाजलं दुर्भिक्षंलक्ष्यमावश्चशाधिमेवप्रजायते एवंबालकृतोत्तेष्टांबुध्वात्चास्यफलवदेत् लोकै
 श्चापिपुरेस्स्यस्सुधाधवलितानिरे गीतवादित्रमंभुष्टमज्जालितस्सदीपकैः अत्योन्यमीतिसंयुक्तेदत्ततालनकजने नाबूलहृष्टहृदयेकु
 कुमासदचर्चिते दुकूलपट्टयसनेनेपथ्यैः स्वर्गहीरजः मित्रत्वमनसंबधिस्वगोत्रजान्मपृजयेत् बलिंराज्येप्रकतंयनरे वीरागनादिकम्
 अस्सक्रोडनकंचैतहृद्विराज्येनदोषभाक् आत्मनोयस्यसोख्यार्थेपरदुःखाकरंरुतम् वारागनादिगमनंस्सृष्ट्वास्त्वादिभस्मण अन्त्या
 बरश्चनिश्चापिद्यूनाधनपटुष्यति एवंसुसर्वथाकार्योवलिराज्यमहोत्सवः जीवाहंमास्करापानमगम्यागमनतथा चौर्येविश्वासघातश्चपंचै
 तानिपुनीषवराः बलिंराज्येतुनरकद्वाराण्युक्तान्यनम्यजेत् ततोर्हारासमयेस्वयंरागात्रिजोपुरम् अवलोकयितुंभ्यापव्यापवशा
 नैःशनैः महतातूर्यघोषेणज्वलाद्दिहृस्तदीपकैः हर्म्यशोभास्करवयावत्कृतकेरुष्वकेनैरेः बलिंराज्यप्रमोदचदृष्ट्वासपुरमाजजेत्
 एवंगतभिशीथेच जनेनिद्राहृलोचने नावन्नगरनारीभिः शरुपंदंडिमवादेनैः निक्काश्यतेप्रहृष्टाभिरलक्ष्मीः स्वगृहागणात् दु
 डैः करजनीयोगेशस्यानुपरहनि तदाविहायपूर्वेषुः परंदिहृस्करात्रिका येवेष्यावावेष्यावाबलिराज्यात्सवनराः नकुर्वीति
 वृथानेषांधर्माः स्युर्नात्रसशायः इतिलक्ष्मीवतसपूर्णम् अथमार्गशीर्षिअमावास्यायांगौरीतपोवतम् सूतउवाच

इंद्राणीं जलिभ्रूल्लास्वपतिं वाक्यमब्रवीत् एकं व्रतं समाचक्ष्व पुत्रपौत्रकरुण्यमदम् इति वाक्यं तदा अकृत्वात्कृत्वा च वचनं शचीम्
 शृणु चार्षे गिसकलयन्मया सकृत्कृतं बृहस्पतेस्तु जनकः पृष्टः आर्हा गिरः सुधीः तद्भुतं कथयाम्यद्य सद्यः सरवकरपरम् पतिपुत्रसु
 रवावाप्सिर्जायते जगति स्थिरा गौरी प्रीत्यर्थमेवादौ रथीभिर्यत्क्रियते तपः गौरी तप इति रथ्यान तस्यात्तद्भुतमुच्यते तस्मात्स्थिता तपाभिश्च
 तोषणीया शिवप्रिया आदौ मार्गेशिरेऽस्मिन्मावास्यादिने शस्रे गृण्हीयान्मियमंत्रं देतधावनपूर्वकं उपवासस्य नक्तस्य गौरी शमीतये
 सुदा ईशां गार्दी स्थिते देविकरिष्ये हं व्रतं तव पतिपुत्रसुरवावाप्सिदेहि देवि न मोस्तुते नियममंत्रः ततो मध्याह्नसमये रत्नात्वा नद्यादिषु म
 नी सूर्याथार्च्यं ततो दत्वाऽथ्यात्वां गौरी श्वरहरम् अहं देव व्रतमिदं कर्तुमिच्छामि शाश्वतम् नवात्तया महादेव तत्र निवहणं कुरु उक्तेयनि
 यमं गृण्हीतुं वर्षण्येव तु षोडश गृहमागत्य पूजार्थं सुपचारान्य कल्पयेत् शिवालये ततो गन्वा शिवसंपूजयेत्कथाः गौरी मभ्यर्चयेत् आदि
 धिनायेन तं शृणु पार्वती तु ततः पादौ जान्वाहं मवतीति च अथ योगविकल्पे वगुह्यं गिरिशावल्लभा नाभिर्गोमार्गनाभीति अपणोत्युदरपुनः
 महादेवीति हृदये कंठेऽथीकं वकामिनी सुरवेषणमुरवमातेति ललाटे लोका मोहिनी मेनिका कुक्षोरक्षेति शिरस्यभ्यर्चयेत्ततः दक्षिणगणा
 पः पूज्यो वा मे स्कंदः सवाहनः धूपदीपादिने वेद्यं कृत्वा नत्वा न दक्षिणाम् फलनार्थं ततो दत्वाऽथ्याला देवी महेश्वरीम् कृत्वा तान्मभ्यपत्न
 मृन्मये वै णवतथा अष्टतंतु मया वर्त्तन्ति स्मिन्प्राये निवेशयत् घृतेनापूर्यगव्येन तस्यान्नाधि मलेन च दीपसुज्ज्वालयेत्पश्चात्पावत्सु योदयो भ
 वेत् एवं संक्षिप्य तारात्रीं जागरेण समन्विताम् ब्राह्मेसु हृते चोन्म्याय पूजयेद्दृजदंपती कुर्याद्दोऽर्गाय दुर्लिनी पापाग्निशामनेति दा पञ्चान्ने
 न गुडान्नाद्यैः पूर्णा पूर्णफलप्रदम् अर्तुद्वैः फलैश्चैव पृरिकातिलतंडुलैः सोमार्ग्याष्टकसंयुक्तपात्रं कुर्याच्च धातुकं तस्यापि गिस्थितदीपं
 पूजयेत्तिथिनामतः स्वामिनीवचोऽयाद्दीपसूर्याय दर्शयेत् यावत्कलकल्य शब्दः कुर्वते च ककाककाः तावत्सुरस्तालकतव्यकीर्तनं च तद्भ्रतः
 उतिष्ठंते यदि नगादिहं गाश्चारुलोचने तं दा कर्णनमन्त्रेण सोमार्ग्यं व्रजति स्त्रियाः अतएव व्रते नारी पश्चात्तुत्यापयेच्च नान् तिथिमकासमा
 व्येवंदंपती भोज्यशक्तिः परिधाय स्वलंकृत्य वा सोभिर्भूषणजनैः माल्यैः सगंधैर्विधेः फलसिंदूरकुंकुमैः संताप्य समुज्ज्वा व्यस्य च

जीतबंधुभिः एवं द्वितीये वर्षे च नंदाद्याश्चानरे तिथीः वर्षे वर्षे क्रमादेवं द्वितीयादिषु चानरेत् एवं षोडशवर्षाणि कृत्वेत इतमुत्तमम् पश्चाद्दुधा
 पनंकुर्या इतसंपूर्णो हनेवे मार्गशीर्षे यस्मात्सोमसौ गौरीश्वरप्रिये षोणं मास्यां दिने रस्य निमग्न्य द्यष्टदंपतीन् मध्याह्नेष्टदुलपद्ये गौरीनारो
 समर्चयेत् यथोक्तनिविधानेन पुष्याधृषादिभिस्तथा सोहृतीभिश्च कासारैः पूषापुंग्वश्चामिनि पायसेन घृतेनापिशर्करामोदकैस्तथा
 पूरथिलाह्वसंख्यानात् मृन्मयमकदान् दंपतीन् भोजयित्वा तु तैश्चोदद्याद्यथाविधि अलंकृत्य यथाशान्तस्यागौरीमेधीयतमिति
 गुरवे दक्षिणोपेतां गौरीं कनकनिर्मिताम् दद्याद्देतुं सवत्सन्तं दक्षिणावस्त्रसंयुतां अन्यान्यपियथाशक्त्या दद्याद्दानानि शक्तिनि यद्यदिष्ट
 तमं लोके तत्तद्व्यं द्विजन्मने चापल्यमायुषो ज्ञात्वा संपत्स्वपि च सुदर षोडशाब्दव्रतमिदं कुर्याद्वैश्वेतिभक्तिः गौरीतपोव्रतमिदं याकरोती
 ह भामिनि बाल्ये यौवनकाले वा चार्द्धके वा हरिप्रिये तस्यांसौभाग्यमनुलंघनं धान्यसूतान्वितम् भवेदव्याहृतैश्वर्यं भर्तृसौगल्यं न संशयः
 दुर्लभं भानुषजन्म तत्रापि द्विजन्मता सदाचारपरत्वं च तत्रापि तु विशिष्यते एवं वारत्रययास्त्रीकुरुते व्रतमुत्तमम् मातापित्रोः प्रियं चापि
 मासुयाच्छुद्धवंशताम् निर्मलं जन्म नोवापिमनसश्चापि संपदः लभते शक्रभते जश्च पतिपुत्रसमन्विता इह भोगान्यथाकामं सुक्तास्वर्गमवा
 पुयान् इत्यंगिरो वचनमाप्यपरापुराणं गौरीतपोव्रतमिदं विदधे यथेच्छम् तस्य भ्रमाववशातः सुलभं स्वराज्यं सौरव्यं हि सवैभुलं पतिपुत्र
 शुकम् निलादुशान् उद्यापनविधिं वस्त्रे व्रतं सांगं भवेद्यथा करामुरसुनीनां च दुर्लभं तद्विधिं युष्णुं पर्वण्याश्वयुजस्मते पायसं च घृ
 तपूतम् नक्तं सुजीतशुद्धात्साओदनं चैसुवान्वितं आश्वयुजस्थाने कान्तिके पर्वणि अमावास्यायां कान्तिकां दशं इत्यर्थः एतदं इत्सरसः
 शार्यं तैश्रुचिभृत्लाबिल्वजदंतधावनम् सुक्ताचैतन्महादेवं नत्वा भक्तियुतो व्रती अहं देवव्रतमिदं कर्तुमिच्छामि शाश्वतं तवाज्ञायामहादे
 वतत्रनिर्षेदं गुरु उक्तं नियमं गृह्णन् वर्षाण्येव तु षोडश तिथीः प्रतिपदाद्यास्तु पारयिष्याम्यनुत्तमाः ततो मार्गशीर्षे मासि प्रतिपद्यपरे हनि
 उपवासे गुरुपृत्त्वा महादेवं स्मरन्सुदुः महादेवं स्मरन्विश्रान्तमस्येच्छन् विग्रहान् षोडशांशैतदूर्ध्वं वा दंपतीश्च निमंत्रयेत् देवं च नक्तमासा
 घदीपाञ्चज्ज्वाल्य षोडश पशुनाथं महादेवं भक्त्यानत्वा निवेदयेत् आचम्य च गृहं गत्वा महादेवं स्मरन्क्षितौ शक्रविरुत्तायां तु नियस्य

रोनिश्चिस्तेत् अशोदयेसहस्वांशोः स्नात्वात्वादायदीपकान् नैवेद्यंत्सपनाद्यं च गृह्यगच्छेच्छिबालयम् स्नापयेत्सं च गव्येन घृतेन तदन्तरम् म
 धुना च तत्राद् भ्रासूर्यम्बपयसा तथा रसेन चाथर्वदेन फलेभ्यस्नापयेत्सुनः तिलांबुना ततः स्नाप्यपश्चाद्दुष्णो न वारिणा लेपयेत्सुघनं पञ्चात्क
 पूरागरुचंदनैः एवं संपूज्य तं षत्सप्ताहमन्यरव्यवजे दृहम् हेमरुवर्णपुष्पम् नानाफलेभ्यः संपूज्य दद्यान्नेवेद्यमेव हि गृहगलायथान्वा
 यो हिरण्यं रेतसं विष्णुम् आतवेदसमाधाय तर्पयेत्तिलसर्पिषा अनिनश्च तथा चार्थी मिथुना निच भोजयेत् हेमवत्स्नादिदानानियथाशक्त्या
 तुदापयेत् एवं विस्तृतान्सर्वान्साहस्रं भुजनेः सह पीत्वादौ पंचगव्यं च दृष्टो भुंजीत वाग्यतः यस्किं विदेत् दुग्धिषुं महादेवसुद्वारयेत्
 मारंभे च विधिकुर्याद्द्विद्रोवाधनेश्वरः वित्तसामर्थ्यं तत्रैव प्रतिभासंततश्चरेत् स्वल्पवित्तो थवाकश्चित्सुधादौ कोर्तकावधि नक्तकृत्वा
 त्वमावास्यां प्रारुक्तविधिना ततः प्रतिपद्यामुपोष्येवं पंचगव्यं पिबेच्छुचिः महादेवं स्मरन्साहस्रं भक्त्या भुंजीत लिंगिभिः मासस्य कार्तिक
 स्यात्ते कृत्स्नं माग्विधिना चरेत् नंदायां च द्वितीयायां शक्रप्रतिथ्या मुपोषयेत् एवं षोषेतु संप्राप्ते मतिपन्नक्तमाचरेत् द्वितीयाब्दे द्वितीया
 या मुपवासं समाचरेत् आददीत तिथिचैकां मासे मासे तथा पराम् पूर्ववत्सं त्यजेत्तौषं प्रत्यब्दैवैवमाचरेत् एवं षोडशवर्षे तु क्रमेणैव मुपोष
 येत् पूर्ववद्देवमभ्यर्च्य कृशालुं चाभितर्पयेत् उमामहेश्वरमात्यै दद्याद्वांच द्विजाय च संपूज्य हेमवत्स्नाद्यै र्यथाशक्त्या तु दक्षिणां छत्रोपान
 हदुष्काश्च दद्यात्तैभ्यः पृथक्पृथक् भोजयेत्तानि सृज्येवं मिथुना निवषोडश ब्राह्मणांश्च यथाशक्त्या भोजयेद्दृष्टपारगान् एवं महाव्रतं चै
 व ब्रह्मघ्नस्याधमर्षणम् वाचकाः श्रावकाश्चैव श्रोतारो व्रतिनश्च ये भवंति पुण्यसंयुक्तास्तद्गताभिः पुरवाश्वये इति श्रीहेमाद्रौ काण्डिकापुराणे
 गौरीतपोव्रतं सोद्यापनं संपूर्णम् अथ सोमवत्यमावास्यायां व्रतम् शंखः अमासो मसमायोगे आह्वयघत्रलभ्यते तीर्थे कपिलधारे स्मिन्
 गंगायां पुच्छरे तथा दिव्यां तोरिस्तभोमानिया नितीर्थानि सर्वशः तान्यत्र निवसिष्यंति दर्शो सोमदिना न्विते अमावास्या तु सोमेन सप्तमी प्रा
 तुना सह चतुर्थी भूमिपुत्रेण सोमपुत्रेण चाष्टमी चतस्त्रिंशथ यः कृष्णाः सूर्यग्रहणसन्निभाः स्नानं दानं तथा आह्वं सर्वं तत्राक्षयं भवेत् ति
 थिवासरपोथौ गीयथा कले भवेद्वादि भान्त्वे वाथमथ्यान्हेपुण्यकालः सनान्यथा अथ संकल्पः तिथ्यादिसंकाल्यं ममेह अस्य सोमव

त्यभायांसकलपापक्षयार्थेषुत्रपौत्राद्यभिवृद्धयर्थेजन्मजन्मन्यवैधव्यसंततिचिरजीवितपरमसोभाग्यमामिकाभाअश्वत्यमूलेलक्ष्यासहित
 ब्रह्मशिवसहितअश्वत्यनारायणश्रीत्यर्थेविष्णुपूजांतदगतयाकलशपूजनंकरिष्ये. अथपूजा शांताकारभित्थ्यात्वा विश्वव्या
 पकविश्वेशकृपयादानवत्सल मयोपपादितोपूजागृहाणोमाहिमाधव सहस्रशीर्षेत्यावाहनम् मूलातिब्रह्मणोयस्यऋग्वेदागानिप
 ल्लुबाः फलानियज्ञशाखाश्चनारायणदयोःकुरु सूर्यकोटिमन्मानायसर्वव्यापिन्प्रभापते आसनंकल्पितंभक्त्यागृहाणपुरुषोत्तमपुरुष
 एवेदमित्यासनं नारायणजगद्ध्यापिन्नगदानंदंकरक विष्णुऋतादिसंयुक्तगुणहृद्यंभयापितम् एतावानस्येतिपाद्यं फलगंधाक्ष-
 तैर्युक्तं पुष्पपूजसमन्वितम् अर्घ्यंयुहाणभगवन्विष्णोसर्वोत्तमप्रद त्रिपादूर्ध्वमित्यर्घ्यम् कर्पूरैलालवंगादिशीतलंसलिलेप्रभो रमा
 रमणहृत्वालंआचम्यंप्रतिगृह्यताम् तस्माद्दिराळेन्याचमनीयम् पंचामृतंमयानीतंपयोदधिदधितमधु शर्करागुडसंयुक्तंस्नानार्थंप्रतिगृह्य
 ताम् पंचामृतस्नानम् गंगादुष्माणोतमीचकावेशोचशातद्ददा ताभ्यआनीतंस्करदंस्नानार्थंप्रतिगृह्यताम् यत्पुरुषेणेतिस्नानं पीतवास
 स्त्वधिविभोमयायत्सुदाहृतम् वासःश्रीन्यागृहाणेदंपुरुषोत्तमकेशव तंयज्ञमितिब्रह्मम् उपवीतसोत्तरीयमयादत्तंस्सोभनं विश्वमू-
 र्तेगृहाणेदंनारायणजगत्यते तस्माद्यज्ञेत्कपवीतम् अश्वत्यहुतसुरवासगोविंदस्यसदाश्रय अशेषंहरमेपापंघृक्षराजनयोस्तुते अलंका
 रान् सूत्रवेधनं मलयाचलसंभूतंधनसारंमनोहरम् विलेपनंस्करश्चेष्टचंदनंमतिगृह्यताम् तस्माद्यज्ञात्सर्वेदुतइतिगंधं असृताश्चस्करश्चे
 ष्टकुकुमाक्काःस्रशोभिनाः मयानिवेदिताभक्त्यागृहाणपरमेश्वर अक्षतान् तुलसीजातिकमलमल्लिकार्चपक्वानिच पुष्पापिहरगोविंदगृहा
 णपरमेश्वर तस्मादश्वेतपुष्पं वनस्पतिरसोद्गतोंगंधाद्यश्चमनोहरः आघ्रयःसर्वदवानांप्रयापयमतिगृह्यताम् यत्पुरुषव्यदधुरातिपूप-
 चक्षुर्देसर्वलोकानांतिमिरस्यनिवारणम् आतिशयंकल्पितंभक्त्यागृहाणजगदीश्वर ब्राह्मणोऽस्येतिदीपः भक्त्यभोज्यलेदस्येत्पुष्पोत्थाखा
 द्यंमयाहृतम् श्रीतयेपरमेशस्यदत्तंमेस्तीकुरुप्रभो चंद्रमामनसइतिनेत्रेद्यं मध्येपानीयंऽनुरागोशनं इदंफलंमयादेवोत्तमःपूगीफलमिति
 नांबूलं हिरण्यगर्भेतिदक्षिणां त्वद्भासाभासतेलोकःक्रोदिस्सूर्यसमप्रभ नीराजथियेत्वांविष्णोःकुरांकुरुममभो नीराजनं मयाकायेन-

मनसावाचान्मशान्तीर्जितम् पापप्रशमयश्रीशत्रुदक्षिणपदपदे नाक्याआसीदिति प्रदक्षिणाम् व्यक्ताव्यक्तस्वरूपायसृष्टिस्थि
त्यंतकारिणे आदिमध्यांतरहितविष्टरश्रवसेनमः सप्तस्थितिनमस्कारम् मूलतोत्रद्वारूपायमध्यतोविष्णुरूपिणे अग्रतःशिवरूपा
यश्रवस्थायनमोनमः यज्ञेनयज्ञमितिपुष्पांजलिं अमासोमपूजा अमायैवचनमस्तुभ्यंसोमायैचनमोस्तुते उभयोः संगोमविष्णुपूजा
फलमवामुयात् अनेनषोडशोपचारैः पूजयेत् ततः मूलतोत्रद्वारूपेतिमंत्रेण अष्टोत्तरशतप्रदक्षिणाः कार्याः वायनं अमासोमाव्र
तस्यास्थसंपूर्णफलहेतवे वायनंहजवर्यायसहिरण्यददाम्यहम् इतिवायनमंत्रः यन्मयामनसावाचानियमात्पूजनं कृतम् सर्वसंपूर्णो
क्तं यत्तु नद्विष्णोश्चप्रसादतः इतिप्रार्थना इदंविष्णुरिनिमंत्रेणपुरुषसूक्तेनवातथा षोडशोपचारैश्चश्रवस्थेविष्णुपूजयेत् पौशणमंत्रः
व्यक्ताव्यक्तस्वरूपायसृष्टिस्थित्यंतकारिणे आदिमध्यांतहीनायविष्टरश्रवसेनमः मूलतोत्रद्वारूपेण नमोनमः इतिमंत्राभ्यांपूजाकार्यो नतः
प्रदक्षिणाः कार्याः १०८ अथकथा सूतउवाच शरतत्वगतंभीष्मपुपगम्ययुधिष्ठिरः कृतप्रणामोधर्मोत्साहितं वचनमब्रवीत् शु
धिष्ठिरउवाच हतेषुकुरुमुखेषुभीमसेनेनकोपित्वा तथापरेषुभूषेषुहतेषुयुधिष्ठियुना दुर्योधनकुमंत्रेणजातोस्माकंकुलक्षयः न
सतिभविष्मृपालाबालवृद्धातुराहते अवशिष्टावयंपंचवंशेभारतसंज्ञके एकानपत्रमपित्रराज्यमस्यनरोचते जीवितेमयिजुगुप्सा
स्यामृतेनमृगतिः क्वचित् हस्तासंततिविच्छेदं सनापोहदयेनिशाम् अश्वत्थामास्त्रनिर्दग्धोत्तुरागभसंसवः अतोमोद्विगुणदुःखविंड
विच्छेददर्शनात् किंकरोमिक्कगच्छामिपितामहवदधुना येनसंपद्यतेसद्यः संततिश्चिरजीविनी भोष्मउवाच शृणुराजन्मवक्ष्यामि
व्रतानां वतमुत्तमम् यस्यस्मरणमात्रेणसंततिश्चिरज्जीविनी अमावास्थायदापार्थसोमवारयुताभवेत् तस्यामश्वत्थमागत्यपूजयेत्कृ
नार्दनं अष्टोत्तरशतंकुर्यात्तस्मिन्क्षेमदक्षिणाः तावत्संख्या न्युदादाय रत्नधातुफलानिच एताराजपिंदराजनविष्णोः प्रीतिं कुरुभुभ
उत्तराकारयप्राज्ञगर्भोजीवमवाप्स्यति भविष्यतिगुणोपुत्रत्रिभुवनोकेषुविभक्तः कृत्वापितामहवचः प्रत्यवाचयुधिष्ठिरः युधिष्ठिरउ
नद्वैतं ज्ञानराजारव्यं विस्मरेणप्रकाशय केनप्रकाशितं मर्त्यैकेनैवंविहितं विभो श्रीभूउ० आत्मेयासर्वविरथ्याताकातिसज्ञागहापुरा

साचेदायानि ते वैशमतदा वैधव्यभंजनं इत्स्क्काद्वाद्मणोन्वत्रगोभिः क्षाप्रनीक्षया धनवत्पिपुत्रेष्यः मोवाच वचनं तदा धनवन्फराच
 इयंदुर्लभिता पुत्राः स्वसागुणवतीश्रमा सोमागमनमात्रेण भवंद्वैधव्यभंजनम् अस्त्रियस्यपि तर्भाक्तिर्मातृवचनगौरवम् समयात्तु
 सहस्वत्वासोमामानयितुं द्रुतम् पुत्राः ऊचुः ज्ञातं मातस्तव स्वानं पुत्रीस्मोहवशात्तम् यातदशातरपुत्राः प्रख्यापथासदुगमम् अंतरा
 दुस्तरः सिंधुः शतयोजनविस्तरः अशक्यगमनं तत्र नक्षमागमनेपयम् देवस्वाम्युवाच अपुत्रः ससाभिः पुत्रैः रंहयास्यामि सिंहलं आ
 नथिष्यामि तं सोमां पुत्री वैधव्यनाशिनीं एवं वादितिसंक्रोधे देवस्वामिनि तक्षणे शिवस्वामी कनिष्ठस्तु पुत्रः प्रोवाच समतः तातमायद्वैवंत्वं
 रोषावेशवशात्तः मयि तिष्ठतिकः शक्को गंतुं हीपं हि सिंहलं इत्स्क्कासहसोऽथाप्रणम्य शिरसा मुदा प्रतस्थे स हितः स्वस्नाक्षिपं सिंहलसं
 जितं सकियद्दिदिने गत्वा तीरं प्राप स रिसतः तर्तुं तमंबुधितत्र प्रयत्नमकरोद्द्विजः सददशस्मि विस्तीर्णं न्ययोधदुममंतिकं तत्कोटरे स्मरवासी
 नागृधराजस्य बालकाः तस्यादपतले स्थित्वा ताभ्यां नीतं तु तद्दिनम् शावकानां कृते गृध्रागृहीत्वा शिशुभोजनम् शावकास्तुने वेगृध्राद्भोजनं
 जग्धिरेष्टशम् पपच्छ बालकान् चोचिंतः कुलितमानसान् गृध्रराज उवाच कथं तु भुंजते पुत्रा भवंतः क्षुधिता अपि आनीतकोमलमांसं भव
 द्योग्यमिदं पया शावका उचुः एतद्दृष्ट्वा तले तातमानवावच तिष्ठतः अस्वीकृत्योस्मयोस्मानकथं भुंजामहे वयम् एतच्छ्रुत्वा स गृध्रस्तु करु
 णाहृतचेतसः तयोरंतिकसागत्यावचनं संभ्राधत गृध्रराज उ० जातस्तु भुवयोः कामो वक्तव्योत्रमर्मा द्विज कियते सर्वथा विप्रभोजनं क
 तुं मर्हसि द्विज उवाच सिंहले गंतुं कामो ह जलधेः पारमद्यैवे सोमागमनमिच्छामि स्वस्र्वैधव्यनाशनम् गृध्रराज० पारसुचारिष्या-
 मिजलधेः ज्ञातरे वदहि सोमागृहमपि तव दर्शयिष्यामि सिंहले तनोराभ्यां व्यर्त्नताया सुदिते तु दिवाकरं पारसुचारितौ तौ तु गृध्रराजेन वेगि
 ना सिंहलद्वीपमागत्य स्थितौ सोमागृहोत्तिके ततः प्रन्युषसमेसामुज्यागणमंडलं लेपनचक्रुस्तस्यादिवसं दिवसे श्रमं एवं विदधती
 स्तत्र पूर्णः संवत्सरोगतः स्तुषाः पुत्रानुसमाहूय सोमापत्रच्छविस्मिता मार्जनं लेपनं कोत्रकरोति मय कथ्यतां एकद्वैवाय जगद्दुःसर्वाः कृतामिदं
 हिन ततः कदाचिद्द्वजकीनिभृतासंस्थितानि शि ददशं ब्राह्मणीकन्यामाजयंतं गृहाराणं लिपंतं मंगणं मांसं भ्यातरं च श्रुचि व्रतं सोमापत्रच्छ

लौगलाकौयुवांकथ्यतांमम ऊचतुस्तौतदांसोमामावांब्राह्मणपुत्रको सोमोवाच दग्धास्पितनष्टास्मिद्ब्राह्मणोऽगृहमार्जकीकांगतिं
 बतयास्याभिपापादस्मादसंशयं पापजातिरहरत्यातारुजकीसर्वथाहिज कथंलंब्राह्मणो भूलाविरुद्धंमेविकीर्षसि शिवस्वास्युवा० एषागु
 णवतीनामस्वसामसमस्यमा अस्थाः सप्तपदीमध्येवैधव्यंसंपत्त्यते नवसान्निध्यमात्रेणाः वैधव्यभंजनं अतोहंनोः सहस्वत्वादा
 सकर्मकरोमिते सोमोवाच अतः परंनकर्तव्यंयास्यामितवशासनात् इत्यक्त्वाऽगृहभागत्यस्तुषाभ्यः प्रत्यक्त्वह यः कश्चिन्ममराज्येस्मिन्
 त्रियतेमानवः क्वचित् तथैवरक्षणयोसौथावदागम्यतेमथा कस्यचिद्दृचनार्कोपनदग्धव्यः कथंचन तथैत्कत्वास्तुषाभिः सासोसा
 यातामहांबुधिमं पारसुत्तारयाभासक्षणेनद्विजपुत्रको स्वयभाकाशमार्गेणसोत्तारमहार्णवम् प्राप्ताः कांचीपुरोसर्वेनिमेषान्त्वसादतः
 सोमांहस्वाधिनवतीदृष्टापूजामथाकरोत् अत्रान्तरेशिवस्वामीतदादेशान्शस्वस्वस्वः सदृशवर्मामानेनुजगामोज्जधिनीयति आनिनायवरे
 तत्रदेवशर्मस्मृतंस्वधीः ब्राह्मणंरुद्रशर्मणंगुणिनंसदृशंस्वस्वः ततः सारजकीसीमावैवाहिकमथाकरोत् स्मृत्तनेचस्मृत्तनेचस्वस्वमी
 तुकन्यकाम् ददौतस्मैगुणवतीगुणिनैरुद्रशर्मणो ततोवैवाहिकमंत्रैर्हृयमानेहुताशने ततः सप्तपदीमध्येरुद्रशर्मामृतस्तदा रुरुदुबंधि
 वाः सर्वेस्थितासोमानिराकुला आक्रंदन्त्यमहानासौल्लोकानंतत्रपश्यताम् गुणवत्येचसातृणंविनराजप्रभावजम् पुण्यंसंकल्प्यविधिवद्दौन
 मृत्युविनाशनं रुद्रशर्मपितस्माच्चत्रेतराजप्रभावनः आसमादनदाजीवंस्मृतत्वहसोस्थितः एवंविवाहंनिर्वत्यप्रतराजंनिवेद्यच आमं
 त्र्यनांधिनवतीसोमापयाद्दहंपति एवंसारजकीसोमाजीवधितामृतंदिजं चचालहृषसंपूर्णपूणैकामास्वर्मोदरम् अत्रान्तरेगृहंतस्थाः प्रथ
 मंतनयामृताः पुनः स्वामीमृतस्तस्याजामात्तचतोमृतः आगच्छंत्यास्तदातस्थाः सोसवारान्वितातिधिः अमावास्याबभूवाथमृतसंज्ञो
 विनीतिधिः साददशजल्योपांतैरुद्धंकांचित्त्रियंतदा तूलभारभराकांतांक्रंदमानांस्फुटुः शिवताम् वृद्धोवाच अवतारयमेपुंत्रि
 तूलभारंशिरस्थितम् एतद्भारभराकांतांक्रंदमानांस्फुटुः शिवताम् सोमोवाच अमावास्याद्यदेवृद्धेसोमवारयुतातिधिः तूलकं
 नस्तृशाम्यद्यनियमोयमयाकृतः पुनर्ददशंयांतीसामूलभारवतीस्त्रियं साउवाच ततः पुत्रीमूलभारोमहानिति अवतीर्यस्यतिष्ठसं ॥

॥
 गेयास्याम्यहंतव सोमोवाच अद्यमूलं तथा तूलं न स्पृशाभिकदाच्च न ततोश्च तत्तुं प्राप्य न दीतीरभवं शक्रमस्मृत्वात्वाविष्णुसमभ्यव्यं
 शर्कराभिः प्रदक्षिणाम् साचकार महाभागात् देवाद्यो न रंशतम् भीष्म उवाच यदा प्रदक्षिणां कर्तुं कृतं शर्करहस्तया तदा जीवितवो
 तस्तज्जामातृपतिपुत्रकाः नगरं श्रीसमाकीर्णं तद्गृहच विशेषतः अथ याता महाभागा सोमास्तप्रवनं प्रति जीवितं वीक्ष्य भर्तारं पुत्रान् ज्ञा
 म्भारं तथा अभिज्ञानान् सोमासाद्य जगाम कृतकृत्यतां प्रणिपत्य स्तुषाः सर्वाः प्रष्टुस्तां तपस्विनां स्तुषा उचुः मृतास्ते न तथा देधिपतिजामातृबा
 धवाः जीवितास्ते कथं देवि मृतास्ते च कथं वद सोमोवाच गुणवत्ये मया दत्तं त्रैराजस्य पुण्यकं मृतास्ते तद्विपाकेन पतिजामातृपुत्रकाः तूल
 कं न मया स्पृष्टं मूलं कंच तथा स्तुषाः अच्यत्ये विष्णुमभ्यर्च्य कृतास्तत्र प्रदक्षिणाः शर्कराहस्तया तत्र कृतमद्यो न रंशतम् जीवितास्तस्य भाव
 न अद्य जामातृपुत्रकाः सर्वाभिः क्रियतामद्य त्रैराजो विधानतः भविष्यति न वैधव्यं सोभाग्यं संपा विष्यति स्तुषास्ताः कारयामासुस्ताया
 सोमत्रनेश्वरं श्रुत्वा भोगान्बहूस्तत्र पुत्रपौत्रादिभिः सह तैश्च सर्वैः परिवृता विष्णुलोकमवापसा इत्येतत्कथितं पार्थिविस्तरं मया तव
 युधिष्ठिर उवाच माहात्म्यं त्रैराजस्य कोविधिर्वद विस्तरात् कर्तव्यं केन भो अर्धे नारीभिः पुरुषेण वा भीष्म उवाच अमावास्यायदा पार्थि
 सोमवारा न्विता भवेत् तदा पुण्यतमः कालो देवानामपि दुर्लभः प्रातरुत्यां यत्र तिनारुत्नानं कार्यं जलाशये स्नात्वा मोने न कोशेयं परिशा
 यवती नतः गत्वा अश्वत्थवृक्षस्य समीपं कुंरुनेदनं अश्वत्थमूलं कर्तव्या विष्णुपूजा समंथका च्यत्काव्यक्तस्वरूपाय सृष्टिस्थित्यंतकारिणे
 आदिमध्यांत हीनाय विष्टरश्च वसे नमः इति पूजा मंत्रः मूलतो ज्ञेयं रूपाय मध्यतो विष्णु रूपिणे अग्रतः शिवरूपाय अश्वत्थाय नं मोनमः
 एवं संपूज्य गोविंदं पीतवस्त्राक्षतैः फलैः कुरूसैर्वि विधेथैव मस्य भोज्ये स्तथा विधेः अन्वत्थपूजनं कार्यं योक्तं मंत्रेण पांडव अश्वत्थहु
 तभुग्वासगोविंदस्य सदाश्रय अशेषं हरमेषां पंचस्राजनमोस्तुते एवं पूजा निधिं हंलाततः कुर्याद्विदक्षिणाः भोक्तैः कंच नैरोथे हरिके
 र्मेणिभिस्तथा कांस्याणैस्त्रैस्ताम्रपात्रैर्भक्ष्यपूर्णेः पृथक् पृथक् गृहीत्वा मणं कार्यया वस्त्रकर्मणं भवेत् तावत्प्रदक्षिणं कार्यथा वद शो न रं
 शतं समर्पितं च गृह्य मर्षयेदुरवे शक्रं सस्त्रासिन्यश्च स पूज्याः सोमासंतु विधेते तवे दत्त्वा चानंतु विधेस्यो स्वयं संजितवाग्यता एषते क

थितोष्पवतराजविधिर्मया द्रौपदींस्सुभद्रां चकारयस्वथौनरात् उतरागर्भत्वस्थस्तुजीवितंलभतेचिरात् शुधिष्ठिरस्कां यास्त्वत्य
 विभवानारीकांचनाद्यैर्विनाकृता साकथंलभतेपूर्णं व्रतराजफलंवद भीष्माउवाच फलेः पुण्येस्तेथाभक्ष्येर्वस्त्राद्यैरुषिषांडव कुर्या-
 त्प्रदाक्षिणावंतंसापिपूर्णंलभेत्फलम् व्रतमिदमखिलनरैर्द्रविष्योः श्रुतमनयाहिपराक्रमतत्तथापि पतिस्तुतनमिच्छतीपुरीश्रीसपदि
 करीतु नचात्रचित्रमस्ति शृणुपार्थप्रवक्ष्यामिह्मिहापनविधिंशुभम् यंविनापूर्णतानस्याद्रतराजस्यैवेष्टुप कारयेत्सर्वतोभद्रतंचयथ्ये
 कुंभमुत्तमं वृक्षराजः सुवर्णस्यपंचरत्नस्यवेदिकाम् तन्मूलेप्रतिमांविष्योः सौवर्णींचित्रतुमुजा लक्ष्मीवाहनसंस्तुत्कामाषड्यपलाव
 धि उपचरैरनेकैश्चयथाविभवविस्तरैः नैवेद्यैः पुष्पधूपैश्चदीपैश्चपरितः स्थितैः रात्रौजागरणं कुर्यात्प्रसातेहोमयाचरेत् समिद्धिः पेषपलाभि
 श्रुपायसेनतिलैस्तथा इदंविद्युतिर्मंत्रेणहुलापूर्णाहुतिंचरेत् आचार्यपूजयेत्स्वद्याद्रांचदद्यात्तयस्विनीम् ब्राह्मणं वस्त्रसूषाद्यैः सद
 स्यंचमपूजयेत् ऋत्विजोद्वादशाः पूज्याद्युतपायसभोजनम् उपवीतानिवस्त्राणितेभ्योदद्याच्चदक्षिणाम् प्रणम्यदंडवद्भूमौपार्थयिता
 विसर्जयेत् एवंद्वादशवर्षवामध्येचादौसमाचरेत् कृत्वास्त्रुघ्रापनंसम्यग्रतराजफलंलभेत् सर्वनिवेदयेत्पीठमाचारायसदक्षिणाय
 अच्छिद्रंवाचयेत्स्वत्सयंफंजीतवायतः इतिभविष्योत्तरपुराणेसोमवत्यमावास्यावतौघ्रापनंसंपूर्णम् अथमाघअमावास्या
 अर्द्धोदयव्रतम् अमार्कपातश्रवणेशुक्ताचेत्सोषमाद्ययोः अर्द्धोदयः सविज्ञेयः कोटिसूर्यग्रहेः समः दिवेवयोगः शक्तोपंनतुरात्रोक्-
 दाचन इतिहेमाद्रौ अगस्त्यउवाच भगवन्त्वत्ससादेनश्रुतोयं व्रतविस्तरः अर्द्धोदयतुमेवूहिदल्लभः सचराचरैः जीवितं प्राणिनां
 पुण्यंयदिचेद्ददसिप्रभो कथंकार्यैः कृतेकिंस्यात्फलं कथयषण्मुख स्कंदउवाच श्रूयतांपुण्ययोगायदुर्लभाद्धोदयास्तुयः तिर्यङ्मानु
 ख्यदेवानां दुःप्राप्यः सर्वकामदः माघामायां व्यतीपाते आदित्ये विष्णुदेवते अर्द्धोदयंतदित्याहुः सहस्रार्कग्रहेः समम् पुराकृतं वसि
 ष्ठेनजामदग्न्येनसूत्रत सनकाद्यैर्मनुष्यैश्चबहुभिर्बहुविश्रुतैः अन्यैः सहस्रैश्चकृतं क्रविश्रेष्ठतु कुंभज दानानां यद्वातीथानां फल
 येनकृतं भवेत् ससागराधरातेनसप्तद्वीपसमन्विता दत्तास्यात्सर्वभावेनयेनत्सर्द्धोदयः कृतः गगागर्भप्रयागेचपुकराणां जले तथा

मानसादिषु यद्युपयंतींश्चिस्त्वानदानतः तत्सर्वं प्राप्य न विप्रव्रतनेनानेन कुंभज अश्वमेधसुतपुण्यइष्टापूर्तेनयद्भवेत् अर्द्धोदयऋतोयैस्तु
विधिदृष्टेन कर्मणा याति सत्यं गृहे लक्ष्मीः संततिश्चानपाथिनी आयुर्यशोतिविपुलं व्रतकर्ताफलं भवेत् इद्रानीयमलोकपुनिर्क
तीनामांपतेः वायोः कुबेरस्येशस्य लोकेषु चरतो व्रती वासश्चंद्राकलोकपालेश्च सो वितः गाकांटादानजपुण्यसचतार्थनिवा
सर्जं अर्द्धोदयस्य साम्यं तु कलानाहं तिषोडशीं शूलोकाधिपतिश्चैव सुवल्लोकाधिपस्तुयः स्वर्लोके शोजनानां च नपोलोकजनं धरः म
हर्लोके वसेन्नित्यं यावदिंद्राश्चतुर्दश ततो हिरण्यगर्भं स्पुरुषो व्रतकारकः सत्यलोकाधिपः सासीलोकानां पुरुषो व्ययः अर्द्धोदयप्रसादे
न ब्रह्मलोके वसेत्तुसः तथा मानेन विष्णुत्वं ब्रह्मरुद्रस्मृतो भवेत् शिवलोके गणैः पूज्यो देवराजसमन्वितः वसेच्छक्रस्य लोके शुभ्रतस्यास्य
प्रभावतः ततो विष्णुस्वरूपेण त्रैलोक्याधिपतिर्भवेत् शंखचक्रगदाधारिवनमालीहरिः स्वयम् व्रतप्रभावाद्ब्रह्मेशो देवो नारायणो भवेत्
अगस्त्यउवाच स्कंदकेन विधानेन कर्तव्यं व्रतमुत्तमम् अर्द्धोदयं तु व्याणां जीवितं दुर्लभं भ्रवि स्कंदउवाच कृतं कृतं वसिष्ठेन व्रताया
रशुणा कृतम् द्वापरे धर्मराजेन कलौ पूर्णोदरेण च अन्ये देवमनुष्येभ्यश्च देवैश्च मुनिसत्तमं कृतमर्द्धोदयसम्यक्सर्वकामफलप्रदम् मा
वामासे कृष्णपक्षे पंचदश्यां रवेर्दिने वैष्णवेण तु ऋक्षेण व्यतीपाते स्कंदुर्लभे पूर्वाण्डे संगमे स्नात्वा शरुचि शूलोकाधिपतिः सर्वपापविश
ध्यर्थे नियमस्थो भवेन्नरः त्रिदेवत्यं व्रतं देवाः करिष्ये मुक्तिदं परम् भवंति सान्निधौ मे च त्रयो देवास्त्रयो नयः इति नियममंत्रः ब्रह्म
विष्णुमहेशानां सौवर्णफलसंख्यया शाय्यायंत्रननः कुर्यादुपस्करसमन्वितम् देवतात्रयमुद्दिश्य कर्तव्यं भक्तिशक्तिः ब्रह्मविष्णुशिव
प्रत्येदातश्चतुर्गंधयम् हिरण्यसूभिधान्यादिदानविभवसारतः दातव्यमाश्रयोपेतं ब्राह्मणेभ्यस्तु यत्नतः मध्याह्नं पुनरः स्नात्वा श
चि शूलोकाधिपतिः तिलपत्रं तमध्यस्थं पूजयेद्देवतात्रयम् तत्रादौ ब्रह्मपूजा नमो निश्चसजेतुभ्यं सत्याय परमात्मने देवाय देवपतये य
ज्ञानोपतये नमः ॐ ब्रह्मणे नमः पादौ पूजयाभिः ॐ हिरण्यगर्भाय ॐ ऊरुपूः ॐ परमेष्ठिने ॐ नवे ॐ वेधसे न गुह्यं ॐ यमोद्गवाय ॐ मा
भिपू ॐ हंसाय ॐ कर्तरी ॐ शतानंदाय ॐ वसुस्थले ॐ सावित्रीपतये ॐ वाह ॐ कर्मेष्टाय ॐ तामिसिकापू ॐ यस्तु वैदाय ॐ नेत्रपू ॐ सापवे

दायनं श्रोत्रेपू० ॐ अथर्ववेदाय० ललाटंपू० ॐ कपिलायनं शिरःपूजायामि ततो लोकापलात्कृज्येत् नाममंत्रैः हिरण्यगर्भपुर
षप्रधानव्यंकरूपकं मसादसुमुखीभृत्वापूजांगृहणमोक्षते इति मथार्थना नारायणजगन्नाथनमस्ते गरुडध्वज पीतांबरनमस्तु
भ्यं जनार्दन नमोस्तुते ॐ अनंताय नमः पादौपू० ॐ विश्वरूपाय ॐ ईरूपं सुकुंदाय ॐ जंघेपू० गांविंदाय ॐ जंघेपू० प्रद्युम्नाय ॐ बाहूपू० वि
श्वतोमुखाय ॐ मुखं शतसहस्रशिरसे नमः शिरःपू० आदित्यचंद्रनयनदिग्बाहो देत्यसूदन पूजादत्ता मया भक्त्या गृह्णाण करुणाकर
इति विष्णुं मथार्थं महेश्वरमद्देशाननमस्ते त्रिपुरांतक जीमूतकेशाय नमो नमस्ते हृषभध्वज ईशानाय ० पादौपू० चंद्रशेखराय ० जंघे
पू० पशुपतये न ० जानुनीपू० शंकराय ० ईरूपं उमाकांताय ० गुह्यं नोलोहिताय ० नाभिपू० कृत्तिवाससे ० उदरंपू० नागयज्ञोपवीति
ने ० हृदये ० भ्रजगभूषणाय ० बाहूपू० नीलकवाय ० कंठपू० पंचवक्त्राय ० मुखंपू० कपर्दिने न ० शिरःपू० महादेव महाबाहो नमो लोकांत
काय च पूजाभया कृताभक्त्या गृह्णाण हृषभध्वज इति महेश्वरं मथार्थं इति पूजाक्रमः शोक्ती मंत्रैरेतैः प्रयत्नतः आचार्यपूजायेद्भक्त्या
वस्त्रालंकारसूषणैः हस्तमात्राकर्णमात्रापीठं छत्रं कमंडलुं श्वेतवस्त्रयुगं देयं ब्रह्मणो सर्वभूतये उपवीतं वस्त्रयुगं विष्णुलोकहितकरम्
पंचासृते नक्षत्रपुंजने कुसुमैस्ततः कमलैस्तुलसीपत्रैर्विल्वपत्रैरवंडितैः तत्कालसंभवे दिव्यैः पूज्यादेवायथाक्रमं यथाशक्त्या प्रक
र्तव्यं ब्रतमेतत्सुदुर्लभम् जीवितं पाणिनां राजन् नित्यं निश्चितं यतः अतस्योद्यापनं राजयुविधानं पृणुयत्ततः देवतात्रयसुदृश्यशा
स्त्रदृष्टेन कर्मणा ब्रह्मणो विष्णुरूपाय शिवरूपाय ते नमः अनैवेचमंत्रेण वन्हिं संस्थाप्य भक्तिः ततो होमं प्रकुर्वीत सहस्रनयसंभितम्
तिलाज्यशर्कराश्चैव होमद्रव्याणि भिन्वतः ब्रह्मजशानमंत्रेण ब्रह्मणो वतिलाहुनेत् आज्यं चैव इदं विष्णुं त्र्यंबकं शर्कराहुनेत् अग्निं सं
पूज्यविधिं वद्राचदद्यात्पयस्विनीं आचार्याथततः पीठं दक्षिणासहितं शतप्रभम् तेन दत्तं हुतं जत इष्टयसैः सह स्रथा कृतकृत्यो भवेन्मर्त्यो
ब्रतस्यास्य प्रभावतः एवं तं वमथारव्यातं दुर्लभं ब्रतमुत्तमं अर्द्धोदयमथारव्यातं किमन्यतरि पृच्छसि इति श्रीस्कंदपुराणे अर्द्धोदयजतं
संपूर्णम् इति अमावास्या ब्रतानि समाप्तानि अथ मलमास ब्रतं लिख्यते शुधिष्ठिर उवाच देवदेव जगन्नाथ फक्तिसुक्तिः मदा

यक कथयस्वप्रसदैनलोकानांहितकाम्यया कथयंतिसुनिश्चिष्टाः कृष्णद्वैपायनादयः अदत्तनेवलभ्येतदन्मेवोपतिष्ठते यथावंध्यागृहस्थ
स्यपति वंशविनाशिनी तथादानविहीनस्यजन्मसर्वनिरर्थकं तथापिकथयंतोह देवजाः शास्त्रकोविदाः मल्लिस्तुत्रैयताप्रामेक्रियाकार्यक
थंविभो क्षीरभोजीविवाहश्चवतकाम्योपासकं मल्लिस्तुत्रैसदात्याज्यंगृहस्थेनविशेषतः लक्ष्मीरुवाच अधिमासेत्तसंसृष्टिकंकार्यंवतमुत्त
मं कस्योद्देशेनदातव्यंकिंपरत्रप्रदायकं श्रीकृष्णउवाच शृणुदेविमहाभागोसर्वलोकस्यहेतवे स्वयंदातास्वयंभोक्तायोददातिद्विजातये
नान्योदातानभोक्ताच्च इहलोकैपरत्रच असंक्रान्तेचमासेचमासु दिश्यवतंचरेत् अधिमासस्यदेवोहंपुरुषोत्तमसंज्ञकः स्वाम्नेदानंजपंहोमं
स्वाध्यायंपितृतर्पणं देवार्चनमथान्यच्येकुर्वेतिमनुष्यजाः असायतद्रवत्सर्वममोद्देशेनयत्कृतं मलभासोगतः शून्योयेषोदेविममादतः दारि
च्यंपुत्रशोकंचपापंपंकविगर्हितम् मर्त्यलोकैभ्रवेज्जन्मनेषांदेविनसंशयः स्फुरत्प्रदासिदेवित्वंयेचैयंतिद्विजोत्तमान् यदामल्लिस्तुत्रोभासोभा
प्यतेमानवैः प्रिये महोत्सवस्तदाकार्यंआत्मनोहितकांक्षिभिः कृष्णपक्षोत्तुर्दश्यांनवम्यांवासरेश्वरि अष्टम्यांवाथकनेव्यंवतंशोकविनाश
नं यथात्वाभ्योपहारेणमासेचास्थिन्मल्लिस्तुत्रैः पुण्येन्हिप्रामरुत्थायकृत्वापूर्वाण्डिकाक्रिया गृह्णीयान्नियमंपश्चाद्दास्वदेवंद्विस्मरन् उपवास
स्यनक्तस्यएकभक्तस्यभाभिनि एकस्यनिश्चयंकृत्वाततोविभ्रान्निमंत्रयेत् संपत्नीक्वचसदाचारान् स्फुरूपान्स्फुरेषकम् कृत्वाध्ययनसंप
न्नात्कुलीनान्ज्ञानिसंभवान् बुधिष्ठिरः० अधिमासस्यमाहात्म्यंमार्कंडेयमुनेवद जपयज्ञादिकंपुण्यंवक्तव्यंक्वपिसत्तम किंकर्तव्यंचवि
प्रैदंगंगात्थानंचदुर्लभम् कथयस्वमहाभाद्राक्षपुंगव मार्कंडेयउवा० मलभासस्तुमासानांमलिनः पापसंभवः तस्यशांपविशःक्ष
र्थमलभासवतंकुरु प्रतिपन्तिथिमारम्य अमावास्यावधिर्भवेत् उपवासेननक्तैकभक्तेनवानुप एकस्यनियमंकृत्वादानंदद्यादिनेदि
नेदानंकुर्यादपूपानांदक्षिणाष्टतसंयुतम् अंतैचोद्यापनंकुर्यात्संपूज्यमधुसूदनं उपोष्यचतुर्दश्यांसवर्षापैः प्रमुच्यते दरिद्रेणव्यतीपातेव्य
थवाद्वादशीदिने षोर्णमास्यांचतुर्दश्यांनवम्यांवानुपोनम अष्टम्यांवाथकनेव्यंवतंशोकविनाशनं यथात्वाभ्योपचारेणमासेचास्थिन्मल्लिस्तुत्रैः त्रय
स्त्रिंशदपूपंश्चप्रदधाहृतसंयुतान् श्रीस्त्रियंभ्रान्तिरराजन्सर्वपापविमुक्तये पात्रेजन्मादेनेप्रीत्यादानंनत्सफलभवेत् मलभासेतुसंभ्रान्ति-

केआवणोपिवा युधिष्ठिरउवाच मालमासः कथंज्ञेयः सर्वज्ञसुनिसत्तम तं ब्रूहि सकलं विप्रविस्तरेण यथातथम् मार्कण्डेय उवाच यस्मि
 न्मासेन संक्रांतिः संक्रांतिद्वयमेव वा मलमासक्षयोयासौ सर्वधर्मविवर्जितौ एवं संज्ञो यदा मासो यस्मिन्संवत्सरे क्वचित् उत्तरे देवकार्याणिपि
 तु कार्याणि दक्षिणे मलमासे तु संक्रांतिस्थोपासनतर्पणम् नित्यं हि सकलं आर्द्रदानादिनियमव्रतम् मार्कण्डेय उवाच शृणु धर्मभृता
 श्रेष्ठकौशिको नाम वैद्विजः महातपाध्यानरतः सत्यसंधोजितेंद्रियः विष्णुभक्तः सदा विप्रो वेदधर्मपरायणः तस्य सूनुर्महाङ्कुरो द्विजो मे
 श्रेयनामकः कामांधः स्वजन आसीत्सादृशकरो धर्मः अधर्मिष्ठः पापरतिः शिवश्रीविष्णुनिंदकः गोत्रपाडाकरः प्राणाराहु रिचद्विवाकरे
 दारुणोदारुणाचारः सर्वभृताविद्विंसकः मद्यपानरतो मूढोदस्युभिः सह संगतः गते बहुतरे काले शृणुराजन्यसत्तम एकदा हयमारुद्य प्रया
 तो नगरं यति व्यथसायस्वरूपेण सौराष्ट्रं नगरोत्तमं भृत्यंश्च सहितो विप्रवधं कृत्वा स्वहस्ततः शस्त्रास्त्रकर्मभिर्घोरैर्धर्महृत्वा नृपो नम हाहा
 कारो महान् जातः सौराष्ट्रनगरं नतः सर्वे नीगारिकैः पापो लोके विनिहितो नृप इत्थं कृत्वा सतन्मूढो विप्रशेकुलाधमः प्रतिषिद्धं च यत्कर्म हृतं
 पातकसंशयान् भस्मीभूतं च तदाष्ट्रं ब्राह्मणस्य विद्याततः मैत्रेयः स्वर्जनैः सार्द्धं ब्रह्महत्यादिदोषकृत् तस्यापंचमहच्छ्रुत्वा निगल्यथमकि
 कराः छिंधिभिंधिवचो धारउहृत्य दंडयुद्गान् यातयित्वा च तं मूढं नालवृक्षशिलाले इत्थंचाने कदंडांश्च कृत्वा पद्माद्यमालयं आनीतो
 सौपापरूपीयदाकौशिक नंदनः यो र्वैकमिकुंडे च मैत्रेयः सनिपातितः यभाज्ञयानतः पापंपंचद्वयसहस्रकं क्रंजन्वै विप्रहत्यांतां तथा
 प्रेतान्निवन्दिना इत्थंचानेकशः सर्वयातनासुपभुंजने एतन्नारदवाक्याच्च कौशिके नततः अतम् लोचनं ब्रह्महत्यानां लन्कुन्ने मुनिसत्तम न
 त्यापपरिहारार्थं चैवं महोत्तमं अतिशास्त्रेषु संशोध्य क्रुषिभिः कथितं पुरा तच्छ्रुत्वा कौशिके द्वेण पुत्रोद्धरणहेतुना कौशिक उवा० त
 द्रुतं ब्रूहि मे प्राज्ञ ब्रह्महत्याप्रणशानम् महशलाच्छन्तातशोऽब्रूहि महामते नारद उवा० शृणु कौशिक सर्वज्ञव्रतानासु नम व्रतम्
 प्रवक्ष्यामीह ते सर्वलोकानुग्रहकाप्यथा ब्रह्महत्यासुराणान् स्तेयुर्वंगनागमम् कोटिजन्मानि तं पापं तक्षणाद्गतयोगतः प्रणश्यति
 न संदेहो यथा कृष्णापदा च्चिनात् तस्मात्कौशिक विभेद ब्रह्महत्यां तरिष्यसि मार्कण्डेय उवा० तच्छ्रुत्वा कौशिको वाक्यं नारदस्य महात्म-

नः सतद्यमलमासस्य व्रतं चक्रेथकौशिकः शतधातत्कृतं पुण्यं मलमासव्रतादिकम् दत्तं त्रिवाषिकं तत्र कौशिकेन सु गायतत् दिव्यदेहस्तदा
जातो ब्रह्मादीनामगोचरः भैरवश्च महाराजव्रतस्यास्य प्रसादतः निःपापश्चरतो हृष्टः कौशिकेन द्विजन्यना प्रसादाच्च द्रव्यैः सासाञ्च
शुधर्मभृतां वर सुधिष्ठिरउवाच कथं वाचरितं ब्रह्मन् मलमासव्रतादिकम् तत्सर्वं ब्रूहि मे विप्रसर्वलोकहिताय च मार्कण्डेय उवाच
स्तरेणार्चनं फलं कविभिर्नैव शक्यते वक्तुं जनार्दने नेदं किंपुनः प्राकृतैर्जनैः प्रतिपत्तिभिमारभ्य मासकं जनार्दनम् अर्चयेद्रद्रुपुषाद्यैः
पायसेनससर्पिषा विप्रांस्तुभोजयेत्प्रादक्षिणाभिश्च तोषयेत् एव व्रतं मासमेकं कुर्याद्दानैर्विचित्रकैः अन्ते भूतदिने प्राप्ते उपोष्य सुस
प्राहितः पुण्येन्हि शतरूत्याय कुर्यात्पूर्वाह्निकीं क्रियाम् गृहीत्वानियमं पश्चाद्दासूदेवं हृदि स्मरन् त्रिभिर्शङ्खैर्निर्तान् ततो विभाषि
मंत्रयेत् सपत्नीकान् सदाचारान् स्रविद्यांश्चरूपाकान् वेदाध्ययनसंपन्नान् कुलीनान् ज्ञानिसंभवान् ततो मध्याह्नवेलायां कृत्वा मा
ध्यान्हिकीः क्रियाः पुष्यमंडपिकां कृत्वा विचित्रैस्तोरणादिभिः तस्मिन् सः शोभितैः सर्वैर्मंडले तूर्यनादिते सलक्षणं लिखेन्नत्र सर्वतो म
द्रमंडलम् स्थापयेद्व्रणं कुंभं चरत्ले समन्वितम् तस्योपरिन्यसेत्यात्रं देवं तत्र मपूजयेत् आदौ स्वस्त्ययनं कृत्वा पूजानत्र समाभयेत्
प्राणानायम्य विधिवन्मनः संकल्पपूर्वकम् उपचारैः षोडशभिः पूजयेच्च जनार्दनम् गंधतोयेन संस्नाय शरभैः पंचामृतैस्तथा स्थापयेद्व्रणं कुं
भं चरत्पुण्येन वीथितम् ततस्त्रिंशच्च नामानि पूजयेच्च यथाविधि जिष्णुं विष्णुं महाविष्णुं हरिं कृष्णमथोसजं केशवं माधवं रामं मन्थुतं पुरुषो
त्तमम् गोविंदं वामनं श्रीशं श्रीकंठं विश्वसाक्षिणम् नारायणं मधुरिपुम निरूहं त्रिविक्रमम् वासूदेवं जगद्योनिं शेषतल्यगतं तथा संकषणं
च मधुमदैत्यांश्च ततो सुखं जनार्दनं धारां श्रीधरं च समर्चयेत् कुंभस्थिते कां स्यपत्रे पूजयेच्च जनार्दनम् आच्छाद्य स्वस्त्र्युभेन गीतेन च
यथाविधि विष्णवे च ततो दद्यात्पुपवीतं च शोभने चंदनेन रुगंधेन पुंथेन नाविधेर्नृप धूपैर्नानाविधैर्दोषैः पूजयेच्च यथाविधि भिष्टाल्लैश्चैवै
वेद्यैर्नीगवल्लीदलान्वितैः वंटाभृदंगनिर्घोषैः शंस्रधनिसमन्वितैः आरातिकं मकुर्वतिकं पूरागरुचंदनैः प्रदक्षिणानमस्कारान् च त्रपुंशं यथा
विधि तास्य पात्रस्थितं तोयं चंदनाक्षतपुष्पकैः अर्घ्यैर्दद्यात्साम्प्रोक्तः महर्षेणंतरात्पना गार्गिर्नागैर्कैरेभ्य फलेर्नानाविधैः शरभैः पंचरत्नसक

युक्तंजा तुनीस्याव्यशूतले आरोप्यभालेहस्तौचश्चास्मिन्समन्वितः अधिभासेतुसंभ्रातेशभोसूर्याधिदेवतै देवदेवमहादेवप्रलयो
 रपत्तिकारकं गृहाणार्थ्यमयादनं कृपां कृताममोपरि स्वयंभुवेन मस्तुभ्यं ब्रह्मणेपितृजसे नमोस्तुतोप्रधानंतंब्राह्मणानां दयां कुरु एवंस्तु
 स्वाजगन्नायंगंधपुष्पोपहारकैः पूजयित्वाजगन्नायंगंधतुष्टुप्रहरेशुच तथाजागरणं कुर्यात्कीर्तनश्रवणादिभिः ततः प्रभातसमयेअभावा
 स्यादिनेनृप विष्णुं च पूजयेद्भक्त्यापश्चाद्दोषसंभारं च समित्तिलाज्यचरुणापायसेनहुनेन्यूप अतोदेवतिषट्कून अशुतंवासहस्रकम्
 पूर्णाहुतितंतः कृत्वाहोमशेषं समापयेत् गुरोः पूजांततः कुर्याद्दसुधान्यादिससकैः प्रदद्याद्दलनासाहं प्रतिमां च तथा नृप अथस्त्रिशदपू
 षांश्च कांस्थपात्रसमावितान् प्रदद्याद्गुरवैराजन्घृतशर्करयासह अधिभासेतुसंभ्रासेपापसुत्पेजनादनम् उदिश्यापूपदानेनघृते
 नसहस्रसकं विष्णुमीत्यैप्रदद्याच्चपृथ्वीदानफलं लभेत् अथस्त्रिशदपूषांश्च द्वा नाहंश्चरिनेदिने सूर्वेणगुडसंयुक्तान्कांस्थपात्रैनि
 धाय च अधिभासेतुसंभ्रासेशभोसूर्याधिदेवते नरकोत्तारणाथैवमथादानप्रदीयते अथस्त्रिशदपूषांश्च घृतशर्करयासह सदक्षि
 णामथातुभ्यंकांस्थपात्रेणदापिताः दातादिवाकरोदेवोगृहीताचदिवाकरः दानेनानेनविप्रैदसूर्योमैप्रीयतामिति प्रीचतोदेवदेवे
 शाब्दस्मशंसुजनादनाः तेषामसादात्सकलाममसपुंभनोरथाः गृहाणपरमान्नेनकांस्थपात्रं प्रपूरितम् सद्यतंगुडसंयुक्तं प्रीतोभवदि
 वाकर लयादत्तमिदं प्रासं परमान्नेनपूरितं सद्यतं प्रतिगृह्णाभिमिथ्यातांमेदिवाकरः ब्राह्मणान्पूजयेत्पश्चाद्स्त्र्यालंकारचंदनैः अपू
 पदानंदद्याच्चकांस्थपात्रसमन्वितम् धेनुंसवत्सादद्याच्चवस्त्र्यालंकारभूषिताम् कांस्यदोर्ध्वीं व्यरुशीं दक्षिणासहिनां नृप नत्वा
 तुवाचयेद्दिप्रान्साफलं चास्तुमेवतं ऋत्विग्न्योवाससीदद्यात्त्रयस्त्रिंशच्चकुंभकान् कांस्थपात्रसमायुक्तानपूषान्घृतसंयुतान् वट
 कैः सहराजैर्द्वयथाशक्त्याचदक्षिणाम् ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चाच्छर्कराघृतपायसैः द्वादश्यांमलमासस्यक्षयपातेशभोह्निवा दुर्ब
 लेनापिकर्तव्यं त्रयस्त्रिंशदपूपकम् मलभासेतुसंभ्रासे एकस्मिंश्चशभेदिने निक्षिंचनेनदातव्यं घृतशर्करयासह भासानामलमासो
 यंमलिनः पापसंभवः तस्यपापस्यशास्त्र्यर्थमन्नदानं करोति यः यावन्तैचैवच्छिद्राणि अपूषादिषु पांडव तावदूर्षसहस्राणि स्वर्गलोकैर्महीयते म

लभासव्रतंनारीयाकरोतीहभारत दारिद्र्यदुःखशोकंतुनवैधव्यंलभेतसा यइदंधर्मसर्वस्वंकुर्याल्लोकैःपुराकृतम् ब्रह्महत्यादिशाप
इंशप्रुथाद्वैष्णवंपदम् एवंप्रार्थ्यचगोविंदंपूजयेद्ब्राह्मणानथ सपत्नीकानशरुचित्वातान्त्वस्मीनारायणोस्मरन् पूजयित्वाविधानेनभोज्ये
दृतपायसैः भोजयित्वाविधानेनसपत्नीकंस्मरन्विभुम् स्मर्तव्योद्विजरूपेणपत्नीरूपेणवैवृप परिचाययथाशक्त्यावस्त्रालंकारकुंकुमैः
द्रासाद्यैश्चकपित्थैश्चपनसैःकदलीफलैः नारिकैरैश्चनारिंगैःकूथांडैर्दोडिमौफलैः उगूरुकैः कर्कटैश्चशृंगवरैः समूलकैः अन्यैश्चवि
विधैःशाकै र्वैयेच्चपृथक्पृथक् दृतपक्वान्गोधूमैःशुभैः सोहालिकैर्वटैः शर्करादृतपूरैश्चफणितैः षडमंडकैः भक्ष्यभोज्यैश्चले
त्यादिकंदुकानिबिधौषतः गोरसानांविचित्राणिवासितानिइलादिभिः अन्यान्यपिचदानानिदेयानिविधियानिच विक्तशाब्धेनक
नैव्यमात्मनःश्रेयइच्छता यथावत्सरसंसाध्यपरिवेष्यमृदुब्रुवन् इदंत्वादुइदंभोज्यंभवदर्थंविचिंतये याच्यतांरोचतेयच्चयन्याया
चित्तंप्रभो धन्योस्म्यनुगृहीतोस्मिपावितंमममांदरम् विसर्जयेत्ततोविमान्दत्वातांबूलदक्षिणे आसीमांतमनुघंज्यप्रंज्जीतबंधुभिः
सह असंक्रांतव्रतंनारीयाकरोतिहरिप्रियं दारिद्र्यपुत्रशोकंवेधव्यंनभवेत्कदा एवंविधोपपुरुषोयदिकुर्यान्मलिम्लुचे म
लिम्लुचंप्राप्यनपूजितोयैःश्रीनाथदेवःपरएवभक्त्या कथंभवेच्छ्रेयस्करवंसंपत्युत्रःसूहृत्स्वजनाश्चापिभार्या कदाचिन्मरुतं
पापैर्मलमासव्रतंनरैः तेषांपापिष्ठतानित्यंब्रह्महत्यापदेपदे मार्कंडेयउवाच एतन्नेकथितंपार्थयुद्धादुद्धतरंपस्म वाजपेयायु
तफलंश्रीतावक्तालभेत्स्वम् इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेमलमासव्रतोद्यापनंसंपूर्णम् अथस्वस्तिकव्रत आषाढंपौर्णमाभार
भ्यकार्तिकपौर्णिमावधि युधिष्ठिरउवाच सर्वासांचतिथीनांचकथितानिव्रतानिभौ तथाचस्वस्तिकनामयन्वयाकथितंप्रभो
नैवतस्यविधानंतु कथितंत्वंसुरेश्वर कोविधिदेवताकाचकिंदानंपूजनंकथम् केनंदं हिपुराचीर्णांकंफलंस्वस्तिकं व्रते श्रीकृष्णउ
वाच साधुपृष्टमहाभागालोकानांहितकाम्यया येनचीर्णेनराजेंद्रभूमिभुग्जायतेनरः स्वस्तिकस्यविधिंराजनृशृणुद्येकाग्र
मानसः स्वस्तिकानिलिखित्वादौपूजाकर्मसमारभेत् रमयासहितंदेवंपूजयेत्सत्यहंपुनः इति संकल्प्यमेधावीस्वस्तिकं कर्म-

कारयेत् अष्टोत्तर स्वस्तिकानि प्रत्यहं विष्णुविपुनः रंगवल्यालंकृतानियदिभक्त्या समर्पयेत् शतजन्याजितं पापं तस्य नश्यति तत्क्षणम्
 गोसूत्रं गोमयराजनृस्थं डिलेभं विलेपयेत् रंगवल्यादिकं कार्यं सर्वभक्त्या समर्पयेत् नीलपीतसितैस्त्रैरंगैः स्वस्तिकधारणं यत्र कुर्याद्विश्र-
 द्धात्मा विष्णुलोके महीयते पंचवर्णैस्तु नीलाद्यैः कुर्यात्स्वस्तिकमुत्तमं नारीवापुरुषोवापि प्रससे च जनादने विष्णुबालये शिवद्वारे गवांगोष्ठेश-
 च्चिस्थले विष्णुप्रीतिकरं कुर्यात्तस्य पुण्यमनंतकम् पंचरंगकवर्णैस्तु कोटियज्ञफलं लभेत् रंगवल्यादिकं कृत्वा विष्णोस्तु पुरतोत्यसेत् स्व-
 स्तिकैः शोभायित्वा च विष्णोः स्थानं शिवस्य च अथ भ्रंतं लुलेने वस्याद्देविष्णुप्रसादतः सहस्रं स्वस्तिकानां तु येन भक्त्या समर्पितं पुत्रपौत्र-
 समायुक्तो मोदमानः पुनः पुनः चिरवासा भवेत्स्वर्गं धनवान्भूमिषो भवेत् तं कुलेपि दरिद्रत्वं नैव जायेत कश्चिदपि प्रयतं स्वस्तिकानां तु वि-
 ष्णवे ह्यर्पयेद्यदि पुत्रपौत्रादिकं तस्य स्वस्तिसि मज्जायते ध्रुवम् नरोगान्तिर्भवेत्येव गोपालस्य प्रसादतः नारी चैहियवानेव पुरुषो वापि कश्चि-
 च्चित् जायापत्यसमायुक्तो नात्र कार्या विचारणा नारीणां तु भवेत्येव स्वस्तिकैः पूजनं परम् अथ स्वस्तिकलक्षणं यदिकुशोर्हि चक्षणा तस्याः पु-
 ष्यफलवर्कुकः शक्तो दिवि वा भुवि आषाढे मासिराजेंद्रप्रथमं चरणं भवेत् आश्विने तु समाप्तिर्वैकं तं व्यास्वस्तिकरणा धनिना तु कृतं विप्र-
 गोदानादिपुरःसरं कर्तव्यं फलसिद्धयर्थं नात्र कार्या विचारणा कृतं यदिरिद्रेण शक्रं कंबलाद्यासनं दद्याद्भूतसाहुष्यसि-
 द्ध्यै विभवे सति राजेंद्रहेम्भारोष्येण वा कृतम् स्वस्तिकं त्वासनं दद्याद्भूतसाहुष्यसिद्धये आहिताग्नेस्तु होमार्थं तदभ्रावैहिकान्वनं द्विजसं-
 तर्पणादेतत्संपूर्णं जायते नृप शक्रमकारिणिराजेंद्रस्वस्तिकानि विधापयेत् ब्राह्मणेभ्यः प्रदेया निव्रतसंपूर्तिर्ह तवे यथा वंस्तु विधानेन गदि-
 तं पुण्यसुतमम् तथैव स्वस्तिसि पुण्यानामित्याहुर्वेदवादिनः अथ होमप्रवक्ष्यामि लक्षस्वस्तिकसिद्धये पायसे नहुने दिदान् स्वस्त्रोक्तविधान-
 तः घृतपायसहोमः स्यात्तद्दशांशो न तर्पणं स्वस्य यनताद्वयं मारुथने मोति च मंत्रतः होममंत्रार्थं विधिवत्कुर्याणः साधुसाधकाः आहिताग्ने-
 र्वैदिकैस्तु मंत्राः सुहोमसिद्धये मंत्रा अनाहिताग्नेषु च्छान्तं त्रैविचक्षणेः तन्मंत्रं कथयिष्यामि फलानांतस्य सिद्धये स्वस्तिनामपरं देवं स्व-
 स्तिकारणकारणं स्वस्तये पायसं च जप्यं स्वाहा मंत्रं च तलवेत् हुतं तु भ्यमहादेव ततो भवमहामते स्वस्तिकुरु महादेव स्वाहा गाय संयुतः शिशिवि-

एवं दशांशतोहोमंकुर्याद्विष्णोश्चतुष्टये ब्राह्मणाभोजयेत्पश्चात्तदृशांशो न वैबुधः अथासनानि दद्यानि पंचराशुता निच ब्राह्मणेष्वप्योविशि
 ष्टेष्यस्तस्य वैफलसिद्धये और्णोनिचापि दद्यानि दर्मजान्यथवापुनः तत्कुजाविधि मिथ्यार्थमाचार्यवरयेत्सकधीः त्वंविष्णो इति मंत्रेण त मेवपू
 जयेत्सकधीः पंचामृतैः स्त्रोपथित्वा पूजयेद्भक्तिसंयुतः धूपदीपस्तथाभोज्यैर्न वैद्यं पारिकल्पयेत् ताबूले धूपदीपश्च कुसुमश्च कतूद्वैवः
 शतपत्रैश्च कन्हारैरर्चयेत्समेश्वरम् नमस्कारैस्नथादिव्यैस्तोत्रपाठैर्विशेषतः प्रदक्षिणांततः कृत्वा वाग्यतः संयतौद्रियः ततो गोमि
 थुनं दद्याद्भुतसंपूर्तिहेतवे तदभावे द्यादकानां द्रोणमात्रप्रदायंत अथवा द्यादकानां तु पाठके परिकर्तनम् पूरिका मोदकाद्यैश्च भोजये
 द्विजसनमान् आचार्याय तु तां शब्दाप्रतिमां दापयेत्सकधीः हभ्यमात्राकर्णमात्राकटिसूत्रादिभिः पुनः पीतांबरैश्च संपूज्य कोटियज्ञफ
 लं लभेत् तस्मादादौ मकर्तव्यं धर्मकार्यसिद्धये राजानो भिन्नतां याति शत्रवो यांति दासताम् यएवं कुरुतं सत्क्या विष्णुभक्तिपुरःस
 रः तस्या नंत फलं राजनृगदिते वेदपारगैः स्वस्तिकञ्जतमे तनुगंगास्नानफलप्रदम् रोगानाभिभवत्येव स्वस्तिकञ्जतचारिणाम् स्त्रीभि
 रेवं च कर्तव्यं सर्वसौभाग्यसिद्धये मासत्रयं समाप्तिः स्याच्चतुर्भिरांतयेव च एकस्मिन्नापि मासे तु समाप्तिः कोटिपुण्यदा यद्ददंशु
 याद्भुत्स्यात्तस्यापि फलदंभवेत् नंदं कस्यापि व्याख्येयं दीच्छद्द्विपुलं धनम् नदं येयस्य कस्यापि विकल्पापहतास्यने भक्तिश्चद्दवि
 हीनापयज्ञघातकराय च विकल्पहर्तृ चिन्तायनास्तिकायशाठाय च नदं येयं तं तनु स्वस्तिकारणसु नमं देयं पुत्राय शिष्याय फल्य
 नांतस्य सिद्धये एवं ज्ञात्वा तु तत्सर्वं चकारे वसुधिष्ठिरः इति भविष्योत्तरपुराणं स्वस्तिकञ्जतं संपूर्णम् अथ वारव्रतानि लिखं
 ते तत्रादौ रविवारव्रतं मदनरत्नसौरधर्मं अथपूजा मासमस्तुरोगनिशार्थं आयुर्व्यादिसकल
 कामनासिद्ध्यर्थं श्रीसूर्ये नारायणार्मात्यर्थं रविवारव्रतां गत्वेन पूजनमहं करिष्ये गणपतिस्मरणपूर्वकं कलशादिपूजनमहं करिष्ये
 ताम्रपात्रे रक्तचंदनेन अष्टदलं कृत्वा तत्र देवपूजयेत् तेजोरूपसहस्रांशं सप्ताश्वरथवाहनम् द्विभुजवरदंपत्यलाच्छनं सर्वकाम
 दं ध्यानं आगच्छ भगवन्सूर्यमंडले च स्थिरं भव यावत्पूजा समाप्येत तावत्सन्निधौ भव आवाहनं हेमासनं महादिव्यं नानास्र

विष्णुधितम् दत्तमेगृह्यतां देवदिवाकरनभोस्तुते आसनं स० गंगाजलं समानीतं परमं पावनं महत् पाद्यं गृहाण देवेशाथामरूपनमोस्तु
ते पाद्यं समं भोभोसूर्यमहद्दूत ब्रह्मविष्णुस्वरूपिणे अर्घ्यमंजलिना दत्तं गृहाण परमेश्वर अर्घ्यं स० गंगादितीर्थजंतोयं जानीषुष्वथ
वासितम् ताम्रपात्रे स्थितं दिव्यं गृहाणा च मनीयकम् आचमनं० जान्द्वीजलमत्यंतं पवित्रकरणं परं स्नानार्थं च मयानीतं स्नानं कुरु
जगत्पते मलापकर्षस्ना० प्रयोदधिघृते श्वैव शर्करामधुसंयुतैः कृतं मया च स्नानं प्रीयातां परमेश्वरः पंचासृतस्नानं० गंगागोदावरीचै
व यमुनाचसरस्वती नर्मदासिंधुकावेरीताप्यः स्नानार्थमाहृतम् स्नानं० आचमनं० रक्तपट्टुगुंदेवसूक्ष्मतंतुविनिर्मितम् शल्लूचैवम
यादत्तं गृहाण कमलाकर वस्त्रं स० नमः कमलहस्ताय विश्वरूपाय ते नमः० उपवीतं मया दत्तं तद्गृहाण दिवाकर उपवीतं० कुंकुमागरुक
स्तूरीरुंगंधैश्चंदनादिभिः रक्तचंदनसंमिश्रितं अक्षताश्च सुशोभनाः मया दत्ता गृहाण त्वं वरदो भवभास्कर अक्षताम् आद्रक्षितान्त्रगृह्य० अंगपूजा
भव सुष्वाणि० रक्तचंदनसंमिश्रितं अक्षताश्च सुशोभनाः मया दत्ता गृहाण त्वं वरदो भवभास्कर अक्षताम् आद्रक्षितान्त्रगृह्य० अंगपूजा
अ० मित्राय नमः पादौपू० रवये न० जंघेपू० सूर्याय न० जालुनीपू० खगाय न० उरूपू० पूष्णे नमः गुह्यपू० हिरण्यगर्भाय० कटीपू० मरीचये
नाभिपू० आदित्याय० जठरं पू० सवित्रे न० हृदयं पू० अकार्यं० स्तनौपू० भ्रास्कराय० कंठं० अर्घ्यम्योनः० स्कंधोपू० भ्रास्कराय० हस्तौपू० अह
स्कराय० युरवंपू० ब्रह्मे न० नासिकापू० जगदकवक्ष्णे न० नेत्रे० सवित्रे नमः० कर्णौपू० त्रिगुणात्मधारिणे न० ललाटपू० विरंचिनायणाय०
शिरःपू० तिभिरनाशिनै न० सर्वांगपू० दशांगुगुल्लोद्धृतः कालागरुसमन्वितः आश्रयः सर्वदेवानां धूपीयप्रतिगृह्यतां धूपं० कार्यासवतिका
सुक्तं गोधृते न समन्वितम् दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापह दीपं० पायसं घृतसंयुक्तं नानापक्वान्त्रसंयुतं नैवेद्यं च मया दत्तं शांति
कुरु जगत्पते नैवेद्यं स० कर्पूरवासितंतोयं मंदाकिन्याः समाहृतं आचम्यतां जगन्नाथमया दत्तं हि भक्तितः आचमनं० मलयाचलसंभूतं क
पूरैण समन्वितम् करो हृतं न कंचारुगृह्यतां जगतः पते करो हृतं न० इदं फलमया देवस्थापितं परमेश्वर तेन मे सफलावाप्तिर्भवेच्च न्मिज
न्यानि फलं० एलांबंगकर्पूरवदिरेश्वसपूगैः नागवल्लीदलैर्युक्तं तांबूलं मतिगृह्यताम् तांबूलं० दक्षिणाकांचनी देवस्थापिता च त

वायुतः गृहाणसुखोभूत्वाश्राकरनमोस्तुते दक्षिणां० पंचवर्तिसमायुक्तं सर्वमंगलदायकम् नीराजनं गृहाणेदं सर्वसौख्यकरो
 भव नीराजनं० यानिकानि च पापानि जन्मांतरकृतानि च विनयं योतिता नोद्ग्रहप्रदक्षिणपदेपटे प्रदक्षिणाः नमः पंकजहस्ताय नमः
 पंकजमालिने नमः पंकजनेत्राय श्रास्कराय नमो नमः नमस्कारः तंदुलैः पूरितं पात्रं हिरण्येन समाश्रितं रक्तवस्त्रयुगंचैव ब्राह्मणा
 यनिर्वेदयेत् वायनं यस्योदयं स्याज्जगतः प्रबोधोयः कर्मसाक्षी भुवनस्य गोप्ता कुष्ठादिकव्याधि विनाशकोयः स भ्रास्करो मेदुरि
 तं न हन्यात् इति मर्थयेत् अथ कथा मां धाती वाच भगवन् ज्ञानिनां श्रेष्ठकथयस्व प्रसादतः च हृत्काच्छ्रोतुमिच्छामि व्रतेषां
 पप्रणाशनम् सर्वकामप्रदं चैव सर्वा मंगलनाशनम् पूजार्थ्यदानमहितं नैवेद्यं प्राशानान्वितम् एतत्कथय सर्वस्वमसन्नोसि यद्विदि
 ज वसिष्ठ उवाच शृणुराज न्यवस्थावस्थामियदुत्सं व्रतमुत्तमम् सर्वकामप्रदं पुंसां कुष्ठादिव्याधिनाशनम् भानोस्तुष्टिकरं राजन् सु-
 क्तिमुक्तिप्रदायकम् यस्योदये स्फुरणामुनिसंध्याः स चारणाः देत्यादानवयक्षाश्च कुर्वीत स तार्चनम् यस्यां दयेतु सर्वेषां प्रबो
 धो नृपसत्तम तस्य देवस्य वस्थामि व्रतराजं स विस्तरम् पूजार्थ्यं प्राशनं दानं नैवेद्यं शृणुत ततः सर्वतीर्थेषु यत्पुण्यसर्वतीर्थेषु य
 स्कलम् सर्वदानेन तपसायत्पुण्यं समवाप्यते प्रातः स्नानेन यत्पुण्यं तत्पुण्यं रविवासरे मार्गशीर्षादि मासेषु द्वादशस्वपिभूपते सू
 र्यव्रतं करिष्यामि यावद्दशैर्दिवाकर व्रतं संपूर्णं तां या तुल्यसादात्प्रभाकर नियममंत्रः ततः प्रातः समुत्थाय नद्यादौ विमले जले
 स्नात्वा संतर्पयेद्देवान् पि नृंश्च वसुधाधिप उपलिव्य शत्रौ देशे सुयंतत्र समर्चयेत् बिलिखे तत्र पदातुरंगेर्द्वादशवर्णकैः ताम्ब
 पात्रे तथा पाद्वारं रक्तचंदनवारिणा बिलिखे तस्याभक्त्या सर्वसंतुष्टिकारकम् ततः संपूजयेद्दं विद न नाथः करेश्वरम् मां धातो
 वाच द्वादशेषु च मासेषु कैकेदेवाः प्रकीर्तिताः कथं पूज्याश्चेते तं पितृदत्तममप्रभो वसिष्ठ उवाच मासे मासे च
 ये राजन् विशेषस्तान् शृणुष्वैवै मार्गशीर्षं यजेन्मित्रं नारीकैरार्थं पुनमम् नैवेद्ये तं दुत्वादेयाः साज्याश्च गुडसंयुताः पत्र
 त्रयं तु तस्यास्तु प्राशयति श्लेष्मिनेंद्रियः दद्याद्विषायभाज्यं तु दक्षिणासहितं तृप यौषे रिणुं स प्रभ्यर्च्ये नैवेद्ये कृसरतया-

बीजपूरेणैवार्थघृतप्राशयपलत्रयम् दद्याद्दुततुविभ्रायभोजनेनसमन्वितम् माघेक्षरुणामानसंपूज्याज्यंतिलानुगुडं भवे
 दोद्युर्ध्वमर्धेतु दद्याद्द्वैलुहतीफलम् द्विजातैश्च दद्याद्द्वैभोजनेश्च सदक्षिणम् मुष्टित्रयोतिलानां च प्राशयेभियतोव्रती फाल्गुने
 सूर्यमभ्यर्च्यनेवेद्येसद्यंतदधि अर्घ्यंजंबीरसहितं दधिप्राशयपलत्रयम् दधितंडुल्लक्षानं च भोजनेसमुदाहृतम् चैत्रेभानुचसंपूज्यने
 वेद्येघृतपूरिकाः दाडिमीफलमर्धेचप्राशयदुग्धंपलत्रयम् विभ्रायभोजनंदद्यान्मिष्टान्नंतु सदक्षिणम् वैशाखेत्तपनः प्रोक्तो सायाभिसंयु
 तंस्मृतं अर्धेदद्यानुद्राक्षाभिः प्राशनेगोमयंस्मृतम् कुर्यान्मापानदानंचमद्यतं वैसदक्षिणम् ज्येष्ठेइंद्रं जेद्वाजनेवेद्येतुकरं सकम्
 अर्धेचसहकारेणप्राशयां बुधंजलत्रयम् दध्योदनसमासुक्तं भोजनं ब्राह्मणाश्च आषाढे रविमयर्च्यनेवेद्ये मधुत्तमम् विभ्राय-
 भोजनंदद्यात्प्राशयेन्मरिचत्रयम् गर्भस्तिआवर्णोभ्यर्च्यनेवेद्येसक्तुपूरिकाः अर्घ्यदानेच हिमोक्तं त्रपुसीफलमेव च मुष्टित्रयंचसप्तूनां
 शनंसमुदाहृतम् विभ्रायभोजनंदद्याद्दक्षिणासहितंपु यमोभाद्रपदेपूज्योनेवेद्येसाज्यभोदनम् गोमूत्रप्राशनं ह्यक्तं ब्राह्मणान् भोज
 येत्तथा हिरण्यरेताआशिवनेचनेवेद्येशर्करासुता दाडिमेनार्घ्यदानंतु प्राशयस्वईपलत्रयम् विभ्रायपरयाभक्त्याभोजनं खडपा
 यसं दिवाकरः कार्तिकेचनेवेद्येप्राशयसंस्मृतम् रभाफलेनार्घ्यदानंप्राशयसंप्राशनेस्मृतम् पायसैर्भोजयेद्विभ्रान् दद्यान्नांबूलदक्षिणे एवं
 व्रतंसमाप्येतत्तत्रउद्यापनंचरेत् ततो गुरुगृहं गत्वा गृह्याच्चरणंबुजे उद्यापनं करिष्ये हभागच्छममवेशमनि माषकेणारुवर्णनप्रति
 मांकारयेद्देवेः पीठं रोप्यमयं कांस्यं वीपस्करसंयुतम् कृत्वा द्वादशपत्रतु कर्मलं रक्ततंडुलैः प्यापयेद्व्रजं कुंभंपंचगव्यममन्वितम् तस्थोप
 रिन्धसेत्यांत्रताम्बतंडुलपूरितम् रक्तचक्रसमाच्छन्नपुष्पमालादिवेष्टितं पंचामृतेन रत्नपनमग्न्युत्तारणपूर्वकं प्रतिष्ठांचततः कृत्वा पू
 जां देवस्य कारयेत् चंदनैः कुसुमैरन्यैर्विधैः कालसंभवेः अखंडपट्टवस्त्रैश्चकमंडलुसुपानहो वईनचितयंतत्रस्थापयेदेवसन्नि
 धौ संज्ञायावस्त्रयुग्मंच कौस्तुभंतु महीपते प्रतिपात्रेषु संपूज्यः सूर्योद्वादशानामभिः मित्रो विष्वक् रूणोसूर्येभानुर्वैतपनस्तथा ईदोर
 विर्गमस्तिश्चशमनश्च तथास्मृतः हिरण्यरेतादिनकृत्पूज्यारैतयत्नतः मध्येसहस्त्रकिरणः संपूज्यः सज्ञयासह पूगाफलेभूषणैर्षिर्न

वंधेर्वस्वसंभूतैः नारिकेरेणचैवाध्यैदद्याद्देवायभक्तितः मंत्रेणानेनराजेद्ब्रतस्यपरिपूर्तये नमः सहस्रकिरणसर्वस्वाधिभिनाशन गृ-
 हाणार्घ्यमथादूनं संज्ञयासाहितोरवे आरार्तिकंततः कुर्यान्नमस्कारमदक्षिणाः पृथाञ्जलिततो दद्यात्संकल्पकारयेनतः ब्राह्मणान्
 भोजयेद्भक्त्याभिधानैर्द्वादशप्रभो दंपत्योर्भोजनंदेयंपरमान्नसम्यक्चिन्तयन् ततस्तुदक्षिणादेयासमप्यच्यस्त्रगादाभिः उपहारा
 दितत्सर्वपुरवेप्रतिपादयेत् गुरुतंत्रैवसंतोष्यत्राह्मणाश्चविसर्जयेत् मंत्रहीनंक्रियाहीनंभक्तिहीनंतुयत्कृतम् तत्सर्वंपूर्णतोयातु-
 ष्ठीमिदेवप्रसादतः अनुब्रज्यशुरून्विभान्भोजनंतुसमाचरेत् वृद्धैश्चबंधुभिः साहू नखादेवंदिवाकर एवेयः कुरुतेमर्त्यांवेत्तशाक्य
 विवेर्जितः सूर्यव्रतंमहारजतस्यपुण्यफलशृणु ब्राह्मणोलभतेविद्यास्यत्रियारज्यमाप्नुयात् वैश्यः समृद्धिंविपुलाशूद्रः सस्वमवाप्नुयात्
 अपुत्रोलभतेपुत्रंकुमारिलभतेपतिम् गंगार्तोसुच्यंतंरागा हृद्दोसुच्यंतबंधनात् यंचिंतयतेकामंतंनयाप्नोतिवैश्रवम् यद्दत्तशृणुयाद्
 त्स्याद्येकचित्तेनवैतृप सर्वकामानवाप्नोतिप्रसादाद्वास्करस्यैवे इतिभविष्यो रविवारकथासमासा अथभाशिवेनादिरविवारे
 शुआशादित्यव्रतम् मासप्रक्षाकृद्धिरव्यममसमस्तुरोगनिरासार्थेआयुष्यादिसकलकामनासिद्धयैर्द्वादशवर्षपर्यंतंएकवर्षपर्यंतं
 वाञ्छीसूर्यनारायणयोत्यर्थेआशादित्यव्रतंकरिष्ये इतिसंकल्प्य कलशाराधनंआसनबंधादिकृत्वासूर्येपूजयेत् ताम्ब्रणकारये
 लीठंरथैरौष्यमयंतथा भास्करंपूजयेन्नत्रसर्वर्णेनतुकारितम् नारदउवाच भगवन्श्रीतुमिच्छामिब्रतानामुत्तमं व्रतं सर्वेरो
 गप्रशामनमाशादित्यव्रतंशहमम् स्कंदउवाच शृणुनारदगुह्यंतदादित्याराधनंपरम् यत्कृत्वासर्वकामानासकलफलमाप्नुयात्
 समुद्रतीरेविष्टदपुरीह्वारवतीशक्रमा वासुदेवेयदुश्चेष्टुण्येराज्यप्रशासति दुर्वासाअगमन्नत्रकृष्णादर्शनलालसः कृष्णोनपूजि
 तः सोपिस्वार्घ्यपाद्यासनादिभिः भोजनंतस्यैवदनंयथाविभवमारतः संपूजितःसकृष्णोनयावदृच्छत्यसोसुनिः सांबेनहसितस्तनस्य
 तेनसहसाकिल कुक्षीपिसुनिशादूलः कोपंसंहतवानस्वयम् पूजितेनमयेतानीमन्यत्कर्तुं कथंक्षमं सगत्वानारदं प्राहसावेनहसि-
 तोस्मिभो सभांसत्वरतः कार्येतस्यैशिक्षापनत्वया इत्युत्तरेनारदः प्रायाद्दूरकाह्लाषासन्निधौ स्वकंसेन्यंदेशयस्वममदेत्किंनदन

देवयात्राभिषेकत्वाहस्यश्वरथसंकुलम् नारदनेवमुक्तस्तु तथैवकृतवान्निष्कः दर्शितेनुबलेपाहनात्रसांबः प्रदृश्यते मयैवामो
यनेशीघ्रं द्वारवत्यास्तवो न्तिकम् गल्लेवमुक्तेमुनिनाश्रद्धाजोबधतीम्नः सशृंगारस्तथानीतोमकरध्वजदर्शिनः गलालिग्यनुत्तुंबस्त
गोप्यः कृष्णपरियहाः नारदः प्राहभागवन् दुश्चरितथानध कुट्टेनयोरिणामोक्तः कृष्णभवनराधम एवमुक्तस्तथापुत्रः कुष्ठरोगातु
रोभवन् सांबः प्रणाम्याहपितः किमर्थेशापितस्त्वया स्वशक्तिज्ञानदृष्ट्यानु विचार्यैयधिनश्चित्तम् ध्यानानुवासिसोनात्वाविक्रियास्त्र
करणं अनुग्रहोभयापुत्र कार्यस्तेस्वस्त्येशक्तौ आदित्यस्यव्रतेचैवकुरुकुरुद्विविनाशनं सांबउवाच कथंतातमयाकार्यव्रतं सर्वफलप्रदं
किंविधान्तुकेमत्राः किंदानं कस्यपूजनम् कृष्णउवाच मासमाश्रुयुजं प्राप्ययदारविदिनं सवेत् तदाव्रतमिदं ग्राह्यं नरैस्त्रीभिर्विशेषतः
यावत्संवत्सरं तावद्द्विधिनानेन पुत्रकृष्णोभयेन क्षितौ कुर्यान्मंडलवतुलपुनः रक्तचंदनपुष्पैश्चयुक्तं च महाक्षतं मंत्रेणानेन सीबल्वमर्घ्यं दे
हिरविभ्रंति यथाशाविमलाः सर्वाः सूर्यभास्वरभानुभिः तथाशासफल्मत्स्यैकुरुनित्यं ममार्घ्यतः अर्घ्यमंत्रः एवंतमन्वयेनावद्यावह
र्वैसमाप्यते समासेतुमतेवत्सुकुर्यादुद्यापनं शक्रमम् गोमयेनानु स्त्रिमाया भूमौ मंडलमालिखेत् रक्तचंदनरेखाभिः कुंकुमेनवि-
शेषतः तन्मध्येकारयेत्पद्महादशारं सकर्णिकं सिंदूरपूरितदलं जपाकुम्भमशोभितम् तन्मध्येस्थापयेत्कुम्भं बालांकुरसंयुतं शाली
तंदुलसंपूर्णेशर्कराचंदनान्वितम् तस्यापरित्यसेत्पान्नाभ्यशक्त्याविनिर्मितम् सौवर्णमास्करं कृत्वा पद्महास्तं स्वशक्तिः रक्तवस्त्रयु
गोपेत् पात्रोपरिनिवेशयेत् पंचामृतेन स्वपनं रक्तपुष्पैश्चपूजयेत् धूपदीपैश्च नैवेद्यैः फलैः कालोद्भवेस्तथा पूजयेत्जगतामिशं यथा-
विभवसारतः अथांगपूजा ॐ सूर्याय नमः पादौपूजयामि अरुणाय ॐ जघेपु ॐ माधवाय ॐ जानुनीपू ॐ धात्रे ॐ इरूपू ॐ हरये ॐ क दीपु ॐ
भर्गाय ॐ गुह्यपू ॐ स्वर्णरेतसे ॐ नाभिपू ॐ अत्रये ॐ जवरं पू ॐ दिवाकराय ॐ हृदये ॐ तपनाय ॐ कंडं पू ॐ भानवे ॐ स्फोधोपू ॐ हंसाय ॐ हस्तोपू ॐ मित्रा
य ॐ सुर्वे ॐ रवयेन ॐ नासिकां पू ॐ स्वगाय ॐ नेत्रे पू ॐ मूष्णो न ॐ कर्णोपू ॐ हिरण्यगर्भाय ॐ ललाटं पू ॐ आदित्याय ॐ शिरः पू ॐ भास्कराय ॐ सर्वांगं पू ॐ
नमोनमः पापविनाशनाया विश्वात्मने समस्तुरगमाय सामर्ग्यं जुधातमैवाधिपौनाय नमः सवित्रे इति प्रार्थना एवं संपूजये

द्वालुं नक्तं सुजीतवाग्यतः आचार्यं पूजयित्वा तु वस्त्रैराभरणैश्शर्मैः तस्मीनां प्रतिमां कुंभं सहिरण्यं च दापयन् शीयतां भगवात् देवो मम
 संसारतारकः आह्वयान् भोजयेत्पश्चात् पूजयेत् पायसेः सह तेष्वस्तु कण्डशाब्दघाघथाशक्त्या तु दक्षिणां एते यः नरुते मय्यग्रतमेतद-
 नुत्तमं आशादित्यभितरव्यातं तस्य पुण्यफलं महत् निर्व्याधिश्च सनेजस्वीपुत्रपौत्रसमाप्तिनः शुक्लाचमोगान् विपुलानमरैरपि दुर्ल-
 भान् देहांतैरविसासुज्यं मां मुयादुत्तमोत्तमं प्राप्स्यते परमाभृद्धियुक्तः कुष्ठरोगतः आशाभंगाननस्यस्यात्कदाचिदपि जन्मनि एत-
 स्मात्कारणाहत्सुकुरुष्वन्नमुत्तमम् एतच्छूलावचः सांबः पित्राष्टव्योनस्मापितम् व्रतचरित्वासंभ्रासः सर्वसिद्धिं स्फुटुल्लसां यद्ददत्युया
 द्भक्त्याथावयेद्वापिमानवः नाबुभौ पुण्यकर्माणो रीविलोकमवाप्नुतः इति श्रीस्कंदपुराणे आशादित्यव्रतसंपूर्णम् अथ आश्विनशुक्ल-
 त्यभाजुयासरमारभ्य माघशुक्लसप्तम्यावधिदानफलव्रतं नत्रे पूजा ध्येयः सदासवित्तमंडलमध्यवर्त्तानारायणः सरसिजासनसम्भि-
 विष्टः केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटीहारी हिरण्मयवपुर्धृतशैरवचक्रः इतिथ्यानं जगन्नाथाय० भावाहनं० पद्मामनाय० आ-
 सनं० गृहपतये० पाद्यं० तमोहर्त्रे० अर्घ्यं० मित्राय० आचमनीयं० विश्वनेत्रमे० पंचाभ्रतं० सवित्रे० शम्भोर्हृकं० जगतपतये० वरुणं० असूत-
 ये० यज्ञोपवीतं० हरये० गार्धे० सूयाय० अक्षता० भास्कराय० पुष्पं० अहस्पतये० धूपं० अस्नाननाशिने० दापं० लोकेशाय० नैवेद्यं० रवये०
 तांबूलं० भानवे० दक्षिणां० पूष्णेन० फलं० स्वगाय० नीरामनं० भास्कराय० पुष्पांजलिं० सर्वादिने० यदक्षिणां० नमस्तेपद्यद्दस्ताय नमस्त-
 वेदमूर्तये नमस्ते देवदेवेशानमस्ते सर्वकामद नमस्कारः दिवाकरनमस्तुभ्यं पापनाशाय० मास्कर त्रयीमयाय विश्वात्मनृगृहाणाध्य-
 नमोस्तुते अनेन हाटशाध्योनिदद्यात् ततः ब्राह्मणपूजनं इति प्रजा अथ कथा पितृगृहे वर्तमानकुंजीव्यासं ददर्श ह नमस्कृत्यातु तमन्त्या
 पाद्यार्घ्यान्च मनीयकम् दत्त्वा संगार्थ्यं तं व्यासं कुंजीमुकुलितं जलिः यतिपुत्रान्भोसाय व्रतञ्चोद्दिमहामुनं व्यास उवाच शृणुदानफलं
 नामं वच्मि सर्वव्रतोत्तमम् कैलासशिखरे रस्ये पावनीपरमेश्वरम् व्रतानां प्रवदाना मुत्तमं ब्रूहि तत्ततः शंकर उवाच साधुपुत्रस्त-
 यादेवित्कच्यते सर्वतः शशम् भूमौ तुष्कारते वर्षेषु पुण्यं च यमुना तटे ऋषिपत्नीसमुद्भव व्रतं कर्तुं सभागतः तत्र गत्वा देवि शृणु यत्र दिव्यं

तितः शर्म शंभोरनुज्ञयादेवीकैलासादगताः शक्तिः यमुनांगंतुकाभासाददेशकुरुमावतीं कांचिन्मार्गोत्तिदुःखेन क्लिश्यन्तंचविपुत्रका
 विदेहवासिनीदीनांपतिभ्रष्टांसुदुःखिताम् कुरुमावतींनदादेवीत्क्षवाचमथुरं वचः आगच्छलमयासाई करिष्यावः शमज्वतं पत्याच
 सहसयागः पुत्रप्राप्तिर्भविष्यति धनप्राप्तिश्च बहुला कृतेदानफलव्रते तथासद्ब्रतं ह्येतत्कृतुं नासाशक्तस्मिता तथैवचपतिभ्रष्टापुत्र-
 हीनास्मिदुःखिता इत्यन्यास्यवदेवींभयासहजनेकुरु तच्छ्रुत्वातागृहीत्वानुताप्यासाद्देजगामह दुण्याचयमुनांगत्वापूर्वपहेभालुवासरेने
 ब्रह्मत्वात्सादेवीपप्रच्छस्त्रीकदंबकम् इदं व्रतं किमेतन्मैवकव्युक्तुः शिष्यः स्त्रियउत्तुः पुण्यव्रतमिदं देवि सौरं पापप्रणायानम् सर्व
 संपत्करं स्त्रीणांपतिपुत्रान्ममोक्षदस्य धर्मार्थकाममोक्षादान्ददातीदं व्रतं नृणाम् कन्यादानसहस्राणांगोदानानां त्रिलसकम् भूहिरण्य
 तिलादीनां सर्वेषामधिकं शिवम् सर्वदानस्य फलदं तस्माद्दानफलव्रतम् तच्छ्रुत्वापावर्तौग्राहकरिष्यामो नयं व्रतम् स्त्रियउत्तुः प
 द्यासनः पद्मकरः पद्मगर्भस मक्षतिः समान्धरथसंयुक्तो हि शुजश्च सदारविः ध्येयः सदासवितृमंडल० चक्रः एवंध्यात्वाद्दिजः सम्य
 क्कृभास्करं देवस्त्रीपिणाम् आवाहयेज्जगन्नाथभास्करं देवस्त्रीपिणाम् नमः पद्मासनार्येतिदद्यादासनमुत्तमम् पाद्यं गृहपतेतुभ्यं भिन्ना
 याचमनंतथा त्रैलोक्यांधतमोहत्रैअर्घ्यं दद्यात्प्रयत्नतः पंचामृतविधानेन स्नापयेद्दिश्वत्तेजसम् शक्तोदकंच दद्याद्दे सवित्रं च हि पावति
 जगत्पतिं तु वत्सं च रूपवीतं त्रिमूर्तये रक्तगंधतुहरये दद्यात्सूर्याय चाक्षतान् दद्यात्सुषुंभास्कराय करवीरादिकं शभं अहस्पतिं तु वैधू
 पंदीपमज्ञाननाशिनं लोकेशाय च नैवेद्यं तांबूलं वरये तथा दक्षिणां मानवे दद्यात्पंचानि क्कंगनगागन्त फलं नृणाम् देव्यादेः सर्वकाया
 र्थसिद्धये पुष्यांजलिं भास्कराय दद्याद्दे परयाशुदा सर्वान्नेने च दद्याद्दे मक्षिणाः पुनः पुनः नमस्ते देव देवेशानमस्ते वैदमूर्तये नमः कम
 लहस्ताय आदित्याय नमोनमः नमस्तुः यादनेनेवभार्ये हि श्वतेजसम् रक्तगंधाक्षते त्वाभ्रपात्रेणार्घ्ये समं वकम् दद्यादनेन मंत्रेण व्रत
 संश्रुतिहेतवे दिवाकरनमस्तुभ्यं पापनाशाय भास्कर त्रयीमया केषि श्वात्सु नृगृहाणार्घ्यं निमोस्तुते एवं द्वादशवारंच व्रती दद्यात्समं वकम्
 तैलास्त्वलवणक्षारं वर्जयित्वा तु भोजने बहुबीजफलं व्रज्यं शेषं चैव तु भोजयेत् कंदमूलफलाहारो विशेषेण फलप्रदः नीवारथात्यदध्यादि

विशेषः सद्रसः स्मृतः एवंकुर्याद्भूतं सम्यक्प्रत्येके भानुवासरे माघमासे शक्राक्षे सप्तम्यायावदंतिकं षष्ठ्यासुपोव्यविधिवत्सप्तम्या
 मुदयेरवेः रवेरभ्यर्च्यविधिवद्भ्रतिभां वस्त्रसंयुताम् आचार्येणाग्निमादायगोभयेनोपलियच्च सद्युतंपरमालंबहोमयेत्सौरभं व्रतः पा
 यसंप्रतिभां वस्त्रे ब्राह्मणायनिवेदयेत् एवंकुर्यात्सर्वेष्वंधान्यं सप्तम्येत् पंचप्रस्थप्रमाणं च प्रथमेऽग्नीहिमेव च गोधूमोऽग्निद्वितीयं च
 तृतीये चणकास्तथा चतुर्थे निलदानं च पंचमेषामेव च सफलां दक्षिणां दद्याद्द्विभ्राह्मणं दशभोजयेत् एवंकुर्याद्भूतं सम्यक् संपूर्णं फलमायु
 यान् तच्छुक्लानां गृहीत्वाथ चक्रिरेव तमुत्तमं पद्मावतीपतिं प्राप्य दमयंती यथानलम् कृमिभ्राभ्यां च भ्रुवंच मानयेत्सुभांबहुः सर्वभ्राययुता
 गोरोस्वर्णमाधूफलं तथा तद्गृहीत्वा गतामार्गे ददर्श ब्राह्मणो जमं विप्राय तत्फलं दत्वा ततः शिवपुरं यो नतः सफलविभ्रश्च गृहं गत्वा सविस्मयः
 धनधान्यसमृद्धस्तु बहुगोधनसंकुलः सर्वरत्नमयो भूत्वा भार्यै विचनमब्रवीत् सर्वसंपत्प्रदं चाद्यकिं कृतं हितया शक्यमम् सा ब्रवीद्भ्रुवत्स्वा
 भिन्भ्रवद्भिः फलमा हृतम् स्वर्णमाधूफलं तच्च केन दत्तं वदाम्मो महादेव्या फलदत्तं पार्वत्या कुरुपथामम इति तत्स्य वचः कृत्वा भार्यै विचनमब्र
 वीत् गंतव्यमाशकैलासं मया साहृत्वा प्रामो ततः शिवपुरं प्राप्सो भार्यया संयुतो हि जः नमस्कृत्य यथा भक्त्या पप्रच्छेवं शिवां हि जः तत्कल
 कथ्यतां देविकथं प्राप्य न्वया शक्यं ततो देव्या च तत्सर्वं कथितं फलदायकम् तद्गगत्य कृतं सर्वं तूर्णं दानफलव्रतम् कुं तित्वा यापिकर्तव्यमि
 दं दानफलव्रतम् यः पठेदिदमारव्यानं शृणीति अद्भ्यश्नितिः ते सर्वे पापनिमुक्ता यास्यंति परमां गतिं इति श्रीस्कंदपुराणे दानफलव्रतं स
 पूर्णम् अथ सोमवारपूजाविधिः येभ्यो मानेति जपित्वा आगमार्थं तु यददानं कृत्वा अपसर्पति तच्छोदिका मुदां तीक्ष्णं दंष्ट्रुतिक्षे
 त्रपालसंभार्यै आचम्य भाणानायम्यति त्थादिसंकीर्त्य मम सकुटुबस्यक्षेमस्थैर्यै विजयायुरागैर्यै स्वर्पाभिधुदये उमामहेऽस्वर
 प्रीत्यर्थं चतुर्दश वर्षपर्यंतं सोमवारव्रतं करिष्ये तद्गत्वेन षोडशोपचारैः उमामहेऽस्वरपूजनं करिष्ये अयाये न्नित्यं महेशं रजतगिरिभि
 मंत्रां रुचं द्रावतं संरत्नाकल्यो ज्ज्वलांगं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नं पद्मासीनं समनात्स्तु नमभरणेभ्योऽपि कृतिं वसानं विश्वाद्य
 विश्वबंधानि खिलभयहरं पंचवल्कं त्रिनेत्रम् ध्यानं ऊनमः शिवायति षोडशोपचारैः पूजयेत् अथ कथा सूक्तवाच नित्यानंदमयं शान

निर्विकल्पानिरामयं शिवतन्त्रमनाद्यंतयेदित्येपरंगताः विरक्ताः कामभोगेष्वोयेचकुर्वत्यहेतुकीम् भक्तिपशशिवेधौरास्तेषामुक्तिर्नसंश-
यः विषयानभिसंधाययेकुर्वीतिशिवरतिं विषयेनोभिभूयतेसुजातास्तस्फलानपि येनकेनापिप्रोवेनशिवभक्तिरुतो नरः नविनश्यतिवा-
त्येवकालेनपिपरांगतिम् आरुरुक्षुः परस्थानंविषयास्त्यक्तुमक्षमः पूजयेत्कर्मणाशंभुभोगांतेशिवमाप्नुयात् अशक्ताः केचिदुल्बाहु-
प्रायोविषयवासनाम् अतःकर्ममयातृक्ताकामधेनुः शरीरिणां मायामयेपिसंसारेयेकिहृत्याचिरंस्वसु मुक्तिभिच्छंडनिदेहानेतेषाधर्मो-
यस्मरितः शिवपूजासदालोकेहेतुः स्वर्गापवर्गयोः सोमवारेशिवेषेणप्रदोषादिरुणान्विते श्रावणेचैत्रवेशारवेउज्ज्वामार्गशीर्षके प्र-
थमेसोमवारेतद्गृह्णीयाद्गतमुत्तमं केवलंचापियेकुरुः सोमवारेशिवाचनं नतेषांविद्यतेकिंचिद्दहासुत्रचदुर्लभं उपोषिनः शक्रचिभूत्वा
सोमवारैजितेन्द्रियः वैदिकैलोकैकैमंत्रैर्विधिवत्यूजयेच्छिवं ब्रह्मचारिगृहस्थोवाकन्यावापिसमर्तुका विधवावापिसंपूज्यत्वभानेवरभी-
प्सितम् अत्रापिकथयिष्यामि कथांश्रोतुमनोहरां कलासुक्तिप्रयात्येवभक्तिर्भवतिशांभवी शुलाकृतधियः शंभोभक्तिं कुर्वीतिसर्वदा
आर्यावर्तेनृपः कश्चिदासीद्दर्मभृतांवरः चित्रधर्मोतिविरव्यातोधर्मराजोदुरात्मनां सगोसाधमसंतृनांशास्तादुषयगाभिनां यद्यासम-
स्तयज्ञानांशानाशरणमिच्छताम् कर्तसिकलपुण्यानांदातासकलसंपदां जेतासपत्न्येदानांभक्तः शिवसुकुंदयोः सोनुकूलासुपत्नी-
षुपुत्रमेकंनलब्धवान् विरेणप्रार्थितोलेभेकन्यामेकांवराननां मलब्धाननयांदिस्थाहिमवानिवपावर्तौ आत्मानंदेवसहस्रसंपूर्ण-
चमनोरथम् सएकदाजातकलक्षणज्ञानाद्दृयसर्वाद्धिजहंद्दसुखान् कौतूहलेनाभिनिविष्टचेताः प्रपच्छकन्याजननेफलानि अथन-
त्रम्रवीदेकोबहुशोद्विजसजमः एषासीमंतिनीनाम्नाकन्यातवमहीपते उमेवमांगल्यवतीदमयंतीवरूपिणी भारतीकपिलाभि-
ज्ञालस्मीरिवमहलयुगा स्तुप्रजादेवमातेवजानकीवधुतमना रविप्रभवसत्कान्तिश्चंद्रिकेवमनोरमा दशवर्षसहस्राणिसहस्रत्रयप्रमोदते
प्रसूयतनयानष्टौपरंस्वरवमवाप्स्यति इत्युक्तवतंतृपतिर्धनेः संपूज्यतंद्विजम् अवापपरभांप्रीतितद्भागमृतसेवया अथान्योपिद्विजः
प्राहधैर्यवानविशंकितः एषाचतुर्दशवर्षेवैधव्यग्रतिपत्स्यति इत्याकण्यवचस्तस्यवज्रनिर्घातनिष्ठुरम् सुहृतंमभवद्राजाचि-

व्याकुलमानसः अथ सर्वात्सपुत्रज्य ब्राह्मणाच्च ह्यवत्सलः सर्वैव कृतं मन्वानिश्चितः प्रार्थितो भवत् सापि सीमंतिनी बाल्याक
मेणगतशैशवा वैधव्यमात्मनो भाषि सुश्रावात्मसखी सुखात् परं निर्वेदमापन्ना चिंतयामास बालिका याज्ञवल्क्यमुनेः पत्नी मेत्रेशीपयैपुच्छत
मातस्त्वच्चरणौ भोजनपन्नास्मिभयाकुल्या सौभाग्यवर्द्धनकरं मम शोभिन्महर्षिसि इति मपन्ना नृपतेः कन्यामाहसुनः सती शरणं जगतत्पिंगि
पार्वती शिवसंयुतां सोमवारे शिवं गौरीपूजयत्समाहिता उषोषिता च सुकृता ता विरजांबरधारिणी भित्तिवाक् निश्चलमतिः पूजाकुल्याथो-
चिनां अद्भुतैकव्रतं कुर्याद्भूतोद्यापनमाचरेत् उभयस्माहितं रुद्रं सुवर्णेन चकारयत् रोव्यणवृषभकृत्वा कलशोपरिविष्यसेत् तस्याग्रोल्लिङ्ग
तोभद्रं ब्रह्माद्यास्थापनं तथा स्वशावोक्तेन विधिना हुने हुततिलोदनं पृथक् शिवशिवामंत्रैरस्रोत्तरशतद्वयं कुर्याद्दुद्यापनं तस्य समाभोयदुदी
रितस्य उद्यापनं विनायकं तद्भूतो निष्कलं भवेत् ब्राह्मणान्मंत्रो ज्ञेयत्वाथ शिवं सम्यक् मदाय य पापशयो भिषकेण साध्या न्यपीव पूजनान्
गंधदानान् च सोभाय भायुर्हस्तदानतः द्यूपदानेन सौगंध्यं कौतुकीपत्रदानतः नैवेद्येन महाभोगो लक्ष्मीस्नांबूलदानतः धर्मार्थैक्यमोक्षाश्च न
मस्कारप्रसादनः अष्टैश्वर्योदिसिद्धीनां जपएवदिकारणं होमेन सर्वसौख्यानां समृद्धिरुज्जायते सर्वेषामेव देवानां तुष्टिः संयमिभोजनान् इ
त्यभाराधय शिवं सोमवारे शिवामपि अत्यापदमपि जामोनि स्तीर्य रूपागाप्तव घोरात्घोरं विपन्नापि महाद्विशभयानकं शिवपूजाप्रभावेन
तरिष्यसि महद्भयात् इत्यंसीमंतिनीं सम्यक् अनुशास्य मुनेः सती यथोसापि वरारोहाराजपुत्री तया करोत् दमयत्या नलस्यमसौ दिंदसेनारू
यः सतः तस्य च द्रांगदानां मपुत्रोश्चंद्रसन्निभः चित्रवर्मानुपश्रुः समाह्वयनृपात्सजं कन्यासीमंतिनीं तस्मै प्रायच्छ दुर्वनुजया अभूच्चहो
त्सवस्तत्र तस्या उद्वाहकर्मणि यत्र सर्वमहीशानां समुदायो महानभूत् तस्याः पाणिग्रहं काले कृत्वा च द्रांगदः कृती उवासा कतिविन्धासावेत
त्रैवश्रृणुस्त्वल्पे एकदाय सुनांतं नृसराजतनयो बली मम ज्ञसहकैर्वै नैरावर्तां भिहनातरी हाहे निशब्दः स्फुमहानासीत् तस्यास्तदहस्ये परश
तां रासैः सैन्यानां मलापि दिवमसृशत् तच्च सीमंतिनीं श्रुत्वा पातश्रु विमृच्छिता इंदसेनोपिरत्नेन्द्रः पुत्रवर्ती सुदुः सहा आबालकृद्धं वनितां श्रु
कुर्युः शो वि कुलाः सान्द्रसीमंतिनी साध्वी मर्तुलोकमिथासती पितृनिषिद्धा त्वेहेन वैधव्यमतिपद्यत शुनिपल्गोपदिष्टं पत्नीमग्नारज्वंतं शुभ

नतन्याजशस्माचारावैधव्यं प्रामवत्यपि एवं चतुर्दशवर्षेदुःखं प्राप्य सुदारुणम् आर्यन्त्याः शिवपादाब्जं त्सरत्रयमत्यगात् चंद्रांगदोषान्
द्रुतोनिभान्नोयधुनाजले अधोशोभन्मनानोसोदशोरगरकामिनीः जलक्रीडानुसक्तस्त्राहस्वाराजकुमारकम् विस्मितास्तमधोनिष्ठुःपाता
लपन्नगालयं सनीयमानस्तस्मापन्नगीभिर्दुःपल्लवजः तक्षकस्यपुररय्यविवेशपरमाद्भुतं सोपशयदाजतनयोमहद्भवनोपमं नागकन्यास
हस्त्रेण समन्तात्परिवारितं हस्वाराजसक्तोधीः प्रणिपत्य सभास्थले उस्थितः प्रांजलिस्तस्योतेजसाक्षिसलोचनः नागराजोपितं हस्वाराजपुत्रं
नोरमं अथपृष्टोर्राजपुत्रस्नक्षकं नमहात्मना कन्यासीत्तनयः कस्वकोदेशः कथमागतः राजपुत्रउवाच अस्मिभूमंडले कश्चिद्देशो निष-
धसंज्ञकः तस्याधिपोभवद्वाजानलोनाममहायशाः सपुण्यकीर्तिः क्षितिपोदमयंत्याः पतिः प्रभुः तस्यासीदिदसेनारव्योपुत्रस्तस्यमहात्मनः चं
द्रांगदोस्थिनास्माहं नवोदःश्वशरालये विहरन्त्यमुनातोयेनिमग्नोदैवचाकितः एताभिः पन्नगस्त्रीभिरानीतोस्थितवांतिकं हस्वाहं तवपादा
अंपुण्यैर्नर्त्वांतराजिनैः अथधन्योस्मिधन्योस्मिहृतार्थोपिनरोमम तसकउवाच भोः कोनरेंद्रदायादसाभेषाधीरिवांक्रज सर्वदेवेषुकोदेवो
युष्माभिः पूज्यतेसदा राजपुत्रउवाच योदेवः सर्वदेवेषुमहादेवइतिस्मृतः पूज्यतेसहिविशवात्साशिवोस्माभिरुमापतिः इत्याकर्ण्यैवच
स्तस्यतसकः प्रीतमानसः जातभक्तिर्मुहोदेंवराजपुत्रममाषत तक्षकउवाच परितुष्टोस्मिभद्रंतेतवराजेंद्रनंदन दत्तवान्यहुरत्वा
निदिव्यान्याभरणानिच वाहनायददावेकराक्षसपन्नगेश्वरः तत्सहायार्थमेकंचपन्नगेंद्रः कुमारकं नियुज्यतसकः प्रीत्यागच्छेतिविसम्पत्ते
तं इतिचंद्रांगदः सर्वसंगरुह्यविविधेन अशंकरामगमारुह्यताभ्यांसहविनियेयो ततोमुहूर्तेनोच्यन्त्यतस्मादेवनदीजलात् विजहारतटेरस्ये
दिव्यमारुह्यबाजिनं अथास्मिन्समयेतन्वीसाचसीसंतिनासती त्वांतुं समाययौतत्रसस्त्रीभिः परिवारिता सादर्शनदीतोरेविहरंतंपृषत्प्र
जं रक्षसानररूपेण नागररूपेण चान्बितं हस्वावरुह्यतुरगादुपविष्टः सरित्ते चंद्रांगदीवरागोहासुपवेशेदमज्जवीत् कात्वंकस्यकलत्रंवाक
स्यासीत्तनयासती किमीहशांगताबाल्येदुःसहशोकलक्षणं इतिस्नेहेनसंपृष्टासावधूर शुलोचना लज्जितास्वयभारव्यातुं तत्सरवीस
र्वमज्जवीत् इयंसीमंतिनीनाम्नास्तुषामगधशूपतेः चंद्रांगदस्यमहिषीतनयावित्रवर्मणाः अस्याः पतिदैवयोगान्निमग्नोस्मिन्महाज

ले नैनेयंप्राप्तवैधव्याख्यादुःखेनपीडिता एवंवर्षवयं नीतंशोकैनापिबलीयसा आद्येदुवासरेप्राप्तेस्नातु मन्त्रसमागता श्रुत्वाचंद्रांगदःस
 र्वीप्रियाथाःशोककारणम् अथाशवास्यमिधांतन्वीविधेर्वचनेनृपः क्वापिलोकेमयादृष्टस्नवभर्तविरानने लद्धताचरणच्छ्रांतः सद्यएवाग
 भिव्यति नाशयिष्यति तैशोकं द्वित्रिरेवध्रवंदिनेः एतच्छंसितुमायातस्तवभर्तुः सरवास्यहम् अत्रकार्येनसंदेहः शपाभिशिबपादयोः ताव
 स्वयाद्दृदिस्थाप्यं प्रकाशयंनचकुत्रचित् लज्जानम्रमुखीकणेशंसांन्यत्सयोजनं इमेवृन्नांतमारव्यातंत्वत्पित्रोः शोकतसयोः इत्कृत्काशवंस
 मारुहजगामत्तलंप्रति सापितहृत्तनंश्रुत्वासुधाधारांशताधिकं एषएवपतिर्मेस्यास्त्रवंनान्योम्रविष्यति परलोकादिहायातः कथमेषः स्व
 रूपष्टकं मुनिपत्न्यायदुक्तं मेपरमापदृतापिच अतमेतत्कुरुष्वेति नस्यवाफलमद्यमे नूनंतस्यावचः सत्यंकोविद्यादीश्वरेहितं निमित्तानि
 चदृश्यंतंमगलानिदिनैदिने प्रसन्नैपार्वतीनाथोकिमसाध्यंशरीरिणां इत्यांविमृश्यबहुधासापुनमुक्तसंशया एवंचंद्रांगदःपत्नीमवाप
 समग्रेशभे यथोस्वनगरोभूयः श्वशरंगानुमोदितः चंद्रसेनोपिनृपतीराज्येस्थाप्यस्वमात्मजम् तपसाशिवमाराध्यत्वेभेसंयमिनांग
 तिं दशवर्षसहस्राणिमीमंतिन्यास्वभार्यया साहृंचंद्रांगदोराजाब्रुभुजेविषयान्बहून् प्रसूयतनयानशौकन्यामेकावरा ननां पति
 मीमंतिनीलेभेपूजयंतीमहेश्वरम् शिवलोकंतनोगलाशिवेनसहभोदते विचित्रमिदमारव्यानंमयासमनुवर्णितम् यः पठेच्छृणुयाद्गन्त्याप्राप्नोति
 परमार्गानम् इतिश्रास्त्रं सोमवारकथासंमामा अथोद्यापनं स्कंदउवाच अतस्योद्यापनकर्म कथंकार्यंचमानवेः कोविधिः कानिद्रव्याणि
 कथयस्वममप्रभो ईश्वरउवाच शृणुषणु सुखत्तेनलोकानांहितकाम्यया उद्यापनविधिंचैव कथयामितवायतः यदासंजीयतेनिमंभ
 क्तिः श्रद्धासमन्विता सएवव्रतकालश्चयतोनिन्यंहिजीवितं चतुर्दशाब्दं कर्तव्यं सोमवारव्रतंशःकाम् श्रावणंकार्तिकेज्येष्ठे वैशाखेमागशीर्ष
 के कर्त्तान्तश्चशनिर्भूलाशुक्लाबरधरोनरः कामकोधाद्यहंकारद्वेषपैशुन्यवर्जितः संपाद्यसर्वसंभारान्ममं इलंतत्रकारयेत् वस्त्रैः पुष्पैः
 समाच्छन्नंपदुवस्त्रैश्चशोभितम् तन्मध्येलेखयेद्व्यंलिगतोभद्रमंडलं अथवासर्वतोभद्रमंडपांतः प्रकलयेत् शोभोपशोभासंयुक्त
 दीपैः सर्वत्रसोज्ज्वलम् अव्रणंसजलंकुंभंतस्योपरितु विन्यसेत् सोवर्णराजतवाभ्रमृन्मयंचापिकारयेत् आचार्यवरयेचत्रकुल्विम्बाःस

हितंशुचिः शिवरूपाश्चतेविमाः पूज्याश्च दमपुष्पकैः अनुज्ञातश्चतेर्विशिः शिवपूजांसमारभेत् रुद्रनाम्नानमतेन ब्राह्मणानपिपूजयेत् कुंभोपरिन्यसेद्देवसु
मयासहितंशुभ्रं सौवर्गोप्यथवारोयेषुषभेसंस्थितशुभ्रं उभामहेश्वरीं स्मृतिपूजयेद्दृषभोस्थितां वरुच्युगमेन संवेभ्यबिल्वपत्रैः प्रपूजयेत् स्वगृह्योक्तेन
विधिना कृत्वाग्निस्थापनंततः ततोहोमंचंत्रेणच्यवकेणचकारयेत् गौरीप्रियावितिमंत्रेणशतमष्टाक्षरहय पलाशानांसीमिद्भुश्रयवत्रीहितिलाज्यकैः
पूणाहुतिततोदद्याकृत्वास्त्रिष्टकदादिकं होमांतं चतुर्दशपूज्यसपत्नीकं समाहितः प्रतिमांकुंभसहिनामाचार्ययनिवेदयेत् शंभोप्रसोदवेशा-
सर्वलोकेश्वरप्रभो तवरूपप्रदानेनमसंतुमनोरथाः प्रतिमादानमंत्रः यद्भक्त्यादेवदेषामयाव्रतमितं कृतम् नूनवाथक्रियाद्देशेनपरि-
पूर्णतदस्तुमे भुंजीतसहधर्मात्मा शिष्टैरिष्टैः स्वबन्धुभिः अनेनैवविधानेनयद्दं व्रतमाचरेत् यंचंचितयतेकामतंतं प्रामोतिमानवः हरलो-
केकरवीशुयादुक्त्वाभोगान्यथोप्सिनात् इतिश्रीसामवारं संपूर्णम् अथप्रकारंतरेणसोमवारव्रतं लिख्यते गंधर्वउवाच कथंसी-
मवर्गैकार्येविधानंतस्यकीदृशम् कस्मिन्कालेतुकर्तव्यं सर्वविस्तरतोवद गोशृंगउवाच साधुसाधुमहाप्राज्ञसर्वभूतोपकारक य-
न्कस्यचिदारव्यातंतदद्यकथयामिते सर्वरोगहरंदिव्यं सर्वसिद्धिप्रदायकम् सोमवारव्रतं नाम सर्वभूतोपकारकम् सोमवारव्रतं नाम
सर्वकामफलप्रदम् सार्वकामिकवित्तैयं वयोभांशभ्रमकारकम् नारीनरैः सदाकार्यं दृष्ट्याहृष्टपल्लोदये ब्रह्मविथवादिभिर्देवैः कृतम् ।
न्महाव्रतम् पुनस्तस्मो न राजन दक्षशापहतं न च अभियानयुतेनाथशंभुनेवपरणतु न तस्तुष्टोमहादेवः सोमराजस्य भक्तिः तेन कि-
यदितुष्टोसितिष्ठात्रस्थानिरंतरम् यावच्चंद्रश्चसूर्यश्चयाविष्टं तिष्ठथराः तावच्चेस्थपितुं लिंगप्रमथासहतिष्ठत गोदृण्यापनिजे वं तु प्राथ-
थिला महेश्वरं नतः शक्रदशरीरोसोगगनस्थो विराजते नतः प्रभृतियेकेचिदुर्वीतिशुविमानवाः तेषितन्यदमायातिविमलागाश्चसोमवत्
अत्रकिंबहुनोक्तेनविधानंतस्यकार्तये यस्मिन्कस्मिंश्चिन्म्यासेचशक्रैसोमोभवेद्यदा दंतशक्रिंदिपुराज्ज्ज्कृत्वास्त्रानंसमाचरेत् स्वधर्मेवि-
हिं मेकृत्वास्थानेननोरमे अत्रणाभिनवंशहं न्यसेत्कुंभंस्मशोभनम् चूतपद्मवद्विन्यासेयं दनेचविचर्चिने श्वेतवस्त्रपरीधानेसर्वाभरण-
भूषण कुंभेपात्रंचविल्यस्याख्याधारसाहितं शिवम् अधोविश्वेश्वरदेवान्सोमनाथंसशक्तिकं वाससासहितं तत्रश्वेतपुष्पैः प्रपूजयेत् विविधं

अस्य भोज्यं च फलं वै बीजपूरकं अनेनेनैव तु मंत्रेण पूजां होमं समाचरेत् क्लृप्तं क्लृप्तं नरात्रौ प्राप्य चाज्ञां स्वपेन्नरः दशशय्यां समाह्वयित्वा
 मेश्वरं हरं एवं कृते तु प्रथमं कुम्भानां नाशनं भवेत् द्वितीयं सोमवारोत्तरं करं जदं तथा वनम् देवं संपूजयेत्सृष्ट्वां ज्येष्ठां शक्तिं समावृत्तं शतपत्रैः
 पूजयित्वा मधुप्राशयथाविधि नारिगंतत्रागलातु शेषं पूर्ववदाचरेत् एवं कृते द्वितीयं थगोलसफलमाप्तुयात् सोमवारं तृतीयं थवटजदंत
 धावनं शिवोत्तमं यजेद्देवैरौ दीशक्तिं समावृत्तम् पूजयेत्स्नातिपुष्पैश्च गोमूत्रं प्राशयेन्निशि नैवेद्यं दापयेत्कुंडं भस्मभोज्यं समावृत्तम् एवं कृ
 तै तृतीये तु कोटियज्ञफलं लभेत् चतुर्थे सोमवारोत्तु आपाभागं समुद्रवैः कृत्वा काष्ठं दंतशक्तिं तं थानं च पपूजयेत् दाडिमीफलं संयुक्तं नैवे
 द्ये क्षीरशर्करा दध्नांस्तु प्राशनं कृत्वा दध्ने स्थो जागृत्यान्निशि एवं कृते चतुर्थे तु यज्ञाप्तुत फलं लभेत् पंचमे सोमवारोत्तु वृक्षाश्वत्थसमुद्रवम्
 दंतकाष्ठं ततः कृत्वा द्यौं कुरुद्रं प्रपूजयेत् नैवेद्ये दधि मक्तं च कृष्णो दी फलं संयुतं द्युतं तु प्राशयेत्तत्र आचार्यं पूजयेत्ततः एवं कृते पंचमं शिससज
 न्यसं सुद्रवैः अद्भ्यहत्यादिभिः सर्वैर्मुच्यते पापराशिभिः सोमवारोत्तु नः षष्ठे निर्गुंडी दंतधावनं त्रिमूर्तिपूजयेद्देवरक्तपुष्पैर्विधानतः देवीं कलावि
 करिणीं फलपुष्पसमंडकैः कुशोदकं तु संप्राशयतीति नृत्यैस्तु जागृत्यात् एवं कृते ततः षष्ठे षडब्दं च फलं लभेत् सप्तमे सोमवारोत्तु चतुस्रं जदंतं थाव
 नं श्रीकण्ठं पूजयेद्देवं ततः श्रीवृक्षपल्लवैः बलममथिनीं देवीं पूजयेच्च विधानतः विविधं भस्मभोज्यं च नारिकेरं समावृत्तम् दुग्धं वैशाशयेत्तत्र शो
 षं पूर्ववदाचरेत् सप्तमाग रदानस्य सस्यगांसस्य यत्फलम् सोमवारोत्तु ततः कृतं ततः फलमाप्तुयात् अष्टमे सोमवारोत्तु रखादि रदंतं थावनम् सर्वे
 भूतदमं नाथं पूजयेद्दशैश्वरं तं स्रुगंधं वृक्षकुसुमेर्यस्य कटं मलेपनैः कदलीफलं संयुक्तं भस्मभोज्यं प्रदापयेत् गोमयं प्राशयेद्दोत्रो जागर
 तत्र कारयेत् एवं कृतेष्टमे सोमोत्तु पूर्णफलमाप्तुयात् गंगास्नाने कृते सोमोत्तु कोटिस्नानफलं स्मृतम् शानभारसहस्राणि कुरुक्षेत्रे विग्रहे वि
 प्रायवेद्विदुषेयहृत्वा फलमाप्तुयात् तत्पुण्यं कोटिगुणितं सोमवारोत्तु कृते गजानां च शते दंतै लक्षैश्च रथवाजिनाम् तत्फलं कोटिगुणितं सो
 मवारोत्तु कृते गुणैर्लक्षैर्पितं कृत्वा कोटिशोयत्फलं भवेत् तत्फलं तु भवेत्तस्य सोमवारोत्तु कृते सर्वैश्चर्यं समायुक्तः शिवतुल्यपरीक्रमः
 रुद्रलोके वसदीर्घं ब्रह्मणा सह मोदते संभस्मेन वमेवोत्कुर्यात् दद्यात्पानं शुभम् यथा भवति गीर्वातं तथा वस्याभिते शुना मंडपे मंडनं कृत्वा पत्ता

काभिश्चतोरणैः द्वाराणि चत्वारि कुंडं कृत्वा विधानतः मध्यवेदात्मकतुल्यत्वात्तुरस्वास्त्यशोभना निष्पाद्यं पदसंख्यक मध्यपदं च कल्पयेत्
 कलशानष्टदिग्भागे सहिरण्यान्यथकृत्पृथक् स्थापयित्वा शक्त्यस्तु वापाद्याः पूर्वतः क्रमात् कर्णिकायां तु विन्यस्य श्रीसोमि शंभो मभुं प्रतिरूपं
 सन्नायाजपाशाक्तिसमन्वितः होमपात्रादिके द्रव्ये यद्युनापि पुरिते रुक्मशाभ्यां स्थितं देवं यत्र स्थं पूजयेत् क्रमात् गंधपुष्पैश्च नैवेद्यैर्भक्ष्यभोज्यैः
 पृथक्पृथक् वस्त्रालंकारतांबूलैश्च चत्वार्यदणैः दीपिकां च विनानं च पर्यंकं च सतुलकम् सोमेश्वरं ससुहृश्य देयं पौराणिके गुरो पूजयित्वा
 तथाचार्यं होमं तत्रैव कुर्यात् देवस्य सान्निध्योसम्यक् रात्रौ जागरणं चरेत् पंचगव्यं ततः पीत्वाभ्यां यत्सोमेश्वरं हृदि प्रभातं च ततः स्नात्वा
 देवागौश्च विधानतः ततो भक्त्या दिगंधर्वक्षीरवंडादिनिर्मितैः भक्ष्यभोज्यैरनेकेभ्यः श्रौजयेद्ब्राह्मणा न्यतीन् अष्टौ विघ्नेश्वरा ये च तैश्च-
 होमं समाचरेत् वस्त्रसुगंततो दत्त्वा गंतं च दत्त्वा विसर्जयेत् एवं कृते व्रते सम्यक् कुलभते पुण्यमस्यम् धनधान्यसमायुक्तो पुत्रदारैः सम-
 न्वितः नकुले जायते तस्य दरिद्रो दुःखितो पिवा अपुत्रो लभते पुत्रं वंध्या पुत्रवती भवेत् काकवंध्या च यानासि मृतपुत्रा च दुर्भगा कन्या प्रसू-
 त्वा कार्यरोगिभिश्च विशेषतः एवं कृते विधाने तु देहपातेशि वं जेत् कल्पकोटि सहस्राणि कल्पकोटि शानि च कुंक्ते सो विपुलान् शो-
 गान् यावदासूतं संप्लवम् इत्येतत्कथितं सर्वसोमवारव्रतं क्रमात् इति श्री स्कंदपुराणे सोमवारव्रतं संपूर्णम् अथ एक भक्तसोमवा-
 रव्रतं लिख्यते श्रावणं चैव वैशाखे ज्येष्ठे मागशिर तथा प्रथमे सोमवारे च गृहीयाद् व्रतं संपूर्णम् यदा श्रद्धा भवेत् तर्तुः सोमवारव्रतं प्र-
 ति तदा चार्यसुरस्कृत्य श्रद्धाभाक्तिसमन्वितः सस्नातश्च शक्तिं तस्मिन् कृत्वा शक्रांबराधरो नरः कामको धाद्यहं कार देवपै धुन्य वसितः आहरे-
 च्छ्वेतपुष्पाणि मालतीकुसुमानि च श्वेतपद्मानि दिव्यानि च पकानितैश्च कुंदं दारजैः पुष्पैः पुनागशतपत्रकैः अर्चयेत् दुमया साहं शंकरं
 लोकशंकरं मलयार्द्रिजधूपेन धूपयेत् सार्वतीपतिं कमिकेनापि मंत्रेण व्यापकेन महेश्वरम् पूजयेत् नूलमंत्रेण त्र्यंबकेणाथ वा पुनः भवभ्यश्च
 वनाशाय महादेवाय धीमते उग्राय उग्रनाशाय शर्वाय शशिवोलिने रुद्राय नीलकण्ठाय शिवाय भवहारिणे ईशानाय नमस्तुभ्यं सर्वकाम-
 प्रदाय च नगो देवाधिदेवाय सर्वांगे पूजयेदिसु एवं संपूज्य देवेशु पुत्रचारैः पृथक्पृथक् यथा वित्तानुसारेण भक्त्या पादौ मपूजयेत् शंकरा

यनमोज्येशिवायेति च जालुनी शूलपाणोनमोशुल्के कल्यांशंभुप्रपूजयेत् गुह्यस्वयंयुगामानंपूजयेत्पार्वतीपतिम् ततो नमोमहादेवे पूजयेन्ना
भिर्मंडले उदरे विश्वकर्तारं पार्श्वयोः सर्वतोयुरवम् स्थाणुस्तने च सूर्यनीलकण्ठं तु कंठके मुखं संपूजयेन्नित्यं शिवनाम्ने महात्मने त्रिनेत्रा
यचनेत्राय शिरसे नागसूषणे नमो देवाधिदेवाय सर्वगोपूजयेद्दिशुम् एवं संपूज्य देवं शसुपहारमनारमः यथावित्तानुसारणत्स्य
पुण्यफलंश्चणु सोमबारे च्यतोये पार्वत्या सहशंकरम् तैलभंत्यक्षयाह्लाकानुपुनरावतिदुर्लभान् एकभक्तस्य यस्तुल्यं कथयामि समा
सतः समजन्मार्जितं पापमग्नेधं देवदानवैः विनश्यत्येकभक्तेन नात्र कार्या विचारणा एवं संवत्सरयावद्दम्यावतमिदं चरेत् यस्मिन्मासेमा
रुभने तस्मिन्मासि समापयेत् उपवासेनेवायं समाचरति मानवः चित्रं तं प्रकुर्वीति कृतं संपूर्णतानयेत् खंडव्रतप्रभावेन तत्सर्वं निष्क
लं भवेत् उमामहेश्वरैर्मंदृषभेण समन्वितम् यथाशक्त्या युक्तं कुंभस्यापरिस्थापयेत् यथापयेन्मंडले दिव्यं कलशं कनकोज्ज्वलं तस्योपरिन्य
लशंपयसापूर्णं श्वेतवस्त्रं समन्वितं पात्रशंकेत्यायुक्तं कुंभस्यापरिस्थापयेत् यथापयेन्मंडले दिव्यं कलशं कनकोज्ज्वलं तस्योपरिन्य
से देवं तत्त्वमंत्रविधानतः श्वेतवस्त्रयुगेनैव पूजयेत्सरोश्वरम् उपवस्त्रं सोमरोयं भक्त्या गिर्वायधानि च धान्यानि यान्यपीष्टानि तानि
तानि प्रकल्पयेत् शय्यां सतूलाभादशं देवस्थायं प्रकल्पयेत् अथ श्वेतानि पुण्याणि शिवस्योपरि न्यसेत् ततो होमं मकुर्वीत शिवसं
ज्ञेण वैवृती पालाशाभिः समिद्धिश्च शुद्ध्याच्छतमष्टकम् आध्यायस्वेति मंत्रेण पृषदाज्याहुतीः शक्ताः यववीहितिलोज्येन क्रुत्विजश्च
पृथक्पृथक् होमांते च गुरुं पूज्य सपत्नीकसमाहितः वस्त्रैराभरणैश्चापि गृहोपस्करणादिभिः श्वेतगोः कपिलावापि सशीलालचमपय
स्विनी सुवस्त्रवरपुच्छाचघंटाभरणसूषिता दक्षिणामहिता देया शिवः संप्रायतामिति आह्वणान्मोजयेत्पश्चात्त्रयोदशसुशीभनान्
घंटास्त्रयोदशा देयावंशापात्रं समाहितः इदं पठं गृहाणत्वसर्वोपस्करं संयुतम् सर्वमपरिपूर्णं स्थाच्छिवोपेयीयतामिति इति श्रीस्कं० सोमबा
संपूर्णम् अथोद्यापनं कैलासस्थं महादेवमपणोसहितं शिवम् पप्रच्छप्रणतो भूत्वा किंचिद्ब्रुह्म तं गृहः देवताखिलदेवेश सर्वेषु
तात्सुकप्रभो वत्ससादान्मथापूर्वीं विजातेऽथ मसाधनम् किंचिद्ब्रुह्म तव्यमस्त्यन्यत्स्वतः गवमयाप्रभा यन्नदृष्ट्युतवापितन्मे व्याख्यातुम

हंसि किंदानं किंतपस्तीर्थं किंव्रतं वा म हफलं यस्मि कृते महाप्राप्तिर्युवयोः स्यादुमेशयोः तन्मेलंपुत्रवात्सल्यात्सर्वलोकहिताय च विशेषं
 ब्रूहि देवेश परस्तात्वास्यान्महत्करवम् इत्याकर्षवचस्तस्य मन्त्रवद नोहरः परिष्वज्य स्मृतं शीत्याश्रीवाचेदवचस्तदा शंकर उवाच सम्प
 कष्टृत्वया वत्स प्रीतोस्मि वचसा तव अस्ति किंचिद्दत्तं पुण्यं तन्मे कथयतः शृणु वेदशास्त्रपुराणानां यद्दहस्य व्रतं महत् यदद्य कथनीयं ते
 त्वत्तः कोममवैप्रियः सोमवारव्रतं नाम सर्वव्रतं फल्यधिकं यस्मिन्कृते पराप्तीति रावयोः स्यादुमेशयोः निशम्येतद्ब्रूतस्केदः शोवाच वदतां व
 रं कीदृशं तद्ब्रूतं देवविधानं तस्य कीदृशं कदाग्राह्यं कथं कार्यं किंदानं तस्य पूजनं उद्यापनविधानं च विस्तरेण वदस्व भो शिक उवाच म
 धौमास्त्रष्टमो शकृत्काशिवेदु दिनसद्युता तदाग्राह्यं व्रतं चैतदनेन विधिना शक्यं प्रातः कृष्णतिलैः स्नात्वा आचार्यसहितो व्रतो पूर्वाह्ने विधि
 वत्कार्यमुनाशं करपूजनं ततः पुष्पाजलिदत्त्वा प्रणम्य दंडवद्वि विधिना नेन गृह्णीयाद्ब्रतं संकल्पपूर्वकम् गृह्णाभिभव रोगार्त्तः सोम-
 वारव्रतौषधं व्रतेनानेन मे प्रीतो भवेतां पावर्तौ शर्वरौ विसर्जनं ततः कुर्यादाचार्यं पूजयेत्ततः शिष्टैरिष्टैः परिश्रुतो मोजनं कारयेत्ततः
 अहः शेषं ततो नीत्वा सत्कथा श्रवणादिभिः शयीता धस्तनो रात्रावभुक्तो ब्रह्मचर्यवान् अनेन विधिना वत्स मदीये वासरे यदा कुर्व
 न्व्रतमवाप्नोति मद्भावनं त्रसंशयः तस्मिन्दिने कृतं किंचिद्दानं होमोत्सवस्तथा व्रतं वा प्रीतिदं स्फुटं यथासहितस्य मे अतः सोमाहृशो
 वारः प्रशस्तोयं मप्रियः एवं सोमाहृकं हत्वा व्रतस्योद्यापनशक्यं माघाद्येपंचके कार्यं शकूपसौ विशेषतः शिवस्तीति थिषो गानामैके
 केनापि संयुते सोमवारे विधातव्यं तथा चं द्रबलास्विते विधाय रदनोत्तरे व्रतः स्नात्वा बधानतः आचार्यवरयेदं कं विधि संश्रु
 तिपारगम् पुराणस्मृति धर्मज्ञानि गभागमवेदिनं उपोष्य सोमवारं च सायं संध्यासु पास्य च शिवालये हरेवोपिशक्तौ देशे यवागृहे
 अष्टागुल्योच्छ्रिता वेदीं विनस्ति ह्यसंयुतां तस्या षोडशपत्राणि तंडुलैः परिपूरयेत् विचित्ररचनोपेतां पाताकाद्यपशोभिनां चित्रो वि
 चित्रैर्विचित्रैः फलराजिधिराजितां एव प्रकल्पयेद्देदींचतुरस्त्रासंभततः ध्यात्वा स्तनियं मकृत्वा सर्वाभ्युदधिकं तथा आचार्येण समं कु
 र्यान्मदाराधनमादरात् पद्ममध्ये नवीनं च धवलं स्थापयेद्दुटं वाससावेष्टितं पूर्णमक्षतैः परिपूरितं समं तादंतिके चापि नामभिस्त्वा

प्रवरादिभिः गणेशमातृकाश्चापिदुर्गाक्षेत्राधिपंतथा समाहितमनाः कोणो घाग्नेय्यादिषु विन्यसेत् नतः कनकसंभृतमद्रूपसुमयाद्वितं
 पंचासृतोदकैः स्नाय्यगन्धपुष्पाक्षतैर्जलैः गृहीत्वावाहयेत्कुम्भे श्रायेन्मद्रूपमर्दशं श्र्यंबकचतथागौरीशर्मिमायेतिजपन्कधीः पंचाक्षरं
 शामंत्रं पूर्वोदिसुदलेषुपि मूर्तयोद्योमर्दायाश्च पूजनीयाः प्रथमतः अनंतसूक्ष्मोच्चशिवस्ततश्च त्रिनेत्ररुद्रोच्चतथैव पूज्यो त्रिमूर्तिश्रीकंठ
 शिवं विनोच्च प्रागादिपत्रेषु समर्चनीयाः तद्द्विह्रिलोकपालाश्च पूजनीयाः प्रथमतः विष्टराद्युपचाराश्च दातव्या मूलमन्त्रतः बिल्वपत्राक्ष
 तैः पुष्पैर्दीपैः समर्चयेत् मनोरमाविधातव्या पूजाविन्नालुसारतः ततो वेदेरथोष्णसर्वतोभद्रमंडले ब्रह्माद्या देवताः सर्वाः पूजनीयाः प्रथ
 मतः नैवेद्यादिविचित्राणि तां वृत्तानि प्रकल्पयेत् ततो जागरणं कुर्याद्दीनवादित्रनिःस्वनेः पुराणैरितिहासेश्च रात्रिशेषनयेद्दती अपरेद्युः
 कृतस्नानः ज्ञातः संश्रासुयास्यच्च पुनर्यागगृहंगलात्कृत्वा स्तूपचारात्प्रकल्पयेत् हवनार्थैविधातव्यसुपलेपादिकंततः प्रतिष्ठाव्यानलं सर्वम-
 न्नाधानादिपूर्वकम् स्वगृह्यविधिना कार्यमाज्यमागांतमेवच अनादेशादिभिर्दुत्वा महाव्याहृति संज्ञकाः होतव्याः सर्पिषांचैव पायसं स
 द्युतं स्मृधाः त्वंसोमासीति मंत्रेण हुनेदद्योत्तरशतं ततः स्विष्टकृतं हुत्वा होमरोषसमापयेत् ततो होमावसाने च गामरोगापयस्विनीं सर्व
 त्साधवन्नासाध्वीं संवस्त्रांकां स्वदीहनीं दद्याद्भुतसमृद्धयर्थात्चाथियसदक्षिणां वस्त्रैराभरणैरन्यैराचार्यपरितोषयेत् ततः षोडशसख्या
 कान्भोज्यैर्नानाविधैस्तथा ब्राह्मणान्भोजयेद्यद्भ्रातृचैत्येभ्यामभिः क्रमात् सोमेश्वरस्तथेशानः शंकरो गिरिजाधवः महेशः सर्वभूतेशः -
 स्मरारिस्त्रिपुरांतकः शिवः पशुपतिः शंभुः रुद्रांबकः शशिशेखरः गंगाधरो महादेवो धामदेव इति क्रमात् वस्त्राणि कुंडलादीनि चंद
 नैरुपलेपयेत् उपवीतानितैर्म्योपि दद्यात्कुंभान्कलान्बिनान् शक्त्या च दक्षिणा देयादपनी पूजयेत्ततः अन्यानपियथाशक्ति ब्राह्मणा
 नपितोषयेत् ब्रतंसमास्तुसंपूर्णमित्युक्ता तान्च पूजयेत् अस्तुसंपूर्णमित्युक्ते ततो यागसुवंबजेत् उपचारादिकं कृत्वा शकलान्त्वापुनः श
 नः क्षिप्रजनें विधायाय शिष्टैरिष्टैः समन्वितः सुंजीयाद्यज्ञशेषं द्वाग्यतो नियतः शक्तिः एवं कृते महापुण्ये वतस्योद्यापने रुमी नारी वापुरु
 षो वापि महेशस्य परंपदं अस्तु बोलभते पुत्राच निर्धनो धनवान् भवेत् अविद्यो लभते विद्यामिति धर्मविदो विदुः पृथिव्यां यानि तीर्थां निवृत्ता

त्वन्यानियान्ति सौमवारव्रतस्यास्य कलांनाद्रितिषोडशीम् इति श्रीभविष्योत्तरे सौमवारव्रतोद्यापनसंपूर्णम् अयमंगलव्रतं करि
 खे सौमवारअरुणोदयवेलायां अपामर्गणदंतधावनविधायतिन्नामलकचूर्णेन नद्यादोगृहवास्नात्वाधोतमारक्तवस्त्रपरिधाय रत्नेन
 शयं च स्त्रीवाप्येवंपरिदध्यात् ततस्तास्त्राणैरक्तास्तारक्तपुष्परक्तचंदनानि नक्षिष्य अग्निमूर्धेतिमंत्रेण अष्टोत्तरशताध्यायिदद्यात्
 ततो गृहमागत्य रक्तगोमयेन मूर्ध्नि विलिप्य शह्रदेशेषु प्राथमिनाथी च पन्थ्यासह मंगलपूजामारभेत् तत्र विधिः मासपक्षाद्युसि
 रव्य ऋणव्याधिनाशनार्थं पुत्रधनयासये च भौमव्रतं करिष्ये इति संकल्प्य तद्गत्वेन भौमपूजनमहं करिष्ये ततः प्राथयेत् अद्यदे
 वेशते भक्त्या करिष्ये व्रतमुत्तमम् ऋणव्याधि विनाशाय धनसंतानहेतवे यत्रोपरिस्थं भौमपूजयेत् तत्र यत्र प्रकारः कः सः यद्दे वि
 कोणं पूर्वसुहृत्पंचधा विभजेत्ततः तृतीयरेखा चिन्हाभ्यां लालयेत्सम्भागतः आद्यरेखायुगुलं तृतीया चिन्हयोर्नसेत् द्वितीयाय
 समाह्वय तृतीया चिन्हयान्यसेत् पुनरेखां तृतीयां तु समाभ्यां त्सांशकं त्रयोचिन्हद्वयेनाथ त्रिभिश्चिन्हैस्सुपचभिः चतुर्थयाय प्रकु-
 र्वात्तपचम्यामयचिन्हिते त्रयाग्रे योजयेत्सम्यक् चिन्हयोर्द्वयोः चिन्हैस्तुपचभिर्दद्यात्सूत्रयुग्मं विनक्षणः एवमेकाधिकं सम्यक्
 कोणानां विंशति संवेत् तृतीया तुर्ययोर्मध्यं स्थितचिन्हदृष्टयेत् देवं तदग्रतो मंत्रोत्रिकोणे दक्षिणकमात् मंगलाद्योतरे पूर्वोन्नमोला
 ने क्रविंशतिः एकविंशति कोष्ठेषु नाम मंत्राचसमालिखेत् ततः पूजाप्रकृत्या पुत्रसंपत्तिहेतवे पूजाप्रकारमाह रक्तमाल्यावरधरः
 शक्तिशूलगदाधरः चतुर्भुजो मेषगमो वरदः स्याद्भस्मरुतः एन्द्रे हि भगवन् भौम अंगारकमहा मणोः वयि सर्वसमाधातने लोकायस
 चराचरम् भौममावाहयिष्यामि वे जो मूर्तिदुरासदश्च रुद्ररूपमिदं शयं चक्रच अरुणमभयम् अग्निर्धूर्वा विरूपंगारको गायत्री भृग
 लावाहने विनियोगः ॐ अग्निर्धूर्वैति म्रुकं ॐ नमो भगवते धनसमृद्धिदाय मंगलाय नमः मंगलं आवाहयामि अथ न्यासः ॐ ह्रीं
 हृदयाय नमः ह्रीं शिरसे ॐ ह्रीं शिखायै ॐ ह्रीं कवाचय ॐ ह्रीं नेत्रत्रयाय ॐ हः अत्राय फट् खंरवः इति दिग्बंधः ॐ ह्रीं अशुष्माभ्यां ॐ
 ह्रीं तर्जनीभ्यां ॐ ह्रीं मध्यमाभ्यां ॐ ह्रीं अनामिकाभ्यां ॐ ह्रीं हौकनिष्ठिकाभ्यां ॐ हः करतलकरपृष्ठाभ्यां ॐ हंसः आत्मनेन ॐ खंरवः

परमात्मनेनमः ततः अग्निर्मूर्द्धतिमंत्रेणवामंगलगायत्र्यावा आसनादिपुपुष्यातांपूजयित्वा यंत्रस्य एकविंशतिकोष्ठेषुनाममंत्रेणपूजये
त् अर्घ्याणिचदद्यात् शिरवायामंगलः पातुभूमिपुत्रश्चमूर्द्धभिल्ललाटेऋणहर्तृचक्षुषश्चधनमदः स्थिरासनः श्रोत्रयोश्चमहाकाय
श्चनासिके आस्यदंतोष्ठजिह्वासुसर्वकामवर्धकः हनोमैलौहितः पातुलौहितसम्भक्तक स्तुथोऋणभयानां कृपाकरः धरा
त्सजोभुजोपातुकुजोरक्षोत्करद्वयम् भौमोमेहदयंपातुभूमिदस्तुतथोदरे भूमिनंदनभौतुल्योत्सवंगारकन्यसेत् ऊरुसमयगौर
क्षेज्जान्त्वोरोगापहारकः जंघयोर्दृष्टिकर्तृचअपहर्ताचरणस्थयोः पादांगुष्ठोचपादोचसर्वकामफलप्रदः शक्तिर्मूर्ध्वतोरसेच्छूलंरसेच्च
दक्षिणे पश्चिमेचधनुः पातुउत्तरेचशरस्तथा उर्ध्वेषडाननः पातुअधस्तात्स्थिवीमम एवंन्यस्तशरीरासौचित्येद्भूमिनंदवश्च अथ
ध्यानं अस्तुरूपवर्णैरक्तमाल्यागारांगकनकमलमालाच्छलिनंक्षिष्वबंधम् अनिलखितकराख्याबिभ्रतशक्तिशुलेभजतथरणि
स्तुंमंगलमंगलानाम् इतिथ्यात्वा अग्निर्मूर्द्धादितिर्कृत् अष्टोत्तरशतंजपेत् अंगारकायविद्यहेशक्तिहस्तायधोमहि तन्नोभौमः
प्रचोदयात् तनस्तोत्रपठेत् मंगलोभूमिपुत्रश्चऋणहर्तृधनप्रदः स्थिरासनोमहाकायः सर्वकामवर्धकः लोहितोलोहितसश्च
सामगानांकृपाकरः धरात्मजः कुजोभौमोभूमिदोभूमिनंदनः अंगारकोयमश्चैव सर्वरोगापहारकः सृष्टिकर्तापहर्ताच सर्वकामफ
लप्रदः एतान्कृजनामानिनित्ययः प्रथतः पठेत् ऋणनजायतेतस्यसंतानं वर्द्धतेसदा एकविंशतिनामानिपठित्वा नृदिनांतके रू
पवानुधनवांश्चैवजायतेनात्रसशयः एककालेदिकालंवायः पठेत्कृतसमाहितः एवंकृतैतसंदेहोऋणोहितस्करबी ेवतः इतिस्तो
त्रंपठेत् धरणीगर्भसंभूतंविद्युत्कांतिसमप्रभम् कुमारशक्तिहस्तं चमंगलप्रणमाम्यहम् इतिनमस्कारः खदिरांगारेणरेवा
त्रयंकृत्वा अंगारकमहीपुत्रभगवत्प्रभक्तवत्सल त्वानमस्याभिमेषोषंऋणमाशुविनाशाय ऋणरोगादिदारिद्र्योपापस्रुद्रापमूल
वः भ्रुवर्केशमनस्तापानश्यतुममसर्वदा ऋणदुःखविनाशायपुत्रसंतानहेतवे भार्ज्यास्यसितारेऋस्तिस्तोत्रं चसमुद्रवाः दुःख
दोर्भाग्यनाशाय स्करवसंतानहेतवे कृतंरेखात्रयवामपादेनमार्ज्यास्यहं इतिमंत्रैर्मार्जयेत् ततः प्रार्थना ऋणहर्त्रेणमस्तुदुःख

रिद्धं नाशकं स्रस्वसौभाग्यधनदोभवधैरणीसुतं ग्रहराजनमस्तेस्तु सर्वकल्याणकारकं प्रसादात्तवदेशसदाकल्याणभाजनं
 देवदानवगंधर्वयक्षराक्षसपन्नगाः प्रासुर्वेतिशिवं सर्वसदापूज्यमनोरथाः प्रसादं कुरु मे भोमसौभाग्यमंगलप्रदं बालः कुमारकोयस्तु
 ससौमः प्रार्थितो मया उज्जयिन्यांससुत्सन्नो भो भोनामचतुर्भुजः भरद्वाजकुण्डजातः शूलशक्तिगदाधरः इति प्रार्थयेत् पुनः स्तोत्रे
 पठेत् ततः वायनदानं तिलगुडमिश्रितेन एकैवं शतिल्लडुकात् गोधूमैश्च नवाफलदक्षिणासहितान् वेदविदेदद्यात् दानमंत्रः मंगल
 यनमस्तुभ्यं सर्वमंगलदायकं वायनेन च संतुष्टः कुरु मे त्वं मनोरथान् देवस्य त्वं तिमंत्रेण मंगलः प्रीयतामिति दद्यात् आवाहनं न
 जा० इति पूजनं अथ कथा सूत उवाच पूजितो देवदेवैस्तु मंगला मंगलप्रदः गौतम न पुरा पृथो लोहितांगो महायज्ञः गौतम उवा
 च कथयस्व महाभाग गुह्यं पूजनसुत्तमम् मंत्रमाराधनदानसर्वपापपुण्याशनम् रूपं स्रवणं संकाशं वाहनानुयुधसंयुतं येन पूजित
 मात्रैण जायते स्रस्वसुत्तमम् धर्मार्थिकाय भोक्षाणां कालेनैव फलप्रदम् सर्वपापप्रशमनं सर्वव्याधिविनाशनं सर्वसौभाग्यदेवत्वया पा
 तकनाशनम् सर्वयज्ञफलं योक्तं सर्वकामफलप्रदम् तपसांजपदानानां फलं चैव तुल्यमर्थते तद्भूतं ब्रूहि मे देव लोहितांग महायज्ञ यस्मि
 न्नाराधितैर्मर्त्यैः सर्वसौभाग्यवान् भवेत् मंगल उवाच शृणु विप्र महाभाग सर्वशक्तिप्रसक्तम् व्रतं च पूज्यं च दानं च प्रख्यातं भुवन
 त्रये आसीत् पूर्वी हि सर्वशोभाद्व्यणो वेदपारगः तस्य भार्या सुनंदा च नाभारत्यानां सुलोचना तस्यापत्यं च संजातं वृद्धत्वात् न कदान
 तेनान्यस्य सुता सुण्या गृहीत्वा पोषिता सुवम् ब्राह्मणस्य कुले जाता सुश्रुणु संयुता सर्वलक्षणां पत्न्यां न अस्ति नैव गौतम पुराजना
 तया चाह मे कभावेन पूजितः तां पुत्रीं स्वगृहे नीत्वा ब्राह्मणैर्नैव पालिता नित्यं हि स्ववते तस्या भ्रातृगणं कनकंबहु तत्स्रवणैर्न विभोसो
 धनाढ्यो मदगर्वितः क्रौटिको दीश्वरो जातो राजते भूमिमडले हस्वानंदकविभेयदशवर्षावराधिना विवाहार्थं च विभायदत्तासो भैश्व
 राय च वेदोक्तविधिना तेन विवाहमकरोत्तदा वर्षैः कतिपयैर्विप्रः स्वापत्नीं प्रोदयो वनात् लब्ध्वा स्वदेशमार्गेण व्रजन् विभो व्यहर्नि
 शम् निशांतं गदरेधोरे अरण्ये पर्वतोत्तमे सर्वशून्ये वने तस्मिन् महालब्धेन नोभितः मार्गे च लति विभेस्मिंश्चोरे श्रविनिपातिते-

तंपतिमृतमालोक्यसानारीशोकपीडिता पतिनासहविभंद्रसरणेकृतनिश्चया स्वपतितन्मयंविश्वं चिंतयंत्यतीपदेपदे पतिमदक्षिणीकृत्य
चिन्तायाश्चसमीपतः तस्मिन्स्थानेचतुष्टोद्वारार्थंचप्रचोदिता वरंभूमिमाहाभ्रागेयत्तेमनसिवर्तते इतिश्रुत्वाततोववेसानारीपतिमान
सा ब्राह्मण्युवाच यदितुष्टोसिमिदेवतर्हिजीवतुमेपतिः मंगलउवाच अजरामरवत्साज्ञीतवभक्तोभावध्याति अन्यथा
चमहासाधिवरंभिभवनोत्तमम् ब्राह्मण्युवाच यदितुष्टोसिमिदेवग्रहाणामधिपेस्वरः यत्वांस्मरंतिदेवेशंरक्तचंदनचर्चितं
रक्तपुष्पैश्चसंपूज्यमत्युषेभ्योमवासरे बधनव्याधिरोगाश्चकदाचिन्नोपजायताम् नचसर्पाग्निशत्रुभ्यो भयंचस्वर्जनेःसह नवि
योगोमहापुत्रभक्तानांसाख्यदोभव मंगलउवाच एकविंशतिभ्रोमाश्चएकशुक्लजितेंद्रियः एकान्नेनासितान्नेनचतुदीपान्वितेगृहे
अर्धंचिमंगलंभवेदुपौराणिकोद्भवेः सुवरक्तमनड्वाहसंवीपस्करसंयुतम् स्वशक्त्याभोजयेद्विमान्दातव्यंचहिरण्यकम् तेषांवेद्य
हपीडाचनभवेत्तु कदाचन शूनवेतालशाकिन्योनभवतिचिह्निसकाः दारिद्र्यंनश्यतेतेषामुत्रपौत्रैश्चवर्द्धते एवमुत्कान्चतत्रैवमंगलोऽ
पिदिवंगतः एवंवतंसमाख्यातंसर्वसौरव्यमदायकम् इदंजतंकरिष्यंतितेषांपीडानजायते स्त्रीभिर्जतंपकतंव्यंपुरुषैश्चविशेषतः ते
षामुक्तिर्भवत्येवस्वर्गवासो न संशयः इतिश्रीपद्मपुराणेभौमवारज्जनकथासंपूर्णा अथोद्यापनं गौतमउवाच उद्यापनविधिं
हिममसम्यग्रहेश्वर येनजातेनजगतोत्सुपकारोमहान्भवेत् मंगलउवाच विधेयोमंडपःसम्यगष्टहस्तप्रमाणतः स्थंडिलंम
ध्यतःकार्यंहस्तैकेनप्रमाणतः मंडलंतुप्रकृतंव्यंभामकरक्तगुलैः पूर्वोक्तानिचिनामानिमंडलेपूजयेत्ततः एकविंशतिकोष्ठेषुचतुर्दीपा
न्वितेषुच एकविंशतिकुंभंश्चस्थापयित्वाप्रदद्यतः सौवर्णप्रतिमांतत्रस्थापयेत्कलशोपरि रक्तवस्त्रेणसंवेष्ट्यपूजयेत्कुमुभैःशुभैः अग्नि
मूर्धेतिमंत्रेणहोमंस्वादिरसंभवेः अष्टोत्तरशतंह्लादित्वालाश्रुहनेततः अंगपूजाप्रकर्तव्यानामभिर्ममसर्वदा मंगलायचपादौतुभूमि
पुत्रेतिगुह्यके ऋणहर्त्रेत्तुनामौचमहाकालायवससि सर्वकामप्रदात्रेचममबाहुपूजयेत् लोहितोहसयोश्चैवलोहितोहस्यकठके आ
स्येसंपूजयेत्पंचसाभागानांकुयाकरः धरात्मजनासिकायांकुजचनयनहये भौमंल्लाटेपादौचभूमिजायशुबोस्तथा भूमिनंदननामा

नंशुद्धिसंपूजयेन्नथा अंगारकं शिरवायांतु धर्मंतु कवचैसदा सर्वरोगापहारं च अरुददेशो मपूजयेत् आकाशोष्टदिकनरिप हतीत्विध
 सथां सर्वांगचमभृतोस्त्रिसर्बकामफलप्रदः एवपूज्यत तोहोमंपञ्चांद्रादिनार्चयेत् शो ज्यैकविंशतिं विमान् दद्यात्कुआनसवत्सका
 न् आचार्यपूजयेत्पञ्चा हलाधेजुं सवत्सकाम् सर्वनिवेदयेत्पीठं गुरं वैचक्ष्णं चिस्मितः अच्छिद्रं याचयेत्तेभ्यो सर्वैब्रूयुवंतं शंभं दत्वादी-
 नां कृपणान् स्वयंभुज्जीतवायतः इदमंतं करिष्यतिदारिद्र्यं नश्यति अत्रम् कर्तव्यं नु प्रयत्नेन उद्यापनसमन्वितम् इति श्रीपद्मपुरा
 णे मंगलव्रतोद्यापनं संपूर्णम् अथश्रावणोशक्रवारं वरदलक्ष्मीव्रतम् तत्रपूजाविधिः क्षीरसागरसंस्मृतां क्षीरवर्णसम्प्रपन्नाम्
 क्षीरवर्णसंभवं स्वदधानां हरिवल्लभाय ध्यानं ब्राह्मो हं भममारूढाधारिण्यक्षकमंडलु विष्णुतेजोदिकादेवीसासांपातु वरमदा
 आवाहनं महेश्वरिभहादेवि आसनं तददास्यहम् महेश्वर्यसमाशुक्तं ब्रह्मणि ब्रह्मणः प्रिये आसनं कुमारशक्तिसपत्ने कोमारि
 शिखिवाहने पादं ददाम्यहं देवि वरदे वरलक्षणं शार्धं तीर्थोदकं महादिव्यैः पापसंहारकारकैः अर्घ्यैर्गृहाण भोलक्ष्मीदेवानामुपक
 रिणि अर्घ्यैः वैष्णवीं विष्णुसंयुक्ता असंख्यासुधारिणि आचम्यतां देवपूज्ये वरदेः स्मरमदिनि आचमनं पद्मेपंचासूतेः शक्रेः स्वपथि
 व्योहरिप्रिये वरदेशाक्तिसंभूते वरदे विवरप्रियं पयोदधिद्युतं चैव मधुशार्करथा तथा पंचासूतेन रूपनंभीयतां परं मे श्वरि पंचासूत
 स्नानं गंगाजलं सभातीतं स्मरगंधिद्वयसंयुतं स्नानार्थं ते मया दत्तं गृहाण परमेश्वरि स्नानं रज तादिसंयदिव्यक्षीरसागरसन्निष्
 तं दमभाससंदेवि वस्त्रं तैप्रददाम्यहम् वस्त्रं सांगल्यमाणसंयुक्तं मुक्ताफलसमन्वितम् दत्तं मंगलसूत्रं तं गृहाण स्मरवल्लभं कंठसूत्रं
 स्मवर्णश्रुषिंते दिव्यं नानारत्नसशोभितम् त्रैलोक्यभूषिते देवि गृहाणा स्मरणं शक्यम् आभरणानि रत्नगंधं स्मरगंधाख्यं अष्टगंध
 समन्वितम् दास्यामि देवि वरदलक्ष्मीदेवि प्रसीद मे गंधं हरिद्राकुंभं चैव सिंदूरं कज्जलान्वितम् सौभाग्यद्वयसंयुक्तं गृह्यण परमे
 श्वरि सौभाग्यद्वयं नानाविधानि पुष्पाणि नानावर्णसुतानि च पुष्पाणि ते मयच्छामि भक्त्या देवि वरमदं पुष्पाणि अथांगपूजा वर
 दलक्ष्म्ये नमः पादौ पूजयाभिः कमलवासिन्यैः गुल्फैः पद्मालयायैः जंघेभूः शिच्यैः जानुनीपूः इंद्रिरायैः ऊरुभूः हरिप्रियायैः नाभिपूः

लोकधात्र्येन स्तनोपू० विधात्र्ये० कंठपू० धात्र्येन० नासांपू० सरस्वत्ये० मुखंपू० पद्मनिययेन० नेत्रेपू० सांगल्ये० कर्णेपू० क्षीरसागरजाये०
ललाटपू० श्रीवरदलस्ये० शिरःपू० श्रीमहाकाल्ये० सर्वांगपू० ३० धृपदास्यामितेदेविगोद्यतेनसमान्वितम् प्रतिगृह्णमहादेविप्रक्तम्
नांवरदाप्रिये धूपं० साज्यंचवर्ति० दीपं० नैवेद्यंपरमं दिव्यं दृष्टिप्रतिकरं शुभम् भक्ष्यं श्राज्या० दसयुक्तं परमान्नादसंयुतं नैवेद्यं०
नागवह्नीदलैर्युक्तं चूर्णक्रमुकसंयुतं वरलक्ष्मीगृहाणत्वं तांबूलं० सुवर्णसर्वधातूनां श्रेष्ठं देवि परं सदा भक्तस्मरदा
भिवरदे स्वर्णवृष्टिंचदेहिमे दक्षिणां० नाराजनं समांगल्यं कर्पूरेण समान्वितम् चंद्रार्कं वह्निं सदृशं गृह्णहेदेवि नमोस्तुते नाराजनं० स
र्वमंगलसांगल्यसर्वपापप्रणाशिनि दोरकंप्रतिगृह्णामि सुधीनाहरिवल्लभे दोरकग्रहणम् करिष्यामि व्रतं देवित्वद्रक्तस्वस्तरायणः
श्रियं देहियशो देहि सोऽस्माग्यं देहि मे शम्भे दोरकबंधनम् क्षीराणवसुते लक्ष्मीश्चंद्रस्य च सहोदरि गृहाणाध्यमहालक्ष्मीं देवि तुभ्यं न
मोनभः पुनरर्घ्यम् श्रीवृक्षस्य दलं देवि महादे वप्रियं सदा बिल्वपत्रं नयच्छामि पवित्रं तु निर्मलं बिल्वपत्रं० इह जन्मनियत्यापम
मजन्मोत्तरेषु च निवारय महादे विलक्ष्मीनारायणप्रियं प्रदक्षिणाः दामोदरिनमस्ते स्तु नमस्ते लोकायनायिके हरिक्रानेन मले सुखादि
मांदुःखसागरात् नमस्कारः क्षीराणवसुदंते कमले कमलालये प्रयच्छ सर्वकामांश्च विष्णुवत्सस्थलालये व्रतसमर्पणम् छत्रं चा
मरमांदोलं दलाब्जजनदरपणे गीतवादित्रनृत्यैश्च राजसन्मानैस्तथा सूपचारैः समभ्यर्च्य क्षमाप्य च महेश्वरीम् वरं लक्ष्मीर्महादेवि
सर्वकामप्रदायिनि यन्मया चकृतं देवि परिपूर्णं कुरुष्वतन् प्रार्थना एकविंशतिपक्षान्नेष्टु तशर्करसंयुतेः इंदिरापीयतां देवि पद्मे शान्तिं
प्रयच्छमे इंदिराप्रतिगृह्णाति इंदिरावेददाति च इंदिरातारकोभाभ्यां इंदिरायेन मोनमः इति वायनमंत्रः पंचवायनकंठलापकान्ने
शिवरैरभ्ये सर्वदे वनिषेविते गौर्यासह महादेवो दीव्यन्सोऽविनोदतः जितो सितं मथाचाह पार्वती परमेश्वरं सोऽपिलंच जितेत्थाह स्रिवा
दलशौरभूत् चित्रनेभिस्तदा पृष्टो मृषावा दमभाषत तदाक्येप समाविष्टा गौर्यापंददौ ततः कुक्षीमवमृषावादिन् चित्रनेभिर्हतप्रभः गानृतं

हिस्सं पापं कापि हृष्टं कृतं मया चित्रनेभिर्महाप्राज्ञः सत्यं वदति नो मृषा प्रसादः क्रियतां देवि देवीमाह वृषध्वजः प्रसादसम्भुरवीतस्मै विशासं च जगाद सा यदा सरोवरे रम्ये करिष्यति शक्रचित्रतम् ततः स्वर्गणिकाः सर्वावस्थ्यं तिलांसमाहिताः तदा तव विशापः स्यादित्युक्तः सपपातहततः कतिपया होभिश्चित्रनेभिः सरोवरे कुष्ठीमूलावसंस्तत्र ददर्श स्वर्विलासिनीः देवतापूजनासक्ताः पप्रच्छ प्रणिपत्य ताः किमेतद्गो महाभागाः किंपूजा किंवाच्छित्तं किंमया चत्सुषेयमिहा मुत्र फलमदं इति व्रतं चित्रनेभिः पप्रच्छ स्वर्विलासिनीः येनाह गिरिजाशापात्मोऽस्यामि चिरदुःखतः अप्सरस ऊचुः ना ऊचुः क्रियतामद्य व्रतमेतदनुत्तमम् वरदलस्त्री व्रतं दिव्यं सर्वकामसमृद्धिदम् यदारवौकुलीरस्थे मासं च्चावणे तथा गंगायमुनयो र्यो गेलुंगं भद्रासरिचटे तस्मिन्नेवावणो मासि शकूपक्षे मृगोर्दिने आरब्धव्यं तत्र महालक्ष्म्या यतास्त्रिभिः स्रवणं प्रति मां कुर्याच्चतुर्भुजसमाब्जिताम् पूर्वगृहमलंकृत्य तोरणं गवच्छिभिः गृहस्य पूर्वदिग्भागे ईशात्यां च विशेषतः प्रस्थमितां स्तंडुलांश्च भूमौ निक्षिप्य पूजयेत् सस्थाप्य कलशं तत्र तीर्थतोयैः प्रपूजयेत् फलानि च विनिक्षिप्य स्रवणं प्रक्षिपेत् ततः पल्लवांश्च विनिक्षिप्य वस्त्रेणाच्छाद्यत् ततः प्रतिमां स्थापयेत् तत्र पूजयेच्च यथाविधि अन्युत्तारणपूर्वं तु शकृद्भूतानं यथाक्रमम् पंचामृतैर्न स्नपनं करयेन्मंत्रतः सुधीः शकृद्भूतानं ततः कृत्वा देवीं सूक्तेन वैततः अष्टगंधैः समस्य च्यपल्लवैश्च समचयेत् अश्वत्थवटबिल्वाम्बालतीदादिमास्तथा एतेषां प्रपूजनादाय एकविंशति संख्यया नानाविधानि पुष्पाणि मालत्यादीनि वैततः धूपदीपैर्महालक्ष्मीं पूजयेत् सर्वकामदायकं पायसं भक्ष्यं भोज्यं च नानाव्यंजनसंयुतम् एकविंशति संख्यां कैरूपैः पूजयेच्छिवां निवेद्य सर्वदेवैस्तु वरं सवृणुयात् ततः एवं संपूजयित्वा च तां ब्रूलादींश्च षोडशैः उपचारैः षोडशभिर्धूपदीपैर्नेकधा नृत्यगीतादिसहितो देवीसंभारथोच्छ्रियम् रमांस्परस्वतोऽध्यायं शचीं च प्रियवादिनीम् अप्सरोभिः कृतं सम्यक् व्रतं सर्वसमृद्धिदम् पूजावसानपर्यंतं चित्रनेभिरलोकयत् होमधूमं समाध्यायत् तदीपप्रभावातः गनकुक्षुः स्वर्णतेजो-शुचिस्तद्गतमानसः तत्रैव चिंतयन् सस्यक्मनः संधाय तद्गतं पंचवायनकंदलाकथां पृषीतयत् ततः यथाभोगं गृहीत्वा तु पंचातिस्त्रेण पूजयेत् अतं च कुर्वता गृह्य एकं पूगफलं तथा पर्णैकं पूर्णसहितं च वर्षणीयं प्रथमतः आरक्त्यदिजायेत कुर्याद्गतमनुत्तमं नो चैज्यतद्गतं

कार्यसर्वथाश्रुतिभिच्छ्रुता अनेनैवविधानेनव्रतगृहीतयत्नतः अहयत्नात्करिष्यामिअतंसर्वसमृद्धिदम् इत्यक्त्वासवेदेवास्तु कारयाभास
तत्सणात् स्वर्णनिर्मितादेवीं वत्सालंकारसंयुतां पूर्वैर्त्तेनविधानेनपूजांकृत्वाप्रश्रुततः पंचवायनकंदत्वाकृत्वातेष्वीयथाक्रमं ततो
वैणवपत्राणिफलान्नेश्वसदक्षिणेः विभ्रायत्वातिथयेदेव्यैतुज्ज्वलचरिणे सुवासिन्यततस्त्वेकभर्षितचित्रेभिना एवसस्यद्रुक्रमेण
तद्देवावायनपंचकम् ततोर्गृहगतंतेन देवींनलायथाक्रमम् ततोनुज्ञांचसमाख्यं प्रक्षणाथंततोव्रती नागवल्लीदलत्वेकंक्रमुकं
र्णवर्जितम् भक्षयित्वातुचैलाते दंतातेचनिरीक्ष्य च आरक्षेचततोजातेव्रतस्यास्यप्रभावनः अद्याहगतपापीस्मिदेव्युदर्शनयोग
तः एतत्सम्पन्नंचोर्णं भक्तिभावेनयन्यथा चित्रनेभिर्व्रतंकृत्वाकैलासंशंकरालयम् गत्वाप्रणम्यदेवेशां देवींसादरपूर्वकम् पार्वती
चतदाप्राहचित्रनेमेस्वपुत्रवत् पालनीयोमयात्वंचेत्सत्यमित्यवधार्यताम् चित्रनेभिस्तदाप्राहपार्वतीहरवल्लभे तवपादांबुजं हृद्यं
रत्नस्त्रीप्रसादतः महादेवस्तदाप्राहचित्रनेमिश्रचित्रतम् अद्यप्रभृतिंकैलासेभुंस्वभोगान्यथोस्मितान् पश्चाद्दत्तासिंवेकुंठं व्रतस्थास्या
प्रसादतः पार्वत्यापि कृतं पूर्वेपुत्रलाभार्थमेकच लब्धश्चपण्युरेवोदेव्याव्रतराजप्रसादतः नंदश्चविक्रमादित्योरान्यमासौमहावती नंदश्च
क्रांतयाहीनोकांतालब्ध्वा सुलक्षणां तथाचतद्गतं कृतं कृतं वैपुत्रेह तवे पुत्रं प्रसूयेसाचत्रैलोक्यभरणक्षम इह सुक्तावुविपुलान्
भोगान्नेरुमनोहरान् तदाप्रभृतिलोकैस्मिन्वरलक्ष्मीव्रतंशश्रु अंतं करोतियानरीनरोवापिशुचिव्रतः सुक्ताभोगाश्चविपुलानंते शिक्शरं
जेत रत्नातंपुत्रं सथाविमावरलक्ष्मीव्रतंशश्रु यद्दंष्टयुथाभित्यंश्रावयेद्दासमाहितः धनधान्यमवामोतिवरलक्ष्मीप्रसादतः इति श्रीश्रि
ष्योत्तरपुराणेआवण्युक्तशक्तवारेवरदलक्ष्मीव्रतंसंपूर्णम् अथआवणमंदवारेशनेश्वरव्रतं अद्येत्यादिममसप्तारोगपरिहारार्थं
ह्युदरलत्तागतशनेश्वरपीडानिरासार्थेशनेश्वरव्रतं करिष्ये निर्विघ्नतासिद्धयैंगिणपतिपूजनंकलशाराधनंच करिष्ये कृष्णागायनमः आ
वाहसामि नीलायः आसनं श्वेतकंवायः पाद्यं नीलमधुरवायः अर्घ्यं नीलोत्पलदलायः आचमनं नीलदेहायः स्नानं कुआयः पंचामृत
स्नानं शनेश्वरायः शुद्धोदकस्नानं दीप्यमानजटाधसयः वस्त्रं पुरुषगात्रायः यज्ञोपवीतं स्थूलरोमायः अलंकारान् निलायः गंधं

धूर्तयिः अक्षतात् सदात्तमायः पुष्पं मंदायः धूपं निसृहायः दीपं तामसायः नैवेद्यं नीलोत्पलायः आचमनं कृष्णवपुषेः करोहूर्सनं
 दीर्घदेहायः नांबूलं मंदरातयेः दक्षिणां ज्ञाननेत्रायः प्रदक्षिणाम् सूर्यपुत्रायः नमस्कारं क्रोणस्थः पिमलोबसुः कृष्णोरोदोतकोरयः
 सौरिः शनैश्चरो मंदः पिण्डादेन संस्तुतः एतानि शनिनामानि जपेदशकथसन्निधौ शनैश्चरहतापीडानकदाचिद्भविष्यति इति मार्यना
 मूलतो बह्वः अश्वत्थाय नमो नमः सप्तप्रदक्षिणाः सप्तनमस्कारान्कुर्यात् इति पूजा अथ कथा दशरथ उवाच नमः कृष्णो रनीलाय च न
 कठनिभाय च नमः पुरुषगात्राय स्थूलरोमाय ते नमः नमो मंदराते तुभ्यं निसृहाय नमो नमः नित्यानित्यकथातीयसदात्तसाय ते नमः नप
 सादृग्धदेहाय नित्ययोगधराय च नमस्ते ज्ञाननेत्राय कषयपाया कसू नवे इति श्रुत्वानृपश्चेष्टसत्त्वश्च शनिस्तादा शनिरुवाच तुष्टो हंतव
 राजेंद्र तपसापौरुषेण च दास्यामि ते वरं भद्रं निश्चयाद्दशुवशज दशरथ उवाच अद्य प्रभृतिपिगाक्षपीडाकार्यो न ते मम जगत्त्रये लयानाय
 पीडितो दुःखितो जनः तस्माज्जगत्त्रयदेवरक्षणाय त्वयानघ शनिरुवाच ग्रहाणामहमेको हि मदीनाग्रहाः सदा तपसानवतुष्टो हं पीडो
 न च करोम्यहं जगत्त्रयं महाराज दुःखितं मे सदैव हि दशरथ उवाच भगवन् केन विधिना तदीयाराधनं भवेत् खेन तुष्टोऽसिपिगाक्षतत्सर्वे कु
 मर्हसि शनैश्चर उवाच आवोणामंदवारेषु देतधाम्नपूर्वकम् स्नानं स्रगंधतेलेन नित्यकर्म समाचरेत् कर्तव्यं सर्ववारेषु तेन तुष्टोऽस्म्यहं नृप श
 चिभूत्वा शमीदृसंगत्वा तत्रैव पूजयेत् तदभावे यत्र जेंद्रगत्वा शंभुं पूजयेत् तत्र संपूज्यं माराज नृगंधपुष्पाक्षतादिभिः धूपदीपैश्च नैवेद्ये
 स्नांबुलपार्थनादिभिः वैश्रयेत्सप्तसूत्रैश्च नमस्कारं स्तयैव च सप्तप्रदक्षिणाः कृत्वा पुण्य कर्माणिमां एव विधास्वथस्त्रिंशत्तन्मंदवारात्
 रुषमै ततः शान्तिं च मोचारे कुर्यात् दुष्पानं शक्रं आचर्यैव रये च त्रिंशत्त्रयैव दपारगं स्रवर्णस्वशमीदृसं नदभावे तु पिण्डं मदीयां पतिमां कुर्या
 स्तोहप्रचुरसंश्रुताम् द्विष्टुजं दीर्घदेहं च दंडपाशाधरं तथा पिगाक्षं स्थूलदेहं च श्वेतग्रीवं तथा र्वयेत् रुक्मपत्रं तथा सप्तकृष्णवस्त्राणि
 वेष्टयेत् उपवीतादिभिर्द्वैः पूर्ववद्देवमर्चयेत् शमग्निरिति मंत्रेण हुनेदष्टाधिकं शतं कृसरान् लहो मये तु ते नैव बलिमुदरेत् कृष्णो
 ज्ञं सवत्सा च दद्यादथ पयस्विनीं सप्तविमान् सप्तमन्थं गंधपुष्पफलादिभिः वस्त्राणि दक्षिणां चैव यथाशक्त्या प्रदापयेत् नित्यपाषाणिक्रान्ति

भोजिणी हृजसत्तमान् तेषां पृथ्याशिषं पश्चाद्दुर्जीया हं धुभिः सह सवस्त्रप्रतिभां चैव आचार्यायानिवेदयेत् एवं कृते यराजेंद्रसर्षीभीष्टदा
 स्याहं जपेरेदं पतेत्स्तोत्रं सन्त्याचैव कृतांजलिः समजन्मस्मरजेंद्रतस्यैश्वर्यं भविष्यति पुत्रपौत्रयुगो नित्यं ततो भोक्षमवाप्स्यति तुष्टो
 हंतं वराजेंद्रं पीडानचकरोम्यहं गोचरे वायवर्गेपि विषमस्थोयं दाशनिः तुष्टो राज्याप्रदः सद्यः कुक्षोराख्यापहारकः जन्मस्योदाहरत्यो
 वा अष्टमो वापि कुवचिन्त आवर्णो मंदवारेषु प्रजितो हसुरवपदः ब्रह्माशिवो हरिश्चैव मुनयः सनकादयः लक्ष्मीरूमाचसावित्रीसुनिप-
 ल्यश्चैव शरणाः नृपा अन्येभ्यसा सर्वे राज्याश्च शशास्त्रणीडिताः देशाश्च नगराग्रामागजोद्गावथवाजिनः शैट्टह्यामया दृष्टानां शुभार्थानितस्ते
 णात् अतो मया पीडितानां मनुष्याणां नराधिप गारहर्तुं न शक्ताश्च ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः एतच्छुत्वा शनैर्वाक्पराजापरमहर्षिनः प्रदक्षिणा
 नमस्कृत्य वरं प्राप्य पुरं ययौ गत्वा स्वनगरं रात्रा प्रजितो वैशनेश्वरः श्रावणादिषु वारेषु प्रसन्नो भूच्छनैश्चरः पृथ्वीपतिरभूदाजा युहारा
 जमसादतः यद्भ्रमं शातरुत्थाय सौरिवारो सदा चैवत् तस्याभीष्टप्रदो मंदो भविष्यति न संशयः स्त्रियावापुरुषेणापि शनैश्चरत्प्रवृत्तं
 मुच्यते सर्वेषां पेश्वो सर्वाभीष्टलभेत्सणात् ब्राह्मणो वैदसंपूर्णः क्षत्रियो राज्यामनुयात् वैश्यास्तुलभते वित्तं शूद्रः सुरवमवाप्तुयात्
 कन्याथीलभने कन्यापुत्राथीलभने कृतं कन्याथीलभने कामान् मोक्षार्थीलभने गतिम् मुच्यते सर्वेषां पेश्वो यद्दलोकसगच्छति इति श्रीस्कं
 दपुराणेशनिवारवतोद्यापनसंपूर्णम् अथ व्यतीपातवर्तलिरव्यते युधिष्ठिर उवाच सुनानित्वन्पुरवाहं वदन्तानि सकलान्यपि व्यती
 पातव्रतं ब्रूहि सोद्यापनफलान्वितम् कृष्ण उवाच पुराव्यासेन कथितं शक्रकथवशादह्ये न द्रुतं कथयिष्यामि शृणु राजन्यसत्तम
 शक्र उवाच कथं योगस्तनः पूज्यो व्यतीपातमहासुने पूजिते किं फलं तान विधिमे ब्रूहि विस्तरात् व्यास उवाच इममर्थं पुराणेषु
 रण्याच जगद्गुरुः व्यतीपातव्रतं सर्वथत्समारख्यातवान्द्रमुः तद्रुतं कथयिष्यामि परलोकहिनाय च धरण्युवाच यस्त्वयोन्ये व्यतीपा
 तस्त्वस्य कर्मवदस्वतत् कदाजातः कथं पूज्यः पूजिते चात्र किं फलम् श्रीवराह उवाच यदाहस्यते भार्यो तारांजया हशीतगुः पि
 तृत्वात्साहंतं सूर्यस्त्यजदारान्द्रहस्पतेः तदा सोमो गिरुष्टश्चरं विन्लोकयत् तदा सोमं विन्लोकयत् उमसोर्दृष्टिस्

पातान्कुरुदयोः सोमसूर्ययोः उद्यतास्योभवद्वोरः पुरुषः पिंगल्लक्षणः दशोष्टर्धादशानोश्चुकुटीकृतिलाननः पिंगल्यमश्रुकेशांतोत्वंबभूवुश्च
 कृशोर्दरः शिरालोदीर्घजिह्वश्चसूर्याग्निगमसन्निभः त्रैलोक्यभाक्षिन्नुमासोर वीटुभ्यानिवारितः सोपृच्छदथसूर्यदुस्फुटितोमक्षयागमि
 किं त्रैलोक्यंभोक्तुकासोहंभवञ्चाविनिवारितः क्रोधदक्षशोभाबाधेनपात्येनेकृत्रनेगया सोमसूर्यावृचतुः कोपदृष्टेनोविविधादतिपाताद्
 यानभूत् व्यतीपातस्तोनामभवान्भक्तिविभविष्यति सर्वेषामपियोगान्नापितस्त्वंअवितासदा तेषामभ्येपुष्यतपोभविष्यन्निमसंशयः य
 स्मिन्कालेऽवदुसतिः कल्याणनेवक्राग्येत् स्मानदानादिकांकिंविक्त्वानेयादयभवंत् इतिताभ्यांवरगेदत्तस्ततः प्रभृतियोगगार्त्त्रिपुल्लोकियुवि
 रव्यातो बहुपुण्यफलमदः व्यतीपातमहावीरत्रैलोक्यव्यापकप्रभो त्थिप्रामेनेरेः किंचिद्दातव्यशरुभकांक्षिभिः तद्दत्तं सुधितोसुं स्वनोचैत्के
 पोनिपात्यता व्यतीपातऽ० नमोवांपिनरोमेस्तुक्रोधपातस्यभाजनः दत्तोभवश्चममथुनामसादः कीयतामस रवीदावुचतुः स्मानदानज
 पदोमपूर्वकंयस्त्वदीयसमयेसमाचरेत् तस्यपुण्यमिहतेमसादतो नंतमस्तुसुतवे भवार्णवे नत्कालेनवविदधातिपूजनयस्तस्येष्टभवतुभ
 वेत्सभद्ररूपः पुत्राशुधनसूखकानिपुष्टिरूपारोगाद्यगुणिजनवल्लभैश्चपूर्वम् धरण्युवाच अस्वार्चनविधिञ्जिह्विस्तरैणजगदुरो क्लृप्त
 स्मिन्वन्तेदेवकिंफलंश्राव्यनेनरेः वराहऽ० एतस्मात्कारणाद्भूमेव्यतीपातः सउच्यते अर्चितेच फलंयस्याचिदुक्तचसमाप्ततः विस्तरेणार्चन
 विधिकथितुंकेनशक्यते यथार्चितेव्यतीपातः सविधिः श्रूयतामिह शुभेव्यतीपातदिनेवगाह्येत्संसेव्यमानेन महानदीजलम् उषाव
 सेहैपवमानजापको जपेच्चमंत्रं व्यतीपातनेमः छादितेताम्रवस्त्रेणशर्करापूरितेघटे काचनाद्येप्रतिष्ठाप्यहंममष्टसुंजनरम् अ
 ष्टभुजमहादशभुजेऽल्पनिवाक्येव्यतीपातमूर्तेः अष्टदशभुजश्रवणादुत्पत्तिवाक्यानुसारित्वाच्च विनियोगवाक्यस्य तथाभगवद्गत
 सुचंचत्तारोमनवस्तार्यति चत्वारश्चतुर्दशैतैर्दोषस्वनिवेदनैः भस्वैर्भोज्यैः फलेश्चित्रैर्मिमिर्गैश्चित्सेयेत् नमस्ते-
 स्तुव्यतीपातसोमसूर्यसूक्तप्रभो यद्दानादिकृतं किंचित्चदनतमिहास्तुमे इत्युक्त्वापंचरत्नाद्यं संपुष्यास्तनमजलिं प्रक्षिप्यतस्सणादेवसर्वे
 पापस्योभवेत् यदिद्वितीयेचदिनेव्यतीपातोभवेन्नहि तदापूर्वोपवासस्तु प्रदद्यात्सकलंरुणेः पारणंचव्यतीपातं कुर्यात्संपारयगोमय अथे

कस्मिन्दिनेधात्रिव्यतीपातोभवेद्यदि तत्रैवाह्नितादत्वाउपवासं समाचरेत् कुर्यादेवंमासिमासिव्यतीपातात्त्रयोदश चतुर्दशीतु संप्रानिकुर्यात्
 दुद्यापनंबुधः व्यतीपाता यस्ताह्नितीरगृहक्षसमच्छतम् आज्यक्षीरफलानां च द्वात्रिंशत्तु व्यतीपातं शर्करापूरणं कुर्मोति सहस्रोपलक
 रनरं शय्यांसोपस्तरैर्युक्तां दद्याद्भूतदेशिने वंदे व्यतीपातमद्रुमहांतरं भीदुसुसुकलघुलब्धं समस्तपापस्य मम सायास्तु पुण्यत्वं
 चानंतफलं ममास्तु इति समीर्यगुरुपरिपूज्यतं कटककुंडलकंठविभूषणैः सकलमेव समर्प्य यथोचितं तदुपलभ्यमिह श्युत न्यदि गा
 चपयस्विनांदद्यात्सर्वणं वरदक्षिणां तस्मै शय्यां समादाय सारदारुमयी दृढाम् दंतपत्रसितारम्या हेमपट्टैरलंकृताम् हेमतूलीप्रतिच्छ-
 न्नां स्फुग्गेदुपधानकां प्रच्छादनपदीशुक्लांधूपगंधादिवासिनाम् नाबुलंकुसुमोदं कपूरगरुचंदनं दीपकोपानहोच्छ्रवणदद्याच्चामयस
 ने देहांते सूयैलौकाय विमानैरत्नसन्निभैः अस्मरोगणसभोगीनि नृत्यविलासिभिः गलाकल्याऊदशानंसादरं विदशां चिंतितः तदंतराजरजः
 स्वाद्रूपसोभाग्यभागभवेत् कीर्त्याद्योगुणपुत्रायुरारोग्यधनधान्यधान् प्रमापादि महेश्वर्ययुक्तो भोगी बहुश्रुतः जनसोभाग्यसंपन्नो याव
 ज्जन्मोष्टकायुतं दर्शेदिशगुणदानं तच्छतशतं दिनस्यै शानमंत्रसंक्रांशानमंत्रविभूषणतः शुगादौ तद्दर्शगुणमयनेन च्छतं भवेत् सोमय
 हेतच्छतशतं च्छतशतं अस्म्येयं व्यतीपाते दानं वेदविदो विदुः उल्लोकाद्युगुणकोटिगुणं श्रमणान्नाडिक्रयानु अर्बुदगुणितं पत
 नेऽपदानाद्यक्षयंपतिते जन्महाविंशतिनाडौ श्रमणालेकविंशति व्यतीपातस्य पतने दशसप्तस्थितं विदुः संमार्थितं यद्व्यतीपातकालेषु नः
 पुनस्तद्द्विशीतशमी प्रयच्छतः कल्पशतार्बुदानि विधेयमानानि हिहीयते गन् तस्मान्माहं त्वं व्यतीपातशुक्लरुषचेत्युगमनेन भिष्टं यदि स्थिर
 लंशानंतु वेष्टं समस्वरिष्टं यदभीक्ष्मितं तन् गणयित्वा व्यतीपातकार्याभूतिव्यतीनरः सर्वपापहरो तस्य लभते फलमिप्सितं पवति लिख
 तियः शृणोति वै तत्कथयति परयति कारयत्यवश्यम् इति शशिदिवसे यास्य मोषिदेवो श्विरमय परिपूज्यमानवास्ते इति वराहेनेक्ते
 व्यतीपातव्रतं अथ तत्रैव नारदीये व्यतीपातव्रतं युधिष्ठिर उ० केन व्रतेन चोर्णानपश्येद्युष्मशासनम् परिपूज्याम्यहं विभ्रजता चाभुन
 मं व्रतं तद्भूतं ब्रूहि विप्रर्षे कृत्वा भवति सुप्रियं माकंडेय उवाच शृणुराज च्छतमिदं हर्यश्वेन पुराकृतम् तेन रासावै देवतं सूकराय चतुः

खिने, कदाचिन्मृगायां कर्तुं ह्यर्थं शोराजसत्तमः वनमथन्तर न राजा हस्वातवै वसूकरम् दग्धपादकटिचैव दग्धकण्ठपुरावोरसम् हस्वान्थाविधित्तु
 कृपाञ्चैकेनृपोत्तमः केन कर्मविषाकेन द्यवस्थामासवानयम् अहो कष्टमहो कष्टं सूकरेणोपसृज्यते अवश्यमपि भोक्तव्यं कृतं कर्म शक्राशुभं
 इत्युक्त्वा तत्सुरेण राजानं माह सूकरम् ईदृशी किमवस्थाने तन्मे ब्रूहि च सूकर तच्छ्रुत्वा नृपते यो क्वयिनिः श्वसन् सूकरो मुहुः स्मृत्युग
 कृतं कर्म मृत्युवाच नृपं प्रति शृणुराजन्महर्षवै श्योधनबलान्वितः आशाकृन्ध्यो न दत्तो हि आश्रितेभ्यश्च किंचन श्रुताश्च बहुशाधमाः पुराण
 श्रुतिचोदिताः तथापि पापबुद्ध्या भेनाकृतं चात्मनो हितं आशापाशमनुग्रामः शुभशास्त्रविवर्जितः कृतवान् पापमंवाहनं किञ्चित्सकृतं कृ
 तम् एकदा तु हि जः कश्चिद्भ्रमतीपाते गृहं मम आगतो याचयन् याचनं किंचिद्दत्तवानहं भयानिराकृतो त्वयं तं वचोभिर्निष्ठुरे स्तथा व्यतीपातो
 द्यरे वैश्यकिंचिद्देत्वरिनेरवल तन्मे रुरूपं भवति माप्स्यसे त्वन्यजन्मनि कुपिते नृमया तस्मै निष्ठुरा वाक्समीरिता ततश्च कुपितो विशोपम
 शापमथादत्त आशाग्निर्देहते यद्दत्तमभोगानि पृथक्पृथक् तथैव तु तवांगानि दावाग्निः पुरुषाथम अरण्ये निजले देशे निर्जने दुर्मविस्त
 ते तत्र सूकरयो नो त्वमुत्पन्नोदुःखमाबुहि मसादि नो मया पश्यापु नरस्युक्तवांस्तदा उदृश्यति राजा त्वां सूकर त्वेदया परः इत्युक्त्वा च
 जगामाथ अन्यवैश्यगृहं गति तेन शापेन वैराजन्सूकरत्वमवाप्तवान् अहं दुःखं च संजातो किजले निर्जले वने राजो वाच केन त्वं
 मुच्यसे पापात्मा च द्वेहं सूकर येन शक्योप्यहं कर्तुं तव शापस्य संक्षयं वराह उवाच श्रुयतां मम राजेन्द्र युक्तिः स्याद्येन कर्मणा व्य
 तीपातत्रतं नाम कृतं राजस्वयापुरा यथाभानासु तस्येह सर्वस्वकारिणी तथा व्रतमिदं राजन्निह लोकं परञ्च यथेषाभ्युदितः स
 र्योदशोषं च नमो देहत् व्यतीपातस्तथैवैह सर्वपापव्ययोदति यथाविश्रुदेता हि नृगाणां परमविद्वितिम् दत्तात्वेन तं देहत्तथा व्रतमिदं
 शक्रं म् शतमिंदुक्षयदानं सहस्वतु दिनक्षयेषु वैशतसाहस्वव्यतीपाते त्वनंतकम् विधानं व्यतीपातस्य शृणुराजन्मयत्नतः द्वाविंश
 तिसंश्रुत्पत्नौ २२ भ्रमणे चैकविंशतिः २१ पतने दशनाड्यस्तु १० पतिते समनाडिकाः ७ यत्कलं लक्षसुत्यतो भ्रमणं काटिरुच्यते पतने द
 शकोद्व्यस्तु पतिते दत्तमक्षयं आकृतिर्मूर्च्छनाकाशाशैल तुल्याश्च नाडिकाः लक्षकोद्व्यर्बुदशुणमनंतस्याद्यथाक्रमम् व्यतीपातविभागे

बुदानमुक्तं नृपोत्तम शंखकर्णपलंबोष्ठं लंबशृद्धीर्धनासिकं अष्टनेत्रंचतुर्वक्त्रं सुजैरष्टदशैरुनिं शनयोजनविस्तीर्णसोमस्यसुतं भ्रुवम्
 माद्यैवाफालानेमार्यैर्वैशाखेच्चावणेथवा व्यतीपातोदिनेयस्मिन् आरभे इतस्तुतमस्य व्यतीपातव्रतेसम्यक्शक्तिभिर्भूलासमाहितः पंचगव्यति
 ल्धैश्चैः श्रुचिः स्नायात्समाहितः ततः संकलयेदेतद्भूतसर्वार्थसाधकं व्यतीपातव्रतेतिष्ठन् स्वणदानकराम्यहम् नवारात्रचगद्यन्तं
 निथिनंचचन्द्रमाः यदावैजायनेभक्तिस्तदाग्राह्यमिदं व्रतम् किञ्चैतैर्बहुभिश्चीर्णैः किंदातेर्बहुभिः कृतेः सर्वेषाफलमाप्नोति व्यतीपात
 व्रतेनवै इति संकल्यमनसा व्यतीपातव्रतंचर सर्वेषापरिश्रुद्धयैथावत्सर्वसोभवेत् आमन्व्यतद्दिनेविभ्रं वेदवेदांगभारगम् तिलैः पू
 णशिरावंच मगुडं गुरवैर्पयेत् शंखचक्रगदापाणिपद्महस्तं हिरण्यम् वस्त्रयुग्मेनसंवेष्ट्य पूजयेद्द्रुडध्वजम् उपचरैः षोडशभिः पू
 जयित्वा समाहितः हेमदानंततः कुर्याद्दद्याद्विषवसारतः मंत्रेणानेनविधिवत्करेद्यत्वात्सर्वणकम् नमस्तेस्तुव्यतीपातसोमस्यसुतं यभा
 दास्थामिदानं यत्किंचिन्नदक्षय्यमिहास्तुमे गुंजामात्रमपिस्वल्पं हेमविषकरापितम् गृह्यतोऽन्नमसिद्धार्थे पूर्यस्वमनोरथान् हेमादिशि
 खरंभूत्वात्सर्वणकोटिरुच्यते इदंक्षेत्रं कुरुक्षेत्रं साक्षात्पारायणोद्दिजः सुवर्णस्य चदानेनभीतोभवजनादेन नवहस्तोव्यतीपातोवैद्य-
 तिश्चरणोऽस्मृतौ संक्रान्तिर्द्वयंस्थाने ममावैनाभिरुच्यते पूर्णिमापृष्ट नोक्षे चोपचांगंपंचपर्वणि एवावैद्युशरगस्यसुखं वेदादशीस्युता
 अमाचपितरोक्षेयामातामन्वादयत्सथा भगिनीद्वादशीजेत्याव्यतीपातस्तुसोदरः पितुः शनगुणं प्रोक्तं सहस्वभातुरवच भगिन्यां दश
 साहस्रं सोदरे दत्तमक्षयम् व्यतीपातदिनेदेवकिंचिद्विसेसमर्पितम् भवन्तनतफलदमममन्त्राजिन्मनि एवंमाध्यंद्दशैकेऽनेनव्याचैव
 पुनः पुनः तत्सर्वे गुरवे दद्याच्छ्रेत्रियायकुटुंबिने व्रतोपदेशे विश्रायपुराणजायभक्तिः श्राद्धाणां नृकांजिधित्वात्तु व्रतमं नत्समापयेत् इदं
 व्रतं मया देवगृहीतं पूर्वजन्वनि स्वर्गपवर्गदं नृणां सूकराय देद्वाप्यहम् एवमुक्त्वा नृपश्रेष्ठः सूकराय फलददौ नत्सगानेनपुण्येन सूकरो
 मुक्तः किल्बिषः मुक्तः सूकरदेहाच्च सर्वोत्तरणसूषितः दिव्यविमानसमाप्यगतो स्वर्गंचसूकरः नजानंति द्विजाः सर्वे व्यतीपातव्रतोत्तम इहलोक
 चक्रस्वदंस्वर्गमोक्षमदायकं अतस्त्वं कुरु राजेंद्र व्यतीपातव्रतोत्तमं सर्वेषापस्यकरं नृणां भवति सर्वदा कुर्यादेवं मामिमाभिव्यतीपातात्स्वयोदश

चतुर्दशीतुसंप्राप्तेः कुर्याद्विद्यापनंबुधः आदौमध्येतथाचोत्तयथाशक्तिसुयाचरेत् निकत्रयेण चार्द्धेन तद्वर्द्धितेन वा पुनः व्यती
 पातस्वरूपमिहिकुर्यादष्टसुजंनरः गणेशपूजनकार्यस्तिवाचनमाचरेत् गोदीपुत्रवास्ततोऽभ्यर्च्य आचार्यवरयेत्स्वर्धाः
 वरयेच्चततो विमान्कालिजम्बत्रयोदश दशगारे तथागोष्ठे शक्रे च स्थायमंदिरे पुष्यमंडपिकांकृत्वापट्टकृत्वादिबेष्टिताम्
 तन्मध्ये सर्वतोभद्रं च ये लक्षणां चिंतयन् तत्पूर्वे स्थापयेत्कुम्भं शंकरापूरितं शक्रेभ्यः तस्योपरिन्यसेत्वात्र तान्मंसुन्म-
 यवैणवम् निकत्रयेण प्रतिमां स्वरुणपरिभिताम् स्वशक्त्या कारयेन्मूर्त्तिलक्ष्मीनारायणस्य च लक्ष्मीनारायणी
 मूर्त्तिं व्यतीपातसमन्विताम् स्थापयेत्प्रतिमां तत्र ब्रह्माद्यावाहनंततः ततः पूजाविनिर्बर्त्य महासंभारविस्तरेः अर्घ्यंचापिनतो
 देयस्वरुणैः कुम्भैर्जलिः गृहाणार्घ्यव्यतीपातसोमसूर्यस्फुतप्रभौ सप्तजन्मकृतं पापं ललासादात्स्रणशयतु मंत्रेणानेन देवाय दद्यादर्घ्यं समा-
 हितः होमं समारभेतश्चात्सोमो धेनुमिति स्मृतः आकृष्णो नेति मंत्रेण सूयशय विधिवन्तरः अन्वस्थाकंसमिद्विश्वशतमष्टोत्तरं तथा इदं विश्वारि-
 मिमंत्रेण होमः स्यात्पायसेन च व्याहृतानां फले होमं कुर्यादष्टोत्तरं शतम् त्रयोदश ज्वात्सुणाश्च भोजयेत्सुद्रुपायसेः एवमाराधिता निगान्द-
 शिणाभिन्वतोषयेत् आचार्यपूजयेत्सञ्चान्नां च दद्यात्सयस्विनीम् इत्यंत्रंतुयः कुर्यान्नरो मक्ति समन्वितः कोटिजन्मकृतेः पापे मुच्यते
 नात्र संशयः अस्मिन्कृते वने राजनूधे व्यस्तीन चाप्नुयात् अकालमृत्युदारिद्र्यशोकेतुः खंन जायते सर्वसौख्यमवाप्नोति व्यतीपात
 मसादतः इति श्रीवराहपुराणे व्यतीपातव्रतसौद्यापनसंपूर्णम् अथ आश्विनशक्रे कादशीमारुप्य कार्तिकशक्रे कादशीपर्यन्तमासो-
 पवासवतं छिरव्यते हेमाद्रौ विश्वरहस्ये नारद उवाच भगवन् श्रोतुमिच्छामि वतानामुत्तमं व्रतम् विधिं मासोपवासस्य फलं चास्य
 यथोदितम् यथाविधानैः कार्यान्वचनचर्यायाश्च भवेत् आरभ्यते कथं पूर्वसमाप्तं च यथाविधि यावत्संख्यं च कर्तव्यं तद्ब्रवीहि पितामह
 व्रतमेतत्स्मर्येष्टविस्तरेण ममानय ब्रह्मोवाच साक्षिनारदपुंष्टिहिसर्वेषां हितकारकम् यादृकमतिमतोऽथैष तच्छृणु ब्रह्मवीमिने
 स्मराणां च यथाविष्णुस्तपतां च यथा रविः मेरुः शिवरिणां यद्देनेतयस्तुपक्षिणाम् तीर्थानां तु यथा गंगा प्रजानां तु यथा दिजः श्रेष्ठः-

सर्वत्रतानां हि तद्वन्मासोपवासकम् सर्वत्रतपुत्र्युण्यसर्वतीर्थेषु इवेत् सर्वदानोद्भवपिलभन्मासोपवासकृत् अग्निष्टोमादिभिर्यज्ञै
 र्विधिवद्भूरिदक्षिणेः नतसुण्यमवाप्नोति यन्मासपरिलंघनात् नैनदतदुतजसंतपस्तमस्रधाकृतम् यः करोति विधानेन नरो माससुषोषण
 प्रविश्य वैष्णव्यसंपूजयेच्च जनार्दनम् शुरोराज्ञांतोलब्ध्या कुश्यान्मासोपवासकं वैष्णवानि यथोक्तमभिहृतानेन वनाभितु हादश्यादीनि
 पुण्यानि न तो मासपुणावसेत् अनिरुच्छुपराकवच्छुचोद्रायगातथा मासोपवासं कुर्वन्निज्ञात्वा देहवलाबलम् वानमस्थो यनिर्वपि नारी
 वा विधवा सुने मासोपवासं कुर्वीत युरुविप्राजयातक्तः आश्विनस्यामलेपक्षे एकादश्यामुपोषितः अतमेतसुगुण्डीयाद्यावच्चिंशद्दिनावधि
 वा स्रदेवं समुद्रिशयकार्तिकसकलं नरः मासंचोपवसेद्यस्तु समुक्तिफलप्राप्तयेत् अच्युतस्थालये भक्त्या विकालं कुसुमैः शंभुः मालती
 दीवरोः पद्मेः कमले लुसुगंधिभिः कुंकुमागरुकूरैरेविलिप्य च सुगंधकैः नैवेद्यैर्धूपदीपाद्यैरेव येसु जनार्दनम् मनसा कर्मणा वाचा पूजये
 द्द्रुडध्वजम् कुर्यान्निरस्त्रिषवणमहद्भक्त्या जितेन्द्रियः नाम्नामेव तथा लापं विष्णाः कुर्यादहर्निशम् सुर्वेन च स्तुतिर्विद्याभूषावादेवि
 वर्जयेत् सर्वसत्त्वदयायुक्तः शांतवृत्तिरहिंसकः सुमोवाआसनस्थो वा वासुदेवं मकीर्तयेत् स्तुत्या लोके न गंधादिस्नाह्नन् न वकीर्तयेत्
 अन्यस्य वर्जयेत्सर्वं आत्मनः शक्त्या जितेन्द्रियः गात्राभ्यंगं शिरोभ्यंगं तांबूलचर्विलेपनम् अतस्थो वर्जयेत्सर्वं यच्चान्यत्र निराकृतं अतस्थो
 नसदा किंचिद्दुष्कर्मस्य च कारयेत् देवतायतने तिष्ठेन्न गृहस्थश्चरेद्गतम् हृत्वा मासोपवासं तु संयतात्प्राजितेन्द्रियः ततोर्चयेन्महा
 भक्त्या गोविंदं गरुडध्वजम् पूजयेत्सुष्यमालाभिर्गंधधूपविलेपनैः वस्त्रालंकारगंधैश्च तोषयेदच्युतं नरः स्नापयेत्सुहरिं भक्त्या तीर्थ
 चंदनवारिभिः चंदनेनानुलिप्तांगपुष्पधूपैरनकशः वस्त्रदानादिभिश्चैव भोजयेच्चर्चिद्विजो न मात् दद्याच्च दक्षिणां तस्थोतांबूनादिव
 दापयेत् क्षमापयित्वा विष्णुं च विस्तृजन्भियतो ब्रह्मा एवं विचातु सारेण भक्तियुक्तेन चेतसा एवं मासोपवासं तु हृत्वा भ्यर्चयेत् जनार्दनं
 भोजयित्वा द्विजांश्चैव विष्णुलोकं महीयते एवं मासोपवासस्य त्रिंशदह्निद्विजोत्तमः निर्वापयेत्ततश्चौर्ध्विधिनार्येन तच्छुणु कारये-
 द्दृष्णव्ययमेकादश्यामुपोषितः पूजयित्वा च देवेशमाचायां नुत्तया हरिम् अर्चयित्वा हरिभक्त्या अभिवाद्य शुरुकथा ततोऽनुभोजयेद्दि

मान् यथाशान्तिथयाविधि विशरुद्धकुलचारित्रान् विष्णुपूजनतत्परान् पूजयित्वादिजान् सम्यक्त्रिशोद्देशोजयेत्स्वधीः तावन्तिवस्तु
 युग्मानिआसनादि कर्मडलून् योगयद्वादिशस्त्राणि ब्रह्म सूत्राणि वैवाहिक दद्याच्चैवद्विजाट्टोभ्यः पूजयित्वाप्रणम्य च ततोसुकल्पयेच्छ-
 व्यंशस्तास्तरणसंस्थिता विमानसंयुतांश्रंशामोपधानामलंकृताम् विष्णोस्तुष्कारयेन्मूर्तिकंचनीतुस्वशक्तिः न्यसेनस्यानुशय्यायांअर्च-
 यित्वास्त्रगादिभिः आसनपादुकेषु च वस्त्रयुग्ममुपानहौ पवित्राणि च पुष्पाणि शय्यायासुपकल्पयेत् एवंशय्यांतुसंकल्प्यमणिपत्यचतान्द्विजान्
 प्रार्थयेच्चानुमोदार्थविष्णुलोकंब्रजाम्यहम् एवमभ्यर्चिताविभावदेशुर्ब्रूमिनंतदा ब्रजब्रजनश्चेष्टविष्णोः स्थानमनामयं विमानं वैष्णवदिव्यं स-
 शय्यापरिकल्पितम् तेन विष्णुपदयाहिसदानंदमनामयम् ततोविमर्जयेद्विमान्मणिपत्यानुगम्य च ततस्तु पूजयेद्ब्रज्यागुरुज्ञानमदायक-
 ताशय्यां कल्पितं सभ्यकुरु ब्रजतसभापकम् प्रणम्यशिरसाशांतो गुरवे प्रमतिपादयेत् एवंपूज्यहरं विष्णु रुज्ञानमकाशकं कृत्वाभासोपवासो-
 चनिर्वाप्यविधियस्युने कुलानां शतमुद्धृत्य विष्णुलोकं ब्रजेनारः यस्मिन्वरे महापुण्ये कुलेशोपवासकुरु सर्वेषां पवित्रिस्तोविष्णुलोकैर्बहो-
 यने नरोभासोपवासानां कर्तापुण्यकृतावरः पितृभानुकुलभ्यां च समविष्णुपुरं ब्रजेत् नारीवाविधेयाजातायथोक्तं ब्रतञ्चारिणी कृत्वाभासो-
 पवासंच ब्रजेद्विष्णुसनातनम् नारदउवाच कुरुकुरमिदं देवमूर्च्छां ग्लानिकरं परम् अंतभासोपवासारब्धं भक्तिजनयतेऽस्युते पीडि-
 तस्य पृथग्देवपुत्रैर्ब्रजतिरस्तदा त्यागोवायुहोवाथकितुकार्येपिनामह ब्रह्मोवाच अतस्थं कर्षितं हस्तासुसृष्टुं वातपीथनम् हलातु ब्राह्म-
 णास्तस्य कुर्युः सम्यगनुग्रहम् अमृतं पाययेत्क्षीरं मिच्छमानं सहस्रनिशि यथेहनं क्षियुज्येतभाषीः क्लृप्तीडितो ब्रती अतिमूर्च्छो नित-
 क्षीणं सुसृष्टुं क्लृपपीडितम् पाययित्वा मृतं क्षीरं रक्षेद्दत्त्वा फलानि च कुर्यान्नच यो नित्यं ब्रतस्थः परिपालयेत् पयोमूलफलदलार-
 क्षेच्च वनिसेदा एवभासोपवासस्य आरूढः प्राणसंशयश्चे अन्नतश्च्युतैर्दिव्यैः परीप्सेद्ब्राह्मणास्तथा नैनेत्रं तं विनिर्झतिह विविश्रानुपौ-
 दनम् क्षीरोपधं गुरोराज्ञां ह्यापोमूलफलानि च एवं कृत्वा पिरक्षेत सशुद्धः पाययेत्क्षीरं तोयं च त्रयं पश्चात्सभापयेत् अथ विष्णुवर्चनवि-
 ष्णुर्दानविष्णुवर्चनं तथा सर्वविष्णुमयं ज्ञात्वा ब्रजस्थं सोणमुद्धरेत् यदासुसृष्टुर्भिर्भ्यः परिरग्लानोति मूर्च्छितः तदा स मुद्धरेत्क्षीणमिच्छतं विमु-

र्वस्थितं परिपाल्यब्रवीदेहं ब्रतशेषं समापयेत् यथोक्तं द्विगुणं तस्य फलं विप्रपुरतोदितम् इन्द्रियार्थेष्वसक्तोयः सदैव विमलामतिः परि-
 नोषयेत् विष्णुं नोपवासो यत्नात्मनाम् किं तस्य बहुभिक्षीर्थैः स्नानद्वोमजपमंत्रैः अजिनोषोऽद्वियगणोजितोयेन स्वप्ने तसा जितेन्द्रियः
 सदाशांतः सर्वस्मृतद्वितैरतः वासुदेवपरो नित्यं नक्लेशं कर्तुं मर्हति कुलानूनं यथोक्तं नुवैष्णवपदमव्यय आमांतपुरुवानित्यपुनराह-
 निदुर्लभम् ये स्मरंति सदा विष्णुं विशरुद्धेनांतरात्मना ते प्रयाति भयं त्यक्त्वा विष्णुलोकमनामयं ततो विष्णुवर्चनं सम्यक्क्यातः सायान्दमे-
 व च कीर्तयत्यच्युतं यैवेतेतरंति भवार्णवम् आनंदिनो नदुःखान्तः कुद्धः शान्तो यवाहारिम् एवं यः कीर्तयेद् दत्तस्यासगच्छेद्देष्यावीपुरीम्
 गर्भजन्मजरोगाहः खसंसारबंधनैः न बाध्यते न रो नित्यं वासुदेवमनुस्मरन् स्थावरे जगमे सत्वे स्थूले सूक्ष्मो शक्राशक्तो विष्णुपश्यति सर्व-
 त्रयः स विष्णुः स्वयं नरः सर्वे विष्णुमयं ज्ञात्वा त्रैलोक्यं स च राचरम् यस्य शांता मानि जनेन पूजितो गुरु उध्वजः इदं कल्पानुक्रुत्याभ्याञ्जनानामु-
 नमं व्रतम् विष्णुलोकमवाप्नोति चक्रपाणेः प्रसादतः विधिमासोपवासस्य यथावन्परिर्कीर्तितः सतस्मेद्वा न्युनि श्रेष्ठ सर्वलोकहिताय च ह-
 त्वा विष्णुवर्चनं भक्त्या नरो विष्णुपुरीं व्रजेत् नाभक्त्या यमदातव्यं न देयं दुष्टचतसे इति श्रीविष्णुरहस्योक्तं मासोपवासव्रतं संपूर्णम् अथ आ-
 षादशकृत्कादशीमारम्यकान्तिकशकृत्कादशीपर्यंतधारणापारणाञ्जनं चरव्यते कृष्णाडवाच शृणु कौंतेय वदस्यामि धारणापारणाञ्जनम्
 बांधवादिबधोत्पन्नदोषघ्नं च सुखप्रदम् कुलवृद्धिकरं चैव सर्वेन्द्रियनिशामकं चानुभारयेत्तथाचादोषामि कौंतेय सुव्रतः पुण्याहंकारये-
 त्यूर्वमेकादश्याशकृत्मेदिने पञ्चासकल्मसरजेद्रतदारम्यव्रतं चरेत् आदोषासि न तथा चानुभास्यमथापि वा एकस्मिन्धारणं कार्यं पार-
 णं च तथापरं उपवासोधारणस्यात्पारणभोजनं भवेत् पारणे नृदिने माने अर्घ्यपूर्यं निवेदयेत् पारणं तु ततः कार्यं मंत्रमहासंज्ञं जपेत् अथो-
 नरशतं दद्याद्ध्यै देवाय नन्मनाः समानं मासिराजेंद्रकुर्याद्दुद्यापं नृबुधः चानुभास्यव्रतं चाथमासे मासे तु कारयेत् उपवासदिने आमिषु-
 ण्याहंकारयेत्पुरा आचार्यं वरयेत्पञ्चाद्वाद्गुणं तु ततः परम् कुर्यात्तु न मां शकृत्कृत्स्नमीनारायणस्य वै पंचाश्रुतैस्तथापुषैस्तु लसीदल-
 चंपकैः मालतीकेतकीभिश्च मल्लिकाकुसुमैस्तथा रात्रौ जागरणं कुर्यात्पुराणपवनदिभिः शान्तः काले समायाते ब्राह्मणास्तु निमत्रयेत् मा-

सेविष्याः पंचदशदिग्मासैर्द्विगुणं भवेत् चतुर्मासैस्तथाराजन्ब्राह्मणोऽसुशक्तश्चित्रान् पश्चात्तानादिकं कृत्वा देवपूजां समाचरेत् पश्चादग्निं
सप्ताध्यायहोमं कुर्याद्यथाविधि निषुसीदतिमंत्रेण जुहुयाच्चतिलोदनम् अराधिकाणैर्मंत्रेण जुहुयाच्चयुतोदनम् अष्टाक्षरेणामंत्रेण पाप
संजुहुयानतः लक्ष्मीनारायणदंबं स्थापयेत्तत्र देवताः पूर्याद्दुहित्तौ हुत्वा होमशेषं समापयेत् ब्राह्मणान् भोजयत्यश्वादाचार्यपूजयेत्
तः एवैकृत्वा महाभागब्रह्महत्यादिपातकैः मुच्यते नात्र संदेहस्तस्मात्पुरुमहावनम् सृष्टीवस्तुमहाराजहृत्वावलिनमाहवे रामादिद्वित-
कृत्वाधारणापारणाद्रतम् विमुक्तः सतदादोषान्नापातकसंचयात् नारदेन तथाराजन्पूर्वजन्मनिश्चयतः द्विजानामुपदेशाश्चधारणा
पारणाकृत्वा होमादिकं विधायाथ तस्य पुण्यप्रसावतः जितेंद्रियस्ततो जा नो ब्रह्मलोको दिकाश्चरन् तस्मान्स्वर्गयत्नेन कुर्याद्धारणपारणम् इंदि
याणां वशाथोपसर्वपापानुनये तस्मान्त्वमपि राजेंद्रकुलं रुद्रव्रतमुत्तमम् किदानेऽस्य पसाकिं वानियमेऽश्वमेतैर्यमैः धारणापारणा कुर्याद्दत्ताना
मुत्तमं व्रतम् सर्वयज्ञेषु तीर्थेषु सर्वद्वेषु यत्कलं तत्कलं समवाप्तो निसृत्वा धारणापारणां इदं व्रतं महापुण्यं तपसा सुत्तमं तपः तस्मान्त्वमपि राजे
द्रकुर्वदं विधिपूर्वकम् बांधवादिबंधोषास्तु च्यते नात्र संशयः इतितं संवदि व्याथविष्णुः स्वां च पुरीं यथो वंद्यमानः पौरजनैः पौरजनैः पंडु
नंदनैः युधिष्ठिरौ पिराजर्षिश्चकारे दं महावनम् विमुक्तः सर्वपापेष्व्यो वं शष्टद्विस्तनो भवत् इति श्रीभाविष्योत्तरपुराणे धारणापारणाद्रतस
पूर्णम् अथ संक्रान्तिव्रतानिलिरव्यं तत्रादोधान्यसंक्रान्तिव्रतं हेमाद्रोऽस्कांदे नंदिकेशवरउवाच अथाहं संवस्थापिथात्यवतु मनुजमभ्य
कृत्वेहनरो राजन् सर्वाङ्कामानवाभुयात् अयने विषुवं चैव स्नानं कृत्वा यथाविधि व्रतस्य नियमं कुर्यात्थ्यात्वादेवं दिवाकरं करिष्यामि व्रतं देव
त्वद्भक्तस्त्वत्परायणः तत्र विष्णो न मे भूयान्न वेदं प्रसादतः इत्युच्चार्य लिखेत्पद्मं कुंभे नाष्टपत्रकं भास्करं पूर्वपत्रे तु आग्नेये च तथारविम् विव
स्वतंतथायाम्ये नैर्ऋत्ये पूषणं तथा आदित्यं वारुणे पत्रे वायव्ये न पनंतथा मातं डीमिति क्रौंचे शान्ये भानुमेव च एवं चक्रमशोऽभ्यर्च्य विश्वा-
त्सामभ्यद्वेवता कृतांजलिपुटो भूत्वा अर्घ्यं दृद्यात्समंत्रकं कालात्सासर्वदेवा त्सावेदात्सा विश्वतो मुखः व्याधिमुत्कजराशोकसंसारभयना
शानः इत्यर्घ्यमंत्रः पुष्पैर्धूपैः समभ्यर्च्य शिरसा प्रणिपत्य च रविंध्यात्वा ततो दद्याद्धान्यप्रस्थं द्विजातये प्रतिभासं पुनस्तद्दत्त्वाऽप्यो देवः सह

सुपात् एवंसदाप्रदातव्यं धान्यप्रस्थं हिजातये एवंसंवत्सरे पूर्णकुर्यादुद्यापनक्रियाम् अर्घ्येणात्रं हि सोवर्णं कारयेन्मंडलं श्रमं हि शुभं पूजयेद्वा
तुं रक्तवस्त्रयुगान्वितम् धान्यद्रोणेन सहितनदईन स्वशक्तिः स्वर्णशृंगोर्योरुशंकास्य दोहाप्रयस्विनीम् रविरूपं हि जंघ्यात्मानत्सवीरिभि
वेदयेत् अग्निघोमसहस्त्राणां फलभाप्रोतिमानवः समजन्व्यसहस्त्राणि धनधान्यसमान्वितः निर्व्याधिर्निकुजो धोमान् ह्युद्यापनं भिजापने
इति श्रीस्कंदपुराणे धान्यसंक्रांतिव्रतम् अथ लवणसंक्रांतिव्रतम् अथातः संप्रवक्ष्यामि लवणसंक्रांतिमुत्तमां संक्रांतिवासरं भाष्यन्मा
नं कृत्वा शरभजले वस्त्रालंकारसंवीतो भक्तिभावसमान्वितः कुंकुमेन लिखेत्सद्यमष्टपत्रसकर्णिकम् भास्करपूजयेद् रक्त्या धान्यप्रस्थसम
न्वितः तदग्रे लवणं पात्रं सगुडं स्थापयेन्नतः पूजितस्त्वयथाशक्त्या प्रसीदममभास्कर लवणसगुडपात्रं ब्राह्मणाय निवेदयेत् एवं संवत्स
रे पूर्णं भ्रातुं कुर्याद्विरप्पयम् रक्तवस्त्रयुगच्छन् रक्तचंदनचर्चितम् कंबलं लवणपात्रं धेन्वासाई हिजातये प्रदद्याद्दानुमुद्दिश्य विस्वात्पात्री
यनामिति एवं कृत्वा तु यत्पुण्यं प्राप्य तेषु विमानवैः तत्केन गदितुं शक्यं वर्षक्रोदिशानेरपि लवणात्चलदानस्य फलमाप्नोति मानवः
सर्वकामसमृद्धात्सा विमानवरमध्यगः सूर्यलोके वसेत्कल्पं पूज्यमानः सरासरेः इति लवणसंक्रांतिव्रतम् अथ भोगसंक्रांतिव्र
तम् तत्रैव संक्रांतिदिवसं प्राप्यत्वात्तौ चैव शक्तिव्रतः स्रवांसिन्ये प्रदातव्यं नानासौभाग्यकंचुकम् कुंकुमं कज्जलं चैव सिंदूरं कुरु
मानि च स्रगंधीनि च द्रव्याणि तांबूलं च शताधिकम् तंडुलानुगुडसंयुक्त्यनुताम्बोदद्याद्विचक्षणः दद्यात्सहृष्टमनसा भिक्षुने श्लोययारि
धि भोजयित्वा यथाशक्त्या वस्त्रयुगं प्रदापयेत् एवं संवत्सरस्याने रविं संपूज्य पूर्ववत् धेतुं सदक्षिणां दद्यात्सफलीं कर्हिजाय च स्व
त्सरसर्वमर्थेषु भोगीज्जन्मिजन्मनि इति भोगसंक्रांतिव्रतम् अथ रूपसंक्रांतिव्रतम् तत्रैव संक्रांतिवासरे स्थानकुप्याने ले
नवैस्सुधाः हेमपात्रघृतयुतं हिरण्येन समन्वितम् स्वरूपवीक्ष्य तत्पात्रं ब्राह्मणाय निवेदयेत् एकभक्तनतः कृत्वा पूजयित्वा रं वती
व्रतने कंचन दद्याद्दुतथे तु समन्वितम् इति रूपसंक्रांतिः अथ तजः संक्रांतिव्रतम् शान्तिं दुलसंयुक्तं करकरयच्छुभम् दीपं सं
स्थाप्य तन्मध्ये ज्वलितं तु स्वतेजसा तन्सुरेभोदकं स्थाप्य ब्राह्मणाय निवेदयेत् रविं संपूज्य यत्नेन अर्घ्यं दद्याद्विचक्षणः एकभक्तं वकर्तव्यं

यावत्संवत्सरं भवेत् संवत्सरेतुसंपूर्णं कुर्वन्तु दद्यात्तु यः शोभन्दीपकं कार्यं सवर्णं ननु नारद नाभ्यस्थ करं कुर्वन्दीपं त्यस्य ततोपरि
 कथित्वा सद्दद्यात् नव्या करकेण द्विजातये इति तेजः संक्रांतिः अथ सोमाय संक्रांतिव्रतम् संक्रांतिवासरे प्राते स्नात्वा चैव श्रुचि व्रतः पू
 र्वं द्वाभ्यामभ्यर्च्य तथैव सुवासिनां सोमाग्याहकसंयुक्तं वस्त्रयुग्मं तु योषिणे विमाथवेदविदुषेभ्यश्च यात तत्रातिपादयेत् एवं संवत्सरे पूर्णं कु
 र्याद्वाह्यपूजनं पर्वतं लवणं कृत्वा यथाविभवसारतः कान्चनकमलं कृत्वा भास्करं चैव कारयेत् गंधपुष्पादिना पूज्य विभाय प्रतिपादयेत् ऐक्षवं
 तृणराजं च निष्पावाश्च सशोभनाः धान्यकंजीरकं चैव कोसं मकुं कुमंतथा लवणं चाष्टमनत्रविभाय विनिवेदयेत् इति सोभाग्यसंक्रांतिः अ
 यथा ब्रूलसंक्रातिव्रतम् संक्रांतोपानरुत्थाय स्नात्वा चैव यथाविधिः रविमस्यर्च्य यत्नेन चंदनेन स्रग्ंधिना नाब्रूलं चंदनाद्यैश्च पूजयेच्च
 द्विजो नमान् एवं संवत्सरं कार्यं संक्रांतोरविपूजनम् तांबूलं भस्मयोर्द्वयैः कारयेत् न्युरः सरम् वत्सरांते तु कमलं कृत्वा चैव तु कान्चनम् पर्णक
 शं प्रकुर्वन्ति तथा पूगाफलालयम् चूर्णं भ्रांडं प्रकुर्वन्ति पूगप्रसोदनं तथा सुखवासादि चूर्णानां भांडानि विविधानि च द्विजदोपत्यभावाद्यस
 र्वोपस्करसंयुतैः द्रव्यैस्तु पूजयेद्दन्त्याषड्भोग्यैः द्विजान् उपकल्पितं तु यत्किंचिद्वाह्यपूजायनिवेदयेत् एवं करोति यानरितांब्रूलारव्य
 व्रतोत्तमम् भर्त्सिषु चैव त्रैश्वसोदते स्वगृहे सदा इति तांबूलसंक्रांतिः अथ मनोरथसंक्रांतिव्रतम् गुडेन पूर्णं कुंभेन वत्सरांतु स्वशक्तिः स
 क्रान्तिवासरे दद्याद्वाह्यपूजाय कुटुंबिने एवं संवत्सरे पूर्णं प्राति संक्रमणेर्जिते रविमस्यर्च्य यत्नेन कुर्यादुद्यापनश्रमम् गुडस्य पर्वतं कृत्वा
 स्वर्तुषैश्च भूषितम् अयने चोत्तरे दद्याद्द्विजशाठ्यं न कारयेत् यं यं कामयेत कामंतं तं प्राप्नोति पुष्कलम् शेषं धान्यसंक्रातिवत् इति मनो
 रथसंक्रातिव्रतं संपूर्णम् अथ अशोकसंक्रातिव्रतम् अयने विषुवे चैव यतीपातो भवेद्यदि एकशुक्रततः कुर्यात्ततः कुर्यात्तदनान्नपूर्वकम् का
 चनं भास्करं कृत्वा यथाविभवशक्तिः स्नापयेत् च गव्येन गंधपुष्पैस्तु पूजयेत् सखाद्वारं च स्वस्थानाभ्यां तत्र निधाय च भास्कराय नमः श
 दोपूजयामि रवये न० जंघे पू० आदित्याय० जानुनी० दिवाकराय० ऊरुस्तु० अर्यग्णे न० कटीपू० भानवे न० उदरं पू० पूष्णे न० बाहूपू० मित्राय० स्तनौ
 पू० विवस्वते० कंठं पू० सहस्त्राशवे न० सुखं पू० तमो हं ब्र० नेत्रे पू० नेजोराशये० शिरः पू० अरुणसारथिने० सर्वांगं पू० अर्घ्यं च पूर्ववत् कार्यं ब्राह्मणा

यनिवेदयेत् एवंसवत्सरेपूर्णेक्षाचनेनविवाकरम् संहृष्यपद्मकृत्समेर्यथाविभवसारतः धूपेदपिञ्चनेवेद्यै रक्तवर्णनेवेष्टितम् ततोहीमं प्रकुर्वा
तरविभंचेणनारद द्वादशाः कपिलादेयावस्त्रालकारसंयुताः अशक्तः कपिलामेकाविनशाब्धिवर्जितः आसुरारोग्यमेश्वर्यभाष्यापुत्रस
मन्वितः इतिअशोकसंक्रांतिः अथआयुःसंक्रांतिः अयान्यांसंप्रवक्ष्यामिआयुःसंक्रान्तिमुत्तमम् संक्रान्तिदिवसेल्लापूजयेच्चदिश
करम् कांस्येस्तीरंशतं दद्यात्सहिरण्यंस्वशक्तिः मंत्राः पृथक्कवक्तव्याः पूजासैधमकीर्तिता तद्दीरंस्करभीजातंपीयूषसमसापियुक् आसुर
रोग्यमेश्वर्यमतोदेहिद्विजातये अनेनविधिनार्वर्षसंबं दद्यादतं द्वितः उ द्यापनादिकसर्वं धान्यसंक्रान्तिबद्धवेत् निर्व्याधिञ्चैवदीर्घा-
युस्तेजस्वीकीर्तिमास्तथा अपमृत्युभयनास्तिजीवेच्चशरदाशतम् इतिआयुःसंक्रांतिः अथधनसंक्रान्तिव्रतम् संक्रान्तिदिवसेपू
ज्योभास्करस्तुविधानतः कलशनिर्व्रणं गृह्यचारिपूर्णेनिदापयेत् स्रवणं प्रतिमाकृतामनिमासमुदापयेत् विधिनानेन वर्धने प्रीयता
मेदिवाकरः भानोरुदयवेलायां त्वात्मासूर्यं मपूजयेत् कृसरालेनपक्वान्मद्युक्तेनफूरिणा ज्वालणान्भोजयेद्यन्नाञ्चापेमासेदिवाक
रे पूजाविधानतदनुधान्यसंक्रान्तिवद्धवेत् सौवर्णकलशकृत्वासूर्यंचोपरिविन्यसेत् स्रवणं विदितं पद्मसूयायविनिवेदयेत् गोदानं तत्र-
दातव्यमेवमपूणनां जंजं जन्मनाशतसाहस्रं धनमुक्तो भवेन्नरः आसुरारोग्यसंपन्नः सूर्यलोकेमहीयते इतिधनसंक्रांतिः अयस
र्वसंक्रान्त्युद्यापनलिरव्यते हेमाद्रोमात्स्ये नंदिकेश्वरउवाच अथान्यदापिवक्ष्यामिसंक्रान्त्युद्यापनकलम् विशुक्वायनेनैवसंक्रान्तिव्रतमा-
चरेत् पूर्वधुरेकभक्तेनदंतधानपूर्वकम् संक्रान्तिवासरेप्राप्तं तिलैः स्नानं समाचरेत् रविसेकमगोसूमोचनेनाष्टपत्रकं पद्मं सकर्णिकं कु
र्यान्स्मिन्मन्त्रावाहयेद्दिविम् कर्णिकायान्यसेद्देवमादित्यपूर्ववतया नमः सोमार्चिषे चामेथास्ये क्रमडलायच नमः सविनेनेर्भत्ये वारुणतप
नंबुधः वायवे मित्रमा वाह्यपूजयेच्चयथाक्रमम् मातं डसुररेविष्णुमीशान्यो विन्यसेत्सदा द्विजायसोदककुंभं तिलपान्नाहरणमयम् कभ
ल्लुथथाशक्त्यास्मरयित्वा निवेदयेत् चंदनोदकपुष्पैश्च देवायार्थ्यन्यसेदुवि विश्वायविश्वरूपाय विश्वधाम्ने स्वयंशुवे नमो नंतनमो धात्रे क
क्त्वा मयश्नुवापते अनेनविधिना सर्वेमासिसिमाचरेत् वत्सरांत तथाकुर्यात्सूर्यं द्वादशधा नरः सवत्सरांतं शतपथसेनसंतप्यवन्दि

द्विजसुगवन्निःकुंभानुनर्हीदशधेनुकुक्कान् समस्यर्द्धैरपमयपद्मगफ्रान् पथस्त्रिनीः शीलवतीश्चदधानाः सारूणेणसुवर्णयुक्ताः गावोयवासस
चक्रांस्यदोहागाल्यांबरावाचतुरोप्यशक्तः देवाप्यशक्तः कपिलासथेकोनिवेदयेद्ब्राह्मणपुंगवाय हेमोन्निदद्यात्थिवीमशेषाकृत्वाथरीप्यामथ
वास्तनाथोपैशीमशक्तोयतिलेविधायसौवर्णसूर्येणसमदद्यात् नविन्नशाक्यपुरुषोत्रकुचालुर्वन्धोयातिनसंशयोत्र यावन्महेदमसु
स्वानगेन्द्रापृथ्वीचसताब्धिसुतेहमिष्टेत् तावत्सगंधवीणेरशेषैः संपूज्यतेनारदनाकपृष्ठे ततस्तुसूमौहिजवयजोवासात्राधिपः स्याकुल
शीलयुक्तः सृष्टेर्मुर्वेतुंगवसुः सभार्यः प्रभूतपुत्रोरिपुवदितांघ्निः इतिसंक्रांत्कृद्यापनम् अथधनसंक्रमणेविशेषः रवोधनुषिसंज्रासेस्त्रा
यादणोदयेसदा सर्वमित्यं चसपाद्यसुहूर्तेनगतोरविः कुरुमरान्नेनविभान्वैभोजयेद्दुतपायसैः दक्षिणोणेश्चसंतोष्यस्वयंभ्रजीतवाग्यतः एव
निरंतरंकुर्यादशक्तोभानुवासरे इहभक्त्यनुभोगान्वंसूर्यलोकंसगच्छति इति धनुर्मासमहिमा अथरथेद्युतस्मपने हेमाद्वीमविष्ये
उत्तरेत्ययनेभ्रासैद्युतमस्थेनयोहरि रूपापयिलाब्राह्मणेभ्योयः प्रयच्छतिमानवः द्युतधेनुंतथादद्याद्ब्राह्मणायकुटुंबिने सर्वपापविनि
र्मुक्तः सूर्यलोकेश्चिरं वसेत् ततोभिवतिभूपालः प्रजानंदविवर्धनः इतिउदगयनेद्युतस्मपनम् अथमकरसंक्रांतोशिवरहस्येद्युतकंबलदा
नमहिमा माघेमासिमहादेवयः कुरुर्द्धुतकंबलं समुक्तासकलान्भोगानंतेमोक्षं चविदति नराभूतयोजाताद्युतकंबलदानतः जातिस्म-
राश्चनेजातासुक्ताश्चांतेशिवाचंकाः पुरास्तनागसंविप्रजाबालिश्कतिपारगं पमच्छशूलकर्णभोधर्मदारिद्र्यनाशकं सः आगाउवाच अ
सितायाः सितायावाधेनोद्युतमनुनम संपादनीयंयत्नेनघनीभूतंचशोभन तद्दुतुल्योत्तिर्गमस्थसादृशतत्रयम् महाकंबलमेतद्दि
द्युतस्यपरिकीर्तितं तददंवातदंष्ट्रवासायनेयंशिषालये द्युतेनान्येनदेवेशमभिधिम्यमहेश्वरं ततोद्युतंघनीभूतमपयोच्छिवमस्तके त
तस्तिलैः सषपैश्चबिल्वपत्रैश्चकोमलैः हेमपद्मैश्चदेवेशः पूजनीयोमहेश्वरः धूपदीपादिकदेयंयहानैवेद्यमादरात् ततोनीराजनदत्त्वा
देयः पुष्पांजलिस्ततः प्रदक्षिणानमस्कारान्कृत्वाचतदनंतरम् शैवंपंचाक्षरंजस्वाशिवायेतन्निवेदयेत् ततोजागरणंकुर्याच्छिवस्मरण
पूर्वकम् ततः प्रातः समुत्थाय कृत्वास्नानादिकंपुनः पूजनीयोमहादेवोद्युतसेचनपूर्वकम् भोजनीयास्तथाशेषाभक्ष्येभोज्यैश्चयत्नतः ततः

स्वयंभोक्तव्यंबंधुभिः सहसादरं अनेन न वदारिद्र्यं नाशयेष्यति सर्वथा भोगंश्च विपुलात् फल्काशिवलोकंगमिष्यसि इति मकरसं-
क्रांतौ घृतकंबलदानं समाप्तम् अथ मकरसंक्रमणे दधि मयनदानम् नक्षिधिः मासपक्षाद्वा द्विरव्य मयेह जन्मनिजन्मांतरे च अ-
रवंडितसौभाग्यपुत्रपौत्रधनधान्याभिष्टब्धार्थं श्रीसवितृसूर्यनारायणस्वरूपिणे ब्राह्मणाय दधियंथनदानं कारिष्ये इति सकल्य ति-
ल्यो ह्वर्तनपूर्वकं स्नात्वा शक्तवस्त्रं परिधाय यशोदाहृत्य स्नानं समाप्त्युत्सृज्य शोभनं देहि म नोरसं पूजितासि
मया देवि दधि मंथनभाजने श्रीकृष्णपरमानंदसमारणवतारक पुत्रं देहि मनोसंकरणत्रयविमोक्षणम् इति मारुथ्यं दानमंत्रः गृहाणत्वं
ह्रिजश्चेष्टदधि मंथनभाजनं नवनीतेन सहितं देवक्या सहितं हरिम् प्रसादः क्रीयतामहं सूर्यरूपनमोस्तुते अद्वाऽपु राणे रंगदानमा-
हात्म्ये रूपं प्रतिदुर्वासोपदिष्टं अथ कथा सूक्तवाच पीडिताह दरिद्रिणां अशुचतपोधन तपसोभंगभौत्या च यज्ञनाचरते पतिः समस-
वस्वमेकागो स्वस्मदोहावयो महत् जीवनमम तं क्रेण धर्मयातां गरीयसो केनोपायेन भोज्यं भूतं चो हि सुखं मम दुर्वासो उवाच दानं देहि
च सुभ्रगे येन पूर्णमनोरथा नंदजाया सुतं लेभे ब्रह्माद्यैः पूजितमहत् श्रीकृष्णारख्यपरतं त्वं योगिभिश्च दुरासदसु दधि मयनदानं च पुत्रमा-
सिकरं परम् नान्यदस्ति दरिद्राणां दानादस्माकं यत्नं तस्मात्त्वमपि देयं मे दुरुधिताय तपस्विने भविष्यति तव सुतो चिरं जीवीशक्तिवतः
विरन्व्य स्वस्तिकं पूर्वमनु लिप्यमहीतलम् द्रोणमानं धान्यपुंजं गोधूमैश्च विशेषतः दधमन्नक मासाद्य कृष्णालीलाहृदि स्मरन् संस्मिद्ग-
थनेन स्मिन्सौवर्णो मतिमां तथा संकल्यादि विधाया शक्यं पूज्यभाजनमंथकम् हरिद्राकुंकुमाद्यैश्च दधिभांडं विलेपयेत् रक्तसूत्रेण म-
थीतं रक्तवस्त्रेण वेष्टयेत् माल्यैरक्तैश्च संयुक्तं देवीमावाहयेत् तथा सूर्यचावाहयेद् देदीपानशोभनीपयेत् लडुकान्युयु कान्त्वा जनिस्त-
रवंडानि वै तथा नानाविधानि वाद्यानि समंतात्स्थापयेत्ततः कृष्णभित्तिकरं द्येत ह्यन्यसमृद्धिदम् क्षौमं वासिः पृथुकरिते देवि क्वती -
सूत्रं न ह्यपुत्रस्मेहस्तु तं कुचयुगजातकंपंचस्रभूः रज्वाकर्षेथ मसुजलसत्क रणो कुडले च स्विल्वं ककबर विगलत्वालती निर्ममंय परिशी-
वस्त्रमासाद्य यचैजनीं हरिः गृहीत्वा दधि मंथनं न्यवेद्यतीति मावहन् नानारवाद्यैर्वीरिनोपिन च शुचिमाधवः अंकमाहस्तान्यं

सापिबन्धुविलोकयन् विचित्रैः पट्टकूलेऽग्रगंधमाल्यैर्विशेषतः पूजयित्वा प्रसाधैः पथशोदापुत्रवत्सलाम् यशोदेलं महाभागोक्ततंदे
हिमनोरमं पूजितासिमादेविदधिमथनभाजने श्रीकृष्णापरमानंद संसाराणवनारक पुत्रदेहिमनोशमेऽक्रुणत्रयविमोक्षणं ब्राह्मणै
दर्वनारमुपवेश्यस्त्रवासने गंधमाल्यैश्चसंपूज्यदानंदद्याहृजातये गृहाणत्वंहिजश्रेष्ठदधिमंथनभाजनं नवनीतेन सहितं देवक्यासहि
तंहरिं प्रसादः कीयतांमस्यं सूर्यरूपनभोस्तुते दुर्वासोपदिष्टासाद्रोणभायां सुलोचना भकरस्यैयदासुरैरितोद्धतं नपूर्वकं स्मत्वाच
जान्दधीतोये संप्राथ्यं सुनिपुणवम् पूजयित्वा सुनि सापि अददद्दधिमंथनं अश्वत्थामानच कतं दधिमंथनदानतः कृपोलंभेऽस्करयश-
संक्रुणत्रयविमोक्षणं मुक्तादारिद्र्यदुःखात्सुभुजेभोगुत्तमं एवंपूर्वकृपोकृत्वा आनंदं समपद्यत एवयत्कुरुते नारी विनयाक्यविविजि
ता सर्वान्कामानवाप्नोति सूर्यलोकमहीपते इति श्रीमद्भद्राष्टाशतसंज्ञातो दधिमंथनदानं संपूर्णं अथ तां बूलोद्यापनं सुधिश्चिरउ
याच तांबूलदानमाहात्यं कथयस्वममप्रभो उद्यापनविधितस्य सर्वकामार्थसिद्धये श्रीकृष्णउवाच सर्वेषामेवदानानां तांबूलचोपमस्य
तं आनंदो दीर्घमायुष्यं सोमनस्य च बुद्धिदं सोभाग्यचंदनादिभ्यो विद्यालाभस्तथैव च एतच्चतुष्टयराजन्तांबूलास्तु भतेनरः स्फुलिपासा
हरं स्वादु सोभाग्यं निर्मलं स्मृतं द्वात्रिंशत्पत्रकैर्युक्तं पूगीफलसमन्वितम् एलालवंगकपूर्वरैर्युक्तं तांबूलसुव्यते यथालाभिभवह्यपि देयं हि
जवराय च द्विजाभावेऽस्त्वसिन्धे तदभावेऽकुमारिका उद्यापनं कर्तव्यं यथाविभवसारतः शभौहिमासे कर्तव्यं क्रसे वैवाहिकेततः पंच
सप्तचसद्विमान् सपत्नीकान् पूजयेत् पूर्वरात्रौ च संपूज्य लक्ष्मीनारायणवृषभौ उभामहेश्वरौ प्रज्योत्र स्नाणं सावित्र्या सह रतिं च पंच
बाणं च पूजयेच्च यथाविधि कर्हिं सिद्धिं विघ्नराजं लोकेपालाश्च पूजयेत् रात्रौ पूजां कर्तव्या षोडशैरुपचारैः तांबूलोपस्करं तत्र
संस्थाप्योत्तरदेवताः पुरुषोत्तमार्थं शार्ङ्गणयैः गरुडश्च जायः अनंतार्थं यत्पुरुषार्थः पुंडरीकाक्षार्थं निलयायः वैदेगर्भायः गोवर्द्धनायः
स्तुतं ब्रह्मणायः शौरिणेः ईश्वरायः एतानि द्वादशानामानि पूजनं हवने तथा घृतं वा पायसं वा पिपेत्तलं सीसं भवम् सर्वशोभासमायुक्तं लोह
होतव्यं सष्टाविंशतिसंख्यया पर्णस्थापनपात्रं च चूर्णीपात्रं तथैव च स्वर्णसिंध्यमयं वा पिपेत्तलं सीसं भवम् सर्वशोभासमायुक्तं लोह

ज्ञापूगभाजिकां तेषांपूजाप्रकर्तव्यांगंधुष्यादिभिस्तथा पूर्णाहुतिततः कुर्याद्ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः तांबूलंस्मृष्टयोद्घाद्ब्राह्मणेष्वोतिभ
 क्तितः मेधावीरुस्रगः प्राज्ञोदर्शनीयश्चजायते फलेन तृप्यतेब्रह्मापत्रेणभगवान्हरिः दूर्णमीश्वरत्वस्यर्थेवदिरः कामत्वस्ये कर्पूरेत्यलंबंवा
 दिजानोपत्रफलेस्तथा इन्द्राद्यालोकपालाद्यसंतुष्टाश्चभवन्तिहि वारिदः स्फुरवभाभोतिराज्यमासोतचानदः दीपदश्चक्षुराभोतित्रयंतोपूळद
 नतः एवंकृतेविधानेनसर्वात्कामानवासुधात् इतिवासुपुराणेतांबूलव्रजोघोपनंसंपूर्णम् अथमौनव्रजोघोपनं नारदउवाच ब्रह्मन्बृहिस
 मर्त्तवैमौनव्रतफलशुभम् फलंकिमस्यदानवाकथमुघोघोपनंभवत् ब्रह्मोवाच शृणुनारदयत्नेनसावधानेनचेतसा चातुर्मास्थेव्रतैकुर्या
 न्नौनारत्यंब्रतमुचमम् यस्याचरणमात्रेणगम्यतेविष्णुमंदिरम् विधितंस्पृशवस्यामिशृणुनारदमुत्सुखात् व्रतमध्येव्रतस्यानेव्रतादौवा
 यथाविधि उघोपनंप्रकृवतिव्रतसंपूर्णहेतवे स्मालानित्यविधिरुत्वाकुर्यात्स कल्पमाहृतः सर्वतोभद्रमालिख्यतंत्रविष्णुप्रपूजयेत्
 लक्ष्म्याश्रुतंतुदेवेशंब्रह्माघादेवतास्तथा द्वारदेशेतुसंपूज्योपुण्यशीलसुशीलको जयंचक्रियंचैवगदादीन्यांशुधानिच मंडपंतोर
 गौर्युक्तं पद्वस्त्रेणभूषितम् सुवर्णप्रतिमानंत्रघटांगरुडलांच्छिता उपचारैः षोडशभिरचर्चयित्वाभिरचर्चयित्वाभिरचर्चयित्वाभिरचर्चयित्वा
 द्यादिसंगलैः द्युतेनाशेत्तरशतंपावकेहवनंचरेत् अतोदेवेतिमंत्रेणब्राह्मणान्भोजयेत्ततः पीठदानंततः कुर्याद्दंडदानंतथैवच घंटादा
 नस्यमाहात्यंक्तुंकेननशक्यते दीपदानंततः कुर्याद्द्वतसंपूर्णहेतवे इदंव्रतंमयापूर्वकृतसु तानिहेतवे नैनव्रतप्रभावेनसृश्रुत्यतिर्मे
 याकृता कर्तव्यंतुमयत्नेनसर्वकामार्थोभिरदये यददंकरुतेवत्ससास्मान्मामकीतनुः इति श्रीब्रह्मांडपुराणेब्रह्मनारदसंवादेमौनव्रतो
 घोपनंसंपूर्णं अथप्रपादानविधानं युधिष्ठिरउवा० कथं कृष्यांतरंत्यत्रससारगृहरान्भराः स्वत्यंनैवतुकालेनतथादानेनमेवद कृष्याउ
 वाच विधानमेकमतुलं सामान्यंनरसेवितम् विधिप्रपारव्यंरजेन्द्रकथ्यमानंशृणुषतत् यस्मिन्पथिजलंनस्तिनास्तिनास्तिनामः समीपगः प्रण
 तत्रप्रकर्तव्यास्वर्गकामेप्सुभिर्नरेः माधमासेसितेपक्षेशिवरात्रौविशेषतः कुत्वानुमंडपंरम्यंचतुर्द्वारंस्मशानभितम् छायाशीतमर्थाकार्योद्देः
 स्तंभैर्विशेषतः एकवल्क्रादिवल्क्रवापूबेनिसुखाशुभाः भागोणांपत्रबहुल्यंतत्रकार्योविचक्षणैः हटास्तात्रमथानुरम्यान्वृत्तयथान्यासमाहि

तः पूजां चैव समादिश्य सर्वकामः प्रकृतः प्राहडायाति यवद्वैजलैः कुम्भान् प्रपूरयेत् यवागूर्त्तसंयुक्तां व्यजनैस्तु समन्विताम् अन्यैश्च बहु
 मिद्भ्रव्यैः शर्करापानकैर्युताम् तं कलवणसंयुक्तं तांबूलंचयथाविधि प्रपाथामोजयेच्छत्स्यात्तलं वाकेवलं शरभम् ब्राह्मणार्थं पृथक्पात्रम्
 ह्मन्चिन्देन लक्ष्मिन्म स्वस्तिवाचनपूर्वेषु सर्वमेतद्व्यकल्पयेत् एवंविधामपात्रोक्ताविहृदिर्धर्मकोविदैः शिशुर्नोजननीयदस्तत्सूडाहरोत्सवा
 सर्वेषामपि वर्णानां प्रपाथैवोषणक्षमा नदंतिपितरस्तस्वतुथ्यतिकूलदेवताः स्तुवंति मज्जुजास्तुयेनाभ्यनिकृता प्रपा क्रतुकोटिशतैर्यजुषु
 ष्यंचलभते नरः उद्यापनविधिं कृत्वा प्रपादानमनुत्तमं तस्याः सर्वाणि पात्राणि ब्राह्मणार्थानि वेदयेत् भोजयेच्च यथाशक्त्या ब्राह्मणांस्तोषयेत्
 तः प्रपामदिरदानेन कृतकृत्यो भवेन्नरदुर्भिक्षी या समात्रान्त्रीषो बिंदुसंमज्जं तत्सुल्यं कृतलक्ष्णेण हृयमेतत्ततोधिकं एवंविधामपात्रोक्ता
 मुनिभिस्तत्त्वदर्शीभिः वराचालयुवाराजन्सर्वकामविवर्धिनी कावडिस्थेनयत्नेन मार्गे तद्वापयेज्जलं इति श्रीभ्राविष्योत्तरपुराणे मया
 दानं सोद्यापनं संपूर्णम् अथ लक्ष्मणपद्मविधिः श्रूहि कृष्णाम्रतं श्रेष्ठं मुक्तिदं दुःखनाशनम् पुत्रपौत्रादिकं चैव कृपयामधुसूदन श्रीकृष्ण
 उवाच शृणुराजन्ध्रवस्याभिव्रतानामधिकं व्रतम् सर्वदुःखहरं रत्नाणां सर्वकामफलप्रदम् लक्ष्मणपद्मं गवल्याशरभेणामिसमारभेन्
 गुरुशक्रास्तरहिते शक्रकृवणेनयत्नतः तद्गुलैः पूजयेच्छुक्तेः सूर्यस्थं जगदीश्वरं उद्यापनं समाप्तोच्चक्रुयाद्यत्नेन सिद्धये संपूर्णं जायते
 न तच्छृणुष्वप्रयत्नतः सूर्यस्य प्रतिमां कुर्यात्स्वर्णस्य च शक्तिः वेदिकायां प्रकर्तव्यं स्तिकां पद्मसंयुतं तन्मध्ये कलशं स्थाप्य रक्तवस्त्रे
 ण वेष्टितम् पंचामृतेन समाव्यदेवं तत्र प्रपूजयेत् गंधपुष्पास्तैर्दिव्यैर्धूपदीपादिभिः शरभैः स्रवणं भिर्मिपदं द्वां देवाय विनिवेदयेत् आवा
 र्यं वरयेत् तत्र वेदवेदांगपारगम् ततो ह्योमः प्रकर्तव्यं स्तिलाज्यैः पायसैस्तथा अद्योत्तरं सहस्रं वा शतत्रयमथापि वा गायत्री मंत्रतः कुर्या
 न्मूलमंत्रेण होमयेत् गोदानं च प्रकर्तव्यं सूर्यस्थं हरितुष्टये ब्राह्मणान् भोजयेच्छत्स्यात्कंशद्युतपायसैः तेष्वोषिदक्षिणां दद्याद्विज्या
 क्यारिवर्जितः प्रतिमां कलशं चैव दद्यात्पूजादिकं तथा अतो देवं तिमंत्रेण आचार्याय निवेदयेत् प्रदक्षिणां मस्त्यं कुर्यान्मृद्धिं कृतं ज
 लिः श्रीकृष्ण उवाच एतन्नेत्रं तमारव्या तं रत्नाणां कामफलासये पुत्रपौत्रादिसंतानवृद्धयर्थं कुरु नंदन यानारी कुरु ते प्रकृत्या हरिस्तस्याः प्र

सोदति इति चोत्सु रंगुणो लक्ष्मण्यकरणो घापनं संपूर्णम् अथ लक्ष्मणो दीपदानविधिः स्कंदपुराणे
 दीपसुत्तमम् वर्षमेकं तदर्थं चार्षद्वयमथापि वा लक्ष्मणसंख्यातदर्थं वा हि लक्ष्मणसंख्यातः परमार्थिकाः
 घृतेन ये प्रकुर्वन्ति तेषां पुण्यं वदामि ते दीपमालायथाशक्त्या कार्तिके च दद्यान्विताः यावत्कालमस्त्रुलान् दीपायस्थशिवाग्रतः तावद्युग
 सहस्राणि स्वर्गलोके महीपते कौस्तुभेन च तैलेन दीपाद्दद्याच्छिवालये तेन पुण्येन कैलासे वसतो शिवसन्निधौ अतसीतैलसंयुक्ता
 न्दीपाद्दद्याच्छिवालये दशपूर्वान् दशपरान् युक्तागच्छेच्छिवालये ज्ञानिनो हि सविष्यन्ति दीपदानफलेन हि तिलतैलेन यो दीपान् दद
 ते च शिवालये ते जस्विनो महाभागाः कुलेन च शतेन वै तैल युक्ताः कृता दीपादापिता अशिवालये आतिथ्यं च संपूर्ये कुर्वन्ति दिने दिने
 नेमासु वंति सायुज्यं नात्र कार्या विचारणा लक्ष्मणो दीपस्य संपूर्ये कार्यमुद्यापनं च येः उपवासं प्रकुर्वन्त पूर्वे स्मिन् दिवसे तदा कर्षमात्रस्य वर्षे
 नतदर्थार्थेन वा पुनः प्रतिमांशं करस्वाथ उभयासाहितस्य च आचार्यवरयेत्तत्र अभिज्ञं वेदपारगम् कलशस्थापयेद्वांशोस्त्रिवाचनपू
 र्वकं उमासहेश्वरं स्वस्थापयेत्कलशोपरि उपचारैः षोडशभिः पूजयेच्च पृथक्पृथक् रात्रौ जागरणं कुर्वन्तुराणश्च वणादिभिः प्रातः क्लान
 विधायार्थहोमकर्मसमारभेत् तिलसर्पिष्यैश्चैव श्रापिचरुणा बिल्वपत्रकैः आभ्यसुतेऽभ्यमत्येकसद्यो जातादिमंत्रतः शतमष्टात्तरुहत्वा होम
 शेषं समापयेत् उमासहेश्वरं देवं पूजयेत्पुनर्मती प्रतिमांश्च स्वसहितामाचार्योयनिवेदयेत् सहिरण्यां सवत्सा च धेनुं दद्यात्प्रयत्नतः अ
 नेन विधिनायस्तु व्रतमेतत्समाचरेत् सकृत्कविपुलान् भोगान् शिवसायुज्यमाप्नुयात् आक्षणान् भोजयेत्पश्चाद्दक्षालक्ष्मणभूषणैः
 गुरोराज्ञां गृहीत्वा तु भ्रंजीयाद्भुभिः सह एव यः कुरुते तस्यै लक्ष्मणो दीपमदीपनं नरो वाप्यथवानारी सोऽश्रुते पदमव्ययं ज्ञानसुत्यद्यतेन
 स्वसंसारभयनाशनम् सर्वपापक्षयकरं जन्मजन्मार्जितं च यत् बाल्ये वयसि स्मिन्साप्येनेन बापि यत्कृतं वार्धकेऽपि कृतं पापतत्सर्वेन शयति शु
 बम् सर्वपापविनिर्मुक्तोऽशुक्लभोगान्वाही तले सर्वोक्तमानवाप्यायसोऽश्रुते पदमव्ययम् इति श्रीस्कंदपुराणे लक्ष्मणो दीपघापनं संपूर्णम्
 अथ लक्ष्मणो दीपघापनविधिः शूरसेन उक्त्वा च लक्ष्मणो दीपघापनविधिः शूरसेन उक्त्वा च लक्ष्मणो दीपघापनविधिः

आषोचचतुर्थ्यां तु सौमवारोयदाभवेत् श्लोहिवासेषां पिपूजः कर्मसमारभेत् दंपत्युच्यते चक्रवर्ती तृतीयो जातस्तेन च सिंहेन विगमः
 आवाक्यां तु दारिद्र्याभ्यां किं देयं तं सिकारकं नदी नदजले योश्चिरं संख्येनीं पिपूर्यते विद्रुमात्रेण सहसा सकथं पूर्यते वद कौण्डि
 ण्य उवाच भक्त्या दत्तं स्वल्पमापि बहु वृत्तिकरं मम अभक्त्या यच्च दमेन बहु दत्तं तथा भवेत् दंपत्युच्यते आवयो न गृहे किंचि-
 च्छुभं वस्तु द्विजो नम पूजायै गणनाथस्य यात दूर्वां कुराह ताः पूजिता गणनाथस्तु स एको ह्यवशिष्यते भक्त्या दत्तः स एकोऽपि तु स
 ये स्यात्स दीयताम् कौण्डिण्य उवाच विरोचना ददौ तस्मै अल्पा वाक्यं नदी रितम् एकं दूर्वां कुर भक्त्या तेन नृसो भवति ह्युच्यते शाल्व्यन्
 पायसान्त्वनाना पक्कान्मेव च व्यंजना न्यपि सवोणिले ह्येषोऽथा न्येन कथा भक्त्या विरोचना दत्ते जात दूर्वां कुरे शिवलम् गृहोत्स
 ब्राह्मणस्तु तु बुभुक्षुः परया सुदा तस्मिन् दूर्वां कुरे भक्त्या दत्ते ते गार्थप्रक्षिते प्रशमः स्याद्द्विजस्य तस्सणाज्जवरानलः दसि
 च्च परमानेन मात्मानेक्षणमाभतः आल्लिङ्गि गत्रिशिरसं तृप्तो हर्षयन् द्विजः तत्याज कुस्मित रूप मकटो मूद्रुजाननः चतुर्भुजो र-
 विंदाक्षः शुंडा दंडो विराजितः कमल परशुमाला दंतं करतले दधत् महाहं मुकुतोराननं कर्णे कुंडल मंडितः दिक्वस्त्रपरीधानो दि
 व्यंगं धानु लैपनः उवाच तौ प्रसन्नास्त्रा दंपती सगजाननः वृणीतं तं वरं शीघ्रमनसा यो य इच्छितः तावूचतुः जन्म जन्मान्तरे चापि
 भक्तिरस्तु हृदाः वयोः मुक्तिर्वादीयतां देव अस्मात्संसारसागरात् नाथा चे किंचिद न्ये हि पादपद्मादिमानन कौण्डिण्य उ० इति
 तद्वाक्यमाकर्ण्य तथे युक्ता गजाननः पुनरालिङ्ग्य मदे भक्तिं त्रिपुरसूदनः एतस्मान्पूर्वभारोस्मै दीयतां दीयते मया अगस्त्यभ
 क्षणाद्देवो न वृत्तिं च समाययौ दूर्वां कुरेण चैके न तृप्तिं च परमाययौ इति सम्यक्समाश्रित्य महिमानं परं शक्यं दूर्वासमर्पणेनेव स-
 भवेत्सर्वकामदः इति हासमिमं भक्त्या शृणुते आवयेच्च यः सपुत्रधनमाप्नोति स्वर्गलोकं च मोदते गजानने च यो भक्तिं निष्कामो भोश
 मासुयात् अत्नापीत्यभितीहासं आश्रथासं शयपुनः प्रपेदे हृदि तज्जाला कौण्डिण्यो मुनिर्ब्रवीत् आश्रये शृणु मे वाक्यं संशयस्यापनु
 तये यद्ददाभिहृदि स्थस्य मया ज्ञातस्य ते न धे एकं दूर्वां कुरे गृह्या गच्छ शीघ्रं बिडो जस वदाशीर्वचनं पूर्वं पश्चाद्य च स्वक्राचनं दूर्वा

कुरेणतुलितं गृहीत्वा तु इहानय नन्यूनं नाधिकं ग्राह्यं तस्यकाराच्छुभानने आज्ञां प्राप्य युनेः सातु प्रस्थिता सार्थो सिद्धये एकं दूर्वां कुरे
 गृह्य शक्रसन्निधिमायथौ तमुवाचाथया शक्रदेहिमेकांचने शक्रं याचितुं त्वा समायाता प्रवृत्वा क्वात्सरे शवर इन्द्र उवाच किमर्थं त्वमि
 हायातामज्ञामेपिताभवत् मया तु मेपितं तस्य स्वशाक्त्या तु सुवर्णकं आश्रया वाच दूर्वां कुरे स्थतु लया यद्भवत्काचं न रक्तं मरु दुर्लभ्यं
 शचिभर्तस्त्वं न्यूनं च यतोधिकम् इन्द्र उ दूर्वां कुरे समाणं मेनास्ति द्रव्यं शक्रानने कुबेर भवन गच्छ जातरूपमदास्यति इंद्रेण प्रविता
 साधीयुनिपत्नीमया सह प्रपितं भवने ते घेदे इदूर्वां कुरे न धनम् कुबेर उवाच अत्याश्रयं महमन्ये युनेः शक्रस्य चाश्रये मोहाविद्यो न जानाति दूर्वां कुरे
 मितं कियत् कांचनेन किमेते न बहुलं नच्छते कुतः आज्ञापयद्दत्तुं दूर्वां कुरे कोशकारं धनस्य च देहि अस्याधिनं स्वेच्छसु निपत्या समाज्ञा यो एव
 कृत्वा ददौ तस्यै बहूलं कांचनं तु सः न जग्राह मया दत्तुं दूर्वां कुरे कथं कथा स्वर्णकार तु लायातं दूर्वां कुरे मधारयत् नाभ वत्तु लयातस्य प
 र्यासितं तु द्वादकम् वर्णकं तु ला समा नीता तत्रापि नाभवत्समं तैलकारं समा नीतान जानातु रणक्षमा धटे महत्यं तोक्षितं हाटकं दत्तमेक
 तः दूर्वां कुरेपि तत्रापि अधस्ताद्यातिभारतः अन्यदत्तं ददौ तत्र कुबेरः काचं न बहु तदपि नाभवने न समं दूर्वां कुरेण च सर्वकोशगतं द्रव्यं दत्तं
 गुरुतरं महत् तथापि नाभवत्त्यं ते न दूर्वां कुरेण च पत्नीमाह्वयतां माह कुबेरः कोतुकावितः कुरु महाकृतः सुभू धटारो हण मयुतः न सम
 चेत्स भारोऽन्ये निजसत्वरि रक्षया पतिव्रता ज्ञायतस्य धटमारु रुहे तदा ततोपिन समाजाताततः सर्वे सुरिंददौ धटमध्ये कुबरोपिनोर्ध्वजा
 नो कुरलतः कृत्वा दूतं सुखादिं दोगजारूढः सभायथौ स्वकीय द्रव्यसहितो धटमारु रुहे स्वयं समनायाति दूर्वां कुरे धटभारेण चानयः अधोसु
 खोगतश्चिंतां किमेतदिति चिंतयन् विष्णुहरं च संस्मार तत्रारोहणकाम्यया शिवो विष्णुः समागत्य धटमारु रुहे तदा तथापिनोर्ध्वगमनत
 दादूर्वां कुरे स्याहि शिवो विष्णुः कुबरोपि आश्रयं समपद्यत वरुणेन्द्राग्निरुतो कोटिन्वच समाययुः देवादेवर्षयश्चापि सिद्धि विधाथे रोगाः
 दिनां ते समनुपामे यथा गच्छंति पक्षिणः नमस्कृत्य युनिं सर्वे मोक्षार्थि धाथे रोगाः सर्वे कृत्तुः अज्ञानं विलयं यातं दर्शनात् सोमुने तव पूर्व
 पुण्यभवा दये कल्याणं नो भविष्यति तत्र पत्न्या हृतं सर्वं सर्वेषामनघस्तु दम् महिमानं न जानीमो दूर्वां कुरे ससुन्दरम् एवं दूर्वां कुरे तु लोत्रे

लोकायमपिनाभवत् गजाननशिरस्थस्यत्वयासक्त्यापितस्यच जानीयान्महिमानं कः सम्यक्दूर्वांकुरस्यच गजाननैकभक्तस्वतपत
 स्तपोभृशम् तवापिमहिमानंकोजानानिभ्रवनत्रये एवमुक्त्वासुनिर्सेवंपृथ्यमानगजानन सर्वेसमायायस्यस्तुष्टुर्नतृजगुः न
 ब्रह्मानहरिः शिवेन्द्रमरुतो नानिर्विचस्वान्मरुच्छेषोशेषकलानिधिश्चरुणो नोचंद्रमानाशिवनो नोवाचामधिपो नचैवगरुडोयस्मा
 धिपोनागिरामाहस्यंपरिवेदेवेदनिगमैरज्ञानरूपस्यते एवंसतोप्यसर्वेतेदेवदेवगजाननं मुनिचसममुप्राप्यययुः संस्मनिकेतनं आ
 भ्यापितनोज्ञात्वादूर्वामाहात्म्यसुत्तमम् विश्वस्तामर्त्वाक्येनसादूर्वांपयपूजयत् विमेश्वरं सर्वदेवं सर्वदूर्वाभिरचितम् मणनामचकौ
 डिण्यभर्तारसत्यवादिनं उवाचतमसन्नात्सास्त्वानिन्दतोभृशम् मोदृशीनिवदुष्टास्मिपतिवाक्येनशासिता विशेषविदुषास्वामिन्विशेष
 विदुषालया सम्यक्कृतमभिमोसर्वभूतदयावता तत्समस्वापराधंमेत्वा महशरणगता ततः प्रातःससुत्थाय दूर्वामादायसत्वरौ त्वात्वा
 देवंसमस्यच्यदूर्वापणमकुर्वताम् अनन्यभक्त्याज्ञात्वात्तौदूर्वामाहात्म्यमुत्तमं सायमानदेवदेवपूजयंतोनिरंतरं त्यक्त्वायज्ञंभ्रतंदानंज्ञात्वा
 देवोगजाननः कृपयापरयाविष्टोस्वधामप्रत्यचोदयत् गणाऋतुः अगाधंवर्णितं दूर्वामाहात्म्यमिदमुत्तमं अशेषवर्णनेशेषोनशक्तिंसमप
 द्यत त्रैलोक्यंतुलयात्स्यमानसंजातं महासुने दूर्वेतिस्मरणत्वापत्रिविधं विलयंजन् तस्मृतंस्मर्यते देवोयतः सोपिगजाननः इतिचिंताम
 णोः क्षेत्रमहिमावर्णितः स्फुटं श्रवणात्कीर्तनाद्द्वानाद्भुक्तियुक्तिफलमदः एतस्मात्कारणाद्दानत्रयाणामिषितशक्तं रासभस्यसुखादूर्वागतादे
 वोपरिमो चांडालशीतनाशाय आनीतातृणभारतः वायुनामेषितासापिगतादूर्वगजानने यतश्चास्यप्रियादूर्वा संतुष्टोसौविनायकः निः
 पापत्वात्रयाणोच्चसान्निध्यं दत्तवाग्भिजं गंधमात्रेणदूर्वायाः संतुष्टोजायते विस्रुः मसन्तोवतिभक्त्यावैकिपुनर्भस्मकापणात् आस्तपाऋतुः
 इतिदूतमुखाद्गजानं संश्रुतोमहिमातदा दूर्वायासुभिभिः सर्वैः सपृष्टो नच संश्रुतः त्वात्वादूर्वांकुरान्गृह्ययुयुस्तेविनायकं सेवकाश्चापि
 दूर्वाभिरानर्चुः श्रीगजाननं आसन्सर्वेदिव्यदेहात्मेजसासूर्यवर्चसः शृण्वंतोदिव्यविद्याना नानारावान्सभततः विमानवरमारुदादि
 व्यरत्मानुलेपनाः यानावैनायकंधामकेचिद्भूपंचधारिणः नरानागारिकाः केचिदागतास्तंमहोत्सवं द्रष्टुं दूर्वाभिरानर्चुरैकविंशत्यथकृत्य

कृ शुक्लाभोगांश्च ते सर्वे गणेशस्थानभागामन् विमानमपि चित्तमूर्ध्वं न लुण्ठयन्तैजसः तस्माद्गणेशभक्तेन कार्यं दूर्वाभिरर्चनम् न करोति न
 रोपस्तु प्रसादात्ताभिरर्चनं चांडालः स तु विज्ञेयोनरकान्वाप्तुयाद्ब्रह्म न तन्मुखं निरीक्षेत कदाचिदपि मानवः यस्तु दूर्वाभिः पूज्येत देवदेवंग
 जाननं तस्य दर्शनतो न्योपि पापी शकृत्त्वमाप्तुयात् लक्ष्मसंख्यां कदूर्वाभिः पूज्यं धोगजाननं तं नापि कोट्युजिता कृता दूर्वा न रशयः
 ब्रह्मो वाच उवाच पतञ्जलि उवाच तस्योपि पापी शकृत्त्वमाप्तुयात् लक्ष्मसंख्यां कदूर्वाभिः पूज्यं धोगजाननं तं नापि कोट्युजिता कृता दूर्वा न रशयः
 नः स्नानं विधायाथ दंतधावनपूर्वकम् धोतवस्त्रधरोष्ठैस्तानित्यकर्मसमाचरेत् देवपूजायुहं वापि देवालये यथापि वा गीमयेनासुति
 व्याशुधातुनामृन्मयेन वा पंचभिर्ब्राह्मिणीः साहं कृत्वा च स्वस्तिवाचनं नादोऽप्यह्म कुर्वीत लक्ष्मपूजां किथौ द्विजः प्राणायामत्रयं कृत्वा देशकाले
 स्मरेत्सुधीः गजाननचतुर्बाहुं रकदंतविपाटितम् विधाय हेस्त्राविधेशहेमपीवासनस्थितम् तथा हेममयीं दूर्वां तदाधारे व्यवस्थितां संस्था
 व्यविमहतीं रकलशोतांश्च आजने वैश्विनं रक्तवस्त्रेण सर्वतोभद्रसंडले पूजयेदुक्तकुसुमैः शमोदूर्वाभिरर्चयेत् गंधपुष्पैश्च पूषे च्यदीपै
 नैवेषतोषकैः पश्चाद्दूर्वादिदूर्वाभिरर्चयेद्गूणनाथकं गणाधीशंसहस्रेण अथवा शतनामभिः सः संख्यासफलापूजां संख्याहीनानुनिष्क
 ला एव संपूज्य विधिवत्पूजां होममारभेत् आचार्यवरयेत्सुर्वैश्विभिश्चैकविंशतिः गणानंत्वेति मंत्रेण अयुतं होममाचरेत् अथवा
 दूर्वामंत्रेण अयुतं तु समाचरेत् दूर्वामंत्रः तदूर्वैस्तृजन्मासिर्वदितासिस्करास्तरैः सोभाग्यं संततिं देहि सर्वकार्यं करोष्वथ यथाशाखाय
 शारवाभिविस्तृतासिमहीतले तथा भस्मापिसतानं देहिलमजरामरम् सहस्त्रनामभिर्होमं स्थाहाकारसमन्वितम् मधुमिथैस्तिन्त्रे लो
 जैः पृथुकरैश्चरुवडकैः लडुं कैः पायसान्निने सद्यते न हुनेन तः पूर्णाहुतिं ततः कृत्वा बन्दिदानं तन्मध्येत् होमशेषं समाप्येत् तत्राद्गणानुष्मो
 जयेत्ततः आचार्यपूजयेत् श्राद्धश्चालंकारसूषणैः एवमेव ब्रह्मणादिष्टं तं लोकोपकारकम् तदेतत्कथितं तच्च कुरुस्व चार्थमादरात् इति ना
 नाविधौ राजन्महिमा कथितस्तव सेति हासस्तु दूर्वाणां श्रवणात्सापनाशनः नारत्येयो दुष्टबुद्धेस्तु प्रियपुत्रनिवेदयेन् यद्दंष्ट्रणशब्दं न्वा
 बाजपेयफलं लभेत् इति गणेशपुराणे उपनिषत्सु लक्ष्मदूर्वापूजां दूर्वामाहात्म्ये लक्ष्मदूर्वापूजां दूर्वापूजां समाप्येत्

धिः युधिष्ठिरउवाच पुरातुऋषयः सर्वेनेभिषारण्यवासिनः शौनकाद्यामहात्मानः सर्वेशास्त्रविशारदाः तीर्थयात्रामसंगेनगैर्गाह्यैः
 सुपागमन् तत्रस्थाताकृतजपाविधिवद्नदक्षिणाः यावत्स्फुरोपविष्टास्तेहर्षनिर्भरमानसाः तावत्तेददृशस्तत्रसूतशास्त्रार्थकोस्मिन्
 ददर्शसोपितांस्तत्रक्वषीन्विगतकल्मषान् ननाभदंडवद्भक्त्यातैश्चापिप्रतिपूजितः तत्रैकः परमातिथ्यं कुशलमशनमेवच स्रवोपविष्टं
 नसूतंप्रच्छुरिदमादरात् ऋषय ऊ० सूतसूतमहाभ्रातृन्दिंरदृशोसिस्मन्नत कस्मिन्नतीर्थेयावदेशोकास्त्रोद्दिनिहतस्त्वया त्वदृशनेनेसो
 र्खंतुजातंनः परमाद्भुतं किंविधिज्ञातुमिच्छामस्तच्छुणुषमहाभने तयोक्ताविधियात्रमास्तथानाविधाः कथाः व्रतानिचित्रविचित्राणि
 मनोरथकराणिच इदानींवदेवस्यव्रतंपरमपावनं यच्छ्रुत्वासर्वसिद्धिः स्यान्नराणांवाञ्छितमदम् सूतउवाच सम्यक्पृष्टंभ्रूषिगणा
 व्रतंदेवस्यत्वादुतम् ममापिकथितुं हर्षोजायतेनात्रसंशयः युधिष्ठिरउवा० धर्मावद्भुविधाः प्रोक्तास्त्वयानतफलमदाः इदानींश्रोतुमि
 च्छामिव्रतंसंपत्करशभं श्रीकृष्णउवाच शृणुराजन्ववस्थामिशिवस्यव्रतमुत्तमम् लक्ष्मप्रदक्षिणानामव्रतमस्तिस्फुटुलभं ब्रह्मस्य
 सःरापस्यशुरुदारावमर्शिनः संकीर्णकानिपापानिसंकलीकरणानिच मर्कार्णकानिपापानिमल्लिनोकराणानिच भ्रातृपत्नीसूनादीनांगामि
 नः काममोहिताः शुरोर्विश्वासहोनस्यव्रतभ्रष्टस्यपापिनः संध्याकर्मोविहीनस्यजगत्सङ्कार्गवर्तिनः दासीवेश्यासंगिनश्चचाडालीगाभिनस
 था परस्वहारिणश्चापि देवदव्यापहारिणः ब्राह्मणद्वेषिणश्चापि घृणित्छेदकरस्यच रहस्यमेदकस्यापिरहसिकृतपापिनः ब्राह्मयज्ञविहीन
 स्वदुःशास्त्रानिरतस्यच शुरुनिंदादिश्रोतुश्चरुद्रव्यापहारिणः ब्रह्महत्यादिपापानांश्रायश्चिन्त्यंदीच्छसि संकलीकरणानां चमल्लिनीकरण
 स्यच अपानिकरणानां चमायश्चिन्त्यंदीच्छसि भ्रातृपत्नीसूतानां चगामिनः शमनतथा श्वश्रुभ्रातृवधूनांचदच्छयागामिनांतथा लक्ष्म
 दक्षिणानामव्रतंकुर्यान्महोपते संध्याकर्मोदित्यागस्यचचाडालीगाभिनसूतं दासीवेश्यासंगिनश्चसंशयानिसंशयः कर्हंनसर्वभूतानांसदा
 विजयकारणं किमेभिर्बहुभिर्वाक्यैः कथितैश्चपुनः पुनः दारिद्र्यनाशनपुण्यसंवेश्वर्यप्रदं शिवमदुलभंसर्वमत्यानांपुत्रोत्रमवर्द्धनम् यो
 यात्वार्ययेते कामान्सतानामोतिमानवः ऋषय ऊ० सूतसूतमहाभागवेदविद्याविशारद यथाप्रदक्षिणाकार्थामनुजैर्विधिपूर्वकम्

सूत उवाच एवमेव पुरा पृथो भगवान् शिवया शिवः तद्भूवाभिमुनिश्रेष्ठाः शृण्वन्तु विधिमुत्तमम् देव्युवाच भगवन् देवदेवेश प्रदक्षिण
विधिवत् शिवलक्ष्मणेनाश्रुनिःश्रापः पुण्यवान् भवेत् श्रीमहादेव उवाच श्रावणेमाधवेऋजमाघमासेष्वन्तरं नृणां लिंगप्रदक्षिणाः
कुर्यात्कंदरीविधिपूर्वकाः श्रीदेव्युवाच लिंगप्रदक्षिणे देवनियमाः केभ्यो वदस्व तितदारो परिपश्यन्नायं दृष्टान्निधे शिवा उवाच
प्रतिग्रह परान्त्र परदाराभिभाषणम् परस्वप्नहृणस्नेहादसदातीवर्जयेत् असतापापिनासंगं न कुर्यात्स्यतो नरः असत्समागमा
त्सर्वीनः फलं जायते नृणां ममदोह परैः साकं नृजो द्विष्टुनिदंकेः परापवादं नो कुर्यात्परदोहनकारयेत् निदांचयु रूशास्त्राणां शिवधर्म
तात्पर्यान्म तीर्थलिंगतेषां निदानं कुर्यात्सुकदात्वन अस्महत्यादिपापानां प्राथम्यं च न चापरं शिवलिंगे महादेविये कुर्वेति प्रदक्षिणाः अनन्तकौटि
शृणितं भवेत्सर्वे न संशयः शिवापतेः प्रत्यहं च पूजाकार्या प्रयत्नतः उमापतेः पूजेने न सिद्धिर्भवति नान्यथा एवं यः कुरुते मर्त्यो व्रतमेतत्सुदुर्ल
भं यंचिंतयते कामतं तं प्राभोत्यसंशयः शिव उवाच लक्ष्मणसमाय पश्चान्मुकुर्यादुद्यापनव्रती एवं स पाद्यविधि वस्तुभेमासि श्रुभेदिने देव्युवाच
व्रतस्योद्यापनं कर्म कथं कार्यं च मानवैः कौविधिः कानिद्व्याणिकथयस्व मम प्रभो ईश्वर उवाच शृणु भद्रे प्रयत्नेन लोका नोहित काप्यया उ
द्यापनविधिं वैव कथयामि तवाग्रतः यथासंजायते वित्तं भक्तिः श्रद्धासमन्विता सा एव व्रतकालं अयतो नित्यं हि जीवितं कामक्रोधाद्यहंकारह
षोपशून्यवर्धितः संपाद्य सर्वसंसारान् भृङ्गं पतत्रकारयेत् प्रातः स्नात्वा शनिर्भूत्वा कुर्यादुद्यापनवृद्धः मासतिथ्यादिसंकल्प्य कुर्यात्स्वम्यथनेन
तः पुण्याहवाचनं कार्यमाचार्यवरणतः ततो ज्वास्त्रणमाहूय देवदेवांगपरंगं आचार्यवरयेत्सर्वं क्लिणिकादेशैः सह देवागरे तथा गोश्रेष्ठं द्रव्यं स्त्रियम्
दिरे पुष्पमंडपिकां हत्वा पट्टं कुलादि वैशित्तौ नम्यथ्ये लिंगतो भद्रं च ये ल्लस्यन्ति तम् अत्रणसजलं कुंभं तस्योपरि त्नु विन्यसेत् सौवर्णरत्नतता
न्यपुन्यं वापि कारयेत् तस्यापरि न्वसेत्सन्तानां नृपुन्यं वेंणवम् कुंभोपरि न्यसेदेवसु मया साहितं शिवं उमामहं च रीमूर्तिं पूजेयेद्दृषमं स्थिताम्
अस्मापां दक्षिणेभागे सा विभ्यासाहसं स मम कौबेयां स्थापयेद्विष्णुं लक्ष्म्यासाहं गुरुत्सता महेशं स्थापयेन्मध्येशिवादिषसमन्वितं ततः पूजा
विनिर्वर्त्य महासंसारविस्तारैः परमान्त्रं चैवैषं भक्त्या देवाय दापयेत् उपोष्य जागरं कुर्याद्रात्रौ सत्कथया सुदा ततः प्रसातसमये स्नात्वा शक

दृजलेशरुचिः मृदान्धस्थंडिलंकार्यंकुर्यादग्निमुरवंततः प्रदक्षिणादशाशोनहवनंकारयेद्वती हवनस्यदशाशोनतर्पणंकारयेन्नतः तर्पणस्यदशाशो-
 नंनभार्जनंकारयेन्नतः प्रदक्षिणादशाशोनब्राह्मणान्भोजयन्सुधीः स्वशारवोक्तेनविधिनहोमयेदुदमन्कैः मूलमंत्रेणगायत्र्याशंभोर्नोमसह
 स्नकं पत्नाशस्यसामिद्विद्वयववीहितिलाज्यकैः पूर्णाहुतितोदद्यात्कृत्वास्विष्टकृत्नादिकं होमांतैश्चरुं पूज्यसपत्नीकंसमाहितः प्रतिभां कुंभ
 सहितामाचार्यायनिवेदयेत् शंभोप्रसीददेवेशसर्वलोकेश्वरप्रभो नवरूपप्रदानेनममसंतुयनोरथाः यद्दत्तयादेवदेवेशमयाज्ञनमिदं कृतं
 न्यूनवाथकीयाहानंपरिपूर्णतदस्तु मे अनैनेवविधानेनयददन्नमाचरेत् ययंनितयतेकामंतंमामोतिमानवः इह लोकेऋतवीभूत्वा
 शुक्ताभोगान्यथेप्सितान् अंतैविमानमारुह्यशिवलोकंस्वगच्छति इतिस्कंदपुराणेशिवप्रदक्षिणावृत्तोद्यापनंसंपूर्णम् अथाश्वत्थप्रद
 क्षिणाविधिः ऋषिरुवाच भगवन्सर्वथर्मज्ञसर्वशास्त्रविशारद स्त्रोणांपुत्रविहीनानानराणांरुस्रवसंपदाम् उपायंचैवमेब्रूहिस्तत
 सिद्धिः कथंभवेत् अथर्वणउवाच पुराब्रह्मादयोदेवाः सर्वेविष्णुसमाश्रिताः अपृच्छन्देवदेशंराक्षसैः षोडितावयम् कथंभवेच्चत
 च्छान्तिरस्माकंवदनिश्चितम् ऋषय ऊचुः पलाशखं कथंभामं ब्रह्मणो वैमहात्मना वदत्यचशिवोवापिविष्णुवैपिष्णुलोभवत् बालशिव-
 ल्या ऊचुः ब्रह्मणालुपुरासृष्टाः सर्वदेवाः सवासवाः मिलित्वासर्वैते ब्रह्माणं वाक्यमब्रुवन् ब्रह्मासर्वोधिकोरुद्रः सर्वदेवेषु पठ्यते
 कर्तुं तद्दर्शनं देवगच्छामो भवतासह इतीन्द्रादिवचः श्रुत्वा सर्वदेवपुरोगमः ब्रह्माकैलासमगमत्सर्वदेवगणैर्दृतः शिवद्वारं सभासाद्यदेवाः
 सर्वेपिसंस्थिताः नदृश्यते द्वारणलः शिवश्चाभ्यंतरे स्थितः गतव्यवानगतव्यमस्माभिः शितिसृष्टिभ्यो पराहृत्वाथराक्षसिभ्यस्तथापि
 तव्यमेववा एवं चिंतयमानैस्तेनारदोऽसुनिसत्तमः पुराहृद्यो देवदेवदंस्तपूचुः प्रणताश्च ते देवा ऊचुः मुनेवेदविदांश्रेष्ठमूहिद्वयं नसु
 शोभनम् किं करोति महादेवो गतव्यवावनांतरे नारदउवाच चंद्रनाशदशायातुदेवाः संप्रास्थितंगृहात् तस्मात्किंश्चिन्महाविभ्रा
 भवतां संभविष्यति किं करोति शिवश्चेति प्रश्नो ह्यंते तथाविधोः तस्मात्संभोगकार्यं यंत्रतं त्रिपुरांतकः इदउवाच सर्वेषामेव देव
 नां नाशकर्ता दिवस्पतिः मथ्यागते कथं नाशो देवतानां भविष्यति विभीषणाथ देवानां वल्बानां चान्वाकरोन्मुनिः इतीन्द्रस्य वचः श्रुत्वा-

ल्याकुलोभ्नुस्तिदा कथंमद्वचनंसंभ्रविष्यद्यवस्त्रिणि अद्यमद्वचनंसत्यंयादिशीघ्रंभ्रविष्यति लक्ष्मीनारायणमुदंकरिष्यन्ननु
 नमं एवंसंचिंत्यमनसानृष्णांभृत्वासुनीश्वरः इंद्रोविचारयन्देवाः किमिदानींविधायताम् ततोवज्जीत्कवाचेदं वन्देमद्वचनंशृणु गृहीत्वविभ्र
 रूपंशिवस्याभ्यंतरंविश यदिप्रसंगोस्वस्थाकंतदावार्तोनिवेदय यदिनास्तिप्रसंगश्चेद्याचकत्वेनयाहिच अवध्यात्वादनडयन्वाऽद्भुक्त
 त्वेनतद्भुज इतिदेवद्वचनंश्रुत्वावाह्निस्तथाकरोत् अभ्यंतरंदेशीशिवथासहसगतम् शिवथापित्तसोहृष्टोलज्जिताभोगमत्यजन् भो
 सिकोसीतिसंपृष्टोभिष्ककोहंरुक्थायुतः हृष्टोस्म्यर्थोस्मिदोनोस्मिभोजनममदीयताम् तेनाहृष्टमितिज्ञान्वापावर्ततसभोजनम् सोपिषु
 त्काममाचारंवेत्तुसप्रस्थितोबहिः तस्मिन्नेवक्षणेगुमोनारदः पावर्तीयो शिरोनिभ्रायपावर्त्याः शदयोः सरुरोदह अहोबालकः किंजान
 तच्छीघ्रमभिधीयतां करोमिनिष्कृतिस्तस्यसाध्यासाध्यस्यनायथा भातर्वज्जुनशक्रोमिद्वक्पहासस्यःकारणम् कृतंयथेदाद्विदेवस्तयाकोन्यःकरिष्य
 ति इतितस्यवचःश्रुत्वापुनःपुनरपृच्छत मुद्रयित्वाततोनेत्रेकराभ्यांसमुनीश्वरः उवाचवचनंनोचसुखोसोराद्द्रदाक्षरम् नारदउवा
 च इंद्रोयशुवयोभोगंदेवताभ्योह्यदशयत् युवयोश्चकृतनिदानांश्रुत्वादुःखितोभृशम् भोगविच्छिन्नयेवन्दिः प्रीयितोद्विजम्पृक्तः अ
 थवाकिमनेनापिकथनेनमभांबिके जगन्नातासिदेवित्वकातेस्यादुपहासता इतितस्यवचःश्रुत्वापावर्तौकुटमानसा स्फुरदोछारन्ने
 वाहस्वातांनारदोयथो देवान्प्रतिस्फुराचेदंसंभोगाद्दिरतोहरः आगम्यनादशनार्थीदूरतोभौधिल्लोकितः वन्दरेववचःश्रुत्वादेदंद्रःभग
 णोयथो प्रणिपत्यमहादेवंकृतांजलिषुदोभवत् हस्वान्थाविथेशक्रपावर्तौवाक्यमाब्रवीत् अहल्याजारदुःशात्मनसहस्रभगवोसव इय
 हासः कृतोमेद्यफलंनन्मवास्तुहि यावत्यः संतिदेवानानार्यैर्विसर्पवते अजानतस्त्रोम्नरानिशिविनः सतुसस्त्रियः इतिदेवावचःश्रुत्वा
 कंपिताः सर्वदेवताः अस्त्रविष्णुमहेशाद्यास्तुषुजगदंबिकाम ततोदेवीमसन्नाभूद्वेदंवाक्यमब्रवीत् देवामद्वचनंमिथ्यात्रिकालेः प्रिन
 जायते तस्मादेकाशतोवृक्षायूंसर्वेभवंतुवै इतिदेव्यावचःश्रुत्वाजानादेवास्तुपादपाः अश्वत्थरूपीभगवान्बदरूपीसदाशिवः पन्नाशो
 भूद्विधानात्त्ववज्रःशक्रोबभूवह इंद्राणीसालतजानादेवनार्यैल्लतास्तथा मान्दत्याद्याःपृष्यहृसाउर्वश्याद्यस्मरोभवन् तस्मात्सर्वभय

लेनसर्वदाश्वत्यमर्चयेत् नारीवायुरुषोवापिलसंकुयाह्यदक्षिणाः लक्ष्मीनारायणपूज्यमंदवारेचतत्तले दंपतीभोजयेत्सुस्मीनारायणस्सूपिणो का
 वयितासपत्नीकान्पञ्चाहुंजीतवायता वंध्यापिलमतेपुत्रमितरासांतुकाकथा मूलतोत्रह्मरूपायमध्यतोविष्णुस्त्रीपणेअमृतः शिवरूपायपिप्लवायनमो
 सुते विष्णोश्चप्रतिमाभ्रावैकान्तंजागरादिकं अश्वत्यमूलकतंयंविष्णोराराधनंपरं सदासन्निहितोविष्णुर्देषत्सुबाह्मणेतथा विष्णुरुवा० अहमश्व
 त्थरूपेणशालग्रामशिलासूत्र तस्मात्सर्वमयलेनकुरुधतरुसेवनम् तेनसर्वोणिभद्राणि भवित्यांतनसंशयः अश्वत्यपूजास्पर्शनकर्तव्याशा
 निवासरे अन्यवारेश्वत्यसंगाद्दरिद्रोजायतेनरः विष्णुर्दुक्तवास्तैभ्यस्तद्गतंतेवदाश्वत्यहम् नदानैश्चतपोभिश्चनावरेभूरिदक्षिणेः अश्व
 त्थासेवनादन्यत्कलोनास्यपराक्रिया तद्विधानंभिमितानिसरव्याहूंसि श्वपूजनम् हवनतर्पणंविमभोजनंनियमंतथा वतोद्भिकारिण्यस्तत्रवि
 धानंचविशेषतः एतत्सर्वेपिप्लवादीन्वस्थाभितवसूअन दारुणोविधिद्योत्यातोद्विद्यभौमांतरिक्षजः परचक्रभयंदेशविषुवोदेशविग्रहः दुः-
 खप्रदं दुर्भिक्षंसंशामोद्गतदर्शनः मारीभयंराजभयंतथाचौराग्निजभयं क्षयापस्मारकुष्ठाद्याः प्रमेहोविषमज्वरः उदरमूत्रकृच्छ्रचग्रहय
 स्तस्तथैवच अन्येचक्ररोगाद्येज्जणरोगास्तथैवच एतेषांचविनाशायकुर्यादश्वत्यसेवनम् प्रातरुत्थायनद्यादौस्नात्वासम्यक्कृतक्रि
 यः अश्वत्यदेशमाश्रित्यगोमयेनोपलेपयेत् तमश्वत्यमलंरुत्यासूत्रेणोरिकारिदिना पूजाद्व्याणिसंपाद्यपुण्याहंवाचयेत्तथा आचार्य
 ऋत्विजैः साकं कृत्वा पूजांसमाचरेत् ध्यानभावाहनंचैवपाद्यमाचमनंतथा तथैवपिप्लतरुंतथानारायणमभ्रम् श्वेतगंधाक्षतैः पुष्पैः
 धूपदीपनिवेदनैः अर्चयेत्पुरुषसूक्तेनतथैवध्यानपूर्वकम् तेनैवहवनंकुर्यात्तर्पणवानमस्त्रियाम् श्वेतवर्णसलस्योक्तं चिंतयेत्पुरुषोत्त
 मम् इतिध्यात्वावाहनाद्यैरुपचारैश्चषोडशैः तत्रअश्वत्यंअभिन्म्य आराजदत्यस्याग्निकांडांतः पानित्वादग्निर्ऋषिः वनस्पतिर्देवताअ
 नुष्टुप्लंदः वनस्पत्यभिर्मंत्रणेविभिः आराज्तेअग्निरस्त्वाचआरात्परशरस्तुते निवातेत्वाभिवर्षेतुस्वस्तितेस्तुवनस्पते असाय्यदशुजस्रंद
 दुःस्वमंदुर्विचिंतितम् शत्रूणांचसमुत्पन्नंअश्वथशामयस्वमे ततः प्रदक्षिणाः कुर्यात्सर्वसफलभवेत् लक्ष्मिकंहिलसंवात्रिचतुः पंचलसक
 कार्यस्वगौरवंस्रवाद्वादशातंसमाचरेत् ब्रह्मचारीहविष्याशीस्रधः शायोजितेंदियः मौनीध्यानपरोभूत्वापिप्लस्यस्तुनिंपठेत् विष्णोर्नामस

हस्तचपोरुपैष्वावंतथा एवंसंपाद्यविधिवच्छुभ्रैमासेशभ्रैरिने प्रातः स्नात्वाशक्तिभृत्वाकुर्यादुद्यापनं बुधः गणेशपूजनं स्वस्तिवाचनादिचक्र
कारयेत् आचार्यं वरयेत् आत्सर्वलक्षणसंयुतम् देवागारं तथा गोष्ठे अमृत्योस्वीयमंदिरं पुष्पमंडपिकाकृत्वापट्टकूलादिवेष्टितां तन्मध्ये सर्व
तोभद्रं स्वयेच्छक्षणां चितं तन्मध्ये स्थापयेत् कुंभं सजलं वस्त्रं संयुतं तस्योपरिन्यसंत्वात्रतां शृंग्मयं वैष्णवं अष्टपद्मं चितं पद्मं चितं चितं चितं
समन्वितम् पंचकृष्णकलादूर्ध्वं स्रवणं परिभ्रमि तम् लक्ष्मीनारायणीं मूर्तिं मश्वथेन समन्वितां स्थापयेत्यद्यमर्थ्ये तु अद्याद्यावाहनं ततः गतः
पूजां विनिर्वर्त्य महासंसारविल्लरेः परमान्चनैवेद्यं भक्त्या देवाय दापयेत् उपोष्य जागरं कुर्याद्वात्रोसक्तययासुदा ततः प्रभातं समये स्नात्वा
शरद्वैजले शक्तिः मृदाचस्थंडिलं कार्यं कुर्यादग्निमुखं ततः कृतलक्षदशशोभनं हवनं कारयेद्दत्ता हवनस्य दशशोभनं तर्पणं कारयेत्ततः पुरुषसूक्ते
न जुहुयात्तिलज्यपायसं सभित् स्वशाखीत्केन विधिना जुहुयाद्विष्णुमंत्रकैः उक्तैः षोडशभिर्मंत्रैः कुर्याद्विष्णुमंत्रं च हवनस्य दशशोभनं
छान्भोजयेद्द्विजान् ब्राह्मणानां स्वयं कुर्याद्यथोक्तं नियमतया अस्माभ्यं स्वयं कर्तुं सर्वमन्येन कारयेत् उक्तसमाणादधिकं कलदशगुणं भा
वेत् ततश्चतुर्गुणं पाठं रजतं चतुरस्रकं उपरिदोणमर्थं वा तिलोपरि विनिक्षिपेत् श्वेतं वस्त्रेण संछाद्य पूर्ववत् पूजयेत्तं रौरदायं सशाला
यमोत्रियाय कुटुंबिने उद्भ्रुकृत्वाय विमाय स्वयं पूर्वमुखः स्थितः स्रवणं वृक्षराजं च मंत्रेण प्रतिपादयेत् इह जन्मनि वान्यस्मिन् बाल्ययो व
नवार्दके मनोवाक्कायजैर्दोषैर्मुच्यते नात्र संशयः आचार्येणाथ विप्रेण सर्वयत्नेन कारयेत् एवं कृत्वा त्रीसम्यक् तस्य परिपूर्ये हेमाच्य
त्यतरुं देवाच्छुक्लं गांचपयस्विनीम् पिप्पलीहसराजं द्रव्यिगर्भल्लभेवाह प्रभवं न स्पतीनां च सर्वजन्मनि यन्कृतम् अधो धनाशयक्षिप्रं
नवरूपमदानतः अमुं तरुं गृहाण त्वं विष्णुरूपं द्विजेत्तम स्वीकृत्य दुष्करंधोरं क्षिप्रं शांतिं प्रयच्छ मे एवं जतराः कुरु तं पुत्रं पीत्रं प्रवहं कं शुक्ला
भोगान्सविपुलान् विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् इति श्रीभारविष्णानरपुराणे अश्वत्थमदक्षिणोद्यापनसंप्रणाम् अथ विष्णुलक्ष्मपदक्षि
णाविधिः युधिष्ठिर उवाच भगवन् देवदेवेश सर्वैद्यघाविशारद किं चिद्व्रतमु भिच्छामि वक्तुमहं स्वशेषतः अजानादथ वासानात्प्रमादा
च्छक्तानिभौ दयादवथ पूर्वाणि कथं यांति सार्यं वक्रो पापानि कुरु बहून्यत्र वदस्व मुनि सत्तम व्यास उवाच लक्ष्मपदक्षिणावर्तनारदो

क्वंविधिंशु नारदउवाच येलोकाः प्रापसंशुक्ताथमीधमीविवर्जिताः इतहीनाव्रतभ्रष्टादुराचाराश्रुकुस्मिताः अग्निकार्येपारहिताः
 शास्त्रधर्मीविवर्जिताः नास्तिकाभिल्लमर्यादाहेतुकाः कितवाः शवाः मातापित्रोर्विरुद्धाश्च गुरुशरदोहकाः एतेषाभिकृतितातरूप
 यावदमोःधुना असानानुहिजीवानांसाधूनात्वसहत्सृतः अनाथनार्थदेशतद्रूपास्तादृशाजनाः एतच्छुलानतोब्रह्माहषदिकुल
 लोचनः साधुसाध्वितिदेशोवचनंचेदमब्रवीत् ब्रह्मोवाच क्लिगण्यामिसाधूनांभाहात्म्यंचभवाहशाम् हरेल्लोकैकनाथस्यकरु
 णामुक्तिदायिनी ब्रह्महत्यादिपापेषुसंकलीकरणेषुच जतिभ्रशकलेषेकंअभक्ष्यभक्षणेषुच हरिणानिर्मितंपूर्वत्रतलक्ष्मप्रदक्षि
 णाम् सर्वेषामपिपाणानामूलादुत्कृतनंपरम् पापांधकारनाशायपापेधनदवानलम् नारायणेजगन्नाथेयोगनिद्रामुपयुषि मारभंनद्रत
 भिदकुर्वाधावत्प्रबोधिना ह्यदश्यावाचतुर्दश्यापौर्णमास्यामथापिवा स्थानंक्रुत्वानदीतोयैनित्यकर्मसमाप्यच पश्चात्प्रदक्षिणावर्तः कर्तव्यो
 हरिरीश्वरः अनंतमव्ययंविष्णुंलक्ष्मीनारायणंहरिं जगदीशानमस्तुभ्यंनदक्षिणपदेपदे इतिमंत्रसमुच्चार्यकुर्यादावर्तमादरात् प्रद-
 क्षिणाः प्रकर्तव्यादिवसेदिवसेविभोः यावत्प्रदक्षिणावर्तं स्नावन्मणिविनिक्षिपेत् आवाहनादितः सम्यक्द्रूपदीपादिभिस्तथा नैवे
 द्यंपायसंपोक्तं तांबूलंदक्षिणांनितमं भोजयेच्चथथाशान्त्याविधानं सर्वफलप्रदानं सर्वपापविनाशार्थनारीभिः पुरुषैरपि प्रदक्षिणाः
 प्रकर्तव्यायावदुदोधिनींवेत् लक्ष्मप्रदक्षिणाः कार्याअंतोउद्यापनंचरेत् उपवासः प्रकर्तव्य अधिवासनवासरे सौवर्णीभ्रतिमार्हता
 विष्णोरभितंजसः गरुडेनसमाशुक्तास्थापयेत्कलशोपरि आचार्यंवरयित्वातुंक्रुत्विज्जनिमंत्रयेत् होमंचविष्णुगायत्र्यांनदशंशिनवा
 ग्यतः पायसंशुह्यात्त्रअश्रुतंनिलसर्पिषाहुलास्त्रिष्टुदाज्यंचदद्याद्दानानिसर्वेशः कार्पासंलवणंचैवगामेकांचपयस्विनी आचार्याय
 मणवातांमतिमाचनिवेदयेत् ब्राह्मणान्भोजयत्सश्चात्पंचविंशतिसरव्यकान् इतितस्यवचः शुत्वानारदस्तुतथाकरोत् धर्मैगचक्रुदस
 वंसुनेश्वरदनाइतम् इतिश्रीभविष्येविष्णुलक्ष्मप्रदक्षिणोद्यापनंसंपूर्णम् अथतुलसीलक्ष्मप्रदक्षिणाविधिः नारदउवाच शेषरतेयेन
 विधिनातुलसीपूज्यतेसदा तदाचक्ष्वमहादेवममानुग्रहकारणान् महादेवउवाच शमोपसेशकभेवारेशुमेकसेशकभोदरे सर्वथा

केशवार्थतुरोपयेत्तुलसीसुने गृहस्थांगणमध्यवागृहस्थोपवनेः पिबा शत्रोदेशेचतुलसीमर्चयेद्दुदिमान्नरः मूलेचवेदिकांकुर्यादालवा
 लसमन्विताम् प्रातः संध्याविधिकृत्वास्नानपूर्वदिने गायत्र्यष्टशतंजलतुलसीपूजयेत्ततः प्राङ्मुखोदङ्करवापिस्थित्वाप्रयत्नमाने
 सः ध्यायेच्चतुलसीदेवीशंयासांकमललोचनां प्रसन्नापद्मवदनांबराभयचतुर्भोजो किरीटहारकपूरकुडल्लादेविभूषणो दपलाकफसः ३ ॥ १ ॥
 व्यासननिषेविताम् ध्यानं देवित्रैलोक्यजननि सर्वलोकैकपावनि आगच्छभागवत्यत्रमीदतुलसिप्रिये आनहनं सर्वदेवमये देवि सर्व
 दाविष्णुब्रह्मे देविस्वर्णमयंदिव्यगृहाणासनमवयये आसनं सर्वदेवमयेदेवि सर्वदेवनमस्कृते दनपाद्यगृहाणंदतुलसित्वंपसादसे पाद्यग
 सर्वतीर्थमयाकारे सर्वागमनिषेविते इदमर्ध्यगृहाणत्वदेविदेव्यांतकप्रिये अर्घ्यं सर्वलोकस्यरसाथमदासन्निधिकारिणो गृहाणतुलसि
 शीत्याइदमाचमनीयकं आचमं गगादिसर्वतीर्थेष्वोमयानांतंशुभंजलम् स्नानार्थेतुलसीस्त्वच्छ्रीव्यातस्मतिगृह्यातांम् स्नानं क्षीरोदमथ
 नोद्गतचंद्रलक्ष्मीसहोदरे गृह्यतांपरिधानार्थं इदंक्षीमांबंशक्षेपे वस्त्रं कंचुकीं आचमनीयं गन्धपुष्पतथाधूपदांपनेबंधमेवच तांबूलदक्षि
 णांचैवमंत्रपुष्पंततश्चरत् प्रसीदममदंवंशिक्षुपयापरयासुदा अस्मीष्टफलसिद्धिचंकुरुमेमाथवप्रिये देवेस्त्वनिर्मितापूर्वमर्चितासिसुनोश्वरैः
 नमोनमस्तेतुलसिपापहरहरिप्रिये तुलस्यमृतजन्मासिसदात्वंकेशवप्रिये केशवार्थेविचिन्वाभिघराभ्रवशोभने इतिमार्थना इत्येवमर्चये
 नित्यंयातरे व्रतचरिः मध्याह्नेवाथसायान्देप्रु जयेत्यनोनरः वैशाखेकार्तिकेमाघेचातुर्मास्येविशेषतः पूजयेत्तुलसीदेवीमपूपफलपायसे
 अन्यदुह्यतमंकिंचित्कथयामितवायतः प्रदक्षिणाफलं चैवनमस्कारोस्तथैवच एवंकुर्याद्दुहिकामः सर्वकामः संदेवतु पंचाशदिष्टं वल्लक्ष्मीः श
 तेभ्यविजयः स्मृतः विद्यार्थितुसहस्रैस्त्वयुतंसर्वसंपदा लसेतुसर्वसिद्धिः स्यान्नात्रकार्याविचारणा यंयंविंतयतेकामंतंमामोतिसवशः
 भ्रुत्कायथेस्मितानुभोगानेनमोसमबाधुयान् इदंफलंकोटिर्युतंभवेदत्रनसंशयः लक्षसंख्याश्चकनव्यास्तुलस्याश्चमदक्षिणाः नदाउद्याप
 नंकुर्यातेनसम्यक्फलंभवेत् उद्यापनिविनाविप्रफलंनवभवेत्कचित् तस्मात्सर्वप्रयत्नेनउद्यापनविधिंशृणु सौवर्णीभितिसंविष्णोः शं
 रत्चक्रगदान्विताम् तुलस्थापनंचैवकुर्यात्सौवर्णनिर्मितम् हेमादिनिर्मितेकुम्भेपूणयात्रसमन्वितेपुण्योदकैःपंचरत्नैःकुशदूर्वांप्रति

तस्योपरि न्यसेद्विष्णुं लक्ष्म्या च तुलसीसमम् पूजापुरुषसूक्तेन कुर्यात्सर्वं प्रचलतः उपचारैः षोडशभिर्मन्त्रिणावसमन्वितः रात्रौ जागरेण
 कुर्यात्प्राणैर्वेदपाठकैः वैष्णवैश्च मन्त्रैश्च नृत्यैश्च वाद्यैस्तथैव च ततः प्रातः समुत्थाय होमं कुर्याद्विधानतः वैष्णवे ननु मन्त्रेण तिलज्येन वि
 शेषतः पायसेन घृताक्तेन अष्टौत्तरसहस्रकम् आचार्याय सवत्सांगादक्षिणावस्त्रमस्युता ब्राह्मणान् भोजयेत्स्वाम्नात्सहस्त्रबाथशक्तिः
 शतं वा भोजयेद्द्विस्मानष्टाविंशतिवापुनः तैश्चोऽपि दक्षिणां दद्याद्विंशत्शक्यं न कारयेत् एवं यः कुरुते मर्त्यस्तस्य पुण्यफलं शृणु अश्वमेधस
 हस्रस्य वाजपेयशतस्य च तस्युण्यलभते मर्त्यो नानाकार्या विचारणा इदं रहस्यं परमं न वाच्यं यस्य कस्यचित् विष्णुमार्तिकं यस्मात् स्मृतं
 वैशनाधिकं तुलसीमदक्षिणानां तु माहात्म्यं शृणुयान्नरः सहस्रापठते यो वै स गच्छेद्देष्वावपदम् इति श्रीमद्विष्णु लक्ष्मण लक्ष्मीपदक्षिणाद्या
 पनं संपूर्णम् अथ गौ ब्राह्मणान्निहमुमल्लक्ष्मणदक्षिणाविधिः सुधिष्ठिर उ० षगवन्सोनिनां श्रेष्ठ सर्वविद्या विशारद किंचिद्दिशसु भिच्छा
 भिवक्तुमर्हस्य शेषतः असानादथावासानात्समादाहात्कृत्वा हि यत् पापानि च बहून्यत्र विलयं याति तद् व्यास उ० लक्ष्मण दक्षिणाः कार्या ब्रा
 ह्मणोऽनौ तथा गवि नारद० ये च पापानां नित्यमर्थमर्थं विवर्जिताः अतहीनादुराचाराज्ञानहीनाश्च जतवः तेषां पापविनाशार्थं प्रायश्चित्तं कथं
 भवेत् ब्रह्मोवाच किं वर्णयामि साधूनां माहात्म्यं च भवद्दशां साद्युसाधुच विद्मद्दवस्मि ते ब्रतमुत्तमं ब्रह्महत्यादिपापेषु संकलीकरणेषु च जा
 तिक्रशकरे च अपि अभक्ष्य भक्षणतथा विष्णुना निर्मितं पूर्वं ब्रतं लक्ष्मण दक्षिणं सर्वेषामपि पापानां नाशकं परमं शर्म आषाढे शकुरुपसेतु
 एकदश्यां विशेषतः द्वादश्यां षोणमास्यां वामारभेद्ब्रतमुत्तमं देशकालोत्संकीर्त्य न त्वागुरुविनायकौ लक्ष्मण दक्षिणाः कार्याश्चारीश्व
 शकृन्निव्रतः जितेंद्रियो जितमाणोसुरवेन मनुसुचरेत् नमस्ते गार्हपत्याय नमस्ते दक्षिणाग्नये नम आहवनीयाय महर्षे धेनूमोनमः गवांश्च
 दक्षिणाः कार्या लक्ष्मणसंख्याया विधि पूर्वपूज्य च गामैक्यादलानैर्वैद्यमुत्तमं पश्चात्स दक्षिणाः कार्या नलाता च पुनः पुनः गवांश्चोष्ठतिष्ठति श्रु
 वनानि चतुर्दश यस्मान्स्माच्छिवं मे स्म्यादिह लोके परत्र च एवमदक्षिणां कृत्वा सर्वपापैः प्रसुष्यते कर्मनिष्ठं शक्तिं विभं पूजयेद्विधिवद्दुयः ततः
 प्रदक्षिणाः कार्याया बल्लक्ष्मणं भवेद्ब्रतं भूमिदेव नमस्तुभ्यं नमस्ते ब्रह्मस्त्वपिणे पूजितो देव देवैस्त्वमतः शान्तिं प्रयच्छ मे एव ह नृमते कार्याश्रुत

प्रेनविनाशिनं षोडशैरुपचारैश्च पूजयेद्वायुनंदनं ततः प्रदक्षिणाः कथं आत्मकार्यार्थं सिद्धये मंत्रः मनोजवमारुतलुव्यवंगजितो द्वयंबुद्धिम
 तावरिष्ठं वातात्मजं वानरयूथसुरव्यञ्जीरामदूतशरणं प्रपद्ये एवं प्रदक्षिणावर्त्तं कुर्यादेवं प्रयत्नतः भूतमेतपि शाचाद्याविनश्यति नमः श
 यः आदित्यादिग्रहाः सर्वे शांतिं यांति शिवज्ञायाः उद्यापनं च सर्वासां कुर्यात्पूर्णाफलाप्तये उद्यापनविधानं दीपुष्पाहंशाचयेनतः आचार्यवरयि
 त्वाचमनिभाः स्वर्णसंभवाः अग्रणंकलशपूर्णं स्थापयेन्मंडले शरभे विरच्यलिंगतीभद्रं पूजयेद्देवमजसा पायसं जुहुयात् तत्र तन्मंत्रैर्विच
 स्तुणः अष्टोत्तरसहस्रं तु ग्रायन्ति च रेच्छुभम् मंडलदक्षिणायुक्तं आचार्ययनिवेदयेत् ब्राह्मणान् भोजयेच्छुभ्यां विपन्नशाठ्यविवर्जितः ये
 कुर्वन्ति त्रिमिदं पापमुक्ता भवंति ते भक्त्यार्थे स्तितान् भोगानं ते सायुज्यमाश्रयात् इति श्रीभगवित्प्रेमनिगोहसु मल्लक्ष्मणदक्षिणोद्यापनसंपूर्ण
 अथ लक्ष्मिपूजा व्यास उवाच पूर्वजन्मनिव्याधौ सौ क आसीद्वाससोपि सः किमर्थं कर्मकृतं वा न कथं पत्रं समर्पितं किंशीलं कः स
 माचारस्तन्ममानक्ष्वनाभिज किनामसकथं प्राप्तः सालोक्यं न हृदस्मिन् प्रजन्मनिव्याधौ सौ क आसीद्वाससोपि सः किमर्थं कर्मकृतं वा न कथं पत्रं समर्पितं किंशीलं कः स
 कुबेरनगरोपमम् श्रीमोनामा भवेद्वाधो नगरे मांसविक्रयी परेषां दोषकथने दोषोद्यद्यपि वर्तते प्रश्ने कृते प्रवक्तव्यथा तथ्यं न मत्सरात्
 ब्रह्मोवाच सराज्यकार्यं कुरुते स्वयं कृत्स्नं वरागनाः राष्ट्रशृणोति रामां सयातं त्वात्सपतिं यथा बलादानेयते श्रीकुंकुं दंतो रूदतीमपि नवांगनाथ
 कुरुते भेदं विषयलपटः वाचोक्तं कुरुते नारी तस्य दक्षिपथंगता तामालिङ्ग्य त्वसौ कामी च्छुंबत्येतां भजत्यपि परदव्यापिण्यपृहातिथ
 नानिसबलास्तुनः सोपिता हगुणो मत्री दुष्टबुद्धिरधेरतः एवंपापसमाचारी पापस्य पर्वताविव आस्तासु भौदुष्टबुद्धी राजामात्योः सद्दुः सहो न ब्राह्मणो न मन्यासीत इ
 हत्यां मनुते न स्त्रीबालवधं तथा एवंपापसमाचारी पापस्य पर्वताविव आस्तासु भौदुष्टबुद्धी राजामात्योः सद्दुः सहो न ब्राह्मणो न मन्यासीत इ
 हेयाति भिक्षितुम् नराष्ट्रे नाम तस्यास इण्हातिमाकृतोपि च एकदा भृगुगार्थतोयाती च गहनं वनम् हनानि भृगुगार्थानि पश्चिद्रूपण्येने कशः
 तानि मापय्य नगरे अन्धारूढः स्वयं पुनः शिवस्य च महास्थानं पथितो पश्यतः स्मह यस्मिन् विराजते मूर्तिः शक्त्या सह शिवस्य च स्थापिता
 नाम भिनासा पुत्रार्थं कुर्वता तपः भक्त्या साक्षात्कृतो यत्र देव देवो ह्ममापतिः पंचाक्षरेण संज्ञेण आयता बहुगामरश्च दत्त्वा न स्त्रीवरा न देवो प्रदद

वांछितान्यापि तनोवसिष्ठहस्तनतेन्यंस्थापित्तहृदा उमामहेश्वरोमूर्तिर्वीसिधेनपुराकृता यस्यादर्शनोन्मृणां पुरुषार्थाश्चतुर्विधाः स्मरणत्सूज
 नाञ्चापिसेव्यतेनान्नसंशयः एवंसिष्ठवाक्येनसापत्तद्विषयथे शिवस्यक्रोजनेनास्यस्मरणोर्चनेनच रामलक्ष्मणशत्रुभरताः सहशाः सुताः आ
 नालोकेषुविरव्याताः सर्वज्ञाः शूरसंपताः एवंहृत्सामहारम्यमासादंराजनिर्मितं उमामहेश्वरोमूर्तिराजामाल्योमपूजतुः बिल्बपत्रैश्चसंपूज्यअ-
 च्छिद्रेः क्रोमलेः शक्रैः प्रदक्षिणीकृत्यशृहमीयतुः क्षषामानतः एतदेवपुरेपुण्येदेवाज्जातंनयोस्तदा एवंपापसमाचारीराज्यं कृताथममृतुः बन्धा
 पाथैर्योम्यहस्तैर्नितौशामनातिकम् चित्रशुभसमाहूयप्रच्छसशक्राशक्रम् तैर्नोक्तंनैतयोरस्तिपुण्यलेशोरचेः सत पापानां गणनास्ति
 ततोदूतान्ब्रवीद्यमः बध्यतांबध्यतामैतौक्षिव्यतांनरकेषुच मृत्युलोकैततोद्येतौनित्चयोनित्गतावुभौ कुंडेवाचिमयैपकेसहस्रपरिवत्सरान् एवै
 कस्मिन्क्रमणेतौकुंडेषुत्काद्यसंचयो अनयोः पुण्यलेशोस्तिदूताः शृणुतसकृत्तं प्रसंगादर्चितोदृष्टोदेव आभ्यासुमापतिः तेनपुण्येननद्येतौ
 पापव्यतिरिष्यतः एवमाकर्ण्यतद्वाक्यं दूतैर्बद्ध्यहवहदम् कुंभीपाकेशोणितोदेनिरयेगोरवेपितौ निक्षिप्तौकालकूटचक्रमशः शतवत्सरावृत्ता
 भिक्षेत्तौधनाभिक्षेत्पूयशांणित कर्दमे कटकेशुसतांगौतौसंतसौतसवालके भक्षितौकृमिभिक्षत्रभृशं शक्रिमुरवेक्ष्मी असीपत्रवनेयोरित
 तौनीतावुभावपि यत्रशस्त्राभिघातेनवर्माभिघेतपापिनां नतस्तप्तशिलायांतौनिष्पिष्टौघनघानतः सुक्तातुनरकानेकविंशतिबहुवासरे न
 दः संशक्यतेवकुंशेषेणापिकदाचन एवंबहुसहस्राणिफ्रक्त्वाभोगाननेकशः निस्तीर्णभोगौतौपाशेषेणशुभवमागतौ एकोजानः काकयो
 नोऽलूकोः शूयरोपिच तनोएकोदुर्दुरीष्टदपरः सशोभवत् तत एकोविषद्यरोपरोमूहश्चिकोपिच मन्त्रापिकुरुतः पापनानालोकविदशतः
 शनीमाजरीर्यौतौजानौनकुलसूक्तौ दृक्जम्बूक्यौनौतौजानौघोटकगर्दभौ तत उद्गर्जौजानौततोलक्रमहाद्वयो तनोव्याम्रभृगौजानौ
 ततौवृषभकासरो एवंनानायोनितौजानौचांडालअंत्यजौ राक्षसांभिल्लयोनित्ततश्चानेसमीयतुः अपिगाक्षिदुर्बुद्धिरितिनाम्नानौ
 चमृतले आजन्मकृतपापस्य कथनेबहुदोषता यदातौराज्यमभृति आस्तापापरतौसदा एकपुण्यतयोरसीच्युगथासपतोः कश्चित् शंकर
 स्वचनमनं दर्शनंचमदक्षिणा अर्चनंबिल्बपत्राद्यैस्तुष्टआसीदुमापतिः अगाधंतनयोः पुण्यं पूर्वजचनिसंचितं यदापुनाराक्षसोसौभूमि

पंभस्तिगुगतः स आरूढो बिल्ववृक्षं तत्सत्राणि च मस्तके पतिता निडये शस्यतुष्टी शूत्सहयोरपि दिव्यदेहं तयोर्देत्वा स्वलोकां प्रापयद्भिः एतन्नेक
 थितं पूर्वे जन्म कर्म चैतयोः बिल्वपत्रार्चना देवतुष्टी शूत्स उमापतिः लक्ष्मपूजां प्रकृत्योच्चप्रसन्नो हि शिवो भवेत् एवं हि बिल्वपत्रैश्च सर्वकामार्थसिद्ध
 ये श्रीकामो बिल्वपत्रैश्च पूजयेच्च तथा शिवम् लक्ष्मणसर्वसिद्धिदानत्रकार्यो विचारणा ययांचितयते कामं तं भाभोगि सवराः अग्निप्रमत्तस्य गिदि
 ल्वपत्रैश्च पूजनम् शंभुमीतिकरं नृणां शिवभक्तिवर्द्धनं वैशारवे आवर्णेऽर्जे बिल्वपत्रार्चनं स्मृतम् दिनेदिने सहस्रेण अर्चयेद्दिव्यपत्रकैः एवमासत्र
 यं कुर्यात्तत उद्यापनं चरेत् उद्यापनं वस्यामि अतस्य परिपूर्तये आह्वय आह्वानं सर्वात्सर्वं देवशक्तयेने यत्र चोद्यापनं कुर्यात्तत उद्यापनं चरेत्
 कर्तव्यं स्वर्गैर्धर्मैस्तत्सर्वं स्मरुतं भवेत् वेदिकाग्नकर्म व्यामंडपे च स्मृशोभने गीतवादिबोधोषेण शूशसा प्रविश्य मंडपे न स्थिन् आ
 चार्येणादिजैः सह भासति ख्यादिसकीर्त्यं कुर्यात्स्वस्थयनंततः पुण्याहवाचनं कार्यं आचार्यवरणं तथा ततो जाह्नगमाहूय वेदवेदांगपारगाम्
 आचार्यवरयेत्यूर्ध्वं क्रत्विकेकादशैः सह देवागारे तथा गोष्ठे शरुदेवास्वीयमंदिरे पुष्यमंडपिकां कृत्वा प्रदृक्कृत्वा दिवेदिताम् नेच्यध्येलिगतो भद्रं च
 ये स्रष्टृणां न्वितम् कुंभस्य रुद्रकोणे तु रचयेद्देदिकां वती वस्त्रेणाच्छादितो वेदी रचयेत्तत उल्लैः कुर्यात्तं दुल्लैः संक्रुतं तस्य चोपरि न्यसे
 देविकया सार्द्धं शंकरं लोकशंकरं सोवर्णं प्रतिमां कृत्वा स्थापयेत्तं दुलोपरि अह्लाणं दक्षिणे भागे सा विद्या सहस्रमभम् कौबेर्यो स्थापयेद्दि
 ष्णुं लक्ष्म्या सहगरुत्मा महेशं स्थापयेन्मध्ये पार्वत्या सहस्रमभम् कलशं स्थापयेत्तत्र तोम्रवासुन्मथशरुभम् यदुक्तं तत्र कलीं च पूजनं तत्र कभरयेत् वेदशास्त्रप्र
 मन्वितम् पंचपल्लवसंयुक्तं स्थापयेच्च ततो यतः वस्त्रयुग्मेन संवेस्य कैलासं कलशशरुभम् यदुक्तं तत्र कलीं च पूजनं तत्र कभरयेत् वेदशास्त्रप्र
 माणेन रात्रिं तां गमयेद्गती ततः प्रभातममये सकृत् स्थापयेत्तत्र चिभवेत् स्थंडिलं कारयेत्तत्र स्वशास्त्रोक्तविधानतः हवनं च प्रकुर्यात् तस्य तिल
 ज्येन पायसैः मूलमंत्रेण गायत्र्या शंभोर्नाम सहस्रकैः येन मंत्रेण पूजा तु कृत्वा नैव कारयेत् हवनं तद्दशांशेन तद्दशांशेन तर्पणं वदनं
 तद्दशांशेन कुर्यात्तिलयैः सह एवं होमः प्रकुर्यात् अष्टोत्तरसहस्रकं बिल्वपत्रं कृत्वा स्थापयेत्तत्र अर्पयेत्तत्र उमापतिम् आचार्यं पूजयेद्दि
 स्तोत्रयैद्दक्षिणादिभिः पयस्विनी चंगां दद्याद्द्विंशत्येन सहैश्च त्रु प्रतिमां च सवस्त्राच्च कलशं पर्वतं तथा दत्त्वा क्षमापयेत्सम्बद्धं बदेवज

गदुरु अनैव विधानेन लक्षपूजां करोति यः पुनर्पौत्रप्रपौत्रैश्च राज्याभिमोतिधाररतं यददंपवतीनं त्यं च द्वाभक्तिमयवितः देवदेवो महादेवो ददा
 निविषुलांगतिम् इति श्रीस्कंदसु० बिल्वदललक्षपूजनोद्यापनसंपूर्णम् अथ शिवस्मनानालक्षपूजाविधिः ऋषय ऊचुः यानि कानि च ती
 र्थानि पुण्यान्यायतनानि च किमुद्दिश्य च कार्याणि तत्सर्वं कथय प्रभो शिवारव्यानपरो लोके त्वो न्योन हि विद्यते ह्यपथात्यासदेवस्य सर्वज्ञो मि
 महामते लोमश इ० पृथिव्यां यानि तीर्थानि सागरानि सोद्दिज महात्मानि च शास्त्राणि कथितानि मया पुरा इदानीं वं कुमिच्छामि लक्षपूजां शिव
 स्य च स्कंदेन च सभाख्याता अगस्त्याय महाभते नैनेव कथिता पूजा ममाग्रे लक्षपुथिका यद्यदहो भवेत्पुथं च करोतु समर्पयेत् श्रावणेमा
 धवं ऊर्जे विदध्या लक्षपुथिकाम् एकैकं मूलमंत्रेण रुद्रमंत्रेण वा पुनः अथ वारुद्रसूक्तेन सहस्रेण यथावती अर्चयेत्पार्वतीनाथं नमो रुद्रा
 यवाजयेत् अनेनेव प्रकारेण लक्षपूजां समर्पयेत् ऋषय ऊचुः यानि कानि च पुष्पाणि विशिष्टानि शिवार्चने नानि सर्वाणि भोज्यं द्रव्यं क
 थय स्वयथा मम लोमश उ० बार्हते कर्णिकारचकरवीरं मुनिमंज्ञकम् आती पाटलकंचैव पुन्नागंच विशिष्यते कदंबच कुसुमं च अ
 शीशयं मालतीचंपकंचैव तथा भोगरकं शंभं तगरं शतपत्रचमौवीरं मुनिमंज्ञकम् आती पाटलकंचैव पुन्नागंच विशिष्यते कदंबच कुसुमं च अ
 शोकं बकुलं तथा पालाशं कोरदंचैव कविलं धनुरं तथा एतान्यन्यानि पुष्पाणि विशिष्टानि शिवार्चने एतेषां लक्षपूजां वैद्यः क्रूरति नरोत्तमः शुक्ल
 भोगान्त्वविपुलां च शिवेन सह मोदते आसुः कामेन कर्तव्यं चंपकैः पूजनमहत् विद्याकामेन कर्तव्यं चंपकैः पूजनमहत् विद्याकामेन कर्तव्यं चंपकैः पूजनं क
 र्तेः पूजनमहत् करवीरं जीतुकुसुमैश्चंपकैर्नागैः केशरैः बकुलीतिलपुष्पागोधनैः कामेन पूजयेत् दुःस्वप्ननाशनाथगिद्रोणपुष्पैस्तु पूजनं क
 ल्यारैः कर्णिकारैश्च मादरैः कुसुमैः शंभैः श्रीकामेन च कर्तव्यं बिल्वपत्रैश्च पूजनं विद्याकामेन कर्तव्यं शंकरस्य पूजनं पालाशैः पाटलैश्चैव कदंबकु
 सुमैस्तथा महाव्याधिनिरासार्थं पारिजातैस्तु पूजनं वशीकरणकामेन सौवीरैस्तौषथैः तस्य विश्वं भवेद्दृश्यं नात्र कार्या विचारणा देवदान
 वगंधर्वविशीर्षवर्तिना न्यथा पुत्रकामेन कर्तव्यं धनुः कुसुमैः शंभैः उत्तमांशियमा मोतिप्रसादाच्छंकरस्य च एव सर्वैश्च पुथैश्च सर्वकामार्थसिद्धये
 पूजयेत्पार्वतीनाथं अन्नियच्छेन चेतसा यं यंचितयते कामतंतं यामोतिमानवः लक्षपुथैः पूजनेन मसन्मः शंकरो यथा उद्यापनप्रवक्ष्यामि च तस्य प

रिपूतये आह्वयब्राह्मणानुसर्वान् शक्रभैचतिथिवासरे यत्र उद्यापनं कार्यं मंडपं तत्र कारयेत् स्वशाखीं क्तं न कर्तव्यं तत्सर्वं स्फुरतं भवेत् वेदि
 काचप्रकर्तव्यामंडपे तत्र शोभने गीतवादित्रघोषेण अहाघोषेण भूयसा यविशयमंडपे तस्मिन्नाचार्येणाहिजेः सह तिथिचक्रसंचसंक्रत्य
 कुर्यात्स्वयं न ततः पुण्याहवाचनं कार्यमाचार्यवरणततः वेदिकायां तु कर्तव्यं स्वस्तिं करुपरमशुभं तन्मध्ये विधिं विद्वान्मनवदा कल्पति
 केः कुर्यात्तुडुलकेलासंश्रिक्रुदंतस्य चोपरि तस्योपरित्वसेलुभं तासं न्ययमेव वा अह्नापां दक्षिणे भागे उदीच्यां विष्णुमेव च सोवणीयं
 ति माकुर्यात्स्थापयेत्तुडुलोपरि महेशं स्थापयेन्मध्ये पावेत्यासदस्फुनमाम् पंचपल्लवसंयुक्तस्थापयेत्तस्य चाग्रतः वस्त्रयुग्मेन संवे
 स्य कैलासं कलशं शक्रभै यदुक्तं रुद्रकले तु पूजन तत्र कारयेत् वेदशास्त्रपुराणेन राज्ञो जागरणचरत् ततः प्रभातसमये नद्यात्लात्वाशु
 भ्रजेजले स्थंडिलं कारयेत्तत्र स्वशाखीं क्तं विधानतः हवनं रुद्रमंत्रेण तिलाज्येन च पायसैः नानाविधैर्भक्ष्यभोज्यैर्गंधपुपादिभिस्तथा माथ्ये
 च्छंकरं देवं विरिंचिं विष्णुनामह सावित्रीं पार्वतीं चैवलक्ष्मीं गणपतिं तथा स्कंदं सरवचासुं डाः परिवाशांस्ततोर्चयेत् नैवेद्यैर्विधेयैश्चैव तोषये-
 द्दिरिजापनिम् शंकराद्युतचूर्णेन चरुणा जुहुयात्सह श्रेयः सपादनं कार्यमाचार्यपूजनं तथा ऋत्विजः पूजयेत्यश्वाद्दत्त्वालकरणैः शक्रभैः गोभू
 हिरण्यवस्त्राद्यैस्तोषयेद्ब्राह्मणास्ततः अभिषेकततः कुर्यात्पुराणाकृतचौदिनम् ततः शिवालये गत्वा सभार्येणाहिजेः सह स्नानं पचासृते
 नैव रुद्रसूक्तं विधानतः पूजां सवर्णपुष्पैश्च ऋतुकालोद्भवस्तथा कारयेत्तस्मिन्निगस्यथा शक्त्या तु पूजनम् वस्त्रयुग्मेन समभ्यर्च्य दंपतीन् भो
 जयेत्ततः प्रदक्षिणानभस्कारान् कृत्वा सुद्विक्लनांजलिः क्षमापयेन्महादेवं मुहुर्मुहुर्तद्विदुः महादेव जगन्नाथ भक्तानां कार्यकारकत्वस्य
 सादादहयाच्च शीघ्रं कार्यं यदाभव अनेनैव विधानेन लक्ष्मिपूजां करोति यः पुत्रपौत्रपौत्रैश्च राज्यमाप्नोति शाश्वतं यद्दंपते नित्यं ब्रह्मा
 भक्तिं समर्च्यतेः देवदेवी महादेवो ददाति वपुलांमतिं इति श्रीस्कंदपुराण उतरखंडे लक्ष्मिपुष्पोद्यापनं सं० अथ तुलसीलक्ष्मिपूजाविधिः सा
 सपत्साद्यह्निरत्य मम समस्तपापक्षयार्थं श्रीमहाविष्णुमैत्र्यर्थं तुलसीलक्ष्मिपूजां कारिष्ये इति संकल्प्य तुलसीभार्यना देवैस्त्वं निर्मितापूर्वं
 मर्दिनासिपुनीश्वरैः नमो नमस्ते तुलसिपापहरहरिप्रिये माथ्यना तुलस्यसृजन्त्यासि सदा त्वं केशव प्रिये केशवार्थे विनिन्वा भिवरदाभव

द्विष्यच्चकार्याणितत्सर्वकथयप्रसौ लोमशउवाच पृथिव्यांयानितीर्थानिसारागतानिष्कांद्दिजाः माहात्म्यानिचसर्वाणिकथितानिमथापुरा इ
 दानीं वक्रुभिच्छामिपुष्पाणापूजनं तव लक्षपूजाप्रवक्ष्यामि विष्णोरमितेजसः पुष्पाणालक्षपूजातु कार्तिवियांचसमाचरेत् मायेवा बहुलवा
 पिपिदव्याल्लक्षपुष्पिकाम् यद्यह तोभवेसुष्पिष्णावेचसमर्पयेत् एकैकमूलमंत्रेणावष्णुसूक्तं वा पुनः अथवा विशुगापत्यानां चोत्तर
 पूजयेत् विष्णोः सहस्रनाम्नैः लक्षपूजातु कारयेत् अतसीर्णिकारं च करधीरतिलस्य च बाहूतकेतकी चैव तथा मंदारमेव च नीलोत्प
 लसकुसुदमालती चंपकं तथा जातीपाटलकंचैव पुन्नागचकदंबकम् कल्हारं मोगरं चैव स्य शोकवकुलं तथा मुनिपुष्पाणि शस्ता निवि-
 ष्योरमितेजसः पालाशकंदकीपुष्पं कमलकोरटं तथा नीलपुष्पधात्रिपुष्पं हरेः शस्तानिवेसदा एवं कुर्वन्निष्पन्नत्वात्तैर्यत्तद्द्विरिमांदि
 रं आयुः कामेन कर्तव्यमतसीधात्रिजस्तथा पुत्रकामेन कर्तव्यं बाहूनी पूजनं हरेः करधीरे जातिकुसुमे चैव पुष्पकं नारः केसरेः बहुलीतिलपु
 न्नागैर्धनकामेन पूजयेत् कल्हारेः कर्णिकारं च मांदारैः कुसुमैः शक्रभैः विद्याकामेन कर्तव्यं विष्णाभत्त्याच पूजनं पान्नाशः पाटलं चैव क
 दंबैः पूजनं महत् महाव्याधिविनाशार्थं पारिजातं च पूजनम् वशीकरणकामेन सोवीरं स्तोषयेद्दरिं तस्यै विश्वं भवेद्दूषयं नान्नकार्या वि
 चारणा देवदानवगंधर्वा वशीभवंति नान्यथा श्रीकामेन तु कर्तव्यं केतकी पूजनं महत् एवाहि सर्वपुण्यं चैव सर्वकार्यार्थं सिद्धयेत् लक्षपूजां भकु
 र्प्यं चैव प्रसन्नो हि हरिर्भवेत् उद्यापनं तथा कार्यं मंडपं तत्र कारयेत् आह्वयं ब्राह्मणान् सर्वान्कनसत्रं शक्रभेदिने वेदिका च मकतं चैव मंडपे तु शक्रभे
 दिने गीतवादित्रयोषिणा जलधोषिणभूयसा प्रविश्य मंडपे तत्र द्याचार्येणाद्दिनेः सह पुण्याहवाचनं कृत्वा आचार्योदीनं च ततः उमाध्यै दिव
 से तस्मिन् रात्रौ जागरणं चरेत् वेदिकाया तु कर्तव्यं स्वस्तिकं परम्रादुत् तन्मध्ये तं दुल्लेः कुर्यात् इतदीपं सशोभनं पंचपल्लवं च युक्तं न्यसेद्दस्त्रं
 शोभनं तस्योपरि न्यसेत्कुंभं पूजापात्रेण संयुतं सोवर्णीयं त्रिमातं च स्यापयं च्चहरविष्णोः पूजा तत्र प्रकुर्वीत पंचामृतपुरःसरं धूपदोपच्यने
 वेद्यैर्गीतवादित्रनृत्यकैः वेदशास्त्रपुराणैश्च नारांगिं भयेद्दती ततः न स्नात्समये स्नानं च शक्यं भवेत् स्थंडिलं कारयेत् तत्र स्वशाखा
 क्ता विधानतः हवनं च प्रकुर्वीत सति लाज्येन यापयसैः मूलमंत्रेण गायत्र्या विष्णोर्नामं सहस्रकैः येन मंत्रेण पूजा वा कृतानेनैव होमयेत् शक

राष्ट्रतूर्णानचरुणासुहृद्यान्तः एवंहोमः प्रकृतव्य अधोत्तरसहस्रकैः ततः स्विसृक्तं हुतापूर्णाहुतिमतः परम् श्रेयः संपादनं पञ्चादाचार्यै
 पूजयेन्नतः ब्राह्मणान्भोजयेत्यश्वात्तेभ्यो दद्याच्च दक्षिणाम् आचार्यै पूजयेत्साम्यं कृवन्नालकरणैः शभैः पयसिनीचंगां दद्याद्विरण्या
 दितथैवच प्रतिमांचसवस्वांचकुंभेनाचार्यसंपयेत् दत्त्वाक्षमापयेत्यश्वाद्देवदंजनादनम् येनयेन प्रकुर्याच्चलक्ष्मणान्तविष्णवे सौवर्णै
 चैवनसुष्पमपयेच्चहरिन्ततः ब्राह्मणांश्चसपत्नीकान् शूषणैस्तोषयेन्नतः प्रदक्षिणानमस्कारान्कृत्वाभूमिं कृताजलिः एवंयः कुरुते पू-
 जांतस्यविष्णुः प्रसीदति इतिविष्णुः विष्णोर्लक्ष्मण उद्यापः संपूर्णः अथविष्वक्त्सुद्यापनविधिः द्रोपधुवाः विष्वक्त्सुद्यापनविधिः द्वौ वासः सव
 दर्शनं कस्मिन्कालेस मारभः कस्मिंश्चैवसमापनम् दुर्वासोऽऽराजपुत्रिप्रवस्थामि विधानं सर्वकामद अद्वाविचयदास्याहातदेवमार-
 भेद्भूतं कार्यास्यस्वहस्तेनतंतुं निष्कारययत्नतः स्वकीयैर्वीचविश्राद्यैरंगुलीत्रयसंभिता त्रिवृताशोभनाचैवबिल्ववर्तिकदाहृता ततः सव
 नंयेहर्तिस्वप्रदेशिनिसंभितां एवंलक्ष्मिनाः कार्याः शक्नोकोटिभिता अपि सर्वशक्तोऽतु कार्यासस्वागुलैनेवनिर्मिताः द्युतेनिमज्जवतैलेस्था
 पयेत्ताम्रपात्रके स्थापयेन्मृन्मयेपात्रेप्रत्यहंसंख्ययान्विताः श्रावणोमाधेवमाधेकार्तिकेतु विशेषतः दिनेदिनेसहस्रतुअर्पयेद्विल्ववर्तिकाः अ
 बकेत्सरसुहृदियदेवागारेविशेषतः गंगतीरेथवागोष्ठियहावाद्वाक्षणसन्निधौ प्रज्वालयेत्पूजांतेजस्रलोकजिगीषया नशिवापुरुषीवापिमक्ति
 युक्तेनचैतसा कस्मिन्नेवादेवभेज्ज्वान्दयेद्यदिसंमृतिं नमः शंभवइत्येवंत्रोरुद्राक्षरमितिः पूजनस्यदशाशोशनशिवमन्त्रेणकारयेत् तप
 फतद्दशाशोशनतद्दशाशोशनवदुन तद्दशाशोनेवेहासुकुर्याच्चरुतिलाज्यैकैः अष्टोत्तरसहस्रपात्रैः अष्टादशदिशुदिशुपद्द
 स्समनुभूतः एवंसपाद्यवेशाख्याकार्तिक्यावाविशेषतः माध्यावाप्यथवायस्याकस्याचित्पूजामतिथौ प्रातः स्वात्वाशत्रविभूत्याकुथ्यादुद्याप
 नंबुधः गणेशपूजनंस्वस्मिनाचनदित्चकारयेत् आचार्यैवरयेत्पश्चात्सर्वलक्षणसंयुतम् देवागारेथवागोष्ठेशह्देवास्तीयमदिरे पुष्पमंडपिका
 कुत्वापद्दकूलदिविष्टिनाम् तन्मध्यैल्लिंगतोषट्त्रयैल्लक्षणार्चितं ततोर्वे रुद्रकोणेत्तरचयैद्विदिकावती वस्त्रेणाच्छादिनावेदीरचयन्तत्र
 तंडुलैः अष्टपत्रांस्त्रिनपद्मं कणिकाभिः समास्त्रितम् कलशंस्थापयेत्तत्रअव्रणं सजन्तशा ताम्रमृन्मयपात्रं वातस्यापरित्यसत्क

धीः तस्योपरित्यसेद्वेषमुभयास्सहितं शिवं स्रवणनिर्भितदेवं वृषस्रेणसमन्वितम् रजतस्यदीपपात्रं कृत्वाशक्त्याथयाधि स्रवणव
 तिकंकृत्वातन्मध्येस्थापयेत्स्रुधीः स्थापयेद्विष्णुगोमूत्रे ब्रह्माद्यावाहनततः ततः पूजाविनिर्वस्ये महासप्पारविस्तरेः परमान्त्रनेवेद्यं
 भक्त्या देवाय पापयेत् उपोष्यजागरं कुर्याद्ब्रह्मोसत्कथवासुदा ततः प्रभाते विमले जलस्नात्वा प्रसन्नधीः वर्तिसंख्यादशारीनेन
 र्पंपंकारयेद्भृती तर्पणस्य दशांशेन होमयेद्दुद्रुमंत्रतः निलाज्यचरुभिर्विल्वै रूद्रसंत्रेण होमयेत् आचार्याय प्रदानव्यागोः सवत्सा
 पयस्विनी ब्रह्मादिमंडलमूर्तिं दद्यात्सोपस्करातथा यजमानमथाचार्यस्त्वभिषिचे दूहान्वितम् विसर्जयेत्तो देवं ब्रह्मादिसहितपुनः
 दद्यात्सूरसीकर्मसमाप्याथ विचक्षणः होमस्य तु दशांशेन ब्राह्मणान्भोजयेत्ततः दत्त्वा च दक्षिणान्ते श्यो गृह्णाद्यादाशिषः शक्राः वर्ध
 मानं रोष्यमयं हेमवर्तिसमन्वितम् अथवाकांस्थपात्रच घृतेनागूरितं शक्रभ्रुम् ब्राह्मणाय प्रदानव्यं दक्षिणासहितं शक्रभ्रुम् ततो भुंजीत तच्छे
 षं शिष्टैरिष्टैश्च बंधुभिः एवं दुपदराजेंद्रपुत्रिसत्यवनेन घे लक्षयतिं व्रतविधिसत्वाये कथितो मया यं कृत्वा सक्तिभावेन नारीषा पुरुषोपि वा दारि
 द्यतमसः सधो सुच्यते नात्र सशयाः शुभ्रपौत्रमपौत्रं च स्मरवमं भाष्यभूतले अंते दिव्यविमानेन लभते ज्वलितं पदं नैषयाधिपतेर्भाषी भर्तृदर्श
 नलालसा कृत्वा व्रतमिदं प्रापराज्यं भर्तृसुतां वितम् अन्याभिः क्रुषिपत्नीभिः क्रुषिभिश्चापि तलगेः कृतमेतद्भूतदेवस्वस्वक्रामार्थं सिद्धये राज
 पुत्रिमहाभागे वनव्यसन्नदुःखिते कुरुधैतद्भूतं सस्य कृमाकृथाः कालवधेन अयं कार्तिकमासश्च मामाना सुत्तमोत्तमः आगाभिन्यापौर्णिमा
 स्यात्प्रापनविधिं च रंद्दुवाससाख्यातं द्रौपद्यैव तमुत्तमं ये कार्थ्यं तस्मिन्नुजा सेलमेयुः समीहितं इति जैमिनि ये आरण्यके विल्वव्युष्ट्यापनं
 सं० अथ रूद्रव्युष्ट्यापनविधिः नारद उ० देवदेव गन्नाथजगदानंदकारक कौतुकेने स्मितं किंचिद्भ्रमभ्रमं करोम्यहं कृतानि देवदेव श
 व्रतानि नियमास्तथा तीर्थानि च महं तीशाय सदानान्यने कशाः नास्मिमेनि श्रयो देवश्चापिनो हंत लयापुनः कथं स्वस्वभ्रह्मादेव यद्रोप्यं व्रतमुत्तमं
 शिव उवाच शृणु नारद श्रुत्वेन व्रतानां व्रतमुत्तमं रूद्रवर्त्यभिर्युष्ण्य सर्वोपदेवनाशनं स्मरवसंपत्करं चैव पुत्रराज्यं समृद्धिदम् शंकरधीति जनकं शि
 वस्थानप्रदायकं स्वभर्त्सासह नारीणां महत्क्रीहं करं परम् शृणु नारद यत्नेन गिरिशो यत्र तु व्यभि दीपानालक्ष्मदानयत्तु शस्त्यपरमधार्मिकः यानत्

कालमज्जलंतिदीपास्तुशिवसन्निधौ अस्यणोद्युगसाहस्रं दानास्वर्गमहायने कार्यामवर्तिकाद्युक्तादीपादत्ताः शिवालये स्मरन्तरंतेपिकेत्वासेतिष्ठं
 निशिवमूर्तयः एवंहिवहवः संतिदीपाश्चद्विजसन्तयः प्रभुनासंभयद्व्याभिमयः पूर्यः कथितं तव यत्कालकृतकृत्याः स्युर्देवा स्मरन्तुनीम्बराः एवंजा
 त्वाङ्कवर्तितेज्ञेयादुःखस्मागिनः रुद्रयानिसंभानास्तित्रिभुल्लोकेशुस्मरन् अनएवमदाकार्यं वनमेतस्सदुल्लभम् मयाख्यातं वनमिदं किमन्यच्छे
 नुभिच्छसि नारदउ० केनचोर्णोन्नतमिदं कथयस्वमसादृतः पूजाविधिं च मे ब्रूहि उद्योपनसमस्वितम् शिवउवा० शृणु नारद देवषय च्चोत्तुमिहे
 च्छसि नदहंसं प्रवस्याभिधिल्लरणमहामते नर्मदासुनरेदेशपुरीचोच्चिनीशुष्मा तस्याभासीत्सगंधाचवारस्त्री अतिस्फंदरी नयाश्रुत्कुरुते
 विप्रयुवभिश्चसूदुः सह सुवर्णानाशांतसायं ननचातं चतैः कृतं युवानश्चतथाविमात्त्रं शिताश्चस्रगंधया राजानोरानजशुचाश्चनन्भीकृत्यपुनः पुनः
 येषां द्रव्यं गृहीतं च धिक्कृतास्तस्मगंधया एवोहिवहवो लोकांलुडिताश्चसदातया कदाचित्सागनाक्षिमांकोतुकाविष्टमानसा ददर्श च मनोरस्यापक्षिभिः परि
 सेवितो केचित्स्थानपराविमाः केचित्जपपरायणाः केचित्छिवाचं काविमाः केचित्छक्तिप्रपूजकाः तेषामध्ये वसिष्ठोहितयाष्टमहायुनिः उपविष्टः कर्मसु
 वैकुशलोनीतिमार्गवित् तस्याधर्ममवदुर्दिमां विपुण्यबलात्तदा विगानाशाजीवनेसाविषयेषु विशेषतः विनम्रकंधराभूत्ताप्रणिपत्यपुनः पुनः सक
 मंपरिहाराय प्रपच्छसुत्पुंगवं स्मगंधोवा० अनाथनाथविमंद सर्वदेविशारद प्रसीदपाहिमां देवधारणागतवत्सल मयाकृतानि विभेदपागानि
 सज्जहन्निच तस्यपापस्यनाशायकारणं ब्रूहि मे प्रभो शिवउवा० एवमुक्तस्यथाविमोवसिष्ठो सुनिरादरात् तेनज्ञातं च तत्सर्वतस्माः कर्मपुरातनम्
 नतोब्रवीत्सचमुनिर्वचस्तांसत्यसागरः वसिष्ठउ० शृणु स्त्रोणिस्मगंतवथापस्यसंक्षयः येनपज्जायतेपुण्यं तत्सर्वं कथयामि ते पञ्चवीथि
 महपुण्यं त्रिषुलोकेशुविश्रुतं प्रयागामिति विख्यात सर्वदेवैश्चरक्षितं गत्वा तत्र प्रयागे वैवत त्रैलोक्यदुर्लभम् रुद्रवत्यं भिद्यपुण्यं शिवप्रोतिक
 रंपरम् कार्यासंतुभिः कार्यरुद्रवती शिवप्रिया हस्तेनेव प्रकर्तव्यायुग्मकं स्फुटदशभ्रम् एकादशैस्तनुभिश्चकारयेदुद्रवतीकां लक्ष्म
 स्थाच कर्तव्या गव्याज्येन परिपुता सौवर्णराजतताम्रमृन्मयं वानवदंतं न्यात्रेस्थापयेद्दन्तिं द्युतैलेन पूरयेत् देया शिवालये नित्यं भक्तिदु
 ज्जेतचेतसा अथवा तिलैलेन कर्तव्या लसवर्तिका हत्वा व्रतमिदं मद्रैयास्यमित्यपरांगतिं शिवउवाच ततः साकोशमादाय शृत्यं चैव स्फ-

भिन्नकं आयातातीर्थराजं वैदलादानानिसर्वशः व्रतं कृत्वा ययोकाशयांसाभिन्नेयासमान्विता कृत्वा सर्वाणि तीर्थानि विश्वेशं प्रणिपत्य
 उपोष्य रजनीमैकांजागरश्च तथा कृतः स्वात्वाच्चोत्तरबाहिन्या दत्यादानानिष्परिशः ततश्चक्रैव्रतं विप्रसिद्धेनोदितचयत् यथोक्तवि
 धिना सर्वतथाचानुष्ठितं व्रतं ततः सास्वशरीरेण तस्मिन् लिङ्गोद्धयद्यो एव वा कुरुते नारी यत भगत्सु लङ्गम् यन्वितयते यत्पुण्य
 स्वास्यमभावतः पुत्रपौत्रान् धनं धानं चान्नसंशयः शिवउ० अथ चोद्यापनं वक्ष्ये व्रतसंपूर्णहेतवे प्रारभेत्क्यतिक्रमाद्यैवेशा
 रे आचरणे तथा तेषु चोद्यापनकार्ययोक्तविधिना ततः अष्टकर्णिकया युक्तं मंडलं कारयेच्छुभ्रम् कलशं स्थापयेत्तत्र पिधानेन सम
 न्वितम् रोव्यं ताम्रं मृन्मयं वा वस्त्रयुग्मेन वेष्टितम् तस्योपरि न्यसेद्देवमुमयासहितं शिवम् रजतस्य दीपपात्रं कृत्वा शक्त्या यथाविधि
 स्रुवणवर्तिकां कृत्वा तन्मध्ये स्थापयेत्सुधीः स्रुवणं निर्मितं देवं वृषभेण समन्वितम् पूर्वोक्तेन विधानेन पूजां कृत्वा समाहितः आचार्य
 वरयेत्पूर्वीं द्विजैरेकादशैः सह होमं चैव ससंपाद्य तिलपायसबिल्वकैः अष्टोत्तरसहस्रवा अथ वा द्योत्तरशतम् रुद्रसूक्तेन वा यिपमू
 लमंत्रेण वा पुनः दीपलक्ष्मणकुर्वीत नरः परमधार्मिकः दीपान् द्युतेन संयुक्तान् नरोदद्याच्छिवालये स्वर्णवित्तियुतं दीपयाचार्थाय नि
 वेदयेत् ततः पूर्णाहुतिं कृत्वा ब्राह्मणैः स्वस्तिवाचनम् आचार्यपूजयेद्भक्त्या वस्त्रालंकारभूषणैः तस्मै देया सवत्सावगोरेकास्य
 यस्त्विनी क्रत्विजः पूजयेत्श्चाह स्वालंकरणैः शक्यैः वस्त्रोपानद्युगचैव भोज्यैश्च विविधैरपि तैश्चैव भोजनीयाश्च सपत्नीकाः प्र
 यत्नतः स्रुवणवर्तिकां कृत्वा रोव्यपात्रेन चैव दद्याच्छिवमीतयेत्सर्वकामार्थसिद्धये द्युतपूणं रोव्यपात्रं कास्यपात्रं तथैव च सुव
 र्णवर्तिसहितमाचार्याय निवेदयेत् रुद्रप्रांतं सप्रतिममाचार्याय समर्पयेत् कास्यं विष्णुमयं रोव्यं गोद्युतेन समन्वितम् स्रुवणवर्तिसं
 युक्तमतः शांतिप्रयच्छमे महादेवजगन्नाथभक्तानुग्रहकारक त्वत्प्रसादाद्दहयाचेशींद्रकार्यमदीभव अनेनैव विधानेन रुद्रवर्ति
 करोत्तियः पुत्रपौत्रैः परिवृतो राज्ञ्यं प्राप्तो निशाश्चत एव था कुरुते नारी सर्वपापैः प्रसुच्यते शुक्लाकार्या विधानेन स्थाप्यं सर्वनिवेदयेत्
 अश्वमेधसहस्राणि वा जपेयशतानि च कथाश्रवणमात्रेण तत्कलं लभते नरः इति भविष्योत्तरो शिवनारदसंवादे रुद्रवर्तिव्रतोद्योग

नसंपूर्णम् अथ भाषिण्यवसुद्यापनं अद्येत्यादिमासपक्षाद्यह्निरव्यममदहजन्मनिजन्मानंतरवारजोदोषनिमित्तपापपरिहारार्थं
 पुत्रपौत्रावैधव्यपापयेरुतयल्लक्षवर्निदीपदानं तत्सांगनामिद्व्यर्थे तदुद्यापनकरिष्ये तदंगणपतिपूजनं स्वस्तिवाचनं आचर्यैवर
 णंचक्रिष्ये इति संकल्प्य शिवउवाच प्रसंगेनापि वस्यामि वृत्तिमाणि क्यसंशिकाम् तस्यादानेन देवित्वममाह्लासनभाषिणी जानम
 सिमस्त्रियाहिवंथावदासुनसंपूवम् सूतउवाच आर्यावर्तेपुराकाविद्वैश्याभूल्लक्षणाकृया तस्याभुजंगोमित्रोभूद्रासोनाममहाबली सा
 लक्षणाभूतुस्नातास्थितागोदावरीतटे बालयैधव्यदुःखेन रुदते चक्रुमारिका भूतपतिपुरः स्याव्यबंधुभिः परिवारिता विलपती त्तंतीवी
 स्यशाने स्नात्प्रत्यपद्यत लुदंतीभ्रुविकार्येन मुद्गुर्मर्तासुरो बहु जडानामपिकारुण्यजायतेनाप्रपश्यच्च तदानालक्षणावाक्यभुजंगोवाच
 सन्नमः भुजंगउवाच कुलजानोचनारीणां देशयंचस्फदारुणा अवस्थात्रयमंबासांतत्रेयंचस्फदारुणा कृत्यालंजीवपत्नीत्वविधवात्वमिति
 त्रिधा पारयश्यंचनारीणां दुःखमास्रणोतिके मृतापत्यंचवैधव्यंतथैवापुत्रनास्त्रियः आसत्यमेतश्चित्तयवैधव्यंतत्रोत्तर बालयंशोचनेती
 वकस्येदं कर्मणः फलं निवर्तते वाकेनेयंकोवावेत्तियाविधा उवाच दासनामासौभुजंगः सूतृतवचः भुजंगउ० शृणुभद्रप्रवक्ष्यामिधात्रासु
 द्याःपुरादिजाः देवानांचैवलोकानां हितार्थे मंत्रकोविदाः शास्त्रज्ञानात्स्वभावाच्च जीवानां यःपुराकृतम् जानतिकर्मच फलपृष्टव्याश्च दृत्
 वताः भुजंगवचनं श्रुत्वा तथैवोमिति सापुनः तनो गतामहा वृद्धया जकेनामवैदिजं पत्रच्छतदथा लुंच पश्नकानरधानसा लक्षणो
 वाच सुनेत्वं हं दुराचारा कुलटालक्षणाह्वया तथापि तां दयापात्रं पृच्छते भनिबोधय साधुनां स मचिणां जनाः सैव सभा-
 भुवि दुर्गंधो वास्मरगधो वा यथावाचोः समो भ्रुवि सुनेदशेयं नारीणां तृतीयातीवदुःसहा कर्मणा जायते येन केन वा यनिवर्तते एतद्विचार
 मे ब्रह्म नरुपयावदस्वत शोडित्यउ० इति तस्यावचः श्रुत्वा राजको वाक्यमब्रवीत् देवै कर्मणिपिभ्यंच नार्थः पाकेषु संस्थिताः अ
 कस्माच्चरतो हस्वास्मृष्टभांडाद्यपराः अज्ञानांदाश्चया हापिकामाह्लोभाक्चि त्स्त्रियः अवेदयित्वा निष्ठतिनेन दुष्यति सस्त्रि
 याः क्रियालोकपरास्त्रिताः पापादस्माद्दुरत्ययात् दशाभिमांथासुवंतिसर्वा अपिन संशयः बाल्ये वा यो वने वापि वार्धक्ये वा कदा

चन नत्रयातुदुराचारापरानेवाभिकांक्षति श्वश्वोश्चपतिबंधुनानित्यवत्तास्तुः रवता एतत्सहायतोनारीयादृषयति स-
 क्रियाः बाल्यवैधव्यमाभ्योतिसानारीनात्रसंशयः क्रतुस्नातानुयानारीबालकानवलोकयेत् लब्धभर्तान्तोगर्भबालाना
 मपिधातिर्ना एतत्कर्मसहायेनरजसादृषितायुता मृतापन्यातथाभूत्वावैधव्ययावनृज्जत् यानारीरजसादुदासर्पिणीडा
 दि संकरम् कुरुतेयदिसानारीवैधव्यवाईकंमज्जत् वात्वाभूत्कूलरहितापतिधर्मेषुसर्वदा बाल्यवैधव्यमापन्नागतिर्हानाभ
 वत्यलम् सर्वासामपिवैधव्यनिदानपापसंभव शान्तित्रमवक्ष्यामिकर्मणोस्वापिलक्षणं कुरुतेपिसुनिपंचम्यात्रनेपापविशोप
 नम् हस्तेनकारयेद्दृष्टिक्रपसंशोध्यसप्तभम् अनेनैवविधानेनविष्णुवर्तिकरोतिथा पापगच्छतिनारीणाभिमिति वेदविदा
 विदुः सरूपैवायनं कृत्वा कुरुते लक्ष्मनादिके समूलशोपंजतिरजोदोषोन संशयः निमूलं च भवत्याश्रु लक्षवर्तित्रितेश
 भे रजसोत्थमहापापनारीणानात्रसंशयः इतितस्यवचः क्रत्वापुनः पपच्छलक्षणं मनसाशक्तिनाभूत्वासादरमुनिपुग
 वम् साधुसाधुमहाभागवित्तं मे भयविबुद्धलम् लक्षवर्तित्रत स्यास्यविधानं कीदृशवद कस्मिन्मासे प्रकृतं व्यकस्मिन्चैव
 समर्पणम् उद्यापनं कथं कार्यं किं फलतस्य वा मुने नयापृष्टो याजकोडोयेलोकानोहितकाम्यया फलोविधानं तत्सर्वं नदाचोच
 न्महामुनिः शौडिल्यउवाच कालोहिकार्तिकोमासो माधवेशारमेववा सहस्रगुणितत्तुत्रतमेतद्विकार्तिके तस्या-
 त्कोटिगुणं दने माघमासि त्रतोत्तमम् तस्मादनंतगुणितं फलवैशारमेववा तस्मान्मासत्रये कार्यं यस्मिन्मासे सभाय्यते न
 स्मान्मासद्वयानुवैशारब्धव्यं तत्र त्विदम् अंते मासि प्रकुर्वीत समासि च विचक्षणः सहस्रवर्तिभिः कुर्याद्वारान्ति विष्णावे च्वहम्
 घृतेनाप्यथनेलेने सम्यगन्वैर्मनोरंभैः यस्मिन्मासे समासिः स्यात्पूणिमायां चकारयेत् उद्यापनविधानेन त्रुत्तसंपूर्ति कारणम्
 प्रातः स्नात्वा शक्तिभूत्वापंचगव्यं नुमाशयेत् पुण्याहवाचनं कृत्वा वरेदाचार्यमुनमम् ब्रह्माणकृत्विजश्चैव कुर्यात्तत्र पण्यजसा सतिले
 अयवैः कुर्यादग्नेनयक्त्वा हिजः वत्सोदशोशनः कुर्यात्तत्र पणुविचक्षणः नर्पणस्य दशाशो न होमं कुर्याद्विधानतः तर्पणोक्तेन मंत्रेण

प्रायसंचयतावितम् पालाशस मिधाचैवमंत्रेहोमञ्चवैषावैः घृततुविष्णुगायत्र्याहोमस्याथविधिः स्मृतः अहकणिकयायुक्तं सर्वतो
 मंडलं लिखेत् कलशास्तु ततः स्थाप्यः सपिधानः सवस्त्रकः रोष्यस्ताम्रोमृन्मयोवावस्त्रयुग्मेन वेष्टितः तस्योपरिन्यसेद्देवं लक्ष्म्या सह
 स्रवणिकम् राजतं दीपपात्रं च स्वर्णवर्तिसमन्वितम् ततो मासाधिदेवं च स्थापयेद्देवसन्निधौ कालो विष्णुस्तथावन्दोरविर्दामोद
 रोहरिः रुद्रः शेषोजगद्ध्यापीतेजोरूपानि शाकरः निरंजनो फलाध्यक्षो विश्वरूपी जगत्सुः स्वप्रकाशो स्वयं ज्योतिश्चतुर्व्यूहोज
 नाश्रयः परंब्रह्मविंशतिभिः पूजयेज्जगदीश्वरम् शिरोललाटं नेत्रे च कर्णो नासासुरवं तथा कंठस्कंधौ तथा बाहूस्तनोवक्षस्तयो
 दरम् नाभिकंठी च जघने ऊरूजानुनिगुल्फकैः पादौ तदयक्रमशो युगान्येते च पूजयेत् धूपदीपौ तथा दत्त्वा नैवेद्यं च निवेदयेत्
 आचार्यपूजयेत्श्चाद्ब्राह्मणान् कस्त्रिजस्तथा गान्दद्यात्सवत्साच्च सालं करारांशुणां चित्तं त्रिशकलकास्यपात्रं घृतेन परिपूरितं
 स्रवणवर्ति संयुक्तमाचार्याय निवेदयेत् कांस्थं विष्णुमयं रोष्यं गोघृतेन समन्वितम् स्रवणवर्तिसंयुक्तमतः शांतिप्रयच्छमे
 इति मंत्रेण दद्यात् तथा दशपलं कास्यं तथा घृतसमन्वितम् अथ वा तु यथाशक्त्या दद्यादावश्यं कंत्विति अनाभावे च यो
 दद्यात्कास्यं च घृतं पूरितम् यावज्जीवं संरुवमाप्तिर्भवत्येव न संशयः रजोदोषाद्दिसुक्तास्यार्योर्णमास्याददाति या ब्राह्म-
 णानभोजयेत्श्चाद्दित्तं शाक्यं न कारयेत् याचैवं कुरुते नारी तस्याः पुण्यफलं शृणु यानि चान्यानि पापानि रहस्ये बाहुना निच नश्य
 तितानि सर्वाणि व्रतस्यास्य प्रभावनः चांडालगामिनी वापि तथा शूद्राभिर्माशिनो कारुकरजकादीनां गामिनी दुष्टचारिणी अस्मत्
 धियवेश्येषु प्रतिलोमेषु गामिनी मातुलेयपितृव्यादिभ्यास्तृप्त्राभिर्गामिनी बालमीवापितृमीवाभर्तुमातृवधेरता गोप्त्री वा
 तस्करावापिरजः संकरकारिणी बन्दिदागारदाचैव नित्यं चाप्रियवादिनी पत्योजीवतिथानारोसुनेवाव्यभिचारिणी एवमादिम-
 हापापैरावृतापि कुलांगना कृत्वाचैतद्भूतं पुण्यं सुव्यतेनात्र संशयः व्रतानासुनमचैव स्त्रीणां भावश्यं क्विदम् एकार्तिकं प्र
 यत्नेन विष्णोस्त्वभि ते जसः कोटयो ब्रह्महत्यानामगम्यागम्यकोटयः तथैवात्कथपापानां कोटयोथ सहस्रशः नश्यन्ति नात्र स

देहीनारीणां वानरस्य च विलक्षवर्तिभिर्विष्णोः कृते चारार्तिकार्पणो किमत्र बहुनोक्तेनानेन सदृशं तत्रतम् पुरुषोऽपि व्रतं कृत्वा
 पूर्वोक्तेः पापसंचयैः सुच्यते नात्र संदेहो मधुसूदनशासनात् एतत्सर्वमयारव्यातं पृच्छत्यास्मन्मानदे वतं कुरु कुरु रवंतिष्ठ यथा
 तेरोचते मनः इति तद्वचनश्रुत्वा पुनः पप्रच्छ लक्षणा अज्ञानाद्दृष्टभावाद्दानविशवासोममेहव प्रत्ययाद्यततो ब्रह्मन्प्रत्यक्षं कुरुतेः
 धुना इति तद्वचनश्रुत्वा याजको वाक्यमब्रवीत् ६७ शांडिल्य उवाच कथं ते प्रत्ययो भूयादिति तां कुरुणानिधिः साचो बा
 च पुनर्विप्रं विश्वयोः कुल्लोचना नववैधव्यमापन्ना रुदत्येषा कुमारिका अस्याः पतिः कथं जीवेद्द्वैधव्यं चैव न शयति तथा कु
 र्मुनिश्चेष्ट दयादानवता धनम् इति तद्वचनं श्रुत्वा विस्मिनो वाक्यमब्रवीत् शांडिल्य उवाच अधुना मकरं यामो भास्कर
 रौ लो कृभास्करः माघोयं च वरो मासः सर्वं क्रतु फलाधिकः प्रातः स्नात्वा च मासोऽस्मिन् मासु वैत्य तुलं फलम् स्नानं कृष्णार्पणं
 कृत्वा देहि भ्रत्रे मृताय च तेन जीवेदयं नूनं ब्रह्मघ्नोः पिसुशपिच यस्मादयं राजयक्ष्मरोगेण च मृतिगतः तथापि माघमास-
 स्वपुण्यादुज्जीवयिष्यति दापयित्वा हरं रार्तिकं कास्यपत्रे हृतेन च जीवत्युत्ती भवती हि यावदा मरणशुभम् लक्षणा वचनं कृत्वा
 जलं स्पृश्यात् च वाग्यता स्नानं विष्णवर्पणं कृत्वा ददौ तस्मै फलं तदा तदा पुण्यमभावेण तत्क्षणादेव सोत्थितः भुजंगसंप्रेषयित्वा
 नीत्वा पात्रं च कास्यकम् कुमार्यादापयामास वैधव्यस्यापनुनये एतत्पुण्यमभावेन कुमारो सापिशोभना यावज्जीवं जीवपत्नी
 बभूव बहु पुत्रिका कुमारीशांभनानामपतिं प्राप्य सुशोभनम् तद्वाधवास्तथा सर्वं तुष्टुवु स्नात्वा लक्षणां याजकं च बहु स्तुत्वा
 जग्मुस्ते स्वनिकेतनम् लक्षणासापिदानेन भ्रजंगेन च सस्युता माधस्नानं तथा कृत्वा व्रतमेतच्च कारसा ततस्तु मरण
 प्राप्तिदासस्तस्याः महायकृत् गयोनाम महाराजाचक्रवर्ती च भूवसः सालक्षणा च तत्पत्नी सवलक्षणा सस्युता बभूव लो
 कधिरव्याता जीवत्युत्ती सस्युत्रिका अनेनैव विधानेन विष्णुवर्तिकरोति यः पुत्रपौत्रैः परिव्रतोरज्यं यामोति शाश्वतम् एवं
 याः कुरुते नारी सर्वपापैः प्रमुच्यते लक्षवर्तिकथासमेतांतीत्याश्रयति मानवः सोपितकलमा मोति नात्र कार्या विचारणा

इति श्रीवायुपुराणे माणिक्यवर्तिवृतोद्यापनसंपूर्णम् अथविष्णुवर्तिवृतं लिख्यते अथविष्णुवर्तिवृतं लिख्यते देवदेवज
 गन्नाथसंसारार्णवतारक वदये सर्वपापघ्नं सर्ववृत्तमम् यस्याचरणमात्रेण जनानां सर्वकामदम् अस्ति किंचित्तदाद्ब्रुहि
 मम देवदद्यानिधे श्रीकृष्ण उवाच नक्षवर्तिवृतं चि सर्वकामफलमदम् विष्णुवर्तिविरव्यात् शृणुराज नृसामासतः शक्रो-
 नियौ शक्रभेदमेताराचं देवशोभने संस्यकृविशोध्यकार्पासं तृगृहृलि विवर्जितम् यस्य सूत्रं विधाया शक्रचतुरंगुलिकं तथा पंच
 सूत्रयुतवर्तिविष्णुवर्त्तोति कथ्यते एवं कुर्यात्संख्यागोघृतेन परिपुताः उद्दीपयेच्च विष्णव्ये पात्रे राजतमृन्धये अथवा मत्स्यहं देवाः
 सहस्रद्वयसंभिताः एवादिनानि पंचाशदंते उद्यापनं चरेत् कुरु राजन्मयत्नेन सर्वपापघ्नाशनम् सुक्तायथेप्सितान् भोगानते
 सायुज्यमायुयात् पार्वत्याचपुरापृष्टशंकराय महात्मने तेनैदं कथितं देव्या विष्णुवर्तिवृतं शक्रम् तथा कृता विष्णुवर्तिलिखासंख्या
 शक्रममदा उद्दीपिता तथा मन्त्र्यासंतुष्टो हं वृतेन च दत्तं कैलासमवने शंकरेण च धारिता कर्तव्यं तु मयत्नेन जनेन शक्रमभिच्छता
 येन उद्दीपितो विष्णुः सर्वसोभाग्यदायकः स भवेत्पापनिघ्नो विष्णुलोकमहीयते उद्यापनं यथा र्थं त्वं शृणुराजन्मयायतः येन
 कृत्वा च सकलफलं प्राप्नोति मानवः कार्तिक्या मथवा माघ्यां वैशाख्यां वा शक्रभेदिने प्रतिमां कारयेद्दिण्योः सौवर्णीभाषमात्रतः
 कलशं कारयेन्नाम्न्यं पूर्णपात्रेण संयुतम् आचार्यं वरयेत्पूर्वपंचमूर्तिगुणवती पुण्याहवाचनं कृत्वा गणेशं पूजयेत्ततः विधाय
 सर्वतोभद्रं पंचवर्णयथाविधि स्थापयेत्प्रतिमां विष्णोः कलशे च नवे शक्रभे वस्त्रद्वयेन संपेक्षपूजयेत्कलशोपरि हृजयेच्च यथा
 शक्त्या ब्रह्माद्या देवताः शक्राः रात्रौ जागरणं कुर्याच्छृणुयाद्देव्यां कथाम् प्रभाते विमले ब्रह्मात्वापुनः संपूज्यं वैविधुम् प्रतिष्ठा
 व्यतसो वन्दिं पायसं हवने स्मृतम् जुहुयाद्दिष्णुगायत्र्यासहस्रपायसं शक्रम् तर्पणं दशसाहस्रं मार्जनं शतमाचरेत् सौव-
 र्णोर्वर्तिकां कृत्वा पात्रे जतसंभवे कार्पासवर्तिसंयुक्तैर्नाराज्यो हरिरीश्वरः आचार्यं पूजयित्वा तु मडलं तु निवेदयेत् ब्राह्मणा
 न्भोजयेत्सम्यक् स्वयं भुंजीत वाग्यतः इति श्रीविष्णुरहस्ये विष्णुवर्तुद्यापनसंपूर्णम् अथ देहवर्तिवृतं लिख्यते.

सूत उवाच
केलासशिखरासीनंदेवदेवजगद्गुरुम् पंचवक्रदशस्रुजं शूलपाणिं त्रिनेत्रकम् कपालखट्वांगधरं खड्गखेटकश्या
रिणं पिनाकपाणिं देवेशं वरदाश्रयपाणिनम् भस्मागव्यालशोभाढ्यं शशांककृतं शीखरम् केलासशिखरेवासं सूर्यकोटि
समप्रभम् कीडतेर्भगवांस्तत्र गणेशादीन्विस्तृत्य च विस्तृत्य देवताः सर्वा एकाकी उभयासह तदृच्छा देवदेवेशं
प्रहृष्टं चारुलोचनम् अथापृच्छत्तदा देवीयद्रोप्यत्र तमुत्तमम् देव्युवाच तदहं शीतुमिच्छामि कथयस्व समप्रभो दान
धर्मान्यनेकांश्च तपस्तीर्थान्यनेकशः नास्ति मे निश्चयो देवस्त्वामिनाहं त्वया पुनः व्रतानामुनं देवप्रकृतिमुक्तिप्रदाय
कम् येन चीर्णेन देवेशो मन्त्रैः प्राप्यते शुचि स्वर्गपवर्गदं सोरब्धेन रक्षणवतारकम् तदहं शीतुमिच्छामि मन्त्रुष्या-
णां हिताय च येन ऋतेन लोकोयं शिवसायुज्यमाप्नुयात् शिव उवाच यत्नकस्य चिदारब्धात् नराणां मुक्तिदायकं
शृणु देवि प्रयत्नेन कथयामि तवारिवलम् कार्तिके मार्गशीर्षे चामाघे मासि प्रयत्नतः पक्षयो रूपायोर्भ्यो शक्रभयोरुशक्रभे
दिने एकादश्यां त्रयोदश्यां च तु दश्यां सुषोषितः कार्पासं निस्तृणां कृत्वा वर्ति कृत्वामयत्नतः पादांशुषु शिरांतं च स्वशरीरं प
माणतः सूत्रं निर्माय त्वेन तं तु चिंतय संसृतम् तस्य वर्ति विधायाथ सम्यग्लोड्यद्यतेन वै दीपदानं प्रकृवीर्तमानये म
प्रचानघे प्रत्यहं दापयेद्दीपयावत्सर्वत्सरं भवेत् अथवा एकभासे वा षष्ठ्युत्तरशतत्रयम् दीपाद्यज्ज्वालयेद्द्रव्यमामभसं नोषहत
वे उद्यापनं वत्सरा नेकुर्याद्दिभवत्सरतः देहदीपसमदानं न किंचिदिह विद्यते महापापपशामं स्वर्गद्वारं विवर्द्धनं अत्रेदं कथ
शिव्यामि इति हासं पुरातनम् शृणु देवि प्रयत्नेन कथां पौराणिकीं शक्रभाम् ईश्वर उवाच अरण्ये वर्तमानास्ते पांडवाश्चाप्यया सह
आत्मनो दुःखनाशार्थं प्रच्छुः केशवमिति युधिष्ठिर उ० केनोपायेन देवेश स कदा दुःखराभ्यहम् भक्त्याराज्यं च देहांते केन मुक्ति
र्भवेच्च म श्रीकृष्ण उ० अस्मि गृह्यमहाराजं व्रतं सर्वार्थदायकम् नारीणां च विशेषेण पुत्रपौत्रप्रवर्द्धनम् देहवर्ति संभारव्याना
प्राणिनां सोरब्धदायका आत्मदेहसमस्तुत्रं तु चिंतय संसृतम् तस्य वर्ति विधायाशक्र आज्यं योज्यमदीपयत् एवं सर्वत्सरं प

र्णदघाच्छंकरवृष्टये अथवामासमध्येवाग्निप्रथयथाविधि नोराजघोषहाद्वैवतेनपुष्याशंकरः ददातिविपुलाप्रभोगानंतेसायु
ज्यमासुयात् इतिश्रुत्वाचकारासौधर्मराजोन्नयोनमः उद्यापन्नंथाक्रियन्मिडयंकारयच्छुभम् पुण्याहवाचनंकार्यमाचार्यविरये
नतः ऋत्विजश्चरुद्रसंख्यान्वृणुयाच्छिववृष्टये विरच्यसर्वतोभद्रं कलशं च न वंहदम् सोवर्णाग्निमांतं च भवानीशं करस्य
च उपचारैः षोडशभिः पूजयेत्कलशोपरि दीपपात्रराजतं च वर्तिकां कृत्वा कृत्वर्णजाभू अंबकेणचमंत्रेण हुनेदद्योत्तरं शतम् आ
चार्याय च नत्पोठं दद्याद्दक्षिणायायुतम् ब्राह्मणान् षोत्रयेवश्चात्स्वयं शुंजीतवायतः इदं व्रतं महादेवि सर्वकामसमृद्धिद
म् कुरुत्वं च मयत्वेन सर्वान्कामानवाप्स्यसि इति श्रीस्कंदपुराणे पार्वतीशंकरसंवादे देहवर्तिव्रतोद्यापनं संपूर्णम्
अथविष्णुसूर्यलक्ष्मणमस्कारविधिः अक्षरीषडवाच इक्ष्वाकूणांकुलशुरो ब्रह्मन् सर्वज्ञसूक्तं ब्रूहि पापक्षयकरं व्रतं सर्वो
त्तमं मुने ब्रह्मण्यस्करापस्य गुरुदारादमर्शिनः संख्याकर्मविहीनस्य तथादुर्भागवर्तिनः दासीवेश्यासंगिनश्च चांडाली
गाभिनस्तथा परस्वहारिणश्चापि देवद्रव्यापहारिणः देवब्राह्मणवृत्तीनां छेदकस्य नरस्य च रहस्यभेदकस्यापि रहसिकृताणा
पिनः ब्रह्मयज्ञविहीनस्य दुःशास्त्रनिरतस्य च गुरुनिंदादिशत्रुशत्रु रुद्रव्यापहारिणः नराणां च विशेषणभयश्चित्तं व्रतं वद
वसिष्ठ उवाच शृणु गोव्यातिगोप्यं च मतानामुत्तमं व्रतम् चतुर्वेदैः पुराणैश्च स्मृतिभिश्चैव निश्चितम् ब्रह्महत्यादिपापानां
प्रायश्चित्तं यदीच्छसि संकलीकरणानां च मलिनीकरणस्य च अपात्रीकरणानां च चित्तं यदीच्छसि भाद्रपदी कृतां चात्रगा
भिनः कामिनस्तथा श्वभूमातृवधूनां च इच्छया गामिनस्तथा तदालक्ष्मणमस्कारं व्रतं कुरु महापते संख्याकर्मोदित्यागस्य चांडाली
गाभिनस्तु वै दासीवेश्यासंगिनश्चैक्षयं च यदीवाच्छसि शृणु नृपविधिं वक्ष्ये स्मरणात्यापनाशनम् चागुर्मास्ये तु संप्राप्तिके शवे
शयनगते आषाढस्य सिते पक्षे एकादश्यासमाहितः संकल्प्य तु विधायाद्यो पुरतश्चक्रपाणिनः अहलक्ष्मणमस्कारं व्रतं कुरु ममु-
द्यतः निर्विघ्नं त्वत्प्रसादेन कुरुत्वं कृत्वा हरे पापपक्षे निमग्नं न मापाप रूपं पुरासदम् व्रतेनानेन सप्रतीतो समुद्धरजगत्पते इति

संकल्पमनसाभारमेद्रुतमुन्नमम् विष्णोर्वाद्यसर्विनेवानमस्करान्त्रयलतः प्रातः स्नात्वासदाकुर्गन्धध्यान्हावधिवापतः यथासं
रत्नान्कुर्वीत कार्तिके तु समापयेत् दुष्टशाकयथाल्लंबानं फलगतकदाचन अच्युतनवदेक्कापिनद्यायत्पापपूरुषम् देवान्चने
जपं होमं नत्यजेत्सुकथं च न अतिथीन्पूजयेन्नित्यं यथाशक्त्या तु कारयेत् कार्तिके माससनाते गणेशपूजनः परशु
स्थाप्य कलशं पूर्णं सवस्त्रसपिधानकम् विष्णोश्चर्मतिमांकुर्यात्ससूर्यस्यापि सर्वांजाम् नामभिः केशवाद्यैश्चभिन्नाद्यैश्च मधु
जयेत् परमाल्चने वेद्यं कुर्यात्स्रश्चतुर्पणम् पौरुषेण च सूक्तेन तिलगोधूमतुंडलेः देवदेवजगन्नाथ सर्वकृतुफलप्र
दं व्रतेनानेन स्तुती गृह्णाणां ध्यायितुम् एवमुच्यते यद्द्यात्पञ्चाक्षरीमसमाचरेत् पौरुषेण च सूक्तेन शतं मष्टानं च
रुम् आकृष्योनेति सूयार्थं शतमष्टानं रद्दनेत् होमशपसमायाथ इत्याहुतिमतः परम् आचार्यपूजयेत्स्रश्च दद्यात्सुंजी
शुनंततः ब्राह्मणान् भोजयेत्यश्नाच्छतं विंशतिं च च दक्षिणानुरयत्स्रश्चामिडलं च वेदापयेत् अलुनांतस्तुनत्रैव स्वयं सुंजी
तबंधुभिः इदं पुण्यं व्रतराज नृपाणां गृह्णानन्दम् सर्वकामप्रदं नृणां सद्यो विष्णुमियं करम् मोक्षप्रदं च कर्तृणां ज्ञानमार्गं
प्रदं शक्रभस्म नानेन सदृशं किंचिच्छुद्धोक्तेषु विद्यते सर्वथा भाग्यकारिणोऽपि इति अक्रियेदितं नारीणां सधवांच विधवांचिरो
षतः इति श्रीभविष्याः सूर्यविष्णु लक्ष्मणमस्कारोद्यापनस्तुतमम् अथ मंगलयोगोद्योद्यापनस्तुतमम् सुधिश्चिरउवा०
उद्यापनविधिं ब्रूहि व्रतराज स्रकेशव यतो निरुद्यापनकं व्रतं निष्फलमुच्यते कृष्णउवाच वदामि व्रतराज स्रश्चोपां कर्तव्य
स्तुतमम् आवर्णमासि भौमिषु च तुषु व्रतमाचरेत् ज्ञानरुन्ध्याय स्रस्मात्सकल्पव्रतस्तुतमम् दीपमहानमज्जाल्यमंगलापूजयेच्छु
विः अथ पूजाविधिः अद्येत्यादिदेशकालोसकान्यमभुवोपत्रादिदृष्टये अवैधव्यायरादिसकलसिद्धिहराश्चाशिवमंगलागो
शमिष्यर्थं पंचवर्षपर्यंतं श्रीमंगलागोरीव्रतं करिष्ये मयमेवत्सरे मातुर्गेहं कर्तव्यमेव च तेनोभर्तुर्गेहं कायमवरयं स्त्रीभिरा
दरात् पंचमेवत्सरे प्राप्ते कुर्यादुद्यापनशक्रभस्म आचार्यवरयेन वेदवेदांगपारगम् आवर्णमासि भाषेष्णुद्यापनविधिंचरेत्

प्रातरुत्थायस्करुतासांकल्यवेतमुनमम् चतुस्तंभंचतुर्हीरकदलीसंभमंडितम् यंदिकाचाभरयुतंक्रमलरूपशोभितम् मध्ये
 वितानंबध्रीथात्पंचवर्णैरलंकृतम् तन्मध्येस्थाययेत्पाठपदउपलनथा रोष्येणकारयेत्पाठदंडः काचननिर्मितः रोष्यहेम्भोरस्त्राविषिण
 षाणस्यविधीयते पीठोपरिन्यसेद्द्वीतीतौग्रेहयदनथा तस्याग्रेलिंगतोभद्रंलिखेद्गोश्वपंचभिः हरिद्रापिष्टकंहुत्वातन्मध्येऽष्टदलंलि
 खेत् तस्योपरिन्यसेद्द्वीद्वात्रदोणेनपरिसंभितान् सौवर्णराजतनाचं क्रुलशंविन्यसेद्बुधः पंचरत्नानिनिक्षिप्यसर्वौषधिसमन्वितम्
 तस्योपरिन्यसेत्पात्रनाम्नवैणवसंभवम् उमामहेश्वरीसूर्तिकोचनेनचनिर्मिताम् तस्यापरिन्यसेद्वाजनृजयोच्छिवसंगलाम् गृह्णान्द
 तिमंत्रेणमूर्तिपीठोपरिन्यसेत् तदस्तुभिवावरुणेत्युच्चावाहनमाचरेत् गोधूमोद्भवपिष्टनकारयेद्दोपसुत्तमं कृत्वाऽज्वालितोदीपो
 गृह्णतवर्तिसमन्वितः उपचारैः षोडशभिर्गंधपुष्पादिभिस्तथा पत्रैः पुष्पैः षोडशोन्ननानाजातेश्चजीरकैः तंडुलैर्धान्यकैश्चैवस्रच्छैः
 षोडशसंज्ञकैः अपामार्गस्यपत्रैश्चदूवीधन्तूरसंज्ञकैः षोडशोर्वसंख्याकैर्विल्वपत्रेश्चपंचभिः नीराजनततः कुर्याद्दीपः षोडशसंख्य
 कैः अथपूजा कुंकुमागरुलिस्तागोसर्वाभरणसूषिताम् नीलकंठप्रियागोरीवदेऽद्भमगलाह्वयाम् ध्यानं अत्रागच्छमहो
 देवि सर्वलोकस्करवन्दे यावद्भुतमहं कुर्वे पुनर्पौत्रादिद्वेष्टये आवाहनं रोष्येणचासनं दिव्यं रत्नमाणि क्म्यं शोभितम् मयानोत
 गृहाणत्वंगोरिकामारिवल्लभे आसनं गंधपुष्पाक्षतैर्युक्तं पाद्यसंपादितं मया गृहाणभंगलेगौरिसर्वाङ्काशाश्चसूर्य पाद्यसमं
 गंधपुष्पाक्षतैर्युक्तमर्घ्यसंपादितं मया गृहाणपुत्रपौत्रादीन्मसज्जाभवेदिहमे अर्घ्यं स्मामारिवल्लभेदेवि कुर्वाचनगमं विके निरत
 रमहं वदे चरणौतवपावति आत्मनीयं पयोदधिद्युतं चैवमधुशर्करयासमम् पचासूतेनस्नपनात्पीयतापरमेश्वरी पचासूतस्नां
 जान्हवीतोगमानीतं शंभं कर्पूरसंयुतम् स्नपयाभिस्करश्चेत्प्रेत्वापुत्रादिफलपदाम् स्नानं आचमनं वस्त्रचसोमदेवत्यलज्जापिस्तु
 निवारणम् मयानिवेदितं भक्त्या गृहाणपरमेश्वरि वस्त्रं कंचुकीमुपवस्त्रं चनानारत्नैः समन्वितम् गृहाणत्वमयादत्तपावतीतजगदी
 श्वरि कंचुकीवस्त्रं कुंकुमागरुकर्पूरचंदनं कस्तुरीतथा विलेपनं महादेवि गंधं दास्यामि भक्तिः गंधसमर्पयामि रंजनाबुक्कुभो

धेनुः अस्नात्वा निशीभवाः समेषां देविदानेन प्रसन्ना भवन्तीति अस्तान् समर्पयामि हरिद्रांकुंकुम्बैवसिंदूरकज्जलान्वितम्
 सौभाग्यद्रव्यसंयुक्तं गृहाण परमेश्वरि सौभाग्यद्रव्याणिसमर्पयामि सेवतिका बकुलचपकपाटलाः पुन्नागजाति
 करवीररसालपुष्पैः बिल्वमगालतुलसीदलमालतीभिस्तापूजयामि जगदाश्वरिभे नमोद् सुपाणिसः अणामाणस्यप
 त्रैश्च दूषाधनूरसंज्ञकैः षोडशोद्वैवसंख्याकैर्बिल्वपत्रादिपत्रैश्च अथागपूजा उमाद्येनमः पादौपूजया
 मि गौर्येनमः जंघेपू० पार्वत्येन० जातुर्नपू० जगद्धात्र्येन० ऊरुपू० जगद्धात्रिण्यैः कटापू० शान्तिरूपिण्यैः नासिपू० देव्येन० उद
 रं पू० लोकवंधायै न० स्तनोपू० काल्येन० कर्तपू० शिवायेन० भुवंपू० भवान्येन० नेत्रेपू० रुद्राण्येन० कर्णोपू० महादेव्यै० ललाटपू० मं
 गलदात्र्येन० शिरःपू० पुत्रदायिन्येनमः सर्वांगपूजयामि देवदुमरमोद्गतो कृथागरुसमन्वितः आश्रयः सर्वदेवानां दूषोऽयं
 तिगृह्यताम् धूपं० लज्योतिः सर्वदेवानां तेजसां तेज उन्नमम् आत्मज्योतिः परधाम दीपोऽयं मतिगृह्यताम् दीपं० अन्नचतुर्विधेस्ता
 दुरसैः षड्भिः समन्वितम् भक्ष्यभोज्यसमायुक्तं नैवेद्यमतिगृह्यताम् नैवेद्यं० आचमनायम् करोदतमे० फलं० तांबूलं० दक्षिणां०
 वज्रभाणिक्यवैडूर्यसुक्ताविद्रुममंडितम् पुष्परागसमायुक्तं मूषणान्तिगृह्यताम् भृशगानि० नीराजनं० नमोदेव्यै० पुष्पांजलिं
 प्रदक्षिणा० नमस्कारः पुचान्देहिधनं देहि सौभाग्यं देहि मंगलं अन्याश्च सर्वकामाश्च देहि देवि नमोः स्तुते इति मार्थनाः ततो वै
 णवपात्रे तु सौभाग्यद्रव्यमाक्षिपेत् अन्नकत्रुकि संयुक्तं सवस्त्वफलदक्षिणम् वायुनंगौरिविषायददाभिधीतयेतवः सौभाग्या
 रोग्यत्वानामासर्वसंपत्सायुद्धये गौरिगिरिशतुस्यार्थं वापनं तैर्ददाव्यहम् इति मंत्राख्यां शायनम् ताश्चेवावेषणै
 पात्रे सौभाग्यद्रव्यमाक्षिपेत् लडुकत्रुकि संयुक्तं सवस्त्वफलदक्षिणम् माचेरुवांसिनिभ्यश्च देयं वायुनसुनमम् जन-
 नां मातृसंबधिस्त्रियः षोडशाभोजयेत् नीराजनततः कुर्यादौषैः षोडशसंख्यकैः भोक्तव्यादीपकाश्चाथस्त्रिभिः सह स्तयंततः
 अन्नं लवणवर्ज्यं तु भोजनं न भोजयेत्सवस्त्वं स्तुवांसिनीश्चापि तया वस्त्रालंकारं पूजयेत्ततः पश्चात् कुर्याद्गौरि

विशसर्जनम् विमायप्रतिमादेशारत्वस्थाणभूरिशः एवंकृतैविधानेऽस्मिन्प्रायैवेव्यथासुचात् इतिमंगलागोरीपूजोद्यापन
 विधिः अथकथा युधिष्ठिरउवाच नन्दनन्दनगोविंदश्च एवतीबहुलाः क्रयाः श्रुताउत्कृष्टपुत्रायुकरभ्योतुज्वतंमम
 श्रीकृष्णउवाच अवैधव्यकरं वक्ष्येव्रतंचारिनिभूदन शृणुलंसावधानः सन् कथावक्ष्येपुरातनीम् कुडिनं नामनगरंरव्या
 तस्तत्रद्विजप्रियः आसीद्दृणिग्धर्मपालोनाम्नाबहुधनोऽपिसः सपत्नीकोत्सुपुत्रौसौनास्तीतिव्याकुलोत्सदि तस्म्यगोहेभस्म
 लिंसो देहेरुद्राक्षधारकः जटिलोभिक्षकोनित्यमागच्छन्प्रियदर्शनः नस्तीकुर्वन्स्तदन्नंसदितिहस्ताः बलाबद्धश्च स्वाभिल्यंस
 दायातिभिक्षकोजटिलोगृहे नस्तीकरोत्यस्मदन्नमितिहस्वाममाधिकम् दुःखंयजायतेनित्यं कृत्वाभार्योवचोऽब्रवीत् धर्मसा
 लउवा० प्रियेकदाचिदुसालसस्रवणोणोभव यदाभिसार्थमायातिभिक्षोवस्नातेरतया तदातस्यप्रदेयानिस्ववर्णानिप्रियेन
 धे अनंतरंतस्यभार्योचौकरत्त्वामिनोदितं जटिलेनतुसाशमापत्यंतेनभविष्यति कृत्वाभिक्षोरिदंवाक्यं दुःखितातमुवाचह
 स्वामिन्शासालयापाच्छायादुर्हरसंप्रति इत्युक्त्वातस्यचरणौषवंदेदीनभ्राषिणा जटिलउ० भर्तुः समीपेवक्तव्यतयापुत्रिममाज्ञया नो
 लवस्वः समारुत्वनोलाश्चगच्छकाननं खननंतत्रकर्तव्यंयत्राश्चस्तेस्रवलिष्यति रम्यंपक्षिभिरायुक्तंमृगसंघदुमाकुलम् स्रवणरचितंर
 त्समाणिक्यादिविभूषितम् नानापुष्पैः समायुक्तं दृश्यंदेवाल्यंततः व्रतेतत्रभवतीभवतीभक्तवत्सला आराधयत्वमनन्नायथावि-
 सुन्दरिष्यति त्वांभवतीतिवचनंश्रुत्वाभिक्षोः स्रवप्रदं ववंदेतस्यचरणौपुनः पुनरुवाचह तदैवकाले जटिलोअतस्मृतौबभूवसः सावद
 सतिमत्तौहिदृशुभिक्षूक्तमादरात् यथोक्तमवदद्गतं तच्छ्रुत्वावाक्यमब्रवीत् नीलवस्त्रः समारुत्वनोलाश्चंपस्थितोवनम् गच्छन्नाना
 चिधान्दृशान्पथिपश्यद्दयंकरान् मृगान्सिंहान्दंशूकान्पथिपश्यन्मयाकुलः ददर्शासौतडांगंच बाहुल्येनविराजितम् रक्त
 नीलोत्पलैश्चक्रवाकहं दैश्चराजितम् स्नानचकारतत्रासौतर्पणाद्यपिभूरिशाः पुनरश्चंसमारुत्त्वजगामगहनंवनम् स्वलितंवाञ्छि
 नंपश्यन्मन्वादुत्तीर्षएवच चखानपृथिवींतवयावदेवाल्यंगतः ददर्शचिमहास्थूलंदेवालथमसौततः रत्नैर्युक्ताफलेश्चैवमा

णिक्येऽपि सर्वतः पूजयामास जटिलवाक्यं सृत्वातिविस्मितः स्रवणयुक्तवस्त्राणि चंदनान्यक्षतान् शक्रमात्रं चंपकादीनि युष्वाणि धूप
 दीपं विशेषतः नानापक्कान् संयुक्तं रसैः षड्विः समन्वितम् नानाशौकैः समाक्रान्तं सदुग्धघृतशर्कराम् नैवेद्यं करशरुद्धयै चंदनं मलय
 द्रिजम् संपाद्य तुष्टहृदयः फलतांबूलदक्षिणाः जजापमंत्रान् गुप्तैः सौम्यगुणध्यानपूर्वकं देवीं प्रकृत्वा देव्युलोभयामास सादरम्
 प्रसन्नो वददत्रैयं पूजासंयादिता कथम् येन संपादिता तस्मै ददामि परमदुतम् इति श्रुत्वा धर्मपालो देव्ये प्रोजलिः स्थितः भगव
 ल्युवाच धर्मपाल त्वया सम्यक् पूजासंपादिता नय वरं याचय मद्भक्तं ददामि बहुल धनम् धर्मपाल उवाच बहुला धनं संपत्ति
 र्त्तने त्वसादतः अपत्यं मातुमिच्छामि पितृणां तारकं शक्रं आयातिभिर्दुःकैः हे गृणहाति न मद्भक्तम् तेन मे बहुलदुःखं स
 भार्यस्योपजायते इति दीनवचः श्रुत्वा देवी वचनमब्रवीत् देव्युवाच धर्मपाल कर्तुः दृष्टेः पत्यनास्ति स्वरवमदम् तथापि किं
 चयसि कन्यां विगतभर्तृकाम् पुत्रमल्ल्यायुषं वाथाप्यंधदीयायुषं सुतम् धर्मपाल उवाच पुत्रमल्ल्यायुषं देहि तां वता कृतकृत्यतां
 प्रामोभि चोद्धरिष्यामि पितरौ मम घोरगाः देव्युवाच मत्स्यार्थं वतमानस्य नास्ति वा रुद्धशं डिनः तस्या च वति चूतस्य गृहीत्वा
 फलमद्भुतम् पत्यै देयं ततः पुत्रो भविष्यति न स शयः इति देवी वचः श्रुत्वा गत्वा तस्या र्व एव च नाभिं गजसुरवस्थायां रुद्धजया
 ह मोहतः फलात्युत्पीर्य च ततः पलमेकं दृदशंसः एवं पुनः पुनः कुर्वन् फलमेकं दृदशंसः स्रुब्धोगणपतिश्चाथ धर्मपालाय शसवा
 न् षोडशो वत्सरे प्राप्ते अहिः पुत्रं दशिष्यति धर्मपालो फलसम्यक् वस्त्रैः बध्यागमद्गृहम् फलपत्यै देदौ सापि भिक्षयित्वा पतिम
 ना गर्भसाधारयामास पत्या सह संगता संपूर्णं नवमे मासे मासूत सुतमुत्तमम् जातकर्म चकारास्य पितानां सुष्टमानसः
 षष्ठीं पूजां चकारास्य षष्ठे तु दिवसे ततः द्वादशे हनि संमत्तेशिवनाम्ना जुहावतम् षष्ठे मासि चकारासा वन्ममाशनमद्भुतम् तु
 तीये वत्सरे चूडास्थष्टमे बद्धसुतमम् कृत्वा पनयनं पार्थिवो म्भुष्टमानसः दशमे वत्सरे प्राप्ते ब्रवीद्दार्थापतिव्रता भार्यवा
 च्च बलकस्य विवाहोपिकर्तव्यः स्रुष्टुर्हृत्के धर्मपाल उ० मया सकल्पितं काश्यागमनं बालकस्य तत् कृत्वा समायातु ततो विवा

होस्यभविष्यति पुत्रोसोमेधितस्तेनशालकेनसमन्वितः चाराणस्यांप्रस्थितोसौगृहीलाबहुलधनम् कुर्वंतौपथिसदम्यप्रतिष्ठापुर
 मायतुः कीर्तित्यःकन्यकादृष्टास्त्रदेशीमनोरमे तासांसमाजेगौरंगीसुशीलानामकन्यका तथासहस्रवीकाचिच्चकारकलहंभृशम्
 गालनंचदौतस्त्रैरंडेमाग्येसुहुसुहुः सुशीलोवाच सखित्वयागालनमेव्यर्थंदत्तंशुभ्रानने जनन्यामेमानवत्याऽप्यति गौरी
 वतंशुभ्रम् तस्यप्रसादात्सकलाःसंबन्धिन्यःप्रियाःस्थियः आजन्माविधवाजाताःकिंपुनःकन्यकाऽवम् वस्येतस्यप्रभावंकिंमत
 राजस्यभाभिनि पूजनेयूपदीपोयंबतत्रसरुवंभवेत् इतिक्लवाततोवाक्यंविस्मयोत्फुल्ललोचनः मातुलञ्चितयामास बालकस्यप्रि
 यंततः शतंजीवीभवेदेषैरतद्दस्ताक्षतायदि पतंत्यसुप्यशिरसिइतिभाव्यपुनःपुनः सुशीलामेवपश्यन्सविस्मयोत्फुल्ललोचनः
 सुशीलामस्थितागेहेतदनुप्रस्थितासुभौ स्वगृहंपापेगौरंगीनिकटेतद्गृहस्यतौ सतडागेरस्यदेशोवासंचक्रतुरादरात् विवाहकाले-
 संभ्रानेसुशीलाजनकोहरिः विवाहोद्योगवाचूजातोविचचारहरंवरम् असमर्थंहरंहस्वातन्त्र्यानापितरासुभौ यथाचतुः शिवंब्रह्मा
 जलीविनयसुक्तौ वरपितरावूचतुः उपस्थितोविवाहोनौपुत्रस्यशुभ्रमायाहरेः सुशीलयाकन्ययायमसमर्थस्यहृश्यते अतोदेयःशि
 वःश्रीमान्लग्नकालेत्वयाविभौ लग्नभविष्यति ततो देयोऽस्माभिः शिवस्तव मातुलउ० अवश्यंलग्नकालेसौशिवीयाद्यः प्रियंवदः
 तनीसुहुर्नैसंप्राप्तेविवाहमकरोच्छिवः तत्रैवशयनंचक्रेससुशीलः प्रियंवदः स्वमेसामंगलागौरीमातृरूपेणमास्वता सुशीलाप्रव
 दत्साध्वीहितं वचनमेवच गौर्युवाच सुशीलेतवगौरंगिभृत्तुदशार्थमागतः महान्भ्रजंगउत्तिष्ठदुग्धस्थापयतपुरः घटंचस्था
 पथाशकृतंतन्मध्येसगमिष्यति कूर्पासमंगान्निष्कास्यबंधनीयस्वथाघटः पातरूथायदेहित्वमात्रेवायनकंशुभ्रम् इतिगौरीवचः क्र
 त्वासुशीलाक्षणसुस्थिता ददशौत्रैनिःश्वसंतंरूथासर्पमहाभयम् तंतश्चकारौस्तुक्तं प्रवृत्तानिद्रितुंततः उवाचवरआसन्नोऽस्तु-
 ग्रामहतीमम भ्रमणायशकृदेहित्वंलडुकादिकसुतमम् श्रुत्वातिवाक्यपत्रेसादौलडुकुसुतमम् भ्रमणायिवाशिवहंमेतस्मिभ्यात्रेणु
 लीयकम् दत्वातस्थापयामासस्यले गुप्तेशुभ्राननः सरवेनशयनंचक्रेपृथिव्यांसर्वकोविदः ततःप्रभातसमयेशिविवाजागा इहंस

कं स्मनश्छासशीलासामनेवायनकंददौ माताददर्शतव्यथ्येसुक्ताहारमनुत्तमम् ददौप्रियाथैकन्याथैसहसापुमानसा क्रीडाका
 लेकसंभासेहरआगात्तुमंडपे आदेशयत्कशीलाताक्रीडार्थेजननीततः कशीलोवाच नायंरोमेजननियेनपाणिग्रहः कृतः अ
 नेनसहमनसाक्रीडनेच्छातथानमे इतिश्रुत्वासमाक्रांतौचितयापितरौततः अन्नदानमुपायंचविरचेत्तु इतिदुत्तम् तदारभ्यचक्रत्तु
 स्त्रौपुराणोक्तविधानतः कशीलापादयोश्चक्रेक्षालनमुद्रिकान्विता जलधारांददौमाताचंदनपुत्रकोहरेः हरिददौचतंबूलंबुक्कसुस्त
 त्रमानवाः इतिरीत्यान्नदानंतत्प्रवृत्तंभिक्षसोरव्यदम् तावुसौप्रस्थितोकारथापसौकाशींस्मरप्रदाम् निर्मलांभ्रसिगगाथाः स्नान
 चक्रतुरादरात् स्वर्गद्वारंप्रस्थितौतौकुर्वंतोधर्मसुत्तमम् पीतांबरणिददत्तुभिक्षकाणांयुहेयुहे आशिषश्चददत्तस्मैचिरंजीवोभवेदिति
 विधेश्चरंसमायातौ नलासुलापुनःपुनः स्वयंगृहंप्रस्थितौतौशिवोभार्गुदुत्तवदन् शिवउवा० कायेमोकिंचिदस्वास्थ्यंमातुलमतिभ्रातिहि
 ततःप्राणोक्त्रमेतस्ययमदूताउपस्थिताः मंगलागौरिकाचापितेषांयुद्धमसून्महत् जिलाताचंगलाप्राणाद्ददौतस्मैशिवस्यच शिवो
 कस्मादुत्थितौसौमातुलंपत्न्याचह स्वमेयुद्धंमयादृष्टंमंगलायमभृत्ययोः जितास्तेमंगलागौर्यावतौःहंशयनञ्चुतः मातुलउ० यज्जा
 तंशिवनज्जातंनस्मर्तव्यंत्वयापुनः गच्छावआवांनगरेपितरौदृष्टुमुत्कको प्रस्थितौतौतनुत्तस्मात्प्रतिष्ठापुरमापतुः रम्यंतडागेतंत्रे
 नौपाकारंभविचक्रतुः दृष्टौतौहरिदासीभिर्धैर्योदायधैरेशसौ दास्यऊचुः अन्नदानहरेर्गेहिंप्रवृत्तत्रगम्यताश्च उभावृत्तुः कौ
 दास्योयाधिकावांगच्छावीनकृचिद्गृहे इतिक्रलानयोर्वाक्यदास्योजसुः स्वकंगृहम् स्वस्वामिनिकटेवाक्यप्रवदन्सादरतदा सर्वदा-
 सीवचःश्रुत्वानदर्थमभुरादरान् मेपयाभासहस्सादिरलवस्त्राणिभूरिशः तंहस्त्राविस्मितोतावागच्छावश्चहरेर्गृहम् हरिमातुलमस्य
 च्यंशिवंपूजितुमागतः क्षालयतीचसाकन्याचरणौतस्यसत्रपा अभूद्गुरोमेयमित्तिजननीमत्सुवाचह हरिःपप्रच्छसाश्चर्यशिवं
 गलदर्शनम् हरिरुवा० किंचिच्चिन्तनवास्त्यत्रभ्रूहिमेवरदर्शन शिवउवा० ममेदंचिन्हमस्तीहइत्युक्त्वागृहभागतः गतआनीयतस्मा
 त्रंदंशियाभाससादरम् तत्सात्रचहरिदृक्त्वाकन्यादानंचकारसः ददौरत्नानिवस्त्राणिस्त्रवर्णानिवहन्मपि नाभादायप्रस्थितौतौ

ददती बहुलं धनं श्रावणेमासिसंव्रतं भौमेचकारसा भक्त्या सर्वप्रस्थितास्ते योजनं जपु रुत्साः कशीलोवाच गौरीविमर्जनं
चाषिदीपमानं करिष्यति ततो गंतव्यमस्माभिः पितरौ द्रुमुमादरात् १०० इत्युक्त्वा आगतास्तत्र गौरीया आवाहनं कृतम् ददशकस्तत्र सोव
र्णं देवालयमनुत्तमम् गौरीविमर्जनं दीपमानं सा च व्यचीकरत् ततः सर्वे प्रस्थितास्ते पितरौ द्रुमुमुक्त्वाः कृडिना मन्त्रदेशीतान्
दृष्ट्वा विस्मयिनो जनाः अद्भुतस्ते धर्मपालं सोत्कण्ठं प्रियदर्शनाः जनाः कृत्युः धर्मपालाद्यतेषु त्रयोसभार्यः शालकस्तथा समायातो
वयं हस्वा अंशुनेव समागताः यावज्जनावदंस्तत्र तावत्सोपिसमागतः नभस्काराश्चकाराभौ पितृभ्यां पितृवल्लभः मागु लोपि-
नतिं चक्रे भगिनी धर्मपालयोः कशीलाश्वरारायापि श्वश्रून्त्वा स्थिता तदा श्वश्रून्त्वाः कशीलेत इतं ब्रूहि य इतस्य पुत्रभावतः आद्यु
र्बद्धिः शिशोर्मेपि जाता कमललोचने कशीलोवा० नजाने हव्रतं श्वश्रूजाने मानवती हरी श्वशरुधर्मपालं च श्वश्रूच भवतीत्या सं
गलां देवतां जने वरं तु युवयोः स्तम् इत्युक्त्वा च कशीलासां सुजेस्वां तर्हर्षिता कृष्णउवा० तस्माद्गतमिदं धर्मस्त्रीभिः कार्यं सदेवतु शु
धिश्चिरउ० फलमस्य अतं कृष्णविधानं ब्रूहि केशव कृष्णउ० श्रावणेमासि भौमेष्ठचतुर्षु व्रतमाचरेत् मातरुत्थाय कस्माता संकल्प्य च
तसु नमं उपचारैः षोडशभिः पूजयेन्मंगला तथा नीराजनं ततः कुर्याद्दीपैः षोडशसंख्यया मात्रे क्वासिनीस्यश्च देयं वायनसुतमम्
भोक्तृवादीपकाश्चापि अन्तर्लवणवर्जितम् विसर्जनं मंगलाया दीपमानं ततः क्रमात् पंचसंख्यं रंघेवं कर्तव्यं पतिमिच्छुभिः इति
श्रीभविष्ये मंगला गौरीव्रतोद्यापनं संपूर्णम् अथमौनव्रतं नादिकेश्वरउ० कथयस्व प्रभावेन व्रतं परमदुर्लभम् येनासौ वरदोदे
वस्तन्मो कथय षण्णुरव स्कंदउवा० शृणु नदिद्विवस्थामि व्रतं परमदुर्लभम् न कस्यचिन्म्यारव्यातं त्वा मेव कथयाम्यहम् येन संगुह
मात्रेण सर्वपापैः प्रसुच्यते शाकल्यनगरं रम्ये सोमशामादिजोत्तमः सर्वदा दुःखितो दीनो द्रव्यहीनो बु सुक्षितः तस्य कन्या दयुजा
तं सोदयं शक्यं लक्षणं रूपलावण्यसंपन्ना गृहार्चनरता सदा ज्येष्ठा रूपवती नाम कनिष्ठा च रूपिणी का वत्सानां पालनार्थाय जग्मतु
स्ते सरोवरं हंसकारंडवाकीर्णं च क्रतुस्ते सरोवरम् कदलीपारिजातेश्च पंचके विल्वकेस्तथा तीरे जलगतमध्ये लिंगं तत्रैव तिष्ठति

नदाचनरतानांच अप्स राणांकदंबकं ददर्शसासहृहच अटव्यं सप्तमनोहरम् आवाहनं कृतं स्नानं ताभ्यां तत्र सरिच्छटे महादेव उवाच
व्यं क्रियतां मम सन्निधौ एवं संतुष्टमात्रेण सर्वान्भ्रमानवाप्नुयात् पूज्यतां श्रीमहादेवं स भद्रं कन्यके शिवां षोडशायं थिसयुक्तं करे बध्वा सु
दोरकम् दूर्वांकुरैः षोडशभिर्देवस्योपरिविन्यसेत् पूष्यास्ततादिद्युपैश्च सर्वैर्मौनेन कारयेत् एवं विधिसमायुक्तं पूजयस्व महेश्वरम्
ने वेद्यं तु कृते दानं व्रतं ताभ्यां गृहीतवान् दध्योदनं च तन्मध्यान्निश्चिन्त्वा च सरिच्छटे फलानि पिष्ट लडुकं स गृहयाति गृह्यवाग् ततः प्रभा
तमस्यै नैवेद्यं तु समर्पितम् तस्व वै हेयसजातं व्रतस्यास्य प्रभावतः तद्दृष्ट्वा महदाश्चर्ये पिता तस्यापि कपितः रूपवत्या न दायोक्तं व्रतस्या
स्य प्रभावतः न भैतव्यं लयातान गृहीतं तु मया वने द्वितीये हि पुनस्तस्या वत्सानीताः सरिच्छटे वने तु कन्यके ज्ञाप्य मृतत्रराजा उपागतं
प्रतापमुकुरो राजा मृगयासक्तमानसः श्रान्तस्तपितवान्वा सो यत्रास्ते कन्यका द्वयं राजा अपृच्छता कन्यासु दकं तवं सन्निधौ इत्युक्तं वति
राजेंद्रं रूपवत्यासु दान्वितं आनीतशीतलंबारिओदनं दधिसयुतम् ततो मुक्तातुराजा सोपरिवारेण संश्रुतः पुनः प्रष्टुसमारंभे कस्यात्क-
न्यासूलोचने रूपवत्या च सोमशर्मोपिनाराजन्वजानासि यदिवानवा तस्य कन्या दूरं राजन्वने च गतवत्यहम् इत्याकण्य ततो राजा गतं
वान्मं दिरंप्रति दूतान्सेषेपथामास कन्यार्थी वप्रसन्निधौ अथ जगमुस्ततो दूताः सोमशर्मा गृहं प्रति राजा आहूय तेशीघ्रं गच्छ विप्रमही
पतिं ततो गत्वासमं दूते स्ते राज्ञः सन्निवेदितः राज्ञा तु माथिता ज्येष्ठा रूपवत्या भिधाथिनी पुण्यभाणवकायैव कनिष्ठा च रूपणिक्का पाणि
ग्रहस्तदा वत्र जातः कन्यकयोस्तयोः देवस्थाराधनं त्यक्तं रूपवत्यामं देवच व्रतस्य त्यागदोषेण राज्यलक्ष्मी गता भवत् कनिष्ठा या गृ
हेष्टैव राज्यमाप्तमनुत्तमम् तस्यावेशमनि संप्रासाज्येष्ठा भिक्षु गृहं प्रति गंतस्वादुःखिता जाता कनिष्ठा प्रसुवाच ह किमिदं तव दारिद्र्य
राज्यं कुत्र गतं तव सा ब्रवीत्यरसेन्यैश्च सर्वैजिलादुरात्मभिः इत सर्वस्वमस्या कतन्नास्ति इति सुज्यते व्रतभ्रगप्रभावेन दारिद्र्यं स तु
पागतम् इत्याकर्ष्य रूपर्णासौ धनकुंभं ददौ तदा धनकुंभं गृहीत्वा सा ज्येष्ठा गच्छ द्रुहमति मार्गे चौरैस्ततो नीतो धनकुंभो मनीहुरः
दुःखं तदानुसंप्राप्तं शोकाकुलितमानसां कनिष्ठाया गृहं पथाज्जागाम अनिदुःखिता पुनर्ददर्श तां ज्येष्ठां करुणासक्तमानसा व

शयिं सभादाय न स्वां स्वर्णनिधाय च ददौ ज्येष्ठां स्रुपणीं सावि ससर्जगृहं प्रति शनैः शनैः स्नांगच्छंती चोरास्तत्र समागताः वंश
 यष्टि गृहीत्वानेज सुस्तत्र यथागतम् ज्येष्ठानुशोकसंपन्ना स्रुपणीं ससुपागमत् दुरवं वकुं समारे भेकुपितः शंकरो मम स्रुपणीं
 दृचः कृत्वा दंडवत्प्रणिपत्य च स्रुपणीं वाच धन्याहं कृपया देव यदा लोकितवानसि त्वत्ससादान्यहा देव सुच्यते कर्मबंधनाच्च रस्सर
 क्ष्मगन्नाथश्चाहि मां भवसागरात् स्रुपणीं देव देवेशो मा भै मा भै रक्षाषत पुनः स्रुपणीं इत्याह श्रुयतां जगदीश्वर ज्येष्ठा मे भगिनी
 पापात्रं त्यक्तं तवैश्वर रक्षितव्याजगन्नाथ यदि तु द्योसि शंकर ईश्वर उवाच त्वद्गिन्यात्वजानं त्याव्रत भ्रं गौ महाकृतः सर्वतद
 स्तु सं पूर्णं त्वद्भक्त्या मत्प्रसादतः इत्कृत्वा देव देवेशो राज्यं दत्त्वा दिवं ययौ पुनर्भवतम भावेन राज्यं प्राप्तं मनोरमम् नंदि केश्वर उ
 दैककेन प्रकारेण व्रतस्योद्यापनं वद कथ्यतां श्रीमहाभाग व्रतसंपूर्णं हेतवे स्कंद उवाच वर्षेषोडशसंपूर्णं कुर्यादुद्यापनं बुधः आ
 दौ मध्ये तथा चांतं कुर्यादुद्यापनं बुधः मासे भाद्रपदे शंकरे पक्षे प्रतिपदा तिथौ मंडपं कारयेत्तत्र कदलीस्तंभमडितम् नानापुष्पैश्च
 शोभात्थमस्वरं तत्र कारयेत् तन्मध्ये लिंगं तोभद्रं पंचरंगैः समन्वितम् कलशं स्थापयेत्तत्र हेमपात्रसमन्वितम् भवानीसहितं
 शंभ्रं स्रुवर्णेन च कारयेत् पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च नानाफलसमन्वितम् पल्लानि पिष्टपक्वानि दद्यादिमायषोडश तांबूलं दक्षिणोपेतं यथा
 शक्त्या तु दापयेत् मसीदेव देवेश च रात्रिजगदुरी ईशानाथनमस्तु ष्वयं व्योमव्यापिन्नमौस्तुते इति क्षमाय देवेशं भक्त्या तत्परमान
 सः रात्रौ जागरणं कुर्याद्गीतातवाद्यादिभंगलेः ततः प्रभाते उत्थाय स्नानकृत्वा विधानतः होमस्तत्र मकरं व्यासित्वा ज्येन समन्वितः मूल
 मंत्रेण हीनव्यमष्टोत्तरशतं बुधैः आचार्यं पूजयेद्भक्त्या वस्त्रालंकारसूषणैः धेनुं दद्यात्सवत्सांच वस्त्रालंकारसंस्तुताम् पयस्विनीं कं स्वदी
 हानानालंकारसंस्तुताम् ततः शोचान्यपूज्याथषोडशोस्तोस्तपोधनान् कौपीनास्तु पदानव्यास्तथा दद्यात्कमंडलुं च प्रक्त्याक्षमाव्यतांबुसंबो
 न्मूर्धनसंपूर्णं हेतवे भोजनं तत्र दातव्यं लेख्यं पयसमन्वितम् दक्षिणां च ततो दद्यादितिशोच्येन कारयेत् एवं विधिसमायुक्तः करोति व्रतसु
 क्षमम् राज्यं चलभते लोके पुत्रपौत्रैः समन्वितः सर्वपापविनिर्मुक्तो सर्वदोषविवर्जितः शुक्लाभोगान्यथाक्रमयंते गच्छेत्सर्वपदेषु

लभते परमां सुक्तिं शिवलोके महायते ६२ इति श्रीम विष्वे भौ नवतोद्यापनं संपूर्णम् अथ पंचथान्यलक्षपूजा लिख्यते दे
व्युवाच देवदेव जगन्नाथ भवसागरतारुके सर्वकारणदेवेश सर्वसिद्धिप्रदायके अहमेकं महागुह्यं प्रुष्टुमिच्छामि शंकर मासा
हं केन पुण्येन त्वामाशुक्तं यस्मै ईश्वर उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि पृष्टं यत्तु त्वया प्रिये पुण्यानुपयत्तरे श्रेष्ठमिह मोक्षमदायकं
त्वया यत्नसंपूजा रव्यं कृतं तत्पूर्वजन्मनि तेन प्रसासि संदेवि सर्वैश्वर्यानुभाविनि शर्वत्युवाच महाश्वर्यं करगुह्यं देवदेव जगत्यते
विस्तरेण च तत्सर्वमाशुक्तं यस्मै ईश्वर उवाच ध्यानानां वैलक्ष्ण्यपूजाविधिं वक्ष्ये च पार्वति लोकानां सुपकारार्थं सर्वसंपत्करं शक्र
भाम् आवर्णे कार्तिके वा पिमाद्ये वा माधवे पि वा शक्रभे वा व्यथवान्यस्मिन् यदा भक्तिः शिवे नृणाम् चित्तं विनो भवेद्यस्मिन्काले चैवाचि
येच्छिवं नित्यं कर्म समाख्यादौ शक्रचिभ्रूत्वासमाहितः समभ्यर्च्य विधानेन लक्षपूजां समाचरेत् पंचाक्षरेण भंत्रेण त्र्यंबकेण तथैव च
शिवनाम्नाथवाकुर्यात्पूजनं पार्वतीपतेः तंडुलानां मुष्टिमात्रं मृगो मुद्रातिलस्य च ग्रासार्धमात्रमन्नानां यवमंष्टोत्तरं शतं तथा सख्या
कृतं धान्यसमूहं तंडुलादिकम् यवगोधूमसुदाश्च तंडुलावैतिलाः क्रमात् पंचधान्यमिति मोक्तं शांति के देवपूजने तंडुलैश्च प्रकुर्वीतिलस
पूजाविधिं नराः तेषां स्वर्गचमोसं च मददातीह शंकरः एवं तिलैः प्रकुर्वीतिलसपूजाविधिं नराः तेजस्विनो महाभाराः कुलेन च शतैर्न वै
श्रीकामेन प्रकृतं व्यंगो धूमैः पूजनं महत् उनमास्त्रियमाभोति मसादाच्छंकरस्य च पुत्रकामेन कृतं व्यंगैः पूजनं सुत्तमं अंते सायुज्य
माभोति नात्र कार्यो विचारणा वशीकामेन कृतं व्यंगुद्रैः पूजनं सुत्तमं देवदानवर्गयवै वशाप्रवति नान्यथा पूजाकुर्यात्प्रिये न यद्यथा
क्तो भवेत्तदा कारणेद्वाद्गुणद्वारा विधिना सर्वमानवैः पूजयेत्पंचधान्यानां सर्वकार्यार्थं सिद्धिदा पूजयेत्पार्वतीनाथं भक्तिपुक्तेन चैत
सा यं यंचिंतयते कामं तं प्रामोति मानवः समाप्तो ध्यानपूजाया उद्यापनविधिं चरेत् आचार्ये वरयेत्तत्र वेदे वांगपारंगे पुष्यमंडपिका क
त्वा पूजास्थाने स्माहितः स्रवर्णयति मां कृत्वा प्रवत्याः शंकरस्य च यथाशक्त्या नंदिनं च रंगं व्यकेन समन्वितम् अभिषिच्य महादेव सुम-
यासहितं शिवं नवांबरे सिते शरुहस्थे पापेत्सार्वतीपतिं समभ्यर्च्यो ह्रिजैः सार्द्धं महापूजां समाचरेत् यवगोधूमसुद्रैश्च तिलैर्हाटक-

निर्मितैः शैवेणतंडुलं कलाभक्तिभावरः सरः सुवर्णशैवध्यानिकृतत्वाशंभिः समर्पयेत् यत्र धान्यापणकुंभैश्चैव पूजनं स्मृतं लक्षसं-
ख्याकृतं धान्यं समूहं तंडुलादिकं सुवर्णशैवसहितं ब्राह्मणाय निवेदयेत् अर्चनस्य दशांशेन ब्राह्मणान् भोजयेत् नतः अशक्तश्चेन्न शैवस्तु
यत्र शाल्यं च विंशतिः शक्तीसत्यां न कुंभैश्चैत्सूजनं निष्फलं भवेत् तद्दशांशेन वै होमकुर्याच्च रूतिलाज्यैकैः आचार्यैश्च सपत्नीकं तोषयेद्दक्षिणादि
भिः ये कुर्वन्ति न रात्रौ च शिवपूजां विधानतः सुक्तेह सकलान् भोगान्ते मायुज्यमेव च एतने कथितं गुह्यं मसाम्निध्यकारकं पुत्रपौत्रय
नायुधसंपन्निसुखं देवता कांता च सुभगा तस्य भवेत्समृद्धिः सदा ब्रह्महोमद्यपि स्त्रीयै तथैवैतद्व्यगः सद्यः पूतो भवेत्स पूजनात्
वर्तीपतैः इति श्री भ्रं० पंचधान्यलक्षणपूजाध्यापनं संपू० अथ शिवसुष्ठितं बाल्यावस्थायां स्त्रीणां सुक्तं भविष्ये देव्युवाच देवदेव जगन्ना
थ जगदानंदकारक कोतुकेनेस्मितं किंचिद्भ्रमं जं करोम्यहं कृतानि देवदेवेश ज्ञानानि मिथभास्तथा तीर्थानि पुण्यक्षेत्राणि यज्ञदानान्यनेकशः गालि
मेनिश्च यो देवस्त्राभिताहं लथापुनः कथयस्व महादेव यद्दोष्य ज्ञानं यत्तमं केन त्वं हि मथापासस्तपोदानव्रतदिना अनादिमद्भ्रमनिधनो भक्तो चैव जग
त्प्राप्तः शिकउवाच शृणु देवि प्रयत्नेन व्रतानां सुचमं जतम् शिवसुस्थमिधानं च सर्वोपदेवनाशनम् सखसंपत्करं चैव पुत्रराज्यसमुद्दि
शंकरश्रीतिजनकं शिवस्थानमदायकम् स्वभक्तो सहनारीणां महास्नेहकरपरम् तेन व्रतं भवेन मासमर्थां मनप्रिये इतिहासं
पुराहं नृशृणु वैस्वं समाहिता पुरासरस्तूतीरिरे विमलारव्यामहापुरी तत्र चंद्रभक्तनो मराजा भूदूनदोपमः तस्य स्त्रीरूपपूलावप्यसौ
दर्यस्य रविश्रमा सहिचंद्रममूरजाकोतुकेन समन्वितः माहात्म्यशिवपूजायाः पत्नी प्रत्यवदत्तदा महादेवि विशालाक्षिभायै बालसुरैस्त
णे राजश्चकस्य चित्समपुत्रजाता विशारदाः तेषां मध्यं कश्चिदेकस्तस्य भार्यापनिवता तस्याः काले हि संजातो होतुर्बालसगावितो ए
ककन्या प्रसूता सा सर्वलक्षणसंयुता अभियास्वामिने जाता साराज्ञीवनमागता सा कदाचिद्दंगत्वाचार्यतीगवांगणम् तत्र शादूलवा-
राहवनमाहिष्कुंजरान् हस्ताभयेन व्यथितामूर्च्छितानि पपातह उत्थाय चैव बभ्राम तुषार्ता विपिनं महत् चकोरचक्रकारुडंच
शिकशतकुलं उल्लुक्षपद्मकल्हारकुमुदोत्पलमंडितम् राजपत्नी तदापूर्वदशांस्तरसां गणं समासाद्य सरस्तीरं शैलाजलयुत्तमं शिवं चोमा

मर्चयंतं ददर्शाप्सरसांगणम् क्रिमेतदिति पप्रच्छ ताऋच्योषितं प्रति शिवासुष्टिव्रतमिदं क्रियते स्माभिरुनमं सर्वसंपत्करं स्त्रीणां तल्लुक्पुष
 पतिव्रतै राजपत्न्युवाच विधानं कीदृशं ब्रूत किं फलं चास्य तन्मम ताऋच्योषितः सर्वाः श्रावणं चेंदुवासरे प्रारब्धव्यं व्रतमिदं शिवोर्च्यः पंच
 वल्सरान् तच्छ्रुत्वा सापिजया हव्रतं नियते मानसा चतुर्षु इदुवाससु फले रन्त्यैः प्रपूजयेत् प्रथमे इदुवासरे न्दिपूजयेच्च शिवापतिं तं इत्येगौ
 धूमतिलै सुदुरै न्यैः प्रपूजयेत् धान्यानां साहसुष्टिं च फलैः सह प्रपूजयेत् नारीकरमानुलिंगं भाककैटिसप्रवं उमामहेश्वरीभूतिं स्था
 वरीचिप्रपूजयेत् ततस्तद्गतमाहात्म्यात्प्राप्तिः प्रियतरां भवेत् ततः प्राप्य व्रतं मन्या शिवमस्म्यचयेत्सदा पूजयेद्ब्रह्मपुष्यैश्च गंधधूपैश्च दी
 पकैः नानाप्रकारैर्नैवेद्यैः पूजयेच्च उवापतिश्च रोष्येण तं दुलं कृत्वा नारीकरणं संयुतम् गौधूमतिलसु द्वाश्च हाटकेन विनिर्मिताः मानुलिंगं
 च केरं च कर्कटीं सह पूजयेत् एवं विधैर्धान्यफलैर्मन्त्रेणानेन व्रजयेत् अंनमः शिवाय शान्ताय पंचवल्काय च्छूलिने नंदिर्भृंगिमहाकालगणेशु
 क्ताय शंभवे ब्राह्मणान् भोजयेत्तत्र यथाशक्त्या च भूरिशः भद्रांसिहकथोक्त्वा भक्तियुक्ते गन्ते तसा यथचितयते क्रमं तं प्राप्नोति मामि
 नी देव्युवाच उद्यापनविधिं ब्रूहि शिवसुस्थाः सरेश्वर भक्तितः श्रोतुमिच्छामि व्रतसंपूर्णहेनवं महादेव उ० उद्यापनविधिं वक्ष्ये व्रतराजस्य
 शोभने यस्यानुष्ठानमात्रेण संपूर्णं हि व्रतं भवेत् तस्माद्ब्रतमिदं देवि स्त्रीभिः कर्तव्यं मद्भुतम् आवणे मासिसोमेषु चतुर्षु व्रतमाचरेत् प्रातरुत्था
 यस्मत्प्रातः सकल्यव्रतसु नमं पंचमेवत्सरे प्रासुकुयादुद्यापनव्रती चतुस्तं भवतु द्वारकदलीस्तं भमंडितम् घंटिकाचारयुतं कदलीरूपशो
 भितम् चंदनागरुकपूरैर्लेपितं मंडपं शर्म मध्ये धितान बध्नायात्सर्वेणैरलंकृतम् तन्मध्ये स्थापयेत्लिंगं पूजयेच्च त्सुमापतिम् स्वर्णरो
 प्यधान्यैश्च फलैरुक्तेषु पूजयेत् ब्राह्मणान् भोजयेत्तश्चाहश्चालकारभूषणैः अन्येष्वोधिप्रवयंभ्यो दक्षिणाचमयत्नतः भूयसीप
 रयाभक्त्या प्रदद्याच्छिवतुष्टये उद्दिश्य पर्वतीशं च सर्वकुयादने दिनः बंधुभिः सह शुर्जातपतिपुत्रजनैः सह एव याकु रूतेनारी
 व्रतराजं मनोहरम् सौभाग्यमखिलतस्याः सासजन्यसशयः एतत्केशि तं देवि तत्राये व्रतसुत्तमम् कीटियसकृतपुण्यम्
 स्यानुष्ठानमात्रतः जायते नावसं देहोर्भक्तिभिः परिकीर्तनात् ये मृण्वन्ति विभाभक्त्या कथापापहरांशुभाभाम् व्रतजमासु वंतीह

तेहिपुण्यंनसंशयः इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणगौरीशकरसंवादेशिवासुधिवतीधापनंसंपूर्णम् अथहस्तगौरीव्रतलिख्यते
 कुंवावनादुपेतायौकारिणापुरमुत्तमं भानिवायानरेद्रणतनयैः पंचभिः सह तस्याः कुशलमन्वेष्टुमाजगामत्तमाधवः अभिवं
 घप्रखासीनं देवदेवंजनादनम् उवाचकुंतीसानंदाप्तम्यक्षप्रश्नमिदं वचः कुंतुवा० धन्यास्मिकृतकृत्यास्मि सनाथास्मि परतप अ
 हं सभावितायस्मात्त्वयायदुकुलेश्वर यदि मे स्मप्रसन्नोसि तदा चक्षुव्रतप्रभो यहिधानात्करवराज्यं प्राप्नुयात नयैः सह कृष्णऽ० कुंति
 ते कथयिष्यामि व्रतानाप्नुतमव्रतम् यत्कृताकरवसतानधनधान्यसमन्विता विधूतदुक्कृतापुण्यासपुत्रारज्यमाप्स्यसि हस्तगो
 रीव्रतं भद्रे कुरुष्वस्वस्थमानसा यत्कृताभक्तिभावेन लभ्यते वाञ्छितं फलं कुत्कवाच यदुक्तं ते व्रतं नाथ विधानं तस्य कीदृशं के
 नपूर्वकृतं वीर तन्मे ब्रूहि जनार्दन श्रीकृष्णऽ० कैलासशिखरे पूर्वहस्तसंस्थे दिवाकरे दिवाभस्वपिता गौरी स्वमेशं प्रददर्श ह अर्द्धदेहं ह
 षां देहं न अर्द्धचंद्रकलान्वितम् प्रबुद्धासातदा गौरी शिवसन्निधिमागमत् प्रणम्य देवदेवेशमिदमाह शक्रविस्मिता देववंडितदेहो यस्य
 मे हृष्टस्तव प्रभो किमिदं तन्मा चक्षुवत व्यतेमानसमम् ईश्वर उवाच देवि पूर्वं निषिद्धोस्ति हस्तः सगते रघौ स्वापस्तु विहितस्तत्र ह
 षं तस्य फलं तथा शृणु देवित्थाने नरवंडिनो हं विलोकितः त्वयार व्यं व्रतं देवममाराधनकाम्यथा अपूर्णं च त्वं गतं मयनापिसम
 र्पितम् अपूर्णव्रतभावेन दृष्टो हं तादृशा स्वया तत्कुरु धानुना देवि हस्तगौरी व्रतं शक्रो येन पूर्णव्रतानाशसंपूर्णव्रततप्रियात् लभते स
 र्वसंपत्तिं पुत्रपौत्रसुखानि च देव्युवाच आरभ्यते व्रतनाथ विधानेन महेश्वर आरंभोऽस्य कदाकार्यः कोविधिः कस्य पूजनम् ईश्वरऽ
 यस्मिन्बहूनि हस्तस्यै उदयप्राथये रविः तस्मिन्कुर्यात्प्रथमेन सौवर्णं कुंजरोत्तमं कांचनी मतिमगौरी चो हं रवस्य हरस्य तस्यापरिनिधात-
 व्यासर्वालकारभूषिता अन्वहं कांचनेः पुष्पैः पूज्यामुक्ताफलैः शक्रभैः नैवेद्यैश्च दं नैवेद्यं वृष्टुयात्प्रत्यहं कथम् दिने च तु देशमासेस्त-
 स्माता शक्रविमानसा शक्रवत्प्रथराशाताभानवैध्यनिवधे च पूजागृहे स्तुतिस्थापयेत्प्रतिमां शक्राम् स्वर्णभाजनशुभचपका-
 लैः पाच्यतेः शक्रभैः सार्धं त्रयोदशमिते नैवेद्यमुपकल्पयेत् फलभूलानि चान्यानि समानि ससुदाहरेत् पूजयेत्स्वर्णकुसुमैः पुष्पैश्चान्यैः

स्रग्धिभिः देवीचंद्रनपुष्पेभ्य तथा पत्राक्षतैः शम्भैः ध्यायेच्च हृदये गौरीहरं हरंबसंयुतां दक्षिणांचततोदत्वानलादेवीं विसर्जयेत् साहज्ये
 दशशतदीपिकाः श्रद्धयात्विनः पतिवत्यैस्त्रिपेदद्यात्तावतीः स्वयमाहरेत् अतं समाचरे देव्यावदूर्पत्रयोदश सर्षभाजनयुग्मं च प्रतिव
 र्ष विसर्जयेत् नतश्चतुर्दशैर्वर्षतदुद्यापनमाचरेत् हरंबशंभुगौरीच कांचनीगजशृङ्गे पूर्वोक्तविधिना पूज्यावासराणि त्रयोदश चतुर्द
 शदिनेभ्यो संयुताप्रारूथिता कृतोपवासनियमासुस्नाताशुद्धवेश्मनि स्थापयित्वा नतो देवीं नक्तकुर्यात्ततोर्चनम् सप्तविंशतिप
 त्राणि पूर्वोक्तेन विधानतः पूर्वोक्तमेव पक्वान्निवन्धुमे च पृथक् पृथक् अन्यानि फलमूलानि पक्वान्निचिकल्ययेत् धूपदीपासतैः पु-
 षे च्चंदनैर्वरवाससा भक्त्या समर्चयेद्देवीं प्रतिमां प्रतिपादयेत् स्वकथं पूजयामीति मात्वं चित्तं कथां कुरु अनादि व्रतमेतद्दिनात्रकार्या
 विचारणा दैत्युवाच सौवर्णांप्रतिमां हस्तिपात्रपुष्पाणि कल्ययेत् यस्यानशक्तिः सानारी कथं कुर्याद्दंतं विभो इत्स्वरउ० अशक्तोऽसृ
 दूजः कार्यः प्रतिमां चापि पुन्मयी पात्राणि वैणवा न्येव पुष्पाणि कुरु जानिच अक्षतैः स्तंडुले च्छ्वैव च्छ्वैव फलमाप्यते श्रीकृष्ण उवाच
 नतश्चक्रैव तं गौरीस्य लभद्वाच्छित्तं फलं पूर्णव्रतांच साजाता भाग्यसो भाग्यसंयुता त्वमप्येतद्दंतं कुंती कुरु श्रद्धासमन्विता अथ हस्तिव्रतं कुंती
 साभिमानाकोडुतं गांधारीचापितच्छुलाचके तद्दंतमादशत् तस्याः पुत्रशतैश्चापि आनीताशुभमृत्तिका कृत्वा वारणगंगोरीं सपुत्रां शशिवा
 नया व्रतं वरित्तमारेभे निशास्य च विषादिनी तच्छुलाशोकसतागोकुत्याभून्मानसोज्वरः कुंतीवाक्यसुवाचे दंगो धारीपुष्यकरिणा यस्याः पु
 त्रशतं शक्तं शासनेवर्तने सदा ममपंचसूतास्तेपिनशक्ताः कापिकर्मणिः श्रुत्वा तदनुनः प्राह मामातर्विभना भव किं मृदः प्रतिश्राव्यात्वा
 याससुपाहरे साक्षादिह हरंगौरीमेरावतमिभंतथा कृतानत्यूजनभातः सम्यक्फलमवास्थामि इत्युक्त्वा त्रिनं पार्थो गंगानारसमाहितः त
 त्रतुष्टावगौरीशंसूक्तैः स्तुतिसमीरितैः तस्य तुष्टो भवच्छुः समायाचैव व्रतः तः अशुगु० देवदेव गजासीनगौरीहरं वसंयुतः गृह्णाण पुजाभा
 मागत्य मममातुर्गृहे भव तथैत्युक्त्वा हरस्तस्य तद्दियो हर आगतः साक्षांगं गणतागौरी कुंती पूजामथाकरोत् पंचोपचारेः संपूज्य नैवेद्या
 दिभिः रुतंभैः शुष्टाचमक्तिभावेन सागौरीशततोद्भवत् कुंतिने परितुष्टास्मि वरं वरयस्व व्रते कुंतुवाच देहि मे सर्वसपत्तिं सर्वसौख्यं स

दौत्सवं मथच्छमपुत्राणांसदारज्यमनामथं ममास्त्वव्याहताम्रकिस्त्वधिजन्मिजन्मनि नतपेतलुपः कुशानवलोकमवाप्यति नदारिद्र्यं न वैश्वं
 नशोकोनापिदुष्टं कृच्छ्रनापद्रुनमिदं कदाचित्समविष्यति तथेत्कत्कान्तगौरीसगजातरथीयत एतद्गतं सकलदुःखविनाशदससौभाग्यराज्य
 फलसाधनमाचरन्त्यः यायोधितः सारवमनंतमिहोपकज्यगौरीसमीपसुपयातिहिदेहनाशो इतिश्रीप्र० हस्तगौरीव्रतौघापनसं० अथहस्तगौ
 रीपूजा देशकालोसकीर्त्यं ममइहजन्मनिजन्मान्तरेचारुंडसौभाग्यमाश्रयेपुत्रपौत्रराज्यकामनथाहस्तगौरीव्रतांगलेनगौरीमहेश्वरशीवर्थं हेरवशा
 सुगौरीपूजनं करिष्ये तदंगलेनगणपतिपूजनं स्वस्ति पुण्याहं वाचनमाचार्यादिवरणं च करिष्ये हस्तगौरीसदावदेहदये भक्तवत्सलां शिवादीं ग
 स्थितामेकदंतपुत्रेणशोभिनां ध्यायामि आगच्छश्रीहस्तगौरीरेरावतजजोपरि शंसुनाचगणेशेनयार्धेः स्वसर्वांगैः आवाहयामि आस-
 नेस्वर्गरेत्नाद्वे सर्वशोभासमन्विते उपविष्यजगन्मातः प्रसादाभियुक्तीभव आसनं स० इदंगंगजलं सम्यक् स्रवणं कलशोस्थितं पा
 दार्थेनेत्रयच्छामिस्त्रालयामिपदांबुजे पादं० गंधपुष्पाक्षतारक्तपुष्पैस्तीर्थसमन्वितं स्रवणं पत्रेशां वीं गिरुहाणाध्यं नमोस्तुते अर्घ्यं०
 कपूरैलासृगमर्दैः सुवासैरुपशोभितम् आचम्यतां महादेविशिशिरं धिमलंजलम् आचमनीयं० नदीनदसमुद्रं तं पवित्रं निर्मलंजलं
 स्नानार्थं नेत्रयच्छामिप्रसीदजगदंबिके स्नानं० पंचाश्रुतेन स्नपनं करिष्ये भक्तवत्सले पयोदधिद्युतं वैवमाक्षिकं शर्कराशुतम् पंचाश्रुतस्ना
 नं० मंदाकिन्याः समानीतं हेमाभोरुहकामितम् स्नानार्थं ते मयानीतगृहाणजगदंबिके शरुद्धादकस्नानं० कौशेयं वसनं दिव्यं कंचुक्वाचसमन्वि
 तम् उपवस्त्रेण संयुक्तं गृहाणपरमेश्वरि वस्त्रं यज्ञोपवीतं० इदंगंधमहद्विष्यं कुमेन समन्वितम् विलेपनं मया दत्तगृहाण वरदाभव
 गंधं० कज्जलं चैव सिंदूरं हरिद्रां कुकुमानि च भक्त्यापितं मया गौरीसौभाग्यं च गृहाणश्रीसौभाग्यद्व्याणि० नानाविधानि माल्या
 निस्संगंधानि हरिप्रिये गृहाणसुमनानीशो मसादाभियुक्तीभव पुष्पाणि० धूपं मनोहरं दिव्यं स्रगंधं सुमनोहरं दशांगसहितं देविधूपं
 पंमप्रतिगृह्यताम् धूपं० दीपंतमोहरं ज्योत्स्नं ज्ञानसंबोधकंसदा दीपगृहाणमातस्त्वमपराधशतापहे दीपं० नानाविधानि भक्त्याणि
 व्यंजनानि हरिप्रिये गृहाणदेविने वैद्यं सुखदं सर्वदेहिनां नैवेद्यं० गंगोदकं समानीतं मया च मनहेतवे तेनात्सम्यमहादेवि वरदाभव चंडिके आ

आचमनं करोहर्तनं रंसाफलदाडिमंचवातुलिंगंचरक्षुं नारीकरं चंजीरं फलान्येतानि गृह्यताम् फलानि पूगीफलमितां बूलं हिरण्य
 गर्भनिदक्षिणाम् नीराजयाभिदेवेशिकपूराद्येच्चदीपकैः गृहाणामंगलान् दीपान् चरदाभ्रवशोभने नीराजनं यानिका निचपापानि
 इति मदक्षिणाः नानाविधानि दिव्यानि विल्वपत्रयुतानि च दूर्वाकुरैः संयुतां न्द्विजलिस्थानि गृह्यताम् मंत्रपुथम् अपराधसहस्रां
 नमस्कारान् यस्य स्मृत्येति प्रार्थना उपायनमिति वायनम् इति भ्रविष्ये हस्तगौरी पूजाविधिः समाप्तः अथ कृष्णाडोत्रांतिलरथ्यते शु
 धिष्ठिर उवाच कृष्णाकृष्णमहाभाग ब्रह्मरुदादिवंदित वनधर्मस्त्वयामोक्तः श्रुतास्ते सकलाभया इदानीं शत्रुभिच्छामि व्रतमेक
 कृपानिधे यत्कृत्वा सर्वपापानि विलयंतीति तस्मात् संततिर्वदते नित्यं सौभाग्यचधनादिकम् अल्यायासमहापुण्यं सर्वकामसमृ
 ध्दिदम् कथयस्तेदिराकांत कृपायदिममोपरि श्रीकृष्ण उवाच साधुपृष्टमहाराज तया कुलुलोद्भव वचिं सर्वो विधानेन तच्छृणुष्व
 जगद्धितम् व्रतस्थानां महापुण्यं कृष्णाड्याख्यानमुत्तमम् तच्छृणुष्वमहाभाग स्त्रीणां चापि स्वरुचोदयम् सर्वसंपत्कर राजयुत्रपौत्रप
 वर्द्धनम् नारदेन समाख्यातं चंद्रसेनायभूपते आर्यावर्तेपुराकश्चि चंद्रसेनो महीपतिः नारदपरिपत्रच्छुपुत्रपौत्रपदवतम् च
 द्रसेन उवाच देवर्षे सर्वधर्मस्तसर्वलोकनमस्कृत तत्समोनास्ति लोकेषु हि तव क्ता परोत्तुणाम् अद्य मन्दाग्ययोगेन सजातं दश
 नंतव पूच्छाम्येकमिदानीं त्वामत्स्यत्रैयस्करपरम् दानधर्मं व्रतं वापि वदसंयुत्रदायकम् इदं राज्यं धनं वापि विना पुत्रेण मप्रभौ नि
 ष्फलं सुनिशार्दुल कृपया वदमेप्रभौ कृष्ण उवाच इति नद्वचनं कृत्वा नारदो मुनिस्तमः चंद्रसेनमुवाचेदं व्रतगोप्यं स्मरेत्पि नारद
 उवाच चंद्रसेन महाभाग स्मरुत्वा प्रियथासह व्रतं कुरु मया प्रोक्तं कृष्णाड्याः सर्वमिद्धिदम् यत्कृत्वा सर्वराजेंद्रभविष्यति महाबलाः स
 लुत्राः परधर्मताः वीर्यवंतो बहुक्रताः आयुष्मतोति कुशाला राज्यपालनतपराः श्रीकृष्ण उवाच तच्छुत्वानारदेनोक्तं चंद्रसेनो
 ति धार्मिकः व्रतंचकार कृष्णाड्याः पुत्राणां प्रासये किल अधो जाताः कृतास्तस्य दिव्यालसमतेजसः स्वरूपः समुखः शांतः सप्रसादो
 यसो भक्तः चंद्रकेतुः सदानंदो सतंतुश्च यथा क्रमात् पुत्रैस्तेः सह धर्मात्मा स्मरुत्वा भार्यथासह संतोषपरमं शापदेव बाह्यण-

पूजकः कृष्णाडीव्रतमाहात्म्याद्यत्पुराभनमीप्सितम् तत्सर्वमाप्यराजेंद्रः कृतकृत्योबभूवह श्रीकृष्णउवाच त्वम
 शीदं व्रतं राजन समानरथथाविधि द्रौपद्यासहधर्मज्ञ सर्वान्कामानवाप्स्यसि युधिष्ठिरउवाच कृतव्यंतुकदाकृष्णविधि
 तस्यवदस्वमे कस्मिन्मासेतिथौकस्यारोपणीयाथवाभवेत् श्रीकृष्णउवाच वैशाखस्यासितेपक्षेचतुर्दश्यानराशिषु श
 चौदेशेस्थलशौच्यं कृष्णाडीरौपयेंद्रय षण्मासपूजेन्नित्यं षण्मंत्रेणमभिः सह ब्रह्मणानिर्मितासित्वासावित्र्यामतिपालिता
 ईक्षिनंममदेवित्वं देहि सोभाप्यमेवनः सोभाप्यार्थे० आषाढेपूजयिष्येत्यामातः सर्वसुरायाहि आशांशुरुषसफलं सर्वकामभेदे
 नमः सर्वकामदायै० श्रावणेपूजयिष्यामि भक्तविद्मविनाशिनि कृष्णाडीबहुबोजाव्यापुत्रदेवानमोस्तुते पुत्रदायै० भद्रेभाद्रपदेरु
 क्षेभद्रपीठोपरिस्थिते पूजयिष्यामिमातस्त्वांधनदायै नमोनमः धनदायै० आश्विनेपूजयिष्यामिबहुबीजमपूरिते कृष्णाडीनामस
 युक्तेफलदेवानमोनमः कृष्णांड्यै० कार्तिकेपूजयिष्यामिसफलासुकलाशक्त्यासु सफलायै० मरुतदेशेभद्रेमातमासिदेलानमोनमः ष
 ण्मासंपूजयेदेवंकृष्णांडीधर्मनंदन मोक्षदायै० ततः स्वर्णमयींकृष्णांडीसफलाशक्त्यासु परित्रः पूजयेद्देवाल्लोकपालांश्चमंडले
 मंडलेपूजयेत्तत्र सर्वतोभद्रदेवताः कृष्णांडीपूजयेत्कुंभेवत्खालकारसूपिताम् सोभाप्यद्वयसयुक्तापुष्पमालाभिराहुताम् तन्मू
 लेसंपत्तिष्ठाप्यचतुर्दशंगंपूजयेत् मंडपकारयेत्तत्रतोरणैरुपशोभितम् चतुर्द्वारसमायुक्तं पताकाभिरलंकृतम् तन्मूलेवेदिकाचैवच
 तुरस्तांतुकारयेत् एवंकृत्यामहाराज आचार्यैवरयेत्ततः सपत्नीकंसुशीलंचवेदवेदांगपारगम् वरणात्सर्वमेहकारयेत्त्वस्तिवाचन
 सर्वत्रमंडपंकुर्याद्गंगवल्यामनोहरा नदये सर्वतोभद्रानानारंगेस्तुकारयेत् अवर्णकलशंस्थाप्यवस्त्रयुग्मेन वेष्टयेत् महाफलनस
 युक्तं पंचरत्नसमन्वितम् जलमपूरितंकृत्वापुष्पपत्रसयुतम् ब्रह्माणचैवसावित्रीपूजयेद्दधिवद्मती पचायुतेनसंस्थाप्यततः
 कुर्याच्चपूजनम् षोडशैरुपचारैश्चपूजयेत्परमेश्वरीम् पूजयेत्सुरुषसूक्तेनमूलमंत्रेणवावती कृष्णांड्यैकामदायिन्यैब्रह्माण्यैवतहे
 तवे नमोस्तुशिवरूपिण्यैसकलंकुरुमेवतम् एवंकृत्यामहाराजपूजनसर्वकामदम् रात्रौजोगरणंकृत्वागीतवाद्यादिसंगलैः क

शांक्रलाविधानेनयथोक्तोराजसत्तमः ततः प्रभ्रान्तपूर्णायाहोमंक्रुयाद्यथाविधि प्रणोदेवीनिमंत्रेणसुहुयान्तिस्वर्षिषा अष्टोत्तरशतं-
 होमंक्रुयान्तस्यथयाविधि होमशेषसमाव्याथसपत्नीकंपुतोषयेत् वस्त्रादिभिरलंकारैस्तीषयेच्चसपत्तिकम् षड्विनाश्याथसपत्न्या
 दक्षिणावस्त्राभूषणैः ततोदानचक्रवर्तिकृष्णाड्याः पीठसंयुतम् दानसम्बः कृष्णाडीवहुबीजाव्यावरुत्सालकारभूषिताम् हेमशीकृष्णमाडुक्ता
 गृहाणद्विजसत्तम कृष्णाडीवर्तिसिद्ध्यर्थकुर्याद्दोदानसुनम इतसंपूर्तिसिद्ध्यर्थमाचार्यायनिवेदयेत् ततश्चशक्त्याविमृदान्भाजयद्भक्त
 संयुतः दक्षिणांचनतोदद्याद्भनसंपूर्णहितवे एवकृतेमहाराजवनेसर्वस्वरूपदे ईप्सितोल्लभनेकामान्नात्रकार्योविचारणा इतिश्रीपि
 व्यपुराणेकृष्णाडीवर्तोद्यापनसंपुणम् अथकरीव्रतलिरव्यते अथयऊचुः कथितानिलयासाथोश्रियांसिस्वहून्यपि आख्याता
 निविचित्राणिचतुर्वर्गफलान्यपि पुण्यानिचव्रतान्यादौतत्यलान्यपिभागशः स्वर्गसाधनसूतानिनिःश्रयसकराण्यपि तत्रयद्भवता
 प्रोक्तंयोषिद्वैधव्यनाशनं पुत्रपौत्रादिजनकभर्तुरारोग्यदायकम् कामभोगयदंचान्यद्भतस्तीनिचोक्तवान् नैर्द्ववान्भवतकंपुण्यं व
 सुमहस्यशेषतः येनचीर्णेनसर्वज्ञनवैधव्यमवासुयात् ईप्सितोल्लभनेकामान्भर्तुरायुश्चशाश्वतं एवंनिशम्यसुनिवर्यैवचोभिषोषप्रश्न
 प्रष्टष्टवदनः स्तस्तेसूनुः आनंदयज्ञसुनिसदः स्वचोभृतोदैः प्रोवाचशौनकमिदंबहुदीक्षिताग्र्यम् सूतउवाच साक्ष्यमशोमहा
 भागाभवद्भिर्यदुदाहृतः तद्वक्ष्येचयथाज्ञानश्रुतं वोजनकाल्पुबम् योषिन्मूलोहिंससारःपुंसः श्रेयोविधानकः योषितोषिमहाभागा
 स्तारयंतिनिजपतिम् आपन्ध्यानरकेभ्यश्चपतिव्रत्यपरायणाः सीमंतिन्याथारयंति भवनत्रयमंडपम् पातिव्रत्येनयश्रैंग्रामेन
 नियमेनच भ्रातृर्विभेतिमततंकरैः स्युष्टुपतिव्रताम् साचेद्भर्तृश्रुतासाश्वीतारयेद्भुवनत्रयम् देवादपिबिमुक्तास्यादशक्तिसुसंदेव
 हि असंगलेभ्यः सर्वेभ्योऽमानावैधव्यसंगना जलहानायथागगापाणहानायथातनुः दर्भहानायथासंध्याधर्महानायथाक्रिया स
 त्यहानायथावाणीन्पहानायथापुरी भर्तृहानातथानारीभान्तिलीकेनकुत्रचित् तस्माद्द्वैधव्यशांत्यर्थयत्नः कार्योहियोषित नमयेत्
 बहुविधैर्वैधव्यंयानियोषितः विनापुण्यैर्वैतैर्वापिभूरिदानैरहर्निशम् तस्मादेकव्रतंविमारयोषिद्वैधव्यनाशनं कथयामीष्टफलदंसंवाद

शिवयोः शरुम् पुरावंतौपुरेस्थासीद्धरिदक्षितसंज्ञकः वेदवेदांगसंपन्नः कौशिकोद्दिजसन्तमः यज्वाविदिततलार्थोज्ञानदीपोप्रबार्णवैतः
 स्थप्राथशुणवतीसतीसर्वशुणान्विता पतिशश्रुषणरतातत्यदांबुनिषेविनी भर्तुः सकाशात्सासाकन्यारत्नानिसप्तवै वत्सरेवत्सरेसा
 वैवरिष्ठासर्वयोषिताम् नाः कन्यारूपसंपन्नावष्टुधुः पितृवैशमनि इलासृताशक्तिः शांतशुणज्ञामलिनीश्रुवा रूपलावण्यसंपन्नाः कन्या
 स्ताश्चाक्रुहासिनीः दृस्वानन्दतुस्तौहिदपतीपरयासुदा ददौपितासुनीन्द्राइलांसत्यायधीयते विवाहमकरोद्यत्तास्थीत्यापरमया
 श्रुतः जातेपरिणयेसोयसत्यः पितृगृहेवसन् कालधर्मसुपेयाशशीतज्वरपपीडितः दिनानिपंचपट्टचैवंमुक्त्वाविषयजंश्रुस्वं मुने
 थजामातरिसोपिदीक्षितोवस्मेत्सिचुक्रोशसदुःखपीडितः हाहेतिकिंतेभगवन्विचेष्टितंदिनेशदुःखंमथिपानितंतथा विलपन्निनि
 विमाय्यौजामातुःसमकारयत् और्ध्वदेहिकसंस्कारं ददौचापितिलांजलिम् इलावैधव्यसंपन्नापन्नगीवश्वसत्सुहुः समूर्च्छिचक्ष
 णांबालाबालवैधव्यपीडिता षडेवंचापिताः सर्वावैधव्यंपतिपेदिरे मातुः शोककराश्चैववैधव्येनप्रपीडिताः पाणिपीडनवेलायांचरमायां
 द्विजीनमः चिंतादुःखार्णवैमग्नः कर्तव्यनाश्रुपद्यत यस्ययस्याथनिलयेआगमद्हरिदीक्षितः श्रुवांदातुंनशक्तोसूत्सत्यसंश्रुयासुभा
 न् वयोदृष्टिंश्रुवायाश्चवीक्ष्यचिंतामवापसः इत्यंमनसिसंचित्त्यागमक्त्वापिनांदिजः श्रुवमादायसूत्रोणागतोरण्यमहत्सुवम् रुतानिप
 क्षिणांयिस्मिन्नसंतनचमानवाः तद्वनंनर्ककिरणयस्मिन्शक्ताः प्रकाशितुम् अनेकसृगसंकीर्णशार्दूलसृगसेवितम् अन्यैश्चविविधैःस
 त्तैः सेव्यमानमहर्निशम् तत्रोपलंमहानीलंमपश्यच्चद्विजाग्रणीः चिंतयित्वाभनस्यैवमश्मनप्रददौसुताम् वेदोक्तेनेवाविधानीणाणिग्राहमकार
 यत् तंधर्मचारिणीचास्यसुतेभवभयंत्यज भर्तृबुध्याभजस्वेनासुपलंफलमाप्स्यसि इतिदत्त्वास्तौतस्मेसिद्धिजोगात्स्वमंदिरम् कं
 दसूलफलानांचमिषेणैवजगामसः गतेपितरिसाबालादुःखशोककुलाभवत् कांतारैकुररीयहृत्तुक्त्रेशशृशदुःखिता चिंतयि-
 त्वाभनस्यैवंभर्तृबुध्यामहोपले दधारददभावज्ञानन्वसोभेपतिश्रुवम् नसुदेवाः प्रयच्छन्तिशिलाप्रतिसंस्थिताः वांछितार्थान्
 मनुष्याणांभावोहिफलदायकः एतस्मिन्नंतरेकालेजगादोच्चैःपुरदरः पपानचाशनिस्तस्मिन्महत्कल्पमस्तके सभिनोवज्रया

स्नात्वा दंतशुद्धिं विधाय च लम्कात् शतगण्डशान् सुखदुर्गंधिनाशिनं पंचगव्यं गृहीत्वा यत्र तसं कल्पमाचरेत् आचार्यं वरयेत्सांज्ञं
 शान्तं दातुं कुटुंबिनं सर्वलक्षणसंपूर्णं वैश्वरामरणे स्नात्वा मंडपं कारयेत्पश्चाच्चतुर्द्वारसं तोरणम् तन्मध्ये भद्रपीठस्थां पूजयेदु मखा
 सह सौवर्णी प्रतिमां कृत्वा दृषभरजतस्य च कर्कटी पूजयेद्यत्नान् सफलां कान् च नीशं ग्राम् वस्त्रयुग्मेन सर्वेभ्यः कुंभौ परिनिधा
 य च कस्य वल्लभं हाभागे सदासौभाग्यदायिनि प्रार्थयिष्ये व्रतादौ तां भर्तृभ्यो भिदृश्ये इति संपूज्यतां तत्र कर्कटी च शिवं तथा उप
 चारेः षोडशभिर्भक्तैः भावसंभ्रितः नैवेद्यं सफलं दत्त्वा मां तां सतो व्यशो भने एकादशफलानां वैवाणकच्यदापयेत् वैशुपत्रेण स
 हितं सनांबूलसदक्षिणाम् कर्कटीनामया वल्लीं विधात्राभिर्मितापुरा भवंति तत्सदानेन सफलाश्च मनोरथाः गीतैर्वैद्यैश्च नृत्यैश्च पुरा
 णपवणादिभिः रात्रौ जागरणं कुर्यात्सपत्नीकोद्दिजेः सह प्रभाते विमले स्नात्वा पातः संध्यां विधाय च स्वशांखोक्तं विधानेन होतव्यं क
 र्कटीसहस्रे प्रधानं पायसं सर्षपिः सतिलं जुहुयाद्भृती अधोचरसहस्रं तु शतमधितान् तु वा कद्दुद्रायेति मंत्रेण जुहुयाद्दुद्राये गौरीसि
 मायेति तथा पार्वत्याः प्रीतये हुनेत् होमकर्म समाख्या हुनेत्पूर्णाहुति तथा आचार्यपूजयेत्स्नात्वा लंकारभूषणैः गौरीं शतं सवत्साच
 वस्त्रालंकारभूषिता आचार्याय प्रदातव्या व्रतसंपूर्णं हेतुं च दशदानानि कुर्वीत शक्त्या वितानुसारतः सर्वस्वप्रतिभं कुंभमाचार्याय निवेद
 येत् यथा शक्त्या प्रकुर्वीत विजशाक्यविवर्जितः दानमंत्रः गृहाणे मां कर्कटीं तद्विजसर्णेन निमित्तां संपूर्णं भद्रं तत्रास्तु दानेनेन शकर इ
 मं च समुच्चार्य दद्यात्कर्कटीकाद्दिजे ब्राह्मणान् भोजयेत्सश्चाद्दुद्रासंख्यामितांस्तथा आशिषोऽप्रतिगृहीयाद्दिजानां सुफलासये अतमेत
 द्दूरं कान्ते भोगस्वर्गापवर्गदं ध्रुवां कथयसाधितं व्रतं वैद्यभजनं इति तस्य वचः सुत्वा विमानादवरुद्भव ध्रुवांसाकथयामास कृपाकृत्वा म
 तं शुभं स्वर्गं लभहे शानि अनु गृहीजाम्जां ध्रुवापि च व्रतं कैकोतारं कुंभमंडले तदैव दिव्यपुरुषः पाषाणादाशुस्त्रबाः सोपि द्विजः पू
 र्वपतिस्तस्या एव मृगोदृशः वरयामास तां बालां तदद्भुतं भिवाभवत् शापिन कस्यचित्सोपि पाषाणत्सु यागतः तौदपती बहून्वर्षानु सुस्वभा
 गान्यथेप्सितान् पुत्रपौत्रससृष्टिं प्राप्योतेपि परंपदं एवरुहस्यं परमं कथितं वोसु निदकः कथाश्च वणभात्रेण नारीसौभाग्यमासुयात् कर्मव्यनुभयत्वे

नचतुर्वर्णाभिरुत्तमम् ९४ इतिथीस्कंदपुराणेकर्कटीव्रतौद्यापनंसंपूर्णम् अथकर्कटीपूजनम् तिथ्यादिसंकीर्त्यमभ्यर्चकंडसी
भाग्यवीत्यर्थंपुत्रपौत्रादिसंततौकर्कटीव्रतांगत्वेनकर्कटीपूजनंकरिष्येपचवत्क्रानियनसुभयासहितंशिवम् सुदस्पादिकसंकाशांचिंत
येद्भक्तवत्सलम् ध्यानं आवाहयामिदेवत्वामस्मिन्स्थानेस्थिरोभव कर्कटीव्रतहेतौहिणवर्तीसहितप्रभो आवाहनम् आस
नंमणिंसुक्तचतुरस्रसंमततः भक्त्यानिवेदितंतुष्यंगृहाणस्करसत्तम् आसनम् देवदेवनमस्तेस्तु भक्तानामभयप्रद पाद्य
गृहाणदेवेशपार्वतीसहितप्रभो पाद्यम् गौरीवल्लभदेवेशत्रिपुरातकशंकर भालनेत्रनमस्तेस्तुगृहाणाध्यमयप्रभो अर्घ्यम् का
चनेकलशोक्तस्थंस्त्रगर्धचक्रशीतलम् आचम्यतांमहादेवपार्वत्यासहित प्रभो आचमनं पयोदधिघृतं चैवमधुशंकरप्रभुनं पवायु
नेनस्नपनंकरिष्येभक्तवत्सल पंचामृतस्नानं गंगागोदावररेवाससुदुतंस्फूर्णितलम् स्नानार्थेनेमयानीतंगृहाणजगदीश्वर स्नान
आचमनं चंद्रशिमिसंशुभंकार्पासेनविनिर्मितम् देहसरक्षणार्थायैवस्त्रशंकरगृह्यताम् वस्त्रं त्रिवृत्यात्रिभुतंशुभविधात्रानि
र्मितंपुरा ब्रह्मण्यरक्षयास्तूत्रंउपवीतंगृहाणसौ उपवीतम् श्रीखंडचंद्रादिं गंधं अक्षताश्चस्करश्रेष्ठं अक्षतां नानाविधानिपु
ष्याणिविल्वपत्रसुतानिच पूजार्थेनेमयच्छामिगृहाणपरमेश्वर पुष्याणि धनस्यतिरसोद्गतो धूपं साज्यचेतिदीपं अन्नचतुर्वि
धंस्वादुरसैःषड्भिः समन्वितम् गृहाणपावतीकान्तकर्कटीसहितप्रभो नैवेद्यं उत्तरापोशिनं करोहर्जनं इदंफलमहादेवकर्कटी
संभवशुभम् गृहाणवरदोभूत्वापूजामेसफलकुरु फलपूगीफलं तांबूलम् हिरण्यमर्सेतिदक्षिणाम् चक्रदं सर्वलोकानांतिमि
रस्यानिवारणम् सर्वसौख्यकरदेवि आर्तिक्यंमतिगृह्यताम् नीराजनं नमोस्तुकर्कटीदेविसर्वसौभाग्यदायिनि मंत्रपुष्यगृहाणद
सुभयासहितप्रभो मंत्रपुष्यं यानिकानिचपपानीतिप्रदक्षिणा नमस्तेदेवदेशनमस्तेस्करवल्लभ वनसंपूर्णिकाभञ्जनमस्कारकरो
म्यहम् नमस्कारः अपराधसहस्त्राणि प्रार्थना कर्कटीव्रतांगविहितब्राह्मणायवायनमदानमहंकरिष्ये ब्राह्मणसंपूज्य एकादश
फलान्यद्वाकर्कटीसंभवानिसौ तांबूलदक्षिणाभ्यांचगृहाणद्विजसत्तम वायनं विसर्जयामिशोलाकंकट्याउभयासह पूजयि

प्रतिगृह्याथगम्यतांनिजमंदिरम् विसर्जनम् आचार्यायचर्पितंनभिवेद्यसकलततः आह्वयामोजनीयाश्चरुद्रसंख्याभिनाः शक्राः इति
 कर्कटीपूजासमाप्ता अथविष्णुपंचकवर्तलिरत्यते सूतउवाच द्वापरंतेमहाराजः कुंनोपुत्रोयुधिष्ठिरः श्वात्भिः सहधर्मोत्पाद्रोषभी
 प्यनथाकुर्वन् पुत्रान्पौत्रान्स्तथाश्वानन्यानिपिमहीपतीन् राज्यस्यहेतवेनचकुलक्षयमथाकरोत् हत्वावश्यानकुर्वुराजापश्या
 न्नापेनतापितः राजाकिरुमहीपालस्तत्यापक्षयकारणात् चतुरंगबलोपेतोश्वान्भिः परिवारितः यत्रसंस्थापितः कृष्णोदारवत्या
 जगत्त्वष्टुःसजगाम तदातत्रगुणम्यजगदीश्वरम् कृष्णसंस्तूयचसातेनपिपदिवक्तिः पञ्चच्छकिलवश्यानावधदोषप्रशातये
 व्रतमंकेसमाचक्षुयेनायंप्रतिशास्यति कुलक्षयकृतंद्रोषंक्षयकृतंत्वमहंसि इतिव्रिज्ञापनं कृत्वापश्चात्तापोभवेत्तुनः युधिष्ठिरउ
 यकृत्वासुन्यतेजंतुर्महापातकपंचकात् तद्रुतं ब्रूहिगोविंदयदितुष्टोसिक्लेशव श्रीकृष्णउवाच साधुसाधुमहाभागशृणुष्वेका
 ग्रमानसः येनसंचैर्यमाणेनसुन्यतेपंचपातकात् तयाव्रतमिदं वक्ष्येममप्राणस्त्वमेवहि निमित्तमात्रभवताकुलक्षयकृतोसुवि
 शोष्ठपद्यांसिनेपसे द्वादश्यांश्रवणेथवा तदारभ्यव्रतंकार्यंभागशीर्षितथानृप एकदश्यासुपवसेत्प्रतिपत्सेत्पुत्रैणि श्रवणेत्तथो
 पोष्यपूजयेद्गुरुद्वयज एवंवर्षेभवेद्यावन्नावत्संपूज्यकेशवम् वत्सरांतेत्रकुर्वतिपंचमूर्तिजनार्दनम् सश्रीकंचसकामत्तसचक्रसग
 दंविष्णुम् होमंतत्र प्रकुर्वति एभिर्नामपदैः शक्रैः श्रवणेदेवतानां च अपूर्वेजुहुया हृतम् पुरुषोत्तमः शार्ङ्गधन्वातथैवगरुडध्वजः
 गोवर्द्धनेत्यनंतश्चण्डरीकाक्षएवच तथा नित्योवेदगर्भो यज्ञः पुरुषएवच स्रबह्मण्योजयः शौरिरेताः श्रवणदेवताः शक्रुद्वादशि
 देवेष्योजुहुयात्तुडपायसम् नामभिः केशवाद्यैश्चद्वादशैर्जुहुयात्सर्धीः एताः संपूजयेच्छुक्रुद्वादशयामधिदेवताः पौणमास्या
 श्रदेवेष्योजुहुयाहृतपायसं विश्वः शशीशाशाकश्चंद्रः सोमस्तथोडुपः मनोहरोसृवाशक्रश्चिहमाश्रुः पावनस्तथा निशाकरश्चंद्रमा
 श्रपूणिमादेवताः क्रमात् कृष्णद्वादशिदेवेष्योहनेत्पंचामृतोदनम् संकर्षणादिनामानः कृष्णद्वादशिदेवताः सुद्रोदनतिलाज्यंच
 अमावास्यांतुदेवताः महीधरोजगन्नाथोदेवेन्द्रोदेवकीर्तनः चतुर्भुजोंगदापाणिः सरसीदः सलोचनः चांबंगश्चक्रपाणिश्चसरमिवो

मरुतंकः दशसिपसमासेषु देवताः षष्टिकीर्तिताः स्वाहाकारान्विनिरैतैः अतुर्थ्यनिश्चहोमयेत् एवंविधिविधानं च होतव्यं च पृथक् पृथक्
 होमानेषु जयेद्दशैराचार्यैः षष्ठैः शक्रैः भूमिं सस्यवतीं श्रेष्ठां सवत्सांगां पयस्विनीं गौमेदुशुक्रांगं च वैदूर्यं च दनीलकं साणिक्यं
 च मदानव्यं पंचपातकनाशनं पंचरत्नानि दैवानि पंचपातकनाशने पंचसूक्तिः सवर्णजानरूपजनादनम् सवस्त्रसकलं चैव आ
 चार्यथनिवेदयेत् इरावतीति मंत्रेण गां दद्यात्सपयस्विनीं द्युतवतीति सूक्तेन सूदानकारयेत्ततः तद्विष्णोरिति मंत्रेण जातसूतिमदा
 पयेत् हिरण्यगर्भमंत्रेण दातव्यं च हिरण्यकम् पंचमहापातकानि क्षययान्ति न संशयः ब्रह्माणचरणशं च वस्त्रालकारं सूषणीः वस्त्रा
 ने पूजयेद्दत्तथागोशूरत्विहिरण्यम् दत्तामदक्षिणां कृत्वा यथासुजां विसर्जयेत् ब्राह्मणान् भोजयेद्वाजन्वैष्णवांश्चि सरव्याकान्
 ब्रह्महत्यासुराणान् सूत्रणस्तेयमेव च गुरुस्त्रीगमनं चैव नत्संभ्रान् चिपंचमं गोमथैव कृतमथ्मशूणहाहृषलीपतिः अन्येष्वोविधिषु
 ष्यश्च भपेष्वोसुच्यते नरः वसने चैव वैकुंठे यावद्विष्णुः सनातनः इह लोके सुरवासीनः पुत्रपौत्रादिसपदः अविच्छिन्नप्रियं फल्का अने
 यानि परांगतिम् तस्मात्संकरुरजेद्रवतपातकनाशनम् अयोध्यानगरे रम्ये त्रैतायाचनराधिपः राजा दशरथो नाम शशासपृथिवीमि
 मां सराजासृगयासक्तोजगाम गहनं वनं शरथुनामनद्याः सतीरे गत्वा महावने धनुर्बाणयुतां रात्रौ स्थितो सोसृगसाधने अर्धरात्रौ
 व्यतीतायां तस्यास्मीरे सुनीश्वरः पितृभक्तिं सदाचारः पितरौ ते न नीयते तस्य तौ पितरौ न त्रक्षयापीडितौ तदा जलमानीयतां पुत्र
 नाभ्यां संप्रोषितः सतः सक्तुं भोसुनिपुत्रेण जलपूर्णमकारितः निशम्य राजा तच्छब्दं मुमोच शरसुत्तमम् सृगमन्वेषयन् राजासृगबु
 ध्याजियांसितः विलोकयन् तत्र राजा ब्राह्मणशांसितवन्तम् आत्मानं ब्रह्महृत्तरं ज्ञात्वा राजा सक्तुः शिवतः तस्यापपरिहारार्थं नैमिषार
 ण्यमागतः यत्र ज्ञात्वा ज्ञाने धृष्टान् मणिपत्यथार्क्यम् शृण्वन्तु मुनयः सर्वे ब्रह्महत्यामया कृता कथं पापादिसुव्येह वक्तव्यं तु महर्षयः
 ऋषयश्चुः क्षणं आत्मानं हाभागाराजानमिदमब्रुवन् राजानं शुकुलश्रेष्ठकुरुश्रेष्ठ तसुत्तमम् विष्णुपंचकसंज्ञं च पंचपातकनाशनं
 मासेष्माद्रपदेशकैर्द्वादश्यां च वपायदि तदारभ्य बतकथमागशीषिथवानृप एकादशीद्वयं चैव अथ वणं पाणमासिका दशैचोपाष्येद्-

त्वावर्षमेकं समाचरेत् एकादशी द्वये मासेऽथ वर्षां विष्णुं देवतम् पौर्णमास्यां शशीचैव देशे विष्णुः सनातनः द्वादशैव तु नामानि मत्स्येकपू-
 जयेद्भती माघे मासे पंचकच पूजयेच्च जगत्प्रभुम् नामभिर्द्वादशे मासे पंचधादशसंख्यया उद्यापनंततः कुर्यादो दोसध्यै पयत्नतः अंते
 वापि पयर्नव्यं व्रतसा दुण्यहेतवे द्युतपुतच अथ शंकरेणुडपायसम् पायसाज्यपौर्णमास्यां कृष्णोपचासृतीदनम् तिलैश्च देशे सुद्रा-
 न्होतव्यं द्युतसर्पिषा अनेन विधिना राजन्कुरुष्वव्रतसुतमम् पापेभ्योऽप्युच्यते राजसुत्रपौत्राश्च माप्यसि तेषां तद्वचनञ्चुत्पाचका
 रव्रतसुतमं राजादशरथः सद्योसुक्तो वै पातकान्तः तस्माद्ब्रह्मवधासुक्तोऽब्रह्म्यादोषतः प्रभुः सुराचार्यो महाराजसुरापात्मकृद्दहस्य
 तिः गुरुस्त्रीरामनाम्बुदः स्रवणोहरणा हलिः अन्येऽपि महापालेर्दिलीपसगरादिभिः महापातकजैर्दोषैर्विसुत्तम्यश्रैकृतं तदाने
 स्मात्त्वमपिराजेंद्रकुरुष्वव्रतसुतमं कुलक्षयकृतेभ्यश्च दोषेभ्योऽप्युच्यते व्रतात् यदीच्छसि महाराजसद्वृत्तिं गतिमात्मनः माकुरु
 षान्नसंदेहो व्रतं कुरुयथोचितं उपारव्यान् च श्रोतव्यं द्रुतविष्णुपंचकं ये च शृण्वन्ति सततं ये पठन्ति द्विजोत्तम सर्वे ते सुकृत्मायानि
 महापातकजाद्रयात् कथानुवादकभक्त्या पूजयेच्च सदानरेः तनसतुष्यते विष्णुर्जगत्कर्तृजनादेनः इति भविष्योत्तरपुराणे वि-
 ष्णुपंचकव्रतं संपूर्णं अथोद्यापनं मम इह जन्मनि जन्मानरेच ब्रह्महननमहापानस्रवणस्तेयगुरुतल्यगमनागम्योगमनतत्संसर्गजनिष्ठा
 पपातकानां बुद्धिपूर्वाणाम्बुद्धिपूर्वाणां महापातकानां लघुपातकानां प्रायश्चिन्नार्थं विष्णुपंचकव्रतं करिष्ये विष्णुपंचकव्रतस्य संपूर्णता
 सिद्ध्यर्थं द्यापनं करिष्ये पुण्याहवोचधिलासर्वतो भद्रे ब्रह्मादेवता आवाह्य कलशो विष्णोः स्रवणं प्रतिमास्थाय रात्रौ जागरणं कुर्यात्
 यभाते स्मात्वाशः द्वादशैः स्थंडिलं कृत्वा अग्निमतिं द्याप्य अन्वाधानं कुर्यात् चंद्रक्षीत्यं तसुक्ता अत्र प्रधानं पुरुषोत्तमं शार्ङ्गधन्वानं गुरु
 दुध्वजं अनंतं पुंडरीकाक्षं नित्यं वैदग्भं यज्ञपुरुषं स्रवणं जयं शौरिं एताः श्रवणदेवताः अपूर्वद्वेषण केशवाद्द्वादशानाम्
 देवताः एताः शंकरुद्द्वादशीदेवताः शुडपायसेन विद्युं शशिनं शशांकं चंद्रसोमं उदुपमनोहरं अमृतांशुं हिमांशुं प्रावमानं निशांकरं
 चंद्रमसं एताः पूर्णिमादेवताः द्युतपायसेन संकर्षणादि कृष्णांताः एताः कृष्णाद्द्वादशीदेवताः यन्नासृतीदनेन महाधरजगन्नाथं देवेन्द्रं

देवकीकृतम् चतुस्रिं गदापाणिं सरभीटं क्लोचनं चारंगं चक्रपाणिं क्रमिञ्जं अस्मरांतकं एताः वशदेवताः तिलसुद्रौ दनेन शेषेण
 सिष्टकृतमित्कत्का हीमशेषं समाप्य आचार्यपूजयेत् पीठदानं कुर्यात् तथा यथाशक्त्या ब्राह्मणान् भोजयेत् तेष्वथैव स्वालंकारान्
 दद्यात् स्वयं वा गनो मूलाबंधुभिः सह संजित इति विष्णुपंचकज्ञोद्यापनं संपूर्णम् अथ कोटिदीपदानविधिः स्कंद उवाच
 रुद्रसंख्याशिवायथ अर्पयेद्दीपमुत्तमं कर्षमेकतदर्धवावर्षद्वयमथापि वा कोटिसंख्याद्द्विसंख्यावा तदर्धवा स्वशक्तिः तस्मदीप
 स्वसंपूर्णैः कुर्यादुद्यापनं बुधः उपवासं प्रकुर्वीत पूर्वस्मिन् दिवसे तदा कर्षमात्रं सवर्णेन तदर्द्धिने वा पुनः प्रतिभांशं कुरस्थाय उम
 यासाहितस्य च कलशं स्थापयेद्वात्रौ स्वस्तिवाचने पूर्वकं आचार्यं वरयेन्नत्र अभिज्ञं वेदपारगम् उमामहेश्वरं चात्र स्थापयेत्कलशौ
 परि उपचारैः षोडशभिः पूजयित्वा पृथक् पृथक् रात्रौ जागरणं कुर्यात्पुत्राणश्च वणादिभिः प्रातः स्नानं विधायाद्यहोमशेषं समापयेत्
 तिलैश्चैव चरुणा सर्पिषा बिल्वपत्रकैः आज्यपुते च प्रत्येकं सद्यो जातादिमन्त्रतः शतमद्योत्तरहुलाहोमशेषं समापयेत् उमामहेश्व
 रं देवं पूजयेच्च पुनर्जती प्रतिमां वस्त्रसहितं आचार्याय निवेदयेत् सहिरण्यासवत्साचये जुं दद्यात्प्रयत्नतः अनेन विधिना यस्तु जत
 मेतत्समाचरेत् सशुक्का विपुलान् भोगान् शिवसायुज्यमाप्नुयात् ब्राह्मणान् भोजयेत्सश्चाद्स्त्रालंकारभूषणैः गुरोराज्ञा गृही
 त्वा तु सेशो सुजीतमानवः एव यः कुरुते मर्त्यः कोटिदीपप्रदीपनम् नरो वाप्यथवानाशी सोऽस्तु ते पदमव्ययम् स्नानमुत्पद्यते नस्य सत्ता
 रभयनाशनम् सर्वपापक्षयकरं जन्मजन्मार्जितं बहु बाल्ये वयसि यत्पापयो वने वापि यत्कृतम् वा र्द्धकेऽपि कृतं पापं तस्मिन् शयति शु
 वम् सर्वपापविनिर्मुक्तो भक्त्वा भोगाननेकशः सर्वोक्ता मानवाप्याथ सोऽस्तु ते पदमव्ययम् परममिति हासं परवर्ती र्थभूतं त्वजिन
 विलयहेतु यः शृणोती ह भक्त्या स भवति खलु पूर्णः सर्वकर्मै र्मीर्हे जयति च स्फुरलोकं दुर्लभं यत्संभवेः इति श्री स्कंदपुराणे क्रे
 टिदीपोद्यापनं संपूर्णम् अथ पार्थिवलिंगोद्यापनम् नारद उवाच कथं पाथि विपूजाया विधिर्ज्ञेयः सुरे
 श्वरं किं फलत्वास्य विशेषं कथमुद्यापनं भवेत् कियत्कालं च कर्तव्यं मारुतं च कदा भवेत् कथं यथा शतमहादेव लोका नानामुप

कारकम् ईश्वरउवाच धर्मार्थिकामसौक्ष्मार्थिपार्थिवंप्रजयेत्सदा मृदयानायशङ्काहि शर्करावर्जितांशुभाम् सिन्धोद-
केनशङ्केनमर्दयित्वातुवंदयेत् प्रारंभोस्यमकृतव्योमाथमासंसितेनरे चतुर्दश्यांविशेषेणसर्वकार्यार्थिसिद्धये अथवाश्रा-
वणमसिद्धंदुवारेशमंत्र्यहे स्मान्वासंपूज्यगणपस्वस्तिवाचनपूर्वकम् आजन्मपूजयेच्छंभुसंवत्सरमथापिवा संपाद्यस-
र्वसभारान्पूजयेन्मन्त्रयशुभम् शिवेतिमृदमादायमहेशोधट्टनेस्मृतः शंभुः प्रोक्तः प्रविष्टायार्पिनाकीप्राणनेमतः शा-
शिशेखरपूजायांवाग्देवोपिद्युमके विरूपाक्षोपिब्रह्मेशोदीपदानेविशेषतः उपहारैकपदीस्थान्नाबुलेशितिकंठकः द-
क्षिणायासुमाकांतोनीललोहिर्विसृजने एवपूजामकृतव्यातुडुलेबिल्वपत्रकैः संवत्सरेतुसंपूर्णउद्यापनविधिचरैर्त्वा-
चार्यवरयेत्पूर्वद्वादशान्त्विकजस्ततः विरिन्व्यालिंगतोभद्रपंचवर्णैः शङ्खसंस्तुतम् अस्मादिस्थापनकृत्वाकलशस्थापयेत्ततः शिव-
प्रतिमासौवर्णरिजनस्यवृषस्ततः वस्त्रद्वयेनसंवेष्ट्यउपचारैस्तुषोडशैः पूजयित्वाविधानेनअधिवासनपूर्वकम् गीतवादित्रनि-
धीर्धैर्जागरंतत्रकारयेत् स्तोत्रैश्चविविधैः सूक्तैः पूजयेत्परमेश्वरम् चतुर्दशीदशसुक्तापारणेव्यधिकामता मृत्युंजयेतिमंत्रेण
अग्नौहुत्वाचपायसं लिंगसंख्यादशांशेनहोमः कार्योविधानतः अथवानाममंत्रेणपायसगुह्याद्गती नपणचक्रकृतव्यनद-
शांशेनसर्वदा मार्जनंतदृशांशेनतदृशांशेनतदृशांशेनभोजयेत् आचार्यपूजयेद्धत्त्यावस्थालकारभूषणैः धंसुदद्यात्सदत्माचशिव-
संतोषहेतवे शिवरूपाश्चैतेविभ्रादक्षिणावस्त्रसंयुताः पूजयित्वाविधानेनमस्तुर्थास्तुनः पुनः शिवपीठंचतत्सर्वमाचार्यप-
निवेदयेत् शिवभक्त्यात्मकंयस्माज्जगदेतच्चरचरम् तस्मादेतेनमेसर्वंकरेतुभगवान्शिवः कैलासवासोगिरिशोभगवा-
न्भक्तःवल्लः चराचरात्मकोलिंगरूपीदिशतुवांच्छित्तम् इतिप्रार्थयित्ततोविभ्रात्तुनमस्कृत्वाविसर्जयेत् स्वयंभुंजीतवैभक्त्या
बन्धुवर्गैः समन्वितः इतिनेकथितंविप्रसर्वकामार्थिसिद्धिदं शिवलोकंसमासाद्यतत्रैववसतेचिरं इतिभ०पार्थिवलि०घट्टनंसं० अतर्क-
चित्तितानर्थान्शुभार्थंचविपश्चितान् बह्वन्धपंचितानर्थान्दशरथामियथाक्रमं अतस्यलक्षणंचादौकालदेशोततः परं अताधिकारिणः यथाद्वा-

मीस्ततः परं उपवासश्च धर्मश्च हविष्याणि व्रतस्य च पंचरत्नस्वरूपं च पल्लवानां ततः परम् पंचगव्यस्वरूपं च मन्त्रास्तत्र यथाक्रमं
पंचाभ्युत्तरस्वरूपं च षड्रसानां तथैव च गंधस्य भागमानं च देवतानां यथाक्रमं सर्वगंधभित्तिक्रमं यत्सकदं ससंज्ञकं सर्वौषधीततः प्रो-
क्तामडले पंचवर्णकं मृदः सप्तविधाः प्रोक्ताधातवश्च तथा स्मृताः सप्तधान्यततः प्रोक्तयथाष्टादशसम्बकं कुंभस्य लक्षणं पश्चात्स्य
पितृमा इव्यतन्निधिः धान्यमानंततः प्रोक्तकलशास्थानेशरुमम् पूजाइव्याणिसर्वाणियथोदेवमादिशेत् धृषाश्चापितथाप्रोक्ता
देवताभेदतः परं अनादेशोचसरव्याया अष्टोत्तरशतधिकी होमइव्यप्रतिनिधिर्मंत्रदेवतयोस्तथा कथनं चाप्यनोदेशे इव्यप्रतिनिधि
स्तथा पवित्रलक्षणपश्चात्प्रात्रसंख्याततः परं धृषाश्चापितथाप्रोक्ता होस योगयाग्रयोपि हेमरोव्यादिधातूनां धान्यानां मानसीरि
तम् होमइव्यस्यमानं च क्वलिजावरणं तथा आचार्यकर्मकरणं अग्न्यावाहनं मेव च सर्वतोमद्रसंज्ञं च लिगतां षड्रसंभव अथमडलेद
वानां सुशणालक्षणानि च षोडशाद्युपचासाणां कथनं च पृथक् पृथक् विधिश्चोद्यापने प्रोक्तो व्रतभगेतथैव च उपयुक्तपदार्थानामि
त्येवंपरिभाषणं अथ व्रतानिकथ्यंते प्रतिपत्प्रभृति क्रमात् चैत्रशरुकुप्रतिपदि सवत्सरविधिः स्मृतः आरोग्यप्रतिपत्पश्चादिद्याम-
न्तिप्रदस्तथा निलकव्रतं प्रोक्तं बिल्वरोदारव्यकं तथा दोहित्रप्रतिपत्प्रोक्तं त्रैवन्वरात्रकं द्यूतप्रतिपदाप्रोक्तगतः स्कंदव्रतं स्मृता
चंपाषष्ठीविधिस्तत्र बलि राज्यमतः परं पूजागोवर्धनस्थायप्रतिपदां यथाविधि ततोयमद्वितीयां वैश्रातसंज्ञाततः परं तृतीयायांत
तः प्रोक्तं सोमार्ग्यशयनव्रतं गौर्योदोलोत्सवः प्रोक्तं अक्षय्यारव्याततः स्मृता स्वर्णगोरीततः प्रोक्ता हरिनालिनतः स्मृत्कं बृहहो-
रीततः प्रोक्ता सोमार्ग्यारव्याततः परं चतुर्थ्योमथसंप्रोक्तं श्रावणं कृष्णपंचके संकलारव्यव्रतं प्रोक्तं गणेशस्थशरुमप्रदं श्रावणं -
शरुकुपक्षे सुदुर्वागणपतिदिथा ततः सिद्धिविनायरव्यास्यमतारव्यानमेव च कपर्दीगणपतिः प्रोक्तो करकारव्याततः स्मृता शर-
मज्ञेयादशरथी तनो गोरीति संज्ञिना वरदारव्यातनो ज्ञेयाशरुकुवेगणनायके संकलामाघ कृष्णानुचतुर्थ्यगारकीतथा व्रतं च
नागपंचम्यानागदष्टव्रतंतथा ऋषिपंचमिसंज्ञारुमुपागलितं स्मृता वसंतपंचमी प्रोक्ता माघशरुकु हरिप्रिया आद्यालुलितं

षट्कीकपिलाव्रतकतथा स्कंदषष्ठीततः श्रोक्ताचंपाषष्ठीततः स्मृता गंगारव्याससप्तमीश्रोक्ताशीतलासप्तमीततः मुक्ताभरणसंज्ञा-
 रव्यासरस्वत्याश्च पूजनं रथसप्तमीविज्ञेया अचलासप्तमीतथा पुत्रसंज्ञाचतुर्वेदसप्तमीव्रतमुत्तम बुधाष्टमीततः श्रोक्तोसेवर्गोक्-
 तसंज्ञका ज्येष्ठाष्टमीततो जेया दूर्वाष्टमीश्रुतप्रदा महालक्ष्मीस्ततः श्रोक्ताव्रतं शैडशावासं महाष्टमीततः श्रोक्ताशिशोकाष्टमिसं-
 ज्ञिका कालाष्टमीततो जेयाभैरवारव्याशिवप्रिया नवमीरामधिरव्यानासर्वपापहराश्रुता ततो वैराभनामस्यलेखने पूजनश्रुतं न
 श्रुतीशारदोश्रोक्ता दुर्गासंख्याश्रुतप्रदा असुथ्यनवमीसंज्ञाकथं किंशुकुपक्षके ततो विवाहाद्याश्रुत्याश्च तुलस्याश्च श्रुतप्रदः ततो
 दशहस्तोव्रतं दशाहरश्रुतं आशादशम्यथरव्याताव्रतं दशचतारकं दशमीविजयानामशस्यापात्राभिमानतः एकादशीततः श्रो-
 कः सनिर्णयश्रुतप्रदा निर्णयोद्वादशीनां च अष्टानां परिकीर्तितः उद्यापनमथोच्यते एकादश्याः श्रुतप्रदं शुकुरुष्णादिद्योश्रुक्ता
 सामान्याद्वादशीतथा मार्गशीर्षादिमारुत्यकथनं त्यधनाशनं चतुर्विंशतिसंख्याकमेकादशीव्रतं श्रुतं चतुर्विंशतिनामानि अहि-
 माषष्टयकृष्टयकं शयन्येकादशोश्रोक्ताचतुर्मास्यव्रतश्रुतं प्रबोधोवैतुलस्याश्वकर्तव्यावंशहृदये द्वादशेयत्यथकथ्यते दसनारव्याश्रुतप्र-
 श्रुत्मानिच प्रीषापचक्रसंज्ञगोपयारथ्यव्रतश्रुतं त्रयोदशेयत्यथकथ्यते व्यावंशहृदये द्वादशेयत्यथकथ्यते दसनारव्याश्रुतप्र-
 दा वैशाखीयोगसुक्ताचैद्यनीपाताभिधामना आषाढोपरणक्षेत्राप्रवित्रारोपणततः वामनारव्याविशेषणश्रुवणेन समन्विता
 ततो जेयासुक्ता वैद्वादशीपरिकीर्तना त्रयोदशीजयाश्रोक्ता पार्वतीपूजेन श्रुता गोत्रिभ्राव्रतं श्रोक्तं दशभिदादिधा स्मृता अशो-
 कारथ्यततः श्रोक्तं महावारुणिकंतनः शनिप्रदोषसंज्ञचपससंज्ञप्रदोषक अनंगारव्याभिधो जेयाचयोदशीश्रुता स्मृता चतुर्दशीमथो
 श्रोक्तास्तानेवेशिवसन्निधौ नृसिंहारव्याततः श्रोक्ताततो नचतुर्दशी रंभाव्रतततः श्रोक्तानरकारव्याततः परं वैकुण्ठारव्याततः श्रो-
 क्ताचतुर्दशीशिवप्रिया शिवरात्रिस्ततो जेयाशिवव्रतविधा स्मृता पौर्णिमावदसावित्रीगोपयारव्याततः परं क्रौंकिलाव्रतमाहास्य
 ततो रक्षाभिधाः स्मृता उषाभद्रशभिज्ञाचंपौर्णमासीश्रुतप्रदा कोजागरंततः श्रोक्तं त्रिपुरासखमग्रतः वत्तिशीपौर्णिमाज्ञेयालो-

६ गोधूमकर्षविंशत्यालक्षः तस्य पूजनादूर्ध्वशीतिस्वर्गवासः ५ यवयोगेनलक्षः तस्य पूजनादूर्ध्वसहस्रपंचकस्वर्गवासः ६ कर्पूरलक्षपूजनाच्छिवलोकप्रायकल्यातपर्यन्तं पञ्चाक्षरवर्ती ७ अथफलानालक्षपूजा कदलीफललक्षपूजनादूर्ध्वसहस्रस्वर्गवासः पञ्चाज्ञाजाभवेत् १ पूगीफललक्षपूजनादूर्ध्वमेकस्वर्गवासः नारिगीफललक्षपूजनादूर्ध्वलक्षाष्टकस्वर्गवासः २ कर्कटीफललक्षपूजनादूर्ध्वलक्षद्वयस्वर्गवासः पञ्चान्महाराजाभवेत् ३ जांबीरलक्षपूजेनेन वर्षशतत्रयं शिवपुरवासः अनेनापनिर्वचमवति ४ बीजपूरलक्षपूजनादूर्ध्वलक्षत्रयं शिवपुरवासः ५ लवंगपूजनादूर्ध्वलक्षषट्कं शिवपुरवासः ६ आरसोदूपूजनादूर्ध्वसप्तलक्षकं शिवपुरवासः पञ्चाक्षरपञ्चादिमासि भवति ७ पनसलक्षपूजनादूर्ध्वसहस्राष्टकस्वर्गवासः ८ ययफलपूजनादूर्ध्वलक्षदशकस्वर्गवासः पञ्चात्तृथिवीशो भवति ९ सहकारलक्षपूजनात्कोटिवर्षस्वर्गवासः १० जंबूफललक्षपूजेनेन वर्षकोटिस्वर्गवासः ११ एलाफललक्षपूजेनेन द्वादशसहस्रस्वर्गवासः पञ्चाक्षरवर्ती भवति १२ अरवडबिलपत्रलक्षपूजनात्कल्याणेशिवपुरवासः १३ जीरलक्षपूजनात्सप्तजन्मपर्यन्तं सोभाग्यपञ्चाज्ञाज्यभूमिः १४ छ इति धान्यफललक्षपूजाविधिः अथलक्षपूजाघापनम् यथाशक्ति ब्राह्मणभोजनेनारीकेलार्घ्यदानं राज्ञि अजपताकाशिवस्यापरिकार्यं श्वेतवस्त्राच्छादनं तथाचार्यलक्षणं हस्तचंद्रफलचैव मतिदीर्घजडतथा चेतसाचाभिषेकारंबुधिरंहीनलिगकं वेदहीनदुसंचारमलिनबहुभाषिण निदकंपिशुनदक्षअंधकचविवर्जयेत् सपत्नीकसपुत्रच अनाचारमनिदकं कर्मज्ञदोषरहितसंघनुपरीक्षयेत् पूजातेचनोहोमनिलद्व्येणकारयेत् यद्दोरमनभानंगावायुवेगास्तुरंगभाः पूर्णदुवदनानार्योलक्षपूजाविधेः फलं नमः शिवाय शानाय सगणाय ससूतवे निवेदयामि चात्मानं त्वंगतिः परमेस्वर भूमौ स्तवलि न पादानाभूमिरेवावलबनं त्रयिजाना पराधानात्वेमेव शरणमस्य छः इति श्रीब्रह्मपुराणे लक्षपूजाघापनसंपूर्णम् ॥ छः ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ छः ॥ ॥ छः ॥ श्रीलक्ष्मीयसन् ॥ छः ॥

चिन्तिनार्थानुष्कारार्थं च विपाश्चतान् बहून्पश्यतामप्यन

॥ इति ब्रह्मसंहितासमाप्तः ॥

समाप्तः ॥ ६॥

